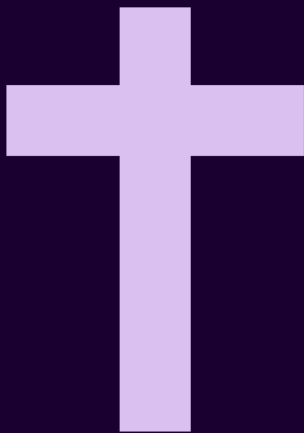

Akabuu Titõï Idei
Ilaaó

Monkole New Testament

Akabuu Titɔi Idei Ilaaɔ

Monkole New Testament

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titɔi Idei Ilaaɔ

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282

Contents

Matie	1
Maaku	51
Luku	82
Zāa	133
Woo Bε Nā	169
Romu	215
Kōrenti I	236
Kōrenti II	256
Galati	269
Efεεzu	277
Filipi	284
Kolosee	289
Tεsalonika 1	294
Tεsalonika 2	298
Timōtee I	301
Timōtee II	307
Titee	311
Filemōō	314
Ebεε	316
Zaaki	331
Piεε 1	336
Piεε 2	342
Zāa 1	346
Zāa 2	351
Zāa 3	352
Zudu	353
Kuyei Zāa	355

Laa^auu jii^da iyi Matie í kò

Dimii nyaanzei Jesu Kirisi ña

(Cò Luku 3:23-28)

¹ Dimii nyaanzei Jesu Kirisi ña wee. Jesu Kirisii í je tókui Davidi, nò Davidi mò wa je tókui Aburahamu.

² Aburahamui í bí Izaaki, Izaaki mòi í bí Zakòbu. Zakòbu mòi í bí Zuda do igbàe do ifèe ña.

³ Zuda do Tamaa abòe ñja mòi à bí Faresi do Zara. Faresi mòi í bí Esiromu. Esiromu mòi í bí Aramu.

⁴ Aramu mòi í bí Aminadabu. Aminadabu mòi í bí Nasò. Nasò mòi í bí Salamò.

⁵ Salamò do Rahabu aboei à bí Boazi. Boazi mòi do Rutu aboei à bí Obedi. Obedi mòi í bí Izai.

⁶ Izai mòi í bí Davidi iyi í na í je ilaaluu.

Davidiu mòi í bí Salomò. Iyei Salomòui í je aboi Urii iyi Davidi í sou.

⁷ Salomò mòi í bí Roboamu. Roboamu mòi í bí Abia. Abia mòi í bí Azafu.

⁸ Azafu mòi í bí Zozafati. Zozafati mòi í bí Zoramu. Zoramu mòi í bí Oziasi.

⁹ Oziasi mòi í bí Zoatamu. Zoatamu mòi í bí Akazi. Akazi mòi í bí Ezekia.

¹⁰ Ezekia mòi í bí Manasee. Manasee mòi í bí Amò. Amò mòi í bí Zoziasi.

¹¹ Zoziasi mòi í bí Zekonia do ifèe ña si waati iyi ilaalui Babilòni, ilu nlau, í je inei Izireli ña igù í neò ña si ilèe.

¹² Si anyii iyi à neò ña ikpa Babilòni ñoi Zekonia í bí Salateli, nò Salateli mòi í bí Zorobabeli.

¹³ Nò Zorobabeli mòi í bí Abiudu. Abiudu mòi í bí Eliakimu. Eliakimu mòi í bí Azò.

¹⁴ Azò mòi í bí Sadòku. Sadòku mòi í bí Akimu. Akimu mòi í bí Eliudu.

¹⁵ Eliudu mòi í bí Eleazaa. Eleazaa mòi í bí Matani. Matani mòi í bí Zakòbu.

¹⁶ Nò Zakòbu mòi í bí Zozefu mòkò Maari, nò Maari mòi í je iyei Jesu iyi à ya kpe Kirisi.

¹⁷ Bèebei si dimi ñja^au hai waatii Aburahamu wa hee ku naa si waatii Davidi, tòku ikà ikà maatèeí í wee. Hai bi Davidi má ku naa si waati iyi à bòò ña Babilòni tòku ikà ikà maatèeí í wee. Si anyie, hai waati iyi à bòò ña Babilòni^u ku naa si waati iyi à bí Jesu iyi à ya kpe Kirisi tòku ikà ikà maatèeí í wee má.

Kubí Jesu Kirisi

(Cò Luku 2:1-7)

¹⁸ Yaase bei à biò Jesu Kirisi wee. Hai waati iyi Maari í wee mudèeí à mua Zozefu. Amma hee a maa tótòò sèe Maari í ne así do gbugbái Hundei Ilaaò.

¹⁹ Zozefu mòkòeu wee ine dee deei. Kù bi ñju ku dasi Maari anyò si bantuma. Na ñoi í ce í dasi idò ñju ku kòsie si asii.

²⁰ Si bei wa lasabu bèebe ñoi amalekai Aò Lafèe í naa í sòò si ala í ni, Zozefu, awo tókui Davidi ilaaluu, maà ce ñjoi í so Maari, mudèe iyi à muèu. Dasie kpasè. Así iyi í neu be, do gbugbái Hundei Ilaaòí.

²¹ Á bí ama inemòkò nò í sòò Jesu. Ñjuí á faaba inee ña hai si dulum du ña.

²² Mii ñau ihè fei í cei ku ba ide iyi Aò Lafèe í tako í sò walii Ezai ku sisia ine ñau ku kò,

²³ iyi í ni,

Mudèe gò iyi kù mà mòkò á na ku ne así.

Á bí ama ineməkə,
 Nə a kpoo Emanuēli.
 Yaasei iriui í je Ilaađ í wεε do awa.

²⁴ Iyi Zozefu í jì ɲɔi í ce bɛi amalekau í s̄ɔ, í dasi Maari kpas̄ɛɛ.

²⁵ Amma aɲađ a kù tətəɔ s̄ɛɛ hee í koo í bíđ ama ineməkəɛ. Nə Zozefu í s̄ɔ Jesu.

2

Woo mà ɲa à naa Jesu ku cə hai nunui daako

¹ Á bí Jesuui Betelehemu si ilei Zudee si waatii amanlu Herodu. Si anyii kubíe woo mà yaasei andaiya gə ɲa à naa Zeruzalemu hai nunui daako,

² Nə à bee à ni, iwoi ilaalui Zuifu ɲa iyi à bí nseiu í wa. Hai nunui daakɔi à yε andaiyaɛ í fita, ɲɔi à naa ku təɛ.

³ Iyi amanlu Herodu í gbə ideu, ɲɔi inəɛ í fə, bεɛɛ mɔi inɛi Zeruzalemu ɲau fei inə ɲɲa í fə.

⁴ ɲɔi í tətəɔ inε ngboi woo weei Ilaađ ɲa do woo kə inε ɲa si wooda ɲa fei nə í bee ɲa tengi bii à ni aa bí Inε iyi Ilaađ í cicau.

⁵ ɲɔi à jεaa à ni, Betelehemui si ilei Zudee domi bεɛɛɛ walii Misee í tako í kəɔ wo,

⁶ í ni,

Ilaađ í ni,

Inε inɛi Betelehemu ɲa, si ilei Zudee,

Ntə ntə, ilu nɲε kù kere si ilu nɲai Zudee ɲa fei,

Si na iyi í jə hai si ilu nɲei ilaaluu á fita

Inε iyi á gbā inɛi Izireli, inεm ɲa.

⁷ ɲɔi Herodu í jə à kpe woo mà ɲau do asii, í bee ɲa si waati iyi andaiyau í fita dee dee. Nə à s̄ɔ.

⁸ Iyi í gbə bεɛɛɛ nə í s̄ɔ ɲa í ni a bə Betelehemu a koo a bee yaasei amau wa s̄aa s̄aa. Bii à yə nə a nyi wa a naa a s̄ɔ nɲu ku ba nɲu mə nɲu koo gulea.

⁹ Iyi à gbə ideu à t̄a, ɲɔi à dasi kpāa. Nə andaiya iyi à tako à yε hai nunui daakɔu í nyi í cua ɲɲa má hee tengi bii amau í wa, í bɛi í leekl lele bε cau.

¹⁰ Iyi à yε andaiyau í leekl bεɛɛɛ, ɲɔi idə ɲɲa í d̄ɔ hee í caa.

¹¹ Nə à lə ile bε ɲɔi à yε amau do Maari iyεɛ. Nə à gule à təɛ. Nə à fū bəgəi amani ɲɲa à nya wura à muaa, do tulare iyi à ya jo do ikpo ku d̄ɔ inunu iyi à ya kpe miru.

¹² Si anyiε Ilaađ í s̄ɔ ɲa si ala í ni a maà nyi bi amanlu Herodu má. Nə à too kpāa mmu à neđ ilei ide ɲɲa.

Zozefu ɲa à sa à nε ilei Ezibiti

¹³ Iyi woo mà ɲau à to anyi à nε, nə amalekai Ađ Laf̄εɛ í naa bi Zozefu si ala í ni, dede í so amau do iyεɛ í sa í neđ ɲa ilei Ezibiti, domi Herodu á dε amau ku kpa. I koo í buba bε titā hee aɲə iyi aɲ na n ni í nyi wa má ɲa.

¹⁴ Na ɲɔi í jə Zozefu í dede id̄u í so amau do iyεɛ í neđ ɲa Ezibiti.

¹⁵ Bɛi à buba hee Herodu í koo í ku. Iyi bε í cei ku ba ide iyi Ađ Laf̄εɛ í s̄ɔ waliie ku sisia inε ɲau ku k̄ɔ, si bɛi í ni, hai Ezibitii n̄ kpe amam wa.

À kpa ama keeke ɲa

¹⁶ ɲɔi amanlu Herodu í yε iyi woo mà andaiya ɲau à lele nɲui, ɲɔi idəɛ í k̄ɔ jiida jiida. ɲɔi í ce dooi waati iyi woo mà ɲau à yε andaiyau í fita, ɲɔi í jə à

koo à kpá ama inemə̀kə̀ kpətə̀ə̀ ɲa hee ku koo si do amai adɔ minji ɲa fei si ilui Betelehemu do ilɛkoe ɲa fei.

¹⁷ Bɛɛbei ide iyi walii Zeremi í fəu í ce. Í ni,

¹⁸ À gbə anu ku dɔ si ilui Rama.

À gbə inɛ ɲa à kpata,

À waa cā buubuu.

Asee, Rasɛlii wa kpata na irii amae ɲa.

Nə à bə ku lɛlɛɛ,

Amma í kə ku gbə kulɛlɛu

Si na iyi í jə amae ɲa a kù wɛɛ má.

Zozefu ɲa à baa hai ilei Ezibiti

¹⁹ Si anyie Herodu í naa í ku, ɲəi amalekai Aɔ Lafɛɛ í naa bi Zozefu si ala ilei Ezibiti bɛ,

²⁰ í ni, dede i so amau do iyee i nyiò ɲa ilei Izireli. Inɛ ɲa iyi à waa de amau ku kpá à ku.

²¹ Nə Zozefu í dede í so amau do iyee à nyi ilei Izireli má.

²² Amma í gbə iyi Aakelausii í je bommai baaɛ Herodu si ilei Zudeeu, ɲəi wa ce njoɪ ku bə ku buba bɛ. Nə Ilaaɔ í sɔɔ si ala má í ni ku bə ilei Galilee. Nəi í teki í bə Galilee si bei Ilaaɔ í sɔɔ.

²³ Nə í koo í buba Nazareti. Bɛɛbei idei walii ɲau í kə, si bei à ni aa kpoo inɛi Nazareti.

3

Waazoi Zāa woo dasi inyi

(Cə Maaku 1:1-8; Luku 3:1-18; Zāa 1:19-28)

¹ Waati bɛɛbei, Zāa woo dasi inyi í naa wa ce waazo si gɔabuɪ Zudee.

² Í ni, i kpaasi idə nɲɛ ɲa domi waati í maai iyi Ilaaɔ á na ku je bommaɛ.

³ Idei Zāaui walii Ezai í fə wo, si waati iyi í ni,

À gbə imui inɛ gə wa dɔ anu si gɔabua wa ni,

I teese kpāai Lafɛɛ ku tɛ ɲa.

⁴ Zāa wa dasi iboi ntoi kpookpo, nə wa dɪ santikii bata. Ketengbo do nyikɔi sakoi í je ijɛɛ.

⁵ Nə inɛ ɲa à naa bi tɛɛ hai Zeruzalɛmu do hai ilei Zudee fei do hai ilu ɲa iyi à wa cingaai idoi Zuudɛɛu fei.

⁶ À ce tuubai dulum du ɲa nə à jə Zāa í dasi ɲa inyi si idoi Zuudɛɛu.

⁷ Farisi do Sadusi ɲa mə à waa naa bi tɛɛ ɲa nkpə nkpə ku ba ku dasi ɲa inyi. Iyi Zāa í yɛ ɲa ɲəi í sɔ ɲa í ni, inɛ inɛ buu ɲa bei njo wukuku, yooi í sɔ ɲɛ í ni i saa idə̀kɔi Ilaaɔ iyi í maai wa.

⁸ Na nɲu, i ce kookoosu jiida í nyisiò iyi í kpaasi idə ɲa.

⁹ I maà tamaa mə aa ba faaba ɲa si na iyi í jə ì ya maɪ ni ì je təkui Aburhamu ɲa. An sɔ ɲɛ, Ilaaɔ á yə̀kə̀ ku so kuta ɲau ihɛ ku ce ɲa təkui Aburhamu ɲa.

¹⁰ Wee daɣba wa kəsi tā məm a daò icui jli. Na nɲu, jli iyi kù waa so iso jiida fei aa daa a dasi ina.

¹¹ Amu inyii n wa n dasi ɲɛ ku ba ku je sɛɛdai idə̀ ku kpaasi nɲɛ, amma inɛ gə á na ku naa si anyim. Í rem do gɔugbā ntə ntə, n kù to baa n bə baataɛ. Nɲui á da nɲɛ si Hundi Ilaaɔ do ina.

¹² Wa mu mii ku fɛ bileeɛ si awə, nə ku kpā bileeɛ bii à kpokpoɛ, nə ku ko yə̀yə̀u ku dasi aka, sakou mə ku dasi ina iyi ci ya ku.

*Inyi ku dasii Jesu**(Cɔ Maaku 1:9-11; Luku 3:21-22)*

¹³ Waati beɛbe Jesu í naa hai ilei Galilee nɔ í bɔ idoɪ Zuudɛɛ ku ba Zāa ku dasie inyi.

¹⁴ Iyi í to wa í ni Zāa ku dasi nɔu inyi, nɔi Zāa wa bi ku kɔ, í ni, awɔi ì ne kpāa í dasim inyi, nɔ beirei í ce ì waa naa bi tom.

¹⁵ Nɔi Jesu í jɛaa í ni, jò ku ce beɛbe titā, domi beɛbei à ne ka ce ka ceò mii iyi Ilaaɔ í bi fei. Nɔ Zāa í je.

¹⁶ Iyi í dasi Jesu inyi í tā, be gbakā Jesu í fita wa hai si inɔ inyi. Nɔi lelei Aɔ í cɪ nɔ Zāa í ye Hundei Ilaaɔ wa de sie wa bei ankasiidi.

¹⁷ Nɔ à gbɔ ide ku fɔ ɔ wa hai lele í ni, ine ihēi í je Amam. Ñ buu jiida jiida, siei inɔ didɔm fei í ya wa.

4*Seetam í lele Jesu**(Cɔ Maaku 1:12-13; Luku 4:1-13)*

¹ Si anyii nɔu, nɔi Hundei Ilaaɔ í bɔɔ Jesu si gɔbabua ku ba Seetam ku leleɛ.

² Nɔi Jesu í ce anu ku dɪ dasā ciiji do idū ciiji, si anyie nɔ ari wa kpaa.

³ Nɔi Seetam woo leleu, í naa sie í ni, bii awɔu Amai Ilaaɔi do ntɔ, jò kuta nɔu ihē a kpɔɔ pɛɛ.

⁴ Nɔi Jesu í jɛaa í ni, kukɔi idei Ilaaɔ í ni, amanɛ ci ya wɛɛ na ije nɔu akā, amma á maa wɛɛi na ide iyi Ilaaɔ wa fɔ fei.

⁵ Nɔ Seetam í bɔɔɛ Zeruzalemu, ilu kumáú, nɔ í gùɔɛ hee si antai ile lelei kpasēi Ilaaɔu.

⁶ Nɔi í ni má, bii awɔu Amai Ilaaɔi, fo i dingaa ile, domi kukɔi idei Ilaaɔ í ni, Ilaaɔ á na amalekaɛ nɔ wooda na iriɛ a maa degbee,

Nɔ a maa muɛ si awɔ

Ku ba i maà ti i koose si kuta.

⁷ Nɔ Jesu í jɛaa í ni, amma kukɔi idei Ilaaɔ í ni má, maà ti i sii Aɔ Lafɛɛɛ.

⁸ Si anyii nɔu, Seetam í bɔɔ Jesu hee antai iri kuta nla ɔ má nɔ í nyisie bommai andunya fei do amboe nɔa.

⁹ Nɔ í ni, bii ì gule ì tɔɔm, mii nɔu ihē fei an muɛɛ.

¹⁰ Nɔ Jesu í jɛaa í ni, sekeɛ be Seetam. Kukɔi idei Ilaaɔ í ni, Aɔ Lafɛɛɛi aa tɔɔ, nɔ í wɛɛ na irii nɔu akā.

¹¹ Nɔi Seetam í bei í sekeɛ hai bi tɛɛ, nɔ amaleka nɔ à naa à sobie.

*Jesu í sinti icɛɛ Galilee**(Cɔ Maaku 1:14-15; Luku 4:14-15)*

¹² Nɔi Jesu í gbɔ à ni à mu Zāa à dasie piisɔɔ. Nɔ í sinda í nyi ilei Galilee.

¹³ Amma iyi í to Nazareti, kù buba be, Kaperanumui í koo í buba, ilu iyi í wa kɔkɔi tenku iyi í ya kpe Galilee, si ilei Zabulɔɔ do Nefitali.

¹⁴ Iyi be í ce i ku ba ide iyi walii Ezai í tako í fɔu ku kɔ waati iyi í ni,

¹⁵ Inei Zabulɔɔ do inei Nefitali nɔ,
 Aɔa iyi à wa kɔkɔi kpāa iyi wa bɔ Tenku,
 Aɔa iyi à wa ikpa icei idoɪ Zuudɛɛu,
 Aɔa iyi à wa ilei Galilee bii dimi mmu nɔ à wa,

¹⁶ Aɔa iyi à wa si ilu kuku wo,
 Aɔai à ye inya kumá nla nla.
 Aɔa iyi à wa si ile bii iku do ilu kuku í wa,
 Aɔai inya kumá í naa si.

17 Hai waati beɛbei Jesu í sinti ku waazo, í ni, i kpaasi ido nɛe si na iyi í jò waati í maai wa iyi Ilaaɔ á je bommae.

Jesu í kpe sɔɔkɔ mee go ɲa
(Cɔ Maaku 1:16-20; Luku 5:1-11)

18 Aɲɔ nɲu go Jesu wa ne si itfi tenku iyi à ya kpe Galilee, ɲoi í ye sɔɔkɔ minji go ɲa, Simɔɔ iyi à ya kpe Piɛɛ do ifɔɛ Anderee, à waa le taao si inɔ tenkuu.

19 Nɔ í sɔ ɲa í ni, i toom wa ɲa, nɔ an ce nɛ woo dede ine ɲa iyi aa je ti Ilaaɔ.

20 Be gbakā à jò taao nɲa ɲa à tooɛ.

21 Iyi í to waju nɔ í ye ine minji go ɲa má, Zaaki do Zāa ifɔɛ, amai Zebedee ɲa. Ine ɲau à wa si akoi inyi go do baa nɲa, à waa teese taao nɲa ɲa. Nɔ Jesu í kpe ɲa.

22 Be gbakā aɲa mɔ à jò akɔu do baa nɲa à waa tooɛ.

23 Nɔ Jesu í dabii si ilei Galilee fei wa kɔ ine ɲa si cio ile bii Zuifu ɲa à ya ce kutɔɔ nɲa ɲa, wa sisi nɲa laabaau jiida si bei Ilaaɔ wa ce sɔɔlu ku na ku je bommae, nɔ í jò ine ɲa à waa ba iri si bɔɔ dimi ikā ikā ɲa ɲa fei.

24 Nɔ baauɛ í fangaa bii fei si ilei Siri fei, hee ine ɲa à wasi ku naaɔ bɔɔ nɲa ɲa wa bi tɛɛ. Ine ɲa iyi à ne dimii bɔɔ ikā ikā fei do ine ɲa iyi à ne wahalai ara kuro nkɔɔ do ine ɲa iyi inei inɔkɔ ɲa à mu, do ine ɲa iyi à waa ce bɔɔi cukuuna do weɛge ɲa, à naaɔ aɲa fei wa bi tɛɛ, nɔ í jò aɲa fei à ba iri.

25 Nɔ zamaa nkɔɔ go í too fitie wa hai ilei Galilee do hai ilui Zeruzalemu do ilei Zudee hee do icei idoi Zuudɛɛu bii Ilu Mɛɛwa ɲau à wa fei.

5

Inɔ didɔ ntɔ ntɔ
(Cɔ Luku 6:20-23)

1 Iyi Jesu í ye zamaau ɲoi í koo í gũ iri kuta go í buba. Nɔ mɔcɔɛ ɲa à naa à tɔtɔɔ siɛ.

2 Nɔ í lɔsi cio ku kɔ ɲa si.

Si cioɛu í ni,

3 Ilu inɔ didɔ ɲai ine ɲa iyi à waa tɔɔ Ilaaɔ do ara kukaye, Domi aɲai à je inei bommai Ilaaɔ ɲa.

4 Ilu inɔ didɔ ɲai ine ɲa iyi à waa kpata, Domi Ilaaɔi á tũ ido ɲa.

5 Ilu inɔ didɔ ɲai ine ɲa iyi daa nɲa í dɔ, Domi aɲai aa ne ileu fei.

6 Ilu inɔ didɔ ɲai ine ɲa iyi à waa gbɔ ari do agbei mii iyi Ilaaɔ wa bee, Domi Ilaaɔ á jò a yo.

7 Ilu inɔ didɔ ɲai ine ɲa iyi à ya ne araarei ine ɲa, Domi Ilaaɔ mɔ á ne araare ɲa.

8 Ilu inɔ didɔ ɲai ine ɲa iyi ido ɲa í má, Domi aa ye Ilaaɔ.

9 Ilu inɔ didɔ ɲai ine ɲa iyi à waa ce icei laakai ku sũ, Domi Ilaaɔ á kpe ɲa amaɛ ɲa.

10 Ilu inɔ didɔ ɲai ine ɲa iyi à kpā ɲa iju si na iyi í jò à waa ce mii iyi Ilaaɔ í bee ɲa,

Domi aɲai à je inei bommai Ilaaɔ ɲa.

11 Iɲe ilu inɔ didɔ ɲai, bii à waa bu ɲe nɔ à waa kpā ɲe iju nɔ à waa má ɲe laalo baa yooma fei na irim.

12 I jò í nyaanyi í weɛɔ inɔ didɔ nla nla ɲa si na iyi í jò riba iyi à jile nɲe leleaɔ í la. Ntɔ ntɔ beɛbei à kpā walii ɲa iyi à cua nɲe ɲau mɔ iju.

*Mɔndai imu do ti inya kumá**(Cɔ Maaku 9:50; Luku 14:34-35)*

¹³ Nɔi Jesu í sɔ ɔa má í ni, inɛi ì jɛ imu si inɔi inɛi andunya ɔa. Bii didɔi imu í ku, mii aa dasi ku jò ku dɔ má. Í gbe de a nikāɛ, nɔ inɛ ɔa a tɛɛɛɛ.

¹⁴ Nɔ inɛi ì jɛ inya kumá andunya. Ilu iyi à ma si iri kuta kaa manji.

¹⁵ A ci ya má fitila a biie do caka. Amma à ya kɔaɛi tengi bii á má inya, inɛi kpasɛ fei ku yɛð ilu.

¹⁶ Bɛɛbɛ mɔi ì jò inya kumá nɔjɛ ku má si wajui inɛ ɔa ku ba a yɛ kookoosu jiida nɔjɛ ɔa nɔ irii Ilaaɔ Baa nɔjɛ iyi í wa lele ku nɛ amboe.

Idei wooda

¹⁷ Jesu í ni má, ì maà tamaa bei ñ naa woodai Moizi do cioi walii ɔau ku kpai. Aawo, ñ naa ku kɔi.

¹⁸ Ntɔ ntɔ, hee lele do ile koo tãð, baa wasalii wooda keeke akā kaa gaizia, í gbe fei ndɛɛ ku kɔi.

¹⁹ Na nɔjɛ, inɛ iyi í kua wooda, baa bii í jɛ icu akā keeke ɔoi, nɔ í sɔ inɛ ɔo ɔa mɔ í ni a ce bɛɛbɛ, aa kpe lafɛɛ inɛ iyi í kere í re si bommai Ilaaɔ. Amma inɛ iyi wa jirimae nɔ wa kɔ inɛ ɔo ɔa mɔ si, aa kpe lafɛɛ inɛ nla si bommai Ilaaɔ.

²⁰ Ñ wa n sɔ ɔei, ì kaa jɛ inɛi bommai Ilaaɔ ɔa bii kù jɛ ì ce mii iyi Ilaaɔ í bee ɔa ɔa í re woo kɔ inɛ ɔa si wooda ɔa do Farisi ɔau.

Idei idɔkɔ

²¹ Jesu í sɔ ɔa má í ni, ì gbɔ ɔa iyi Moizi í sɔ bala nɔjɛ ɔa í ni, ì maà kpa inɛ, nɔ inɛ iyi í kpa inɛ fei aa bɔðɛ si wajui woo kiiti ɔa a nyisibɛ bɔnɛ.

²² Amma amu, an sɔ ɔe, inɛ iyi wa ce idɔkɔ do kpaasie aa bɔðɛ si wajui woo kiiti ɔa a kpāa iju, nɔ inɛ iyi wa cɔ kpaasie nfe aa kiitie si wajui inɛ ngbo ɔau, inɛ mɔ iyi wa cɔ kpaasie nnyei á lo si ina iyi ci ya kuu.

²³ Na nɔjɛ, bii ì naaɔ amuai Ilaaɔ wa bi kuwee nɔ bei ì ye gigi iyi kpaasie ɔo wa mu taaleɛ,

²⁴ jò amuaɛu bi kuweeu bɛ titã, ì koo ì teese ideu gbakā, awɔ do kpaasie. Si anyie, ì bei ì nyi wa ì cea Ilaaɔ amuaɛ.

²⁵ Bii í jɛ inɛ ɔo wa bɔðɛ ile kiiti na ideu gbese ɔo, ce kookaai hai kpāa awɔ do lafɛɛ ì gbɔsi nɔjɛ ku ba ku maà dasie awɔi woo kiiti. Bii kù jɛ bɛɛbɛ, woo kiitiu á dasie si awɔi zandaamu, nɔ zandaamu mɔ ku dasie ile piisɔɔ.

²⁶ Ntɔ ntɔ ñ wa n sɔei, bii á dasie piisɔɔ, bii ì kù sã gbeseu fei ì kaa fita. Nkāma kaa gaizia si.

Idei sakara

²⁷ Jesu í ni má, ì gbɔ ɔa iyi Moizi í ni, ì maà ce sakara.

²⁸ Amma amu, an sɔ ɔe, awɔ inɛmɔkɔ iyi í cɔ inaabo hee binɛɛ í dede, ì ce sakara mbe tã si idɔɛ.

²⁹ Na nɔjɛ, bii iju nɔjɛi wa dasie dulum, nyaa ì nyɔɔ ku jliɛ. Á tiaɛ ì nyɔ ikɔ akāi araɛ ɔo do iyi aa sɔsi araɛ fei si ina iyi ci ya ku.

³⁰ Bii í jɛ awɔ nɔjɛi wa dasie dulum, buu ì nyɔɔ ku jliɛ. Á tiaɛ ì nyɔ ikɔ akāi araɛ ɔo do iyi aa sɔsi araɛ fei si ina iyi ci ya ku.

*Idei abo ku kɔsi**(Cɔ Matie 19:9; Maaku 10:11-12; Luku 16:18)*

³¹ Nɔ Jesu í sɔ ɔa má í ni, Moizi í ni, inɛ iyi wa kɔsi aboɛ á náa tiaɛ nɔjɛ kukɔsii.

³² Amma amu, ñ wa n sɔ ɔe, inɛ iyi í kɔsi aboɛ nɔ kù jɛ na sakara, mɔkɔu ì dasie sakarai. Nɔ mɔkɔ mɔ iyi í so abo iyi à kɔsiu, ì ce sakarai.

I maà ya gbasi do ngɔɔ

³³ Jesu í sṣ̄ ṣ̄a má í ni, ì nṣ̄ ì gbṣ̄o iyi Moizi í sṣ̄ bala nṣ̄e ṣ̄aui í ni, ide iyi ì gbasi si wajui Aṣ̄ Lafēe ì ni aa ce, jò ì coo.

³⁴ Amma amu, ì wa n sṣ̄ ṣ̄ei, i maà ya ce kugbasi ṣ̄a pai. I maà ya gbasi do lele ṣ̄a domi batai bommai Ilaaṣ̄i.

³⁵ Nṣ̄o i maà ya gbasi do ile ṣ̄a, domi bi ku lesi isēei. Nṣ̄o i maà ya gbasi do Zeruzalemu ṣ̄a domi ilui Ilaaṣ̄i amanlu nlaui.

³⁶ Nṣ̄o i maà ya gbasi do iri nṣ̄e ṣ̄a si na iyi í jò ì kaa yṣ̄kṣ̄o ì fūuta baa ntoì iri akā nṣ̄e hee ma je ì jò ku dū ṣ̄a.

³⁷ I jò ide ku fṣ̄ nṣ̄e ku je ntṣ̄. Bii ì ni ooi ku je oo do ntṣ̄, bii aawo mṣ̄i, ku je aawo. Iyi aa lesi antae bebei fei ṣ̄a, hai bi Seetam inē laalṣ̄ui wa naa.

Idei laalṣ̄ ku s̄a

(Cṣ̄ Luku 6:29-30)

³⁸ Jesu í sṣ̄ ṣ̄a má í ni, ì gbṣ̄o ṣ̄a iyi Moizi í fṣ̄ wo í ni, inē iyi í nya ijui inē gṣ̄, aa nya ti nṣ̄u mṣ̄. Inē mṣ̄o iyi í cē inyii inē gṣ̄, aa cē ti nṣ̄u mṣ̄i.

³⁹ Amma amu, ì wa n sṣ̄ ṣ̄ei, i maà ya s̄aa inē laalṣ̄o iyi í ce nṣ̄e. Bii inē í sambalae si nṣ̄e, toa cangau mā.

⁴⁰ Bii inē gṣ̄ í bṣ̄ṣ̄e kiiti ku ba ku gba danzigie, naa kumbooe mṣ̄o má.

⁴¹ Bii inē gṣ̄ í tilasie ì soa nṣ̄u aso ì neṣ̄o zakai kilo akā, so ì neaa ku to kilo minji gbakā.*

⁴² Bii inē gṣ̄ í tṣ̄e mii gṣ̄, muaa. Bii inē gṣ̄ í nṣ̄a mii gṣ̄ ku kāaye bi tēe, maà kṣ̄o.

Idei mbēe ṣ̄a ku bi

(Cṣ̄ Luku 6:27-28, 32-36)

⁴³ Jesu í ni má, ì gbṣ̄o ṣ̄a iyi Moizi í fṣ̄ wo í ni, bi kpaasie, nṣ̄o ì cé mbēe.

⁴⁴ Amma amu, ì wa n sṣ̄ ṣ̄ei, i ya bi mbēe nṣ̄e ṣ̄a, nṣ̄o ì ya cea inē ṣ̄a iyi à waa kpā nṣ̄e iju kutṣ̄o ṣ̄a.

⁴⁵ Bii ì waa ce bēeṣ̄e ṣ̄a ì waa nyisi inē ṣ̄a iyi ì je amai Ilaaṣ̄i Baa nṣ̄e iyi í wa lelei, domi Ilaaṣ̄i ì jò inunue wa má inya si inē jiida do si inē laalṣ̄o ṣ̄a. Nṣ̄o ì jò ijí wa rṣ̄a inē ṣ̄a iyi à waa ce idṣ̄obie hee do bi inē ṣ̄a iyi a kù waa coo fei.

⁴⁶ Bii inē ṣ̄a iyi à bi nṣ̄e aṣ̄a akāi inṣ̄e mṣ̄o ì bi ṣ̄a, to, riba yoomai aa ba ṣ̄a. Baa woo gba fiaì lēmpoo ṣ̄a mṣ̄o à ya ce dimie.

⁴⁷ Bii kpaasi nṣ̄e ṣ̄a aṣ̄a akāi ì ya ce fṣ̄o ṣ̄a, to, inṣ̄e mṣ̄o yooi ì tia ṣ̄a. Baa hai dasi Ilaaṣ̄i naaṣ̄e ṣ̄a mṣ̄o à ya ce bēeṣ̄e.

⁴⁸ Na nṣ̄u, ì jò jiida nṣ̄e ku kṣ̄o bei ti Ilaaṣ̄i Baa nṣ̄e iyi í wa lele í kṣ̄o.

6

Idei amua ku cea ilu are ṣ̄a

¹ Jesu í fṣ̄o má í ni, bii ì waa ce mii iyi Ilaaṣ̄i ì jilē nṣ̄e, i ya ce laakai ṣ̄a ì maà coo si bantuma. Bii ì waa coo si bantuma ku ba inē ṣ̄a a yṣ̄o, ì kaa ba riba kāma hai bi Baa nṣ̄e iyi í wa lele.

² Na nṣ̄u, bii ì waa mua ilu are ṣ̄a ngṣ̄oṣ̄o ṣ̄a, ì maà ti ì cā kesēede bei ilu muafiti ṣ̄a à ya ce. À ya ce amua nṣ̄a ṣ̄a si ile bii ì ya ce kutṣ̄oṣ̄o ṣ̄a do si kpāa ṣ̄a ku ba inē ṣ̄a a saabu ṣ̄a. Ntṣ̄o ntṣ̄o, inē nṣ̄u ṣ̄a à ba riba nṣ̄a fei tā.

³ Amma inṣ̄e, waati iyi ì waa mua ilu are ṣ̄a ngṣ̄oṣ̄o ṣ̄a, ì maà jò awṣ̄o canga nṣ̄e ku mà mii iyi awṣ̄o nṣ̄e wa ce,

⁴ ku ba amua iyi ì waa ce ṣ̄a ì coo si afei inṣ̄e minji. Nṣ̄o Ilaaṣ̄i Baa nṣ̄e iyi wa ye mii fei á s̄a nṣ̄e ribae.

* **5:41 Bii inē gṣ̄o í tilasie ì soa nṣ̄u aso** Waati bēeṣ̄e, inēi Romu ṣ̄a ì waa je inē ngboi ilu. Nṣ̄o akawe nṣ̄a ṣ̄a do sooge nṣ̄a ṣ̄a à nṣ̄e kpāa a tilasido inē gṣ̄o ku so nṣ̄a aso.

*Idei kutɔɔ**(Cɔ Luku 11:2-4)*

⁵ Jesu í ni, bii ì waa ce kutɔɔ ña i maà ya ce bei ilu muafiti ña à ya ce. À ya bi aña a leeki a ce kutɔɔ ile bii à ya ce kutɔɔ ña do bi tafa ña ku ba inɛ fei ku ye ña. Ntɔ ntɔ, inɛ ññu ña à ba riba ñña fei tā.

⁶ Amma inɛ, bii ì waa ce kutɔɔ ña, i lo hee ilaawa i cɔmbo ña, i tɔɔ Ilaaɔ Baa ññe be tengi bii inɛ gɔ kù waa ye ñe, nɔ Baa ññe iyi wa ye mii iyi wa manji fei á sã ññe.

⁷ Bii ì waa ce kutɔɔ ña i maà ya fɔ ide akā i maa sisi ña béi hai mà Ilaaɔ ña à ya ce. À waa tamaa na ide nkɔɔ ku fɔi añai Ilaaɔ á gbɔɔ kutɔɔi aña.

⁸ I maà ya jɔ ña ña, domi hee i maà tɔɔ ña, Baa ññe í mà bukaatai mii iyi ì ne tā ña.

⁹ Bei í sɔa i ya ce kutɔɔ ña wee.

Ilaaɔ Baa nwa iyi í wa lele,

Jɔ inɛ fei ku mà iyi awɔi ì je inɛ kumá.

¹⁰ Naa je bommaɛ.

Jɔ inɛ fei ku ce idɔɔbiɛ si ileu ihɛ bei à waa ce lele.

¹¹ Mu nwa ijɛi ajɔ fei nwa.

¹² Kpa idei dulum du wa bei awa mɔ à ya ka kpa idei kurara iyi inɛ ña à ce nwa.

¹³ Maà ti i jɔ ka dasi kulele,
Amma nya wa hai si awɔi Seetam.

[Domi awɔi ì ne bomma do gbugbā do amboe hee do ajɔ fei. Ami.]

¹⁴ Nɔ í nyi í ni má, bii ì ya kpa idei kurara iyi inɛ ña à ce ññe, Ilaaɔ Baa ññe mɔ á kpa idei kurara ññe.

¹⁵ Amma bii inɛ mɔ i ci ya kpa idei kurara iyi inɛ ña à ce ññe, Baa ññe mɔ kaa kpa idei kurara ññe.

Idei anu ku dɪ

¹⁶ Jesu í ni má, bii ì waa ce anu ku dɪ ña, i maà ya jɔ waju ññe ku nyisi wahala ññe béi ilu muafiti ña à ya ce. À ya kpaasi waju ñña ku ba inɛ fei ku yɔɔ iyi à waa dɪ anu. Ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ ñei, inɛ ññu ña à ba riba ñña fei tā.

¹⁷ Amma inɛ, bii ì waa dɪ anu, i wɛɛju sãa sãa ña nɔ i josi waju ññe ikpo

¹⁸ ku ba inɛ ña a maà mà iyi ì waa dɪ anu ña, í gbe Ilaaɔ Baa ññe iyi í wa bii a kù waa yɔɔ. Nɔ Baa ññe iyi wa ye mii iyi wa manji fei, á sã ññe.

*Amanii lele ku dɛ**(Cɔ Luku 12:33-34)*

¹⁹ Í sɔ ña má í ni, i maà ti i dɛdɛ amani si andunyau ihɛ, bii tütü ña aa jɔɔ, do bii á mu atɛ, do bii ile ña aa lo do gbugbā a koo a ce ileɛ.

²⁰ Amma i dɛdɛ amanii lele bii kaa mu atɛ nɔ tütü ña a kaa yɔkɔ a bejeɛ, nɔ ile ña mɔ a kaa yɔkɔ a lo a ce ileɛ.

²¹ Ntɔ ntɔ, í sɔa i dɛdɛ amanii lele ña domi bii amanii inɛ í wa, be mɔi laakɛ í ya wa.

*Inya kumáí ara**(Cɔ Luku 11:34-36)*

²² Í ni má, ijui í je fitilai ara. Bii ijue wa ne baani, arɛ fei ì wa si inya kumáí.

²³ Amma bii ijue kù waa ne baani, arɛ mɔ fei í wa si ilu kukui. Na ññu, mii iyi í ne ku ceɛ inya kumá, bii ilu kukui í ce, ilu kuuu á la ku caa.

*Ilaaɔ ku dasi naane**(Cɔ Luku 16:13; 12:22-31)*

²⁴ Jesu í sǒ ña má í ni, ine ɔ kaa ɔkɔ ku cea lafɛɛ minji ice ajɔ. Ntɔ ntɔ, á cé ine aká nɔ ku bi ine aká, walakɔ á jirima ine aká nɔ ku donda ine aká. I kaa ɔkɔ i too Ilaaɔ do fia ajɔ ña.

²⁵ Na nñu ñ wa n sǒ ñei, i maà ya maa weewea do mii iyi aa je i maa weeð ña, walakɔ do jìne iyi aa dasi ña. Kuweei amanɛ í re ije, ara mɔ í re jìne.

²⁶ I cɔ yei ña iyi á waa fo lele. A kù waa gbɛ hee a da ngɔɔ a dasi suu. Do nñu fei, Baa nñe iyi í wa lele wa wo ña. I kù mà ña iyi beere nñe í re ti yei ñau be?

²⁷ Yooi si inɔ nñe na kuweewea á ɔkɔ ku kɔsi kusɔi adɔɛ baa keeke.

²⁸ To, na mii í ce ì ya maa weewea do ideí jìne ña. I cɔ bei wua ña à ya da koko si inɔ sako mɛɛ. A kù waa ce ice a ci ya nɔ a wǎ acɔ.

²⁹ Amma ñ wa n sǒ ñe, baa Salomɔ ilaalu nlau, do amboe nla nlaɛ fei kù ne jìne iyi boodaɛ í to kokoi jìi ñau be baa aká.

³⁰ Fɔfɔ í weei nnyi do kuslaɛ amma ala aa dasie inai. To, bii Ilaaɔ í mua fɔfɔ ña iyi aa na a dasi ina booda ku sla beɛbe, kaa ɔkɔ ku mu nñe nyau ku re fɔfɔ ñau be de. I kù ye naane nñei kù la?

³¹ Na nñu, i maà ya weewea í ni ña, mii aa ka je, mii aa ka mɔ, walakɔ mii aa ka biið ara nwa.

³² Hai mà ideí Ilaaɔ ñai à ya maa kpataa mii ñau be fei, amma Baa nñe iyi í wa lele í mà iyi ì ne bukaatai mii ñau be fei ña.

³³ Na nñu, i hanya titá ña i ce idɔbii Ilaaɔ do bei aa ce ì jò bommaɛ ku bɔ waju. Iyi í gbe bei fei Ilaaɔi á kɔɔ nñe si.

³⁴ Ajɔ fei wahalae í ya tooi. Na nñu, i maà kpatað ala ña, domi ala moi á mà tee.

7

Idei kiiti

(Cɔ Luku 6:37-38, 41-42)

¹ Jesu wa fɔ má í ni, i maà ya kiiti ine ña ku ba Ilaaɔ mɔ ku maà kiiti nñe.

² Ntɔ ntɔ, ñ wa n sǒ ñei, do yaase bei ì ya maa kiiti ine ña, beɛbe moi Ilaaɔ mɔ á naa ku kiiti nñe. Nɔ si gũa bii ì wáað ine ña, si be moi aa wáa iñe mɔ.

³ Na mii í ce ì waa ye fɔfɔ keeke iyi í wa si ijui kpaasie nɔ i kù ye jìi ite iyi í wa si titɛɛ.

⁴ Beirei aa ce ì sǒ kpaasie í ni, jò ñ nyae fɔfɔ si ijue, awɔ iyi jìi ite í wa si tee.

⁵ Awɔ ilu muafitii, jò ì tako ì nya jìi ite iyi í wa si ijue titá ku ba ì ye ilu sáa sáa, ì bei ì nya fɔfɔ iyi í wa si ijui kpaasie.

⁶ I maà nyɔ lege jiida nñe ña si wajui kuusɔ ña ku ba a maà teeseɛ. Nɔ ì maà ti ì na aja ña mii kumá ña ku ba a maà na a sinda a ñɔ ñe *.

Idei kutɔ

(Cɔ Luku 11:9-13)

⁷ Jesu í ni má, ì ya tɔ ña, aa mu nñe. I ya dede ña, aa ba ña. I ya cã gambo ña, aa cí nñe.

⁸ Ntɔ ntɔ, ine iyi í ya tɔ fei, aa mua. Ine mɔ iyi wa dede fei, á ba. Ine mɔ iyi wa cã gambo fei, aa cía lafɛɛ.

⁹ Yooi í wa si inɔ nñe ihɛ iyi bii amaɛ í tɔɔɛ pɛɛ á so kuta ku naa.

¹⁰ Beɛbe moi ine kãma kù wee iyi bii amaɛ í tɔɔɛ cɛɛ á so ñjo ku naa.

* ⁷ Yaasei ideui í je, kuwee jiida nñe iyi ì ne hai bi Ilaaɔ, ì maà ti ì fɔ idee bi ine ña iyi à ye bei kuusɔ ña iyi à kù bi beere ideu ku má, ku ba a maà teeseɛ. Nɔ ì maà ti ì fɔ idee bi ine ña moi iyi à ye bei aja ña iyi aa naa a sinda a ñɔ ñe.

¹¹ Debei, bii inɛ iyi ò ya ce laalo ña ò mà mii jiida ku na ama nɛɛ ña, ò waa tamaa mà Baa nɛɛ iyi ò wa lele kaa yɔkɔ ku mua inɛ ña iyi ò waa tɔɔe mii jiida ku re beɛbe ña?

¹² Na nɛɛ, mii iyi ò bi inɛ ña a ya ce nɛɛ fei, inɛ mɔ ò ce nɛɛ beɛbe ña, domi iyi bei ò je icui idei kukɔsii walii ñau do ti woodai Moizi.

Andɛ iyi kù cɛ
(Cɔ Luku 13:24)

¹³ Í sɔ ña má í ni, koofa nla do kpāa ku cɛ gɔ í wɛɛ, do minjisia ku mongolo gɔ iyi wa bɔ ala nwa. Í lɔ do koofa ku mongolou ña, domi koofa nla do kpāa ku cɛ, bi ikui wa bɔ, nɔ inɛ nkɔɔi wa too do be.

¹⁴ Amma kpāa iyi wa bɔ bi kuwɛɛ hai tã í mante, andɛɛ kù cɛ. Nɔ inɛ ña iyi ò yɛ kpāau ò waa tooɛ a kù kpɔ.

Idei jɛi do isoe
(Cɔ Luku 6:43-44)

¹⁵ Jesu í ni má, i ya ce laakai ña do walii ilu ibo ña. À ya naa bi tu ñei do daa didɔ beɛ anɔudá ña, amma idɔ ña í yɛi bei idɔi mbo ña.

¹⁶ Aa yɔkɔ ò mà ña ñai si kookoosu ña ña bei ò ya mà jɛi hai si isoe. A ci ya ka isoi rezɛɛ si agũ. Nɔ a ci ya ka figi si agũ fũfũ.

¹⁷ Jɛi jiida fei iso jiidaí í ya so, nɔ jɛi laalo mɔ ku so iso laalo.

¹⁸ Jɛi jiida kaa yɔkɔ ku so iso laalo, beɛbe mɔi jɛi laalo kaa yɔkɔ ku so iso jiida.

¹⁹ Nɔ jɛi iyi kù waa so iso jiida fei ò ya daai a dasi ina.

²⁰ Si bei ò ya mà jɛi hai si isoe, beɛbe mɔi aa mà walii ilu ibo ña hai si kookoosu ña.

N kù mà ñe ajɔ kama
(Cɔ Luku 13:25-27)

²¹ Jesu í ni má, kù je inɛ iyi wa kpem Lafɛɛ Lafɛɛ feii á na ku lɔ si bommai llaaɔ, bii kù je inɛ ña iyi ò waa ce idɔɔbii Baam iyi ò wa lele.

²² Ajɔ nɛɛ be, inɛ nkɔɔi á maa ni, Lafɛɛ Lafɛɛ, a kù ce walii do iriɛ? A kù lele inɛi inɔɔko ña do iriɛ? A kù ce maamaake nkɔɔ do iriɛ?

²³ Amma an sɔ ña si wajui inɛ fei n ni, n kù mà ñe ajɔ kama. I sekeɛ hai bi tom, inɛ iyi ò kù ce idɔɔbim ña.

Idei woo ma ile minji gɔ ña
(Cɔ Luku 6:47-48)

²⁴ Jesu í kpā ña mɔnda má í ni, na nɛɛ, inɛ iyi ò gbɔ ide iyi ò wa n fɔu ihɛ fei nɔ wa jirimae, á yɛi bei mɔkɔ ilu bisi iyi ò ma ileɛ si kuta.

²⁵ Jɛi í rɔ, ido í kɔ í nikā, nɔ fufu nla nla í dede si ileu, amma kù cuku, domi si kutai ò maa.

²⁶ Amma awo iyi ò gbɔ ide iyi ò wa n fɔu ihɛ fei nɔ ò kù saalue, aa yɛi bei mɔkɔ nnyɛi iyi ò koo í ma ileɛ si sãai ido.

²⁷ Jɛi í rɔ, ido í kɔ í nikā, nɔ fufu nla nla í dede si ileu, nɔ í cuku í lɛge fei.

²⁸ Iyi Jesu í fɔ beɛbe í tã, ñoi zamaau í biti do si bei wa kɔ ña si cio.

²⁹ À bitii si na iyi ò jɔ do yiikoi wa kɔ ña si, kù je bei woo kɔ inɛ ña si wooda ña ñau.

¹ Jesu í sō ña ide ñau ihē feii í bei wa kita wa hai si antai kutau. Waati iyi í kita wa ñoi zamaa nla go wa tooe.

² Nō dintē go í naa í seebata si wajue í ni, Lafēe, bii í bi, aa yōkō í jò n ba iri n je inē iyi í má.

³ Ñoi Jesu í yō awōe í luu nō í ni, ñ bi. Ba iri nō í je inē kumá. Be gbakā í ba iri hai si bōōe.

⁴ Nō Jesu í sōo í ni, gbō, maà sō inē go ideu ihē, amma koo nyisi arae bi woo weei Ilaaōu, nō í ce kuwee iyi Moizi í jileu. Kuweeu bei á nyisi ña iyi í je inē iyi í má bebei.

Jesu í jò amaae inē ngboi sooge go ña í ba iri

(Cō Luku 7:1-10; Zāa 4:43-54)

⁵ Ñoi Jesu í bō Kaperanumu. Waati iyi í lō inō iluu ñoi inē ngboi sooge cō go í koo í tōe ku faaba ññu,

⁶ í ni, Lafēe, amaaem wa ce bōō kpasē, ci ya yōkō ku wu baa awō, wa kpāa iju ntō ntō.

⁷ Ñoi Jesu í ni, í sla, an koo n faabae.

⁸ Amma inē ngboi sooge ñau í jeaa í ni, Lafēe, n kù to í lō kpasēm. Baa hai ihē fō ide, amaaem nōu á ba iri.

⁹ Amu takam, ñ ne inē ngbo ña iyi ñ wa n jirima, nō ñ ne sooge go ña mō iyi ñ wa n gbā. Ine akā ñña iyi ñ be á kooi, inē iyi ñ kpe mō á naai, nō ice iyi ñ ni amaaem ku ce ññui í ya ce.

¹⁰ Iyi Jesu í gbō ideu í biti nō í sō inē ña iyi á waa tooe u í ni, ntō ntō, baa si inai inēi Izireli ña fei n kù ye inē iyi í yōkō í dasim naane nla bei inēe u ihē.

¹¹ An sō ñe, hai je Zuifu nkpō á na ku naa hai do bii fei a buba si bommai Ilaaō. Anjai aa je do Aburahamu do Izaaki do Zakōbu bala ññe ña ajō.

¹² Amma inē, tōku ñña ña iyi í jō inēō ña í wa be aa nyō ñe angule si ilu kuku. Tengí bei aa lesi awō si iri í maa kpataō ña.

¹³ Nō Jesu í sō inē ngboi sooge ñau í ni, bō kpasēe. Fei ndeē á ce si bei í dasi naane u. Be gbakā amaae u í ba iri.

Jesu í jò bōō nkpō í ba iri

(Cō Maaku 1:29-34; Luku 4:38-41)

¹⁴ Si anyie, Jesu í bō kpasēi Píeē, í koo í ba iyei aboi Píeē kù waa ne baani, wa sūō ara gbāa.

¹⁵ Ñoi Jesu í lu awōe nō ara gbāau í nya. Nō abou í dede í yaae.

¹⁶ Iyi ale í le, á naa Jesu inē ña iyi á ne inē inōoko ña wa nkpō nkpō. Nō í lele inēi inōoko ñau do ide ku fō, nō inē ña iyi á waa ce bōō fei í jò á ba iri.

¹⁷ Í ce ññu ñau bei ku bā ide iyi walii Ezai í fōu ku kō iyi í ni, ññu takae í so gbugbā hai ne nwa nō í nya bōō nwa ña.

Inē ña iyi á bi Jesu ku too

(Cō Luku 9:57-62)

¹⁸ Ajō ññu go, zamaa nkpō go í kaako Jesu. Iyi Jesu í ye ña ñoi í sō mōcōe ñau í ni a bō icei tenkuu do ikpa ihō.

¹⁹ Hee a maa ne ñoi woo kō inē ña si wooda go í naa bi tēe nō í ni, Mēetu, an tooe bii í waa bō fei.

²⁰ Nō Jesu í sōo í ni, inā ña á ne kolo ña nō baa yei ña mō á ne bi ku sū. Amma amu Amaí Amanē n kù ne bii an koo n sū n sími.

²¹ Nō inē akāi mōcōi Jesu go mō í ni, Lafēe, jò n koo n si baam wa titā.

²² Amma Jesu í jeaa í ni, awō de toom wa, nō í jò iku ña a si iku ñña ña.

*Jesu í leekt fufu si tenku**(Cɔ Maaku 4:35-41; Luku 8:22-25)*²³ Si anyii nju, Jesu í lɔ akɔi inyi nɔ mɔcɔɛ ɲa mɔ à lɔ à toɔɛ.²⁴ Iyi à waa ne ɲɔi fufu nla gɔ í dede si tenkuu hee kutāngām ndii inyi wa bii akɔu. Amma Jesu wa sɪ ɲjoo.²⁵ ɲɔi mɔcɔ ɲau à koo à jũu à ni, Lafɛɛ, faaba wa, à waa bɔ nfe ku ce.²⁶ ɲɔi Jesu í sɔ ɲa í ni, naane ku dasi ɲɲe kù la. Na mii í ce ì jò njo wa mu ɲe ɲa.

Iyi í fɔ bɛɛbɛ í tã, ɲɔi í dede í la si inyi do fufuu nɔ à coko sɔm sɔm.

²⁷ Nɔ mɔcɔ ɲau fei à biti à waa ni, ine dimi yoomai ihɛ. Baa inyi do fufu ɲa fei à waa jirima ideɛ.*Jesu í lele inei inɔko ɲa hai si ine minji gɔ ɲa**(Cɔ Maaku 5:1-20; Luku 8:26-39)*²⁸ Iyi Jesu í to icei tenkuu do ikpa ihɔ si ilei Gadara, ɲɔi amane minji gɔ ɲa à fita wa hai bi ku si iku ɲa à kɔo wa. Ine ɲau à ne inei inɔko ku gaabu ntɔ ntɔ hee í jò ine gɔ ci ya je ku too kp̄aa.²⁹ Nɔ à dɔ anu à ni, mii í wa si gāmɛi awae ɲa, awɔ Amai Ilaaɔ. Ì naa ku kp̄a wa iju hai waatiu kù toi?³⁰ Nɔ à hɔnne kuusɔ gaa gɔ ɲa waju à waa je.³¹ Nɔ inei inɔko ɲau à tɔɔ Jesu à ni, bii í waa lele wai, jò kaa mu kuusɔ gaa ɲau ihɔ.³² ɲɔi Jesu í sɔ ɲa í ni a koo. Nɔ à fita hai si ine ɲau à koo à mu kuusɔ ɲau. Nɔ kuusɔ gaa ɲau fei à sei wa hai antai iri kutau à na à dasi tenkuu, inyi í je ɲa.³³ Woo degbe kuusɔ ɲau à sa à ne inɔ ilu à koo à sisia ine ɲa ideu fei do bei à cea ine minji ɲau.³⁴ Nɔ inei inɔ ilu ɲau fei à fita à bɔ Jesu ku cɔ. Iyi à koo à yɔɔ ɲɔi à tɔɔe ku fita hai ilei ide ɲa.**9***Jesu í jò wɛɛge gɔ í ba iri**(Cɔ Maaku 2:1-12; Luku 5:17-26)*¹ Iyi ine ɲau à tɔɔe ku fita hai ilei ide ɲa ɲɔi Jesu í lɔ akɔi inyi í kua icei tenkuu má. Í ne ilui ɲju takæ *.² ɲɔi ine gɔ ɲa à naa wɛɛge gɔ wa, wa sũ si makɛɛ. Iyi Jesu í ye naane ku dasi ɲɲau, nɔ í sɔ wɛɛgeu í ni, baakɔm, maà mɔngɔ temua, n̄ kpa idei dulum dɛɛ.³ Wee woo kɔ ine ɲa si wooda gɔ ɲa à wa bɛ. Iyi à gbɔ wa fɔ bɛɛbɛ ɲɔi à waa lasabu si idɔ ɲa à waa ni, ineɛu ihɛ wa bu Ilaaɔi.⁴ Jesu í bei í mà ide iyi à waa lasabu ɲɔi í ni, na mii í ce ì waa ce lasabu laalo bɛɛbɛ ɲa.⁵ Si ide minji ɲau ihɛ, yoomai kufɔɛ í faala í re, ine ku sɔ ine gɔ ku ni n̄ kpa idei dulum dɛɛ, walakɔ ku ni ku dede ku nɛ.⁶ Amma n̄ bi í mà ɲa iyi amu Amai Amanɛ n̄ ne gbugbã n̄ kpa idei dulum dii ine ɲa si andunya.

Iyi í fɔ bɛɛbɛ í tã ɲɔi í sɔ wɛɛgeu í ni, dede i so makɛɛɛ i bɔ kpasɛ.

⁷ ɲɔi wɛɛgeu í dede í ne ideɛ.

* **9:1 ilui ɲju takæ** kù je Betelehemu bii à buu. Kù nɔ kù je Nazareti bii à biie. Amma Kaperanumui wa faa, ilu bii í buba wa ceɔ iceɛ.

⁸ Wee ine nkpɔ nkpɔi í wa be. Iyi à yɔɔ beɛbe nɔi njo í mu nja à waa saabu Ilaaɔ do iyi í na amanɛ dimii yiikou be.

Jesu í kpe Matie

(Cɔ Maaku 2:13-17; Luku 5:27-32)

⁹ Nɔi Jesu í dede hai be í bɔ inɔ iluu. Iyi wa ne nɔi í ye mɔkɔ gɔ iyi à ya kpe Matie wa buba ile bi ku gba fiái lɛmpoo. Nɔi í sɔɔ í ni, toom wa. Nɔ Matie í dede í tooɛ.

¹⁰ Si anyie Jesu wa je kpasɛi mɔkɔu, nɔi woo gba fiái lɛmpoo do ine nkpɔ gɔ nja má iyi kuwɛɛ nja kù sɛa à naa à buba bi Jesu do mɔcɛɛ nja.

¹¹ Wee Farisi gɔ nja à ye nja, nɔ à bee mɔcɛɛ nja à ni, na mii í ce Mɛɛtu nje wa je do woo gba fiái lɛmpoo do ine laalɔ nja.

¹² Iyi Jesu í gbɔ ide njanu nɔi í ni, ilu baani nja a kù ne bukaatai ilu iwɔ bii kù je bɔɔ nja.

¹³ N̄ wa n sɔ njei, n kù naa ku kpe ine dee dee nja, amma dulum njaì n̄ naa ku kpe. I koo í bee yaasei kukɔu iyi í ni, Ilaaɔ í ni, n̄ bi í ce araarei nje nja ku re í ceem kuwee.

Idei anu ku d̄i

(Cɔ Luku 5:33-39; Maaku 2:18-22)

¹⁴ Wee Z̄aa woo dasi inyiu mɔ í ne mɔcɔ nja. Mɔcɛɛ nja à naa bi Jesu nɔ à beɛɛ à ni, na mii í ce awa do Farisi nja à ya ka d̄i anu amma awɔ, mɔcɛɛ nja a ci ya d̄i anu.

¹⁵ Nɔ Jesu í je nja í ni, kpaasii mɔkɔ titɔ nja aa ne inɔ kufɔ gɔ waati iyi mɔkɔ titɔu í wa inɔ njaì? Aawo, amma ajɔ gɔ wa naa iyi aa nya mɔkɔ titɔu hai si inɔ nja. Waati beɛbe aa d̄i anu.

¹⁶ Nɔi í kpa nja mɔnda í ni, ine gɔ kaa sɔ jaɛ ngbo do titɔɛ ku tɔtɔɛ. Bii í ce beɛbe, titɔu á ga jaɛ ngbou ku kɔɔsi.

¹⁷ Beɛbe mɔi a ci ya dasi v̄ɛɛ titɔ iyi wa gba si bɔgɔ bata ngbo nja. Bii ì ce beɛbe, bɔgɔ bata ngbo nja aa gai, nɔ v̄ɛɛu ku nikā, bɔgɔ nja mɔ á ce nfe. À ya dasi v̄ɛɛ titɔi si bɔgɔ titɔ nja. Baa bii wa gba, bɔgɔu kaa ga.

Idei ama inaaboi Zairusi do inaabo iyi í lu ibɔi Jesu

(Cɔ Maaku 5:21-43; Luku 8:40-56)

¹⁸ Si waati iyi Jesu wa sɔ nja ideu ih̄ɛ nɔi ine ngbo gɔ í naa í sɛɛbata si wajue í ni, ama inaabom wee í ku nsei nsei, amma naa le sie awɔ ku j̄i má.

¹⁹ Nɔ Jesu í dede do mɔcɛɛ nja à too mɔkɔu.

²⁰ Waati iyi à dasi kpāa à waa ne, inaabo gɔ wa too nja. Abou wa ce bɔɔi awɔ ku mu hai adɔ maateji wa. Nɔi í bɔ do anyii Jesu í koo í lu ifi ibɔɛ.

²¹ Í ce beɛbei si na iyi í j̄ɔ í fɔ si idɛɛ í ni, baa bii jaɛi n̄ ba n̄ lu an ba iri.

²² Nɔi Jesu í sinda í cɔɔ nɔ í ni, abooyi, maà mɔngɔ temua, naanɛɛi í faabaɛ. Be gbakā abou í ba iri.

²³ Nɔi Jesu í mɔsi isɛnɛɛ í to kpasɛi ine ngbou í ye woo fā gaasiai iku nja do zama nla nla gɔ wa d̄ɔ anu.

²⁴ Nɔ í ni, i fita hai ih̄ɛ. Ama inaabou kù ku, wa s̄i njooi, nɔ à waa yaakoɛ.

²⁵ Nɔi Jesu í j̄ɔ ine nja à fita nɔ í lɔ í mu awɔi mud̄ɛɛu nɔ í dede.

²⁶ Nɔ laabaauí ideu í fangaa si ileu fei.

Jesu í j̄ɔ fɛɛju minji gɔ nja à ye ilu

²⁷ Nɔ Jesu í ne hai be. Si isɛnɛɛu fɛɛju minji gɔ nja à tooɛ à waa d̄ɔ sie anu, à waa ni, tɔkui ilaalu Davidi, ce araare nwa í j̄ɔ ka ye ilu.

²⁸ Nɔi Jesu í ne hee í to kpasɛ. Nɔ fɛɛju nɔu à naa bi tɛɛ nɔ í bee nɔ í ni, ì dasi naane nɔa iyi an yɔkɔ n coo? Nɔ aɲa mɔ à ni, oo, Lafɛɛ.

²⁹ Nɔ Jesu í lu iju nɔu í ni, ku ce nɲɛ si bei ì dasi naaneu nɔa.

³⁰ Nɔ à yɛ ilu. Nɔ Jesu í sɔ nɔa í kɔnkɔn du nɔa í ni, ì gbɔ nɔa, ì maà sɔ ine gɔ ideu ihɛ.

³¹ Amma iyi à sɛkɛɛ gbakā à lɔsi laabaauu Jesuu ku sisi si ilɛu fei.

Jesu í jò dekl gɔ í gbɔ ide

³² Nɔ Jesu do mɔcɛɛ nɔa à ne hai bɛ, nɔi à naa Jesu ine gɔ wa. Inɛɛu inɛi inɔɔko dekl gɔ í muu.

³³ Nɔ Jesu í lele inɛi inɔɔkou. Iyi í lelee gbakā nɔ mɔkɔu í lɔsi ide ku fɔ. Inɛ nɔa à bitɔ í wasi ku ni, a kù yɛ dimiɛ si ilɛi Izireli aɲɔ kâma.

³⁴ Amma Farisi nɔu à ni, Seetam ilaalui inɛi inɔɔko nɔu í muua gbugbā ku leleɔ nɔa.

Jesu í ce araareɛ ine nɔa

³⁵ Jesu wa dabii dabii si ilu nla nɔa do si ilɛɛko nɔa, wa kɔ ine nɔa si cio ile bii Zuifu nɔa à ya ce kutɔtɔɔ nɲa nɔa, nɔ wa sisi laabaauu jiidai bommai llaaɔ nɔ í jò bɔɔ nɔa do kɔɔ nɔa fei à ba iri.

³⁶ Iyi í yɛ zamaau, araare fei í muu, domi à wɛɛ do bitɔ, inɔ nɲa fei í fɔ, à wɛɛ nɲa bei angudā nɔa iyi a kù ne woo degbe.

³⁷ Nɔi í sɔ mɔcɛɛ nɔa í ni, amaaɲɛ iyi í jla í to ku da í kpɔ, amma woo da nɔu a kù kpɔ.

³⁸ Na nɲu, ì tɔɔ ilu ikou ku bɛ woo da nɔa wa má.

10

Irii mɔcɔ maateɛɛji nɔu

(Cɔ Maaku 3:13-19; Luku 6:12-16)

¹ Si anyii nɲu, Jesu í kpe mɔcɔ maateɛɛɲɛ nɔu í tɔtɔɔ nɔa bi tɛɛ. Nɔ í mu nɲa yiiko a leleɔ inɛi inɔɔko nɔa nɔ a jò kɔɔ nɔa a ba iri do ine nɔa iyi à waa ce bɔɔ dimi ikā ikā fei.

² Irii woo bɛ maateɛɛji nɔu wee. Sinte, Simɔɔ iyi à ya kpe Piɛɛu do ifɔɛ Anderee, do ama minjii Zebedee nɔa Zaaki do ifɔɛ Zāa,

³ do Filipu do Baatelemi, do Tomaa, do Matie iyi í tako í je woo gba fiaɔ lempoo, do Zaaki amai Alifɛɛ do Tadee,

⁴ do Simɔɔ inɛi igbei Zelɔtu *, do Zudasi Isikariɔti, ine iyi á na ku zambaɛu.

Jesu í bɛ mɔcɔ maateɛɛji nɔu

(Cɔ Maaku 6:7-13; Luku 9:1-6)

⁵ Jesu í bɛ amanɛ maateɛɛji nɔu nɔ í sɔ nɔa bei nɲu í bi a ce. Í ni, ì maà bɔ bi dimi mmu nɔa, nɔ ì maà lɔ si ilui inɛi Samari kâma nɔa.

⁶ Amma ì bɔ bi inɛi Izireli nɔa, aɲa iyi à nɲɔ bei ama angudā nɔa.

⁷ I koo ì waazo nɔa ì ni, llaaɔ ì maai ku je bommaaɛ.

⁸ Nɔ ì jò bɔɔ nɔa a ba iri nɔ ì jli iku nɔa, ì jò dinte nɔa a ba iri a je ine kumá, nɔ ì lele inɛi inɔɔko nɔa iyi à wa si ine nɔa. Si bei ì ba hai ne kusā nɔa, ì nɲɛ mɔ ì na hai ne kusā.

⁹ Ì maà ti ì so fia nɔa.

* **10:4 igbei Zelɔtu** inɛi igbei Zelɔtu nɔa ì waa jabu ku ba Zuifu nɔa a ne ara nɲa hai si awɔi inɛi Romu nɔa.

10 I maà ti i so bɔgɔ, i maà ti i so ibɔ minjisia, wala baata, wala golo. I maà so mii n̄au be kãma n̄a si na iyi í jò woo ce ice í ne kp̄ai a náa bukaatai mii iyi í ne ku maa wɛɛð.

11 Bii i to ilu nla walako si ilɛeko gɔ, i dede ine iyi í jesi ku gba n̄e, nɔ i buba kpasɛ be n̄a hee ku to aɔ iyi í waa n̄e hai si iluu.

12 Bii i lo kpasɛ gɔ i ya ce ine n̄au fɔɔ i ni n̄a, laakai ku sũ ku wɛɛ do in̄e.

13 Bii à gba n̄e, laakai ku sũu á wɛɛ do an̄ai, amma bii a kù gba n̄e, á baa si n̄ei.

14 Si ilu gɔ wala si kpasɛ gɔ, bii ine n̄au à kɔ ku gba n̄e, hee má je a gbɔ ide n̄e, i n̄e hai be nɔ i gbugbã n̄a irurui baata n̄e n̄a ku ba ku je n̄a sɛɛda iyi kiitii Ilaaɔ á naa si n̄a.

15 Ntɔ ntɔ, an sɔ n̄e, si aɔi kiituu, Ilaaɔ á ce araarei inei Sodomu do Gɔmɔɔ † n̄a ku re inei ilu dimi beɛbe n̄au be

Ijuukp̄a iyi á naa

(Cɔ Maaku 13:9-13; Luku 21:12-17)

16 Jesu í sɔ n̄a má í ni, wee ñ wa n̄ be n̄e nɔ aa ye n̄ai bei angudã n̄a si inɔi mbo n̄a. Na n̄nu, i jò i n̄e bisi bei n̄jo n̄a, ‡, nɔ i je hai ce laalo bei ankasiidi n̄a.

17 Nɔ i ce laakai n̄a si na iyi í jò ine gɔ n̄a aa na a mu n̄e a bɔð n̄e bi ku ce kiiti, aa nɔ a cã n̄e ile bi ku ce kutɔtɔ n̄a n̄a.

18 Aa bɔð n̄e si wajui ilu ile n̄a do bi amanlu n̄a na irim, ku ba i je sɛɛdam si waju n̄na n̄a do bi dimi mmu n̄a.

19 Amma bii à bɔð n̄e bi ku kiiti, i maà ti i biti do ide iyi aa fɔ n̄a wala do yaase bei aa fɔð n̄a. Bii waatiu í to, Ilaaɔ á mu n̄e ide iyi aa fɔ n̄a.

20 Nɔ ide iyi aa fɔ n̄a kaa je ide n̄e, á naai hai bi Hundei Ilaaɔ Baa n̄e iyi í wa si n̄e.

21 Ine gɔ n̄a aa zamba ifɔ n̄na n̄a walako igbã n̄na n̄a ku ba a kpa n̄a. Beɛbe mai baa n̄a aa maa cea ama n̄na n̄a. Amu n̄a mɔ aa dede si baa n̄na n̄a ku ba a kpa n̄a.

22 Ine fei á cé n̄ei na irim, amma ine iyi í temua hee kɔɔ á ba faaba.

23 Bii à waa kp̄a n̄e iju si ilu gɔ i sa i bɔ ilu mmu. Ntɔ ntɔ, an sɔ n̄e, i kaa dabii si ilei Izireliu i kpa irie n̄a amu Amai Amane n to wa.

24 Ama cio ci ya re woo kɔsɛ, amaace mɔ ci ya re lafɛɛɛ.

25 Na n̄nu, í s̄la ama cio ku jesi a cea n̄nu bei à cea woo kɔsɛ. Beɛbe mɔi, í s̄la amaace mɔ ku jesi a cea n̄nu bei à cea lafɛɛɛ. Bii à waa kpe amu ilu kpasɛu Seetam, aa sɔ in̄e inei kpasɛ n̄au iri laalo iyi í re beɛbe.

Njoi ine iyi í jò i ce n̄a

(Cɔ Luku 12:2-7)

26 Nɔ Jesu í ni má, do n̄nu fei i maà ce n̄jo n̄na n̄a, domi ngɔgɔ kù wɛɛ iyi wa manji iyi kaa fita gbugbã, nɔ asii kãma kù wɛɛ iyi a kàa na a mà.

27 Iyi ñ wa n̄ sɔ n̄e si ilu kuku, i fɔ si inya kumã n̄a. Iyi í gbɔ si asii n̄a i cã keɛɛɛɛɛ.

28 I maà ce njoi ine n̄a iyi aa kpa ara n̄nu akã, nɔ a kaa yɔkɔ a kpa hunde. Amma i ce njoi ine iyi á yɔkɔ ku kpa ara do hunde aɔ si ina iyi ci ya ku.

29 A ci ya ta ama yei minji sũú akã ba. Do n̄nu fei, Ilaaɔ wa mà baani n̄na. Baa akã n̄na ci ya nɔ ku ku iyi kù je do kumàsɛ.

30 In̄e mɔ, hee do ntoi iri n̄ne n̄a fei Ilaaɔ í mà j̄la n̄na.

31 Na n̄nu, i maà ce n̄jo n̄a, beɛɛ n̄e í re yei n̄a hee bii í j̄l.

† 10:15 Sodomu do Gɔmɔɔ Ilu minji n̄au, Ilaaɔ í tako í lege n̄a à kpað bomma si na iyi í jò dulum dii ine n̄na n̄a í caa. ‡ 10:16 í jò i n̄e bisi bei n̄jo n̄a I cɔ K.A. 3:1. Í ni n̄jo i n̄e bisi í re in̄ai sako iyi Ilaaɔ í taka fei.

³² Na nɲu, ine iyi í fə si wajui amanɛ ɲa í ni nɲu í gbam, amu mɔ an gbaa si wajui Baam iyi í wa lele.

³³ Amma ine iyi í kɔsim si wajui amanɛ ɲa, amu mɔ an kɔsie si wajui Baam iyi í wa lele.

Kù je laakai ku sù, ijai

(Cɔ Luku 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Í sɔ ɲa má í ni, i maà tamaa mà laakai ku sùí n̄ naa nɲɛ wa si andunya. Aawo, ijai n̄ naaò wa.

³⁵ N̄ naa ku kosi ama ineməkɔ do baæi, ama inaabo mɔ do iyee, aso məkɔ mɔ do iyei məkɔɛ.

³⁶ Inei kpasɛ nɲɛ ɲai aa je mbɛɛ nɲɛ ɲa.

³⁷ Ine iyi í bi baæ walakɔ iyee í rem, lafɛɛ kù to ku je inem. Bɛɛbɛ mɔi ine iyi í bi ama ineməkɔɛ walakɔ ama inaaboɛ í rem, lafɛɛ kù to ku je inem.

³⁸ Ine iyi kù jesi nɲu ku so jli ku gaauɛ ku toom do wa, kù to ku je inem.

³⁹ Ine iyi í bi ku je kuwɛɛ do idɔɔbie á na ku kuaɛ. Amma ine iyi í kɔsi kuwɛɛɛ na irim, lafɛɛ á na ku báa ntɔ ntɔ.

Idei riba

(Cɔ Maaku 9:41)

⁴⁰ Jesu í ni má, ine iyi í gba ɲɛ í gbam nii, nɔ ine iyi í gbam í gba ine iyi í bɛm wai.

⁴¹ Ine iyi í gba walii si na iyi í jò Ilaaɔ́ í bɔɔ wa, Ilaaɔ́ á na nɲu mɔ ribai walii, nɔ ine iyi í gba amanɛ iyi wa ce idɔɔbii Ilaaɔ́ si na iyi í jò í je dee dee, Ilaaɔ́ á na nɲu mɔ ribai ine dee dee.

⁴² Ine mɔ iyi í mua taaka gɔ baa inyi tütü si na iyi í jò í je mɔcɔm, n̄ wa n̄ sɔ ɲɛi, lafɛɛ kaa kua ribaɛ pai.

11

Woo bei Zāa ɲa

(Cɔ Luku 7:18-35)

¹ Waati iyi Jesu í sɔ mɔcɔ maateejie ɲau ide ɲau fei í tã, ɲɔi í ne hai be í koo í dabii si ilui Galilee ɲau í kɔ ine ɲa si cio nɔ́ í ce ɲa waazo.

² Wee waati bɛɛbɛ Zāa woo dasi inyi í wa piisɔɔ. Nɔ hai ile piisɔɔ be í gbo baau icei Jesu iyi á ya kpe Kirisi. ɲɔi í be sie mɔcɔɛ gɔ ɲa

³ a koo a beɛɛ a ni, awoi í je ine iyi Ilaaɔ́ á na ku be wau? Mà ka degbe ine mmu gɔ.

⁴ Nɔ Jesu í je ɲa í ni, i koo i sisia Zāa mii iyi í ye do iyi í gbo ɲa.

⁵ Fɛɛju ɲa á waa ye ilu, woo sukute ɲa á waa ne dee dee, dinte ɲa á ba iri á je ine kumá, dekl ɲa á waa gbɔ ide, iku ɲa á jli, nɔ a waa sisia ilu are ɲa laabaau jjiida.

⁶ Ilu inɔ didɔ́i ine iyi kaa nyiò anyi si naane ku dasie na irim.

⁷ Iyi mɔcɔi Zāa ɲau á gbɔ bei Jesu í fə, ɲɔi á sinda á ne. Waati iyi á waa ne, ɲɔi Jesu í lɔsi ku sisia zamaau idei Zāa í ni, mii í bɔ ku cɔ si gbaɔɔu ɲa. Fɔfɔ iyi fufu wa yaya? Aawo.

⁸ To, mii í bɔ ku cɔ ɲa. Mà məkɔ iyi wa dasi ibɔ ku sɫau. Aawo, ine ɲa iyi á waa dasi ibɔi fia nkɔɔ, aɲai á ya wa kabai ilaalu ɲa.

⁹ To, mii í bɔ ku cɔ ɲa. Mà waliii í bɔ ku cɔ ɲa. Oo, ntɔ ntɔ an sɔ ɲɛ, inɛɛu be í re ba walii.

¹⁰ Zāai kukɔi idei Ilaaɔ́ wa fāa tengi bii í ni, Ilaaɔ́ í ni, wee n̄ be woo sisi idem wa si wajue iyi á teeseɛ kpāɛ.

11 Ntɔ ntɔ an sɔ ɲɛ, si inɔi inɛ ɲa iyi inaabo ɲa à bí fei, kãma ɲɲa kù wɛɛ iyi í re Zãa woo dasi inyi. Amma do ɲɲu fei, baa inɛ iyi í kere í re si bommai Ilaaɔ́ í roo.

12 Hai waati iyi Zãa í sinti ku waazo hee do nsei fei bommai Ilaaɔ́ wa bɔ wajui do gbugbã, nɔ ilu gbugbã ɲai à ya baa*.

13 Moizi í fɔ ideɪ bommau si woodaɛ. Nɔ walii ɲau mɔ, aɲa fei à fɔ ideɛ hee í koo í to wa si waatii Zãa woo dasi inyi.

14 Í gbɔ ɲa iyi à ni Elii á na ku naa. Bii ì jesi i gbɔ idem ɲa, Zãaí í je Eliiu.

15 Inɛ iyi í nɛ ití iyi á gbɔɔ ide, ku gbɔ.

16 Yooi an wãɔ inɛi nsei ɲau ihɛ. À yei bei amu ɲa iyi à waa bubu bantuma à sɔ ɲɛ à waa ni,

17 à fá ɲɲɛ yee nɔ i kù jojo ɲa, nɔ à kɔ ɲɲɛ irii iku ɲa nɔ i kù kpata ɲa.

18 Ñ ni bɛɛbei si na iyi í jɔ waati iyi Zãa woo dasi inyi í naa í ya dī anu nɔ ci ya mɔ vɛɛ, nɔ à ni í nɛ inɛi inɔkoi.

19 Nɔ iyi amu Amaí Amanɛ ñ naa, ñ ya n je nɔ n maa n mɔ, nɔ inɛ ɲa à ni ñ bi ije nɔ ñ je woo mɔ atɛ, nɔ ñ je kpaasii woo gba fiaí lɛmpoo ɲa do ilu dulum ɲa. Do ɲɲu fei, à yɛ iyi bisii Ilaaɔ́ í je dee dee na icɛ ɲa iyi wa ce.

*Ilu ɲa bii inɛ ɲa à kɔ ku dasi Jesu naane
(Cɔ Luku 10:13-15)*

20 Nɔ Jesu í lɔsi ku gbagba si inɛi ilu ɲa bii í ce maamaake nkɔɔ nkɔɔ ɲau si na iyi í jɔ a kù kpaasi idɔ.

21 Í ni, inɔ kufɔ nla nlaí á je tu ɲɛ, inɛ inɛi Kɔrazɛɛ ɲa. Inɛ mɔ inɛi Besaida ɲa, inɔ kufɔ nla nlaí á je tu ɲɛ. Maamaake ɲa iyi à ce si ilu ɲɲɛ ɲau ihɛ, bii í je Tii do Sidɔɔ †. à coo wo, inɛi ilu ɲau aa dī saaki a kpataɔ na irii dulum du ɲa nɔ a kpaasi idɔ hai ku kpɛ.

22 Na ɲoi í jɔ ñ wa n sɔ ɲɛ iyi si aɔi kiituu ijuukpã inɛi Tii do Sidɔɔ ɲa á tia tu ɲɛ.

23 Inɛ mɔ, inɛi Kaperanumu ɲa, ì waa tamaa ɲa aa so ɲɛ hee lelei? Aawo, aa kɛkɛ ɲɛi hee bi ku wai iku ɲa. Ntɔ ntɔ, maamaake nkɔɔ nkɔɔ iyi ñ ce si ilu ɲɲɛ, bii í je Sodomui ñ coo wo, iluu á wɛɛ baa nnyi.

24 Na ɲoi í jɔ ñ wa n sɔ ɲɛ iyi si aɔi kiituu ijuukpã inɛi Sodomu ɲa á tia tu ɲɛ.

I naa wa bi tom i naa i gba kusłmi

(Cɔ Luku 10:21-22)

25 Waati bɛɛɛ ɲoi Jesu í ni, Baaba, awɔ iyi í je Lafɛi lele do ile, ñ wa n saabue do iyi ì singaa ilu bisi do woo mà ɲa mii ɲau ihɛ nɔ ì nyisi amu ɲa.

26 Í sía Baaba, si na iyi í jɔ bɛɛɛ ì bi.

27 Nɔ í sɔ inɛ ɲa í ni, Baam nii í daam mii fei si awɔ. Inɛ kãma kù mà amu Amau bii kù je Baau. Nɔ inɛ kãma kù mà Baau bii kù je amu Amau do inɛ ɲa iyi ñ bi n nyisi ɲa.

28 Inɛ iyi í gbɛɛji nɔ aso wa wɔ ɲɛ fei í naa wa bi tom an mu ɲɲɛ kusłmi.

29 I jesi n lesi ɲɛ zuugum nɔ i gba ideɪ ciom ɲa, si na iyi í jɔ amuu amanɛ kuro do woo kaye arai. Bii ì waa ce bɛɛɛ ɲa, aa ba kusłmii hunde ɲɲɛ ɲa.

30 Ntɔ ntɔ, zuugum nɔu kù gaabu nɔ aso iyi an kã ɲɲɛ kù wo.

* **11:12 bommai Ilaaɔ́... à ya baa** Do yaase mmu go iyi inɛ á yɔkɔ ku gbɔɔɔ má wee, inɛ ɲa à wasi ku ce kookaai a ba a je inɛi bommai Ilaaɔ́. Nɔ inɛ ɲa iyi à waa jabu ntɔ ntɔ, aɲai aa lɔ si. † **11:21** Tii do Sidɔɔ Ilaaɔ́ í kpa inɛi ilu ɲau si na iyi í jɔ kuce ɲɲa ɲa kù sla.

12

*Jesu do ajɔi kusɔmi**(Cɔ Maaku 2:23-28; Luku 6:1-5)*

¹ Si anyii ajɔ minji, ajɔi kusɔmi gɔ, Jesu do mɔcɔɛ ɲa à waa too kɔai ilɛ gɔ. Nɔ wee ari wa kpa mɔcɔɛ ɲau ɲɔi à wɔ amaaje iyi à gbɛ si ilɛu à nunu ijuɛ si awɔ à waa ɲɔ.

² Wee Farisi gɔ ɲa à wa bɛ. Iyi à yɔɔ ɲɔi à sɔ Jesu à ni, cɔ, mɔcɔɛ ɲa à waa ce mii iyi à kù nɛ kpɔai ku ce si ajɔi kusɔmi.

³ Amma Jesu í je ɲɲa í ni, i kù cio mii iyi Davidi í ce si waati iyi ari wa kpa ɲɲu do inɛɛ ɲa?

⁴ Í lɔ kpasɛi Ilaaɔ nɔ í so pɛɛ iyi à jilɛa Ilaaɔ í je, ɲɲu do inɛɛ ɲa. Nɔ wee a kù nɛ kpɔai pɛɛu ku je, í gbe woo weei Ilaaɔ ɲa aɲa aká.

⁵ Mà i kù cioɛ si tiai woodai Moizi ɲa iyi si ajɔi kusɔmi woo wee ɲa iyi à ya nɛ icɛ si kpasɛi Ilaaɔ a kù waa jirima ajɔi kusɔmi? Do ɲɲu fei, a kù je ilu taale ɲa.

⁶ Amma an sɔ ɲɛ iyi inɛ gɔ í wa ihɛ iyi í nɛ bɛɛɛɛ í re kpasɛi Ilaaɔ.

⁷ Kukɔi ideɛ Ilaaɔ wa fɔ í ni, Ilaaɔ í ni, n̄ bi i ce araareɛ ɲɛ ɲa ku re i ceem kuwee. Bii í je ì mà yaasei ideu bɛ ɲa wo i kaa maa ye taaleɛ hai nɛ taale ɲa.

⁸ Nɔ aa mà ɲa iyi amu Amai Amanɛi n̄ je inɛ ngboi ajɔi kusɔmi.

*Inɛ iyi awɔ akɛ́ í ku**(Cɔ Maaku 3:1-6; Luku 6:6-11)*

⁹ Nɔ Jesu í nɛ hai bɛ í koo í lɔ ilɛ bii Zuifu ɲa à ya ce kutɔtɔɔu.

¹⁰ Wee mɔkɔ gɔ í wa bɛ, awɔ akɛ́ í ku í gbe. Nɔ inɛ ɲa iyi à wa bɛu à bee Jesu à ni, wooda í na inɛ kpɔa ku jò inɛ ku ba iri si ajɔi kusɔmi? À waa fɔ bɛɛɛɛi ku ba a ye taaleɛ.

¹¹ Nɔ Jesu í je ɲɲa í ni, bii inɛ gɔ ɲɲɛ í nɛ angudá aká nɔ í koo í dasi inɔ isa baa bii ajɔi kusɔmi, lafɛɛ kaa nyaa?

¹² Amanɛi í bɛi í re angudá hee bii í j̄l. Na ɲɲu, inɛ í nɛ kpɔa ku ce mii jiida si ajɔi kusɔmi.

¹³ Nɔ Jesu í sɔ mɔkɔu í ni, tɛ awɔɛ. Iyi í tɔɔ nɔ í baa dee dee bɛi awɔ akáú má.

¹⁴ ɲɔi Farisi ɲau à fita à koo à waa busi ɲɛ bɛi aa ce a kpaɔ Jesu.

¹⁵ Amma Jesu í mà si ɲa nɔ í nɛ hai bɛ.

Jesu í je woo ce icɛ iyi Ilaaɔ í cica

Waati iyi Jesu wa nɛ, zamaa nla nla gɔ í tooɛ. Nɔ í jò inɛ ɲa iyi à je bɔɔ ɲa fei à ba iri.

¹⁶ Amma í sɔ ɲa í kɔnkɔn du ɲa í ni a maà sɔ inɛ gɔ inɛ iyi ɲɲu í je.

¹⁷ Í jò à ba iri ku ba ide iyi walii Ezai í fɔu ku kɔ, iyi í ni,

¹⁸ Ilaaɔ í ni,

Woo ce icɛm iyi n̄ cica wee.

ɲɲui n̄ bi jiida, siei inɔ didɔm fei í ya wa.

An daa si Hundem,

Nɔ ku sisia dimi fei dee dee ku jem.

¹⁹ Kaa ce kakɔɔ do inɛ gɔ hee ku la sie.

Bɛɛɛɛ mɔi kaa kosi inɛ ɲa ija si inɔ ilu pai.

²⁰ Kaa tambɔ ama j̄li iyi í kɔmba wa bi ku cɛ,

Nɔ kaa kpa fitila iyi inya kumáɛ kù la *

Hee waati koo to si bii á jò dee dee ku jem ku kámia inɛ fei,

* **12:20 ama j̄li... fitila iyi inya kumáɛ kù la** ama j̄li do fitilau inɛ ɲa iyi gbugbá ɲɲa kù lai wa fáa.

21 nɔ kpāa ku cɔi dimi fei kú wa sie.

Jesu wa kòò arae

(Cɔ Maaku 3:22-30; Luku 11:14-23)

22 Si anyii nɔ, à naa Jesu məkɔ ɔ wa iyi inei inɔkɔ í jò í fɛɛju nɔ í dekl. Nɔ Jesu í faaba inɛɛu, í jò wa ye ilu nɔ wa fɔ ide.

23 Nɔ zamaau fei í biti à waa ni, debɛi, á je tɔkui Davidiu mbe.

24 Amma iyi Farisi nɔ à gbɔ ideu, nɔi à ni, məkɔu ihɛ wa lele inei inɔkɔ nɔi do gbugbái Bɛelizebuu †. ilaalu nɔa.

25 Si bɛi Jesu í mà lasabu nɔa, nɔi í sɔ nɔa í ni, bomma iyi inɛɛ nɔa à waa ja aɔa duusɔɔ á na ku gbe ngbe. Bɛɛbe mɔi ilu walakɔ kpasɛ ɔ iyi inɛɛ nɔa à waa ja aɔa duusɔɔ kaa na ku kpe.

26 Na nɔ, bii Seetam wa lele arae, wa ce igũ do araei, bommae kaa kpe.

27 Bii í je do gbugbái Bɛelizebuu nɔ wa n leleò inei inɔkɔ nɔa, to, do gbugbái yooi mɔkɔ nɔe nɔa mɔ à waa leleò nɔa. Debei aɔa taka nɔa aa ye taale nɔe.

28 Amma bii do gbugbái Hundei Ilaaɔi nɔ wa n leleò inei inɔkɔ nɔa, nɔu be wa nyisi iyi Ilaaɔi í sinti ku je bommae si anini nɔe.

29 Beirei inɛ á ce ku lɔ kpasɛi inɛ iyi í nɛ gbugbá ku coo ile bii kù je í tako í ðí ilu gbugbáu. Amma bii í ðũu á yɔkɔ ku coo ile.

30 Inɛ iyi kù je tom, mbɛem nii. Inɛ iyi kù waa bam ku tɔtɔ, wa fangaaei.

31 Na nɔi í ce nɔ wa n sɔ nɔe, Ilaaɔ á yɔkɔ ku kpa idei dulum do arabu fei. Amma inɛ iyi wa bu Hundei Ilaaɔi, kaa ba a kpa idei dulum deɛ pai.

32 Bii amanɛ wa fɔ laaloí Amái Amanɛ Ilaaɔ á yɔkɔ ku kpa idei dulum deɛ. Amma inɛ iyi wa fɔ taalei Hundei Ilaaɔi kaa ba a kpa idei dulum ndɛɛ hai nnyi hee do ala fei.

Jli do isoe

(Cɔ Luku 6:43-45)

33 Jesu í sɔ nɔa má í ni, à ya mà jlii hai si isoe. Jli jiida iso jiidai í ya so, amma jli laalo, iso laaloí í ya so.

34 Inɛ inɛ buu nɔi bɛi njo wukuku. Inɛ inɛ laalo nɔa, beirei aa ce í fɔ ide jiida nɔa. Mii iyi wa kɔ si idɛe nɔi gelee í ya fɔ.

35 Inɛ jiidai ide jiidai í ya fɔ. Nɔ ide jiidau í ya naai hai si ide jiidai iyi wa singa si idɛe. Bɛɛbe mɔi inɛ laalo ide laaloí í ya fɔ. Nɔ ide laalo mɔ í ya naai hai si ide laalo iyi wa singa si idɛe.

36 An sɔ nɔe, ide nfe iyi inɛ nɔa à waa fɔ fei, Ilaaɔ á na ku bee nɔa si aɔi kiituu,

37 domi hai si idei Ilaaɔi á kiitie, nɔ ku kpee hai nɛ taale walakɔ ilu taale.

Inɛ nɔa à ni Jesu ku ce maamaake

(Cɔ Maaku 8:11-12; Luku 11:29-32)

38 Nɔi woo kɔ inɛ nɔa si wooda do Farisi ɔ nɔa à sɔ Jesu à ni, Mɛɛtu, à bi í ce maamaake ɔ iyi á nyisi wa iyi Ilaaɔi í bɛɛ wa.

39 Amma Jesu í je nɔa í ni, inɛ laaloí nsei nɔa iyi a kù waa leekí do Ilaaɔi nɔu aká, maamaakei à ya maa bi, amma maamaake ɔ kù wɛɛ iyi aa nyisi nɔa má bii kù je ti walii Zonasi,

40 domi si bɛi Zonasi í ce dasá mɛeta do idũ mɛeta si inɔi cɛɛ nlaui, bɛɛbe mɔi Amái Amanɛ á ce dasá mɛeta do idũ mɛeta si bale.

41 Si aɔi kiituu, inei Ninivu nɔa aa dede si inei nnyi nɔa a ye taale nɔa, si na iyi í jò à kpaasi idɔ nɔa na waazoi Zonasi. Wee nsei inɛ iyi wa sɔ nɔe ideu ihɛ í re Zonasi.

† 12:24 **Bɛelizebuu** iri iyi à sɔ Seetam nii.

⁴² Si ajɔi kiitiu, ilaalu inaabo iyi í naa hai awo cangai kpāai inunu á dede si inei nnyi ɲa ku ye taale ɲɲa, si na iyi í jò hai jliji í dede í naa ku gbɔ ideɪ bisii Salomɔɔ, ilaalu nla. Nɔ wee nsei inɛ iyi wa sɔ ɲɛ ideu ihɛ í re Salomɔɔ.

Kunyii inei inɔko wa ma
(Cɔ Luku 11:24-26)

⁴³ ɲɔi Jesu í kpa ɲɲa mɔndau ihɛ í ni, bii inei inɔko í fita si inɛ, í ya maa dabii si gbaa ɲai ku maa de bi ku sími. Bii í kua,

⁴⁴ ɲɔi í ya ni, an nyi inya nwom hai bii ñ fita wai. Waati iyi í nyi wa nɔ í ba inɛɛu í ye bei ile ngbe iyi à kpā à teeseɛ sāa sāa,

⁴⁵ á koo ku dede kpaasi laalɔ ɲa iyi à roo wa má bei aɲa mɛɛje, a na a lɔ si inɛɛu a maa wa be. Waati beɛbe kuwɛɛi takoi inɛɛu á tia baa ti ankāanyie má. Mii iyi á ba inɛ laalɔi nsei ɲa mbɛ.

Idei iyɛi Jesu do ifɔɛ ɲa
(Cɔ Maaku 3:31-35; Luku 8:19-21)

⁴⁶ Waati iyi Jesu wa ba zamaau ide ku fɔ, ɲɔi iyɛɛ do ifɔɛ ɲa à naa à leeki waduude, à waa bi a baa ide ku fɔ.

⁴⁷ Nɔ inɛ gɔ í naa í sɔ Jesu í ni, iyɛɛ do ifɔɛ ɲa wee, à wa waduude à waa bi a baɛ ide ku fɔ.

⁴⁸ Amma Jesu í jɛa inɛɛu í ni, yooi í jɛ iyem, nɔ yoo ɲai à jɛ ifɔm ɲa.

⁴⁹ Nɔ í tosi mɔcɔɛ ɲau awo í ni, inɛi í jɛ iyem do ifɔm ɲa.

⁵⁰ Ntɔ ntɔ inɛ iyi wa ce idɔɔbii Baam iyi í wa lele, lafɛɛi í jɛ ifɔm wala weɔm wala iyem.

13

Mɔndai woo gbɛ

(Cɔ Maaku 4:1-9; Luku 8:4-8)

¹ Si ajɔ akāu be má, Jesu í fita hai kpasɛ́ í koo í buba itfi tenku.

² Nɔ zamaa nla nla gɔ í tɔtɔɔ sie. ɲɔi í lɔ akɔi inyi gɔ í buba ku ba ku kɔ ɲa si cio. Nɔ zamaau fei wa leeki itf tenkuu be.

³ Nɔ í sɔ ɲa mii nkpɔ do mɔnda. Í ni, mɔkɔ gɔ í fita wa fā dimi.

⁴ Si bei wa fā dimiu, ɲɔi gɔgɔ ɲa à cuku si kpāa nɔ yei ɲa à naa à jɔɔ.

⁵ Nɔ gɔgɔ ɲa mɔ à cuku si ile iyi í ne kuta, tengi bii sāa kù kpɔ. Nɔ í fita be gbakā si na iyi í jò sāa kù la be.

⁶ Amma iyi inunu wa ce, ɲɔi í joo nɔ í gbɛ, domi icāɛ kù mi lele.

⁷ Gɔgɔ ɲa mɔ à cuku si inɔ agū ɲa. ɲɔi agū ɲau à dede sie à biiɛ à kpaa.

⁸ Nɔ gɔgɔ ɲa mɔ à cuku si ile jiida nɔ à bí. Gɔgɔ ɲa à ne iju cɔ, gɔgɔ ɲa mɔ kita, gɔgɔ ɲa mɔ kuntaa.

⁹ Iyi Jesu í kpa mɔndau í tā ɲɔi í ni, inɛ iyi í ne itf iyi á gbɔɔ ide, ku gbɔ.

Na mii í jò Jesu í ya maa kpa mɔnda

(Cɔ Maaku 4:10-12; Luku 8:9-10)

¹⁰ ɲɔi mɔcɔɛ ɲa à naa à beɛɛ à ni, na mii í ce ì ya maa sɔ inɛ ɲa ide do mɔnda.

¹¹ Nɔ í sɔ ɲa í ni, inɛi Ilaaɔ í jò ì mà asiii bommaɛ ɲa. Amma kù jò inɛ ɲa iyi à gbe ɲau a máa.

¹² Inɛ iyi í ne, ɲɲui à ya kɔɔa si, nɔ kunɛu ku la. Amma inɛ iyi kù ne, baa keeke iyi í neɛ à ya gbaai má.

¹³ Inɛ ɲau, à ya maa cɔ ilu amma a kù waa ye, nɔ à waa sɔ ɲa ide amma a kù waa gbɔ yaaseɛ. Na ɲɔi í jò ñ ya n maa n sɔ ɲa ide do mɔnda.

¹⁴ Mii iyi í ba ɲau be Ezai í tako í ce waliie í ni,

Aa ya desi ide itf amma ì kaa gbɔ yaaseɛ ɲa,

Nɔ aa maa cɔ ilu amma ì kaa ye ngɔɔ ɲa.

¹⁵ Idɔ ɲɲa í baa í le.

À dī itl ɲɲa ku ba a maà gbɔ ide gɔ,

Nɔ à bii iju ɲɲa ku ba a maà ye ngɔɔ,

Nɔ idɔ ɲɲa mɔ ku maà mà ngɔɔ.

Bii kù jɛ bɛɛbɛ aa naa a sinda wa bi Ilaaɔ nɔ ku jò a ba iri.

¹⁶ Amma Jesu í sɔ mɔcɔɛ ɲau í ni, inɛ ilu inɔ didɔ ɲai, si na iyi í jò iju ɲɲe wa ye ilu, nɔ itl ɲɲe wa gbɔ ide má.

¹⁷ Ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ ɲei, walii do inɛ nkpɔ iyi wa jirima ideí Ilaaɔ, à bi ɲɲa à ye mii iyi í waa yeu ihɛ ɲa, amma a kù yɔɔ. Nɔ à bi ɲɲa a gbɔ mii iyi í waa gbɔu ihɛ ɲa, a kù nɔ a kù gbɔɔ.

Yaasei mɔndai woo gbɛu

(Cɔ Maaku 4:13-20; Luku 8:11-15)

¹⁸ Jesu í sɔ ɲa má í ni, i de itl í gbɔ yaasei mɔndai woo gbɛu ɲa.

¹⁹ Inɛ iyi wa gbɔ ideí bommai Ilaaɔ nɔ kù gbɔ yaasee, í yei bei kpāa bii dimiu í cuku. Seetam inɛ laalɔui, í ya naa ku nya ide iyi à gbɛ si idɔɛ.

²⁰ Inɛ mɔ iyi í ye bei ilɛ kuta bii dimiu í cukuu, bii wa gbɔ ideu gbakā í ya gbaai do inɔ didɔ.

²¹ Amma ci ya jò ideu ku ce icā jiiida si idɔɛ, nɔ kaa yɔkɔ ku leekl ku kpɛ. Bii wahala gɔ í dede, walakɔ ijuukpā gɔ na irii ideu, í ya fūsi awɔi gbakā.

²² Inɛ mɔ iyi í gba ideu bei si ilɛ ku nɛ agɔ ɲau, wa gbɔ ideu amma lasabu bututui mii ɲa iyi wa bitandie do fia ku bi iyi wa dī ijue, ɲɲai à waa ganji ideu ku ce ice si inɛɛu.

²³ Inɛ mɔ iyi í gba ideu bei si ilɛ jiiida, ɲɲui í jɛ inɛ iyi wa gbɔ ideu nɔ í gbɔɔ do yaasee, nɔ í so iso. Bi inɛ gɔ ɲa, dimiu í so iso cɔɔ, inɛ gɔ ɲa kita, inɛ gɔ ɲa mɔ kuntaa.

Mɔndai fɔfɔ laalɔ

²⁴ Nɔ Jesu í kpa ɲɲa mɔnda má í ni, faaji iyi wa fɔ ideí bommai Ilaaɔ wee. Mɔkɔ gɔi í koo í gbɛ dimi jiiida si ilɛɛ.

²⁵ Amma idū si waati iyi inɛ fei wa sɓ ɲjoo, ɲɔi mbɛɛi mɔkɔu í naa í gbɛa fɔfɔ laalɔ * si inɔ ilɛɛ nɔ í nɛɛ.

²⁶ Nɔ dimi jiidau í fita, wa la, nɔ í bí. Fɔfɔ laalɔu mɔ í fita, nɔ ɲɲa fei à la ajɔ.

²⁷ ɲɔi amaacɛɛ ɲau à naa à sɔɔ à ni, lafɛɛ, í jɔ dimi jiidai í gbɛ si ilɛɛ ya. To, nɔ hai iwoi fɔfɔ laalɔu ihɛ í fita wa má.

²⁸ ɲɔi í sɔ ɲa í ni, mbɛɛ gɔi í coo. Nɔ amaacɛɛ ɲau à beɛɛ à ni, ì bi kaa logoo fɔfɔ laalɔu?

²⁹ Nɔ í ni, aawo. Bii ì waa bi ì logoo fɔfɔ laalɔu bii ì kù laakai ɲa aa na ì tɔtɔ ì logooɔ dimi jiidau ɲa.

³⁰ I jò ɲɲa fei a dede ɲɲa hee bii kumue í to. Waati bɛɛbɛ an sɔ woo mu ɲau a kpa fɔfɔ laalɔu titā a dūu a dasi ina, a bei a tɔtɔ dimi jiidau a dasi suum.

Mɔndai dimi keeke iyi à ya kpe mutaadi

(Cɔ Maaku 4:30-32; Luku 13:18-19)

³¹ Nɔ Jesu í kpa ɲɲa mɔnda gɔ má í ni, bommai Ilaaɔ í yei bei ngboi mutaadi iyi inɛ gɔ í so í gbɛ si ilɛɛ.

³² Ngbou í kere í re ngbo ɲa iyi à gbe fei, amma bii à gbɔɔ, ɲɲui í ya fita ku lá ku re ama jli fei, hee yei ɲa à ya maa ce ante si amaawɔɛ ɲa.

* **13:25 fɔfɔ laalɔ** Fɔfɔu í jɔ dimi jiidai mam mam. Amma a ci ya je ijui fɔfɔu, domi bii inɛ í jɔɔ, á bíá bɔɔ.

*Mɔndai lefee**(Cɔ Luku 13:20-21)*

³³ Nɔ Jesu í kpa nɔa mɔnda gɔ má í ni, bommai Ilaaɔ í yɛi bei lefee iyi abo gɔ í so í dasi iyafui pɛɛ gɔa mɛɛta, nɔ fei í dede í kpante.

*Idei mɔnda ɔau**(Cɔ Maaku 4:33-34)*

³⁴ Ide ɔau bɛ fei sãa sãa do mɔndai Jesu í sɔ zamaau, ci ya fɔ ide iyi kù je do mɔnda.

³⁵ Bɛɛbei idei inɛ akã walii ɔau í ce iyi í ni,

Ilaaɔ í ni,

Do mɔndai an ya n sɔ ɔa ide,

Nɔ si bantumai an fɔ mii iyi wa manji hai waati iyi ñ taka andunya.

Jesu í sisi yaasei mɔndai fɔfɔ laalɔu

³⁶ Jesu í jɔ zamaau nɔ í koo í lɔ kpasɛ. Nɔ mɔcɔɛ ɔau à bɔ bi tɛɛ à ni, sisi nwa yaasei mɔndai fɔfɔ laalɔu.

³⁷ Nɔ í je nɔa í ni, inɛ iyi í gbɛ dimi jiidau amu Amai Amanɛ.

³⁸ Ilɛui í je andunya. Dimi jiidau mɔ, nɔui í je inɛi bommai Ilaaɔ ɔa. Fɔfɔ laalɔu nɔui í je inɛi Seetam ɔa.

³⁹ Mbɛɛ iyi í gbɔɔ nɔui í je Seetam. Ajɔi kumuu mɔi í je ajɔ iyi andunya á kpa iri, nɔ woo mu ɔau mɔ aɔai à je amaleka ɔau.

⁴⁰ Nɔ si bei à ya kpa fɔfɔ laalɔu a dasi inau, bɛɛbɛ mɔi á je si ajɔ iyi andunya á kpa iri.

⁴¹ Amu Amai Amanɛ, an bɛ amalekam ɔa wa a na a nya inɛ ɔa iyi à waa dasi inɛ ɔa kurara do woo ce laalɔ ɔau a tekdò ɔa hai tengi bii an na n je bommam,

⁴² nɔ a dasi ɔa ina iyi ci ya ku. Tengɔi bei aa lesi awɔ si iri a kpataɔ.

⁴³ Nɔ waati bɛɛbɛ inɛ ɔa iyi à waa dɛ idɔɔbii Ilaaɔ ku ce aa maa má inyai bei inunu si bommai Ilaaɔ Baa ɔa. Inɛ iyi í nɛ itl iyi á gbɔɔ ide, ku gbɔ.

Mɔndai amani iyi wa singa

⁴⁴ Nɔ Jesu í ni má, mɔnda gɔ iyi wa fɔ idei bommai Ilaaɔ wee. Ajɔ nɔu gɔ inɛ gɔ í koo í kãsi amani iyi wa singa si inɔ ilɛ. Iyi í yɔɔ nɔ í teese í singaɛ ma. Nɔ í nɛ do inɔ didɔ í koo í ta mii iyi í nɛ fei, nɔ í naa í ra ikou.

Mɔndai leɛ

⁴⁵ Jesu í ni, bommai Ilaaɔ í yɛi má bei leɛ jiiida ɔa iyi woo nya sɔa gɔ wa dɛ.

⁴⁶ Iyi í yɛ akã iyi í je jiiida ti fia nkpɔ gɔ, nɔ í koo í ta mii iyi í nɛ fei í naa í raa.

Mɔndai taao

⁴⁷ Jesu í ni má, bommai Ilaaɔ í yɛi má bei taao iyi à sɔsi inɔ inyi ku mu cɛɛ dimi ikã ikã fei.

⁴⁸ Bii í mu cɛɛ ɔau í tã, sɔɔkɔ ɔau à ya faa wa icei. Nɔ a buba a cica cɛɛ jiiida ɔau a dasi kɔlɔ, cɛɛ ɔa iyi a kù ce nɛɛɛu mɔ nɔ a nikã ɔa.

⁴⁹ Nɔ bɛɛbɛ mɔi á yɛ si iri ku kpai andunya. Amaleka ɔa aa na a nya inɛ ɔa iyi à waa ce laalɔ hai si inɔi inɛ ɔa iyi à waa ce idɔɔbii Ilaaɔ,

⁵⁰ a dasi ɔa ina iyi ci ya ku. Bei aa lesi awɔ si iri a kpata.

Amani titɔ do nwo

⁵¹ Jesu í bee ɔa í ni, ñ gbɔ yaasei ideu fei ɔa? Nɔ à je à ni, oo.

⁵² Nɔ í sɔ ɔa í ni, bɛɛbɛ mɔi, woo kɔ inɛ ɔa si wooda baa yooma fei iyi í baa í je inɛ iyi í mà idei bommai Ilaaɔ, í yɛi bei ilu kpasɛ gɔ iyi wa nya mii titɔ ɔa do mii nwo ɔa hai si amanɛ.

*Inei Nazareti ɲa a kù dasi Jesu naane
(Cɔ Maaku 6:1-6; Luku 4:16-30)*

⁵³ Iyi Jesu í kpa ɲa mɔnda ɲau be í tã, nɔ í ne hai be.

⁵⁴ Í bɔ ilu bii í je ama. Iyi í to be í lɔsi ku kɔ ine ɲa si cio ile bii à ya maa ce kutɔtɔ hee ine ɲa iyi à waa gbɔ idee ɲau à na à bitɔ. Nɔ à waa ni, hai iwɔi inɛu ihɛ í ba dimii bisiu ihɛ wa. Bɛirei í ce wa ceɔ maamaake ɲau ihɛ.

⁵⁵ Í jɔ amai woo gbe jli nɔu mbe ya. Kù je iyeei à ya kpe Maariu? Zaaki do Zozefu do Simɔ do Zudu ɲa si à je ifɔe ɲa?

⁵⁶ Awaɔ wecɛ ɲa fei si à wa ihɛ ba. Bii bɛɛbei nɔ hai iwɔi í ba gbugbãu ihɛ fei wa.

⁵⁷ To, lasabu ɲɲu ɲau bei í ganji ɲa a dasie naane. Nɔ Jesu í sɔ ɲa í ni, kù ne bii walii ci ya ne bɛere bii kù je si ilei idee do si kpasɛɛ.

⁵⁸ Kù nɔ kù ce maamaake nkɔ be si na iyi í jɔ a kù dasie naane.

14

*Idei ikui Zãa woo dasi inyi
(Cɔ Maaku 6:14-29; Luku 9:7-9)*

¹ Si waati bɛɛbei Herodu, ilaalui Galileu í gbɔ laabaau Jesu.

² Nɔ í sɔ amaace ɲa í ni, inɛu be Zãa woo dasi inyiui í jli wa hai si bale. Na ɲɔi í jɔ í ne gbugbã wa ceɔ maamaake ɲau be.

³⁻⁴ Mii iyi í jɔ Herodu í fɔ bɛɛbe wee. Herodu í tako í so Herodiasi aboi Filipu, ifɔe. ɲɔi Zãa í sɔɔ í ni, kù sla í gba aboi ifɔe í dasi kpasɛɛ. Ide iyi Zãa í fɔ na irii Herodiasiu í jɔ Herodu í ni a muu a dũu a dasie piisɔ.

⁵ Nɔ Herodu wa bi ku kpa, amma wa ce ɲɔi ine ɲa si na iyi í jɔ aɲa fei à ni Zãa waliii.

⁶ ɲɔi aɲɔ í naa í to bii Herodu wa ce jingau ku yeɔ gigii aɲɔi kubie. Nɔ ama inaaboi Herodiasi wa jojo si wajui ine ɲa iyi à kpe ku jeu. ɲɔi í dɔa Herodu si jida jida

⁷ hee í ceaa kuwã nɔ í gbasi í ni ɲɲu á muua mii iyi í bi fei.

⁸ ɲɔi ama inaabou í koo í bee iyee, nɔ í nyi wa í naa í sɔɔ í ni, n̄ bi í muum irii Zãa woo dasi inyi wa si perenti.

⁹ ɲɔi nɔi ilaaluu í fɔ. Do ɲɲu fei í jesi nɔ í ni a koo a bu irii Zãa wa a naa a náa. Í jesi si na iyi í jɔ í gbasi tã do mii fei si wajui ine ɲɔoɛ ɲau.

¹⁰ Nɔ í be ine ɲa ile piisɔ be a koo a bu irii Zãa wa.

¹¹ ɲɔi ine ɲau à koo à buu nɔ à lesi perenti wa à naa à na ama inaabou nɔ ɲɲu mɔ í koo í na iyee.

¹² ɲɔi mɔcɔi Zãa ɲau à gbɔ ideu. Nɔ à naa à so ikuɛu à koo à suu. Nɔ à koo à sɔ Jesu.

*Jesu í wɔ amane dubu miu (5.000)
(Cɔ Maaku 6:30-44; Luku 9:10-17; Zãa 6:1-14)*

¹³ Iyi Jesu í gbɔ ideu ɲɔi í ne hai be. Í lɔ akɔi inyi do mɔcɔe ɲa nɔ à bɔ gɔɔɔ bua gɔ. Iyi ine ɲa à gbɔ, ɲɔi à fita hai inɔ ilu ɲɲa ɲa à da hãmeɛ ɲɲa wa do ise.

¹⁴ Iyi à fita hai si akɔi inyi ɲɔi Jesu í ye zamaau. Nɔ í ce araare ɲɲa nɔ í jɔ bɔɔ ɲɲa ɲa à ba iri.

¹⁵ Iyi ale wa le ɲɔi mɔcɔe ɲau à naa bi tee à ni, si gɔɔɔ buai à wa ihɛ nɔ wee idũ wa dũ. Na ɲɲu, jɔ ine ɲau a ne ilɛko ɲa a koo a ra mii iyi aa je.

¹⁶ Amma Jesu í sɔ ɲa í ni, a kù ne bukaatai a ne. Inɛ taka ɲɲe, í na ɲa ije a je.

¹⁷ ɲɔi à ni, pɛɛ iyi à ne ihɛ kù re ara miu do cɛɛ minji.

¹⁸ Nɔ Jesu í ni, í naam wa ihɛ.

19 Nɔ́ í ní zamaau ku buba si fɔ́fɔ́u, nɔ́ í so pɛ́ɛ ara miu do cɛ́ɛ minjiu, í wu iju lele í saabu Ilaaɔ́. Nɔ́ í bububu pɛ́ɛ ɲau í na mɔ́cɔ́ɛ ɲau nɔ́ aɲa mɔ́ à kpɛ́a zamaau.

20 Nɔ́ aɲa fei à jɛ̀ à yo hee mbɔ́ɛ í gbe. Nɔ́i mɔ́cɔ́ɛ ɲau à ko iyi í gbeu hee kɔ́lo maateeji í kɔ́.

21 Inɛ́mɔ́kɔ́ ɲa iyi à jɛ́u à wɛ́ɛi zakai amanɛ́ dubu miu (5.000), baai inaabo do amu ɲa baasi.

Jesu wa ne si antai tenku

(Cɔ́ Maaku 6:45-52; Zaa 6:15-21)

22 Iyi à tã ɲɔ́i Jesu í ní mɔ́cɔ́ ɲau à lɔ́ akɔ́i inyi u ku ba a takɔ́ɛ a kua ice ihɔ́. Iyi à waa ne nɔ́ í ní zamaau ku ne.

23 Waati iyi í jɔ́ à ne nɔ́ í koo í gũ iri kuta gɔ́ ku ba ku ce kutɔ́. Nɔ́ idũ í dũ í baa be ɲɲu akãɛ.

24 Wee waati beɛbe akɔ́i inyi u í wa si aninii tenkuu tã. Nɔ́ kutãngã́m dii inyi u í wasi ku taleɛ si na iyi í jɔ́ fufu wa ko ɲa ikpó.

25 Zakai amɛ́ɛjuma ɲɔ́i Jesu wa ne si antai inyi u, wa bɔ́ bi mɔ́cɔ́ɛ ɲa.

26 Waati iyi à yɔ́ɔ́ wa ne si antai tenkuu wa ɲɔ́i zigi ɲɲa í da, njo wa mu ɲa, à waa ni, zlii. Nɔ́ njo u í jɔ́ à wasi ku dɔ́ anu.

27 Be gbakã Jesu í ba ɲa ide ku fɔ́ í sɔ́ ɲa í ní, i sũ laakai ɲɲɛ ɲa. Amui Jesu, i maà ce njo ɲa.

28 Nɔ́i Piɛɛ í sɔ́ɔ́ í ní, Lafɛ́ɛ, bii awɔ́i, jò amu mɔ́ n ne n naa bi tɛɛ si antai inyi u.

29 Nɔ́ Jesu í jɛ́aa í ní, naa wa.

Nɔ́ Piɛɛ í kita hai si akɔ́i inyi u nɔ́ í ne si antai inyi u wa bɔ́ bi Jesu.

30 Amma iyi laakae í bɔ́ si fufu iyi wa ce do gbugbãu, ɲɔ́i njo í muu. Nɔ́ í sinti ku mile. Nɔ́i í dɔ́ anu í ní, Lafɛ́ɛ, faabam.

31 Nɔ́ gbakã Jesu í yɔ́ awɔ́ í muu nɔ́ í ní, na mii í ce ì waa sika sika má. Naanɛ́ kù la.

32 Nɔ́i aɲa minji fei à gũ akɔ́i inyi u nɔ́ fufuu í leekí.

33 Nɔ́ inɛ́ ɲa iyi à wa si inɔ́i akɔ́u à gule si wajui Jesu à ni, ntɔ́ ntɔ́, awɔ́u Amai Ilaaɔ́i.

Jesu í jò bɔ́ɔ́ ɲa à ba iri si ilei Genesareti

(Cɔ́ Maaku 6:53-56)

34 Iyi à kua, nɔ́ à to ilei Genesareti.

35 Sí bei inɛ́i be ɲau à mà Jesu, ɲɔ́i à fɔ́ laabaauɛ bii fei à ní í to wa. Nɔ́ à naa bɔ́ɔ́ fei wa.

36 Nɔ́ à tɔ́ɔ́ɛ à ní ku jò aɲa a lu baa itfi kumbooɛ, nɔ́ inɛ́ iyi í luu fei í ya ba irii.

15

Dedembai bala ɲa

(Cɔ́ Maaku 7:1-13)

1 Nɔ́i Farisi gɔ́ ɲa do woo kɔ́ inɛ́ ɲa si wooda gɔ́ ɲa à naa hai Zeruzalemu à bɔ́ bi Jesu à beɛɛ à ní,

2 na mii í ce mɔ́cɔ́ɛ ɲa a kù waa too dedembai bala nwa ɲa. Na mii í ce a ci ya wɔ́ɔ́ a bei a jɛ́.

3 Nɔ́ Jesu í jɛ́ ɲɲa do ide ku bee í ní, na mii í ce inɛ́ mɔ́ dedemba ɲɲɛ ɲa ku too í jò í kù waa jirima woodai Ilaaɔ́ ɲa.

4 Í mà sãa sãa ɲa iyi Ilaaɔ́ í ní, í gbɔ́a iyeò baa ɲɲɛ ɲa í jirima ɲa ɲa. Nɔ́ í ní má, inɛ́ iyi wa fɔ́ laalɔ́i iyeò baaɛ ɲa a kpa lafɛ́ɛ.

5 Amma inɛ́ ì waa fɔ́ ide mmu. Ì waa ní inɛ́ á yɔ́kɔ́ ku sɔ́ iyeò baaɛ ku ní, fia iyi an yɔ́kɔ́ n sobie do, ñ jileaa Ilaaɔ́.

⁶ Nɔ inɛ iyi í fɔ bɛɛbɛ kaa sobi iyeð baɛɛ má hee ku jirima ɲa. Bɛɛbei ì waa kpa ideí llaaɔ ɲa ku ba í too dedemba iyi à jò nɲɛ.

⁷ Inɛu ilu muafiti ɲai. Hai tako Ezai í ce waliiei dee dee na iri nɲɛ waati iyi í kɔ si tiaɛ í ni,
lɛaɔ í ni,

⁸ Inɛ ɲau ihɛ à waa jirimam nii
Do gɛɛ nɲu akā.

Amma idɔ ɲa í jlim.

⁹ À waa tɔɔm nii si nɲɛ.

Woodai amanɛ ɲai à waa kɔ inɛ ɲa si

Nɔ à waa ni woodam nii.

Mii iyi í ya dasi inɛ riisi

(Cɔ Maaku 7:14-23)

¹⁰ Nɔi Jesu í kpe zamaau nɔ í ni, í de ití í gbɔ yaasei ideu.

¹¹ Kù jɛ mii iyi wa lɔ hai do gɛɛi amanɛi í ya dasiɛ riisi. Amma mii iyi í ya fita hai si gɛɛi amanɛi á dasiɛ riisi.

¹² Nɔ mɔcɛ ɲau à na à sɔɔ à ni, í kù mà ide iyi ì fɔu bɛ í jɛa Farisi ɲau taale?

¹³ Nɔ Jesu í jɛ ɲa í ni, jli baa yooma iyi Baam iyi í wa lele kù lɔ fei, aa tuui.

¹⁴ Í jò ɲa bɛ. Woo mu golo fɛɛju ɲai. Nɔ bii fɛɛju wa mua fɛɛju golo aɲa minji fei à ya koo a dasi gooi.

¹⁵ Nɔi Pɛɛ í ni, sisi nwa yaasei mɔndau bɛ.

¹⁶ Nɔ Jesu í ni, inɛ mɔ, í kù nɛ bisi ɲai?

¹⁷ Í kù mà ɲa, mii iyi wa lɔ hai do gɛɛi amanɛ fei, si inɔɛi wa bɔ? Si anyiɛ nɔ ku fita hai si ara.

¹⁸ Amma ide iyi í ya fita hai si gɛɛ, hai si idɔi wa naa. Nɲu bei wa dasi amanɛ riisi,

¹⁹ domi hai si idɔi amanɛi lasabu laalɔ wa naa. Inɛ ku kpa, do sakara, do sɛɛ ku tɔtɔ do mudɛɛ hai ce abɔdɔ, do ile, do ibo, do inɛ ku bejɛ, mii ɲau bɛ fei hai si idɔi wa naa,

²⁰ nɔ nɲu ɲau bei í ya dasi amanɛ riisi. Amma kù jɛ kujɛ hai wɔɔi á dasi inɛ riisi.

Abo dimi mmu gɔ í dasi Jesu naane

(Cɔ Maaku 7:24-30)

²¹ Si anyii nɲu, Jesu í nɛ hai bɛ í bɔ ikpa Tii do Sidɔɔ.

²² Inaaboi ilei Kanaɔ gɔ iyi í wa bɛ í naa bi tɛɛ nɔ í dɔ anu í ni, Lafɛɛ, tɔkui Davidi amanlu nɛ, ce araarem. Ama inaabom í nɛ inɛi inɔɔko, nɔ wa kpāa iju ntɔ ntɔ.

²³ Amma Jesu kù jɛaa ide kāmá. Nɔ mɔcɛ ɲa à naa à tɔɔɛ à ni, abou ihɛ wa dɔ anu wa too anyi nwa. Í kaa lelee?

²⁴ Nɔ í jɛ í ni, bi inɛi Izireli ɲa aɲa akāi à bɛm wa, inɛ ɲa iyi à yɛ bei angudá ɲa iyi à nɲɔ.

²⁵ Amma abou í naa í gule si wajue í ni, Lafɛɛ, sobiim.

²⁶ Nɔ Jesu í ni, kù sɛa a gba ijei amu ɲa a na aja keeke ɲa.

²⁷ Nɔi abou í ni, ntɔi Lafɛɛ. Amma do nɲu fei, aja keeke ɲau à ya wa abei taabu a maa jɛ buubuui ije iyi wa cuku wa hai si taabui lafɛɛ ɲa ɲa.

²⁸ Nɔ Jesu í jɛaa í ni, abooyi, naane ku dasiɛ í la. Bɛi ì bi fei á ce. Nɔ gbakā ama inaabɔɛu í ba iri.

Jesu í jò bɔɔ nkɔ í ba iri

²⁹ Nɔ Jesu í nɛ hai bɛ í too itli tenkui Galilee, í koo í gũ antai kuta gɔ í buba.

³⁰ Nɔ zamaa nla gɔ í naa bi tɛɛ. À naaɔ ilu kutɛ akā ŋa wa, do fɛɛju ŋa, do wɛɛge ŋa, do dekl ŋa, do bɔɔ nkɔɔ má nɔ à jile ŋa si wajui Jesu, nɔ í jò à ba iri.

³¹ Nɔi inɛ ŋau à biti iyi à yɛ dekl ŋau à waa fɔ ide, wɛɛge ŋau à ba iri, ilu kute akā ŋau à waa nɛ, fɛɛju ŋa à waa yɛ ilu, nɔ à waa saabu Ilaaɔ Lafɛɛi inɛi Izireli ŋa.

Jesu í wò amanɛ dubu mɛɛ (4.000)

(Cɔ Maaku 8:1-10)

³² Jesu í kpe mɔcɔɛ ŋa í ni, araarei inɛ ŋau ihɛ wa mum, domi ajò mɛɛta nɔai ihɛ iyi à wa bi tom, nɔ sɔnda káma kù gbe nɔa má. Nɔ n kù bi n jò a nɛɔ ariu ku ba a maà na a koo a cuku kpāa.

³³ Nɔ mɔcɔɛ ŋau mɔ à beɛ à ni, to, iwoi aa ka ba ije si gɔbabuau ihɛ iyi á yo zamaa nla nlau ihɛ.

³⁴ Nɔ Jesu í beɛ ŋa í ni, pɛɛ feloi ì nɛ ŋa. Nɔi à ni, pɛɛ ara mɛɛjei do cɛɛ wɛwɛɛ gɔ ŋa.

³⁵ Nɔ Jesu í ni inɛ ŋau a bubu ilɛ.

³⁶ Nɔ í so pɛɛ ara mɛɛjeu do cɛɛ ŋau, í saabu Ilaaɔ titá í bei í bububue í na mɔcɔɛ ŋa a kpɛ ŋa. Nɔi à kpɛa inɛ ŋau.

³⁷ Nɔ aŋa fei à je à yo hee pɛɛu í gbe. Nɔi à ko pɛɛ iyi í gbeu nɔ í ce kɔlɔ mɛɛje.

³⁸ Inɛ ŋa iyi à jeu à wɛɛi zakai amanɛ dubu mɛɛ (4.000), baai inaabo do ama keeke ŋa baasi.

³⁹ Nɔi Jesu í jò inɛ ŋau à nɛ í bei í lɔ akoi inyi í nɛ ikpa ilei Magadāa.

16

Farisi do Sadusi ŋa à bi Jesu ku ce maamaake

(Cɔ Maaku 8:11-13; Luku 12:54-56)

¹ Si anyii nɔu, Farisi do Sadusi ŋa à naa bi Jesu a cɔ laakaɛ. À tɔɔɛ ku ce maamaake iyi á nyisi iyi gɔbugbāɛ hai bi Ilaaɔi wa naa.

² Nɔi Jesu í je nɔa í ni, bii inunu wa bɔ ku lɔ nɔ lele í kpā í ya ni ŋa, iju iyi á má ala á dɔ.

³ Bii daakoi í ya ni ŋa, iji á rɔ domi iji í dū í we mango. Ì waa mà yaasei lele ŋa amma í kù waa mà yaasei waati iyi à wa si nsei ŋa.

⁴ Inɛ laalɔi nsei ŋa iyi a kù leeklɔ Ilaaɔ nɔu akā, nyindai à ya maa bi ku yɛ. Amma nyinda gɔ kù wɛɛ iyi aa nyisi ŋa má bii kù je ide iyi í ba walii Zonasiu.

Iyi Jesu í fɔ bɛɛbɛ í tã nɔi í jò ŋa í nɛ.

Lefɛɛi Farisi do Sadusi ŋa

(Cɔ Maaku 8:14-21)

⁵ Si anyii nɔu, Jesu do mɔcɔɛ ŋau à koo à lɔ akoi inyi à waa bɔ ikpa icei tenkuu ikpa ihɔ. Nɔ weɛ mɔcɔɛ ŋau à gɛɛje ku so pɛɛ kosía.

⁶ Nɔi Jesu í sɔ ŋa í ni, to, i ce laakai do lefɛɛi Farisi do Sadusi ŋau.

⁷ Nɔi mɔcɔ ŋau à waa lasabu si idɔ ŋa à waa ni, na iyi í jò a kù so pɛɛ kosíai í jò wa fɔ bɛɛbɛ.

⁸ Amma Jesu í mà lasabu ŋa iyi à waa ce nɔ í beɛ ŋa í ni, na mii í ce ì waa ni ŋa, na iyi í jò inɛ í kù so pɛɛ kosíai í jò ñ wa n fɔ bɛɛbɛ. Naanɛ nɔɛ kù la.

⁹ I kù gɔbɔ yaaseɛ hee nsei ŋa? I kù waa ye gígii pɛɛ ara miu iyi ñ bu ñ kpɛa amanɛ dubu miu do jiai pɛɛ kɔlɔ iyi í gbe má ŋa?

¹⁰ Mà í kù waa ye gígii pɛɛ ara mɛɛje iyi ñ bububu ñ na amanɛ dubu mɛɛ ŋau do jiai pɛɛ kɔlɔ iyi í gbe má ŋa?

¹¹ Na mii í ce í kù mà ŋa iyi pɛɛ si ñ wa n fāa. I ce laakai do lefɛɛi Farisi ŋa do Sadusi ŋau.

12 Bebei mǎcǎe ɲau à mà iyi kù jε lefee iyi í ya jǒ pǝε ku wui wa fǎa, amma à mà iyi cioi Farisi do ti Sadusi ɲau wa fǎa.

*Piεε í ni Jesu í jε inε iyi Ilaaǎ í cica
(Cǎ Maaku 8:27-30; Luku 9:18-21)*

13 Nǒ Jesu í to Sezaree si ilei Filipee. Nǒ í bee mǎcǎe ɲa í ni, yooi inε ɲa à ya ni amu Amai Amanε n̄ jε.

14 Nǒi à jεaa à n̄i, inε gǒ ɲa à ya ni awǒu Zǎa woo dasi inyiui. Inε gǒ ɲa mǎ à ya ni awǒu Elii walii n̄lai takoui. Inε gǒ ɲa mǎ à ya ni awǒu Zeremiini, walakǎ walii mmu gǒ má.

15 Nǒ Jesu í bee ɲa í ni, inε mǎ ni, yooi ì ni n̄ jε ɲa.

16 Nǒ Simǎǎ Piεε í jεaa í ni, awǒu Amai Ilaaǎ n̄ɲu iyi í jε irii kuwεεui. Awǒi ì jε inε iyi í cicau.

17 Nǒi Jesu í ni, Simǎǎ, amai Zǎa, awǒu ilu inǎ didǎi. Kù jε amaneí í sǎε, bii ku jε Baam iyi í wa lele.

18 Amui n̄ wa n sǎε iyi awǒu Piεεi, waatǎ kuta. Si antai kutai an jile igbem, nǒ baa iku takǎε kaa yǎkǎ ku ganji igbeu *.

19 Awǒi an na yǎiko si kpǎai bommai Ilaaǎ. Mii iyi ì kǎsi si andunya, lele mǎ à kǎsii. Nǒ mii iyi ì jesi si andunya, lele mǎ á jesi.

20 Nǒi Jesu í sǎ mǎcǎe ɲau do kugaabu í ni a maà na a sǎ inε gǒ iyi n̄ɲu í jε inε iyi Ilaaǎ í cicau.

*Jesu wa fǒ ideí ikuε do kujε
(Cǎ Maaku 8:31-9:1; Luku 9:22-27)*

21 Hai waati bebei Jesu í sinti ku sǎ mǎcǎe ɲa í ni tilasii n̄ɲu ku bǎ Zeruzalemu. Tengí bei inε ngbo ɲa do inε ngboi woo weei Ilaaǎ ɲa do woo kǎ inε ɲa si wooda ɲa aa kpǎ n̄ɲu iju. Aa kpa n̄ɲu, amma si ajo mεetasia n̄ɲu á jǐ má hai si bale.

22 Nǒi Piεε í gbǎa í bǎǎε kǎkǎle í sǎǎ í ni, Ilaaǎ ku waasu ideu, Lafǎε. Ide dimi bebeε kaa bae pai.

23 Amma Jesu í sinda í sǎ Piεε í ni, sekeε hai bi tom Seetam. Ì waa bi í jεem bi ku koose, domi i kù waa ce lasabui Ilaaǎ, í gbe ti amane ɲa.

24 Si anyii n̄ɲu Jesu í sǎ mǎcǎe ɲa í ni, inε iyi wa bi ku toom, ku jǒ idǎǎbie nǒ ku so jǐi ku gaauε ku toom wa.

25 Nǒ inε iyi wa bi ku ba kuwεε do idǎǎbie, kaa baa. Amma inε iyi í n̄yǎ kuwεεε na irim, lafǎε á baa do ntǎ.

26 Aranfǎani yoomai amane í ne bii í ba amanii andunya fei nǒ í kua kuwεεε. Mà mii í weε iyi amane á kpaasiǎ kuwεεε.

27 Amu Amai Amanε an nyi wa má dei kam kam do amboei Baam do amalekam ɲa ajo. Si waati bebei an sǎa inε fei si yaase bei í jεǎ kuwεεε.

28 Ntǎ ntǎ n̄ wa n sǎ ɲei, inε ɲa iyi à wa ihǎ, gǒgǒ ɲɲa ɲa aa ye amu Amai Amanε n na n jε bommam heε aɲa fei a maa ku.

17

*Arai Jesu í daana
(Cǎ Maaku 9:2-13; Luku 9:28-36)*

1 Si anyii ajo mεefa Jesu í kpe Piεε do Zaaki do Zǎa ifǎε í nya ɲa ikǎ nǒ à koo à gǔ iri kuta n̄la gǒ aɲa n̄ɲa.

* **16:18 baa iku takǎε kaa yǎkǎ ku ganji igbeu** Yaasei isεεdeu ihǎ kù má sǎa sǎa. Yaase bei inε gǒ ɲa à gbǎǎ weε. Nkǎma kaa yǎkǎ ku ceaa ngǒgǒ, baa gbugbǎi iku takǎε.

2 Nɔi à ba wee arae í kpaasi. Wajuɛ wa daana jiida jiida, nɔ jaɛ ɲa í fũuta pai pai bei inya kumá.

3 Si anyiɛ ɲɔi Moizi do Elii à faata wa anu akā à waa baa ide ku fɔ.

4 Nɔi Piere í sɔ Jesu í ni, Lafɛɛ, í sɪa ka maa wa ihɛ. Bii ì bi, jò ka ce ilei aɔ mɛɛta, akā titeɛ, akā mɔ ti Moizi, akā mɔ ti Elii.

5 Wa fɔ ideu kù tã mɔm nɔ inya kumá ɔɔ í naa si ɲa bei bukɔɔ. Nɔ à gbɔ ide ku fɔ ɔɔ hai si inɔɛ í ni, inɛ ihɛi í je amam. N̄ buu jiida jiida, siei inɔ didɔm fei í ya wa. I ya gbɔ ideɛ ɲa.

6 Iyi mɔɔɔ ɲau à gbɔ ide ku fɔu ɲɔi njo í mu ɲa hee à sɛɛbata ilɛ.

7 Amma Jesu í naa bi tu ɲa í lu ɲa í ni, i dede ɲa i maà jò njo ku mu ɲɛ.

8 Nɔ à wu iju lele, amma a kù ye inɛ ɔɔ bii kù je Jesu ɲɲu akā.

9 Nɔi à waa kita wa hai antai iri kutau nɔ Jesu í sɔ ɲa í ni, i maà sɔ inɛ ɔɔ mii iyi í yeu be ɲa hee amu Amai Amanɛ n koo n ku nɔ n jì hai si bale má.

10 Nɔi mɔɔɔ ɲau à bee Jesu à ni, nɔ na mii í ce woo kɔ inɛ ɲa si wooda ɲau à ya ni Eliii á tako inɛ iyi Ilaaɔ́ í cicau ku naa.

11 Nɔ í je ɲɲa í ni, ntɔi Eliiii á tako ku naa nɔ ku teese mii fei sãa sãa.

12 Amma an sɔ ɲɛ iyi Elii í naa tã, inɛ ɲa a kù maa, nɔ à ceaɔ bei à bi. Bɛɛɛɛ mɔi amu Amai Amanɛ an ba ijuukpã si awɔ ɲɲa.

13 Nɔi mɔɔɔ ɲau à mà bebei iyi Zãa woo dasi inyii wa fãa.

Jesu í faaba ama ɔɔ iyi í nɛ inɛi inɔɔko

(Cɔ Maaku 9:14-29; Luku 9:37-43a)

14 Iyi à to wa bii zamaa í wau, ɲɔi mɔkɔ ɔɔ í naa í gule si wajui Jesu

15 í ni, Lafɛɛ, ce araaɛi ama inɛmɔkɔm nɔu ihɛ. Inɛi inɔɔko ɔɔ í sɔsie bɔɔi cukuuna, wa wahalɛ mɔi jiida jiida. Ajɔ ɔɔ ɲa í ya dasiɛ inɔ ina walakɔ inɔ inyi.

16 N̄ soo ñ naaɛ wa bi mɔɔɔɛ ɲau ihɛ amma à mɔngɔ ku faabaɛ.

17 Jesu í ni, inɛ inɛ laalɔ hai dasi naanɛ ɲa, hee waati yoomai an maa ñ wa inɔ ɲɲɛ. Mà hee waati yoomai an maa n temuaɔ ɲɛ. I naam amau wa ihɛ ɲa.

18 Nɔ à naa Jesu amau wa, ɲɔi í la si inɛi inɔɔkou nɔ í fita sie nɔ amau í ba iri tengi beu be.

19 Nɔi mɔɔɔi Jesu ɲau à bɔ bi tɛɛ aɲa duusɔɔ à beɛɛ à ni, na mii í ce awa a kù yɔkɔ a kù lele inɛi inɔɔkou.

20 Nɔ Jesu í je ɲɲa í ni, si na iyi í jò naanɛ ɲɲɛ kù lai. Ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ ɲɛi, bii naanɛ ɲɲɛ í la í to baa dimii mii ku gbɛ iyi í kere í re, aa yɔkɔ í sɔ iri kutau ihɛ ɲa í ni ku dede hai be ku bɔ ihɔ, nɔ bɛɛɛɛ mɔi á dede. Nkãma kù wɛɛ iyi aa mɔngɔ ku ce ɲa. [

21 Amma dimii inɛi inɔɔko bɛɛɛɛ ci ya fita bii kù je do kutɔɔ do anu ku ði.]

Jesu í nyi wa fɔ idei ikuɛ do kujɛ má

(Cɔ Maaku 9:30-32; Luku 9:43b-45)

22 Ajɔ ɲɲu ɔɔ si bei mɔɔɔ ɲau à tɔtɔɔ Galilee be ɲɔi Jesu í sɔ ɲa í ni, aa mu amu Amai Amanɛ a daa inɛ ɲa si awɔ.

23 Aa kpam, amma si ajɔ mɛɛtasia an jì hai si bale má.

Nɔi inɔi mɔɔɔ ɲau í fɔ ntɔ ntɔ.

Fia iyi à nɛ ku sã na icei kpasɛi Ilaaɔ

24 Si anyii ɲɲu Jesu do mɔɔɔɛ ɲa à bɔ Kaperanumu, ɲɔi woo gba fia iyi à nɛ ku sã na icei kpasɛi Ilaaɔ ɲau à naa bi Piere à beɛɛ à ni, Mɛɛtu ɲɲɛ ci ya sã fiai kpasɛi Ilaaɔ?

²⁵ Nɔ Pɪɛ ɪ nɪ, áá, ɪ ya sã. Nɔi Pɪɛ ɪ nɛ kpasɛ̃. Iyi ɪ lɔ ile nɔ Jesu ɪ tako ɪ beɛɛ ɪ nɪ, Simɔɔ, beirei ɪ waa lasabu. Ilaalui andunya ɲau ihɛ̃, hai bi yooi à ya gba fiai lɛmpoo. Hai bi amaalu ɲa de, mà hai bi inɛ nɲoo ɲa.

²⁶ Nɔ Pɪɛ ɪ jɛ ɪ nɪ, hai bi inɛ nɲoo ɲai. Nɔi Jesu ɪ nɪ, na nɲu, amaalu ɲa a kaa sã

²⁷ Amma do nɲu fei, kù sɪa ka jɛ nɲa bi ku koose. Na nɲu, bɔ tenku be ɪ koo ɪ le kootia, cɛɛ iyi ɪ tako ɪ muu, la gɛɛɛ. Aa yɛ kpɛkɛɛ be iyi á to fia ku sãi awaɛ fei. Nyaa ɪ koo ɪ sã nɲa.

18

Yooi ɪ jɛ inɛ ngbo

(Cɔ Maaku 9:33-37, 42-48; Luku 9:46-48; 17:1-2)

¹ Waati nɲu, mɔcɔi Jesu ɲau à naa bi tɛɛ à beɛɛ à nɪ, si bommai Ilaaɔ yooi ɪ jɛ inɛ ngbo.

² Nɔi Jesu ɪ kpe ama keeke gɔ ɪ leekɛɛ si anini nɲa.

³ Nɔ ɪ nɪ, ntɔ ntɔ n̄ wa n sɔ ɲɛi, bii ɪ kù kpaasi idɔ nɲɛ nɔ ɪ kù yɛ bei ama keeke ɲa, ɪ kaa lɔ tengi bii Ilaaɔ ɪ jɛ bommaɛ.

⁴ Inɛ iyi á jɛ inɛ ngbo si bommai Ilaaɔ nɲui ɪ jɛ inɛ iyi ɪ kaye araɛ ɪ baa ɪ yɛ bei amau ihɛ̃.

⁵ Inɛ iyi ɪ nɔ ɪ gba ama keeke bei inɛ ihɛ̃ na irim, amui ɪ gba.

⁶ Inɛ iyi ɪ dasi inɛ akãi ama keeke ɲa iyi à dasim naaneu ihɛ̃ dulum, á tia a dɪa lafɛɛu aɔ si kɔɔ a tale sie inɔ tenku inyi ku jɔɔ.

⁷ Ijuukpã nla nɪai inɛ andunya ɲa aa yɛ si na iyi ɪ jò à ya maa dasi kpaasi nɲa ɲa dulum. Kù nɔ kù nɛ bei á ce iyi inɛ gɔ ɲa a kù dasi kpaasi nɲa ɲa dulum, amma inɛ iyi ɪ ce beɛbe á yɛ ijuukpã ntɔ ntɔ.

⁸ Bii ɪ jɛ awɔɛ walakɔ isɛɛ wa dasiɛ dulum, buu ɪ nyɔɔ ku jɪdɛ. Á tiaɛ ɪ lɔ si kuwɛɛ iyi ci ya tã do awɔ akã walakɔ kute akã do iyi aa nɛ awɔ minji do kute minjiu fei nɔ a dasiɛ ina iyi ci ya ku.

⁹ Bii ɪ nɔ ɪ jɛ ijuɛi wa dasiɛ dulum, nyaa ɪ nyɔɔ ku jɪdɛ. Á tiaɛ ɪ lɔ si kuwɛɛ iyi ci ya tã do iju akã do iyi aa nɛ iju minji fei nɔ a dasiɛɔ ina iyi ci ya ku.

Mɔndai angudã iyi ɪ nyɔ à tasiɛu

(Cɔ Luku 15:3-7)

¹⁰ Jesu ɪ sɔ ɲa má nɪ, ɪ ce laakai ɪ maà donda baa inɛ akãi amu ɲau ɲa. Ntɔ ntɔ n̄ wa n sɔ ɲɛi, amaleka woo degbe nɲa ɲa à ya maa leekɪi ajɔ fei si wajui Baam iyi ɪ wa lele. [

¹¹ Amu Amai Amanɛ n̄ naa ku faaba inɛ ɲa iyi à nyɔi.]

¹² Beirei ɪ waa lasabu ɲa. Bii inɛ gɔ ɪ nɛ angudã ɔɔ nɔ akãɛ ɪ nyɔ, kaa jò ɔɔ fakã kù wa siu titã si geete bii à wau koo dɛdɛ akã iyi ɪ nyɔu wa?

¹³ Ntɔ ntɔ n̄ wa n sɔ ɲɛi, bii ɪ yɔɔ, á nɛ inɔ didɔ nla nla na iriɛ ku re baa ɔɔ fakã kù wa si iyi kù nyɔu.

¹⁴ Beɛbe mɔi, Baa nɲɛ iyi ɪ wa lele kù bi baa inɛ akãi ama keeke ɲau ku nyɔ.

Bei aa ce bii woo dasi naane gɔ ɪ rara

¹⁵ Jesu ɪ nɪ má, bii kpaasi woo dasi naane gɔ ɪ ce dulum, bɔ bi tɛɛ awɔ akã nɔ ɪ jò ku mà yaasei dulum nɔu. Bii ɪ gbɔ ideɛ, ɪ baaɛ wa má si kpãa jiidai.

* **17:26 na nɲu, amaalu ɲa a kaa sã** Si fee nɲa à nɪ, amai ɲja taka nɲa ɲa a kù nɛ ku sã. Nɔ do yaase beɛbe inɛ ɲa aa mà iyi Jesu nɲu iyi ɪ jɛ Amai Ilaaɔ kù nɛ ku sã.

¹⁶ Amma bii í kò ku gbò idee, dede ine akā wala minji si bei kukòidei Ilaaḍ wa fò. I bò bi tee ḡa, nò ine ḡau aa je seedaideu fei.

¹⁷ Bii í kò ku gbò ide ḡa, sḡ inei igbe ḡau. Bii í nò í kò ku gbò baa idei inei igbe ḡau, i dooe bei hai dasi naane walakò bei woo gba fiaideu lempoo.

¹⁸ Ntò ntò ñ wa n sḡ ḡei, mii iyi í kòsi si andunya fei ḡa, lele mò á kòsi. Nò mii iyi í jesi si andunya fei ḡa lele mò á jesi.

¹⁹ Ñ wa n sḡ ḡe má iyi bii amanee minji í ce anu akā si andunya ihē a tḡo ngogò, Baam iyi í wa lele á mu ḡa,

²⁰ domi tengi bii amanee minji wala meeta í tḡtḡò à waa ce kutḡò do irim, ñ wa si anini ḡa.

Amaace iyi í kò ku cea kpaasie suuru

²¹ ḡoi Piere í bò bi Jesu í beee í ni, Lafēe, bii kpaasim í ceem kurara ise feloi an ceaa suuru. Hee ise gbēje?

²² ḡoi Jesu í jēaa í ni, aawo. N kaa n sḡe iyi andi ise gbējei, amma aa ceaa suuru ise kitaḡ feewa tuuba mēje.

²³ Sotí í gbò faaji gò iyi wa nyisi bei bommai Ilaaḍ í ye. Ilaalu gò wa bi ku ce dooi gbesee iyi amaacee ḡa à waa mu.

²⁴ Iyi í sinti ku ce dooi gbeseu, ḡoi à naaḡ ine gò wa be, iyi wa mu gbesee í tò baa fḡtḡ ciwa nkpò nkpò*.

²⁵ Si bei ineeu kù ne mii iyi á sḡò gbeseu, ḡoi lafēe í ni a taa bei aru, ḡu do aboe do amae ḡa do mii iyi í ne fei a sḡò gbeseu.

²⁶ ḡoi amaaceu í gule si wajui lafēe wa tḡe suuru í ni, yḡkḡm suuru an sḡe mbe fei.

²⁷ Nò lafēe í ce araaree í kpa gbeseu nò í jḡe í ne.

²⁸ Iyi amaaceu í fita hai be gbakā, nò í kò amaace kpaasie gò iyi wa mu gbesee zakai kpekele cḡ. ḡoi í batāe í te kḡe í ni, sḡam gbeseu iyi í waa muu.

²⁹ ḡoi kpaasieu í gule si wajue í tḡe suuru í ni, yḡkḡm suuru an sḡe gbesee.

³⁰ Amma kù je, nò í jḡ à dasi kpaasieu piisḡò hee koo sḡò gbeseu fei ku tā.

³¹ ḡoi amaace iyi í gbe ḡau à ye bei í ce nò inḡ ḡa fei í fḡ, ḡoi à koo à sisia lafēe ḡa yaasei ideu fei.

³² ḡoi lafēe í kpoo í ni, awo amaace laalo, í jḡ iyi í tḡm suuru ñ kpa gbeseu feii mēe.

³³ Awo mò ñ ne í ce araaree amaace kpaasie wo si bei ñ ce.

³⁴ Nò idoi lafēe í kḡ, ḡoi í jḡ à dasie piisḡò si awoi woo kpā ine ḡa iju hee koo sḡò gbeseu fei ku tāu.

³⁵ ḡoi Jesu í ni, bebe mḡ Baam iyi í wa lele á ce ḡe, ḡe iyi í ci ya cea kpaasi ḡe ḡa suuru do inḡ akā.

19

Jesu wa fḡ idei ḡe ku kḡi abo do mḡkḡ

(Cḡ Maaku 10;1-12)

¹ Iyi Jesu í fḡ ideu í tā nò í ne hai ilei Galilee í bò ikpa ilei Zudee iyi í wa icei idoi Zuudēe.

² ḡoi zamaa nla gò wa tooe nò í jḡ bḡḡ ḡa à ba iri.

³ ḡoi Farisi gò ḡa à naa bi tee ku ba a cḡ laakae. Nò à beee à ni, amanee í ne kpāa ku kḡsi aboe si ide baa yooma fei?

* **18:24 dubu ciwa nkpò nkpò** Si fee ḡa à ni talā dubu mēwa. Talā akā fei fiaideu icei adḡ maatḡ iyi à ya sḡa ine akā.

4 Nɔ́ í je nɔ́a í ni, i kù cio iyi kukɔi ideí Ilaaɔ́ wa fɔ́ nɔ́a? Í ni, hai sinte, Woo taka í ce nɔ́a inemakɔ́ do inaabo.

5 Nɔ́ í ni má, na nɔ́u, makɔ́ á jò iyeò baæ nɔ́ nɔ́u do aboe a maa wee nɔ́ nɔ́a minji fei a baa a je ara aká.

6 Si beæbe a kù je nɔ́a minji má, ara aká dei à je. Na nɔ́u, amanɛ kù ne ku feefe mii iyi Ilaaɔ́ í tɔ́tɔ́.

7 Nɔ́ Farisi nɔ́u à beee à ni, bii beæbei, na mii í ce Moizi í na wooda í ni inɛ iyi wa bi ku kɔ́si aboe ku ceaa tiai nje ku kɔ́ ku bei ku kɔ́siɛ.

8 Nɔ́ Jesu í je nɔ́a í ni, Moizi í jò ì waa lele abo nɔ́ nɔ́a í na idò kulele nɔ́. Amma waati iyi Ilaaɔ́ í taka amanɛ kù je beæbe.

9 An sɔ́ nɔ́, inɛ iyi í kɔ́si aboe nɔ́ kù je na sakara, nɔ́ í so mmue, nɔ́u takæ í ce sakarai.

10 Nɔ́i mɔ́cɔ́e nɔ́u à sɔ́ à ni, bii beæbei si gāmei aboð makɔ́ í tia a maà ya so nje.

11 Nɔ́ Jesu í ni, ide iyi ñ wa n fɔ́ nsei, kù je inɛ feii á yɔ́kɔ́ ku gbɔ́ yaasee, bii kù je inɛ nɔ́a iyi Ilaaɔ́ í mu nɔ́a gbugbāe.

12 Mii ikā ikā iyi wa ganji inɛ nɔ́ nɔ́e ku so í kpɔ́. Inɛ gɔ́ nɔ́ beæbei à bí nɔ́ do, a kaa yɔ́kɔ́ dei. Inɛ gɔ́ nɔ́ mɔ́ amanɛ nɔ́a à ce nɔ́a beæbe. Inɛ gɔ́ nɔ́ a kù bi abo ku so ku ba a ce icei bommai Ilaaɔ́ jiiida jiiida. Inɛ iyi á yɔ́kɔ́ ku gba ideu ku gbaa.

Jesu í weea ama keeke nɔ́

(Cɔ́ Maaku 10:13-16; Luku 18:15-17)

13 Si anyii nɔ́u, inɛ nɔ́ à gbā ama keeke nɔ́ à naa Jesu wa ku le si nɔ́ awɔ́ nɔ́ ku ce nɔ́a kutɔ́. Amma mɔ́cɔ́e nɔ́ à waa gbagba si nɔ́.

14 Nɔ́i Jesu í sɔ́ nɔ́ í ni, i jò amu nɔ́u a naa bi tom, i maà ganji nɔ́, domi bommai Ilaaɔ́ í je ti inɛ nɔ́a iyi à jò nɔ́.

15 Nɔ́i í le nɔ́a awɔ́ si iri nɔ́ í ce nɔ́a kutɔ́ í bei í ne hai be.

Idei awaasū ilu fia gɔ́

(Cɔ́ Maaku 10:17-31; Luku 18:18-30)

16 Ajo nɔ́u gɔ́ makɔ́ gɔ́ í naa bi Jesu nɔ́ í beee í ni, Mɛɛtu, mii jiiida yoomai an ce n bað kuwee hai tā.

17 Nɔ́ Jesu í beee í ni, na mii í ce ì waa beem ideí jiiida ku ce. Ilaaɔ́ nɔ́u akāi í je jiiida. Bii ì bi i ba kuwee iyi ci ya tā, jirima woodai Ilaaɔ́ nɔ́u.

18 Nɔ́ í bee Jesu í ni, wooda yooma nɔ́a. Nɔ́ í sɔ́ í ni, maà kpa inɛ, maà ce sakara, maà ce ile, nɔ́ í maà jea inɛ gɔ́ seeda ibo.

19 Jirima iyeò baæ, nɔ́ í bi kpaasie bei ì bi arae.

20 Nɔ́ awaasū í ni, ñ wa n jirima iyi be fei tā, mii í gbe n ce má.

21 Nɔ́i Jesu í sɔ́ í ni, bii ì bi i kɔ́ dee dee, koo ta mii iyi ì ne fei, nɔ́ í kpɛa ilu are nɔ́a fiaa. Bii ì ce beæbe aa ba amani jiiida lelei Aɔ́. Si anyie nɔ́ í naa i toom.

22 Iyi awaasū í gbɔ́ beæbe nɔ́i í sinda í ne do inɔ́ kufɔ́ domi ilu amani nla nlaí.

23 Nɔ́i Jesu í sɔ́ mɔ́cɔ́e nɔ́a í ni, ntɔ́ ntɔ́ ñ wa n sɔ́ nɔ́i, á gaabua ilu fia ku lɔ́ tengi bii Ilaaɔ́ í je bommae.

24 Nɔ́ an sɔ́ nɔ́e má iyi á faalaa kpookpo ku lɔ́ si iwoi abee do iyi ilu amani á lɔ́ð tengi bii Ilaaɔ́ í je bommae.

25 Iyi mɔ́cɔ́e nɔ́u à gbɔ́ ideu nɔ́i à biti kaa kaa, nɔ́ à ni, bii beæbei, to, yooi á ba faaba.

26 Nɔ́i Jesu í cɔ́ nɔ́a nɔ́ í ni, bi amanɛ nɔ́a kaa ce, amma Ilaaɔ́ á yɔ́kɔ́ ku ce fei ndɛɛ.

27 Nɔ́i Piere í sɔ́ í ni, wee à jò mii fei tā à waa tooe. To, yoomai á na ku je tu wa.

28 Nɔ́ Jesu í sɔ́ nɔ́a í ni, ntɔ́ ntɔ́ ñ wa n sɔ́ nɔ́i, waati iyi Ilaaɔ́ á ce mii fei titɔ́ nɔ́ amu Amaí Amanɛ n maa n buba si batai bomma ilu amboem, inɛ amanɛ

maateejii iyyi ò waa toom ñau ihē, inje mō aa buba si batai bommau i kiitiò dimi maateejii inei Izireli ñau.

²⁹ Nō inē baa yooma iyyi í jò kpasē wa, walakō igbā do ifōe ña, walakō wecfe ña, walakō baae, walakō iyee, walakō amae ña, walakō ikoe ña na irim, á ba ribae ikō cfo, nō ku ba kuwēe hai tã má.

³⁰ Amma inē ña iyyi à je inei waju ña si nsei, nkpō ñña á na ku je inei anyi, nō inei anyi ña mō, nkpō ñña á na ku je inei waju.

20

Mōndai ilu kpasē do gaanōmae ña

¹ Jesu í kpa ñña mōndau ihē í ní, idei bommai Ilaaš í jò idei ilu kpasē gō iyyi í fita daadaako wa dede amaace ku bōò ña ikoe.

² Waati iyyi í ba amaace ñau añaò ña à fō à gbōa nje ku sã ñña si bei à ya sãa woo ce ice si ajo akā, nō í ní a bō ikoi ñña a koo a ce ice. Nō à koo.

³ Nō zakai isō mēesā í fita má í koo í ba inē gō ña à waa buba si tafa a kù waa ce nkāma.

⁴ Nō í sō ña í ní, inje mō, i bō ikom i koo i ce ice ña. An sã ññe si bei í jò.

⁵ Nōi à koo. Nōi ilu kpasēu í fita má zakai dasā, do ale zakai inunu ku sinda ma, nō ide dimi akāui í ya fō.

⁶ Ale zakai isō miu ñoi í fita nō í ye inē gō ña má à waa buba. Nōi í bee ña í ní, na mií í ce ò waa buba ihē ngbe ngbe hai daako ña.

⁷ Nōi à jeaa à ní, si na iyyi í jò inē kāma kù dasi wa icei. Nōi í ní, to, inje mō i bō ikom i koo i ce ice ña.

⁸ Iyi í to ale zakai kulbi inunu ñoi ilu kpasēu í kpe inē ngboi amaacee ñau í sōò í ní, kpe gaanōma ñau wa, sã ñña fia ñña, sinti hai bi inei ankāanyi ñau hee ku koo si inē sinte ñau.

⁹ Inē ña iyyi à sinti ice ale zakai isō miu ñau à naa à gba fiai icei ajo akā.

¹⁰ Amma iyyi à to si inē sinte ñau à tamaa bei ti aña á re beebē. Amma fiai icei ajo akā à sãa aña mō.

¹¹ Iyi à ye fiau beebē ñoi à wasi ku gbagba si ilu kpasēu.

¹² À waa ní, inē ña iyyi à naa ankāanyiu isō akāi à ce ice nō ò sã ñña bei awa iyyi à ce ice si inya gbāa hai daako hee à gbēji.

¹³ Nōi ilu kpasēu í sō inē akā ñña í ní, kpaasim, n kù takie, domi ò jesi i gba fiai icei ajo akā, mà kù je beebē.

¹⁴ To, gba fiae í ne. Ñ bi n sãa inei ankāanyiu ihē bei awō mō.

¹⁵ Kù je bei ò bii an ceò fiam? Mà ò waa ce igu si na iyyi í jò ò ce jiidai.

¹⁶ Nōi Jesu í ní, beebē mōi inei anyi ña aa na á je inei waju, nō inei waju ña mō a na á je inei anyi ña.

Jesu wa fō ide ikuē do kujfe ise gbēetasia

(Cō Maaku 10:32-34; Luku 18:31-34)

¹⁷ Nōi Jesu í dasi kpāa wa bō Zeruzalemu. Nō í nya mōcō maateejii ñau ikā, ñoi í sō ña si kpāa í ní,

¹⁸ wee à waa bō Zeruzalemu. Bei aa mu amu Amai Amane a dasim awōi inē ngboi woo weei Ilaaš ña do woo kō inē ña si wooda ña. Aa ye taalem a ní a kpaam.

¹⁹ Si anyie nō a dasim si awōi dimi mmu ña, aa yaakom, nō a tēem kpōtōò, nō a kpaakpaam si jli ku gaau. Nō si ajo mēetasia an jli má hai si bale.

Mii iyyi iyēi Zaaki do Zāa í tōò Jesu

(Cō Maaku 10:35-45)

20 Si anyii n̄ɲu ɲɔi iyei amai Zebedee ɲa í naa bi Jesu do amae ɲa nɔ́ í gule si wajuɛ ku tɔɔɛ ngɔɔɔ.

21 Nɔ́ Jesu í beɛɛ í ni, mii ì bi. ɲɔi í ni, si waati iyi aa naa í je bomma, jò ama minjim ɲau ihɛ, ine akā ku buba awɔ́ ɲjɛɛ, ine akā mɔ́ awɔ́ cangae.

22 ɲɔi Jesu í s̄ mɔ́cɔ́ minji ɲau í ni, í kù mà mii iyi í waa tɔ́m ɲa mɔ́m. Aa yɔ́kɔ́ í temuad̄ ijuukpā iyi an ye ɲa? Nɔ́ à ni ɲa aa yɔ́kɔ́.

23 Nɔ́ í s̄ ɲa má í ni, ntɔi, aa ye ijuukpā iyi an ye ɲa. Amma kù je amui an cica ine ɲa iyi aa buba si canga do ɲjɛm. Bi ku bubau be, ine ɲa iyi Ilaaḏ Baam í cea sɔ́luɛ ɲai aa buba si.

24 ɲɔi mɔ́cɔ́ mɛɛwa iyi à gbe ɲau à gbɔ́ ideu nɔ́ idɔ́ ɲa í kḏ́ minji ɲau.

25 ɲɔi Jesu í kpe ɲa fei í s̄ ɲa í ni, ɲjɛ mɔ́ ì mà ɲa si andunyaɔ́ ihɛ ilaalɔ́ ɲau à ya maa taa ine ɲa ɲa gbugbāi. Nɔ́ ine ngbo ɲa ɲa mɔ́ a maa nyisi yiiko ɲa.

26 Amma bi tu ɲe kaa ce beɛbe. Ine ɲjɛ iyi wa bi ɲɲu ku je ine ngbo, ɲɲui á je woo ce ɲjɛ ice.

27 Beɛbe mɔi ine iyi wa bi ɲɲu ku je woo cua ɲjɛ, á je aru ɲjɛ.

28 Beɛbe mɔi amu Amai Amanɛ n kù naa ine ɲa a ceem ice, amma amui an ce ɲa ice, nɔ́ n na kuwɛɛm n yaḏ ine nkɔ́ hai si dulum.

Jesu í jò fɛɛju minji ɔ́ ɲa à ye ilu

(Cɔ́ Maaku 10:46-52; Luku 18:35-43)

29 Si isɛɛɛu Jesu do mɔ́cɔɛ ɲa à to Zeriko nɔ́ à waa fita hai be. Waati iyi a waa fitau, zamaa nla ɔ́ wa too ɲa.

30 Wee fɛɛju minji ɔ́ ɲa à waa buba itl kpāa be, nɔ́ à gbɔ́ iyi Jesu wa lɔ́. ɲɔi à ḏ́ anu à maa ni, Lafɛɛ, tɔ́kui ilaalɔ́ Davidi, ce araare nwa.

31 Nɔ́ zamaaɔ́ wa la si ɲa wa ni a coko. Amma béi à waa ni a cokou, beɛbe mɔi à ya ḏ́ anu hee lele à maa ni, Lafɛɛ, tɔ́kui Davidi, ce araare nwa.

32 ɲɔi Jesu í leekí í kpe ɲa í bee ɲa í ni, mii ì bi n ce ɲjɛ.

33 ɲɔi à jɛaa à ni, Lafɛɛ, à bi ka ye ilui.

34 Nɔ́ Jesu í ce araare ɲa í lu iju ɲɲau. Nɔ́ gbakā ine ɲau à ye ilu nɔ́ à waa tooɛ.

21

Jesu wa lɔ́ inɔ́ ilu Zeruzalemɔ́

(Cɔ́ Maaku 11:1-11; Luku 19:28-40; Zaa 12:12-19)

1 ɲɔi Jesu do mɔ́cɔɛ ɲa à mɔ́si isɛɛɛ ɲa nɔ́ à maai Zeruzalemɔ́ wa. À to Betifaje si geete iyi à ya kpe Olivie. Nɔ́ Jesu í be mɔ́cɔ́ minji ɔ́ ɲa

2 í ni, í bɔ́ ilu iyi í wa waju ɲjɛu be, aa ye bii gbankɛle ɔ́ wa so do amae. Í fū ɲa í naam wa ɲa.

3 Bii ine ɔ́ wa beɛ ɲjɛ ide ɔ́, í jɛaa í ni, Lafɛɛi í ne bukaata ɲa. Inɛɛu á jò í naaḏ ɲa wa ɲa.

4 ɲɲu ɲau be í cei ku ba idei waliuu ku kḏ́ iyi í ni,

5 I s̄ inɛi Siḏ́ ɲa, í ni,
I cɔ́ ilaalɔ́ ɲjɛ wa naa bi tu ɲjɛ.

Amanɛ kurɔ́i.

Si gbankɛleui í gū,

Si amae.

Mɛɛmu ku so asoi.

6 Nɔ́ mɔ́cɔ́ ɲau à koo à ce bei í s̄ ɲau.

7 À naaḏ gbankɛleu do amae wa, à tɛ acɔ́ ɲa si antae nɔ́ Jesu í gūu.

⁸ Nɔ si zamaau inɛ nkɔɔ í te íbɔɛ si kpāau. Inɛ gɔ ɲa mɔ à da amaawɔi jli ɲa à tɔɔ si kpāau.

⁹ Inɛ ɲa iyi à waa cua Jesu do inɛ ɲa iyi à waa tooɛ fei à wasi ku dɔ anu à waa ni, tokui Davidi, à waa saabuɛ. Aɔ Lafɛɛ ku weee, awɔ iyi ì waa naa do iriɛ. Ka saabu Ilaaɔ hee lele*.

¹⁰ Iyi Jesu í lɔ inɔ ilu Zeruzalemu, inɛi iluu fei í biti. Nɔ à wasi ku ni, yooi ihɛ.

¹¹ Nɔi zamaau í je í ni, Jesu waliuui, inɛi Nazareti si ilei Galilee.

Jesu í wa bantumai kpasɛi Ilaaɔ

(Cɔ Maaku 11:15-19; Luku 19:45-48; Zāa 2:13-22)

¹² Nɔi Jesu í bɔ bantumai kpasɛi Ilaaɔ. Iyi í to bɛ í lele woo ta iwɔ ɲa do woo ra ɲa iyi à wa bɛ. Í fuka fuka taabui woo kpaasi fia ɲa, do kitāi woo ta ankasiidi ɲa.

¹³ Nɔ í sɔ ɲa í ni, à kɔɔ à ni, Ilaaɔ í ni ilei ɲɲu ile bi ku tɔɔi á je. Amma inɛ wee í coo bi ku tɔtɔi ile ɲa.

¹⁴ Nɔi fɛɛju do ilu kute akā gɔ ɲa à naa bi Jesu kpasɛi Ilaaɔ bɛ nɔ í jɔ à ba iri.

¹⁵ Amma inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲa do woo kɔ inɛ ɲa si wooda ɲau, idɔ ɲɲa í kɔ iyi à yɛ maamaake ɲa iyi í ce, nɔ à gbɔ amu ɲa à wasi ku dɔ anu à waa ni, tokui ilaalu Davidi, à waa saabuɛ.

¹⁶ Nɔ à bee Jesu à ni, ì beí í gbɔ iyi à waa fɔ mbɛ? Nɔ í je ɲɲa í ni, oo. Mii iyi wa ceu ihɛ, í kù cio ideɛ ɲa tengi bii à ni, Ilaaɔ í jɔ à gbɔ saabuɛ hai si gelei amu ɲa do si gelei ama kpɔtɔɔ ɲa.

¹⁷ Si anyii ɲɲu, í jɔ ɲa í nɛ hai ilu bɛ í koo í sū Betani.

Jesu í ceekpe jli ndii figi

(Cɔ Maaku 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Iju kumáɛ daadaako Jesu í nɛ hai Betani wa nyi Zeruzalemu, nɔ ari wa kpaɔ.

¹⁹ Nɔi í yɛ jli ndii figi gɔ itl kpāa bɛ, nɔ í yaa siɛ. Amma iyi í to kɔkɔɛ í ba wee wua ɲai í nɛ. Nɔi í sɔ jli nɔu í ni, awɔ í kaa so má ajo kāma. Nɔ gbakā jli nɔu í gbɛ.

²⁰ Iyi mɔcɔ ɲau à yɔɔ, ɲɔi à biti. À bee Jesu à ni, beirei í ce jli ndii figiu ihɛ í gbɛ anu akā bɛɛbɛ.

²¹ Nɔi Jesu í je ɲɲa í ni, ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ ɲɛi, bii í dasi naanɛ nɔ í kù waa sika ɲa, aa yɔkɔ í ce beí ñ cea jli nɔu ihɛ ɲa. Nɔ kaa je baa iyi bɛ ɲɲu akā, aa yɔkɔ í sɔ iri kutau ihɛ ɲa í ni ku dede hai bɛ koo dásí tenku, á nɔ ku koo.

²² Bii ì dasi naanɛ ɲa, mii iyi í tɔɔ Ilaaɔ fei, aa ba ɲa.

Hai iwoi yiiko Jesu wa naa

(Cɔ Maaku 11:27-33; Luku 20:1-8)

²³ Nɔi Jesu í to Zeruzalemu nɔ í bɔ bantumai kpasɛi Ilaaɔ má wa kɔ inɛ ɲa si cio. Nɔi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲa do inɛ ngbo ɲa à naa bi tɛɛ, à beɛɛ à ni, mii ɲa iyi í waa ceu ihɛ, yooi í naɛ kpāa iyi í waa cooɔ. Do yiikoí yooi í waa cooɔ.

²⁴ Nɔi Jesu í je ɲɲa í ni, amu mɔ an bee ɲɛ ide gɔ. Bii í yɔkɔ í jɛɛm ɲa, amu mɔ an sɔ ɲɛ inɛ iyi í nam yiiko ñ wa n ceɔ mii ɲau ihɛ.

²⁵ Hai iwoi Zāa í ba yiiko iyi í dasiɔ inɛ ɲa inyi. Hai bi Ilaaɔ de, mà hai bi amanɛ ɲa. Nɔi à busi ɲɛ à waa ni, beirei aa ka jɛaa. Nɛi nɔɔ, bii à jɛaa à ni Ilaaɔi, á bee wa na mii í ce a kù dasi Zāa naanɛ.

²⁶ Nɔ wee njo kaa jò ka ni hai bi amanɛ ɲai. Bii à ni hai bi amanɛ ɲai, zamaau á yɛ taale nwa si na iyi í jɔ inɛ fei í jesi iyi Zāa waliuui kam kam.

* **21:9 à waa saabu:** Do feei gereki hozanai à ya ni.

²⁷ Nɔi à jɛa Jesu à ni, a kù mà. Nɔ Jesu mɔ í sɔ̄ n̄a í ni, debɛi, amu mɔ n kaa n sɔ̄ n̄ɛ yiikoi inɛ iyi ñ wa n cɛð mii n̄au ihɛ.

Mɔndai ama minji

²⁸ Jesu í kpa n̄a mɔndau ihɛ í ni, beirei ì waa lasabu n̄a. Mɔkɔ gɔ í nɛ ama inɛmɔkɔ minji. Nɔ í sɔ̄ inɛ sinteu í ni, amaayi, bɔ ikom i koo í ce icɛ nnyi.

²⁹ Nɔ í ni, n kaa n koo. Amma do ankãanyi í ce lasabu mmu nɔ í koo.

³⁰ Nɔ mɔkɔu í koo í sɔ̄ ama minjisiaɛu mɔ bɛɛbɛ, nɔ amau í jɛaa í ni, to, an koo, baaba. Amma kù koo.

³¹ Si ama minji n̄au yoo n̄jai í ce idɔɔbii baasɛ. Nɔi à ni, inɛ sinteui. Nɔi Jesu í sɔ̄ n̄a í ni, ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ̄ n̄ɛi, woo gba fiaɪ lɛmpoo do inaabo woo ta icu n̄a aa tako n̄ɛ a lɔ si tengi bii Ilaaɔ í jɛ bomma.

³² Ñ wa n fɔ bɛɛbɛi si na iyi í jò Zãa í naa ku nyisi n̄ɛ kpãa jiida, nɔ i kù dasiɛ naanɛ n̄a. Woo gba fiaɪ lɛmpoo do woo ta icu n̄ai à dasiɛ naanɛ. Amma in̄ɛ, do iyi í yɛ idɔ̄ ku kpaasi n̄ja n̄a fei í kù kpaasi idɔ̄ n̄n̄ɛ í dasiɛ naanɛ n̄a.

Mɔndai gaanɔɔma laalɔ n̄a

(Cɔ Maaku 12:1-12; Luku 20:9-19)

³³ Nɔi Jesu í sɔ̄ n̄a má í ni, i gbɔ mɔnda gɔ má n̄a. Ilu kpasɛ gɔ í ce ikɔɛ, nɔ í lɔ si j̄li ndii rezɛɛ n̄a nɔ í ce kaa í kaakooɔð. Nɔ í ce bi ku f̄ɔ̄ inyii isoɛ. Nɔ í cã tafa bii ku degbe ikou. Nɔi í so gaanɔɔma n̄a í dasi n̄a si ikou a maa logooɛ, í bei í bɔ ilu koo kɛ bɛ.

³⁴ Waati iyi isoi j̄li n̄ou í j̄la í to ku ka, n̄oi í bɛ amaasɛ n̄a wa bi woo logoo n̄au a koo a gba iyi í jɛ ti n̄ju wa.

³⁵ Amma gaanɔɔma n̄au à dede à wo si n̄a, à cã inɛ akã, nɔ à kpa inɛ akã má, nɔ à ta inɛ mɛetasiaɛu mɔ kuta à kpaasɛ.

³⁶ Nɔ ilu ilɛu í bɛ si n̄a amaasɛ gɔ n̄a wa má. Inɛ n̄ju n̄a à kpɔ à re baa inɛi tako n̄au. Do n̄ju fei, à ce n̄ja bei à cea inɛi tako n̄au.

³⁷ Si anyii aɲa fei í bɛ si n̄a ama abíɛ wa, í ni, aa jirima amam.

³⁸ Amma iyi gaanɔɔma n̄au à yɛ amau à fɔ aɲa duusɔ̄ à waa ni, i cɔ inɛ iyi á na ku jɛ tubuu. I naa wa ka kpaasɛ nɔ ilɛu ku baa ku jɛ tu wa.

³⁹ Nɔi à muu à fitaɛ hai inɔ kaa à koo à kpaasɛ.

⁴⁰ To, waati iyi ilu ilɛu á naa, beirei á cea gaanɔɔma n̄au.

⁴¹ Nɔi à jɛaa à ni, á kpa inɛ laalɔ n̄au i kaa ce araare n̄ja nɔ ku dɛ gaanɔɔma mmu n̄a ku dasi n̄a si ilɛu, inɛ n̄a iyi bii isoi j̄li n̄ou í j̄la aa ya náa iyi í jɛ tɛɛ.

⁴² Nɔi Jesu í bɛɛ n̄a í ni, i kù cio iyi ihɛ si kukɔi ideɪ Ilaaɔ n̄a ba. Í ni, Kuta iyi woo ma n̄a à kɔsiu

N̄ju í baa í jɛ kuta sintei icui ilɛu.

Aɔ Lafɛɛi í coo, nɔ í mu wa biti.

⁴³ Nɔ Jesu í ni má, ñ wa n sɔ̄ n̄ɛi, Ilaaɔ á gba bommaɛ hai bi tu n̄ɛ ku na dimi mmu n̄a iyi à waa ce idɔɔbɛ. [

⁴⁴ Inɛ iyi í cuku si kutau ihɛ, kutau á legɛɛi. Inɛ iyi í nɔ í bata mɔ á lɔlɔ lafɛɛi nekɔ nekɔ.]

⁴⁵ Yi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ n̄au do Farisi n̄au à gbɔ mɔndai Jesu n̄au, à mà iyi aɲai wa fãa.

⁴⁶ Nɔi à waa dɛ kpãa bei aa ce a muu. Amma à waa ce n̄joi zamaau si na iyi í jò à dasi naanɛ iyi waliiii ntɔ ntɔ.

22

Mɔndaɪ ijei abɔdɔ
(Cɔ Luku 14:15-25)

- 1 Nɔi Jesu í sɔ ɲa ide do mɔnda ɲa má í ni,
 2 í gbɔ faaji gɔ iyi wa nyisi ɲe bei bommai Ilaaɔ í ye. Ilaalu gɔ wa cea amaɛ abɔdɔ,
 3 nɔ í be amaaceɛ ɲa í ni a koo a kpe inɛ ɲa iyi à kpe abɔdɔu wa. Amma inɛ ɲau a kù waa bi ku naa.
 4 Nɔ í be amaaceɛ mmu gɔ ɲa má í ni, i koo í sɔ inɛ ɲa iyi ñ kpe ɲau í ni ñ tà sɔɔlu. Kete kombo ɲa do mɛemu ku ne ikpo gɔ ɲai ñ kpa nɔ à ce icei fei ndɛɛ à tà, a naa wa bi ku ce abɔdɔu.
 5 Amma inɛ ɲa iyi à kpe ɲau a kù saaluɛ mɔm, inɛ fei í ne wɔaɛ. Inɛ gɔ ɲa à ne iko ɲa, inɛ gɔ ɲa mɔ à ne sɛa ɲa.
 6 Gɔgɔ ɲa à mu amaaceɛ ɲau à cã ɲa à kpa ɲa.
 7 Nɔi idɔi ilaaluu í kɔ nɔ í be soogee ɲa à koo à kpa woo kpa inɛ ɲau nɔ à dasi ilu ɲɲau ina.
 8 Nɔi í sɔ amaaceɛ ɲau má í ni, to, ijei abɔdɔu í jɛa, amma inɛ ɲa iyi ñ tako ñ kpe ɲau a kù jɔd ijeu be má.
 9 Na ɲɲu, i bɔ si tafa ɲa í kpe inɛ ɲa iyi à wa be fei wa ɲa.
 10 Nɔ amaaceɛ ɲau à bɔ si tafa ɲau à tɔtɔ inɛ ɲa iyi à wa be fei wa, hai inɛ jjiida do inɛ laalɔ ɲa, nɔ abɔdɔu í kɔ do amaneɛ.
 11 Iyi ilaaluu í lɔ ile bi ku ce abɔdɔu, í cɔ inɛ ɲa iyi à naa ku jɛu, nɔ í ba wee, inɛ akã kù waa dasi jɛneɛ abɔdɔu iyi í na ɲa.
 12 Nɔi í beee í ni, kpaasi, beirei í ce í lɔ wa ihɛ í kù waa dasi jɛneɛ abɔdɔ. Nɔ inɛu kù ni ide kãma.
 13 Nɔi ilaaluu í sɔ amaaceɛ ɲa í ni, í dɛ awɔɛ do isee ɲa nɔ í soo í nyɔɔ angule si ilu kuku, tengi bii inɛ ɲa aa lesi awɔ si iri a kpata.
 14 Nɔ Jesu í ni má, do iyi Ilaaɔ í kpe inɛ nkpo fei, inɛ iyi í cica kù kpɔ.

Fiai lempoo ku sã
(Cɔ Maaku 12:13-17; Luku 20:20-26)

- 15 Waati beɛbe Farisi ɲa à koo à tɔtɔ à waa busi nje a ba a lea Jesu taai ide.
 16 Nɔi à be mɔcɔ ɲa gɔ ɲa do inɛ Herodu gɔ ɲa bi tɛɛ. Iyi à to ɲɔi à ni, Mɛɛtu, à mà iyi í ya fɔ ntɔ, nɔ í waa kɔ inɛ ɲa si idei Ilaaɔ do ntɔ. Beɛbe mɔi í kù waa ce ɲɔi inɛ gɔ, domi í ci ya cɔ ijui amaneɛ ɲa.
 17 Na ɲɲu, sɔ wa bei í ye. Í sɛa ka sã ilaalu Sezaa fiai lempoo? Ma ka maà sãa.
 18 Wee Jesu í mà lasabu ɲa iyi à waa ce tà, ɲɔi í sɔ ɲa í ni, inɛ ilu muafiti ɲa, na mii í ce í waa leem taai ide ɲa.
 19 I nyisim kpekele iyi í ya sãɔ lempoou wa ɲa. Nɔ à nyisie kpekele gɔ.
 20 Nɔ Jesu í beɛ ɲa í ni, fotooi yooi í wa si kpekeleu ihɛ nɔ irii yooi à kɔ si.
 21 Nɔ à ni, ti Sezaa. Nɔi Jesu í sɔ ɲa í ni, to, debɛi í sã Sezaa iyi í je tɛɛ ɲa, nɔ í sã Ilaaɔ mɔ iyi í je tɛɛ ɲa.
 22 Iyi à gbɔ ideu beɛbe, ɲɔi à biti à jɔd à ne.

Idei kujɛi iku ɲa
(Cɔ Maaku 12:18-27; Luku 20:27-40)

- 23 Si ajɔ akãu Sadusi gɔ ɲa mɔ à naa bi Jesu má. Anjai à ya maa ni iku ɲa a kaa jɛ. Iyi à to wa bi Jesu ɲɔi à beee à ni,
 24 Mɛɛtu, Moizi í ni bii inɛ gɔ í ku í jɔ aboɛ nɔ kù biɔ ama, ifɔɛ ku so jaaɔu ku ba ku bía igbãɛ ama.

²⁵ Wee si ino nwa ine meeje go na à wee iyi à je amai baa akā. Igbā nna í so abo nō kù biò ama nō í ku í jàa ifæe jaaðu.

²⁶ Bεεβει ine minjisiau mō í ce, do mεεtasiau, hee í koo í kāsio amane meejesiau.

²⁷ Si anyii aŋa fei nō abou mō í na í ku.

²⁸ To, ajo iyi iku na aa na a jl, aboi yoo nŋai á je, si bei aŋa fei à soo aboi.

²⁹ Amma Jesu í je nna í ni, ì waa rara nŋai si na iyi í jò í kù mà gbugbāi Ilaađ na hee má je mii iyi kukoi idee wa fō.

³⁰ Ntō ntō, si waati iyi iku na aa naa a jl, waati bεεbe inemākō na do inaabo na a kaa so nje má, amma aa yei bei amaleka na.

³¹⁻³² Iyi í je ti ideí kujli iku na, à kō wo à ni, Ilaađ í ni nŋu Ilaađ, Lafēei Aburahamui, do ti Izaaki, do ti Zakabu. I kù cio ideu be na iyi Ilaađ í sō nŋei? Ilaađ kù je Lafēei iku na, Lafēei ine na iyi à wεei.

³³ Nō zamaa iyi í wa be fei í gbō cioi idee nō ideu í tosi na.

Wooda iyi í re

(Cō Maaku 12:28-34; Luku 10:25-28)

³⁴ Nŋoi Farisi nna à gbō iyi Jesu í kāmia Sadusi nna si ideu nō à tōtō má.

³⁵ Ine akā nna iyi wa je woo kō ine na si woodau wa bi ku cō laakai Jesu nō í beεe í ni,

³⁶ Mεetu, si wooda nna fei, yoomai í re.

³⁷ Nŋoi Jesu í jeaa í ni, bi Ađ Lafēee do idōe fei do lasabue fei.

³⁸ Nŋu bei í je wooda sinte, nŋui í nō í re na.

³⁹ Minjisiau iyi í too wee. Bi ine mmu na bei ì bi araε.

⁴⁰ Wooda minji nna bei à je icui ideí woodai Moizi do ti ideí walii na fei.

Davidi do ine iyi Ilaađ í cica

(Cō Maaku 12:35-39; Luku 20:41-44)

⁴¹ Si bei Farisi nna à tōtō, nŋoi Jesu í bee na ideu ihē

⁴² í ni, beirei ì waa lasabu si ideí ine iyi Ilaađ í cica na. Tōkui yooi í je. Nŋoi à jeaa à ni, tōkui ilaalu Davidii.

⁴³ Nō Jesu í bee na í ni, bii bεεβei, beirei í ce Davidi wa kpoo Lafēe waati iyi í fō do gbugbāi Hunden Ilaađ í ni,

⁴⁴ Ađ Lafēe í sō Lafēem í ni,

Buba si awō njem ihē

Hee n ce mbεεε na bi ku lesi iseε.

⁴⁵ Nō Jesu í ni má, to, bii Davidi wa kpoo Lafēee, beirei á ce ku je tōkue má.

⁴⁶ Nō baa ine akā nna kù yōkō ku jeaa ide kāmā. Nō hai waati bεεbeu ine go kù beεe ide go má.

23

Muafitii Farisi do woo kō ine na si wooda na

(Cō Maaku 12:38-39; Luku 11:43,46; 20:45-46)

¹ Nŋoi Jesu í sō zamaau do mōcōe nna,

² í ni, woo kō ine na si wooda nna do Farisi nna, aŋai à sāsi aqbei Moizi à waa sisi woodaε.

³ Na nŋu, ì ya gbō ide nna nō í ce mii iyi à waa sō nje fei. Amma ì maà ya ce kookoosu bei à waa ce, domi ide iyi à ya fō a ci ya ceò ice.

⁴ À ya dī aso ku wo a maā kāa ine na, amma aŋa taka nna a ci ya jesì a luu baa do amaawō akā.

⁵ Kookoosu nja iyi à waa ce fei à waa cooi ku ba a ye ñaò. Bεεbei à ya ði ama tia iyi í la í re ti kpaasi ña nò a dasi jaba nja ikū sisò iyi í re ti kpaasi ña si ití do ile*.

⁶ Nò a ci ya bi kaa inya sinte bi ku je jingau ña do kitāi inε ngbo ña ile bii à ya ce kutòtò ña.

⁷ À ya bi inε ña a maa ce aña fò si bantuma do bεεε nò a maa kpe ña lafēε.

⁸ Amma inε, í maà ya jò a kpe ñε lafēε, domi inε fei saa ñai, nò Lafēε akā lege lege í nε ña.

⁹ Nò í maà kpe inε kāma Baaba si ile ihē ña, domi inε akāi í je Baa nñε. Nñui í wa lele.

¹⁰ Nò í maà ya jò a kpe ñε ilaalu ña domi ilaalu akā lege lege í nε ña, nñui í je inε iyi Ilaađ í cicau.

¹¹ Inε iyi í je inε ngbo nñε nñui í nε ku je woo ce icε nñε.

¹² Inε iyi í so araε lele, aa kayeεi, inε mò iyi í kaye araε aa soo lelei.

*Jesu í ye taalei Farisi ña do woo kò inε ña si wooda ña na muafiti ña
(Cò Maaku 12:40; Luku 11:39-52; 20:45-47)*

¹³ Inε woo kò inε ña si wooda ña do Farisi ña, inε ilu muafiti ñai. Aa ye ijuukpā ña, si na iyi í jò ò waa ðimboa inε ña kpāai bommai Ilaađ ña. Inε taka nñε, í kù jesi í lò ña, nò inε ña iyi à bi ku lò, ò waa ganji ña ña. [

¹⁴ Inε woo kò inε ña si wooda ña do Farisi ña, inε ilu muafiti ñai. Aa ye ijuukpā ña, si na iyi í jò ò ya maa ce kutòtò sisò ña ku ba inε ña a ni inεu inε jiida ñai. Nò wee mii iyi jaađ ña à nε fei í ya gbaa ñai. Na ñoi í jò ijuukpā nñε á la ku re.]

¹⁵ Inε woo kò inε ña si wooda ña do Farisi ña, inε ilu muafiti ñai. Aa ye ijuukpā ña, si na iyi í jò ò waa dabii bii fei ña, ò waa nε si tenku do si ile fei ò waa ðede baa inε ña iyi aa ba í kpaasi idò ña ña. Nò bii í ba ña ò ya sinda lafēε ñai ku je inε iyi à nε a dasiε ina iyi ci ya ku ku re baa inε taka nñε ise gbeeji.

¹⁶ Inε fεεju ñai iyi ò waa mu goloí fεεju ña, aa ye ijuukpā ña. Í ya maa ni ña, bii inε í ceekpe do kpasēi Ilaađ kù je taale baa bii kù kòò. Amma bii í ceekpe do wurai kpasēu, tilasií ku kò ideu.

¹⁷ Inε fεεju nnyei ñai. Yoomai í la í re. Wurau? Mà kpasē iyi í jò wurau í je ti Ilaađ.

¹⁸ Nò ò waa ni má ña, bii inε í ceekpe do bi kuwee kù je taale baa bii kù kòò, amma bii í ceekpe do inai kuweeu, tilasií ku kò ideu.

¹⁹ Inε fεεju ñai. Yoomai í la í re. Inai kuweeu? Mà bi kuwee iyi í jò inai kuweeu í je ti Ilaađ.

²⁰ Na nñu, inε iyi í ceekpe do bi kuwee, hee do mii iyi wa lesi feii í ceekpeò.

²¹ Inε mò iyi í ceekpe do kpasēi Ilaađ, hee do Ilaađ iyi í wa bε feii í ceekpeò.

²² Inε mò iyi í nò í ceekpe do lele, hee do batai bommai Ilaađ do Ilaađ takae iyi wa bubā bei í ceekpeò.

²³ Inε woo kò inε ña si wooda ña do Farisi ña, inε ilu muafiti ñai. Aa ye ijuukpā ña, si na iyi í jò ò waa na Ilaađ hee do zakaai nyauí ayε ña, amma ò waa gbeje mii iyi í la í re si wooda ña. Mii ñauí í je idòbii Ilaađ ku ce do araare ku nyisi do ilu naane ku je. Nñu ñau bei í jo í ce ña, nò í maà gbeje iyi í gbe ñau.

²⁴ Inε fεεju ñai iyi ò waa mu goloí fεεju ña. Í waa coo inyí nñε na kokoo ña nò ò bei ò waa miò kpoopko ña.

* **23:5 ama tia** ama tia iyi à ya ðu iseεde ña iyi à wa si tiai idei Ilaađi à ya kò si, nò a ðu si ikpo ña walakò si awò.

²⁵ InƷ woo kɔ inƷ nƷa si wooda nƷa do Farisi nƷa, inƷ ilu muafiti nƷai. Aa yƷ ijuukpā nƷa si na iyi í jò anyii kɔofu do ti jƷƷ nƷai í ya wiƷ nƷa, amma hai si binƷ laalɔ do ilei í baò mii ndii inƷ nƷa.

²⁶ Awɔ Farisi fƷƷju, wiƷ inɔi jƷƷ titā, anyiu mɔ ku bei ku má.

²⁷ InƷ woo kɔ inƷ nƷa si wooda nƷa do Farisi nƷa, inƷ ilu muafiti nƷai. Aa yƷ ijuukpā nƷa, si na iyi í jò í yƷ nƷai bei balƷ iyi à jɔsi mii fufu ku ba anyiƷ ku sƷa, amma inƷ kùkù amane do konkombi wa kɔ si.

²⁸ BƷƷƷ mɔi inƷ taka nƷƷ, bii inƷ nƷa à waa yƷ nƷƷ, inƷ inƷ jiida nƷai, amma si ido nƷƷ muafiti do laalɔi wa kɔ.

²⁹ InƷ woo kɔ inƷ nƷa si wooda nƷa do Farisi nƷa, inƷ ilu muafiti nƷai. Aa yƷ ijuukpā nƷa, si na iyi í jò í waa teese balƷi walii nƷau, nɔ ì waa ce booda si ti inƷ dee dee nƷau mɔ má nƷa.

³⁰ Nɔ ì waa ni nƷa, bii í jƷ si waatii bala nwa nƷai à dede wo a kaa ka dasi baa nwa si walii nƷau ku kpa.

³¹ InƷ taka nƷƷ ì waa nyisi iyi inƷ tɔkui inƷ nƷa iyi à kpa walii nƷai.

³² To, i hanya í tambɔ laalɔ iyi bala nƷƷ nƷa à sintiu.

³³ InƷ inƷ buu nƷa bei njo wukuku. I kù nƷƷ bei aa ce í saa ina iyi ci ya kuu nƷa.

³⁴ Na nƷu, i de ití í gbɔ, an bƷ nƷƷ walii nƷa wa do ilu bisi nƷa do woo mà tia nƷa. Si inɔ nƷa aa kpa gɔgɔ nƷa, nɔ ì kprakpa gɔgɔ nƷa mɔ si jii ku gaau, gɔgɔ nƷa mɔ nɔ ì tƷ nƷa kpɔtɔɔ ile bii í ya ce kutɔtɔɔ nƷƷ nƷa, nɔ ì lele nƷa si ilu nƷa fei.

³⁵ Na nƷu, ijuukpāi woo kpa inƷ dee dee nƷau fei á jƷ si iri nƷƷi. Abelií í jƷ inƷ dee dee sinte iyi ì kpa nƷa. Zakari amai Baraki iyi ì kpa si afei kpasƷi Ilaaò do bi kuweeu nƷa, nƷui í jƷ inƷ ankāanyi iyi ì kpa nƷa. Ikuí inƷ dee dee nƷau bƷ fei, hai Abelií hee ku koo sí Zakari, inƷi aa yƷ ijuukpāƷ nƷa.

³⁶ Ntɔ ntɔ, ñ wa n sɔ nƷi, ijuukpāi mii nƷau bƷ fei si inƷi nnyi nƷau ihƷi á baa ku jƷ si.

Jesu do Zeruzalemu (Cɔ Luku 13:34-35)

³⁷ Jesu í ni, inƷ inƷ Zeruzalemu nƷa, inƷ iyi ì ya kpa walii nƷa nɔ ì ta ama abei Ilaaò nƷa mɔ kuta í kpa nƷa nƷa. IsƷ feloi ñ ya n bi n tɔtɔɔ nƷƷ si abem bei ajƷƷ í ya tɔtɔɔ amaƷ nƷa si ikpae, amma í kù jƷ nƷa.

³⁸ Wee nsei Ilaaò á fũ nƷƷ kpasƷ nƷƷ si awɔ.

³⁹ Ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ nƷi, hai nsei í kaa yem má nƷa í gbe hee ajɔ iyi aa ni nƷa, Ilaaò ku weea inƷ iyi wa naa do irii LafƷƷ.

24

Jesu wa fɔ ideí kpasƷi Ilaaò ku lege (Cɔ Maaku 13:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Nɔi Jesu í fita hai kpasƷi Ilaaò. Iyi wa nƷ nƷi mɔcɔƷ nƷa à koo à baa à nyisiƷ bei à ma kpasƷi Ilaaòu do ileƷ nƷa sãa sãa.

² Nɔi í sɔ nƷa í ni, ì waa yƷ mii nƷau bƷ fei nƷa ya. Ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ nƷi, kuta baa akā kaa naa ku maa lesi nƷƷ bƷ má, aa kekeƷ mbe fei.

Wahala iyi á naa si waatii ankāanyi (Cɔ Maaku 13:3-13; Luku 21:7-19)

³ Jesu í koo í buba iri kutai Olivie. Nɔi mɔcɔƷ nƷa à bɔ bi tƷƷ aƷa duusɔ à beƷƷ à ní, sɔ wa waatii iyi mii nɔu bƷ á ce. Nyinda yoomai á nyisi kunyiƷ wa do waatii ankāanyi.

⁴ Nɔ Jesu í jƷ nƷa í ni, í ce laakai nƷa inƷ gɔ ku maà naa ku dī iju nƷƷ,

⁵ domi ine ŋa iyi aa na a maa naa akā akā a maa ni aŋai à je ine iyi Ilaaḍ í cicau aa kpɔ. Aa dī ijui ine nkpɔ.

⁶ Nɔ aa maa gbɔ ibai igū amee amee do jliji ŋa. I maà jò ku da zigi nŋe, domi í gbe mii ŋau be fei ku ce. Amma kù je waatii ankāanyiu be titā.

⁷ Dimi gɔ ŋa aa ya na a maa ja do dimi mmu ŋa. Ilaalu gɔ ŋa mɔ aa maa ja do ilaalu mmu ŋa. Nɔ ile á yaya si ilu gɔ ŋa, nɔ ari á ce.

⁸ Ine nŋu be fei á yei bei ara kuro sintei bāasī ku bei ku bí.

⁹ Si waati nŋu, aa dasi ŋe si awɔi ine ŋa a kpā ŋe iju, aa kpa ŋe mɔm. Dimi fei á cé ŋei na irim.

¹⁰ Waati beɛbe, ine nkpɔ á nyiò anyi, aa maa zamba nŋe nɔ a cé nŋe.

¹¹ Walii ibo nkpɔ ŋai aa na a naa a maa wa inyii itāi ine nkpɔ.

¹² Laalɔ ku ce á kɔɔsi hee ku jò ine nkpɔ kaa ne kubii kpaasi ŋa má.

¹³ Amma ine iyi í temua hee kɔɔe á ba faaba.

¹⁴ Aa waazo laabaau jiidai bommai Ilaaḍu si andunya fei ku ba dimi fei ku gbɔɔ, andunya ku bei ku kpa iri.

Faajii mii laalɔ iyi wa riisi kpasēi Ilaaḍ

(Cɔ Maaku 13:14-23; Luku 21:20-24)

¹⁵ Jesu í ni, walii Danieli í fɔ ideí mii laalɔ gɔ wo iyi á riisi kpasēi Ilaaḍ. Nŋui aa ye ŋa í wa si inya iyi í je ti Ilaaḍ. Ine iyi wa cio ideí mii laalɔ, ku ce laakai ku gbɔɔ sãa sãa.

¹⁶ Waati beɛbe ine ŋa iyi à wa ilei Zudee a sa a bɔ iri kuta ŋa.

¹⁷ Nɔ ine iyi í wa antai ile sikifa, bii í kita ile ku ba ku sa ku maà bɔ ngɔgɔ ku so inɔ ilee.

¹⁸ Nɔ ine mɔ iyi í wa iko ku maà nyi kpasē koo so kumbooe má.

¹⁹ Waati beɛbe wahalai bāasī ŋa do ayawo ŋa á caa mɔm.

²⁰ I ce kutɔɔ ŋa ku ba waatii kusau ku maà na ku je sukui tūtū walakɔ ajɔi kusimi*.

²¹ Ntɔ ntɔ, waati beɛbe wahala nla nlai á naa iyi a kù ye dimie hai sintei andunya hee do nnyi, nɔ a kaa ka ye dimie má hee do ajɔ fei.

²² Bii Ilaaḍ kù jile si nŋu ku kaye kukpɔi ajɔu wo ine gɔ kaa wɛɛ. Amma í kayeɛi na irii ine ŋa iyi í cicau.

²³ Waati beɛbe, bii ine gɔ í sɔ ŋe í ni, i cɔ ine iyi Ilaaḍ í cicau í wa ihē, walakɔ ine mmu gɔ ku ni, í wa ihō, i maà dasi lafēe naane ŋa.

²⁴ Ine gɔ ŋa aa na a naa akā akā a maa ni aŋai à je ine iyi Ilaaḍ í cicau walakɔ a ni aŋai à je walii ŋa amma iboi. Aa maa ce dobu dobu do maamaake ŋa ku ba a dī hee do ijui ine ŋa iyi Ilaaḍ í cicau bii aa yɔkɔ.

²⁵ Na ŋɔi í jò n wa n sɔ ŋe fei ndee do njuma.

²⁶ Na nŋu, bii à na à sɔ ŋe à ni, ine iyi Ilaaḍ í cicau í wa gɔbɔɔ, i maà koo. Walakɔ bii à sɔ ŋe à ni, wa manji ilaawa, i maà dasi naane.

²⁷ Si bei kunɔi ijī í ya má inya hai nunui daakɔ hee ku bɔ nunui aɛ anu akā, beɛbe mɔi kunaai amu Amai Amane á je.

²⁸ Tengi bii iku í wa, bei yembeeku ŋa à ya tɔtɔɔ.

Kunaai Amai Amane

(Cɔ Maaku 13:24-27; Luku 21:25-28)

²⁹ Jesu í ni, si anyii wahalau gbakā, nunu á kuku inyai, nɔ cukpa mɔ kaa má inya má, andaiya ŋa aa cuku wa hai lele nɔ gɔgbāi lele ŋa a yaya.

* **24:20 sukui tūtū** sukui tūtū ŋa sukui afei, nɔ bii gɔ ku bɔ í ya gaabu.

³⁰ Waati beɛbe nyindai Amai Amane á fita lelei A5. Nɔ dimii andunya ɲa fei aa le awɔ si iri a maa kpata. Aa ye amu Amai Amane n wa n naa si kudui iji do gbugbā nla nla do amboe.

³¹ Kāakāakī nla nla á dɔ anu nɔ n be amalekam ɲa wa si andunya gonta mɛɛu. Anjai aa tɔtɔ ine ɲa iyi n cica si andunya fei.

Mii iyi j̄i ndii figi wa kɔ wa si

(Cɔ Maaku 13:28-31; Luku 21:29-33)

³² Jesu í ni, i cɔ mii iyi j̄i ndii figi wa kɔ ɲe si ɲa. Bii í na ì ye amaawɔe ɲa à sinti ku wu wua kpɔtɔɔ, ì ya mà iyi ate í maai wa mbe.

³³ Beɛbe mɔi, bii ì ye mii ɲau be fei wa ce, i mà ɲa iyi kubaai amu Amai Amane kaa kpe má, ajɔu í maai wa mɔm.

³⁴ Ntɔ ntɔ n wa n sɔ ɲei, kù je inei nsei ɲa feii aa ku ideu ku bei ku ce.

³⁵ Lele do ile fei á na ku tā, amma idem ɲa a kaa tā pai.

Ilaaɔ ɲɲu akāi í mà ajɔu

(Cɔ Maaku 13:32-37; Luku 17:26-30, 34-36)

³⁶ Jesu í sɔ ɲa má í ni, ine kama kù mà waatiu hee má je ajɔ iyi mii ɲau á ce, baa amaleka ɲa iyi à wa lele, baa amu Amau, í gbe Ilaaɔ Baaba ɲɲu akā.

³⁷ Si bei í ce si waatii Noweeu, beɛbe mɔi á ce si waati iyi amu Amai Amane an nyi wa.

³⁸ Hee kukɔi inyi nlau ku maa naa, ine ɲa à waa je, à waa mɔ, à waa ce abɔdɔ ɲa, à waa mua ama ɲɲa ɲa mɔkɔ hee í koo í to si ajɔ iyi Nowee í koo í lɔɔ akai inyi.

³⁹ A kù waa lasabu do wahala dimi beɛbe hee í to kukɔi inyi nlau í je ɲa fei. Beɛbe mɔi á je si waati iyi amu Amai Amane an nyi wa.

⁴⁰ Si waati ɲɲu, amane minji á wa iko nɔ aa so ine akā a jɔ ine akā.

⁴¹ Inaabo minji á maa lɔlɔ, aa so ine akā a jɔ ine akā.

⁴² Na ɲɲu, i wɛɛɔ sɔɔlu ɲa, domi i kù mà ajɔ iyi Lafɛe ɲɲe á nyi wa.

⁴³ I gbɔ iyi ihɛ má ɲa. Bii ilu kpasɛ í mà idū zaka iyi ile á naa, á wɔ njoo nɔ ku ganjie ku lɔ kpasɛ.

⁴⁴ Na ɲɲu, ihɛ mɔ, i wɛɛɔ sɔɔlu ɲa, domi amu Amai Amane an nyi wa si waati iyi i kù waa tamaa ɲa.

Amaace jiida do amaace laalo

(Cɔ Luku 12:41-48)

⁴⁵ Í sɔ ɲa má í ni, yooi í je amaace ilu naane iyi í ne laakai. Lafɛe í je ine iyi ilu kpasɛ gɔ í kpe í so amaace kpaasie ɲa í daa si awɔ ku maa cɔ ɲa ku na ɲa ije si bei í jɔ.

⁴⁶ Inɔ didɔi á je ti amaaceu bii lafɛee í bà í naa í báa wa ce beɛbe.

⁴⁷ Ntɔ ntɔ, lafɛeu á daa amaaceu mii ndee fei si awɔ.

⁴⁸ Amma bii í je amaace laalo, á lasabui ku ni, lafɛem kaa baa ríya má,

⁴⁹ nɔ ku dede ku maa cā amaace kpaasie ɲa nɔ ku maa je ku maa mɔ do woo mɔ atɛ ɲa ajɔ.

⁵⁰ Beɛbei, lafɛeu á na ku baa si ajɔ iyi kù waa cɔ kpāae, do si waati iyi kù waa tamaa,

⁵¹ nɔ á kpāa iju jiida jiida, nɔ ɲɲu do ilu muafiti ɲau fei wahala ɲɲa á je inya akā. Tengí bei á le awɔ si iri ku maa kpataɔ.

1 Jesu í ni, aǝ iyi an naa n je bommam á yei bei faajii mudēe mēewa ǝo ǝa iyi à so fitila ǝa ǝa à bō mǝkō titō ku ko.

2 Si inō ǝa amanē miu í je ilu laakai, amanē miu mō kù nē laakai.

3 Mudēe miu hai nē laakai ǝau à so fitila ǝa ǝa nō a kù so ikpo kosla.

4 Amma ilu laakai ǝau à so fitila ǝa ǝa do ikpo kosla.

5 Wee mǝkō titō kù to wa ǝya. Si bei wa kpe, ǝoi mudēe mēewa ǝau à siiko à waa sí ǝoo.

6 Hee zakai laja ǝoi à ǝbō anu ku dōi inē ǝa. À waa ni, mǝkō titō wee wa to wa, i dede ka kōo.

7 ǝoi mudēe mēewa ǝau à ǝl à waa teese fitila ǝa ǝa.

8 Hai nē laakai ǝau à tō inē ihō ǝau à ni, i mu nwa ikpo domi fitila nwa ǝa à waa ku.

9 ǝoi ilu laakai ǝau à ni, aawo, kaa to awa fei. I koo í ra tu ǝe ǝbakā.

10 Iyi à bō ikpou ku ra ǝoi mǝkō titō í to wa. Ine ngu ǝa iyi à ce sǝolu ǝiida ǝau à tooe à lō bi ku ce abōdōu nō à cǝmbo ǝambou.

11 Si anyie ǝoi woo bō ikpo ku ra ǝau mō à to wa, à wasi ku dō anu à waa ni, lafēe, lafēe, cǝ nwa ǝambo.

12 Amma mǝkō titō í ni, ntō ntō, n kù mà ǝe.

13 ǝoi Jesu í ni má, to, na ǝu, i maa cō kpāa ǝa domi i kù mà aǝo iyi an ǝyi wa ǝa hee má je waatiu.

Mǝndai amaace mēta ǝo ǝa

(Cō Luku 19:11-27)

14 Jesu í sō ǝa má, í ni, bommai llaaō í yei má bei faajii mǝkō ǝo iyi wa bi ku bō ilu koo kpe be. Nō í kpe amaace ǝa í so amanē fei í da ǝa si awō.

15 Í na inē akā fiaí wura kpekele nla miu, inē akā mō minji, inē mēetasiau mō akā, í na ǝa feii si bei ǝbugbāi inē fei í to, í bei í nēe.

16 ǝoi ǝbakā amaace iyi à na fia kpekele miuu í so fiau wa ceō sla, nō í ba riba miu má.

17 Bēbe moi inē iyi à na minjiu mō, í ba riba minji má.

18 Amma inē iyi à na akāu í koo í tu isai í singa fiaí lafēeu.

19 Si bēbe aǝo í koo wa baa ǝoi lafēi inē ǝau í baa nō í kpe ǝa a na a sisia ǝu bei à cea fiau.

20 Amaace iyi í na fia kpekele miuu í naaō miu mmue wa má, nō í sōo í ni, lafēe, fia kpekele miu iyi í nam nōu n ceō sla hee n ba riba miu má.

21 ǝoi lafēe í sōo í ni, í sla, awōu amaace ǝiida ilu naanei. Si mii keekeu ihē n ye iyi í je ilu naane, na ǝu, an daae mii nla si awō. Naa wa ka je ǝingau.

22 Ine iyi í na kpekele minjiu mō í naa í ni, lafēe, fia kpekele minji iyi í nam nōu, n ba riba minji ma.

23 Nō lafēe í ni, í sla, awōu amaace ǝiida ilu naanei. Si mii keekeu ihē n ye iyi í je ilu naane, na ǝu, an daae mii nla si awō. Naa wa ka je ǝingau.

24 Si anyii ǝu ǝoi amaace iyi í na kpekele akāu mō í naa í ni, lafēe, n mà iyi awōu inē ku ǝabui. Bii í kù ǝbē bei í ya da, nō tengi bii í kù fā dimi, bei í ya mu.

25 ǝoi ǝu dei í mum be, nō n koo n si fiaeu ile. To, fiae wee.

26 ǝoi lafēeu í sōo í ni, awōu amaace yaamō ilu ikai, awōi à mà iyi n ya n da baa bii n kù ǝbē, nō bei n kù fā dimi n ya n mui.

27 To, iyi í mà bēbe wo, aa na inē ǝo fiam nōui, nō í daa si inyi. Bii í ce bēbe wo an ye ndom do ribae fei waati iyi n baa.

28 Si anyie ǝoi í sō amaace kpaasi ǝau í ni, i ǝba fia kpekele akāu í na inē iyi í nē mēewau,

²⁹ domi ine iyi í ne, n̄ui à ya k̄ɔa si ku ba iyi í ne u ku k̄ɔsi má. Amma ine iyi kù ne, baa keeke iyi í ne u má à ya gbaai.

³⁰ Amaace nfeu m̄o, i soo í nyoo angule si ilu kuku tengi bii ine ña aa lesi awo si iri a kpata.

Kiitii ank̄aanyi

³¹ N̄oi Jesu í ni má, si waati iyi amu Amai Amane an naa do amboem do amaleka ñau fei, an buba si batai bomma ilu amboem.

³² Dimii andunya fei á t̄ot̄o si wajum, n̄o an f̄eefe ine ña bei woo degbe í ya f̄eefe angud̄a do iwo ña.

³³ An jile ine dee dee ñau ikpa awo njem, ine laalo ñau m̄o ikpa awo cangam.

³⁴ Waati beebe amu ilaalu an s̄o ine ña iyi à wa awo njem n ni, i naa wa ña, iñe iyi í ba kuweei Baam. I naa i buba si bomma iyi à ce n̄je s̄oolue hai waatii kusintii andunya.

³⁵ Bommau tu ñei si na iyi í j̄o si waati iyi ari wa kpam, ì muum ije ñ j̄e ña. N̄o si waati iyi agbe wa kpam má, ì muum inyi ñ m̄o ña. N̄o si waati iyi ñ j̄e ine njoo ì gbam si kpas̄e n̄je ña.

³⁶ N̄o si waati iyi ñ wee bas̄i ì bii anyim ña. N̄o iyi ñ wa n ce b̄o ì gb̄om ña. N̄o si waati iyi ñ wa ile piis̄o ì ya naa ku c̄om ña.

³⁷ Waati n̄ju, ine dee dee ñau aa j̄em a ni, Laf̄e, waati yoomai à ye ari wa kpāe n̄o à nae ije ì je wala agbe wa kpāe à nae inyi ì m̄o.

³⁸ Waati yoomai à ye ì je ine njoo à gbae si kp̄ase nwa, walako à yee bas̄i n̄o à bii anyie.

³⁹ M̄a waati yoomai à ye ì waa ce b̄o walako ì wa ile piis̄o n̄o à naa ku c̄o.

⁴⁰ Amu ilaalu an je ña n ni, nt̄o nt̄o, bii ì cea ine ak̄ai inem ña iyi à kere à re ñau ih̄e beebe ña, amui ì cea ña.

⁴¹ Si anyii n̄ju, n bei n s̄o ine awo cangam ñau m̄o n ni, i fa ara n̄je hai k̄ok̄om, iñe iyi Ilaā ì ceekpe. I b̄o si ina iyi ci ya ku, iyi à koa Seetam do amalekae ña.

⁴² Aa lo si ina ñai si na iyi í j̄o waati iyi ari wa kpam wo ì kù muum ije ñ j̄e ña. N̄o waati iyi agbe wa kpam ì kù muum inyi n m̄o ña.

⁴³ Waati iyi ñ j̄e ine njoo ì kù gbam si kpas̄e n̄je ña. N̄o si waati iyi ñ wee bas̄i ì kù bii anyim ña. Iyi ñ wa n ce b̄o n̄o ñ wa ile piis̄o, ì ci ya naa ku c̄om ña m̄om.

⁴⁴ Aña m̄o aa j̄em a ni, Laf̄e, waati yoomai à ye ari wa kpāe, walako agbe, walako ì je ine njoo, walako bas̄i, walako si b̄o, walako ile piis̄o n̄o a kù sobie.

⁴⁵ An je ña n ni, nt̄o nt̄o ñ wa n s̄o ñei, si bei ì kù cea ine ak̄ai ine ña iyi à kere à re ñau ih̄e beebe, amui ì kù cea ña.

⁴⁶ Na n̄ju, aa ye ijuukp̄a ñai si ina iyi ci ya ku. Amma ine dee dee ñau aa lo si kuwee iyi ci ya t̄a.

26

Ine ngbo ñau à waa busi n̄je a kpa Jesu

(C̄o Maaku 14:1-2; Luku 22:1-2; Z̄aa 11:45-53)

¹ Iyi Jesu í f̄o ide ñau fei í t̄a, ñoi í s̄o m̄oc̄o ña í ni,

² ì má ña iyi ajo min̄jii í gbe ka jēo jingau Iku ku kua. N̄o waati beebe aa dasi amu Amai Amane si awoi ine ña a kpam si j̄li ku gaau.

³ Waati iyi Jesu wa s̄o m̄oc̄o ña ideu, ine ngbo woo weei Ilaā ñau do ine ngbo ñau à t̄ot̄o kabai Kaifu woo wee n̄lau.

⁴ Bei à waa busi n̄je béi aa ce a ba a mu Jesu do bisi a kpāa.

⁵ Amma à waa ni, kù s̄la ku je si aj̄oi jingauu ku ba hoyā hoyā ku maà dede si zamaau.

Abo ḡo í f̄asi irii Jesu tulare

(C̄o Maaku 14:3-9; Z̄aa 12:1-8)

⁶ Jesu í wa Betani kpas̄i Sim̄ooyi í tako í ce b̄ōoi dint̄e,

⁷ N̄oi abo ḡo í naa b̄i t̄e waati iȳi à waa je. Wa mu ama caka ku s̄la ḡo iȳi í ne tulare ku ne fia ḡo, n̄o í f̄asi tulareu si irii Jesu.

⁸ Iyi m̄oc̄o n̄au à ȳo, n̄oi id̄o n̄na í k̄o à ni, na mii í ce abou í koo í ce as̄oi tulareu ih̄e.

⁹ Aa ka taai wo fia nkp̄o nkp̄o ka kp̄ēa ilu are n̄a fia.

¹⁰ Iyi Jesu í gb̄o à waa f̄o b̄ēbe n̄oi í bee n̄a í ni, na mii í ce í waa ye taalei abou n̄a. Mii j̄idai í ceem b̄e.

¹¹ Nt̄o nt̄o, ilu are n̄a aa maa w̄ēe do in̄e waati k̄ama fei, amma amu n̄ kaa n̄ maa n̄ w̄ēe do in̄e hee do aj̄o fei.

¹² Abou í f̄asi aram tulare do n̄juma ku ceò s̄olui kusim.

¹³ Nt̄o nt̄o, tengi b̄ii in̄e n̄a aa koo a maa waazo laabaau j̄idau si andunyau fei, aa sisi ide iȳi abou ih̄e í ce a maa yeò giḡie.

Zudasi á fita anyii Jesu

(C̄o Maaku 14:10-11; Luku 22:3-6)

¹⁴ N̄oi Zudasi Isikarioti, in̄e ak̄ai m̄oc̄o maateeji n̄au, í b̄o b̄i in̄e ngboi woo weei Ilaās̄ n̄au,

¹⁵ Í bee n̄a í ni, mii aa muum n̄a b̄ii ñ da n̄n̄e Jesu si aw̄o. N̄o à ka fia is̄o f̄uf̄u ara k̄unta à naa.

¹⁶ Hai waati b̄ēbēi, Zudasi wa de kp̄aa b̄ēi á ce ku zambaò Jesu ku na in̄e n̄au.

Jesu wa je ijei jingauu Iku ku kua do m̄oc̄e n̄a

(C̄o Maaku 14:12-21; Luku 22:7-14, 21-23; Z̄aa 13:21-30)

¹⁷ Si aj̄o sintei jingauu P̄ēe hai ne lefeeu m̄oc̄oi Jesu n̄au à naa à beee à ni, iwoi í bi kaa ceee s̄olui jingauu Iku ku kua.

¹⁸ N̄oi í je n̄na í ni, í b̄o in̄o ilu bi w̄aane kasa í s̄o í ni, amu M̄ētu ñ ni, waatim í to. Bi t̄ēi an̄ je jingauu Iku ku kua do m̄oc̄om n̄a.

¹⁹ N̄o m̄oc̄o n̄au à ce bei Jesu í s̄o n̄a, à ce s̄olui jingauu.

²⁰ Iyi ale í le Jesu do m̄oc̄o maateeji n̄au à waa je.

²¹ Waati iȳi à waa je n̄oi Jesu í ni, nt̄o nt̄o, in̄e ak̄a n̄n̄e á zambam.

²² N̄oi in̄oi m̄oc̄o n̄au í f̄o nt̄o nt̄o, à wasi ku beee ak̄a ak̄a à waa ni, isa kù je amu ya Laf̄ēe.

²³ N̄oi Jesu í je n̄na í ni, in̄e iȳi í ḡusi p̄ēe si in̄o j̄ēe awaò aj̄o, laf̄ēe á zambam.

²⁴ Amu Amaí Aman̄e an̄ ku si bei kuk̄oi ideí Ilaās̄ wa f̄o. Amma in̄e iȳi á zambam á ye ijuukp̄a n̄la n̄la. Á tiaa in̄ēu b̄ii í je a kù buu m̄om wo.

²⁵ Zudasi iȳi á zambāe m̄o í so ide í ni, isa kù n̄o kù je amu ya M̄ētu. N̄o Jesu í j̄ea í ni, oo, aw̄oi aa coo.

Ije iȳi aa ka yeò giḡii ikui Jesu

(C̄o Maaku 14:22-26; Luku 22:14-20; K̄or. 1, 11:23-35)

²⁶ Waati iȳi à waa je, n̄oi Jesu í so p̄ēe n̄o í saabu Ilaās̄ tit̄á í bei í bububue í na m̄oc̄e n̄au, í ni, iȳi ih̄ēi í je aram, í gb̄a í je n̄a.

²⁷⁻²⁸ Si anyii n̄ju, n̄o í so k̄oof̄u si b̄ii à dasi v̄ēe í saabu Ilaās̄ n̄o í na n̄a í ni, iȳi ih̄ēi í je n̄jem. N̄n̄ui í je nyindai akabuu iȳi Ilaās̄ í d̄i do aman̄e n̄a. An n̄ik̄āe na irii in̄e nkp̄o ku ba n̄ kpa ideí dulum du n̄a. In̄e fei, í m̄o n̄a.

²⁹ An sō nje, hai nnyi n kaa n mō atē v̄ēe má í gbe hee ajō iyi awae nja fei aa ka mō v̄ēe titō si bommai Baam.

³⁰ Si anyie à kō iri nja nō à fita à bō iri kutai Olivieu.

Piēé á jã ku ni n̄ju ku mà Jesu

(Cō Maaku 14:27-31; Luku 22:31-34; Zāa 13:36-38)

³¹ N̄joi Jesu í sō m̄cōe nja í ni, idūuyi m̄m, iñe fei aa nyiō anyi na irim. Bēi Ilaaō í fō si kukōi idee, bēbēi á ce. I ni, á kpa woo degbeu nō anḡudā n̄ju a fangaa bii fei.

³² Amma an j̄l hai si bale nō n cua n̄je n bō ilei Galilee.

³³ N̄joi Piēé í sōō í ni, baa bii inē fei wa nyiō anyi na iriē, amu n kaa n nyiō anyi pai.

³⁴ N̄joi Jesu í sōō í ni, ntō ntō, idūuyi m̄m, hee ajēē ku maa kō, aa jã isē gbēeta í ni í kù m̄m.

³⁵ Amma Piēé í jēaa í ni, n kaa n kōsie pai, baa bii í je an ku do awō ajōi. Nō m̄cō n̄ju mō fei à fō bēbē.

Jesu wa ce kutōō Gēsēmanee

(Cō Maaku 14:32-42; Luku 22:39-46)

³⁶ N̄joi Jesu do m̄cōe nja à bō inya ḡō iyi à ya kpe Gēsēmanee. Iyi à to bē nō í sō nja í ni, í buba ihē titā nja n koo n ce kutōō wa.

³⁷ N̄joi í ḡbā Piēé do ama minjii Zebēdee n̄ju à bō waju. Nō inō kufō í naa sie hee arae fei í rō.

³⁸ N̄joi í sō nja í ni, inō kufō í naa sim nla nla hee wa bi ku kpa. I wa ihē, í bam njoo ku wō nja.

³⁹ Iyi í fō bēbē í tã, n̄joi í bō waju keeke í koo í sēbata ile wa ce kutōō í ni, Baam, bii á ce, jō wahalau ihē ku j̄lim. Amma do n̄ju fei, ku maà ti ku je ti idōōbim, jō idōōbie ku ce.

⁴⁰ Si anyie n̄joi í nyi wa bi m̄cō mēeta n̄ju í ba nja à waa s̄l njoo. N̄joi í bee Piēé í ni, debēi, í kù yōkō í kù bam njoo ku wō baa lēēu akā nja?

⁴¹ I wō njoo nō í maa ce kutōō nja ku ba í maà dasi kulelei inē nja. Idōi amanē í bi, amma arae í kua ḡbugbāē.

⁴² Nō í j̄lō nja isē ḡbeejisia má í koo í ce kutōō í ni, Baam, bii ì je wahalau ihē kaa j̄lim, bii í je kù nē bēi á ce iyi n kù yōōi, jō idōōbie ku ce.

⁴³ Iyi í ce kutōō í tã n̄joi í nyi wa bi tu nja má nō í ba nja à waa s̄l njoo má, domi njoo wa kpa nja.

⁴⁴ Jesu í j̄lō nja má, í koo í ce kutōō isē ḡbēetasiaē si ide akāu.

⁴⁵ Nō í nyi wa bi tu nja má í sō nja í ni, ì sū ì waa s̄lmi n̄joi hee nsei? I cō, waati í ḡbe keeke iyi aa mu amu Amāi Amanē a daa ilu dulum nja si awō.

⁴⁶ Inē iyi á zambam wa to wa. I dede kaa kōn nja.

À mu Jesu

(Cō Maaku 14:43-50; Luku 22:47-53; Zāa 18:3-12)

⁴⁷ Iyi Jesu wa fō bēbē ḡbakā, n̄joi Zudasi, inē akāi m̄cō maateji n̄ju í to wa. Zamaa nla ḡō wa tooe wa à waa mu taakuba nja do golo nja. Inē nḡboi woo weei Ilaaō nja do inē nḡbo n̄joi à bē nja wa.

⁴⁸ Waati iyi Zudasi í dasi idō n̄ju ku zamba Jesuu, í sō inē n̄ju nyinda ḡō iyi n̄ju á ce. Í ni, inē iyi an koo n ya n baabae, Lafēē mbe, í muu.

⁴⁹ Hai Zudasi í to wa ḡbakā, í sēkēi si Jesu í ni, irei ì caale, Mēetu. Nō í baabae.

⁵⁰ N̄joi Jesu í sōō í ni, kpaasim, iyi ì naa ku ceu, coo.

Nō inē n̄ju à to Jesu awō ḡbakā à muu.

51 Nɔi inɛ akāi mɔcɔi Jesu ŋau í yɔ taakubae í café itli amaacei woo wee nɔai Ilaaɔu í buu.

52 Amma Jesu í sɔɔ í ni, sindo taakubae si ankɔɔe. Inɛ iyi wa kpa inɛ do taakuba fei, taakubai á na ku kpa lafɛɛ mɔ.

53 I kù mà iyi bii ò bi an yɔkɔ n tɔɔ Baam, nɔ gbakā ku sambaam amaleka dubu nkɔɔ nkɔɔ wa a naa a sobim?

54 Amma bii ò ce beɛbe, kukɔi idei Ilaaɔ iyi í ni mii ŋau ihɛ fei á bam nii kaa kɔ.

55 Nɔi Jesu í bee zamaau í ni, amui ì naa ku mu be ŋa do taakuba do golo ŋa bei woo ce ile? Ñ ya n wa si inɔ nɔɛ aɔ fei n maa n kɔ inɛ ŋa si cio kpasɛi Ilaaɔ, nɔ i kù mum ŋa.

56 Amma nɔu ŋau be fei í cei ku ba ide iyi walii ŋau à fɔ si tiai idei Ilaaɔ ku kɔ.

Nɔi mɔcɔ ŋau fei à jɔɔ à sa.

Jesu í wa wajui igbei woo kiiti ŋa

(Cɔ Maaku 14:53-65; Luku 22:54-55, 63-71; Zāa 18:13-14, 19-24)

57 Inɛ ŋa iyi à mu Jesuu à bɔɔɛ bi Kaifu woo wee nɔai Ilaaɔ. Tengɔi bei woo kɔ inɛ ŋa si wooda ŋau do inɛ ngbo ŋau à tɔtɔɔ.

58 Nɔ Piɛɛ í wa hee jiiɔi wa too Jesu wa do anyi hee í bɔ inɔ bantumai kpasɛi woo wee nɔau. Nɔi í buba be do woo degbe ande koofa ŋau na ku yeɔ beɛ ideu á kraɔ iri.

59 Waati nɔu inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ŋa do igbei woo kiiti ŋau fei à waa de a má Jesu ide iyi aa yeɔ taaleɛ ku ba a kraa.

60 Amma a kù ba ide iyi aa yeɔ taaleɛ baa do iyi ilu sɛɛda ibo nkɔɔ í naa í máa ide fei. Si anyii nɔu, amanɛ minji gɔ ŋa à naa.

61 À ni, mɔkɔu ihɛ í ni nɔu á yɔkɔ ku lege kpasɛi Ilaaɔ nɔ si afei aɔ mɛeta nɔu ku ma mmue má.

62 Nɔi woo wee nɔai Ilaaɔu í dede í bee Jesu í ni, i kù waa ni ide gɔ? Ide mii inɛ ŋau ihɛ à waa yeɔ taaleɛ.

63 Amma Jesu wa cokoe. Nɔi woo wee nɔau í sɔɔ í ni, do irii Ilaaɔ, fɔ bii awɔu Amaɔ Ilaaɔ inɛ iyi Ilaaɔ í cicauí *.

64 Nɔi Jesu í jɛaa í ni, oo, amui, si bei ì fɔ. Nɔ ò wa n sɔ ñei, aa ye amu Amaɔ Amanɛ ò wa n buba awɔ ñei Ilaaɔ ilu gbugbā fei. Beɛbe mɔi aa na i yem ŋa aɔ akā n naa si kudui iɔi má.

65 Nɔi woo wee nɔau í ga ibɔe ku nyisiò idɔɔkɔe. Nɔi í ni, wa bu Ilaaɔ. A kù waa de ilu sɛɛda kāma má. I gbɔ bei wa bu Ilaaɔ ŋa.

66 Beirei ì ye a cea mɔkɔu ŋa. Nɔi ŋa fei à ye taaleɛ à ni í to a kraa.

67 Nɔi à wasi ku tu si wajui Jesu antɔ nɔ à waa daa kutu, inɛ gɔ ŋa mɔ à waa sambalae.

68 Nɔ à ni, awɔ iyi ì waa kpe arae inɛ iyi Ilaaɔ í cicau, sɔ wa inɛ iyi í cāe.

Piɛɛ í jā í ni nɔu kù mà Jesu

(Cɔ Maaku 14:66-72; Luku 22:56-62; Zāa 18:15-18, 25-27)

69 Waati beɛbe Piɛɛ wa buba bantumai kpasɛu. Nɔi mudɛɛ woo ce ice gɔ í sɛkeɛ siɛ wa í ni, awɔ mɔ ì tako ì weɛ do Jesu inɛi Galileeu.

70 Amma í jā si wajui ŋa fei í ni, n kù mà iyi ì waa fɔ.

71 Si anyie, nɔ í dede í bɔ ikpa ande kabau. Nɔi mudɛɛ amaace mmu gɔ í yɔɔ má, nɔ í sɔ inɛ ŋa iyi à wa beu í ni, inɛu ihɛ í tako í weɛ do Jesu inɛi Nazaretuu.

* 26:63 do irii Ilaaɔ Do Gereki à ni, do irii Ilaaɔ iyi í weɛ.

⁷² Nɔi Piɛɛ í jã má nɔ í ceekpe í ni, n kù mà inɛɛu bɛ.

⁷³ Iyi í kɔ̀osi má, nɔi inɛ nja iyi à wa bɛu à sɛkɛɛ si Piɛɛ à ni, ntɔ ntɔ awɔu inɛ akã nɔai. Ide ku fɔɛ wa nyisi iyi awɔu inɛi Galileei.

⁷⁴ Nɔi í teese í ceekpe í ni, n kù mà mɔ̀kɔu. Bɛ gbakã ajɛɛ wa kɔ.

⁷⁵ Nɔ Piɛɛ í ye gígii ide iyi Jesu í sɔ̀ɔu wo í ni, hee ajɛɛ ku maã kɔ aa jã isɛ gbɛɛta í ni í kù mà̀m. Nɔi í fita í koo wa kpata ntɔ ntɔ.

27

À bɔ̀d Jesu wajui Pilati

(Cɔ Maaku 15:1; Luku 23:1-2; Zãa 18:28-32)

¹ Nɔi daadaakɔ inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ nja do inɛ ngbo nja fei à jilɔ̀ɔ si aɔja a kpa Jesu.

² Nɔ à dũu à koo à daa Pilati ilu ilɛu si awɔ.

Ikui Zudasi

(Cɔ IWB 1:18-19)

³ Zudasi, nɔu iyi í zamba Jesuu, í ye bei à ye taaleɛ a kpaã, nɔi inɛɛ í fɔ. Nɔ í nɔyɔ̀d fiaí isɔ̀ fũfũ kuntaau bi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ nja do inɛ ngbo nja.

⁴ Í sɔ̀ nja í ni, n ce dulum si bei n zamba inɛ dee deeu ihɛ a kpaã. Amma à jɛaa à ni, yoomai í ye wa. Í jɛ ideí irie.

⁵ Nɔi Zudasi í nɔyɔ̀d fiaú si kpasɛi Ilaaɔ bɛ í nɛɛ. Nɔ í koo í dasi kɔ̀ɔɛ ikũ lele í kpa araɛ.

⁶ Inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ nja à tasi fiaú à ni, beirei aa ka ceòd fiaú ihɛ. A kù nɛ kpãa ka dasi kpakoi kpasɛi Ilaaɔ si na iyi í jò fia iyi à sã na a nikãò njei inɛ gɔi.

⁷ Iyi à busi nje à tã, nɔ à so fiaú à raò ikoi woo ma caka gɔ, à ce bi ku si inɛ njoo nja.

⁸ Na nɔi í jò à ya kpe ikou ikoi nje baa nnyi.

⁹ Bɛɛbei ideí Zeremií waliuu í ce si bei í ni, à so fiaí isɔ̀ fũfũ kuntaau, fia iyi inɛi Izireli nja à jesi aɔja a sã na iriɛu,

¹⁰ nɔ à raò ikoi woo ma cakau, si bei Aɔ Lafɛɛ í dasim.

Pilati wa bee Jesu ide nja

(Cɔ Maaku 15:2-5; Luku 23:3-5; Zãa 18:33-38)

¹¹ Nɔi à koo à leekl Jesu si wajui Pilati ilu ilɛu, nɔ í beɛɛ í ni, awɔi ì jɛ ilaalui Zuifu nja? Nɔ Jesu í jɛaa í ni, oo, si bei ì fɔ.

¹² Si anyii nɔu, inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ nja do inɛ ngbo nja à waa máa ide, nɔ kù ni nɔja ide kãma.

¹³ Nɔi Pilati í beɛɛ í ni, í kù waa gbɔ ide nja iyi inɛ nja à fɔ à waa yeò taaleɛ ba.

¹⁴ Amma Jesu kù jɛaa baa gbakã hee biti í muu.

À ye taalei Jesu a ba a kpaã

(Cɔ Maaku 15:6-15; Luku 23:13-25; Zãa 18:39-19:16)

¹⁵ Wee si jingauí Iku ku kua fei ilu ilɛu í ya jò inɛi piisɔ̀ɔ akã iyi zamaa í bii.

¹⁶ Wee, waati bɛɛbɛ inɛ gɔ í wa ile piisɔ̀ɔ bɛ, à ya kpoo Barabaa, nɔ inɛ fei í màa.

¹⁷ Nɔi í jò iyi zamaau í tɔ̀tɔ̀, Pilati í beɛ nja í ni, yooi ì bi n jò nɔjɛ, Barabaa de, mà Jesu iyi à ya kpe Kirisiu.

¹⁸ Í fɔ bɛɛbei si na iyi í jò wa mà sãa sãa iyi na igui í jò à daa nɔu Jesu sí awɔ.

¹⁹ Waati iyi Pilati wa buba bi ku ce kiituu, nɔi abɔɛ í bɛ sɛ inɛ gɔ wa í ni, màa dasi ideí inɛ dee deeu bɛ baa, domi idũ, iyi n wa n sũ, n ye wahala jiida jiida si ala na irie.

20 Amma ine ngboi woo weei Ilaaḍ ḡa do ine ngbo ḡau à wasi ku mante zamaau à waa ni à sḡ Pilati ku nyaa aḡa Barabaa nḡ ku jḡ a kpa Jesu.

21 Nḡ Pilati í bee ḡa í ni, si amanε minji ḡau be, yoo ḡḡai i bi n jḡ ḡḡε. Nḡ à ni, Barabaa.

22 Nḡ Pilati í ni, to, beirei an cea Jesu iyi à ya kpe Kirisiu. ḡḡi aḡa fei à ni, kpakpae si jḡi ku gaau.

23 ḡḡi Pilati í bee ḡa í ni, laalḡ yoomai í bei í ce. Amma béi Pilati wa fḡ fei, beεbe mai ine ḡau à ya dḡ anu hee lele a ni, kpakpae si jḡi ku gaau.

24 Iyi Pilati í ye mii iyi ḡḡu wa ce fei ngbei, wakatau wa kḡosi mḡm nii, ḡḡi í bu inyi í wḡḡ si wajui zamaau í nyisi iyi baai ḡḡu kḡ wa si ideu, í ni, ḡḡei mḡkḡ dee deeu ihε ku nikāε kḡ yeḡ, í je idei irii ḡḡε.

25 ḡḡi ine ḡau fei à je à ni, kunikāi ḡḡεu ku je idei irii awa do ama nwa ḡa.

26 ḡḡi Pilati í jḡ ḡḡa Barabaa, nḡ í jḡ à tea Jesu kpḡḡḡ. Si anyii ḡḡu, nḡ í da ḡḡa si awḡ a koo a kpakpae si jḡi.

Sooge ḡa à waa yaako Jesu

(Cḡ Maaku 15:16-20; Zāa 19:2-3)

27 Si anyii ḡḡu ḡḡi sooge ḡa à gbā Jesu à lḡḡε kabai ilu ilεu, nḡ à tḡḡḡ soogee ḡa iyi à gbε ḡau fei be.

28 À bḡ nyauε ḡa nḡ à daa si ibḡ nkpa sisḡ gḡ.

29 Nḡ à ba fulai agḡ à lea si iri, nḡ à naa kḡokpoo si awḡ ḡḡε, à bei à gule si wajuε à waa yaakoε à waa ni, fḡḡ ilaalui Zuifu ḡa.

30 ḡḡi à tu sie antḡ nḡ à gba kḡokpoo à cāa si irie.

31 Iyi à yaakoε à tā, ḡḡi à bḡaa ibḡ nkpa à bei à daa si ibḡε à gbāa à waa bḡ ku kpakpae si jḡi ku gaau.

À kpakpa Jesu si jḡi ku gaau

(Cḡ Maaku 15:21-32; Luku 23:26-43; Zāa 19:17-27)

32 Waati iyi à waa fita hai inḡ iluu ḡḡi à ko inei Sireni gḡ à ya kpoo Simḡḡ. ḡḡi sooge ḡau à tilasie à kāa jḡi ku gaau bii aa kpakpa si Jesuu.

33 Nḡ à waa bḡ inya gḡ iyi à ya kpe Gḡḡgḡta, waatḡ inya iyi í jḡ kokoi iri. Waati iyi à to be,

34 à na Jesu atε vεε iyi à yḡḡε do alolo. Amma iyi í tieε kḡ bi ḡḡu ku mḡḡ.

35 ḡḡi à kpakpae si jḡi ku gaau nḡ à ta kpasa si jḡḡε ḡau à ce ikpḡε.

36 Nḡ à buba à waa degbeε.

37 Si antai irie do lele, à kḡ ide iyi wa fḡ taale iyi í ce à ni, ine ihεi í je Jesu, Ilaalui Zuifu ḡa.

38 ḡḡi à kpakpa ile minji gḡ ḡa be má, ine akā ikpa awḡ ḡḡε, ine akā mḡ ikpa awḡ cangae.

39 Ine ḡa iyi à waa too do be à ya gbugbā irii a maa buu,

40 a maa ni, kḡ je awḡi í ni aa lege kpasεi Ilaaḍ nḡ i maa má si afei ajḡ mεeta? To, bii awḡu Amai Ilaaḍi, faaba arae be, kita wa hai si antai jḡi ku gaauu.

41 Beεbei ine ngboi woo weei Ilaaḍ ḡa do woo kḡ ine ḡa si wooda ḡa do ine ngbo ḡau à ya maa yaakoε a maa ni,

42 í faaba ine gḡ ḡa amma í mḡḡḡ ku faaba arae. Kḡ je í ni ḡḡu ilaalui inei Izireli ḡai? To, ku kita wa hai si antai jḡi nḡu ku ba ka dasie naane.

43 Í dasi Ilaaḍ naane nḡ í ni ḡḡu Amai Ilaaḍi. Debei, bii Ilaaḍ í ne kubie ntḡ ntḡi ku faabae.

44 Beεbe mai ile ḡa iyi à kpakpa do Jesu ajou à ya maa yaakoε.

*Waati iyi Jesu í ku**(Cɔ Maaku 15:33-41; Luku 23:44-49; Zāa 19:28-30)*

45 Nɔi dasā nkpau ilu í kuku si ile fei hee í koo í to iso mɛetai ale.

46 Nɔ si iso mɛetau Jesu í dɔ anu hee lele í ni, Eli, Eli, lama sabatani, waato Ilaaɔ, Ilaaɔ, na mii í ce í fūsím awɔ.

47 Nɔi inɛ gɔ ŋa iyi í wa beu à gbɔ ideu. Nɔ à ni, wa kpe Elii.

48 Nɔi gbakā inɛ akā ŋja í sei í koo í dī kanya si golo gɔ í sɔsi inyiikā í bei í naa í toa Jesu ku cɔɔcɔɔ.

49 Amma inɛ ŋa iyi à gbe ŋau à ni, jɔ titā, ka cɔ bii Elii á na ku faabae.

50 Nɔ Jesu í dɔ anu má hee lele í bei í ku.

51 Asee, waati beɛbe si ilui Zeruzalemu, ridoo iyi í wa kpasɛi Ilaaɔu í ga í kpɛ minji hai lele hee ku bɔ ile, nɔ ile í yaya hee kuta ŋa à la.

52-53 Bale ŋa à cī, nɔ woo dasi Ilaaɔ naane nkpɔ ŋa iyi à tako à ku wo à jī má, à fita hai inɔ bale. Si anyii kujli Jesu nɔ à bɔ Zeruzalemu ilu kumáú à tuse ara ŋja bi inɛ nkpɔ.

54 Nɔi inɛ ngboi sooge ŋa do inɛ ŋa iyi à wa bi tɛɛ à waa degbe Jesuu à ye kuyayai ileu do mii ŋa iyi í ce fei nɔi njo nla nla í mu ŋa à waa ni, ntɔ ntɔ, inɛɛu ihɛ Amai Ilaaɔi.

55 Inaabo nkpɔ gɔ ŋa à wa be, à waa cɔ Jesu wa hai jiji. À too Jesu wai hai Galilee a naa a gbɔa.

56 Si inɔ ŋja Maari inɛi Madalau do Maari iyei Zaaki do Zozɛfu, do iyei amai Zebedee ŋa, aŋa fei à wa be.

*À dasi ikui Jesu bale**(Cɔ Maaku 15:42-47; Luku 23:50-56; Zāa 19:38-42)*

57 Iyi ale í le, ŋɔi məkɔ ilu fia gɔ í naa be. À ya kpoo Zozɛfu, inɛi Arimateei. Wee ŋju mɔ mɔcɔi Jesu wa je.

58 Nɔi í bɔ bi Pilati í tɔɔɛ ikui Jesu. Nɔ Pilati í yɔɔdaa í ni a naa.

59 Zozɛfu í so ikuu í woo do aɔɔ fufu titɔ gɔ.

60 Nɔ í koo í suu si isai kuta gɔ iyi í jɔ à gbea ŋju takae wo, amma a kù dasi inɛ gɔ titā. Si anyie nɔ í bimbili kuta nla gɔ í dīò andei baleu í bei í ne.

61 Maari inɛi Madalau do Maari iyi ihɔu à wa be à waa buba kəkai baleu.

Bale ku degbe

62 Iyi aɔɔi sɔɔlui kustumiu í kpa iri, ŋɔi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ŋa do Farisi ŋau à bɔ bi Pilati aɔɔ*.

63 À ni, lafɛɛ, à ye gigii ide iyi ilu ibou í fɔ si waati iyi í wɛɛ si andunya í ni si aɔɔ mɛetasia ŋju á jī hai si bale má.

64 Na ŋju, jɔ a maa degbe baleu hee ku to zakai aɔɔ mɛeta, ku ba mɔcɔɛ ŋa a maà na a nya ikuu, a bei a koo a sɔ inɛ ŋa a ni, í jī hai si bale. Waati beɛbe iboi ankāanyiu ihɛ á na ku re baa ti takou má.

65 Nɔi Pilati í sɔ ŋa í ni, i gbā sooge ŋau a koo a degbee bei í bi ŋa.

66 Nɔ aŋaɔ ŋa fei à bɔ bi baleu. À ce nyindai amanlu si kutau ku ba inɛ gɔ ku maà cūu. Nɔ à jile sooge ŋa be à waa degbee.

28*Kujli Jesu hai si bale**(Cɔ Maaku 16:1-10; Luku 24:1-12; Zāa 20:1-10)*

* 27:62 iyi aɔɔi sɔɔlui kustumiu í kpa iri Bi Zuifu ŋa aɔɔ mmu í ya sintii hai iso mɛɛfai ale.

¹ Iyi aɔɔi kusɪmiu í lɔ, aɔɔ amaazuma daadaakɔ Maari inɛi Madalau do Maari iyi ihɔ à bɔ balɛu ku cɔ.

² Nɔi gɔbaká ilɛ kuyaya nla gɔ í dede nɔ amalekai Aɔ Lafɛɛ gɔ í kita wa hai lele í naa í tale kutau wa buba si.

³ Wajue wa daana bei kuɔɔi iɔi nɔ nyaue ɲa mɔ wa fũuta bei iwu tafa.

⁴ Nɔi nɔi í mu woo degbe ɲau hee à waa yaya nɔ à cuku ilɛ bei iku ɲa.

⁵ Nɔi amalekau í sɔ inaabo ɲau í ni, inɛ, í maà jɔ nɔi ku mu ɲɛ. N̄ mà iyi Jesu inɛ iyi à kpakpa si ɔi ku gaauui ì waa dɛ ɲa.

⁶ Kù wa ihɛ má, í ɔi hai si bale si bei í tako í fɔu. I naa í cɔ bii í tako wa sũ wo,

⁷ nɔ í koo ɲya ɲya í koo í sɔ mɔcɔɛ ɲa í ni, í ɔi hai si bale. Á cua ɲɛ ikpa Galilee. Bei aa yɔɔ ɲa. Iyi ñ nɛ an sɔ ɲɛ mbe.

⁸ Nɔi à sinda ɲya ɲya hai bi balɛu do nɔi. Nɔ baa do iyi à waa ce nɔi fei à nɛ inɔ didɔ nla nla má. Nɔi à sei à koo à sɔ mɔcɔɛ ɲa laabaauu.

⁹ Nɔi Jesu í kò ɲa í ni, í fɔɔ. Nɔi à sekɛɛ sie wa à naa à mu kutɛɛ à sɛɛbata si wajuɛ.

¹⁰ Nɔ Jesu í sɔ ɲa í ni, í maà jɔ nɔi ku mu ɲɛ. I koo í sɔ kpaasim ɲa a bɔ Galilee, bei aa yɛm.

Idei woo degbe ɲa

¹¹ Waati iyi à wa si kpãa à waa nɛu, inɛ gɔ ɲa si woo degbe ɲau à bɔ inɔ ilu à koo à sisia inɛ ngɔi woo weei Ilaaɔ ɲa mii iyi í ceu fei.

¹² Nɔ inɛ ngɔi woo weei Ilaaɔ ɲau à ce kutɔtɔɔ do inɛ ngɔ ɲau à busi nɛ nɔ à mua sooge ɲau fia nkɔɔ gɔ,

¹³ à sɔ ɲa à ni, í sɔ inɛ ɲa í ni mɔcɔɛ ɲa à naa idũ laja à naa à ce ilei ikuu waati iyi ì waa sɪ nɔɔ ɲa.

¹⁴ Bii ilu ilɛu í gɔɔ ideu, à mà bei aa ka ce ku ba ku maà kpã ɲɛ iju.

¹⁵ Sooge ɲau à gba fiaw nɔ à ce bei à tɔɔ ɲau. Nɔi í jɔ ideu í fangaa si inɔi Zuifu ɲa hee do nnyi fei.

Icɛ iyi Jesu í jɔa mɔcɔɛ ɲa

(Cɔ Maaku 16:14-18; Luku 24:36-49; Zãa 20:19-23; IWB 1:6-8)

¹⁶ Jesu í bɔ Galilee. Si anyii nɲu nɔ mɔcɔ maatakã ɲau à koo à baa bɛ si iri kuta bii í tako í sɔ ɲa wou.

¹⁷ Iyi à yɔɔ, ɲɔi à waa guɛɛaa. Amma gɔgɔ ɲa à waa sika sika.

¹⁸ Nɔi Jesu í sekɛɛ si ɲa wa í ni, yiikoɪ lele do ti ilɛ fei à nam nii.

¹⁹ Na nɲu, í koo si dimi fei, í ce ɲa mɔcɔm ɲa. Nɔ í dasi ɲa inyi do irii Baaba do ti Ama do ti Hundei Ilaaɔ.

²⁰ Nɔ ide ɲa iyi ñ sɔ ɲɛ fei, í kò ɲa si ide ɲau ku jirima ɲa. Nɔ an maa n wɛɛ do inɛ aɔɔ fei hee kɔɔi andunya

Laabaau jiidai iyi Maaku í kò si tiaɛ

Waazoi Zāa woo dasi inyi

(Cò Matie 3:1-12; Luku 3:1-18; Zāa 1:19-28)

¹ Kusintii laabaau jiidai Jesu Kírisi Amai Ilaaḡ wee.

² Í sinti si bei Ezai walii í tako í kò si tiaɛ í ni, Ilaaḡ í ni, cò, an be woo sisi idem wa si wajue, iyi á teesee kpāae.

³ Nηui á dḡ anu si ghabuau ku ni,

I teese kpāai Lafēe ku te ηa.

⁴ Bēebei Zāa í naa si ghabua wa dasi ine ηa iyi á koo bi tēe inyi. Wa waazoa ine ηa wa ni, i kpaasi idò ku ba Ilaaḡ ku kpa ideí kurara nηe nò a dasi ηe inyi.

⁵ Nò ine ηa à naa bi tēe hai Zeruzalemu do hai ilei Zudee fei. À ce tuubai dulum du ηa nò à jò Zāa í dasi ηa inyi idoi Zuudēe.

⁶ Zāa wa dasi iboi ntoi kpookpo, nò wa dī santikii bata. Ketengbo do nyikōi sakoi í je ijēe.

⁷ Wa waazoa zamaa wa ni, ine gò á naa si anyim iyi í ne gbugbá í rem. N kù to baa n bate n fū ikūi baatae si kutēe.

⁸ Amu n̄ dasi ηe inyi, amma n̄e Hundei Ilaaḡi á da n̄e si.

À dasi Jesu inyi nò Seetam í leleɛ

(Cò Matie 3:13-4:11; Luku 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Waati bēebei Jesu í dede wa hai Nazareti si ilei Galilee í naa bi Zāa. Iyi í to wa nò Zāa í dasie inyi si idoi Zuudēe.

¹⁰ Waati iyi Jesu wa fita wa hai si inyiu gbakā ηoi í ba lelei Aḡ í cī. Nò Hundei Ilaaḡ í de sie wa bei ankasiidi.

¹¹ Nò à gbo ide ku fò wa hai lele í ni, awəu amam nii, n̄ bie jiidai jiidai. Siei ino didōm fei í ya wa.

¹² N̄oi gbakā, Hundeu í tale sie ghabua.

¹³ Bei í ce ajò ciiji nò Seetam wa leleɛ ku ce laalò. Í wa be do in̄ai sako ηa nò amaleka ηa à sobie.

Jesu í kpe sòkò mēe gò ηa a tooe

(Cò Matie 4:12-22; Luku 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Si anyie ηoi á dasi Zāa piisḡ. Nò waati bēebei Jesu í bò ilei Galilee wa waazoa laabaau jiidai iyi wa naa hai bi Ilaaḡ.

¹⁵ Í ni, awaati í to iyi Ilaaḡ á na ku je bommae. I kpaasi idò n̄e nò i dasi laabaau jiidau naane ηa.

¹⁶ Ajò n̄ηu gò Jesu wa too tenku sisoi Galileeu. N̄oi í ye Simḡ do ifòe Anderee, sòkò ηa, á waa le taao si ino tenkuu.

¹⁷ N̄oi Jesu í sḡ ηa í ni, i toom wa ηa nò n ce ηe woo dede ine ηa iyi aa je ti Ilaaḡ.

¹⁸ N̄oi gbakā à jò taao n̄ηa ηa á waa tooe.

¹⁹ N̄oi Jesu í ne í jī keeke nò í ye Zaaki do ifòe Zāa, amai Zebedee ηa. An̄a mḡ à wa si ino akoi inyi n̄ηa, á waa teese taao n̄ηa ηa.

²⁰ N̄oi gbakā í kpe ηa. Nò à jò Zebedee baa n̄ηa si inoi akoi inyiu be do woo ce iceɛ ηa, nò à waa tooe.

Jesu í lele inei inḡko hai si ine gò

(Cò Luku 4:31-37)

21 Nɔi Jesu do mɔcɔe ɲa à bɔ Kaperanumu. Nɔ ajɔi kusɔmi Jesu í bɔ ile bii Zuifu ɲa à ya ce kutɔtɔɔ, wa kɔ inɛ ɲa si cioi idei Ilaaɔ.

22 Wa kɔ ɲɲa si cio do yiiko. Kù waa kɔ ɲɲa si bei woo kɔ inɛ ɲa si wooda ɲa. Nɲui í jò à biti.

23 Wee inɛ ɔɔ í wa ile be, í ne inɛi inɔɔko. Nɔ í dɔ anu hee lele í ni,

24 mii í wa si ɔãmei awae ɲa, Jesu, awɔ inɛi Nazareti. Í naa ku kpa wai? Ñ mà inɛ iyi í je. Awɔi í je Inɛ kumá iyi Ilaaɔ í be wa.

25 Nɔi Jesu í la sie í ni, koko, fita hai si inɛɛu be.

26 Nɔi inɛi inɔɔkou í dɔ anu nla nla, í yayae do gbɔgbã nɔ í fita sie.

27 Nɔ aɲa fei à biti ntɔ ntɔ hee à waa bee nje ide à waa ni, dimii mii iyi ihɛ. Inɛɛu wa kɔ wa si cio titɔ do yiiko. Wa jilea hee do inɛi inɔɔko ɲa fei ide nɔ à waa jirimae.

28 Nɔi gbakã í nya iri si ilei Galilee fei.

Jesu í jò bɔɔ nkɔɔ í ba iri
(Cɔ Matie 8:14-17; Luku 4:38-41)

29 Nɔi Jesu í fita hai ile bii Zuifu ɲa à ya ce kutɔtɔɔ, nɲu do Zaaki do Zãa nɔ à bɔ kpasɛi Simɔɔ do Anderee.

30 Wee iyiɛ aboi Simɔɔ wa sũ domi wa ce ara gbãa. Iyi à to wa gbakã ɲɔi à koo à sɔ Jesu à ni abou kù waa ne baani.

31 Nɔi í sekee sie wa í mu awɔe í dedee. Be gbakã ara gbãau í nya nɔ abou í yaae ɲa.

32 Ale ajɔ nɲu iyi inunu í lɔ ɲɔi inɛ ɲa à naaa Jesu bɔɔ ɲa wa do inɛ ɲa iyi à ne inɛi inɔɔko ɲa fei.

33 Nɔ inɛi ilu ɲau fei à naa à tɔtɔɔ si ande koofau.

34 Í jò inɛ nkɔɔ í ba iri si bɔɔ ikã ikã ɲa, nɔ í lele inɛi inɔɔko nkɔɔ nkɔɔ. Amma ci ya je inɛi inɔɔko ɲau a fɔ ide domi à màa.

Jesu í dabii si ilei Galilee

35 Daadaakɔu, hee inya ku maa má, Jesu í dede í fita hai kpasɛu í bɔ si gbabua ɔɔ, í koo í ce kutɔɔ be.

36 Nɔi Simɔɔ do kpasasie ɲa à wasi ku dedee.

37 Iyi à na à yɔɔ, ɲɔi à sɔɔ à ni, inɛ fei wa dedee.

38 Nɔi í je ɲɲa í ni, ka bɔ waju si ilu mmu ɲa ku ba n waazo idei Ilaaɔ be, domi na ɲɔi í jò ñ naa.

39 Nɔ à koo à dabii si ilei Galilee fei. Í ya maa waazo ile bii Zuifu ɲa à ya ce kutɔtɔɔ ɲau, nɔ í ya maa lele inɛi inɔɔko ɲa.

Jesu í jò dinte ɔɔ í ba iri
(Cɔ Matie 8:1-4; Luku 5:12-16)

40 Nɔi dinte ɔɔ í naa bi Jesu í naa í gule si wajue, wa tɔɔe wa ni, bii í bi, aa yɔko í jò n ba iri nɔ n je inɛ iyi í má.

41 Nɔi Jesu í ce araaree. Í yɔ awɔe í luu nɔ í ni, ñ bi. Ba iri nɔ í je inɛ kumá.

42 Be gbakã bɔɔi dinteɛu í nya sie nɔ í je inɛ iyi í má.

43-44 Nɔi Jesu í sɔɔ ide do gbɔgbã í ni, gbɔ. Maà sɔ inɛ ɔɔ ideu ihɛ, amma koo nyisi arae bi woo weei Ilaaɔu. Nɔ i ce kuwee iyi Moizi í jileu. Kuweeu bei à nyisi ɲa iyi í je inɛ iyi í má bebei. Iyi í sɔɔ beɛbe í tã nɔ í ni ku ne.

45 Aɔ nɲu fei inɛɛu, iyi í ne, í koo í wasi ku sisi ideu bantuma hee lele, nɲui í jò Jesu kù yɔkɔ ku lɔ si inɔ ilu do gaaze má. I ya maa mu araei angule si gbabua ɲa. Nɔ inɛ ɲa à ya maa koo bi tee be hai bii fei.

2

*Jesu í jò wεεge go í ba iri**(Cɔ Matie 9:1-8; Luku 5:17-26)*

¹ Iyi í ce ajo minji má Jesu í nyi wa Kaperanumu. Nɔi inε ηa à gbɔ iyi í wa kpasε go bε.

² Nɔ à tɔtɔ bε bututu hee andei ileu kaa yɔkɔ ku gba ηa. Nɔi wa sɔ ηa ideɪ Ilaaɔ.

³ Nɔ inε mεε go ηa mɔ à naa bi tεε à waa so wεεge go wa.

⁴ Wee a kaa ba a to wa bi Jesu na irii zamaau. Nɔi à gũ antai ileu à lu antai sikifai tengi bii Jesu í wau. Nɔi à to wεεgeu do makeε si bii wa sũ siu hai do ikpa andε bii à luɔ sikifau.

⁵ Iyi Jesu í ye naanei inε ηau ηɔi í sɔ wεεgeu í ni, baakɔm, n̄ kpa ideɪ dulum dεε.

⁶ Wee woo kɔ inε ηa si wooda go ηa à waa buba bε à waa lasabu si idɔ nηa à waa ni,

⁷ beirei inεeu í ce wa fɔ bεεbε. Wa bu Ilaaɔ. Yooi á yɔkɔ ku kpa ideɪ dulum dii inε go bii kù je Ilaaɔ nηu akā.

⁸ Jesu í mà gbakā si idɔε mii iyi à waa lasabu, ηɔi í sɔ ηa í ni, na mii í ce ì waa ce dimii lasabuu bε si idɔ nηe ηa.

⁹ Yoomai í faala í re, inε ku sɔ wεεge ku ni n̄ kpa ideɪ dulum dεε, walakɔ ku ni ku dede ku so makeεε ku nε.

¹⁰ Amma n̄ bi í mà ηa iyi amu Amai Amanε n̄ nε gbugbā n̄ kpa ideɪ dulum dii inε ηa si andunya.

Iyi í fɔ bεεbε í tã ηɔi í sɔ wεεgeu í ni,

¹¹ dede i so makeεε i bɔ kpasεε.

¹² Nɔi gbakā wεεgeu í dede í so makeεε í nε wa fita hai inɔ kpasεu. Fei ndεε í cei si wajui inε ηa hee í mu aηa fei biti. Nɔ à saabu Ilaaɔ à waa ni aηa a kù ye dimie ajo kāma.

*Jesu í kpe Levi**(Cɔ Matie 9:9-13; Luku 5:27-32)*

¹³ Nɔi Jesu í nyi itfi tenkuu má. Nɔi zamaa fei í naa bi tεε. Wa cio nηa ideɪ Ilaaɔ.

¹⁴ Nɔi í gbe wa lɔ kɔkɔi ile bi ku gba fiai lempoo nɔ í ye Levi, amai Alifée wa buba bε. Nɔi í sɔɔ í ni, toom wa. Nɔ Levi í dede í tooε.

¹⁵ Si anyiε Jesu wa je kpasεi Levi. Nɔ wee, woo gba fiai lempoo do inε laalɔ nkɔ wa je do nηu do mɔcɔε ηa ajo, si na iyi í jò aηa nkɔ nkɔi à waa tooε.

¹⁶ To, wee Farisi go ηa à wa bε iyi à je woo kɔ inε ηa si wooda. Iyi à yɔ wa je do woo gba fiai lempoo ηa do inε laalɔ ηau nɔ à bee mɔcɔε ηau à ni, beirei í ce wa je nɔ wa mɔ do woo gba fiai lempoo ηa do inε laalɔ ηau.

¹⁷ Iyi Jesu í gbɔ bεεbε, ηɔi í sɔ ηa í ni, ilu baani ηa a kù nε bukaatai ilu iwɔ bii kù je bɔɔ ηa. Bεεbε moi n̄ kù naa ku kpe inε dee dee ηa, amma ilu dulum ηai n̄ naa ku kpe.

*Jesu wa fɔ ideɪ anu ku dɪ**(Cɔ Matie 9:14-17; Luku 5:33-39)*

¹⁸ Ajo nηu go mɔcɔi Zāa ηa do ti Farisi ηa à waa dɪ anu ηɔi inε go nηa ηa à naa à bee Jesu à ni, beirei í ce mɔcɔi Zāa do ti Farisi ηa à ya dɪ anu, nɔ wee mɔcɔε ηa a ci ya dɪ anu.

19 Njoi Jesu í je nja í ni, kpaasii məkə titō ɲa aa yəkə a dī anu waati iyi məkə titōu í wa inə nja? Ntə ntə, waati iyi məkə titōu í wa inə nja fei, a kaa yəkə a dī anu.

20 Amma ajə wa naa iyi aa nya məkə titōu hai si inə nja. Waati beɛbeɛ aa dī anu.

21 Ntə ntə, inɛ ɠə kaa sə jaɛ ngbo do titōɛ ku tətəɛ. Bii í ce beɛbe, titōu á ga jaɛ ngbou ku kōsɛii.

22 Beɛbe mai a ci ya dasi vɛɛ titō iyi wa ɠba si bəɠə bata ngbo ɲa. Bii í ce beɛbe, bəɠə bata ngbo ɲau aa gai, nə vɛɛu ku nikā. Nə bəɠə ɲau do vɛɛu fei ku ce nfe. Amma à ya dasi vɛɛ titōi si bəɠə titō ɲa.

Jesu wa fə idei ajoi kusłmi

(Cə Matie 12:1-8; Luku 6:1-5)

23 Si ajoi kusłmi ɠə Jesu do məcəɛ ɲa à waa too kəoi ile ɠə. Si iseeɛɛ nja ɲoi məcəɛ ɲau à wə amaaje iyi à ɠbɛ si ilɛu à nunu ijuɛ si awə à waa ɲə.

24 Njoi Farisi ɲau à bee Jesu à ni, i kù waa yəoi? Na mii í ce à waa ce mii iyi a kù nɛ kpāai ku ce si ajoi kusłmi.

25 Nə í je nja í ni, i kù cio ajə kāmā ɲa mii iyi Davidi í ce si waati iyi í wa si wahala nə ari wa kpa nju do inɛɛ ɲa?

26 Í lo kpasɛi Ilaađ nə í je pɛɛ iyi à jile Ilaađ iyi à ganji inɛ fei ku je bii kù je woo weɛi Ilaađ ɲa aɲa akā. Amma Davidi í so pɛɛu nə í na do inɛɛ ɲa fei à je. Waati beɛbe Abiatai wa je woo wee nlaɛ.

27 Nə Jesu í sɔ ɲa má í ni, Ilaađ í jile ajoi kusłmii na aranfāanii amanɛ ɲa. Kù je amanɛ ɲai aa na a je arui ajoi kusłmiu.

28 Na nju, i mà ɲa iyi amu Amaɛ Amanɛ n̄ je inɛ ngboi ajoi kusłmi.

3

Idei inɛ iyi awə akāɛ í ku

(Cə Matie 12:9-14; Luku 6:6-11)

1 Si anyii nju ɲoi Jesu í bə ilɛ bii Zuifu ɲa à ya ce kutətəu má. Wee inɛ ɠə í wa bɛ, awə akāɛ í ku í ɠbɛ.

2 Nə inɛ ɲa iyi à wa bɛ à kāsɛi Jesu iju, à waa cə mà á jə inɛu ku ba iri si ajoi kusłmi. À waa cəɔ domi à waa bi a ye taaleɛi.

3 Njoi Jesu í sɔ inɛ iyi awəɛ í kuu í ni, dede i leekɪ si anini nja bɛ.

4 Nə í bee inɛ ɲau í ni, si ajoi kusłmi, í sɫa amanɛ ku ce jiida de mà laalo, ku faaba inɛ de, mà ku kpa. Njoi aɲa fei à coko.

5 Njoi Jesu wa cə aɲa fei do idəakō, nə inəɛ í fo ntə ntə domi í ye idə ɲa í le. Njoi í sɔ inɛu í ni, tɛ awəɛ. Iyi í təɔ nə awəu í baa dee dee.

6 Na nju, Farisi ɲau à fita hai ileu bɛ. Nə à tətəɔ do inɛi Herodu ɲa. À waa busi nje beɛi aa ce a kpað Jesu.

Zamaa nla ɠə wa naa bi Jesu

7 Njoi Jesu do məcəɛ ɲa à fa ara nja à bə ikpa tenkui Galilee, nə zamaa nla ɠə wa tooɛ wa hai ilei Galilee.

8 Nə inɛi Zeruzalemu ɲa do inɛi ilu mmu ɠə ɲa iyi à wa si ilei Zudee má, do inɛi ilei Idumee ɲa, do inɛi icei idoi Zuudɛɛ ɲa, do inɛi ilɛkoi Tii do Sidəɔ ɲa à ɠbə mii iyi wa ce nə à naa bi tɛɛ aɲa nkɠə nkɠə.

9 Njoi í ni məcəɛ ɲau a jile ɲa akəoi inyɛi na bii zamaa í na wa mantɛɛ wa.

10 Ntəi, si beɛi í jə inɛ nkɠə í ba iri, njui í jə bəɔ ɲa fei à ya maa naa bi tɛɛ a maa tale nje a ba a luu ku ba a ba iri.

11 Nɔ bii inɛ ɲa iyi à nɛ inɛi inɔɔko ɲa à yɔɔ à ya na a guɛ si wajuɛi a dɔ̄ anu a maɔ ni, awɔi ì jɛ Amai Ilaaɔ̄.

12 Amma Jesu í ya sɔ̄ inɛi inɔɔko ɲau ide do kugaabu ku ba a maà sɔ̄ inɛ ɲa inɛ iyi nɲu í jɛ.

Jesu í cica woo bɛ maateɛji ɲa

(Cɔ Matie 10:1-4; Luku 6:12-16)

13 Si anyii nɲu, Jesu í gũ iri kuta gɔ, ɲɔi í kpe inɛ ɲa iyi í bi. Nɔ à naa bi tɛɛ.

14 ɲɔi í cica amanɛ maateɛji ku ba a ya maɔ wa bi tɛɛ, nɔ ku bɛ ɲa a koo a waazɔa inɛ ɲa. Nɔ í sɔ̄ ɲa woo bɛ ɲa.

15 Nɔ í mu nɲa gbugbã a leleò inɛi inɔɔko ɲa.

16 Amanɛ maateɛji ɲa iyi í cica u wee. Sinte titã í cica Simɔɔ nɔ í sɔ̄ Piɛɛ, waato kuta.

17 Si anyii nɲu, ɲɔi í cica Zaaki, do Zãa ifɔɛ, amai Zebedee ɲa, nɔ í sɔ̄ ɲa Boanɛzɛɛ, waato inɛ ɲa iyi à jɔ̄ ibai ijl.

18 Si anyii nɲu í bei í cica Anderee, do Filipu, do Baatelemi, do Matie, do Tomaa, do Zaaki amai Alifɛɛ, do Tadee, do Simɔɔ inɛi igbei Zelotu *,

19 do Zudasi Isikarioti, inɛ iyi á na ku zambaɛu.

Nyaanzei Jesu ɲa à waa bi a nɛòɛ

20 ɲɔi Jesu do mɔcɛɛ ɲa à bɔ kpasɛ̄. Nɔ zamaa í tɔtɔ bɛ hee a kù ba baa fayai ku jɛ.

21 ɲɔi nyaanzei Jesu ɲa à gbɔ mii iyi wa ce, nɔ à waa naa ku muu, domi à ni kù wɛɛ dee dee mai.

Jesu í jɛa inɛ ɲa iyi à maa ide

(Cɔ Matie 12:22-32; Luku 11:14-23; 12:10)

22 Wee, woo kɔ̄ inɛ ɲa si wooda gɔ ɲa à wa bɛ iyi à naa hai Zeruzalemu. À ni, Bɛɛlizebu, waato Seetam inɛ ngboi inɛi inɔɔko ɲai í wa siɛ. Nɲui í mua gbugbã wa leleò inɛi inɔɔko ɲa.

23 ɲɔi Jesu í kpe ɲa í bee ɲa ide do mɔnda í ni, beirei Seetam á ce ku lele araɛ.

24 Bii inɛi bomma akã ɲa à waa jaò nje, bommau bɛ kaa yɔkɔ ku bɔ waju má.

25 Bii inɛi kpasɛ̄ akã ɲa à waa jaò nje, kpasɛ̄u bɛ kaa yɔkɔ ku bɔ waju má.

26 Bɛɛbɛ mɔi bii Seetam wa ja do araɛ, bommaɛ á kpɛ̄i nɔ kaa bɔ waju má, á tãi.

27 Inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku lɔ kpasɛ̄i inɛ iyi í nɛ gbugbã ku coo ile, bii kù jɛ í tako í ðl lafɛɛ. Amma bii í ðuu á yɔkɔ ku coo ile.

28 Ntɔ ntɔ an sɔ̄ ɲɛ, alabu do dulum ɲa iyi amanɛ í ce fei, Ilaaɔ̄ á yɔkɔ ku cea suuru ku kpa ideu.

29 Amma inɛ iyi á bu Hundei Ilaaɔ̄, Ilaaɔ̄ kaa kpa ideu dulum dii lafɛɛ aɲɔ̄ kãma. Dulum dɛɛu á maɔ wɛɛai hee do aɲɔ̄ fei.

30 Jesu í sɔ̄ ɲa bɛɛbei si na iyi í jò inɛ ɲa à waa ni í nɛ inɛi inɔɔko.

Idei iyei Jesu do ifɔɛ ɲa

(Cɔ Matie 12:46-50; Luku 8:19-21)

31 ɲɔi iyei Jesu do ifɔɛ ɲa à to wa à waa leekl waduude. Nɔ à bɛ inɛ gɔ koo kpoo wa.

32 Wee zamaa í bubã í kaakoɛ. ɲɔi à sɔ̄ à ni, cɔ, iyɛɛ do ifɔɛ ɲa à wa waduude, à waa kpeɛ.

33 ɲɔi Jesu í jɛ ɲa í ni, yooi í jɛ iyem, nɔ yoo ɲai à jɛ ifɔm ɲa.

* **3:18 igbei Zelotu** inɛi igbei Zelotu ɲai à waa jabu ku ba Zuifu ɲa a nɛ ara ɲa hai sí awɔi inɛi Romu ɲa.

34 Nɔ́ í cɔ́ inɛ ɲa iyi à buba à kaakoɛu nɔ́ í ni, inɛi ì je iyem do ifɔm ɲa.

35 Nɔ́ í ni má, inɛ iyi wa ce idɔɔbii Ilaaɔ fei, lafɛi í je ifɔm, wala weɔɔm wala iyem.

4

Mɔndai woo gbɛ

(Cɔ Matie 13:1-9; Luku 8:4-8)

1 Nɔ́i Jesu í lɔ́si ku cioa inɛ ɲa idei Ilaaɔ má kɔkɔi tenkuu. Nɔ zamaa nla gɔ́ í naa í tɔ́tɔ́ siɛ í kaakoɛ ɲɔ́i í jò́ í gũ akɔ́i inyiu í buba. Akɔ́i inyiu í wa si tenkuu nɔ zamaa fei wa leekí itfi tenkuu.

2 Wa kɔ́ ɲa si mii nkpɔ́ do mɔnda. Si bei wa kɔ́ ɲa si ciou í sɔ́ ɲa í ni,

3 í sɔ́fi í gbɔ́ mɔnda gɔ́ ɲa. Mɔkɔ́ gɔ́ í fita wa fá dimi.

4 Si bei wa fá dimiu, ɲɔ́i gɔ́gɔ́ ɲa à cuku si kpáa, nɔ yei ɲa à naa à jɔ́ɔ.

5 Nɔ́ gɔ́gɔ́ ɲa mɔ́ à cuku si ilɛ iyi í nɛ kuta, tengi bii sáa kù kpɔ́. Nɔ́ í fita be gbaká, amma si bei sáa kù la be, ɲɔ́i í jò́ icáe kù ba ku mi lɛlɛ.

6 Iyi inunu wa ce, ɲɔ́i í joo nɔ́ í gbɛ, domi icáe kù mi lɛlɛ.

7 Gɔ́gɔ́ ɲa mɔ́ à cuku si inɔ́ agũ ɲa. Nɔ́i agũ ɲau à dede siɛ à biie, nɔ́ à ganjie ku bí.

8 Nɔ́ gɔ́gɔ́ ɲa mɔ́ à cuku si ilɛ jiida. Nɔ́i à fita à la, à bí jiida. Dimi gɔ́ ɲa à so kuntaa, gɔ́gɔ́ ɲa mɔ́ kita, gɔ́gɔ́ ɲa mɔ́ ɔ́ɔ.

9 Iyi Jesu í kpa mɔ́ndau í tã ɲɔ́i í ni, inɛ iyi í nɛ itfi iyi á gbɔ́ɔ́ ide, ku gbɔ́.

Mii iyi í jò́ Jesu í ya maa kpa mɔnda

(Cɔ Matie 13:10-17; Luku 8:9-10)

10 Waati iyi Jesu í kpa zamaa mɔ́nda nkpɔ́ í tã ɲɔ́i í jò́ inɛ ɲau à nɛ. Nɔ́ inɛ ɲa iyi à gbe bí tɛɛ do mɔ́cɔ́ maateeji ɲau à waa beɛɛ yaasei mɔ́nda ɲau.

11 Nɔ́i í je ɲa í ni, inɛi Ilaaɔ́ í jò́ í m̀ asiih bommaɛ ɲa. Amma inɛ ɲa iyi à gbe fei à waa gbɔ́ ideu do mɔ́ndai.

12 N̄ ɲa n fɔ́ ɲa ide do mɔ́ndai ku ba

“Baa bii à cɔ́ ilu a maà ye.

Nɔ́ baa bii à gbɔ́ ide a kaa mà yaaseɛ.

Bii kù je beɛbe aa na a sinda wa bí Ilaaɔ́, nɔ́ Ilaaɔ́ ku kpa idei dulum du ɲa.”

Yaasei mɔndai woo gbɛ

(Cɔ Matie 13:18-23; Luku 8:11-15)

13 Nɔ́i Jesu í bee ɲa má í ni, debei í kù gbɔ́ yaasei mɔ́ndau be ɲa? Nɔ́ beirei aa ce í gbɔ́ yaasei mɔ́nda ɲa iyi à gbe fei.

14 Yaaseɛ wee. Mɔ́kɔ́u, idei Ilaaɔ́i wa fá.

15 Inɛ gɔ́ ɲa à yei bei inya ɲa bii ideu í cuku si kpáa. Iyi à gbɔ́ ideu gbaká Seetam í naa í nyaa hai si idɔ́ ɲa.

16 Beɛbe mɔ́i inɛ gɔ́ ɲa à yei bei inya ɲa bii ideu í cuku si ilɛ iyi í nɛ kuta. Iyi à gbɔ́ ideu gbaká à gbaai do inɔ́ didɔ́.

17 Amma a kù jò́ kù ce icá si idɔ́ ɲa. Inɛ dimi beɛbe ɲa a ci ya leekí ku kpɛ. Waati iyi ijuukpá do wahala gɔ́ í naa si ɲa na irii idei Ilaaɔ́ gbaká, à ya fúsi awoi.

18 Inɛ gɔ́ ɲa mɔ́ à yei bei dimi ɲa iyi à cuku si inɔ́ agũ ɲa. Anɔ́i à je inɛ ɲa iyi à gbɔ́ idei Ilaaɔ́,

19 amma lasabu bututui mii ɲa wa bitandi ɲa. Fia ku bí wa ɔ́fi iju ɲa nɔ́ à nɛ kɔ́ɔɛi mii nkpɔ́. Mii ɲau bei wa ganji ideu ku ce ice si ɲa.

20 Inɛ gɔ́ ɲa mɔ́ à yei bei dimi ɲa iyi à cuku si ilɛ nɛɛɛ. Iyi à gbɔ́ idei Ilaaɔ́ à gbaa nɔ́ wa sɔ́. Si inɔ́ ɲa inɛ gɔ́ ɲa à so kuntaa, inɛ gɔ́ ɲa mɔ́ kita, inɛ gɔ́ ɲa mɔ́ ɔ́ɔ.

*Mɔndai fitila**(Cɔ Luku 8:16-18)*

²¹ Nɔi Jesu í sɔ ɲa má í ni, a ci ya má fitila a biie do caka walakɔ a dasi abe daayi. Amma si antai taabui à ya lesi. Mà kù jɛ bɛɛbɛ.

²² Mii iyi wa manji fei á fita gbugbãa nɔ asiini ide gɔ mɔ kù wɛɛ iyi a kàa fɔɔ.

²³ Inɛ iyi í nɛ ífɛ iyi á gbɔð ide, ku gbɔ.

²⁴ Nɔi í sɔ ɲa má í ni, í ce laakai ɲa do ide iyi ì gbɔ ɲa. Si gũa iyi ì wãað kpaasi nɲɛ ɲa, si bei Ilaað á wãað inɛ mɔ nɔ ku kɔɔsi má ku re bɛɛbɛ.

²⁵ N̄ wa n sɔ ɲɛi, inɛ iyi í nɛ, nɲui à ya na má, amma inɛ iyi kù nɛ, baa andi iyi í nɛu má à ya gbaai.

Mɔndai kugbɛ iyi wa fita do arɛ

²⁶ Nɔi Jesu í fɔ má í ni, ide iyi aa ka wãð bommai Ilaað wee. Inɛ gɔ í fã dimi si ikoɛ.

²⁷ Si anyiɛ, baa bii wa sũ walakɔ wa cɔ ilu, alɛð daakɔ, waati kãma fei dimiu í fita wa la. Kù mà baa bei wa ce.

²⁸ Iɛ í ya jð amaajɛ ku fitai do arɛ. Í ya ce wuaí titã, ku bei ku ce asɪ nɔ ku bí.

²⁹ Bii amaajɛu í jɪa nɔ a muu do kɔɔma, domi waatii kumui í to.

*Mɔndai dimi keeke iyi à ya kpe mutaadi**(Cɔ Matie 13:31-32, 34; Luku 13:18-19)*

³⁰ Nɔi Jesu í fɔ má í ni, mii aa ka wãð bommai Ilaað. Do mɔnda yoomai aa ka sisið yaaseɛ.

³¹ Í yɛi bei ngboi mutaadi iyi waati iyi à waa gbɔð, nɲui í kere í re ngboi mii ku gbɛ fei si ilɛ.

³² Amma waati iyi à gbɔð à tã, nɲui í ya dede ku la ku re ama jɪi fei. Nɔ í ya ce amaawɔ nla nla hee yɛi ɲa a maa ce antɛ si amaawɔɛ ɲa, nɔ a wa si jɪjɪɛ.

³³ Do mɔnda nkɔɔ bɛɛbei Jesu í kɔ inɛ ɲa si cio, zaka bei à yɔkɔ à gbɔɔ.

³⁴ Ci ya sɔ ɲa ide hai nɛ mɔnda, amma bii í gbe nɲu do mɔcɔɛ ɲa í ya tuse nɲai fei.

*Jesu í leeki fufu si tenku**(Cɔ Matie 8:23-27; Luku 8:22-25)*

³⁵ Alɛ ajɔ nɲu, Jesu í sɔ mɔcɔɛ ɲa í ni, ka bɔ ice ih̄ɔ.

³⁶ Iyi à jð zamaau í nɛ ɲɔi à lɔ akɔi inyi bii Jesu í tako í wau ku ba a kua ice ajɔ. Nɔ akɔ mmu gɔ ɲa mɔ à waa too ɲa má.

³⁷ Nɔi fufu nla gɔ í dede, í jð inyi wa lɔ inɔ akɔu hee í maai ku kɔ.

³⁸ Amma Jesu wa sɪ nɲoo si anyii akɔu, í lesi iriɛ si lefɛu gɔ. Nɔi à jũu à beɛɛ à ni, Mɛɛtu, kù jɛɛ ide kãma bii à waa bi ka ce nfe?

³⁹ Iyi Jesu í jɪ, ɲɔi í la si fufuu, nɔ í sɔ tenkuu í ni, í to bɛɛbɛ, í coko. Nɔ fufuu í leeki nɔ inyau í coko cau.

⁴⁰ Nɔi Jesu í beɛ mɔcɔɛ ɲa í ni, na mii í ce ì jð nɲo wa mu ɲɛ ɲa. Mii í ce í kù dasim naanɛ ɲa.

⁴¹ Nɔi nɲo nla nla wa mu ɲa nɔ à sɔ nɲɛ à waa ni, inɛ dimi yoomai ih̄ɛ, iyi fufu do inyi fei wa jirimɛ.

5*Jesu í jð inɛ gɔ iyi í nɛ inɛi inɔko í ba iri**(Cɔ Matie 8:28-34; Luku 8:26-39)*

¹ Nɔi à to icei tenkuu do ikpa ih̄ɔ si ilɛi ilui Zerazɛɛ.

2 Nɔ Jesu í kita wa hai si antai akɔi inyiu. Nɔ gbakã inɛ ɔ yɔ iyi í nɛ inɛi inɔko í fita wa hai ikpa bi ku si iku ŋa wa koo wa *.

3 Bi ku si iku ŋai í jɛ ideɛ. Nɔ wee í nɛ gbugbã hee í jò inɛ ɔ kaa yɔkɔ ku dũu, baa do seseɛ.

4 A ya daa si kɔmɔkɔm, nɔ a dɪ isɛɛ do seseɛ amma í ya da seseɛui nɔ ku ce kɔmɔkɔm nɔu. Wee, inɛ ɔ kù nɛ gbugbã iyi á yɔkɔ ku nɔɔ.

5 Waati kãma fei, dasã do idũ, si aninii iri kuta ŋa do bi ku si iku ŋai í ya wa ku maa dɔ anu, nɔ ku maa mɛɛ arɛɛ do kuta ŋa.

6 Iyi í yɛ Jesu wa hai jliji ŋoi í sɛi, í koo í gule si wajue.

7 Ŋoi í dɔ anu hee lele í ni, mii í wa aninii awɛɛ, Jesu, awɔ Amai Ilaaɔ. Ilaaɔ í re fei, nɔ ñ wa n tɔɔɛ do iriɛ, maà wahalam.

8 Í fɔ bɛɛbɛ si na iyi í jò Jesu í ni inɛi inɔkou kú fita siɛ.

9 Nɔ Jesu í bɛɛɛ í ni, irei iriɛ. Ŋoi í jɛaa í ni, irim nii Zamaa, domi à kɔɔ.

10 Ŋoi í tɔɔ Jesu suuru ku maà nyɔ anja ikpa angule.

11 Wee à yɛ kusɔɔ gaa ŋa à waa jɛ ikpa iri kuta bɛ.

12 Ŋoi inɛi inɔko ŋau à tɔɔ Jesu à ni, jò kaa mu kusɔɔ ŋau ihɔ, ku ba ka maa wa bɛ.

13 Nɔ Jesu í yɔɔda nɔa. Ŋoi à fita hai si inɛɛu à koo à mu kusɔɔ ŋau à tale si ŋa hai antai iri kuta à dasi inyi nɔ inyiu í jɛ ŋa. Kukɔɔ ŋa í to dubu minji (2.000).

14 Woo degbe kusɔɔ ŋau à sa à koo à waa sisi laabaau iɛu si ilu nlaɔ do si ilɛko ŋa. Nɔ inɛ ŋa à fita à bɔ ku cɔ mii iyi í ceu.

15 Iyi à naa bi Jesu, à yɛ inɛ iyi í tako í nɛ inɛi inɔko bututuu í baa si laakaɛ í dasi jɪnɛ ŋa wa buba. Ŋoi à biti, njo í mu ŋa jiida.

16 Inɛ ŋa iyi iɛu í ce iju nɔa à waa sisia inɛ ŋa.

17 Nɔ inɛ ŋau à tɔɔ Jesu ku fita hai ilei ilu ŋa.

18 Waati iyi Jesu wa lɔ akɔi inyiu, ŋoi inɛ iyi í tako í nɛ inɛi inɔko ŋau waa tɔɔɛ í ni ku jò nɔu ku tɔɔɛ.

19 Amma Jesu í kɔ. Nɔ í sɔɔ í ni, bɔ kpasɛɛ bi inɛɛ ŋa koo sɔ ŋa mii iyi Lafɛɛ í ceɛ, do yaase bɛi í ce araareɛ.

20 Ŋoi inɛɛu í nɛ, í wasi ku sisia inɛi ile iyi à ya kɔɛ Ilu Mɛɛwa ŋau mii iyi Jesu í cea nɔu fei. Ŋoi anja fei à biti jiida jiida. Nɔ Jesu mɔ í dede wa hai bɛ.

Iɛi ama inaaboi Zairusi do inaabo iyi í lu ibɔi Jesu

(Cɔ Matie 9:18-26; Luku 8:40-56)

21 Jesu í baa hai ice ikpa ihɔ do akɔi inyiu. Í wa itli tenkuu bɛ nɔ zamaa nla ɔ í naa í tɔtɔɔ bi tɛɛ.

22 Ŋoi inɛ ɔ í naa bi tɛɛ. À ya kpoo Zairusi. Inɛ ngboi ile bii Zuifu ŋa à ya ce kutɔtɔɔi. Iyi í yɛ Jesu, ŋoi í sɛɛbata si wajue.

23 Ŋoi í tɔɔɛ ku sobi nɔu í ni, ama inaabom wa bi ku ku. Ñ wa n tɔɔɛ, i naa í lesiɛ awɔ, nɔ ku ba iri ku maa wɛɛ baani.

24 Ŋoi anjaɔ Jesu à waa nɛ. Nɔ zamaa nla ɔ wa tɔɔɛ hee à waa mantɛɛ.

25 Wee si inɔi inɛ ŋau inaabo ɔ í wa bɛ iyi wa ce bɔɔi awɔ ku mu hai adɔ maateɛji wa.

26 Í wahala jiida si awɔi lokotoro nkpɔ hee andi fia iyi í nɛ fei í jɔɔ, kù nɔ kù ce baa daama, amma bɔɔɛu í teese wa kɔɔsii.

27 Abou í gbɔ laabaau Jesu wo, ŋoi í jò í naa do anyiɛ si inɔi zamaa í lu jaɛɛ.

28 Í ce bɛɛbɛi domi í fɔ si idɔɛ í ni, baa bii jaɛɛi ñ lu an ba iri.

29 Ŋoi gbakã bɔɔi awɔ ku muɛu í leekɪ. Ŋoi í gbɔ fufui baani si arɛɛ.

* 5:2 bi ku si iku ŋa Si waati nɔa, si isai kuta ŋai à ya si iku ŋa.

³⁰ N̄oi Jesu í mà gbakā iyi gbugbā gò í fita hai si arai n̄ju nò í sinda wa cò zamaau nò í ni, yooi í lu jaaem.

³¹ N̄oi m̄ac̄e ña à s̄s̄o à ni, debei í kù waa ye zamaa iyi wa manteei, nò ì waa ni yooi í luè?

³² N̄oi Jesu í sinda í cò in̄e ñau ku ba ku ye in̄e iyi í ce b̄ēēbeu.

³³ N̄oi abou wa yaya do n̄jo, domi í mà mii iyi n̄ju í ce. N̄oi í naa í gule si wajue í s̄s̄o ntò si mii iyi í ba n̄ju fei.

³⁴ N̄o Jesu í s̄s̄o í ni, abooyi, naan̄ēi í faabāe. Koo w̄ēe si laakāe, ì ba iri si b̄ȭēu mbe.

³⁵ Si bei Jesu wa fò ideu, in̄e gò ña à naa hai kpas̄ēi Zairusi in̄e ngbou, à s̄s̄o à ni, ama inaabōēu í ku. Maà wahala M̄ētu má.

³⁶ Amma Jesu kù dasi ide n̄jau. Nò í s̄s̄ Zairusi í ni, maà j̄ò zigie ku da, aw̄o de dasi naan̄e.

³⁷ N̄oi í ni in̄e gò ku maà si n̄ju kpas̄ēi Zairusi wa bii kù je Pīē do Zaaki, do Z̄aa if̄oi Zaaki.

³⁸ Iyi à to nò Jesu í ye zamaa nla gò be à waa c̄a k̄pok̄poo, à waa kpata à waa d̄s̄o anu nla nla.

³⁹ N̄oi í lo kpas̄ēu í bee ña í ni, na mii í ce ì waa d̄s̄o anu b̄ēēbe ña. Na mii í j̄ò ì waa kpata ña. Amau kù ku m̄ēe, wa s̄i n̄jooi.

⁴⁰ Nò à waa yaakōe. N̄oi Jesu í j̄ò aña fei à fita, í gbe baau do iyei amau do m̄ac̄o m̄ēeta ña iyi à suu wau, ñoi à lo bii amau í wa.

⁴¹ N̄oi Jesu í mu aw̄oi amau í fò do feēe í ni, talita kumi, waat̄o ama inaabo, dede. Amui, n̄ s̄ē.

⁴² N̄oi gbakā ama inaabou í dede nò wa ne. Í ne zakai ad̄s̄o maateji. Iyi in̄e ñau à ȳōo ñoi à biti ntò ntò.

⁴³ N̄oi Jesu í s̄s̄o ña í ni a n̄aa ije ku je. Nò í s̄s̄o ña má do kugaabu í ni a maà j̄ò in̄e gò ku gb̄o ideu.

6

Inei Nazareti ña a kù dasi Jesu naane (Cò Matie 13:53-58; Luku 4:16-30)

¹ N̄oi Jesu í ne hai kpas̄ēi Zairusi b̄e í b̄ōo ilu bii í je ama. Nò m̄ac̄ē ña à suu.

² Iyi āj̄oi kus̄imi í naa ñoi í losi ku sisia in̄e ña ide ile bii Zuifu ña à ya ce kut̄ot̄ōo. N̄oi in̄e n̄kp̄o n̄kp̄o í gb̄ōo ideu nò à biti à waa ni, hai iwoi n̄ju í ba dimii lasabu j̄iidau b̄e. Dimii bisi yoomai à mua n̄ju. Beirei í ce wa ce dimii maamaakeu ih̄e.

³ Kù je woo gbe j̄ii n̄ou mbe ya, amai Maariu m̄ēe. Mà kù je igb̄ai Zaaki do Zozee, do Zudu do Sim̄ōo mbe ba. Nò wec̄ē ña a kù wa in̄o nwa ih̄e? To, lasabu n̄ju ñau bei wa ganji ña a dasiēo naan̄e.

⁴ N̄oi Jesu í s̄s̄o ña í ni, kù ne bii walii ci ya ne b̄ēēē bii kù je si ilei idee do si in̄oi in̄e ña do kpas̄ēe.

⁵⁻⁶ N̄oi Jesu í biti domi a kù dasiēo naan̄e. B̄ēēbei kù ȳok̄o kù ce maamaake b̄e, bii kù je b̄ȭo gò ña iyi í lesi aw̄o nò à ba iri.

Jesu í b̄e m̄ac̄o maateji ñau minji minji (Cò Matie 10:5-15; Luku 9:1-6)

Si anyie, Jesu í ya maa dabii dabii si ileeko ñau ku maa sisia in̄e ña idei Ilaās̄.

⁷ N̄oi í kpe woo b̄e maateje ñau nò í b̄e ña minji minji, í mu n̄ña gbugbā a lelēo in̄e in̄ōko ña.

8 Í s̄s̄ ŋa í ni, i maà so nk̄ama si iseeɛɛ n̄ɛu. I maà so ije hee má je b̄oɔ, hee má je fia, í gbe golo.

9 I dasi baata n̄ɛ amma i maà kpele ib̄o minji.

10 N̄ɔi í s̄s̄ ŋa má í ni, bii í to ilu bii í waa b̄o ŋa, i wa kpas̄e bii à dasi n̄ɛ hee i koo í neò hai ilu be ŋa.

11 Bii í je bii ḡo ŋa ine ŋa a kù gba n̄ɛ hee má je a gb̄o ide n̄ɛ, i fita hai be ŋa, n̄o í gb̄ugh̄a n̄ɛa irurui baata n̄ɛ ŋa ku ba ku je n̄ɛa seeda iyi kiitii Ilaaò á naa si ŋa.

12 N̄o m̄oɔ ŋau à n̄e n̄o à waa waazoa ine ŋa à waa ni a kpaasi id̄o.

13 N̄o à lele inei in̄oɔko nkp̄o nkp̄o, n̄o à ya tontooa b̄o nkp̄o nkp̄o ikpo si iri. N̄o à ba iri.

Idei ikui Z̄aa woo dasi inyiui

(C̄o Matie 14:1-12; Luku 9:7-9)

14 Ilaalu Herodu í gb̄o baauí Jesu, si na iyi í j̄ò irie í fangaa bii fei. N̄o ine ḡo ŋa à nia Jesu, Z̄aa woo dasi inyiui í j̄l hai si bale. Na n̄ɔi í j̄ò í n̄e gb̄ugh̄a wa ceò maamaake.

15 Ine ḡo ŋa m̄o à waa nia Jesu, Elii walii n̄lai takoui. N̄o ine ḡo ŋa m̄o à waa niaa, n̄ɛu m̄o waliii bei ti tako ŋauí.

16 Amma iyi Herodu í gb̄o ideu n̄ɔi í ni, Z̄aa woo dasi inyiui. N̄ j̄ò à bu irie wo. Debei n̄ɛui í j̄l hai si bale.

17 Mii iyi í j̄ò Herodu wa f̄o beɛbe wee. Hai tako Herodu takae í ni a mu Z̄aa a d̄u a dasie piis̄o na ku t̄uò id̄oí Herodiasí. Wee Herodu í tako í so Herodiasí aboi Filipu, if̄o.

18 N̄ɔi Z̄aa í s̄s̄o í ni, kù s̄la í gba aboi if̄o e dasi kpas̄e.

19 Na n̄ɔi í j̄ò Herodiasí wa mu Z̄aa do id̄oak̄. Wa bi ku kpa a amma kù ba kp̄aa

20 si na iyi í j̄ò Herodu í m̄a beɛrei Z̄aa. Bii wa gb̄o ide e id̄o e í ya dedei, amma do n̄ɛu fei í ya bi n̄ɛu ku gb̄o. Í m̄a iyi aman̄e dee dee n̄o kuw̄ee kù n̄e taale k̄ama. Na n̄ɔi í j̄ò í bii anyie.

21 Do n̄ɛu fei, āj̄o n̄ɛu ḡo Herodiasí í ba kp̄aae. Āj̄o n̄ɛu Herodu í nya j̄ingau n̄la n̄la ku yeò ḡiḡi āj̄oí kubie. N̄ɔi í kpe akawe n̄lae ŋa do ine nḡboi soogee ŋa, do ine nḡboi ilei Galilee ŋa fei.

22 N̄ɔi ama inaaboi Herodiasí í l̄o ileu wa jojo, n̄ɔi í d̄s̄a Herodu si do ine ŋa iyi í kpe wa ŋau fei. N̄ɔi Herodu í s̄s̄ mud̄̄eui í ni, t̄ōm mii iyi í bi fei, an muue.

23 N̄o í gbasi do mii fei í ni, mii iyi í t̄ōm fei, an muue, baa bii í je bubui bommam nii.

24 N̄ɔi ama inaabou í koo í bee iyee í ni, mii í j̄o n̄ t̄ōe. N̄ɔi iyee í je í ni, t̄ōe irii Z̄aa woo dasi inyiui.

25 N̄ɔi gbak̄a ama inaabou í naa bi ilaaluu í s̄s̄o í ni, n̄ bi i muum irii Z̄aa woo dasi inyiui nsei nsei si perenti.

26 Baa do iyi in̄oí ilaaluu í f̄o nt̄o nt̄o fei kù bi ku k̄o, si na iyi í j̄ò í gbasi do mii fei si wajui ine njooe ŋau.

27 N̄ɔi gbak̄a í be sooge ḡo koo bù irii Z̄aa woo dasi inyiui wa. N̄ɔi sooge í koo í bu irii Z̄aa wa hai ile piis̄o.

28 N̄o í naaò wa si perentiui í naa í na ama inaabou. N̄o ama inaabou m̄o í koo í na iyee.

29 Iyi m̄oɔi Z̄aa ŋa à gb̄o iyi í ku, n̄ɔi à naa à soo à koo à suu.

Jesu í wò aman̄e dubu miu (5.000)

(C̄o Matie 14:13-21; Luku 9:10-17; Z̄aa 6:1-14)

30 Nɔ woo be maateji ɲa iyi Jesu í tako í be ɲau à baa bi tɛɛ à waa sisiaa mii ɲa iyi aɲa à ce fei do cio iyi à kɔ inɛ ɲa si fei.

31 Nɔ inɛ ɲa à wasi ku naa ku nɛ hee Jesu do mɔcɛ ɲa a kù ba fayai ku jɛ. Na ɲoi í jò í sɔ ɲa í ni, í jò ka nya ara nwa ka bɔ ikpa gbabua ku ba í sími keeke ɲa.

32 ɲoi à jò inɛ ɲau be, nɔ à koo à lɔ akɔi inyiú à bɔ ikpa gbabua.

33 Amma inɛ nkɔɔ í yɛ ɲa waati iyi à waa nɛ, nɔ à mà ɲa. ɲoi à mà tengi bii à waa bɔu. Nɔ inɛ ɲa à sei wa do ise hai ilu ɲa fei à cua ɲa tengi bii à waa bɔu.

34 Iyi Jesu í to wa ɲoi í fita hai inɔ akɔu. Nɔ í yɛ zamaa nkɔɔu. ɲoi í ce araare ɲa, domi à yei bei angudá ɲa iyi a kù nɛ woo degbe. ɲoi í lɔsi ku kɔ ɲa si cio nkɔɔ.

35 Si bei alɛ wa lɛ, ɲoi mɔcɛ ɲa à naa bi tɛɛ à ni, inyau wee gbabuai, nɔ idú wa dú.

36 Na ɲu, da inɛ ɲau a bɔ ilɛeko ɲa do inɔ ilu ɲa iyi à wa amɛɛ, ku ba a koo a ra mii iyi aa jɛ.

37 Amma í sɔ ɲa í ni, inɛ taka nɲɛ í na ɲa ijɛ a jɛ. ɲoi à jɛaa à ni, í kù mà baa bii à so fiaí icei cukpa mɛɛjɔ, kaa to ka ra ɲa pɛɛ ka na ɲa a jɛ.

38 ɲoi Jesu í bee ɲa í ni, pɛɛ feloi í nɛ ɲa. Í koo í cɔ wa. Iyi à koo à cɔ, ɲoi à ni, pɛɛ miui à nɛ do cɛɛ minji.

39 Nɔ Jesu í sɔ mɔcɛ ɲau í ni a jò inɛ ɲau a buba si fɔfɔ tútúu be iká iká.

40 ɲoi à buba iká iká, tuuba gɔ ɲa amanɛ cɔɔ, tuuba gɔ ɲa mɔ amanɛ ciítaa.

41 ɲoi Jesu í so pɛɛ miuu do cɛɛ minjiu, nɔ í wu iju lele í saabu Ilaaɔ. ɲoi í bububu pɛɛu nɔ í na mɔcɔ ɲau a kpɛa zamaaau. Nɔ í kpɛ ɲa cɛɛ minjiu mɔ inɛ fei í ba.

42 Aɲa fei à jɛ à yo.

43 ɲoi à ko pɛɛ do cɛɛ bubu iyi í gbɛu kɔlɔ maateji í kɔ.

44 Inɛmɔkɔ ɲa iyi à jɛ pɛɛu à wɛɛi amanɛ dubu miu (5.000) bàkà inaabo do amu ɲa baasi.

Jesu wa nɛ si antai tenku

(Cɔ Matie 14:22-33; Zaa 6:15-21)

45 Iyi à tā gbakā ɲoi Jesu í jò mɔcɛ ɲau à lɔ akɔi inyiú ku ba a takɔɛ a kua ice ihɔ, ikpa Besaida. Iyi à waa nɛ nɔ í ni zamaa ku nɛ.

46 Waati iyi í jò à nɛ ɲoi í koo í gú iri kuta gɔ ku ba ku ce kutɔɔ.

47 Nɔ í wa be hee idú í koo í dú, nɔ akɔi inyiú í wa si aninii tenkuu do mɔcɔ ɲau nɔ Jesu mɔ í wa ilɛ ɲu aká.

48 Í yɛ mɔcɛ ɲau à wa si wahalai ku wai akɔi inyiú, domi fufuu wa kò ɲa. Zakai amɛɛjumá ɲoi í maai si ɲa, wa nɛ si antai inyiú wa bi ku cua ɲa.

49 Amma waati iyi à yɔɔ wa nɛ si antai tenkuu ɲoi à tamaa bei zlii, ɲoi à waa dɔ anu.

50 Aɲa fei à yɔɔ ɲoi njo wa mu ɲa. ɲoi gbakā Jesu í ba ɲa ide ku fɔ í sɔ ɲa í ni, í sù laakai nɲɛ ɲa. Amui Jesu, í maà ce njo ɲa.

51 ɲoi í lɔ inɔ akɔu í ba ɲa be, nɔ fufuu í leekí. ɲoi zigi ɲa fei í da à biti hee,

52 domi a kù gbɔ yaasei maamaakei pɛɛu si na iyi í jò idɔ ɲa í le.

Jesu í jò bɔɔ ɲa à ba iri si ilei Genesareti

(Cɔ Matie 14:34-36)

53 Iyi à kua tenkuu à tā ɲoi à to ilei Genesareti à koo à dɔ akɔ ɲa bi ku leekú.

54 Wee inɛ gɔ ɲa à wa be. Iyi Jesu do mɔcɛ ɲa à fita hai sí akɔu gbakā ɲoi inɛ ɲau à mà Jesu.

55 ɲoi aɲa fei à sei à waa naaɔ bɔɔ ɲa wa hai inɔ ilu ɲa. À ya so ɲa wai si sɛɛ ɲa a naaɔ ɲa wa tengi bii à gbɔ í wau.

56 Bii Jesu í to fei, hai ileeko ña do ilu nla ña do iko bii ine ña à waa sũ fei, à ya maa naaò bõò ña wai si bantuma bii í wau. Ñõi à ya tõe ku jò aña a lu baa itfi kumbooe. Nõ ine ña iyi à luu fei à ya ba irii.

7

Dedembai bala ña (Cõ Matie 15:1-9)

1 Ñõi Farisi ña do woo kõ ine ña si wooda gõgõ ña à naa hai Zeruzalemu nõ à totõ kõkõi Jesu.

2 Ñõi à ye maccõe gõ ña à waa je do awõ riisi, waato a kù wõõ si bei à ya ce si dedemba ña.

3 Wee Farisi ña do Zuifu ña iyi à gbe fei, à waa too dedembai bala ña ña. Bii kù je à wõõ sãa sãa a ci ya je ngõgõ.

4 Beẽbe mõi, bii à baa hai aja nõ a kù wõõ a ci ya je. Mii nkpõ nkpoi à ya ce má iyi í je dedemba ña. Mii ñau gõgõ ña wee, kãõfu ku wiẽ do boonyi do cakai iso nkpa ña.

5 To, si bei Farisi ña do woo kõ ine ña si wooda ñau à ye maccõ ñau à waa jẽd awõ riisi ñõi í jò à bee Jesu à ni, na mii í ce maccõ ña a kù waa too dedembai bala nwa ña. Na mii í jò à ya je do awõ riisi.

6 Nõ Jesu í je ñña í ni, inje ilu muafiti ña, hai tako Ezai í ce waliiei dee dee na iri ññe waati iyi í kõ si tiaẽ í ni,

“Ilaaõ í ni,
Ine ñau ihẽ à waa ceem beẽrei do gele ññu akã.
Amma idõ ñña í jlim.

7 Kutõ iyi à waa ceem ngbei,
Domi woodai amane ñai à waa kõ ine ña si nõ à waa ni woodam nii.”

8 Ñõi Jesu í sõ ña má í ni, ì waa jò woodai Ilaaõ ña nõ ì waa too dedembai amane ña.

9 Do ntõ í waa kpa woodai Ilaaõ ñai ku ba i sãsi dedemba ññe ña.

10 Moizi í ni, “i jirima iyeò baa ññe ña”. Nõ í ni má, “ine iyi wa fõ laalõ iyeò baee ña, a kpa lafẽe.”

11 Amma inje, ì waa fõ ide mmu. Ì waa ni ine á yõkõ ku sõ iyeò baee ku ni fia iyi ññu á sobi ña do, ti Ilaaõi. Fiaui ì waa kpe kõõbã ña.

12 Nõ bii ine í dõ beẽbe, ì kaa náa kpãa ku sobiò iyeò baee má ña.

13 Beẽbe, ì waa kpa idei Ilaaõ ña nõ ì waa too dedemba iyi à jò ññe ña. Nõ ì waa ce mii laalõ nkpõ má iyi í jò dimi beẽbe ña.

Mii iyi í ya dasi ine riisi (Cõ Matie 15:10-20)

14 Ñõi Jesu í kpe zamaau má bi tee ñõi í sõ ña í ni, inje fei i sotfi i gbõ yaasei idem ña.

15 Nkãma kù wee iyi á lo do gelei amane ku dasie riisi. Amma iyi á fita hai si idõ amane, ññui á dasie riisi. [

16 Ine iyi í ne itfi iyi á gbõò ide, ku gbõ.]

17 Ñõi Jesu í nya arae hai bi zamaau í koo í lo kpasẽ. Waati iyi í lo kpasẽu ñõi maccõ ñau à beee yaasei mõnda.

18 Ñõi í bee ña í ni, ì kù ne bisi ñai? I kù mà ña mii iyi á lo inõi amane hai waduude kaa dasie riisi?

19 Kaa dasie riisi, domi ije kaa lo si idõ ine bii kù je si inõe, nõ ku yõ ku bei ku fita. Jesu í fõ beẽbei ku ba ku sõ ña iyi ije kãma kù je iwò.

20 Nɔ́ í ní mǎ́, mii iyi wa fita hai si idɔ́i amanɛi í ya dasiɛ riisi,

21 domi hai si idɔ́i amanɛi lasabu laalɔ́ do icu ku ko, do ile ku ce, do inɛ ku kpa,

22 do sakara, do kɔ́dɛɛ, do inɔ́ ku kǎ́, do takii, do daa iyi í lɔ́ zaka, do igu, do funɛi inɛ ku nya, do faao, do idɔ́ ku le í ya fita.

23 Mii laalɔ́ ɲau be fei hai si idɔ́i amanɛi wa fita nɔ́ aɲai à ya dasi inɛ riisi.

Abo dimi mmu gɔ́ í dasi Jesu naane

(Cɔ́ Matie 15:21-28)

24 Iyi Jesu í fɔ́ bɛɛbɛ í tǎ ɲɔ́i í dasi kpǎ́a í bɔ́ ilɛɛkoi Tii, ɲɔ́i í lɔ́ kpasɛ́ gɔ́. Wee kù waa bi inɛ gɔ́ ku mà, amma kaa yɔ́kɔ́ ku manji.

25 Abo gɔ́ í wa bɛ, ama inaaboɛ í nɛ inɛi inɔ́okɔ́. Iyi í gbɔ́ Jesu í to wa bɛ gbakǎ́, ɲɔ́i í naa í gule si wajue.

26 Abou í bɛi í jɛ dimi mmu. À buui Fenisi si ilɛi Siri. ɲɔ́i wa tɔ́ɔ́ Jesu ku lelea ɲɲi inɛi inɔ́okou hai si amaɛu.

27 Amma Jesu í sɔ́ɔ́ í ní, jɔ́ amu ɲa a jɛ a yo titǎ́, domi kù sla a gba ijɛi amu ɲa a na aja keeke ɲa.

28 ɲɔ́i abou í ní, ntɔ́i Lafɛɛ. Amma baa do ɲɲu fei, aja keeke ɲau à ya wa abɛi taabu a maa jɛ buubuui ijɛi amu ɲa iyi wa cuku wa.

29 ɲɔ́i Jesu í sɔ́ɔ́ í ní, na ide iyi ì fɔ́u bɛ, nɛ. Inɛi inɔ́okou í fita siɛ mbe.

30 Iyi í nyi kpasɛ́ɛ ɲɔ́i í koo í ba amau wa sù si daayi, inɛi inɔ́ ikou í fita siɛ tǎ́.

Jesu í jɔ́ dekl gɔ́ í ba iri

31 ɲɔ́i Jesu í dede hai ilɛɛkoi Tii í too do Sidɔ́ɔ́, í bɛi í bɔ́ tenkui Galilee si ile iyi à ya kpe llu Mɛɛwa ɲau.

32 Iyi í to, ɲɔ́i inɛ gɔ́ ɲa à naaɔ́ dekl gɔ́ wa, iyi ci ya yɔ́kɔ́ ku fɔ́ ide sǎ́a sǎ́a, ɲɔ́i à tɔ́ɔ́ Jesu ku lesiɛ awo.

33 ɲɔ́i Jesu í bɔ́ɔ́ɛ hee bii í jìɔ́ zamaau. ɲɔ́i í dasi amaawɔɛ si itfi deklɔ́, nɔ́ í tu antɔ́, í jɔ́a si amɛɛ.

34 Nɔ́ í wu iju lele í jilɛ idɔ́ í fɔ́ do fee ɲa í ní, efata, waatɔ́, cí.

35 ɲɔ́i gbakǎ́ itfi mǎ́kɔ́u í cí nɔ́ amɛɛ í tɛ, nɔ́ í sinti ku fɔ́ ide dee dee.

36 Jesu í sɔ́ ɲa í ní a maà sɔ́ inɛ gɔ́, amma si bɛi wa sɔ́ ɲau, bɛɛbɛ mɔ́i aɲa mɔ́ à wasi ku sɔ́ inɛ ɲa.

37 ɲɔ́i inɛ ɲau à biti hee í caa à waa ni, mii iyi wa ce fei í slai. Í jɔ́ baa dekl ɲa à waa gbɔ́ ide, inɛ ɲa iyi a ci ya yɔ́kɔ́ a fɔ́ ide wo à waa fɔ́ bebɛi.

8

Jesu í wò amanɛ dubu mɛɛ (4.000)

(Cɔ́ Matie 15:32-39)

1 Iyi í ce ajɔ́ minji ɲɔ́i zamaa nla gɔ́ í tɔ́tɔ́ bi tɛɛ mǎ́. Nɔ́ wee a kù nɛ mii iyi aa jɛ. ɲɔ́i Jesu í kpe mǎ́cɔ́ɛ ɲau í sɔ́ ɲa í ní,

2 araarei zamaau ihɛ́ wa mum domi ajɔ́ mɛɛta ɲɲai ihɛ́ iyi à wa bi tom, nɔ́ sɔ́nda kǎ́ma kù gbɛ ɲa mǎ́.

3 Bii n jɔ́ à nɛɔ́ ari aa koo a cuku kpǎ́a, si bɛi idei inɛ gɔ́ ɲa í jì.

4 ɲɔ́i mǎ́cɔ́ɛ ɲau à beɛɛ à ní, iwoui aa ka ba pɛɛ si gbabuau ihɛ́ iyi aa jɛ a yɔ́ɔ́.

5 ɲɔ́i Jesu í bee ɲa í ní, pɛɛ feloi í nɛ ɲa. ɲɔ́i à ní, ara mɛɛjɛi.

6 ɲɔ́i Jesu í ní zamaau fei ku buba ile. Nɔ́ í so pɛɛ ara mɛɛjɛu í bɛi í saabu Ilaaɔ́, nɔ́ í bububue í na mǎ́cɔ́ɛ ɲau a kpɛ́ ɲa. ɲɔ́i à kpɛ́a zamaau.

7 Wee à nɛ cɛɛ keeke gɔ́ ɲa bɛ mǎ́. ɲɔ́i Jesu í saabu Ilaaɔ́ mǎ́, í bɛi í ní a kpɛ́ ɲa, nɔ́ à kpɛ́ ɲa cɛɛ ɲa mǎ́.

8 Nɔ aŋa fei à jɛ à yo. Nɔi à naa à ko bubui pɛɛ ŋa iyi í gbeu kɔlɔ mɛɛje.

9 Jiai inɛ ŋau í to zakai aŋa dubu mɛɛ (4.000). Nɔi Jesu í bei í jò inɛ ŋau à nɛ.

10 Nɔi gbaká í koo í lɔ akɔi inyi do mɔcɔɛ ŋa à bɔ ikpa Daamanuta.

Farisi ŋa à bi Jesu ku ce maamaake

(Cɔ Matie 16:1-4)

11 Nɔi Farisi gɔ ŋa à naa bi Jesu à wasi ku baa kakɔɔ ku ce. À cɔ laakaɛ, à tɔɔɛ ku ce maamaake iyi á nyisi iyi gbugbɛɛ hai bi Ilaaɔi wa naa.

12 Nɔi Jesu í jilɛ idɔɛ í ni, na mii í ce inɛi nsei ŋau ihɛ à waa tɔɔm n ce maamaake. Ntɔ ntɔ, n kaa n nyisi ŋɛ maamaake káma gɔ.

13 Nɔi í jò ŋa í koo í lɔ akɔu do mɔcɔɛ ŋa a kua do ice ihɔ.

Lefeei Farisi ŋa do ti inɛi Herodu ŋa

(Cɔ Matie 16:5-12)

14 Wee mɔcɔɛ ŋau à gbeje ije ku so, pɛɛ akáí à nɛ si akɔu bɛ.

15 Nɔi Jesu í sɔ ŋa í ni, i ce laakai i nya ara nɛɛ hai bi lefeeí Farisi ŋa do ti inɛi Herodu ŋa.

16 Nɔi mɔcɔ ŋau à waa sɔ nɛɛ ide à waa ni, si na iyi í jò a kù nɛ ijei í jò wa dɔ bɛɛbɛ.

17 Wee Jesu í mà iyi à waa fɔ ŋɔi í ni, na mii í ce í fɔ ì waa ni ŋa, si na iyi í jò a kù nɛ pɛɛi. Inɛ mɔ i kù mà ŋa hee nsei? I kù gbɔ yaasei ideu ŋai? I kù nɛ bisi ŋai? Idɔ nɛɛ mɔ í lei?

18 Í jò ì nɛ iju ŋa mɛɛ, i ci ya ye ilu ŋai? I kù nɛ ití ŋa ba. I ci ya gbɔ ide ŋai? I ci ya ye gígí ŋai?

19 Waati iyi ñ kpɛa amane dubu miu pɛɛ ara miuu, pɛɛ kɔlɔ feloi búbù iyi í gbeu í ce. Nɔi à jɛaa à ni, kɔlɔ maateejii.

20 Nɔi Jesu í bee ŋa má í ni, si waati iyi ñ bu pɛɛ ara mɛɛjeu ñ na amane dubu mɛɛ ŋau, pɛɛ bubu iyi í gbeu kɔlɔ feloi ì kóo ŋa. Nɔi à jɛaa à ni, kɔlɔ mɛɛjei.

21 Nɔi Jesu í sɔ ŋa í ni, i kù gbɔ hee nsei ŋa?

Jesu í jò fɛɛju gɔ í ba iri Besaida

22 Nɔi à to ilu gɔ iyi à ya kpe Besaida, nɔ inɛ gɔ ŋa à náaa Jesu fɛɛju gɔ wa, à tɔɔɛ ku luu.

23 Nɔi í mu awoi fɛɛjuu í bɔɔɛ alalai iluu. Nɔi í daa antɔ si ijue í lesie awo í ni, ì waa ye ngɔgɔ?

24 Nɔi fɛɛjuu í cɔ ilu í ni, ñ wa n ye amane ŋa à waa nɛ, amma à yei bei jli ŋa.

25 Nɔi Jesu í lea awo si iju má. Iyi inɛɛu í cɔ ilu má nɔ í ba wee nɛɛu í ba iri, wa ye ilu wau wau.

26 Nɔi Jesu í ni ku nɛ kpasɛɛ, amma ku maà too do inɔ ilu má.

Piɛɛ í ni Jesu í jɛ inɛ iyi Ilaaɔ í cica

(Cɔ Matie 16:13-20; Luku 9:18-21)

27 Nɔi Jesu do mɔcɔɛ ŋa à nɛ ikpa ilu ŋa iyi à wa kɔkɔi Sezaree, si ilei Filipi. Nɔi si kpáau í bee mɔcɔɛ ŋa í ni, yooi inɛ ŋa à ya ni ñ jɛ.

28 Nɔ à jɛaa à ni, inɛ gɔ ŋa à ya ni awoi Zaa woo dasi inyii. Inɛ gɔ ŋa mɔ à ya ni awoi Elii walii nlai takoui. Inɛ gɔ ŋa mɔ à ya ni awoi inɛ akáí walii ŋaui.

29 Nɔi Jesu í bee ŋa í ni, inɛ mɔ ni, yooi ì ni ñ jɛ ŋa. Nɔi Piɛɛ í jɛaa í ni, awoi Kirisii, inɛ iyi Ilaaɔ í cica.

30 Nɔi Jesu í sɔ ŋa do kugaabu í ni a maà sɔ inɛ gɔ.

Jesu wa fɔ ideí ikuɛ do kujɛ

(Cɔ Matie 16:21-28; Luku 9:22-27)

³¹ Njoi Jesu í sinti ku sɔ mɔcɔe ɲau í ni nɲu Amai Amane, í gbe nɲu ku ce wahala jiiida. Ine ngbo ɲa do ine ngboi woo weei Ilaaɔ ɲa do woo kɔ ine ɲa si wooda ɲa aa kɔsi nɲu a kpa nɲu, amma nɲu á jli hai si bale si ajo meetasia.

³² Í fɔ ideui sãa sãa, kù singae. Njoi Piee í gbãa í bɔɔe kɔkɔle nɔ í ni ku maà fɔ beɛbe.

³³ Amma Jesu í sinda í cɔ mɔcɔe ɲa, nɔ í la si Piee í ni, sekee hai bi tom, Seetam, domi í kù waa ce lasabui Ilaaɔ, í gbe ti amane ɲa.

³⁴ Si anyie, í kpe zamaau do mɔcɔe ɲa, í sɔ ɲa í ni, ine iyi wa bi ku toom, ku jɔ idɔɔbie nɔ ku so jli ku gaau ku toom wa.

³⁵ Nɔ ine iyi wa bi ku ba kuwee do idɔɔbie, kaa baa. Amma ine iyi í nyɔ kuweee na irim do na laabaau jiidau, lafee á baa do ntɔ.

³⁶ Aranfãani yoomai amane í ne bii í ba amanii andunya fei nɔ í kua kuweee.

³⁷ Mâ mii í wee iyi amane á kpaasiɔ kuweee.

³⁸ Nɔ Jesu í ni má, inei nsei ɲa ilu dulum ɲai iyi a kù leeklɔ Ilaaɔ nɲu akã. Na nɲu, ine iyi wa ce anyɔi amu Amai Amane, walakɔ wa ce anyɔi idem si waju nɲa, amu mɔ an ce anyɔi lafee waati iyi an nyi wa. Nɔ waati iyi an nyi wa an nyi wai do amboei Baam do amalekae ɲa ajo.

9

¹ Njoi Jesu í sɔ ɲa má í ni, ntɔ ntɔ, ine ɲa iyi à wa ihẽ si nsei, gɔgɔ ɲɲa ɲa aa ye bommai Ilaaɔ wa naa do gbugbã a bei a ku.

Arai Jesu í daana

(Cɔ Matie 17:1-13; Luku 9:28-36)

² Si anyii ajo meefa Jesu í kpe Piee do Zaaki do Zãa í nya ɲa ikã nɔ à koo à gũ iri kuta nla gɔ aɲa duusɔ. Si bei à waa cɔɔ ɲɔi à ba arae í kpaasi.

³ Njoi jaae ɲa wa daana jiiida í fũuta pai pai hee ine gɔ kù wee si andunya ihẽ iyi á yɔkɔ ku fɔ acɔe ku fũuta beɛbe má.

⁴ Si anyie ɲɔi Elii do Moizi à faata wa à waa baa ide ku fɔ.

⁵ Nɔ Piee í sɔ Jesu í ni, Meetu, á sɔa ka maa wa ihẽ. Jɔ ka ce ilei acɔ meeta, akã titee, akã mɔ ti Moizi, akã mɔ ti Elii.

⁶ Wa fɔ beɛbei si na iyi í jɔ njo í mu ɲa hee í jɔ kù mà baa bei á ni.

⁷ Njoi bukɔɔ gɔ í naa í bii ɲa, nɔ hai si bukɔɔu à gbɔ ide ku fɔ gɔ í ni, ine ihẽi í je amam, n̄ buu jiiida jiiida. I ya gbɔ idee ɲa.

⁸ Njoi gbakã mɔcɔe ɲau à cɔ bii fei, nɔ a kù ye ine gɔ bii kù je Jesu nɲu akã do aɲa taka ɲa.

⁹ Njoi à waa kita wa hai iri kutau nɔ Jesu í sɔ ɲa í ni a maà sɔ ine gɔ mii iyi à ye hee nɲu Amai Amane koo ku nɔ ku jli hai si bale má.

¹⁰ Nɔ à jirima ide iyi í sɔ ɲau amma à waa bee nje ide à waa ni, yoomai í je ine ku ku nɔ ku jli má.

¹¹ Nɔ à bee Jesu à ni, na mii í ce woo kɔ ine ɲa si wooda ɲau à ni Elii á tako Kirisi ku naa.

¹² Njoi í je ɲɲa í ni, ntɔi Eliii á tako ku naa ku teese mii fei sãa sãa. Amma kukɔi idei Ilaaɔ í ni má, ine ɲa aa kpã Amai Amane iju jiiida nɔ a dondae, mà iboi.

¹³ Amma n̄ wa n sɔ ɲe iyi Elii í naa tã, nɔ ine ɲa à wahalae bei à bi, si bei kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ.

Jesu í faaba ama gɔ iyi í ne inei inɔko

(Cɔ Matie 17:14-21; Luku 9:37-43a)

14 Waati iyi Jesu do mɔcɔ mɛɛta ɲau à waa to wa kəkɔi mɔcɔ bubu ɲau, ɲɔi à ye zamaa nla nla gɔ í kaako ɲa, do woo kɔ inɛ ɲa si wooda gɔ ɲa iyi à waa ba ɲa kakɔɔ ku ce.

15 Iyi inɛ ɲau à ye Jesu gbakā à biti nɔ à sei à koo à coo fɔɔ.

16 Nɔi Jesu í bee mɔcɔɛ ɲa í ni, kakɔɔi mii ì waa ce inɛɔ ɲa.

17 Nɔi si inɔi zamaau inɛ akā í jɛaa í ni, Mɛɛtu, ñ naaɛ ama inɛmɔkɔm wa si na iyi í jɔ í nɛ inɛi inɔkɔ iyi í jɔ ci ya fɔ ide.

18 Waati iyi í dede siɛ fei í ya kɛkɛɛ ilei nɔ gɛlɛɛ ku ce antɔ foko ku maa ɲɔ inyi nɔ ku kasām. Wee ñ tɔɔ mɔcɔɛ ɲa a leleaa, amma a kù yɔkɔ.

19 Nɔi Jesu í sɔ ɲa í ni, inɛ hai dasi naanɛ ɲa, hee waati yoomai an maa n wa inɔ nɲɛ. Ma hee waati yoomai an maa n temuaɔ ɲɛ. I naam amau wa ihɛ ɲa.

20 Nɔ à naaɛ wa. Iyi amau í ye Jesu gbakā, ɲɔi inɛi inɔkɔku í yayaɛ do gbugbā, nɔ amau í cuku ilɛ wa bimbili í ce antɔ foko si gɛlɛɛ.

21 Nɔ Jesu í bee baɛ í ni, hai waati yoomai inɛi inɔkɔku ihɛ í muu. Nɔi baau í jɛaa í ni, hai waati iyi í wɛɛ keekei.

22 Nɔ inɛi inɔkɔku í nɛ dɔnɛɛi ku dasiɛ inɔ inai walakɔ inɔ inyi ku ba ku kpaɛ. Amma, bii aa yɔkɔ í ce ngɔgɔ, ce araare nwa, í sobi wa.

23 Nɔi Jesu í sɔɔ í ni, ì ni bii an yɔkɔ wó. Inɛ iyi í dasi naanɛ á yɔkɔ ku ce fei ndɛɛ.

24 Nɔi gbakā baai amau í dɔ anu nla gɔ í ni, ñ dasi naanɛ. Sobim ku ba n maà n sika si naanɛ ku dasim.

25 Iyi Jesu í ye akpɔi inɛ ɲau wa kɔɔsi à sei à waa naa bi ti nɲu ɲɔi í lasi inɛi inɔkɔku í ni, awɔ iyi ì ya dasi inɛ dekl ku mɔngɔ ide ku fɔ, amui ñ ni, fita si amau nɔ í maà nyi wa siɛ má.

26 Nɔi inɛi inɔkɔku í dɔ anu nɔ í yaya amau do gbugbā í bei í fita. Nɔi amau í kasām hee inɛ nkpɔ í ni í kui.

27 Amma Jesu í mu awɔɛ í dedeɛ nɔ amau í leekl.

28 Si anyiɛ Jesu í lɔ kpasɛ gɔ, nɲu do mɔcɔɛ ɲa aɲa duusɔɔ. Nɔi mɔcɔɛ ɲau à beɛ à ni, na mii í ce awa a kù yɔkɔ a kù lele inɛi inɔkɔku.

29 Nɔi Jesu í je nɲa í ni, do kutɔɔ nɲu akāi aa yɔkɔ ì nyaɔ dimii inɛi inɔkɔku be ɲa.

Jesu í nyi wa fɔ idei ikue do kujɛ má

(Cɔ Matie 17:22-23; Luku 9:43b-45)

30 Si anyiɛ, Jesu do mɔcɔɛ ɲa à nɛ hai be nɔ à koo à dabii dabii si ilei Galilee. Wee Jesu kù bi inɛ ɲa a mà bii nɲu í wa,

31 domi wa kɔ mɔcɔɛ ɲau si cio nɔ í sɔ ɲa í ni, aa mu amu Amai Amanɛ a daa inɛ ɲa si awɔ. Aa kpaɛ, amma si aɲɔ mɛɛtasia an jɪ hai si balɛ má.

32 Amma mɔcɔɛ ɲau a kù gbɔ yaasei ideu, nɔ à waa ce nɲoi ku beɛɛ.

Yooi í je inɛ ngbo

(Cɔ Matie 18:1-5; Luku 9:46-48)

33 Nɔi à to wa Kaperanumu. Waati iyi à to kpasɛ ɲɔi Jesu í bee mɔcɔɛ ɲa í ni, kakɔɔi mii ì waa ce wa si kpāu be ɲa.

34 Nɔi à coko, domi hai kpāa à waa ce kakɔɔ wai aɲa duusɔɔ a ba a mà inɛ iyi í je inɛ ngbo.

35 Nɔi Jesu í buba, nɔ í kpe amanɛ maateɛji ɲau í sɔ ɲa í ni, inɛ iyi wa bi nɲu ku je inɛ sinte, lafɛɛi á je inɛi ankāanyii inɛ fei nɔ ku je woo ce icei inɛ fei.

36 Nɔi í so ama keeke gɔ í leeklɛ si anini nɲa, nɔ í so amau si ikpae, í bei í sɔ ɲa í ni,

³⁷ inε iyi í gba ama keeke bei inε ihε na irim, amui í gba. Inε mō iyi í gbam, kù jε amu akāi í gba, inε iyi í bεm wai í gba.

*Inε iyi kù jε mbεε nwa inε nwai
(Cō Luku 9:49-50)*

³⁸ Njoi Zāa í sōo í ni, Mεεtu, à yε inε gō iyi í ya maa lele inεi inōko ηa do iriε, nō à kōa domi kù waa tooe kù jε inε nwa.

³⁹ Amma Jesu í jεaa í ni, í maà kōa ηa. Inε gō kaa yōkō ku ce maamaake do irim nō bii í tekεε gbakā ku fō laalōm má.

⁴⁰ Do ntō, inε iyi kù jε mbεε nwa inε nwai.

⁴¹ Ntō ntō, inε iyi í mu nηε inyi ku mō na irim, si na iyi í jō ì jε titom ηa, lafεε kaa kua ribae pai.

Idei dulum

(Cō Matie 18:6-9; Luku 17:1-2)

⁴² Njoi Jesu í sō ηa má í ni, inε iyi í dasi inε akāi ama keeke ηa iyi à dasim naaneu ihε kurara, í tia a dīa lafεε alō gō si kōōε, nō a sōsiε si tenku.

⁴³ Bii í jε awō akāei wa dasiε kurara, buu. Á tia í lō si kuwεε iyi ci ya tā do awō akā do iyi aa nε awō minji fei nō í lō si inyai wahala si ina iyi ci ya ku. [

⁴⁴ Tengi be kokoo ku ηō ara ηa a kaa ku nō inau mō kaa ku.]

⁴⁵ Bii í jε kute akāei wa dasiε kurara, buu. Á tia í lō si kuwεε iyi ci ya tā do kute akā do iyi aa nε kute minji fei nō í lō si inyai wahala. [

⁴⁶ Tengi be kokoo ku ηō ara ηa a kaa ku nō inau mō kaa ku.]

⁴⁷ Nō bii í jε iju akāei wa dasiε kurara, nyaa. Á tia í lō si bommai Ilaaō do iju akā do iyi aa nε iju minji fei nō í lō si inyai wahala.

⁴⁸ Tengi be kokoo ku ηō ara ηa a kaa ku nō inau mō kaa ku.

⁴⁹ Ntō ntō si bei à ya fāsi inja fei imu, beεbe mōi inε fei à yε ijuupā iyi í yε bei ina ku cō laakae.

⁵⁰ Imu mii nceei, amma bii didōi imu í ku, mii aa dasi í jō ku dō má ηa.

⁵¹ Inε fei í sla í yε bei imu ηa, í maa gbō si nje ηa.

10

Jesu wa fō idei nje ku kōi abo do mōkō

(Cō Matie 19:1-12; Luku 16:18)

¹ Njoi Jesu í nε hai be í bō ilēi Zudeε. Si anyiε nō í kua í bō ikpa icei idoi Zuudεε. Njoi zamaa gō í tōtō kōkōε má, ηoi í lōsi ku kō nηa si cioi idei Ilaaō si bei í nε dōnεei ku ce.

² Njoi Farisi gō ηa à naa bi tεε ku ba a cō laakae, nō à beεε bii í jε amanε í nε kpāa ku kōsi aboe.

³ Njoi Jesu í jε nηa í ni, si ideu be, wooda yoomai Moizi í kō nηε wo.

⁴ Njoi à ni, Moizi í ni, bii í waa kōsi aboe aa ceaa tiai nje ku kō í bei í kōsiε.

⁵ Njoi Jesu í sō ηa í ni, na idō ku le nηei í jō Moizi í kō nηε beεbe.

⁶ Amma hai sinte, waati iyi Ilaaō í taka andunya, í ce inemakōi do inaabo.

⁷ Na nηu, mōkō á jō iyeō baεε nō nηu do aboe a maa wεε

⁸ nō aηa minji fei a baa a jε ara akā. Si beεbe a kù jε aηa minji má, ara akā dei à jε.

⁹ Na nηu, amanε ku nε ku fεεfε mii iyi Ilaaō í tōtō.

¹⁰ Iyi í fō beεbe í tā ηoi à bō kpasε nō mōcōε ηau à waa beεε ide si ide akāu má.

¹¹ Njoi Jesu í sō ηa í ni, inε iyi í kōsi aboe nō í so mmue dulum nii í ce bi abo sinteu si na iyi í jō í ce sakara.

12 Bɛɛbɛ mai bii inaabo í kɔ mɔkɔɛ nɔ í so mɔkɔ titɔ í ce sakarai.

Jesu í weea ama keeke ɲa

(Cɔ Matie 19:13-15; Luku 18:15-17)

13 Nɔi inɛ ɲa à gbã ama keeke ɲa à naaa Jesu wa ku lu ɲa. Amma mɔcɛ ɲau à waa lasi inɛ ɲa iyi à naaɔ ɲa wa.

14 Iyi Jesu í yɛ mii iyi à waa ceu, ɲɔi idɛɛ í kɔ, í sɔ ɲa í ni, í jò amu ɲau a naa bi toom, í maà ganji ɲa. Domi Ilaaɔ í je ilaalui inɛ ɲa iyi à jò ɲa.

15 Ntɔ ntɔ, inɛ iyi kù waa sũa Ilaaɔ iri ilɛ bei ama keeke, Ilaaɔ kaa je ilaalui lafɛɛ pai.

16 Nɔi í so amu ɲau si ikpɛɛ í lesi aɲa fei awɔ, nɔ í wee ɲa.

Idei ilu fia gɔ

(Cɔ Matie 19:16-30; Luku 18:18-30)

17 Nɔi Jesu í dasi kpãa. Iyi wa nɛ, ɲɔi inɛ gɔ í sei wa í naa í gule si wajue í ni, Mɛɛtu, awɔ inɛ nɛɛɛ, mii an ce n baɔ kuwɛɛ hai tã.

18 Nɔi Jesu í beɛɛ í ni, na mii í ce í waa kpem inɛ nɛɛɛ. Inɛ gɔ kù wɛɛ iyi í je nɛɛɛ bii kù je Ilaaɔ ɲɲu akã.

19 Í mà sãa sãa mii iyi wooda í ni. Mii iyi wooda í ni wee, maà kpa inɛ, maà ce sakara, maà ce ile, maà jɛa inɛ gɔ sɛɛda ibo, maà takii inɛ gɔ, jirima iyeɔ baɛɛ.

20 Nɔ inɛɛu í ni, Mɛɛtu, n̄ wa n̄ jirima iyi be fei tã hai keekem.

21 Nɔi Jesu í cɔ inɛɛu do kubi nɔ í ni, í gbɛɛ mii akã. Koo í ta mii iyi í nɛ fei nɔ í kpɛa ilu are ɲa fia. Bii í ce bɛɛbɛ aa ba amani jiida lelei Aɔ. Si anyie nɔ í naa í toom.

22 Ide iyi Jesu í fɔu kù dɔa inɛɛu si. Nɔ si bei í je ilu amani nla nla ɲɔi í sinda wa nɛ do inɔ ku fɔ.

23 Nɔi Jesu í cɔ inɛ ɲa iyi à kaakɔɛu nɔ í sɔ mɔcɛɛ ɲa í ni, á gaabu hee ku caa ilu fia ku jesi Ilaaɔ ku je ilaalue.

24 Nɔi mɔcɔ ɲau à biti do ide iyi Jesu í fɔu. Nɔ Jesu í ni má, kpaasim ɲa, á gaabu hee ku caa inɛ ku jesi Ilaaɔ ku je ilaalue.

25 Í faalaa kpookpo ku lɔ si iwɔi abɛɛ do iyi ilu amani á jesi Ilaaɔ ku je ilaalue.

26 Nɔi mɔcɛɛ ɲau à biti hee í caa nɔ à bee nje à waa ni, bii bɛɛbei nɔ yooi á ba faaba.

27 Nɔi Jesu í cɔ ɲa tii, nɔ í ni, bi amanɛ ɲai kaa ce, amma bi Ilaaɔ á ce, domi Ilaaɔ ci ya mɔngɔ ngɔgɔ.

28 Nɔi Píɛɛ í sɔɔ í ni, wee, à jò mii fei tã à waa tooɛ.

29 Nɔi Jesu í ni, ntɔ ntɔ, inɛ iyi í jò kpasɛɛ wa, walakɔ igbãɛ ɲa walakɔ ifɔɛ ɲa walakɔ weclɛ ɲa, walakɔ iyeɔ baɛɛ, walakɔ amaɛ ɲa, walakɔ ikɔɛ ɲa na irim do na laabaau jiidau,

30 baa hai si andunyau ihɛ á ba mii ɲau be fei ikɔ cɔ. Á ba kpasɛɛ ɲa, do igbã do ifɔ ɲa do weclɛ ɲa, do iye ɲa, do amu ɲa, do iko ɲa, nɔ si antaɛ á ba wahala mɔ má. Nɔ ala á ba kuwɛɛ iyi ci ya tã.

31 Amma inɛ ɲa iyi à je inɛi waju ɲa si nsei, nkpɔ ɲa á na ku je inɛi anyi ɲa nɔ inɛi anyi ɲa mɔ aa na a je inɛi waju ɲa.

Jesu wa fɔ idei ikuɛ do kujɛ isɛ gbɛɛtasia

(Cɔ Matie 20:17-19; Luku 18:31-34)

32 Nɔ Jesu do mɔcɛɛ ɲa à dasi kpãa má, ɲɲu takɛ wa cua ɲa. Á waa bɔ Zeruzalɛmu. Nɔi njo í mu mɔcɛɛ ɲau nɔ inɛ mmu ɲa iyi à waa too anyi ɲau, zigi ɲa í da. Nɔi Jesu í nya mɔcɔ maateɛji ɲau ikã í lɔsi ku sɔ ɲa mii iyi á na ku ba ɲɲu.

³³ Í ni, wee à waa bɔ Zeruzalemu. Bei aa mu amu Amai Amanɛ a dasim awɔi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲa do woo kɔ inɛ ɲa si wooda ɲa. Aa ye taalem a ni a kpam. Si anyiɛ nɔ a dasim si awɔi dimi mmu ɲa,

³⁴ aa yaakom nɔ a tusim antɔ, aa tɛɛm kpɔtɔ, nɔ a kpam. Nɔ si ajɔ mɛɛtasia an ʒi má hai si bale.

*Kutɔɔi Zaaki do Zāa
(Cɔ Matie 20:20-28)*

³⁵ Nɔi Zaaki do Zāa, amai Zebedee ɲa, à bɔ bi Jesu à sɔɔ à ni, Mɛɛtu, à waa bi i ce nwa mii iyi à waa tɔɔɛ.

³⁶ Nɔ í bee ɲa í ni, mii ì bi n ce nɲɛ ɲa.

³⁷ Nɔi à jɛaa à ni, waati iyi aa na ì je bomma do amboe, ʒɔ ka buba inɛ akā awɔ nɲɛ, inɛ akā mɔ awɔ cangɛ.

³⁸ Nɔ Jesu í ni, ì kù mà mii iyi ì waa tɔɔm ɲa mɔm. Aa yɔkɔ ì temuad ijuukpā iyi an ye ɲa? Zaka bei inɛ ɲa aa kpām iju á caa. Aa jesi aa ce nɲɛ dimiɛ ɲa?

³⁹ Nɔ à ni aɲa aa yɔkɔ. Nɔ í sɔ ɲa má í ni, ntɔi, aa ye ijuukpā iyi an ye ɲa. Zaka bei inɛ ɲa aa kpām iju, bɛɛbei aa cea inɛ mɔ.

⁴⁰ Amma kù je amui an cica inɛ ɲa iyi aa buba canga do nɲɛm. Bi ku bubau bɛ, inɛ ɲa iyi à cea sɔɔluɛ, aɲai aa buba si.

⁴¹ Nɔi mɔcɔ mɛɛwa ɲau à gbɔ ideu nɔ idɔ ɲa í kɔɔ Zaaki do Zāa.

⁴² Nɔi Jesu í kpe ɲa í ni, inɛ mɔ ì mà ɲa si andunyau ihɛ ilaalu ɲa à ya maa taa inɛ ɲa ɲa gbugbāi. Nɔ inɛ ngbo ɲa mɔ a maa nyisi yiiko ɲa.

⁴³ Amma bi tu ɲɛ kaa ce bɛɛbɛ. Inɛ nɲɛ iyi wa bi nɲu ku je inɛ ngbo, nɲui á je woo ce nɲɛ icɛ.

⁴⁴ Bɛɛbɛ mɔi inɛ iyi wa bi nɲu ku je woo cua nɲɛ, nɲui á je arui inɛ fei.

⁴⁵ Bɛɛbɛ mɔi baa amu Amai Amanɛ n kù naa inɛ ɲa a ceem icɛ, amma amui an ce ɲa icɛ, nɔ n na kuwɛɛm n yaɔ inɛ nkpɔ hai si dulum.

*Jesu í ʒɔ fɛɛju gɔ iyi à ya kpe Baatimee í ye ilu
(Cɔ Matie 20:29-34; Luku 18:35-43)*

⁴⁶ Si isɛɛnɛu Jesu do mɔcɔɛ ɲa à to Zeriko nɔ à waa fita hai bɛ. Waati iyi à waa fitau zamaa nla gɔ wa too ɲa. Wee fɛɛju woo bara gɔ iyi à ya kpe Baatimee, amai Timee, wa buba ití kpāa wa bara.

⁴⁷ Iyi í gbɔ à ni Jesu inɛi Nazarɛtiui wa lɔ, ɲɔi í wasi ku dɔ anu wa ni, Jesu, tɔkui Davidi, ce araarem.

⁴⁸ Nɔ inɛ nkpɔ wa la sie à waa ni ku coko. Amma béi à waa ni ku cokou, bɛɛbɛ mɔi í ya dɔ anu hee lele ku maa ni, tɔkui Davidi, ce araarem.

⁴⁹ Nɔi Jesu í leekí í ni a kpoo wa. Nɔ à kpe fɛɛjuu wa à sɔɔ à ni, maà ʒɔ inɛ ku fɔ, dede wa. Jesu wa kpeɛ.

⁵⁰ Nɔi fɛɛjuu í nɲɔ kumbooɛ í dede gbakā í koo bi Jesu.

⁵¹ Nɔ Jesu í bɛɛɛ í ni, mii ì bi n ceɛɛ. Nɔi fɛɛjuu í jɛaa í ni, Mɛɛtu, ñ bi n ye ilui.

⁵² Nɔ Jesu í sɔɔ í ni, koo. Naanɛɛ í faabaɛ.

Nɔi gbakā í yɔkɔ í ye ilu, nɔ í too Jesu si isɛɛnɛu.

11

*Jesu wa lɔ inɔ ilu Zeruzalemu
(Cɔ Matie 21:1-11; Luku 19:28-40; Zāa 12:12-19)*

¹ Jesu do mɔcɔɛ ɲa à maai Zeruzalemu wa. Á wa tengii Betifaze do Betani, nɔ à to Geetei Olivie ɲau. Nɔi Jesu í bɛ mɔcɔ minɲiɛ gɔ ɲa,

² í sɔ ɲa í ni, ì bɔ ilu iyi í wa waju nɲɛu bɛ. Bii ì lɔ iluu gbakā ɲa aa ye ama gbankele gɔ wa so bɛ iyi inɛ gɔ kù gũu titā. I fũu nɔ ì naam wa ihɛ ɲa.

³ Bii inε ɔ́ í bee ηε í ní, na mii í ce ì waa fũu ηa, i ní Lafēei í ne bukaatae nɔ́ á sindo wa ihē nsei.

⁴ Iyi Jesu í fɔ́ bεεβε í tā ηɔ́i inε ηau à koo. Nɔ́ à ba ama gbankelεu wa so si andei ile ɔ́ itĩ kpāa, ηɔ́i à fũu wa.

⁵ Nɔ́ si inɔ́i inε ηa iyi à wa beu inε ɔ́ ηa à bee ηa à ní, mii ì waa ce be ηa. Beirei í ce ì waa fũ ama gbankelεu ηa.

⁶ Nɔ́i à je nηa si bei Jesu í fɔ́u wo. Nɔ́ inε ηau à jò à neɔ́.

⁷ Nɔ́i à naaa Jesu ama gbankelεu wa. Nɔ́ à té si ibɔ́ nηa ηa Jesu í bei í ɔ́ũ antae í buba si.

⁸ Nɔ́i inε nkpɔ́ ɔ́ ηa à te jaae nηa ηa si kpāa, inε ɔ́ ηa mɔ́ à da wua ηa wa hai iko ηa à waa tɔ́ si kpāau.

⁹ Inε ηa iyi à waa cua Jesu do inε ηa iyi à waa tooe fei à wasi ku dɔ́ anu à waa ni, à waa saabu. Aɔ́ Lafēε ku weee, awɔ́ iyi ì waa naa do irie*.

¹⁰ Ilaaɔ́ ku weea bomma iyi wa naa. Ku weea bommai Davidi, bala nwa. Ka saabu Ilaaɔ́ hee lele.

¹¹ Nɔ́i Jesu í to Zeruzalemu, í koo í lɔ́ bantumai kpasēi Ilaaɔ́. Nɔ́i í cɔ́ mii fei í kaakoε. Iyi í ye idũ wa dũ ηɔ́i í bɔ́ Betani do mɔ́cɔ́ maateji ηau.

Jesu í ceekpe j̄li ndii figi

(Cɔ́ Matie 21:18-19)

¹² Iju kumáε Jesu do mɔ́cɔ́ε ηa à waa ne hai Betani ku ba a bɔ́ Zeruzalemu má. Nɔ́i ari wa kpa Jesu.

¹³ Nɔ́ í hɔ́nne j̄li ndii figi ɔ́ do wuae ηa. Nɔ́i wa bɔ́ ku cɔ́ mà á ba sie iso. Amma iyi í to kɔ́kɔ́ε í ba wee wua ηai fei domi kù je waatii kusoi figi.

¹⁴ Nɔ́i í s̄ j̄li nɔ́u í ní, inε ɔ́ kaa je isoe má ajɔ́ kāma.

Nɔ́ mɔ́cɔ́ε ηau à gbɔ́ ideu.

Jesu í wa bantumai kpasēi Ilaaɔ́

(Cɔ́ Matie 21:12-17; Luku 19:45-48; Zāa 2:13-22)

¹⁵ Waatii iyi à to Zeruzalemu Jesu í bɔ́ bantumai kpasēi Ilaaɔ́. Nɔ́ í lɔ́si ku lele woo ta iwɔ́ ηa do woo ra iwɔ́ ηa iyi à wa be. Í fuka fuka taabui woo kpaasi fia ηa do kitai woo ta ankasiidi ηa.

¹⁶ Kù je inε kāma ku so aso ɔ́ si inɔ́ bantumai kpasēi Ilaaɔ́ be.

¹⁷ Nɔ́i í sinti ku kɔ́ inε ηau si cio í ní, à kɔ́ à ní, Ilaaɔ́ í ní ilei nηu ile bi ku tɔ́ɔ́i inε feii á je. Amma inε wee ì coo bi ku tɔ́ɔ́i ile ηa.

¹⁸ Iyi inε ngbɔ́i woo weei Ilaaɔ́ ηa do woo kɔ́ inε ηa si wooda ηau à gbɔ́ ideu be, ηɔ́i à waa de kpāa iyi aa kpaɔ́ Jesu, domi à waa ce njoe si na iyi í jò zamaau fei í biti do saabui cioε.

¹⁹ Iyi ale í le ηɔ́i Jesu do mɔ́cɔ́ε ηa à fita hai inɔ́ iluu.

Idei Jesu do j̄li ngbe

(Cɔ́ Matie 21:20-22)

²⁰ Nɔ́i à waa lɔ́ daako, nɔ́ à ye j̄li ndii figiu í gbε hee do icāε ηa fei.

²¹ Wee Pieε wa ye gigii mii ηa iyi í tako í ceu, ηɔ́i í s̄ Jesu í ní, Mεetu, cɔ́ j̄li iyi í ceekpeu í gbε.

²² Nɔ́i Jesu í s̄ mɔ́cɔ́ε ηa í ní, i dasi Ilaaɔ́ naane ηa.

²³ Ntɔ́ ntɔ́, bii inε ɔ́ í s̄ iri kutau ihē í ní, dede hai be i koo i dasi tenku nɔ́ kù waa sika sika si idɔ́ε, bii í dasi naane, bεεβε mɔ́i á ce.

²⁴ Na iyi ihēi ñ wa η s̄ ηε, mii iyi ì waa tɔ́ si kutɔ́ nηε fei, i dasi naane iyi ì baa tā ηa nɔ́ bεεβε mɔ́i á ce nηε.

* **11:9 à waa saabu:** do feei gereki hozanai à ya ni.

²⁵ Waati iyi ì dede ì leekl ì waa bi i ce kutɔɔ ɲa, bii ì nɛ ide gɔ do inɛ gɔ ɲa i kpa idei kurara iyi í wa si gámɛi inɛɔ ɲa titã ku ba Baa nɲɛ mɔ iyi í wa lele ku kpa idei dulum du ɲɛ. [

²⁶ Amma bii inɛ taka nɲɛ i kù waa kpa idei kurara iyi inɛ ɲa à ce nɲɛ, Baa nɲɛ mɔ iyi í wa lele kaa kpe idei kurara nɲɛ.]

Hai iwoi yiikoi Jesu wa naa

(Cɔ Matie 21:23-27; Luku 20:1-8)

²⁷ Nɔi à nyi à bɔ Zeruzalemu má. Iyi Jesu wa dabii si bantumai kpasɛi Ilaaɔ ɲai inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau do woo kɔ inɛ ɲa si wooda ɲau dɔ inɛ ngbo ɲau à naa bi tɛɛ,

²⁸ à beɛ à ni, mii ɲa iyi ì waa ceu ihɛ, yooi í naɛ kpãa iyi ì waa cooð. Do yiikoi yooi ì waa cooð.

²⁹ Nɔi Jesu í jɛ ɲa í ni, amu mɔ an bee ɲɛ ide gɔ. Bii ì yɔkɔ ì jɛɛm ɲa, an sɔ ɲɛ inɛ iyi í nam yiiko ñ wa n ceð mii ɲau ihɛ.

³⁰ Hai iwoi Zãa í ba yiiko iyi í dasið inɛ ɲa inyi. Hai bi Ilaaɔ de, ma hai bi amanɛ ɲa. I jɛɛm ɲa.

³¹ Nɔ à busi nɲɛ à waa ni, beirei aa ka jɛaa. Nsei nɔɔ, bii à jɛaa à ni hai bi Ilaaɔi, á bee wa beirei í ce a kù dasi Zãa naanɛ.

³² Bii à nɔ à ni hai bi amanɛ ɲai, to. Wee à fɔ beɛbeɛi si na iyi í jò à waa ce nɔi zamaau, domi zamaau fei í jɛsi iyi Zãa waliiii kam kam.

³³ Nɔi í jò à jɛa Jesu à ni, a kù mà. Nɔ Jesu mɔ í sɔ ɲa í ni, to, debei amu mɔ, n kaa n sɔ ɲɛ yiikoi inɛ iyi ñ wa n ceð mii ɲau ihɛ.

12

Mɔndai gaanɔma laab ɲa

(Cɔ Matie 21:33-46; Luku 20:9-19)

¹ Si anyii nɲu, Jesu í lɔsi ku sɔ ɲa ide do mɔnda. Í ni, inɛ gɔ í ce ikoo, í lɔ si jii ndii rezɛɛ ɲa nɔ í ce kaa í kaakoɔð. Nɔ í ce bi ku fɔ inyii isoɛ. Nɔ í cã tafa bii ku degbe ikou. Nɔi í so gaanɔma ɲa í dasi ɲa si ikou a maa logooɛ, í bei í bɔ ilu koo kɛɛ bɛ.

² Waati iyi jli nɔu í so í to ku ka ɲai í bɛ woo ce icɛ gɔ bi gaanɔma ɲau koo gba iyi í jɛ ti nɲu wa.

³ Nɔi à muu à cãa nɔ à leleɛ í nɛ awɔ ngbɛ.

⁴ Nɔ ilu ikou í bɛ woo ce icɛ mmu má bi tu ɲa. Nɔi à bu nɲu mɔ nɔ à cãa si iriɛ.

⁵ Nɔ í bɛ amanɛ meetasia nɔ à cãa à kpaa. Beɛbeɛi à cea inɛ nkpɔ má. À cã inɛ gɔ ɲa nɔ à kpa inɛ gɔ ɲa mɔ.

⁶ Nsei í gbe ama abíi ilu ileu iyi í bi jiida jiida. Nɲui í bɛ do ankãanyi í ni, aa jirima amam.

⁷ Amma waati iyi amaɛu wa to, woo ce icɛ ɲau à fɔ aɲa duusɔɔ à waa ni, i cɔ inɛ iyi á na ku je tubuu. Ka kpaa nɔ tubuu ku baa ku je tu wa.

⁸ Nɔi à muu à kpaa nɔ à soo à koo à nyɔɔ do alalai kaa.

⁹ Nɔi Jesu í ni, to, beɛbeɛi beirei ilu ikou takaa á ce ɲa. Á koo ku kpa ɲai nɔ ku de inɛ mmu ɲa ku dasi ɲa ikou.

¹⁰ To, i kù cio kukɔi idei Ilaaɔu ɲa tengi bii í ni,

Kuta iyi woo ma ɲa à kɔsiu

Nɲui í baa í jɛ kuta sintei icui ileu.

¹¹ Aɔ Lafɛi í coo, nɔ í mu wa biti.

¹² Iyi Jesu í fò beebé í tã ñoi iné ngboi Zuifu ñau à waa de Jesu ku mu, domi à mà na irii anjai í kpa møndau. Amma si bei à waa ce njoì zamaau, ñoi í jò à jòò à nɛ.

Fiai lempoo ku sã

(Cɔ Matie 22:15-22; Luku 20:20-26)

¹³ Ñoi iné ngboi Zuifu ñau à be Farisi gɔ ña do inéi Herodu gɔ ña bi Jesu a koo a lea taai ide.

¹⁴ Iyi à to bi tɛɛ nɔ à sɔò à ni, Mɛɛtu, à mà iyi í ya fɔ ntɔ. Beebé moi í kù waa ce njoì iné gɔ, domi í ci ya cɔ ijui amané ña, amma ì waa kò iné ña si ideì Ilaaɔ do ntɔ. Í sɔa ka sãa ilaalu Sezaa fiai lempoo? Mà ka maà sãa.

¹⁵ Amma Jesu í mà muafiti ñja, nɔ í ni, beirei í ce ì waa leem taai ide ña. I naam kpekɛle akã wa n cɔ ña.

¹⁶ Ñoi à naa akã wa. Nɔ Jesu í bee ña í ni, fotooi yooi í wa si kpekɛleu ihɛ nɔ irii yooi à kɔ si. Ñoi à jɛaa à ni, ti Sezaai.

¹⁷ Ñoi Jesu í sɔ ña í ni, to, í sãa Sezaa iyi í je tɛɛ ña. Nɔ í sãa Ilaaɔ mɔ iyi í je tɛɛ ña. Ñoi iné ña à bitì ntɔ ntɔ do yaase bei í fɔò ide.

Idei kujli iku ña

(Cɔ Matie 22:23-33; Luku 20:27-40)

¹⁸ Ñoi Sadusi gɔ ña à naa bi Jesu. Anjai à ya maa ni iku ña a kaa jì. Iyi à to wa bi Jesu ñoi à beee à ni.

¹⁹ Mɛɛtu, tako wo Moizi í kò nwa í ni, bii iné gɔ í ku í jò aboɛ, nɔ ñju do aboɛu a kù nɛ ama, ifɛɛ ku so jaaɔu ku ba ku bía igbãɛ ama.

²⁰ Wee, iné mɛɛje gɔ ña à wɛɛ iyi à je amai baa akã. Igbã ñja í so abo nɔ í ku, ñju do aboɛ a kù nɛ ama.

²¹ Ñoi iné minjisiau í so jaaɔu nɔ ñju mɔ í ku, kù ba ama. Ñoi iné mɛɛtasiau mɔ í ce beebé má.

²² Nɔ anja mɛɛje iyi à so abou fei à kù, baa iné akã ñja kù ba ama. Si anyi ñja, ñju abou mɔ í na í ku.

²³ To, aɔ̀ iyi iku ña aa na a jì, aboi yoo ñjai á je, si bei anja mɛɛjeu fei à soo aboi.

²⁴ Ñoi Jesu í je ñja í ni, ì waa rara ñai si na iyi í jò í kù mà gbugbãi Ilaaɔ ña hee ma je miì iyi kukòì ideɛ wa fɔ.

²⁵ Ntɔ ntɔ, si waati iyi iku ña aa na a jì, waati beebé inemɔkɔ do inaabo ña a kaa so nje má, amma aa yei bei amaleka ña.

²⁶ Iyi í je ti ideì kujli iku ña, Moizi í kɔ si tiaɛ tengi bii wa fɔ ideì ama jìi nɔu. Tenji bei Ilaaɔ í sɔò ide gɔ. Í ni ñju Aɔ̀ Lafɛi Aburahamui, do ti Izaaki, do ti Zakɔbu. I kù cio ideu be ña?

²⁷ Bii Ilaaɔ í ni ñju í je Lafɛi iné gɔ ña iyi à kù, iyi be wa nyisi iyi iné ñau à wɛɛ baa bii à ku. Ntɔ ntɔ, Ilaaɔ kù je Lafɛi iku ña, Lafɛi iné ña iyi à wɛɛi. Debei í kù ye iyi í wa si kurara nla nla ña?

Wooda iyi í re

(Cɔ Matie 22:34-40; Luku 10:25-28)

²⁸ Ñoi iné akãì woo kò iné ña si wooda ñau í gbò à waa ce kakɔɔu. Í ye iyi Jesu í jea Sadusi ñau í ce nɛɛɛ. Ñoi í bɔ bi Jesu í beee í ni, si wooda ñau fei yoomai í re.

²⁹ Ñoi Jesu í jɛaa í ni, wooda iyi í reu wee. I de itf í gbò, iné inéi Izireli ña. Ilaaɔ Lafɛɛ nwa, ñju akãì í je Lafɛɛ.

³⁰ Bi Aɔ̀ Lafɛɛɛ do idɔɛ fei, do lasabue fei, do gbugbãe fei.

³¹ Minjisiau wee. Bi ine mmu ŋa bei ì bi arae. Wooda gɔ kù wɛɛ iyi í re beɛbe má.

³² Nɔi woo kɔ ine ŋa si woodau í sɔ Jesu í ni, í sɔ Mɛɛtu. Ide iyi ì fɔu ntɔi. Ilaaɔ akáí í wɛɛ, nɔ Lafɛɛ gɔ kù wɛɛ má bii kù je nɔu akáu.

³³ Amanɛ ku bi Ilaaɔ do idɛ fei, do lasabuɛ fei, do gbugbãe fei, nɔ ku bi ine ŋa bei í bi arae, ine nɔu bei í sɔ í re kuwee iyi à ya jo si ina fei sãa sãa do kuwee ŋa iyi à gbe fei.

³⁴ Iyi Jesu í yɛ í je do lasabu jüida, ŋɔi í sɔɔ í ni, í gbe keeke i jesi Ilaaɔ ku je ilaaluɛ.

Si anyii nɔu, ine kãma kù je ku bee Jesu ide gɔ má.

Davidi do ine iyi Ilaaɔ í cica

(Cɔ Matie 22:41-46; Luku 20:41-44)

³⁵ Si anyii nɔu, Jesu í wasi ku kɔa ine ŋa si cio inɔ bantumai kpasɛi Ilaaɔ nɔ í bee ŋa í ni, beirei í ce woo kɔ ine ŋa si wooda ŋau à ni ine iyi Ilaaɔ í cicau tɔkui ilaalu Davidii.

³⁶ Davidi takae í fɔ do gbugbãi Hundei Ilaaɔ í ni,

Aɔ Lafɛɛ í sɔ Lafɛɛm í ni,

Buba si awɔ njem,

Hee n ce mbɛɛɛ ŋa bi ku lesi isɛɛ.

³⁷ Nɔ Jesu í ni má, to, bii Davidi takae wa kpoo Lafɛɛ, beirei á ce ku je tɔkuɛ má.

I mu ara nɔje do woo kɔ ine ŋa si wooda ŋa

(Cɔ Matie 23:1-36; Luku 20:45-47)

Nɔ zamaa nkɔɔ gɔ wa gbɔ idei Jesu do inɔ didɔ.

³⁸ Wa sɔ ŋa si cioɛu wa ni, i mu ara nɔje do woo kɔ ine ŋa si wooda ŋau, aŋa iyi à ya bi a maa dabii do jaba ŋau nɔ à bi ine ŋa a ya ce aŋa fɔɔ do jirima si bantuma.

³⁹ Á ci ya bi kaa kitãi ine ngbo ŋa ile bi ku ce kutɔtɔɔ, do inya sinte bi ku ce jingau ŋa.

⁴⁰ Á ya takii jaaɔ ŋa a gba mii ndu ŋa ŋa fei, nɔ à ya maa ce kutɔɔ sisɔ ku ba a yɛ ŋa nɔu akã. Na ŋɔi í jɔ ijuukpã ŋa á la ku caa.

Idei fia iyi abo jaaɔ gɔ í dasi

(Cɔ Luku 21:1-4)

⁴¹ Nɔi Jesu í koo í buba kɔkɔi kpakoi kɔletiu wa cɔ bei ine ŋa à waa dasi fia. Ilu fia gɔ ŋa à dasi fia nkɔɔ.

⁴² Nɔi jaaɔ ilu are gɔ mɔ í naa, ŋɔi í dasi kpekele keeke minji gɔ ŋa iyi kù re baa dala.

⁴³ Nɔi Jesu í kpe mɔcɔɛ ŋau í sɔ ŋa í ni, ntɔ ntɔ, jaaɔ ilu areu í dasi fia si kpakoi kɔletiu ihɛ í re ine fei,

⁴⁴ domi aŋa fei, iyi í lesi antai fia ŋa ŋai à dasi, amma abou baa do iyi í je ilu are, í dasii andi iyi í nɛ fei, nkãma kù gbea iyi á maa wɛɛɔ má.

13

Jesu wa fɔ idei kpasɛi Ilaaɔ ku lege

(Cɔ Matie 24:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Nɔi Jesu wa fita wa hai bantumai kpasɛi Ilaaɔ nɔ mɔcɔ akãe gɔ í ni, Mɛɛtu, cɔ bei kpasɛi Ilaaɔu ihɛ í la nɔ à maa do kuta kusɔa ŋa.

² Nɔi Jesu í ni, ì waa yɛ ile nla ŋau ihɛ? Kuta baa akã kaa na ku maa lesi nje be má, aa kekeɛ mbe fei.

Wahala iyi á naa si waatii ankāanyi
(Cɔ Matie 24:3-14; Luku 21:7-19)

³ Nɔi Jesu í koo í buba si iri kutai Olivieu wa cɔ ikpa kpasēi Ilaaɔ. Nɔi Piere do Zaa ki do Zāa do Anderee à wa bi Jesu aɲa nɲa. Nɔi á beɛ à ni,

⁴ sɔ wa waati iyi mii nɔu be á ce. Nyinda yoomai aa ka ye ka ba ka mà iyi waatiu í to.

⁵ Nɔi Jesu í je nɲa í ni, i ce laakai nɲa inɛ gɔ ku maà na ku dɔ iju nɲe,

⁶ domi inɛ nɲa iyi aa na a maa naa akā akā a maa ni aɲai à je inɛ iyi Ilaaɔ í cicau aa kpɔ. Aa dɔ iju inɛ nkɔ.

⁷ Bii í gbɔ ibai igū amɛɛ amɛɛ nɲa do baau i gū nɲa hee jliji í maà jò idɔ nɲe ku dede, domi í gbe mii nɲau be fei ku cei. Amma kù nɔ kù je waatii ankāanyiu be titā.

⁸ Dimi gɔ nɲa aa ya na a maa ja do dimi mmu nɲa, nɔ ilaalu gɔ nɲa mɔ aa maa ja do ilaalu mmu nɲa. Nɔ ile á yaya si ilu gɔ nɲa, nɔ ari á ce. Nɲu be á yei bei ara kuro sinte i bāasɩ ku bei ku bí.

⁹ Amma inɛ taka nɲe í ce laakai. Aa na a mu nɲe a koo a na woo kiiti nɲa, nɔ a te nɲe kpɔtɔɔ ile bi kutɔtɔɔ nɲa. Nɔ aa bɔɔ nɲe bi ilaalu nɲa do bi ilu ile nɲa na irim ku ba í je nɲa sɛɛda nɲa.

¹⁰ Amma í gbe a waazɔa inɛ nɲa laabaau jiidai Ilaaɔ si dimi fei waatii ankāanyiu ku bei ku to wa.

¹¹ Waati iyi à mu nɲe à wa bɔ ku na woo ce kiiti nɲau, i maà ti i biti do ide iyi aa fɔ nɲa, amma bii awaatiu í to í fɔ ide iyi í naa nɲe si idɔ. Nɔ ide nɲa iyi aa fɔ nɲa kaa je ide nɲe, Hunde i Ilaaɔi á fɔɔ.

¹² Inɛ gɔ nɲa aa zamba ifɔ nɲa nɲa walakɔ igbā nɲa nɲa ku ba a kpa nɲa. Beɛbe mɔi baa nɲa aa maa cea ama nɲa nɲa. Amu nɲa mɔ aa dede si baa nɲa nɲa ku ba a kpa nɲa.

¹³ Inɛ fei á cé nɲe na irim. Amma inɛ iyi í temua hee kɔɔ á ba faaba.

Faajii ide laalɔ iyi í ya beje mii nɲa
(Cɔ Matie 24:15-28; Luku 21:20-24)

¹⁴ Nɔ Jesu í ni má, aa ye mii laalɔ iyi wa beje mii nɲa tengi bii kù jɔ ku wa nɲa. Inɛ iyi wa cio ide i mii laalɔu ku ce laakai ku gbɔɔ sāa sāa. Waati beɛbe inɛ nɲa iyi à wa ilei Zudee a sa a bɔ iri kuta nɲau.

¹⁵ Nɔ inɛ iyi í wa antai ile sikifa, bii í kita ile ku ba ku sa ku maà bɔ ngɔgɔ ku so inɔ ileɛ.

¹⁶ Nɔ inɛ mɔ iyi í wa iko ku maà nyi kpasē koo so kumbooɛ má.

¹⁷ Waatii beɛbe wahalai bāasɩ nɲa do ayawo nɲa á caa mɔm.

¹⁸ I ce kutɔɔ nɲa ku ba ide sāmiiu be ku maà je si sukui tūtū.

¹⁹ Ntɔ ntɔ, aɲɔ nɲu wahala nla nlaí á naa iyi a kù ye dimie hai sinte waati iyi Ilaaɔ í taka andunya hee ku baa nsei. Nɔ a kaa ka ye dimie má hee do aɲɔ fei.

²⁰ Nɔ bii Aɔ Lafɛɛ kù jile si nɲu ku kaye kukpɔi aɲu wo inɛ gɔ kaa wɛɛ má. Amma í kayeɛ na irii inɛ nɲa iyi í cicau.

²¹ Waati beɛbe bii inɛ gɔ í sɔ nɲe í ni, i cɔ, inɛ iyi Ilaaɔ í cicau í wa ihɛ, walakɔ inɛ mmu gɔ ku ni í wa ihɔ, i maà dasi lafɛɛ naane.

²² Inɛ gɔ nɲa aa na a naa akā akā a maa ni aɲai à je inɛ iyi Ilaaɔ í cicau walakɔ a ni aɲai à je walii nɲa amma iboi. Aa maa ce dobu dobu do maamaake nɲa ku ba a dɔ hee do ijui inɛ nɲa iyi Ilaaɔ í cicau bii aa yɔkɔ.

²³ To, inɛ, í máa ce laakai nɲa. Na nɔi í ce n̄ wa n sɔ nɲe fei ndɛɛ do njuma.

Kunaai Amai Amanɛ
(Cɔ Matie 24:29-31; Luku 21:25-28)

²⁴ Amma si ajo nju si anyii wahalau, inunu á kuku inya, cukpa mɔ kaa má inya má,

²⁵ andaiya ɲa aa cuku wa hai lele, nɔ gbugbāi lele ɲa a yaya.

²⁶ Waati bɛɛɛɛ inɛ ɲa aa yɛ amu Amai Amanɛ, n̄ wa n naa si kudui ijl̄ do gbugbā nla gɔ do amboe.

²⁷ Si anyii nju, an be amaleka ɲa wa si andunya gonta mɛɛɛ. Anjai aa bɔ bii fei a tɔtɔ inɛ ɲa iyi n̄ cicau. Aa tɔtɔ ɲa si andunya fei.

Yaase iyi jli ndii figi wa nyisi

(Cɔ Matie 24:32-35; Luku 21:29-33)

²⁸ Jesu í ni, i cɔ mii iyi jli ndii figi wa kɔ ɲɛ si ɲa. Bii ì na ì yɛ amaaɔwɛ ɲa à sinti ku wu wua kpɔtɔ ò ya mà iyi atɛ í maai wa mbe.

²⁹ Bɛɛɛɛ mɔi, bii ì yɛ mii ɲau be fei wa ce, i mà ɲa iyi kubaai amu Amai Amanɛ kaa kpɛ má, ajɔu í maai wa mɔm.

³⁰ Ntɔ ntɔ, n̄ wa n s̄ ɲɛi, kù jɛ inɛi nsei ɲa feii aa ku ideu ku bei ku ce.

³¹ Lele do ilɛ fei á na ku tā, amma idem ɲa kaa tā pai.

Ilaaɔ nju akāi í mà ajo iyi mii ɲau á ce

(Cɔ Matie 24:36-44)

³² Jesu í s̄ ɲa má í ni, inɛ kāma kù mà waatiu hee ma jɛ ajo iyi mii ɲau á ce, baa amaleka ɲa iyi à wa lele, baa amu Amau, í gbe Ilaaɔ Baaba nju akā.

³³ I ce laakai ɲa, i ya maa cɔ kpāa nɔ i ya ce kutɔ ɲa si na iyi í j̄ ò kù mà waati iyi ajɔu á to wa ɲa.

³⁴ Á yɛi bei inɛ iyi wa bɔ ilu nɔ í j̄ ò woo ce icɛɛ ɲa kpasɛɛ í na inɛ fei icɛɛ, nɔ í s̄ woo degbe andɛ koofau ku maa cɔ kpasɛu.

³⁵ Si na iyi í j̄ ò kù mà ɲa ma alei ilu kpasɛu á na ku to wa walakɔ idu laja, walakɔ waatii kukoi jɛɛ, walakɔ daadaakɔ, na nju, í máa cɔ kpāa ɲa,

³⁶ ku ba ku maà naa ku ba ɲɛ í waa s̄ njoo ɲa, nɔ ku maà naa ku boe ɲɛ.

³⁷ Ide iyi ì n̄ wa n s̄ ɲɛu ihɛ, nju mɔi ì n̄ wa n s̄ inɛ fei. I máa cɔ kpāa ɲa.

14

Inɛ ngbo ɲa à waa busi nje a kpa Jesu

(Cɔ Matie 26:1-5; Luku 22:1-2; Zāa 11:45-53)

¹ Si afei ajo minji jingauí Iku ku kua do ti P̄ɛɛ hai nɛ lefee á to wa. N̄oi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲa do woo kɔ inɛ ɲa si wooda ɲau à waa dɛ kpāa bei aa ce a mu Jesu do bisi a kpa.

² Amma à waa ni, kù s̄la ku jɛ si ajoi jingauu ku ba hoya hoyu ku maà dede si zamaau.

Abɔ gɔ í f̄asi irii Jesu tulare

(Cɔ Matie 26:6-13; Zāa 12:1-8)

³ Jesu í wa Betani kpasɛi Simɔɔ iyi í tako í ce b̄s̄oi dintɛu, ɲoi abo gɔ í lɔ wa bi tɛɛ waati iyi à waa jɛ. Wa mu ama caka ku s̄la gɔ iyi à ce do abatii, iyi í nɛ tulare ku nɛ fia iyi à ce do ikpoi naadi. Tulareu í bei í caada. N̄oi í lɛgɛ ama cakau nɔ í f̄asi tulareu si irii Jesu.

⁴ Nɔ inɛ gɔ ɲa à wa bɛ. À s̄s̄ nje do idɔɔk̄ ò waa ni, na mii í ce abou ihɛ í koo í ce asɔi tulareu ihɛ.

⁵ Aa ka taai wo zakai fiaí icei ad̄ ò akā nɔ ka mua ilu are ɲa. N̄oi à waa la si abou do kugaabu.

⁶ Amma Jesu í ni, i j̄ ò abou. Na mii í ce ì waa yɛ taaleɛ ɲa. Mii jiidai í ceem bɛ.

7 Ntɔ ntɔ, ilu are ɲa aa maa wɛɛ do inɛ waati kãma fei, nɔ waati iyi ì bi fei aa yɔkɔ i ce ɲɲa jiidɔ ɲa, amma amu n kaa n na n wɛɛ do inɛ hee do aɲo fei.

8 Abou í ce andi gbugbãe iyi á yɔkɔ mbɛ, í fãsi aram tulare do njuuma béi à ya fãsi arai iku ɲa a béi a si ɲa.

9 Ntɔ ntɔ, tengi bii inɛ ɲa aa koo a maa waazo laabaau jiidau si andunya fei, aa cese ide iyi abou ihɛ í ce a maa yeò gigie.

Zudasi á fita anyii Jesu

(Cɔ Matie 26:14-16; Luku 22:3-6)

10 Nɔi Zudasi Isikarioti, inɛ akãi mɔcɔ maateji ɲau, í bɔ bi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau í ni nɲu á da ɲɲa Jesu si awo.

11 Iyi à gbɔ ideu, ɲoi inɔ ɲɲa í dɔ nɔ à ni aɲa aa muaa fia. Nɔi Zudasi wa de kpãa béi á ce ku zambaɔ Jesu ku na inɛ ɲau.

Jesu wa je jingau Iku ku kua do mɔcɔe ɲa

(Cɔ Matie 26:17-25; Luku 22:7-14, 21-23; Zãa 13:21-30)

12 Si aɲo sintei jingau Pɛɛ hai nɛ lefeeu, si waati iyi inɛ ɲa à ya saka angudã jingau Iku ku kua a ceò kuwee, ɲoi mɔcɔi Jesu ɲau à beɛ à ni, iwoi ì bi kaa ceeɛ ijei jingauu.

13 Nɔi í bɛ amanɛ minji si inɔi mɔcɔe ɲau í sɔ ɲa í ni, i bɔ inɔ ilu, aa ye mɔkɔ go wa so inyi jɔlɔ. I tooe.

14 Mɔkɔu á koo ku lɔ kpasɛ go. Kpasɛ bii á lɔu, i koo i sɔ ilu kpasɛu í ni ɲa, Mɛɛtu í ni ka beɛ ile bii nɲu á je jingau Iku ku kua do mɔcɔi nɲu ɲa.

15 Mɔkɔu á bɔɔ ɲɛ si antai ile ku kpeke go nɔ á nyisi ɲɛ ilaawa nla go iyi á ce sɔlɔli fei ndɛɛ tã. Bɛi aa ce nwa sɔlɔlɔi jingauu ɲa.

16 Nɔi mɔcɔ ɲau à dasi kpãa à nɛ. Iyi à to inɔ iluu nɔ à ye ideu í ce bɛi Jesu í sɔ ɲau, ɲoi à ce ijei jingauu bɛ.

17 Iyi aɛ í lɛ, ɲoi Jesu í to wa do mɔcɔ maateji ɲau.

18 Waati iyi à waa je ɲoi Jesu í ni, ntɔ ntɔ, inɛ akã nɲɛ iyi awoɔ à waa je, nɲui á zambam.

19 Nɔi inɔi aɲa fei í fɔ, nɔ à wasi ku beɛ akã akã à waa ni, isa kù je amu ya.

20 Nɔi Jesu í je ɲɲa í ni, si inɔi inɛ maatejiu, inɛ akã nɲɛ á gũsi pɛɛ si inɔ jɛɛ awoɔ aɲo. Lafɛi á zambam.

21 Do ntɔ amu Amai Amanɛ an ku si bɛi kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ. Amma inɛ iyi á zambam á ye ijuukpã nla nla. Á tiaa inɛɛu bii í je a kù búu mɔm wo.

Ije iyi aa ka yeò gigii ikui Jesu

(Cɔ Matie 26:26-30; Luku 22:14-20; Kɔr. 1, 11:23-25)

22 Waati iyi à waa je, ɲoi Jesu í so pɛɛ í saabu Ilaaɔ titã í bɛi í bububue í na mɔcɔe ɲau í ni, i gba ɲa. Iyi ihɛi í je aram.

23 Nɔi í so kɔɔfu má si bii á dasi vɛɛ í saabu Ilaaɔ nɔ í na ɲa aɲa fei à mɔ.

24 Nɔi í sɔ ɲa í ni, iyi ihɛi í je njem. Nɲui í je nyindai akabuu iyi Ilaaɔ í dɔ do amanɛ ɲa. An nikãe na irii dulum dii inɛ nkpo.

25 Ntɔ ntɔ, n kaa n mɔ atɛ vɛɛ má í gbe hee aɲo iyi an mɔ vɛɛ titɔ si andunya titɔi Ilaaɔ.

26 Si anyie à kɔ iri ɲa nɔ à fita à bɔ iri kutai Olivie ɲa.

Jesu wa fɔ iyi Pieɛ á já ku ni kù mà nɲu

(Cɔ Matie 26:31-35; Luku 22:31-34; Zãa 13:36-38)

27 Nɔi Jesu í sɔ mɔcɔe ɲa í ni, inɛ fei aa nyiò anyi na irim. Béi Ilaaɔ í fɔ si kukɔi ideɛ, bɛɛbɛi á ce. Í ni nɲu á kpa woo degbeu nɔ angudã ɲau a fangaa bii fei.

28 Amma an jɔ hai si balɛ nɔ n cua nɲɛ n bɔ ilei Galilee.

²⁹ Njoi Piee í sɔɔ í ni, baa bii ine fei wa nyiò anyi na irie, amu n kaa n nyiò anyi pai.

³⁰ Njoi Jesu í sɔɔ í ni, ntɔ ntɔ, nnyi, iduuyi mɔm, hee ajee ku maa kɔ ise gbeeji, aa jã ise gbeta í ni í kù màm.

³¹ Amma béi Jesu wa fɔ, beɛbe moi Piee í ya fɔ hee lele ku ni, n kaa n kɔsie pai, baa bii í je an ku do awɔ ajoi. Njoi aña fei à fɔ beɛbe.

Jesu wa ce kutɔ Gese manee

(Cɔ Matie 26:36-46; Luku 22:39-46)

³² Njoi Jesu do mɔcɔe ɲa à bɔ inya gɔ iyi à ya kpe Gese manee. Iyi à to be nɔ í sɔ ɲa í ni, í buba ihɛ titá ɲa n koo n ce kutɔ wa.

³³ Njoi í gbã Piee do Zaaki do Zãa à bɔ waju. Nɔ njo í muu hee araɛ fei í rɔ.

³⁴ Njoi í sɔ ɲa í ni, inɔ ku fɔ í naa sim nla nla hee wa bi ku kpam. I wa ihɛ, í wɔ njoo ɲa.

³⁵ Iyi í fɔ beɛbe í tã ɲoi í bɔ waju keeke í koo í seɛbata ile wa ce kutɔ, bii á ce, wahalau ku jìò ɲɲu.

³⁶ Wa ni, Baam, aa yɔkɔ í ce mii fei. Jò wahalau ihɛ ku jlim. Amma do ɲɲu fei, ku maà ti ku je ti idɔɔbim, jò idɔɔbie ku ce.

³⁷ Si anyie ɲoi í nyi wa bi mɔcɔ mɛeta ɲau í ba ɲa à waa sí njoo. Njoi í bee Piee í ni, Simɔ, ì waa sí njooi? Debei, í kù yɔkɔ í kù wɔ njoo baa leɛu akã?

³⁸ I wɔ njoo nɔ í maa ce kutɔ ɲa ku ba í maà dasi kulelei ine ɲa. Idoì amanɛ í bi, amma araɛ í kua gbugbãe.

³⁹ Njoi í nyi má í koo í ce kutɔ si ide akãu.

⁴⁰ Iyi í nyi wa bi tu ɲa má, nɔ í ba ɲa à waa sí njoo má, domi njoo wa kpa ɲa. Iyi í jì ɲa nɔ a kù mà bei aa sɔɔ má.

⁴¹ Njoi í nyi í koo í ce kutɔ má nɔ í baa bi tu ɲa ise gbɛetasiaɛ í bee ɲa í ni, ì sũ ì waa sími ɲai hee nsei? Í to beɛbe. Wee, awaatiu í to tã, iyi aa mu amu Amaì Amanɛ, á daa ilu dulum ɲa si awɔ.

⁴² Wee, ine iyi á zambam wa to wa. I dede ka kòò ɲa.

À mu Jesu

(Cɔ Matie 26:47-56; Luku 22:47-53; Zãa 18:3-12)

⁴³ Iyi Jesu wa fɔ beɛbe, gbakã ɲoi Zudasi, ine akãì mɔcɔ maateji ɲau, í to wa. Zamaa nla gɔ wa tooɛ wa à waa mu taakuba ɲa do golo ɲa. Ine ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau do woo kɔ ine ɲa si wooda ɲa do ine ngbo ɲauì à be ɲa wa.

⁴⁴ Waati iyi Zudasi í dasi idɔ ɲɲu ku zamba Jesuu, í sɔ ine ɲau nyinda gɔ iyi ɲɲu á ce. Í ni, ine iyi an koo n ya n baabae, lafɛɛ mbe. I muu dim dim í neɛ ɲa.

⁴⁵ Hai Zudasi í to wa gbakã, í sekeɛ si Jesu í ni, Mɛetu. Njoi í baabae.

⁴⁶ Njoi ine ɲau à to Jesu awɔ à muu.

⁴⁷ Njoi ine akãì mɔcɔ ɲau í yɔ taakubae í cafe itli amaacei woo wee nlaì Ilaaɔu í buu.

⁴⁸ Njoi Jesu í bee ɲa í ni, amui ì naa ku mu ɲa do taakuba do golo ɲa bei woo ce ile?

⁴⁹ N ya n wa si inɔ ɲɲe ajɔ fei n maa n kɔ ine ɲa si cio kpasɛì Ilaaɔ, nɔ í kù mum ɲa. Amma ɲɲu ɲau be fei í ce ku ba kukɔì ideì Ilaaɔ ku kɔ.

⁵⁰ Njoi mɔcɔ ɲau fei à jò à sa.

⁵¹ Njoi ama awaasũ gɔ mɔ wa too Jesu, wa kpaka acɔ. Njoi ine gɔ wa de ku muu,

⁵² amma í sa basí í jò acɔu.

Jesu í wa wajui igbei woo kiiti ɲa

(Cɔ Matie 26:57-68; Luku 22:54-44, 63-71; Zãa 18:13-14, 19-24)

53 Nɔi à bɔ̀ò Jesu bi woo wee nɔai ɪlaaɔu. Tengi bei ine ngboi woo wee ɲau do ine ngbo ɲau do woo kɔ ine ɲa si wooda ɲau à tɔ̀tɔ̀.

54 Nɔ Piɛɛ í wa hee jɪjɪl wa too Jesu wa do anyi hee í bɔ inɔ bantumai kpasɛi woo wee nɔai. Nɔi í buba be do woo degbe ande koofa ɲau, wa nyia kɔkɔi ina.

55 Waati nɲu ine ngboi woo wee ɲa do igbei woo kiiti ɲau fei à waa de ide go iyi aa yèò taalei Jesu a ba a kpa. Amma a kù ba.

56 Ine nkɔ́ í wasi ku máa ide, amma ide ɲɲa kù waa so nje.

57 Nɔi ine gɔ ɲa à dede à máa ide à ni,

58 à gbɔ iyi í ni nɲu á lege kpasɛi ɪlaaɔu nɔ si afei ajɔ mɛɛta nɲu á be ku ma mmue iyi kaa je do awɔi amanɛ.

59 Amma baa si be, ide ɲɲa kù so nje.

60 Nɔi woo wee nɔai í dede í leekɪ si wajui aɲa fei, nɔ í bee Jesu í ni, i kù waa ni ide gɔ? Ide mii ine ɲau ihɛ à waa yèò taaleɛ.

61 Amma Jesu wa cokoe, kù fɔ ide gɔ. Nɔi woo wee nɔai í beɛ má í ni, awɔi ì je ine iyi ɪlaaɔ í cica, Amaí ɪlaaɔ?

62 Nɔi Jesu í jeaa í ni, oo, amui. Nɔ aa ye ɲa amu Amaí Amanɛ n wa n buba si awɔ njei ɪlaaɔ ilu gbugbá fei. Nɔ ajɔ aká aa na í yem ɲa n wa n naa si kudúí ijl má.

63 Nɔi woo wee nɔai í ga ibɛe ku nyisiò idɔ̀kɔ̀e. Nɔ í ni, a kù waa de sie ilu seɛda káma má.

64 Í gbɔ bei wa bu ɪlaaɔ ɲa. Beirei ì ye a cea mɔkɔu ɲa. Nɔi aɲa fei à ye taaleɛ à ni a kpa.

65 Nɔi ine gɔ ɲa à wasi ku tusi Jesu antɔ gbaká nɔ à bii ijue à bei à waa daa kutu à beɛ à waa ni, awɔ wali, sɔ wa ine iyi í cãe. Nɔi sooge ɲau à mu Jesu à wasi ku sambalae.

Piɛɛ í jã í ni nɲu kù mà Jesu

(Cɔ Matie 26:69-75; Luku 22:56-62; Zãa 18:15-18, 25-27)

66 Waati iyi Piɛɛ í wa bantumai kpasɛu, ɲoi ine akáí ama inaabo woo ce icei woo wee nɔai ɪlaaɔu í naa be.

67 Iyi í ye Piɛɛ wa nyia, ɲoi í cɔ̀ sɛɛ í ni, awɔ mɔ, ì tako ì weɛ do Jesu inei Nazaɛtiu.

68 Amma í jã í ni, n kù màa fɔ, n kù gbɔ ide iyi ì waa fɔ. Nɔi í fita í bɔ ikpa ande kabau. Waati beɛbei jeɛ wa kɔ.

69 Nɔi ama inaabo woo ce iceu í yɔ̀ be má, ɲoi í wasi ku sɔ ine ɲa iyi à wa beu wa ní, ineu ihɛ ine aká nɲai.

70 Nɔi Piɛɛ í jã má. Iyi í kpe keeke, ɲoi ine ɲa iyi à wa beu à sɔ Piɛɛ à ni, ntɔ ntɔ, awɔu ine aká nɲai, domi awɔ mɔ inei Galilei.

71 Nɔi Piɛɛ í ceekpe í ni, n kù mà mɔkɔ iyi ì waa fãau be ɲa.

72 Be gbaká ajɛ í kɔ ise gbeejisiae. Nɔi Piɛɛ í ye gígíí ide iyi Jesu í sɔ̀u wo í ni, hee ajɛe ku maa kɔ ise gbeeji aa jã ise gbeeta í ni ì kù mà̀m. Nɔi Piɛɛ í lɔsi ku kpa.

15

À bɔ̀ò Jesu si wajui Pilati

(Cɔ Matie 27:1-2, 11-14; Luku 23:1-5; Zãa 18:28-38)

1 Nɔi daadaako ine ngboi woo weei ɪlaaɔ ɲau do ine ngbo ɲau do woo kɔ ine ɲa si wooda ɲau do ine ɲa iyi à gbe si igbei woo kiiti ɲau fei à tɔ̀tɔ̀ à wúá ideu ajɔ. Nɔ à dɪ Jesu à koo à daa Pilati si awɔ.

² Nɔi Pilati í beee í ni, awɔi ì je ilaalui Zuifu ɲa? Nɔ Jesu í jɛaa í ni, oo, si bei ì fɔ.

³ Nɔi inɛ ngboi woo wee ɲau à má Jesu ide ikā ikā fei.

⁴ Nɔi Pilati í beee má í ni, i kù waa fɔ ide gɔ? I kù gbɔ bei à waa niɛ?

⁵ Amma Jesu kù je ide kāma má hee biti í mu Pilati.

À yɛ taalei Jesu a ba a kpa

(Cɔ Matie 27:15-26; Luku 23:13-25; Zāa 18:39-19:16)

⁶ Wee si jingauí Iku ku kua fei Pilati í ya jò inɛ piisɔ akā iyi zamaa í bii.

⁷ Wee inɛ gɔ í wa ile piisɔ be do kpaasie ɲa si na iyi í jò à kpa inɛ gɔ si waatii ide ku kɔ ɲɲa. Iriɛ Barabasi.

⁸ Nɔi zamaau í bɔ bi Pilati à waa tɔɔɛ ku cea ɲɲa bei í ya ce ɲɲa adɔ fei si jingauu.

⁹ Nɔi Pilati í bee ɲa í ni, ì bi n jò ɲɲe ilaalui Zuifu ɲau ɲa?

¹⁰ Í fɔ beɛbei si na iyi í jò wa mà sāa sāa iyi na igui í jò inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau à daa ɲɲu Jesu si awɔ.

¹¹ Amma inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau à wasi ku mante zamaau à ni a sɔ Pilati ku nya ɲɲa Barabasi.

¹² Nɔ Pilati í bee ɲa má í ni, to, beirei ì bi n cea inɛ iyi ì ya maa kpe ilaalui Zuifu ɲau.

¹³ Nɔi à dɔ anu à ni, kpakpae si jli ku gaau.

¹⁴ Nɔ Pilati í bee ɲa í ni, laalo yoomai í bei í ce. Amma béi Pilati wa fɔ fei, beɛbe mɔ inɛ ɲau à ya dɔ anu hee lele a ni, kpakpae si jli ku gaau.

¹⁵ Si na iyi í jò Pilati í bi ku ce iyi á dɔa zamaau si, ɲɲui í jò í nya ɲɲa Barabasi nɔ í mu Jesu í jò à teaa kpɔtɔ. Si anyie, nɔ í daa sooge ɲa si awɔ a koo a kpakpae si jli ku gaau.

Sooge ɲa à waa yaako Jesu

(Cɔ Matie 27:27-31; Zāa 19:2-3)

¹⁶ Nɔi sooge ɲau à gbā Jesu à bɔɔɛ kabai ilaalui, nɔ à tɔtɔ sooge ɲa iyi à gbe ɲau fei be.

¹⁷ Nɔi à daa Jesu si ibɔ nkpa sisɔ gɔ, nɔ à ba fulai agù à daa si iriɛ.

¹⁸ Nɔi à yaakoɛ à waa ni, fɔ ilaalui Zuifu ɲa.

¹⁹ Nɔi à ya maa cāa kpokpoo si iriɛ, a maa tusie antɔ, nɔ à waa gulea à waa seebata si wajue.

²⁰ Iyi à yaakoɛ à tā, ɲoi à nya ibɔ nkpaui à bei à daa si ibɔɛ, nɔ à bɔɔɛ waduude à koo à kpakpae si jli ku gaau.

À kpakpa Jesu si jli ku gaau

(Cɔ Matie 27:32-44; Luku 23:26-43; Zāa 19:17-27)

²¹ Wee inɛi Sireni gɔ iyi à ya kpe Simɔ wa baa hai iko, nɔ í to wa be. Baai Alesandu do Rufusui. Iyi í to wa nɔ sooge ɲau à muu do gbugbā à kāa jli ku gaau bii aa kpakpa si Jesuu.

²² Nɔi à bɔɔ ɲɲu do Jesu si inya gɔ iyi à ya kpe Gɔɔgata, waato inya iyi í jò kokoi iri.

²³ Nɔ à ná Jesu atɛ vɛɛ iyi à yɔgɛ do iwɔ iyi à ya kpe miru, amma í kɔ ku mɔɔ.

²⁴ Nɔi à kpakpae si jli nɔu. Si anyie sooge ɲau à ta kpasa si jɲɛɛ ɲa a ba a ye iyi inɛ fei á ba. Beɛbei à ce ikpɛi jaɛɛ ɲau.

²⁵ Daakɔ zakai bei isɔ mɛɛsāi à kpakpae si jli nɔu.

²⁶ Nɔi à kɔ kuraraɛ si jli gɔ à masi jli bii à kpakpaeu, à ni ilaalui Zuifu ɲa.

²⁷ Nɔi à kpakpa ile minji gɔ ɔa be má, ine akā ikpa awɔ njeɛ, ine akā mɔ ikpa awɔ cangae. [

²⁸ Bɛɛbei kukɔi idei Ilaaɔ í kɔ iyi í ni, à dooae si ine laalɔ ɔa.]

²⁹ Woo lɔ ɔa à ya maa gugbā iri a buu a maa ni, ahā, kù je awɔi ì ni aa lege kpasɛi Ilaaɔu nɔ i maa ma si afei ajɔ mɛeta?

³⁰ To, faaba arae be, kita hai si antai j̄i ku gaauu.

³¹ Bɛɛbe mɔi ine ngboi woo weei Ilaaɔ ɔa do woo kɔ ine ɔa si wooda ɔa u à waa yaakoɛ. À sɔ nje à waa ni, í faaba ine gɔ ɔa amma kaa yɔkɔ ku faaba arae.

³² Bɛɛbei, nɔɔ Kirisi ilaalui Izireliu ku kita wa hai si j̄i nɔu ku ba ka yɔɔ, nɔ ka dasiɛ naane. Bɛɛbe mɔi, ine ɔa iyi à kpakpa do Jesu aj̄u à ya maa yaakoɛ.

Waati iyi Jesu í ku

(Cɔ Matie 27:45-56; Luku 23:44-49; Zāa 19:28-30)

³³ Nɔi dasā nkpau ilu í kuku si ilɛ fei hee í koo í to isɔ mɛetai ale.

³⁴ Nɔi si isɔ mɛetau Jesu í dɔ anu hee lele í ni, Eloí, Eloí, lama sabatani, waato Ilaaɔ, Ilaaɔ, na mii í ce í f̄usim awɔ.

³⁵ Nɔi ine gɔ ɔa iyi à wa beu à gbɔ ideu. Nɔ à ni, í gbɔ, wa kpe Elii.

³⁶ Nɔi ine akā nɔa í sei í koo í d̄i kanya si golo gɔ í sɔsi inyiikā í bei í naa í toa Jesu ku cɔɔcɔɛ, nɔ í ni, ka leek̄i, ka cɔ ma Elii á naa ku kitae hai si j̄i ku gaauu.

³⁷ Nɔi Jesu í dɔ anu hee lele í bei í ku.

³⁸ Asee, waati bɛɛbe si ilui Zeruzalɛmu, ridoo iyi í wa kpasɛi Ilaaɔu í ga í kp̄e minji hai lele hee ku bɔ ile.

³⁹ Ine ngboi sooge ɔa iyi í wa wajui Jesu í ye yaase bei í ce í bei í ku, nɔ í ni, ntɔ ntɔ, inɛɛu ih̄e Amaí Ilaaɔi.

⁴⁰ Nɔi inaabo gɔ ɔa mɔ à wa be à waa cɔ ilu wa hai j̄ij̄i. Si inɔ nɔa Maari inei Madalau í wa be do Salomee do Maari, iyeyi Zozee do Zaaki iyi í je ama awaasɔu.

⁴¹ Wee hai tako, waati iyi Jesu í wa ilei Galilee, aɔai à tooɛ à ya maa cea ice. Nɔ inaabo nkpɔ gɔ ɔa mɔ à wa be, iyi aɔaɔ ɔa à si Jesu wa iyi wa naa Zeruzalɛmu.

À dasi ikui Jesu bale

(Cɔ Matie 27:57-61; Luku 23:50-56; Zāa 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Iyi ale í lɛ, ɔa Zozefu inei Arimateeu í naa be. Í bei í je ilu bɛɛɛ si inɔi Zuifu woo kiiti ɔa u, nɔ wa cɔ kpāa iyi Ilaaɔ á na ku je bomma. Wee aj̄oi sɔɔlui j̄ingau. Iju kumáe aj̄oi kus̄mii á je. Na ɔa í j̄ɔ Zozefu í bɔ bi Pilati do wɔkɔ ku tɔɛ ikui Jesu.

⁴⁴ Nɔi Pilati í biti do iyi í gbɔ à ni í kú tā. Nɔi í kpe ine ngboi sooge ɔa u í beee ma Jesu í kú í kp̄e.

⁴⁵ Iyi ine ngboi sooge ɔa u í sisiaa yaase bei Jesu í kuɔ, ɔa í jesi Zozefu koo so ikuu.

⁴⁶ Nɔi Zozefu í koo í ra acɔ f̄uf̄u, nɔ í nya ikui Jesu wa hai si j̄i ku gaauu, í woo do acɔu. Nɔ í suu si isai kuta gɔ iyi à gbe wo. Si anyie í bimbili kuta nla gɔ í d̄iɔ andei baleu.

⁴⁷ Nɔi Maari inei Madalau do Maari iyeyi Zozee à ye bii à waa dasi ikui Jesuu.

16

Kuj̄ti Jesu hai si bale

(Cɔ Matie 28:1-8; Luku 24:1-12; Zāa 20:1-10)

¹ Iyi aj̄oi kus̄lmi í lɔ, ɔa Maari inei Madalau do Salomee do Maari iyeyi Zaaki, à ra tulare iyi aa koo a f̄asi ikui Jesu.

² Nɔi aj̄o amaazuma daadaakɔu abo ɔa u à bɔ bi baleu,

³ Njoi à waa bee nje si kpāau à waa ni, yooi á tale nwa kutau hai si andei baleu ya.

⁴ À waa fɔ beebɛi si na iyi í jò kutau í la í caa. Amma iyi à cɔ waju à ye kutau í bimbili.

⁵ Njoi à lo inɔ baleu nɔ à ye awaasɔ gɔ wa buba do awɔ nje be, wa dasi jaba fufu, nɔ njo í mu nja jiiida jiiida.

⁶ Njoi í sɔ nja í ni, i maà jò njo ku mu nje. N̄ mà iyi Jesu, inei Nazaretiui ì waa dede nja, iyi à kpakpa si jli ku gaauu. Í jli hai si bale, kù wa ihē má. I cɔ tengi bii à dasiɛu wo.

⁷ Amma i koo bebɛi i koo i sɔ mɔcɔɛ nja do Piee takae i ni, á cua nje ku bɔ ilei Galilee. Bei aa koo i yɔɔ nja si bei í sɔ nje wo.

⁸ Njoi à fita wa à sa hai bi baleu do kuyaya domi njo í mu nja ntɔ ntɔ. A kù nɔ a kù sɔ inɛ gɔ ideu na irii njo iyi í mu nja.

Jesu í tusea Maari inei Madalau arae
(Cɔ Matie 28:9-10; Zāa 20:11-18)

[⁹ Iyi Jesu í jli hai si bale ajɔ amaazuma daadaakɔu, bi Maari inei Madalau í tako í nyisi arae. Maariui Jesu í tako í lelea inei inɔɔko mɛɛje wo.

¹⁰ Njoi abou í koo í sɔ kpaasie nja laabaauu. Anjai à waa too Jesu wo nɔ à wɛɛɔ inɔ kufɔ à wasi ku kpata.

¹¹ Iyi í ni Jesu í jli má, nju í yɔɔ, a kù dasiɛ naane.

Jesu í tusea mɔcɔ minji gɔ nja arae
(Cɔ Luku 24:13-35)

¹² Si anyii nju, njoi Jesu í tuse arae bi mɔcɔ minjie gɔ nja iyi à waa ne si kpāa, à waa bɔ ilɛko. Amma í kpaasi arae si kuyɛ nja.

¹³ Njoi inɛ nja à baa inɔ ilu nɔ à koo à sɔ inɛ bubu nja, amma kpaasi nja a kù dasi anja mɔ naane má.

Jesu í tusea mɔcɔ maatakā nja arae

(Cɔ Matie 28:16-20; Luku 24:36-49; Zāa 20:19-23; IWB 1:6-8)

¹⁴ Si anyie Jesu í koo í tuse arae bi mɔcɔ maatakā nja bii à waa je. Njoi í gbagba si nja na naane hai dasi nja do idɔ kule nja, si na iyi í jò a kù jesi idei inɛ nja iyi à yɔɔ í jli hai si baleu.

¹⁵ Njoi í sɔ nja í ni, i bɔ si andunya fei, nɔ i waazoa inɛ baa yooma fei laabaau jiiidu nja.

¹⁶ Inɛ iyi í dasi naane nɔ í jò à dasiɛ inyi á ba faaba, amma inɛ iyi kù dasi naane, Ilaaɔ á ye taaleɛ ku kpāa iju.

¹⁷ I cɔ maamaake gɔ nja iyi woo dasim naane nja aa ce. Aa lele inei inɔɔko nja do irim, nɔ aa fɔ ide do fee nja iyi i kù waa gbɔ nja.

¹⁸ Aa mu njo nja do awɔ, nɔ baa bii à mɔ kɔɔtɛ gɔ kaa ce nja ide kāma. Aa lesi bɔɔ nja awɔ nɔ a ba iri.

Jesu í nyi bi Ilaaɔ má

(Cɔ Luku 24:50-53; IWB 1:9-11)

¹⁹ Iyi Lafɛɛ Jesu í sɔ nja ideu í tā, njoi à soo lele í koo í buba si awɔ njei Ilaaɔ.

²⁰ Njoi mɔcɔ nja à koo à waa waazoa inɛ nja bii fei. Nɔ Lafɛɛ wa sobi nja si icɛu, í jò à ya maa ce maamaake nja ku ba inɛ nja a mà iyi ide nja í je ntɔ.]

Laabaau jiiida iyi Luku í kɔ

Ide Sinte

¹⁻⁴ Baakɔɔm Teofilu, ilu beere nla, ñ wa n ceɛ fɔɔ.

Í sɔaam si n kɔɛ tiaw ihɛ wa n sɔɛ dee dee mií iyi í ce si anini nwa. Inɛ ña iyi à yɔɔ hai sinte, nɔ à baa à je woo ce icei ideu, añaí à sɔ wa. Iyi inɛ ña à gbɔɔ, inɛ nkpɔ nkpɔí í ce kookaai ku ba a kɔɔ dee dee. Nɔ í sɔaam si amu mɔ n kɔɛ wa ku ba í mà kam kam iyi ide ña iyi à kɔɛ siu ntɔi, domi ñ wɔa ideu fei hai sintee.

Amaleka gɔ wa fɔ ideí kubí Zāa woo dasi iyi

⁵ Si waati iyi Herodu í je ilaalui Zudee, woo weei Ilaaɔ gɔ í wa be à ya kpoo Zakari. Si wuai woo weei Ilaaɔ ña iyi í je ti Abiai í wa. Aboɛí à ya kpe Elizabeti. Si dimii Arɔɔ iyi í je woo wee nla sintei Ilaaɔui í wa.

⁶ Aña minji fei à je dee dee si wajui Ilaaɔ nɔ à waa jirima woodai Lafɛɛ do idee fei mam mam.

⁷ Amma a kù ne ama domi Elizabeti gbɛndai, nɔ aña minji fei à gbo tā.

⁸ Ajo ñɔu gɔ, Zakari wa ce icei kuweeɛ si wajui Ilaaɔ domi si wuaɛi kuweeɛ í to si.

⁹ Wee, à ya ta kpasai ku ba a mà inɛ iyi á lɔ si kpasɛi Ilaaɔ koo jo tulare. Njɔi ajo ñɔu be, kpasau í so Zakari, ñɔi í jò í lɔ inɔ ileu koo jo tulareu.

¹⁰ Nɔ zamaau fei wa ce kutɔɔ waduude si waati iyi wa jo tulareu.

¹¹ Njɔi amalekai Ilaaɔ gɔ í naa sie, wa leekí si awɔ njei bi ku jo tulareu.

¹² Iyi Zakari í yɔɔ ñɔi zigie í da, nɔ njo í muu hee í caa.

¹³ Amma amalekau í sɔɔ í ni, maà jò njo ku muɛ, Zakari. Ilaaɔ í gbɔ kutɔɔɛ. Elizabeti aboɛ á bíe ama inɛmɔkɔ nɔ í sɔɔ Zāa.

¹⁴ Aa ne inɔ didɔ nla nla nɔ inɛ nkpɔ á weɛ do inɔ didɔ na kubie,

¹⁵ si na iyi í jò inɛ nlaí á je si wajui Aɔ Lafɛɛ. Kaa mɔ vɛɛ, hee má je atɛ kulele mmu gɔ. Nɔ á kɔɔ Hundeí Ilaaɔ hai inɔi iyee.

¹⁶ Á jò inɛi Izireli nkpɔ ku kpaasi idɔ nɔ a nyi wa bi Aɔ Lafɛɛ ña.

¹⁷ Nñui á cuaa Ilaaɔ nɔ ku ye bei Elii walii nlaí takou. Gbugbāɛ mɔ á yei bei ti Elii. Á jò baa do ama ñña ña a gbɔsi nje, nɔ á jò hai gbɔ ide ña mɔ a ce lasabu bei inɛ dee dee ña.

¹⁸ Amma Zakari í sɔ amalekau í ni, amu wee ñ gbɔ tā nɔ abom mɔ í ce inɛ ngbo. To, beirei an ce n mà iyi ideu á ce.

¹⁹ Njɔi amalekau í jɛaa í ni, amui Gabieli. Amui ñ ya n wa bi Ilaaɔ n maa n ceaa ice. Nñui í bɛm wa n na n baɛ ide ku fɔ nɔ n sisie laabaau jiidau ihɛ.

²⁰ Amma i kù dasi idem nɔu naane baa do iyi á na ku ce bii waatiɛ í to. Na ñɔu, aa dekl, i kaa yɔkɔ í fɔ ide má í gbe ajo iyi ideu í cei.

²¹ Wee inɛ ña à waa degbe Zakari, nɔ à biti do iyi wa kpe inɔ kpasɛi Ilaaɔ be.

²² Iyi í fita wa, kù yɔkɔ ku ba ña ide ku fɔ má, ñɔi à mà iyi í ce kuyɛ gɔi si inɔ ileu be. Wa ba ña ide ku fɔ do awɔ ku nyisi iyi ntɔi, amma kù yɔkɔ ku fɔ ide do gele.

²³ Si anyii kuyɛu, Zakari í mɔsi iceɛ má hee í koo í to ajo iyi iceɛ í kpa iri inɔ kpasɛ be. Njɔi í nyi idee.

²⁴ Si anyie, Elizabeti aboɛ í ba asl, nɔ wa singa arae zakai cukpa miu, í ni * ,

* **1:24 wa singa arae** Ara ku singaɛu kù je na anyo. Á yɔkɔ ku je wa bi ku maa weɛ ñɔu aka ku ba ku saabu Ilaaɔ.

²⁵ cɔ mii iyi Ilaaɔ́ í ceem. Í cɔm do iju jiida nɔ́ í nyaam anyɔ́ si wajui amane ŋa.

Amaleka wa fɔ́ ideí kubú Jesu

²⁶ Iyi asíi Elizabeti í ba cukpa mɛɛfa, ŋɔ́i Ilaaɔ́́ í be amaleka Gabiɛli Nazareti si ilei Galilee.

²⁷ Í bɔɔ́i bi mudɛɛ gɔ́ iyi kù mà mɔ́kɔ́, amma à mua awaasù gɔ́ iyi à ya kpe Zoɛɛfu, si dimii ilaalu Davidi. Irii mudɛɛui í je Maari.

²⁸ Amalekau í lɔ́ bi tɛɛ í sɔ́ɔ́ í ni, ñ wa n ceɛ fɔ́ɔ́, awɔ́o iyi Ilaaɔ́́ í cea didɔ́. Aɔ́ Lafɛɛ́ í wɛɛ do awɔ́o.

²⁹ Ŋɔ́i Maari í biti do ideu nɔ́ wa bee araɛ ide wa ni, yoomai í je yaasei fɔ́ɔ́u ihɛ́.

³⁰ Ŋɔ́i amalekau í sɔ́ɔ́ í ni, màà jò njo ku muɛ Maari. Ilaaɔ́́ í ceɛɛ didɔ́.

³¹ Aa ba así i bí ama inɛmɔ́kɔ́ nɔ́ í sɔ́ɔ́ Jesu.

³² Á na ku je inɛ nla. Amai Ilaaɔ́́i aa ya kpoo, nŋu iyi kù ne saa. Aɔ́ Lafɛɛ́ á coo ilaalu, á náa bommai Davidi balae.

³³ Ŋŋui á je bomma si dimii Zakɔ́bu do aɔ́o fei. Bommaɛ kaa ne kɔ́ɔ́ †.

³⁴ Ŋɔ́i Maari í bee amalekau í ni, beirei á ce ku ce, si bei n kù mà mɔ́kɔ́.

³⁵ Ŋɔ́i amalekau í jɛaa í ni, Hundeí Ilaaɔ́́i á naa siɛ, nɔ́ gbugbãɛ ku biie bei jíjí. Ŋŋui í jò aa kpe ama kumá iyi aa na i biu Amai Ilaaɔ́́.

³⁶ Elizabeti nyaanzeɛu mɔ́o iyi à ya maa kpe gbendau, do si agboɛu fei, í ne asíi ama inɛmɔ́kɔ́. Í wɛɛ si cukpa mɛɛfasiaɛ nsei.

³⁷ Maari, jò i mà iyi nkãma kù wɛɛ iyi Ilaaɔ́́́ í mɔ́ngɔ́.

³⁸ Ŋɔ́i Maari í ni, amu woo ce iceí Aɔ́ Lafɛɛ́i. Fei ndɛɛ ku ceem bei ì sɔ́m nɔ́u. Ŋɔ́i amalekau í ne.

Maari í bɔ́ Elizabeti ku cɔ́

³⁹ Si anyii nŋu, ŋɔ́i Maari í dede do saasa í dasi kpãa wa ne ikpa geete ŋa, í bɔ́ ilu gɔ́ si ilei Zudee.

⁴⁰ Iyi í to be ŋɔ́i í lɔ́ kpasɛi Zakari nɔ́ í ce Elizabeti fɔ́ɔ́.

⁴¹ Waati iyi Elizabeti í gbɔ́ fɔ́ɔ́i Maariu, ŋɔ́i amau í yaga si inɔɛ, nɔ́ Elizabeti í kɔ́ɔ́ Hundeí Ilaaɔ́́.

⁴² Nɔ́ í dɔ́ anu hee lele í ni, Ilaaɔ́́́ í weɛ́ í re inaabo fei, nɔ́ kuweeu á sɔ́ si ama iyi aa na i bíu.

⁴³ Yooi ñ je hee iyei Lafɛɛ́m í naa bi tom.

⁴⁴ Waati iyi ñ gbɔ́ fɔ́ɔ́eu be, ama iyi í wa inɔ́m í yaga do inɔ́ didɔ́.

⁴⁵ Ilu inɔ́ didɔ́i awɔ́o iyi ì dasi naane iyi mii iyi Ilaaɔ́́́ í sɔ́ɛ á na ku ce.

Iri ku kɔ́i Maari

⁴⁶ Nɔ́ Maari í ni,

Idɔ́m wa saabu Aɔ́ Lafɛɛ́.

⁴⁷ Nɔ́ ñ wɛɛð inɔ́ didɔ́ na irii Ilaaɔ́́ Woo faabam,

⁴⁸ Si na iyi í jò í kãsim iju jíidaɛ, amu woo ce iceɛ iyi n kù je nɔ́gɔ́gɔ́.

Nɔ́ hai nsei inei andunya ŋa fei aa maa ni amuu ilu inɔ́ didɔ́i,

⁴⁹ Domi Ilaaɔ́́, ilu gbugbã fei í ceem mii nla nla.

Iriɛ́ í má.

⁵⁰ Í ya ce araarei inɛ ŋa iyi à waa jirimae hee do aɔ́o fei.

⁵¹ Í ce ice gbugbã ŋa do gbugbãi awɔ́ɛ

Nɔ́ í fangaa inɛ ŋa iyi lasabui idɔ́ nŋa í ne faaɔ́.

⁵² Í keke ilaalu ŋa si batai bomma nŋa ŋa,

† **1:33 Zakɔ́bu** Zakɔ́bui à ya kpe Izireli má. Bii à ni á je bomma si dimii Zakɔ́bu, si dimii inei Izireli ŋa feii à waa fãa.

Nó í so ilu are ña lele.

⁵³ Í jò iné ña iyi ari wa kpa à je mii jiida ña à yo,
 Amma í lele ilu fia ña awo ngbe.

⁵⁴⁻⁵⁵ Í sobi inei Izireli woo ce icéé ña,
 Í ce araare ña hee do ajo fei
 Bei í tako í s̄ Aburhamu do takue ña
 Aña iyi à je bala nwa ña.

⁵⁶ Iri iyi Maari í k̄u mbe. Si anyie nó í buba bi Elizabeti be zakai cukpa meeta,
 í bei í nyi ideé.

Kubú Zāa woo dasi inyi

⁵⁷ Awaati í to bii Elizabeti á bí amae, nó í bí ama inemak̄o.

⁵⁸ Kpaasie ña do nyaanzeé ña à gb̄o iyi Ās Laf̄éé í ce araareé nt̄o nt̄o, nó añaò
 ña à w̄eèò in̄o did̄ò ajo.

⁵⁹ Si ajo meej̄osia à naa ku dasi amau bango, nó à waa bi à kpoo Zakari, irii
 bāēu.

⁶⁰ Amma iyeé í so ide í ni, aawo, Zāai aa kpoo.

⁶¹ N̄oi à s̄ò à ni, si nyaanzeé iné k̄ama k̄u ne dimii iriu be.

⁶² Nó à bee bāe do awo ku ba a mà bei í bi a kpe amau.

⁶³ N̄oi Zakari í t̄ò mii ḡo si bii á k̄o si, nó í k̄o í ni, Zāai í je irie. Nó aña fei à biti.

⁶⁴ N̄oi gbak̄a Zakari í ȳok̄o í f̄o ide do gelee, nó í l̄osi ide ku f̄o wa saabuò Ilaās.

⁶⁵ N̄oi n̄jo í mu hee do iné ña iyi à wa am̄eé am̄eé fei. Nó si il̄ēkoi geetei Zudee
 ña fei iné ña à wasi ku ce faajii ideu.

⁶⁶ Iné ña iyi à gb̄o ideu fei à ya maa muui si id̄o ñña nó a maa ni, deb̄ei, beirei
 amau ih̄é á na ku je.

Mii ña iyi í ceu ih̄é fei wa nyisi iyi gbugb̄ai Ilaās í w̄eé do ññu.

Iri ku k̄ai Zakari

⁶⁷ N̄oi Zakari baai amau í k̄òò Hundei Ilaās, nó í ce walii í ni,

⁶⁸ Saabui í je ti Ilaās Laf̄éé inei Izireli ña

Si na iyi í j̄ò í naa bi iné ña í na í ya ña.

⁶⁹ Nó í naa nwa Woo faaba ilu gbugb̄a wa si nyaanzei ilaalu Davidi amaacēēu,

⁷⁰ Si bei í j̄ò walii kum̄áe ñau à f̄o wo hai ku kpe.

⁷¹ N̄ñui á faaba wa hai si awoi mbēe nwa ña,

Do hai bi iné ña iyi à cé wa fei.

⁷² Bēebei í nyisi bala nwa ña araaree,

Nó wa yēò ḡiḡii akabuu kum̄áe.

⁷³ Akabuuui í je kuw̄a iyi í cea Aburhamu bala nwa,

⁷⁴ Í ni ññu á nya wa hai si awoi mbēe nwa ña,

Nó ññu ku j̄ò ka cea ññu ice do w̄òk̄o.

⁷⁵ Nó ice iyi aa ka ceau ku je do id̄o kum̄á nó ka je dee dee si wajue do ajo fei si
 kuw̄ēe nwa.

⁷⁶ Nó awōo amam, aa kpēe waliii Ilaās, ññu iyi k̄u ne saa,

Dom̄i aa cuaa Laf̄éé í maa teesea kp̄ā,

⁷⁷ Nó aa j̄ò iné ña a mà iyi aña aa ba faaba waati iyi Ilaās á nya dulum du ña.

⁷⁸ Nt̄o nt̄o, araaree Ilaās Laf̄éé nwa í lá si wa.

Na saabui araarēeui í j̄ò inya kum̄á í naa si wa hai lele bei nunui daak̄o,

⁷⁹ Ku ba ku má inya si iné ña iyi à waa buba si ilu kuku do si j̄j̄ji iku

Ku maa neò awa fei si kp̄āi laakai ak̄a.

⁸⁰ Iri iyi Zakari í k̄s̄u m̄be. Si anyii n̄ñu amau wa la, n̄o bisie wa k̄õsi n̄o í koo í wa ḡbabua hee í koo í t̄oõ ājo iyi í nyisi arae bantuma si wajui inei Izireli ña.

2

Kubí Jesu

(C̄o Matie 1:18-25)

¹ Waati beɛbe, ilaalu n̄lai Romu iyi à ya kpe Ogusitu í na wooda í ni a ce ine ña kuka si ilɛ fei.

² Kuka sinteu ih̄ɛ à cooi si waati iyi Kiriniusi wa je ilu ile si ilei Siri.

³ N̄o ine fei í ne si ilue koo na irie a k̄õ si tia.

⁴ N̄oi Zozefu m̄o í ne hai Nazareti si ilei Galilee, í b̄o ilei Zudee si ilui Davidi iyi à ya kpe Betelehemu, domi n̄ñu m̄o nyaanzei Davidi wa je.

⁵ Í b̄o ku na irie, n̄ñu do Maari aboe iyi í ne as̄l*.

⁶ Si waati iyi à wa be, ājo í na í to bii á bí amae.

⁷ N̄o í bí ama sintee, ama inem̄k̄o. Í biie do ac̄o n̄o í t̄oõ si bi ku jei angud̄a ña, si na iyi í j̄ò inya kù wee bii ine n̄joo ña aa s̄o.

Amaleka ḡo ña à naa bi woo degbe ña

⁸ Woo degbe ḡo ña à wa in̄o sako be, à waa degbe angud̄a ña id̄u.

⁹ N̄oi amalekai Ās̄ Laf̄ɛe ḡo í faata si ña wa, n̄o inya kumá n̄la ḡo í kaako ña. Inya kumáú amboei Laf̄ɛeui. N̄oi n̄jo í mu ña jiida.

¹⁰ Amma amalekau í s̄s̄ ña í ni, i maà j̄ò n̄jo ku mu ñe. Laabaau j̄idai ñ naa ku sisi ññe, iyi á jea ine fei in̄o did̄õ n̄la n̄la.

¹¹ Laabaauu wee. Nnyí, si ilui Davidi, à bí ññe Woo faaba. Nñui í je Laf̄ɛe, ine iyi Ilaās̄ í cicau.

¹² Yaase bei aa m̄d̄au ña wee. Aa ye ama kp̄ot̄oõ ḡo be à biie do ac̄o, wa s̄u si bi ku jei angud̄a ña.

¹³ Iyi í f̄o beɛbe í t̄a ñoi ḡbak̄a amaleka mmu ḡo ña à naa bi tee āña nk̄p̄o nk̄p̄o n̄o à saabu Ilaās̄ à waa ni,

¹⁴ Ka j̄ò irii Ilaās̄ ku ne amboe hee lele. N̄o laakai ku s̄u ku wa si ile si ine ña iyi Ilaās̄ í bi.

Woo degbe ñau à b̄o Betelehemu

¹⁵ N̄oi amaleka ñau à j̄ò ña à nyi lele. Si anyii n̄ñu, woo degbe ñau à sabuu ñje à waa ni, debei, ka b̄o Betelehemu, kaa c̄o mii iyi í ce, iyi Ās̄ Laf̄ɛe í j̄ò à mà.

¹⁶ N̄o à ce saasa à sei à koo. N̄oi à to n̄o à ye Maari do Zozefu, do ama kp̄ot̄oõ bii wa s̄u si bi ku jei angud̄a ña.

¹⁷ Iyi à ȳoõ, à waa sisi mii iyi amalekau í s̄s̄ ña si ḡamei amau.

¹⁸ N̄o ine ña iyi à gb̄o ideí woo degbe ñau fei ideu í ya mu ña bitii.

¹⁹ Amma Maari ñje wa mu fei nd̄ee si id̄e, n̄o wa lasabu si do laakai.

²⁰ N̄oi woo degbe ñau à sinda à waa ne. N̄o à waa nyisi amboei Ilaās̄, à waa saabue na irii mii iyi à gb̄o do iyi à ye fei, domi fei nd̄ee í cei si bei amalekau í sisi ñña.

À b̄ō Jesu k̄pas̄ɛi Ilaās̄

²¹ Si ājo meej̄osia ñoi à s̄ō Jesu, iri iyi amalekau í ni a kpoo hai waati iyi iyee kù ne as̄lu. Ājo n̄ñu be m̄oi aa dasie bango.

* ² **Maari aboe** à ni Maari í je aboe si na iyi í j̄ò āñāo à wee, amma āñāo à kù t̄ōt̄ō s̄ɛe hee í koo í bío Jesu.

22-23 Mii iyi Moizi í kò si woodaε wee. Í ni, ama inεmòkò iyi à bí sinte fei aa nyaa ikài ku je ti A5 Lafεε. Na ηjoi í jò iyi waati í to si bii aa ce kuwee Maari ku bei ku má si ayawo iyi í ceu Zozεfu do Maari à so amau à bòð Zeruzalemu ku ba a nyisi A5 Lafεε

24 nò a ce kuwee. Kuweeu do kufe minji wala do ankasiidi minjii à ya cooð si bei à kòò si woodai A5 Lafεε.

25 Wee mòkò gò í wa Zeruzalemu bε à ya kpoo Simeõ. Mòkòu í je inε dee dee nò í mà bεεrei Ilaaõ. Wa degbe inε iyi á na ku tũ idòì inei Izireli ηa nò Hundei Ilaaõ í wεε do ηju.

26 Hundei Ilaaõu í sò wo í ni á yε inε iyi A5 Lafεε í cicau ku bei ku ku.

27 Njoi Hundeu í tale sie kpasεi Ilaaõ ku bò. Iyi iyeò baai Jesu ηa à lòðε bε ku ba a cea bei wooda í fò,

28 njoi Simeõ í gbaa í muu si awòε í saabu Ilaaõ wa ni,

29 Lafεε, nsei jò amu woo ce icεε n jò andunya do laakai ku sũ si bei ì sòm wo,

30 Domi ijum í yε faabaε,

31 Iyi ì ce sòolue si wajui dimi fei.

32 Njui í je inya kumá iyi á nyisi dimi mmu ηa kpāaε.

Nò njui í je amboei inεε ηa, inei Izireli ηa.

Walii iyi Simeõ í ce

33 Ide iyi Simeõ wa fò si gāmei amau í mu iyeò baae fei biti.

34 Simeõ í wee ηja nò í sò Maari iyei Jesuu í ni, Ilaaõ í cica amau ihēi ku kεke inε nkpò nò ku dede inε nkpò mò si inòì inei Izireli ηa. Njui Ilaaõ í bε wa ku je bei nyinda, amma inε ηa aa kò sie.

35 Nò lasabui idòì inε nkpò kú fita gbugbāa. Awò takae, inò ku fò á gũε ajò akā si idòε bei taakuba.

Ana walii inaabo

36 Inaabo walii gò mò í wa bε à ya kpoo Ana, amai Fanueli si dimii Azεε ηa. Abou í gbo ntò ntò. Í ce muau zakai adõ mεεje mòkòε kù bei kù na kù wεε,

37 nò í buba jaaõ adõ nkpò nkpò. Nsei abou í ne adõ cine do mεε, nò ci ya fita hai bantumai kpasεi Ilaaõ. Dasā do idũ fei, í ya maa cea Ilaaõ icei do anu kudũ do kutò.

38 Waati bεεbe ηju mò í sekeε si ηa wa, wa saabu Ilaaõ, nò í lòsi idei amau ku sisia inε ηa iyi à waa degbe inε iyi á na ku faaba inei Zeruzalemu ηa fei.

39 Waati iyi iyeò baai Jesu ηa à tã mii ηa iyi woodai A5 Lafεε í ni a ceu fei, ηjoi à nyi Nazareti ilu ηja si ilēi Galilee.

40 Nò amau wa la, gbugbāε wa kòòsi nò í kòð bisi. Nò didòì Ilaaõ í wεεa.

Jesu í bò kpasεi Ilaaõ si waati iyi í ne adõ maateaji

41 Adõ fei iyeò baai Jesu ηa à ya bò jingauu Iku ku kuai Zeruzalemu.

42 Si waati iyi Jesu í ne adõ maateaji ηjoi à bò jingauu si bei à ne dõõneε.

43 Iyi jingauu í tã à waa ne, ηjoi Jesu í gbe Zeruzalemu be, amma baεε ηa a kù mà.

44 A waa tamaa bei í wa si inò ηjai. Wee à nei zakai ajò akā, ηjoi à dεdεε si inòì nyaanze ηja ηa do kpaasi ηja ηa.

45 Amma a kù yòò, nò à sinda à nyi ikpa Zeruzalemu à waa dεdεε.

46 Si ajò mεεtasia ηjoi à yòò bantumai kpasεi Ilaaõ. Wa buba si aninii woo kò inε ηa si wooda ηa, wa gbò ide ηja nò wa bee ηa ide.

47 Inε ηa iyi à waa gbò idee fei à bitiò bisie do si bei wa je ηja ide.

⁴⁸ Iyi baae ɲau à yɔɔ be, ɲoi aɲa mɔ à bitɪ, nɔ iyee í ni, amam, na mii í ce ì ce nwa beɛbe. Amu do baae wee, à wasi ku dedee do inɔ ku fɔ nla nla.

⁴⁹ ɲoi í bee ɲa í ni, na mii í ce ì waa dedeem ɲa. I kù mà ɲa iyi wúai Baam nii ñ ne n ce?

⁵⁰ Amma ide iyi wa sɔ ɲau a kù gbɔ yaasee.

⁵¹ ɲoi í too ɲa à ne Nazareti nɔ wa gbɔ ide ɲa. Wee iyeu wa mu ide ɲau ihē fei si idɔe.

⁵² Jesu í lá wa koo nɔ bisie mɔ wa kɔɔsi nɔ wa dɔa Ilaaɔ si hee do amanɛ ɲa fei.

3

Waazoi Zāa woo dasi inyi

(Cɔ Matie 3:1-12; Maaku 1:1-8; Zāa 1:19-28)

¹ Iyi ilaalu nlaɪ Romu iyi à ya kpe Tibee í ce adɔ maatū si bommae, waati beɛbe Pɔnsu Pilatii wa je ilu ilei Zudee, nɔ Herodu mɔ wa je ine ngbo si ilei Galilee, nɔ Filipu ifeɔ mɔ wa je ine ngbo si ilei Iture do Takoniti, nɔ Lisania mɔ wa je ine ngbo si ilei Abileni.

² Ani do Kaifu ɲa mɔ à waa je woo wee nlaɪ Ilaaɔ. Waati beɛbei Ilaaɔ í sɔ Zāa amaɪ Zakari ide si gbabua.

³ Nɔ Zāa í bɔ si ilu ɲa iyi à wa kəkai idoi Zuudē fei wa waazo ɲa wa ni, i kpaasi idɔ ku ba Ilaaɔ ku kpa ideɪ dulum du ɲe nɔ a dasi ɲe inyi.

⁴ Beɛbei ide iyi walii Ezai í kɔ si tiaɛu í ce. Í ni,

Imui ine gɔ wa dɔ anu si gbabua wa ni,

I teese kpāai Lafēe ku te ɲa.

⁵ Nɔ aa dī lɔma ɲau fei.

Nɔ geete do iri kuta fei á munga anu,

Nɔ kpāa ku ka ɲa fei aa te,

Kpāa iyi í sāmɪ fei á sɪa.

⁶ Ine fei á ye béi Ilaaɔ wa faaba wa.

⁷ Zamaa nkɔɔ nkɔɔi wa koo bi Zāa ku dasi ɲa inyi. Nɔ í sɔ ɲa í ni, inɛ ine buu ɲa bei njo wukuku, yooɪ í sɔ ɲe í ni i saa idɔɔkɔi kiitii Ilaaɔ iyi á na ku naau.

⁸ Na ɲɲu, i ce kookoosu jiida i nyisið iyi ì kpaasi idɔ ɲa, nɔ i maà tamaa mà aa ba faaba ɲa si na iyi í jò ì ya maa ni inɛ ì je dimii Aburhamu ɲa. Ñ wa n sɔ ɲe, Ilaaɔ á yɔkɔ ku so kuta ɲau ihē ku ce ɲa dimii Aburhamu ɲa.

⁹ Wee dagba wa ká si jli tā mɔm a dað icue. Na ɲɲu, jli iyi kù waa so iso jiida fei aa daa a dasi ina.

¹⁰ ɲoi zamaau í beee wa ni, debei, beirei aa ka ce.

¹¹ Nɔ í je ɲa í ni, ine iyi í ne ibɔ minji ku so akā ku mua kpaasie iyi kù ne, nɔ ine mɔ iyi í ne ɲe ku kpɔɔ do kpaasie.

¹² Woo gba fiaɪ lempoo gɔ ɲa mɔ à naa a dasi aɲa mɔ inyi, ɲoi à beee à ni, Mɛɛtu, beirei aa ka ce.

¹³ ɲoi í sɔ ɲa í ni, i maà gba ku lɔ zaka bei à da ɲɛ.

¹⁴ ɲoi sooge gɔ ɲa mɔ à beee à ni, awa mɔ ni, beirei aa ka ce. Nɔ í sɔ ɲa í ni, i maà ya gba fiaɪ ine gɔ do gbugbā ɲa, nɔ i maà ya má ine gɔ ide, nɔ i maà ya donda iyi à waa sã ɲɛ.

¹⁵ Ine ɲau à waa cɔ kpāai ine iyi Ilaaɔ í cicau nɔ à waa lasabu si idɔ ɲa mà Zāai í je ineɛu.

¹⁶ Nɔ Zāa í sɔ aɲa fei í ni, inyii amu ñ wa n dasi ɲe, amma ine gɔ wa naa iyi í rem do gbugbā. N kù to n fú baa ikūi baatae. Nɲui á da ɲɛ si Hundi Ilaaɔ do ina.

¹⁷ Wa mu kaale ku fe bileee si awɔ, nɔ ku kpā bileeu bii à kpokpoe, nɔ ku ko ɔyɔyɔu ku dasi aka, sakou mɔ ku dasi ina iyi ci ya ku.

¹⁸ Do faaji nkpɔ gɔ ɲa mɔi Zāa wa cead inɛ ɲa waazoi laabaau jiidau.

¹⁹ Amma hai tako ilaalu Herodu í so Heriodiasi, aboi ifɔe, í je aboe, ɲoi Zāa í gbagba sie na ideu do na daa laalɔ ɲa iyi í ce fei wo.

²⁰ Si antai laalɔ ɲa iyi Herodu wa ce, do ankāanyi í na í jò à mu Zāa à dasie piisɔɔ má.

Inyi ku dasii Jesu

(Cɔ Matie 3:13-17; Maaku 1:9-11)

²¹ Zāa í wasi inɛ nkpɔ nkpɔ ku dasi inyi si waati iyi a kù dasie piisɔɔ, ɲoi Jesu mɔ í naa bi tɛɛ, nɔ í dasi Jesu mɔ inyi. Nɔi Jesu wa ce kutɔɔ nɔ lelei Aɔ í cɪ,

²² nɔ Hundei Ilaaɔ í de sie wa hai lele do ara gɔ bei ankasiidi. Nɔ à gbɔ ide ku fɔ gɔ wa hai lele í ni, awɔu amam nii, n biɛ jiiida jiiida. Siei inɔ didɔm fei í ya wa.

Balai Jesu ɲa

(Cɔ Matie 1:1-17)

²³ Jesu í to adɔ kuntaa í bei í sinti icɛɛ. Inɛ ɲa à ya maa cɔɔi bei amai Zozefu *.
Balai Zozefu † ɲa wee

²⁴ Heli do Matati do Levi do Mɛliki do Zanai Zozefu,

²⁵ do Matatia do Amɔsu do Naumu do Esili do Nagai,

²⁶ do Maatu do Matatia do Semɛni do Zozeki do Zoda,

²⁷ do Zoanani do Reza do Zorobabeli do Salateli do Neri,

²⁸ do Mɛliki do Adi do Kosamu do Elimadamu do Eɛ,

²⁹ do Zozue do Eliezɛɛ do Zorimu do Matati do Levi,

³⁰ do Simeɔ do Zuda do Zozefu do Zonamui do Eliakimu,

³¹ do Melea do Mena do Matata do Natāa do Davidi,

³² do Izai do Obɛdi do Boazi do Salumɔ do Nasɔɔ,

³³ do Aminadabu do Adimi do Aani do Esiromu do Perɛzi do Zuda,

³⁴ do Zakɔbu do Izaaki do Aburahamu do Tera do Nakɔɔ,

³⁵ do Seruku do Ragau do Falɛki do Ebɛɛ do Sala,

³⁶ do Kainamu do Aafasadi do Semu do Nowee do Lamɛki,

³⁷ do Matusala do Enɔku do Zeredi do Maleleli do Kainamu,

³⁸ do Enɔsi do Sɛti do Adamu do Ilaaɔ.

4

Seetam í lele Jesu

(Cɔ Matie 4:1-11; Maaku 1:12-13)

¹ Jesu í kɔɔ Hundei Ilaaɔ nɔ í baa hai idoi Zuudɛɛ. Nɔ Hundeu í bɔɔe si gbagba.

² Nɔ Seetam í lɛɛɛ bɛ zakai ajɔ ciiji. Nɔ si ajɔu bɛ fei kù je nkāma. Iyi baai nɲu í lɔ, ɲoi ari wa kpaa.

³ Nɔ Seetam í sɔɔ í ni, bii awɔu Amai Ilaaɔi do nɔ, jò kutau ihɛ ku kpɔɔ pɛɛ.

⁴ Nɔ Jesu í jɛaa í ni, kukɔi idei Ilaaɔ í ni, amanɛ ci ya wɛɛ na ije nɲu akā.

⁵ Nɔ Seetam í bɔɔe hee antai iri kuta gɔ, í nyisie bommai andunya fei si iju kāmɛɛ.

⁶ Nɔ í sɔɔ í ni, amboei bomma ɲau fei an muue nɔ an jò í nɛ yiiko si ɲa. Inɛ iyi n bi, lafɛɛi an mua, si na iyi í jò à nam nii.

⁷ Na nɲu, bii í naa í gule si wajum, fei ndɛɛ á jɛ tɛɛ.

⁸ Nɔ Jesu í jɛaa í ni, kukɔi idei Ilaaɔ í ni, Aɔ Lafɛɛɛi aa gulea, nɔ nɲu akāi aa tɔɔ.

* **3:23 à ya maa cɔɔi bei amai Zozefu** Nɔ nɔ Zozefu kù tɔɔɔ sɛɛ do Maari à bei à bí Jesu. Ilaaɔi í je baac.

† **3:23 balai Zozefu** Tengi ihɛ idei balai Maarii à waa fɔ. Bii à ni balai Zozefu, na iyi aɲaɔ Maari à so njei.

⁹ Nɔ Seetam í gbāa í bɔɔe Zeruzalemu nɔ í gūɔe hee si antai ile lelei kpasɛi Ilaaɔ nɔ í sɔɔ í ni, bii awoɔu amai Ilaaɔi, fo í dinga ile,

¹⁰ domi kukɔi ideí Ilaaɔ í ni, Ilaaɔ á na amalekae ŋa wooda na irie a maa degbee,

¹¹ nɔ a maa muɛ si awo ku ba í maà ti í koose si kuta.

¹² Nɔi Jesu í jɛaa í ni, kukɔi ideí Ilaaɔ í ni, maà ti í sii Aɔ Lafɛɛ.

¹³ Iyi Seetam í lelee si bisie ŋau be fei í tã, ŋɔi í jɔɔ titã í ne hee waati mmu go má.

Jesu í sinti iceɛ Galilee

(Cɔ Matie 4:12-17; Maaku 1:14-15)

¹⁴ Nɔ Jesu í nyi ikpa ilei Galilee do gbugbãi Hundi Ilaaɔ, nɔ irie í fangaa si ileu fei.

¹⁵ Wa kɔ ŋa si cioi ideí Ilaaɔ ile bii Zuifu ŋa à ya ce kutɔtɔɔ ŋŋa ŋa, nɔ ine fei wa saabue.

À kɔsi Jesu Nazareti be

(Cɔ Matie 13:53-68; Maaku 6:1-6)

¹⁶ Nɔ Jesu í bɔ Nazareti ilu bii í je amau. Nɔi si aɔi kusɔmi í bɔ ile bii Zuifu ŋa à ya ce kutɔtɔɔ si bei í ne dɔɔneɛ. Nɔi í dede ku cio tia.

¹⁷ Nɔi à náa tia iyi Ezai waliuu í kɔ. Si bei wa fũu ŋɔi í kã si kukɔ go iyi wa ni,

¹⁸ Hundi Aɔ Lafɛɛ í wa sim.

Í cicaam n sisiaɔ ilu are ŋa laabaau jiidau.

Í bem n koo n sɔ inei piisɔɔ ŋa n ni aa jɔ ŋa a ne

Nɔ n sɔ fɛɛju ŋa n ni aa ye ilu má,

Nɔ n jɔ ine ŋa iyi ine ŋa à waa taa gbugbã a ne ara ŋŋa.

¹⁹ Nɔ n sisia ine ŋa n ni awaatii didɔi Lafɛɛ í to wa.

²⁰ Nɔi Jesu í ka tiau má í sindoa woo ce iceu nɔ í buba. Nɔi ine ŋa iyi à tɔtɔɔ be fei à kãsie iju.

²¹ Nɔi í sinti idee ku sɔ ŋa í ni, nnyii kukɔi ideí Ilaaɔ iyi í gbɔ nseiu ŋa í kɔ.

²² Nɔi ŋŋa fei à waa jɛaa sɛɛda jiidu, nɔ biti í mu ŋa do ide didɔ iyi wa fita hai si geleeu. À ni, kù je amai Zozefuu mbe ya.

²³ Nɔ Jesu í sɔ ŋa í ni, kù ne sika aa kpaam mɔndaɔ ihɛ í ni ŋa, awo lokotoro, faaba araɛ. Ce ilue ihɛ mii ŋa iyi à gbɔ í ce Kaperanumu fei.

²⁴ Amma an sɔ ŋe, walii kãma kù weɛ iyi í ya ne beɛɛ si iluu ŋŋu takae.

²⁵ Í mà sãa sãa ŋa iyi ari nla go í ce si ileu fei si waatii Elii walii nlaɔ. Iji kù rɔ si afei adɔ mɛeta do cukpa mɛɛfa, ma irei. Waati beɛbe inaabo jaaɔ nkɔɔi í wa si ilei Izireli.

²⁶ Do ŋŋu fei, Ilaaɔ kù be Elii walii nlaɔ bi kãma ŋŋa bii kù je bi jãaɔ go í wa Sareputa si ilei Sidɔɔ*.

²⁷ Nɔ dinte nkɔɔ moi í weɛ wo si ilei Izireli si waatii Elizee waliuu. Do ŋŋu fei, kù jɔ gɔgɔ ŋŋa gɔ ku ba iri, bii kù je Naama inei ilei Siriu.

²⁸ Iyi Jesu í fo beɛbe í tã ŋɔi idɔi ine ŋa iyi à wa ile bii à ya ce kutɔtɔɔ be fei í kɔ.

²⁹ Nɔi à dede à lelee hai inɔ iluu à bɔɔe hee si antai iri kuta si bii à ma ilu ŋŋa ku ba a taleɛ wa ile.

³⁰ Amma í lo anini ŋŋa be í neɛ.

* **4:26 Sareputa si ilei Sidɔɔ** Sareputa do Sidɔɔ fei irii ilu ŋai, amma bii à waa fo ideí ilu ŋa iyi à wa kɔkɔi Sidɔɔ, si ilei Sidɔɔi à ya ni à wa.

Jesu í lele inei inoakoi ine go

(Cō Maaku 1:21-18)

³¹ Nō Jesu í bō Kapēranumu, ilui Galilee go nō wa kō ine ŋa si cioi idei Ilaaō si ajo kusimi.

³² Wa kō ŋa si cio do yiiko. Nŋui í jò ideu í tosi ŋa.

³³ Wee mākō go í wa ile bii Zuifu ŋa à ya ce kutotōu be í ne inei inoako, ŋoi í dō anu hee lele í ni,

³⁴ mii í wa si gāmei awae ŋa awō Jesu inei Nazareti. Ì naa ku kpa wai? Ñ mà ine iyi í je. Awōi í je ine kumá iyi Ilaaō í be wa.

³⁵ Nōi Jesu í la sie í ni, cōko, fita hai si mākou. Nōi inei inoakou í ta mākou ile si anini nŋa, nō í fita sie, kù mēe.

³⁶ Nōi aŋa fei à biti, à bee nŋe aŋa duusōō à waa ni, ide dimi yoomai ihē. Mākou wee wa sō inei inoako ŋa ide do yiiko do gbugbā nō à waa fita.

³⁷ Nōi irie í fangaa si ileeko iluu fei.

Jesu í jò bōo nkpō í ba iri

(Cō Matie 8:14-17; Maaku 1:29-34)

³⁸ Nōi Jesu í fita hai ile bii à ya ce kutotōu, nō í bō kpasēi Simō. Wee iyei aboi Simōu wa ce bōi ara gbāa ntō ntō. Nōi à tōe ku jò ku ba iri.

³⁹ Nōi í kōmba si abou í la si ara gbāau nō í nya. Nō abou í dede gbakā í yaee ŋa.

⁴⁰ Alei ajo nŋu iyi inunu í lō, ŋoi ine ŋa iyi ine nŋa ŋa à waa ce bōo dimi ikā ikā fei à wasi ku naaō ŋa wa bi tēe. Nō í lesi aŋa fei awō í jò à ba iri.

⁴¹ Inei inoako ŋa mō à fita hai si ine nkpō, à dōo anu à waa ni, awōi í je Amai Ilaaō. Amma Jesu í la si ŋa nō wa ganji ŋa ide ku fō domi à mà iyi nŋuu ine iyi Ilaaō í cicai.

Jesu wa waazo ilei Zudee

(Cō Maaku 1:35-39)

⁴² Iyi iju í má ŋoi Jesu í fita hai inō ilu í bō gbabua. Nōi zamaa nkpō nkpō go wa dēdēe. Iyi à to bi tēe ŋoi à tōe suuru ku maà ne ku jò aŋa.

⁴³ Amma í sō ŋa í ni, kù ne bei an ce iyi n kù waazo laabaau jiidai bommai Ilaaō si ilu mmu ŋa má, domi na nŋui à bēm wa.

⁴⁴ Iyi í fō beēbe í tā nō í koo í dabii wa ce waazo ile bii Zuifu ŋa à ya ce kutotō ŋa ilei Zudee.

5

Jesu wa kpe mōcō sinte ŋa

(Cō Matie 4:18-22; Maaku 1:16-20)

¹ Ajo nŋu go Jesu wa leekí kōkoi tenku iyi à ya kpe Genesareti, nō zamaa nla go wa mantee ku ba a gbō idei Ilaaō.

² Nō í ye akoi inyi minji itfi tenkuu be. Amma sōkō ŋau à fita à waa wie taao nŋa ŋa.

³ Nō Jesu í lō inō akoi inyi akā. Akoi inyi iyi í lō siu ine nŋu ti Simōi. Nō í kpe Simō í tōe í ni ku na ku sekeēō akou hai itfi inyi kēeke. Nōi í buba si inōi akou, wa kō zamaau si cio.

⁴ Iyi í fō idee í tā nō í sō Simō í ni, bōō akou si bua, nō í le taao nŋe ŋa si inyi i mu cēe ŋa.

⁵ Nōi Simō í sōō í ni, Mēetu, à ce ice do idū fei a kù mu ngōgo. Amma si bei awōi í fō, an dasi taao ŋau inō inyi.

⁶ Njoi à dasi taao nja nja ino inyi. Iyi à dasi njo à mu cɛɛ bututu hee taao nja nja à waa bi a ga.

⁷ Nɔ à kpe kpaasi nja nja iyi à wa si akɔ minjisiau do awɔ a naa a sobi nja. Iyi anja mɔ à naa nɔ akɔ minjiu fei í kɔ do cɛɛ hee wa bi ku mi.

⁸ Iyi Simɔɔ Piere í ye mii nɔu í ce beɛbe njo í koo í gule si wajui Jesu í ni, Lafɛɛ, tekeɛ hai bi tom, domi amuu ilu dulum nii.

⁹ Í fɔ beɛbei si na iyi í jò njo í muu, nju do kpaasie nja fei na cɛɛ nkɔ nkɔ iyi à muu.

¹⁰ Beɛbe mai njo í mu kpaasi minjie nja, Zaaki do Zāa amai Zebedee nja. Amma Jesu í sɔ Simɔɔ í ni, maà jò njo ku muɛ. Beɛbei ine nja iyi aa toom nja aa ya maa dede.

¹¹ Njoi à bɔɔ akoi inyi ice nɔ à jò fei ndeɛ à waa too Jesu.

Jesu í jò dintɛ gɔ í ba iri

(Cɔ Matie 8:1-4; Maaku 1:40-45)

¹² Si anyii nju Jesu í wa si ilu gɔ be, nɔ mɔkɔ gɔ í naa bi teɛ. Mɔkɔu wa ce bɔɔi dintɛ jiida. Iyi í ye Jesu njo í naa í seɛbata si wajuɛ í tɔɔɛ suuru í ni, Lafɛɛ, bii í bi, aa yɔkɔ í jò n ba iri n je ine iyi í má.

¹³ Njoi Jesu í yɔ awɔɛ í luu nɔ í ni, n bi. Ba iri nɔ i je ine kumá. Be gbaká bɔɔi dintɛu í nya.

¹⁴ Njoi Jesu í sɔɔ í ni ku maà sɔ ine káma ideu be, amma koo nyisi arae bi woo weei Ilaaɔu. Nɔ í ni ku ce kuwee iyi Moizi í jilɛu. Kuwee bei á nyisi ine nja iyi í je ine iyi í má beɛbei.

¹⁵ Do nju fei, irie í fanɔaa wa kɔɔsi, nɔ zamaa nkɔ nkɔ í ya maa tɔtɔ bi teɛ ku ba a gbɔ idee nɔ ku ba a ba iri si bɔɔ nja nja.

¹⁶ Amma Jesu í ya bɔ gbabuai nju aká koo ce kutɔɔ.

Jesu í jò weɛge gɔ í ba iri

(Cɔ Matie 9:1-8; Maaku 2:1-12)

¹⁷ Ajɔ nju gɔ Jesu wa kɔ ine nja si cio. Wee Farisi do woo kɔ ine nja si wooda gɔ nja à waa bubu be. Á naai hai Zeruzalemu do hai ilu nja iyi à wa ilei Zudee do ilei Galilee fei. Nɔ ine nja à waa ye gbugbái Lafɛɛ Jesu waati iyi í jò bɔɔ nja à waa ba iriu.

¹⁸ Njoi ine gɔ nja mɔ à naa be à waa so weɛge gɔ wa si makeɛ. Nɔ à waa dede bei aa ce a lɔde ile a koo a jilɔ si wajui Jesu.

¹⁹ Amma a kù ba do bii aa lɔde na irii zamaau, njo à koo à gũ antai ileu, à luu nɔ à kítaaɛ do makeɛu si aninii zamaau si wajui Jesu.

²⁰ Iyi Jesu í ye naane nja njo í sɔ weɛgeu í ni, mɔkɔyi, n kpa ideu dulum deɛ.

²¹ Woo kɔ ine nja si wooda do Farisi nja à wasi ku bee ara nja ide à waa ni, yooi ineu ihɛ í je iyi wa bu Ilaaɔ. Yooi á yɔkɔ ku kpa ideu dulum dii ine gɔ bii kù je Ilaaɔ nju aká.

²² Amma Jesu í má lasabui idɔ nja, njo í bee nja í ni, na mii í jò ì waa ce dimii lasabu beɛbe si idɔ nje nja.

²³ Yoomai í faala í re, ine ku sɔ ine gɔ ku ni n kpa ideu dulum deɛ, walakɔ ku ni ku dede ku neɛ.

²⁴ Amma n bi í mà nja iyi amu Amai Amanɛ n ne gbugbā n kpa ideu dulum dii ine nja si andunya.

Iyi í fɔ beɛbe í tā njo í sɔ weɛgeu í ni, dede i so makeɛɛ i bɔ kpasɛ.

²⁵ Njoi gbaká weɛgeu í dede si waju nja, í so makeɛ iyi wa sũ siu, nɔ wa ne kpasɛ wa saabuɔ Ilaaɔ.

²⁶ Nɔi aɲa fei à bitì à waa saabu Ilaaɗ. Njo í bei wa mu ɲa à waa ni, à ye mii maamaake nnyi.

Jesu í kpe Levi

(Cɔ Matie 9:9-13; Maaku 2:13-17)

²⁷ Si anyii nɲu, Jesu í fita wa ne si inɔ ilu. Nɔ í ye woo gba fiái lɛmpoo gɔ à ya kpoo Levi, wa buba ile bi ku ce icɛɛ, nɔ Jesu í sɔɔ í ni, toom wa.

²⁸ Nɔi Levi í dede, í jò mii ndɛɛ fei í tooɛ.

²⁹ Si anyiɛ, í cea Jesu jingau nla gɔ si kpasɛɛ. Woo gba fiái lɛmpoo bututu do inɛ gɔ ɲa mɔ à waa ba ɲa ku je.

³⁰ Wee Farisi gɔ ɲa à wa be do Farisi mmu gɔ ɲa iyi à je woo kɔ inɛ ɲa si wooda ɲa. Aɲai à waa gbagba si mɔcɔi Jesu ɲau à waa ni, na mii í ce ì je ì waa mɔ ɲa do woo gba fiái lɛmpoo do inɛ laalɔ ɲa.

³¹ Iyi Jesu í gbɔ beɛbe ɲɔi í je ɲɲa í ni, ilu baani ɲa a kù ne bukaatai ilu iwɔ bii kù je bɔɔ ɲa.

³² Beɛbe moi n kù naa ku kpe inɛ dee dee ɲa, amma ilu dulum ɲai ñ naa ku kpe a kpaasi idɔ ɲɲa.

Jesu wa fɔ ideí anu ku dɪ

(Cɔ Matie 9:14-17; Maaku 2:18-22)

³³ Nɔi inɛ ɲau à bee Jesu má à ni, beirei í ce mɔcɔi Zāa woo dasi inyi do ti Farisi ɲa à ya dɪ anu a maa ceɔ kutɔɔ, nɔ wee mɔcɔɛ ɲa a ci ya dɪ anu. À ya maa jei nɔ a maa mɔ.

³⁴ Nɔi Jesu í bee ɲa í ni, aa yɔkɔ í jò kpaasii mɔkɔ titɔ ɲa à dɪ anu si waati iyi mɔkɔ titɔu í wa inɔ ɲɲa?

³⁵ Amma ajɔ wa naa iyi aa nya mɔkɔ titɔu hai si inɔ ɲɲa. Waati beɛbei aa dɪ anu.

³⁶ Nɔi í kpa ɲɲa mɔnda gɔ í ni, a ci ya ga ibɔ titɔ a sɔɔ ibɔ ngbo. Bii í ce beɛbe, ì beje ibɔ titɔu mbe nɔ jaɛ titɔu á weɛi ikā kaa ce si ibɔ ngbou.

³⁷ Inɛ gɔ ci ya nɔ kù dasi vɛɛ titɔ iyi wa gba si bɔgɔ bata ngbo ɲa. Bii í ce beɛbe, vɛɛu á jò bɔgɔ ɲau ku ga, vɛɛu ku níkā nɔ bɔgɔ ɲau ku beje.

³⁸ Amma à ya dasi vɛɛ titɔ si bɔgɔ titɔ ɲa.

³⁹ Nɔ inɛ gɔ kù weɛ iyi á mɔ vɛɛ nwo nɔ ku bi vɛɛ titɔ má, domi á ni nwou í cea ɲɲu.

6

Jesu wa fɔ ideí ajɔi kusɪmi

(Cɔ Matie 12:1-8; Maaku 2:23-28)

¹ Si ajɔi kusɪmi gɔ Jesu wa too kɔɔi ile gɔ, ɲɔi mɔcɔɛ ɲa à wɔ amaaje iyi à gbɛ si ilɛu à nunu ijue si awɔ à waa ɲɔ.

² Nɔi Farisi gɔ ɲa à bee ɲa à ni, na mii í jò ì waa ce mii iyi a kù ne kpāai ku ce si ajɔi kusɪmi.

³ Nɔi Jesu í bee ɲa í ni, i kù cio mii iyi Davidi í ce, ɲɲu do inɛɛ ɲa, si waati iyi ari wa kpa ɲau?

⁴ Í lɔ kpasɛi Ilaaɗ nɔ í so pɛɛ iyi à jileɔ Ilaaɗ í je, ɲɲu do inɛɛ ɲa. Wee à ganji inɛ fei ku je pɛɛu be bii kù je woo weɛi Ilaaɗ ɲa aɲa akā.

⁵ Nɔ Jesu í sɔ ɲa má í ni, amu Amai Amanɛ, amui ñ je inɛ ngboi ajɔi kusɪmi.

Inɛ iyi awɔ akāɛ í ku

(Cɔ Matie 12:9-14; Maaku 3:1-6)

⁶ Si ajoi kuslmi mmu go, Jesu í ló ile bii Zuifu ña à ya ce kutótóu nò í wasi ku cea iné ña cìoi idei llaaḍ. Wee məkò go í wa be, awò njeé í ku í gbé.

⁷ Woo kò iné ña si wooda do Farisi ña à kási Jesu iju, à waa cò mà á jò inéeu ku ba iri si ajoi kuslmi. À waa còo domi à waa bi a yé taaleí.

⁸ Amma Jesu í mà lasaba nña, ñoi í sò məkò iyi awəé í kuu í ni, dede í leekí si anini nña be. Nò í dede í leekí.

⁹ Nò Jesu í ni, ñ wa n bee ñei, si ajoi kuslmi, í sía amane ku ce jiida de mà laalò, ku faaba amane de, mà ku kpaá.

¹⁰ Njoi í cò aña fei í kaako ña, nò í sò məkòu í ni, te awəé. Iyi í te awəu ñoi í baa dee dee.

¹¹ Njoi idò ña í kḍ, nò à waa busi nje bei aa cea Jesu.

Jesu í cica woo be maateji ñau

(Cò Matie 10:1-4; Maaku 3:13-19)

¹² Waati beébe Jesu í koo í gū iri kuta go ku ce kutò. Nò idúu fei í wasi ku ce kutò.

¹³ Iyi iju í má í tótò məcəé ña nò í cica amane maateji si inò ña, í sò ña woo be ña.

¹⁴ Iri ña wee, Simòo iyi í sò Piéé, do Anderee ifəé, do Zaaki do Zāa do Filipu do Baatelemi

¹⁵ do Matie do Tomaa do Zaaki amai Alifée, do Simòo inei igbei Zelotu *,

¹⁶ do Zudasi amai Zaaki, do Zudasi Isikarioti iyi á na ku zambaeu.

Didò do ijuukpā

(Cò Matie 4:23-25; 5:1-12)

¹⁷ Waati iyi Jesu í cica woo be maateji ñau í tā ñoi añaḍ ña à kita wa à waa leekí si ile ku munga anu go. Tengí bei məcò nkpəé ñau à wa do zamaa nla go. Ine ñau à naai hai ilei Zudee fei do Zeruzalemu ilu nlaé, do hai Tii do Sidò, ilu ña iyi à wa ikpa bi inyi dūd.

¹⁸ À naa bi tēi ku ba a gbò ideé nò a ba iri si bḍo ña. Ine ña iyi inei inəko ña à sinda iri ña à ba iri.

¹⁹ Njoi iné ñau fei à waa de ku luu, domi gbugbā nla nla í ya fita sié nò ku jò aña fei a ba iri.

²⁰ Njoi Jesu í cò məcəé ñau í ni,

Ilu inò didò ñai iné ilu are ña, domi inéi ì je inéi bommai llaaḍ ña.

²¹ Ilu inò didò ñai iné iyi ari wa kpa si nsei domi llaaḍ á jò í yo ña.

Ilu inò didò ñai iné iyi ì waa kpata si nsei, domi aa na í nyaanyi ña.

²² Iné ilu inò didò ñai bii iné ña à cé ñe, nò à lele ñe hai inò ña, nò à waa bu ñe, nò à waa sò ñe iri laalò na irii amu Amai Amané.

²³ Ajò ñu, ì jò inò ñe ku dḍ, ì fo ì dingaa do inò didò, domi riba iyi à jile ñe lelei Aḍ í la. Ine ñau be, beébei mǎi bala ña ña à cea walii ñau wo.

²⁴ Amma inò kufòí á je ti iné ilu fia ña, domi ì ba inò ñe í tū tā ña.

²⁵ Inò kufòí á je ti iné iyi ì wa si ayo si nsei, domi ari á na ku kpa ñe.

Inò kufòí á je ti iné iyi ì waa nyaanyi si nsei, domi aa na ì kpata ì maa cā kpokpo ña.

²⁶ Iné ilu inò kufòí ñai bii iné fei wa saabu ñe domi beébei bala ñe ña à cea walii ilu ibo ñau wo.

I bi mbéé ñe ña

(Cò Matie 5:38-48; 7:12a)

* **6:15 igbei Zelotu** inei igbei Zelotu ñai à waa jabu ku ba Zuifu ña a ne ara ña hai sí awəi inei Romu ña.

²⁷ Amma inɛ iyi ì sɔfɪ ì waa gbɔ idem ɲa, n̄ wa n sɔ ɲei, i ya bi mbɛɛ nɲɛ ɲa, nɔ inɛ ɲa iyi à cé ɲɛ i ya ce nɲa jiiida ɲa.

²⁸ I weea inɛ ɲa iyi à waa ce ikpe ɲɛ, nɔ i ya cea inɛ ɲa iyi à waa ce nɲɛ laalo kutɔɔ ɲa.

²⁹ Bii inɛ ɔ́ í sambalae, toa kekele akãe má. Inɛ iyi í gba ibɔ kumbooe, maà ti i kɔ ku so danzigie má.

³⁰ Bii inɛ ɔ́ í tɔɔe mii ɔ́, muaa. Bii inɛ ɔ́ í so mii ndɛɛ ɔ́, maà ti i beee má.

³¹ Dimi iyi ì bi inɛ ɲa a ce nɲɛ, inɛ mɔ́ i ce nɲa dimi nɲu.

³² Bii inɛ ɲa iyi à bi ɲɛ aɲa akãi inɛ mɔ́ ì bi ɲa, saabu yoomai ì nɛ ɲa. Baa woo ce laalo ɲa taka ɲa à ya bi kpaasi nɲa ɲa.

³³ Bii inɛ ɲa iyi à waa ce nɲɛ jiiida, aɲai inɛ mɔ́ ì waa sãa gbese, saabu yoomai ì nɛ ɲa. Baa woo ce laalo ɲa taka ɲa à ya ce beɛbe.

³⁴ Bii ì waa wɛa inɛ ɲa ngɔɔ na iyi í jò ì waa tamaa aa na a sã nɲɛ, to, saabu yoomai ì nɛ ɲa. Baa woo ce laalo ɲa taka ɲa à ya wɛa ɲɛ nɔ a sã.

³⁵ Amma i bi mbɛɛ nɲɛ ɲa, i ce nɲa jiiida ɲa, i ya wɛ ɲa i maà cɔ kpãai ku sã ɲa. Bii ì waa ce beɛbe ɲa, riba nɲɛ á la nɔ aa je amai Ilaaɔ ɲa, nɲu iyi kù ne saa, domi nɲu takae wa nyisi amane gudulu ɲa do amane laalo ɲa didɔe.

³⁶ I jò ì ne araarei inɛ ɲa bei Baa nɲɛ mɔ́ í nɛ.

Maà kiiti kpaasie

(Cɔ Matie 7:1-5)

³⁷ Jesu í sɔ ɲa má í ni, i maà ya kiiti inɛ ɲa, nɔ Ilaaɔ mɔ́ kaa kiiti ɲɛ. I maà ya ye taalei inɛ ɲa nɔ Ilaaɔ mɔ́ kaa ye taale nɲɛ. I ya kpa ideí kurarai nɲɛ ɲa nɔ Ilaaɔ mɔ́ á kpa ideí kurarai inɛ mɔ́.

³⁸ I ya mua ɲɛ ɲa nɔ Ilaaɔ mɔ́ á mu nɲɛ. Si gũa nla nlaí á ce nɲɛ amua. Á yagae ku kitigbae ku kɔ hee andɛɛ, nɔ ku cuu nɲɛ si bɔɔɔ. Ntɔ ntɔ gũa iyi ì wãaɔ kpaasi ɲa, nɲui Ilaaɔ mɔ́ á wã nɲɛ do.

³⁹ Nɔ í kpa ɲa mɔnda ɔ́ í ni, fɛɛju á yɔkɔ ku mua fɛɛju akpa? Bii fɛɛju ɲa à waa mua ɲɛ akpa aɲa minji fei a kaa dasi isa?

⁴⁰ Woo kɔkɔ ice ci ya re inɛ ngboe. Amma inɛ fei, waati iyi í mà mii iyi inɛ ngboe í nyisie, nɲu mɔ́ í ya yei bei inɛ ngbou.

⁴¹ Na mii í ce ì waa ye fɔfɔ keeke iyi í wa si ijui kpaasie nɔ i kù ye jli ite iyi í wa si titeɛ.

⁴² Beirei aa ce i ni, kpaasi, jò n nyae fɔfɔ si ijue, nɔ awɔ i kù waa ye jli ite iyi í wa si titeɛ. Awɔ ilu muafitii, jò i tako i nya jli ite iyi í wa si ijueu titã ku ba i ye ilu sãa sãa, i bei i nya fɔfɔ iyi í wa si ijui kpaasie.

À ya mà jlii hai si isoe

(Cɔ Matie 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Nɔi Jesu í sɔ ɲa má í ni, jli jiiida kaa so iso laalo. Beɛbe mɔ́i jli laalo kaa so iso jiiida.

⁴⁴ Ntɔ ntɔ jli fei hai si isoei à ya màa. A ci ya ka figi si agũ, beɛbe mɔ́i a ci ya ka rezɛɛ si agũ fũfũ, mà irei.

⁴⁵ Amanɛ jiiida í ya nya jiiida wai hai si mii jiiida iyi wa singa si idɔe. Amanɛ laalo mɔ́ í ya nya laalo wai hai si mii laalo iyi wa singa si idɔe, domi mii iyi wa kɔ si idoi amane, nɲui gelee í ya fɔ.

Woo ma ile minji ɔ́ ɲa

(Cɔ Matie 7:24-27)

⁴⁶ Nɔ Jesu í sɔ ɲa má í ni, na mii í ce ì ya maa kpem Lafɛɛ, Lafɛɛ, nɔ i ci ya ceò ide iyi ñ sɔ ɲɛ ice ɲa.

47 Ine iyi í naa bi tom fei nò wa gbò idem nò wa jirimæ, an nyisi ñe ine iyi lafëe í jò.

48 Í jò mækò gò iyi wa ma ile. Mækòu í tu isa tità í jì hee í koo í kási kuta í bei í nyo icui ileu. Si anyie ñoi íjì í na í rò nò ido í kò wa nikà, wa cà ileu, amma kù yòkò ku kékée domi kumæ í sía.

49 Amma ine iyi í gbò idem nò kù waa jirimæ, í yei bei mækò gò iyi í ma ile nò kù nyo icue do kuta. Ñoi ido í na í kò í nikà wa cà ileu nò gbakà í cuku í lege fei.

7

Jesu í jò amaacei sooge ine ngbo gò í ba iri

(Cò Matie 8:5-13)

1 Iyi Jesu í sò ña ideu fei í tã, ñoi í bò Kaperanumu.

2 Wee ine ngboi sooge gò í wa bε. Soogeu í ne amaacee, nò í buui jiida jiida. Amaaceui wa ce bõo hee wa bi ku ku.

3 Ñoi soogeu í gbò baauí Jesu, nò í bε ine ngboi Zuifu gò ña bi tεe a koo a tõe ku na ku faaba amaacei ññu.

4 Ñoi ine ñau à koo. Iyi à to bi Jesu, ñoi à tõe suuru ntò ntò à ni mækòu í to í sobie

5 domi í bi dimi nwa. Nñui í nò í ma nwa ile bii à ya ka ce kutòtòu bε.

6 Nò añaò Jesu ña à dasi kpãa à waa ne. Iyi à maai kpasẽu ñoi soogeu í bε kpaasie gò ña a koo a sòo a ni, Lafëe, soogeu ñje í ni í maà taabi aræ, domi ññu kù to í lò wa kpasẽi ññu.

7 Na nñui í ce mòm í yòo iyi ññu kù to ññu ku naa bi tεe do aræ. Amma í ni í fò ide ññu akã wa, amaacei ññu á ba iri.

8 Nò í ni baa ññu takai ññu, ideí ine ngboi ññu ñai ññu wa gbò, nò ññu mò í ne sooge ña iyi wa gbã. Bii ññu í sò ine akã ññu í ni ku bò ihò, í ya kooi. Bii ññu í nò í kpe ine gò ñña í ya naai. Nò bii ññu í sò amaacei ññu gò ññu í ni ku ce iyi ihẽ í ya cooi.

9 Iyi Jesu í gbò ideu í biti, nò í sinda í sò zamaa iyi wa tooeu í ni, ñ wa n sò ñe, baa si inòí inei Izireli ña fei n kù ye ine iyi í yòkò í dasim naane nla nla bei inεeu ihẽ.

10 Iyi Jesu í fò bεbε í tã ñoi ama abε ñau à nyi kpasẽ, nò à ba amaaceu í ba baani.

Jesu í jì amai jaaò gò iyi í ku

11 Si anyie ñoi Jesu í bò ilu gò iyi à ya kpe Nayini. Mòcæ ña do zamaa nla gò wa tooe.

12 Waati iyi í maai si gamboi bindii iluu, í ye à so ikui ama awaasũ gò à waa bò ku suu. Ama awaasũu ññu akãí iyee í bí nò iyeyu jaaòí. Inei inò ilu nkpo nkpoi wa too fitii abou.

13 Iyi Lafëe í ye abou ñoi araare í muu, nò í sòo í ni, maà kpata.

14 Ñoi í sekee si ña í lu kpakoi ikuu nò ine ña iyi à waa soou à leekí. Nò Jesu í ni, awò awaasũ, ñ wa n sòe, dede.

15 Nò awaasũ iyi í kúu í dede í buba wa fò ide. Nò Jesu í sindoa iyee.

16 Ñoi njo í mu aña fei, nò à saabu Ilaaò à waa ni, walii ilu gbugbãí í naa si wa. Nò à wa ni má, Ilaaò í naa bi inεe ña ku ba ku sobi ña.

17 Ñoi ideu í fangaa si ilei Zudee do si ilεkoe ña fei.

Inε ña iyi Zãa woo dasi inyi í bε

(Cò Matie 11:2-19)

18 Nɔi mɔcɔi Zāa ŋa à koo à baa ile piisɔɔ bɛ à sisiaa mii ŋau bɛ fei. Nɔ í kpe amanɛ minji si inɔ ŋa,

19 í bɛ ŋa bi Lafɛɛ a beɛɛ a ni, awɔi ì jɛ inɛ iyi Ilaaɔ á na ku bɛ wau? Mà ka degbe inɛ mmu go.

20 Iyi à to wa bi Jesu, ŋɔi à sɔɔ à ni, Zāa woo dasi inyiui í bɛ wa ka naa ka beɛɛ ka ni, awɔi ì jɛ inɛ iyi Ilaaɔ á na ku bɛ wau? Mà ka degbe inɛ mmu go.

21 Wee si waati nɔu beɪ, Jesu í jò bɔɔ nkɔɔ do kɔɔ ŋa à waa ba iri, nɔ wa lele inɛi inɔɔko ŋa hai si inɛ go ŋa, nɔ í jò fɛɛju nkɔɔ í yɛ ilu má.

22 Nɔ í jɛa ama abɛ ŋau í ni, i koo i sisia Zāa mii iyi ì yɛ do iyi ì gbɔ ŋa. Fɛɛju ŋa à waa yɛ ilu, woo sukute ŋa à waa nɛ dee dee, dintɛ ŋa à ba iri à jɛ inɛ kumá, deki ŋa à waa gbɔ ide, iku ŋa à jɪ, nɔ à waa waazoa ilu are ŋa laabaau jiidau.

23 Ilu inɔ didɔi inɛ iyi kaa nyiò anyi si naane ku dasiɛ na irim.

24 Iyi ama abei Zāa ŋau à gbɔ bei Jesu í fɔ, ŋɔi à sinda à nɛ. Waati iyi à waa nɛ, ŋɔi Jesu í losi ku sisia zamaau ideɪ Zāa í ni, mii í bɔ ku cɔ gbabuau ŋa. Fɔfɔ iyi fufu wa yaya? Aawo.

25 To, mii í bɔ ku cɔ ŋa. Mà mɔkɔ iyi wa dasi jaaɛ jiidau? Aawo, inɛ ŋa iyi à waa dasi jaaɛ fia nkɔɔ nɔ à wa si inɔi amani nla nla, aŋai à ya wa kabai ilaalu ŋa.

26 To, mii í bɔ ku cɔ ŋa. Mà waliɪi í bɔ ku cɔ ŋa. Oo, ntɔ ntɔ an sɔ ŋɛ, inɛɛu bɛ í re baa Waliɪ.

27 Zāai kukɔi ideɪ Ilaaɔ wa fāa tengi bii í ni, Ilaaɔ í ni,

Wee, ñ bɛ woo sisi idem wa si wajuɛ iyi á teeseɛ kpāaɛ.

28 An sɔ ŋɛ, si inɔi inɛ ŋa iyi inaabo ŋa à bí fei, kāma ŋa kù wɛɛ iyi í re Zāa. Amma do nɔu fei, baa inɛ iyi í kere í re si bommai Ilaaɔ í roo.

29 Nɔ Jesu í ni má, inɛ ŋa iyi à gbɔ ideɪ Zāa fei hee do woo gba fiaɪ lɛmpoo ŋa fei à jò Zāa í dasi ŋa inyi nɔ nɔu bɛ wa nyisi iyi à mà iyi Ilaaɔ í jɛ dee dee.

30 Amma Farisi ŋa do woo kɔ inɛ ŋa si wooda ŋa à kù jɛ Zāa ku dasi ŋa inyi. Bɛɛɛɛ mɔi à kɔsi mii iyi Ilaaɔ í dasi idɔ ku ce nɔu.

31 Nɔi Jesu í ni, yooi an wāɔ inɛi nsei ŋau ihɛ. Yooi à jɔ.

32 À jɔ amu ŋa iyi à waa buba bantuma, à sɔ nɛɛ à waa ni, à fā nɛɛ yee nɔ i kù jojo ŋa, nɔ à kɔ nɛɛ irii iku ŋa nɔ i kù kpata ŋa.

33 Ñ ni bɛɛɛɛi si na iyi í jò waati iyi Zāa woo dasi inyi í naa, í ya dɪ anu, ci ya mɔ vɛɛ, nɔ ñ ni í nɛ inɛi inɔɔko ŋa.

34 Nɔ iyi amu Amai Amanɛ ñ naa, ñ ya n jɛ nɔ n maa n mɔ, nɔ í ni ŋa ñ bi ije nɔ ñ jɛ woo mɔ atɛ nɔ ñ jɛ kpaasii woo gba fiaɪ lɛmpoo ŋa do ilu dulum ŋa.

35 Do nɔu fei, à yɛ iyi bisii Ilaaɔ í jɛ dee dee na icɛ ŋa iyi wa ce.

Jesu wa jɛ kpasɛi Farisi go

36 Farisi go í kpe Jesu ku jɛ bi tɛɛ aɔ nɔu go. Nɔ Jesu í lɔ ileɛ í buba wa jɛ.

37 Wee, abo à ta icu go í wa si iluu bɛ. Iyi í gbɔ à ni Jesu wa jɛ kpasɛi Farisiu, ŋɔi í naaɔ tulare wa si ama caka ku sɪa go iyi à ce do abatii.

38 Abou í naa í wai do anyii Jesu bi isɛɛ ŋa. Wa kpata nɔ cikāajue ŋa wa tontoo si isɛɛ hee í cɔɔ, nɔ wa gbāa do ntoɪ iriɛ ŋa, wa cɔɔcɔɔɛ, í fā sie tulareu.

39 Farisi iyi í kpe Jesu ku jɛu, iyi í yɔɔ, ŋɔi í fɔ si idɛɛ í ni, mɔkɔu ihɛ, bii waliɪi, á mà dimii inaabo iyi wa luu ihɛ domi woo ta icuɪ.

40 Nɔ Jesu í ni, Simɔɔ, ñ nɛ ide go iyi an sɔɛ. Nɔ í ni, fɔ, Mɛɛtu.

41 Nɔi Jesu í ni, mɔkɔ go í wɛɛ iyi amanɛ minji wa mu gbeseɛ. Inɛ akā wa mu kpekele cɔɔ miu, inɛ akā mɔ ciitaa.

⁴² Nɔ wee a kù ne mii iyi aa sãaò, nɔ í cea anja minji fei suuru. To, si anja minjiu, yoo nɔai à bi mækou ku re.

⁴³ Nɔ Simɔɔ í jɛaa í ni, n̄ tamaa ine iyi gbeseɛ í reui. Nɔi Jesu í sɔɔ í ni, n̄toi í fɔ.

⁴⁴ Iyi í ni bɛɛbɛ í tã, n̄ɔi í sinda si inaabou nɔ í sɔ Simɔɔ í ni, ì ye abou ihɛ? Iyi ñ lɔ wa kpasɛɛ í kù muum inyi n wɛ kutem, amma abou ihɛ í cò kutem do cikãajue n̄a, nɔ í gbãa do ntoi iriɛ n̄a.

⁴⁵ I kù cem fɔɔ do kucɔɔcɔɔ amma abou ihɛ, hai waati iyi ñ lɔ wa, kù jò kutem ku cɔɔcɔɔ.

⁴⁶ Nɔ í kù jɔsi irim ikpo, amma abou ihɛ, í fãsi isem tulare.

⁴⁷ Na n̄ɔi í jò ñ wa n sɛɛ kubi n̄lai abou ihɛ wa nyisi iyi Ilaaɔ í kpa idei dulum dɛɛ, baa do iyi í kpɔ fei. Amma ine iyi à cea suuru keeke, kubie mɔ keekei.

⁴⁸ N̄ɔi í sɔ abou í ni, à kpa idei dulum dɛɛ.

⁴⁹ Ine n̄a iyi à waa jɛ an̄aò n̄au, à bee n̄jɛ ide à waa ni, dimii amanɛ yoomai ihɛ iyi á yɔkɔ ku kpa idei dulum dii amanɛ n̄a.

⁵⁰ Nɔ Jesu í sɔ abou í ni, naanɛɛi í faabaɛ. Koo ne do laakai ku sù.

8

Inaabo n̄a iyi à waa too Jesu

¹ Si anyii n̄ju, Jesu í dabii dabii si wangaa n̄a do si ilɛko n̄a, wa waaɔo wa sisi laabaau jiidai bommai Ilaaɔ. Nɔ mɔcɔ maateeki n̄au à suu

² do inaabo nkɔɔ ɔɔ n̄a. Si inɔi inaabo n̄au, ɔɔɔ n̄a à waa ce bɔɔ wo, ɔɔɔ n̄a mɔ à ne inɛi inɔko n̄a wo, nɔ Jesu í jò an̄a fei à ba iri. Inaabo n̄au wee. Maari iyi à ya kpe inɛi Madala, n̄jui Jesu í lelea inɛi inɔko mɛɛje n̄au,

³ do Zoana aboi Cuza, woo mu amanii ilaalu Herodu, do Suzani do inaabo nkɔɔ ɔɔ n̄a ma. Abo n̄au à waa sobi n̄a do amani n̄a.

Mɔndai woo gbɛ

(Cɔ Matie 13:1-9; Maaku 4:1-9)

⁴ Hai ilu fei ine n̄a à wasi ku naa bi Jesu. Si bei zamaa í totɔɔ n̄ɔi í kpa n̄n̄a mɔnda.

⁵ Si mɔndau í ni, mɔkɔ ɔɔ í fita wa fã dimi. Si bei wa fã dimiu, n̄ɔi ɔɔɔ n̄a à cuku si kpãa, nɔ ine n̄a à n̄ɛ si nɔ yei n̄a à jɔɔ.

⁶ Nɔ ɔɔɔ n̄a mɔ à cuku si ilɛ iyi í ne kuta. Iyi í fita gbakã, í gbɛi, domi mandi kù wa si.

⁷ ɔɔɔ n̄a mɔ à cuku si inɔ agũ n̄a. N̄ɔi agũ n̄au do dimi jiidau à fita ajɔ, n̄ɔi agũ n̄au à dede à la à bii dimi jiidau.

⁸ ɔɔɔ n̄a mɔ à cuku si ilɛ jiidu, nɔ à fita à la à so iso cɔɔ cɔɔ.

Iyi Jesu í fɔ bɛɛbɛ í tã, nɔ í la hee lele í ni, ine iyi í ne it̄ iyi á gbɔò ide, ku gbɔ.

Mii í jò Jesu í ya maa kpa mɔnda

(Cɔ Matie 13:10-17; Maaku 4:10-12)

⁹ Nɔ mɔcɛ n̄a à beɛɛ yaasei mɔndau.

¹⁰ N̄ɔi í jɛ n̄n̄a í ni, in̄jɛ Ilaaɔ í jò ì mà asiii bommaɛ, amma ine n̄a iyi à gbɛ à waa sɔ n̄ai do mɔnda n̄a ku ba

Baa bii à waa cɔ a maà yɔɔ.

Nɔ bii à waa gbɔ a kaa mà yaaseɛ.

Yaasei mɔndai woo gbɛ

(Cɔ Matie 13:18-23; Maaku 4:13-20)

¹¹ Yaasei mɔndau wee. Dimiu, idei Ilaaɔi.

¹² Ine ɔɔ n̄a à yei bei kpãa tenji bii dimiu í cuku. An̄ai à gbɔ ideu, amma Seetam í naa í nyaa hai si idɔ n̄n̄a ku ba a maà dasi naane a ba faaba.

¹³ Ine gɔ ɲa mɔ à yei bei ile kuta. Anjai à gbɔ ideu nɔ à gbaa do inɔ didɔ. Amma a kù jò kù ce icá si idɔ nɲa. Naane ku dasi nɲa í kpɛ keeke amma iyi wahala í naa, à nyið anyi.

¹⁴ Ine gɔ ɲa mɔ à yei bei inya iyi í ne agũ ɲau. Anjai à gbɔ ideu, amma si bei à waa ne, inɔ ku fɔ do amani do didɔi andunya ɲai à bii ideu à kpaá, nɔ iso nɲa ɲa kù jla.

¹⁵ Ine gɔ ɲa mɔ à yei bei ile jiidau. Anjai à gbɔ ideu nɔ à jilɔ si idɔ jiidau hai ne muafiti, nɔ à waa temua hee wa so iso.

Mɔndai fitila

(Cɔ Maaku 4:21-25)

¹⁶ Nɔi Jesu í sɔ ɲa ma í ni, ine gɔ ci ya ma fitila ku biiɛ do caka, walakɔ ku dasi abe daai. Amma à ya kɔaei lele ku ba ine ɲa iyi à waa lɔ wa fei a ye inya kumá.

¹⁷ Si beɛbe mii iyi wa manji fei á boli, nɔ mii iyi à ce si asii fei á na ku fita gbugbáa.

¹⁸ Na nɲu, í ce laakai ɲa do yaase bei ì waa gbɔð ide ɲa, domi ine iyi í ne, nɲui à ya kɔɔa si. Ine mɔ iyi kù ne, andi iyi wa tamaa siu má à ya gbaai.

Iyei Jesu do ifɔɛ ɲa

(Cɔ Matie 12:46-50; Maaku 3:31-35)

¹⁹ Iyei Jesu do ifɔɛ ɲa à naa bi tɛɛ, amma a kù ba a kù to siɛ na zamaau.

²⁰ Nɔ ine ɲa à sɔɔ à ni, iyeɛ do ifɔɛ ɲa à waa leekɪ waduude à waa bi ku yeɛ.

²¹ Amma í jɛ ɲa í ni, ine ɲa iyi à waa gbɔ idei llaaɔ nɔ à waa jirimae, anjai à jɛ iyem walakɔ ifɔm ɲa.

Jesu í leekɪ fufu si tenku

(Cɔ Matie 8:23-27; Maaku 4:35-41)

²² Ajo nɲu gɔ Jesu í lɔ akɔi inyi nɲu do mɔcɔɛ ɲa, nɔ í sɔ ɲa í ni, ka kua tenkuu ka bɔ ice ikpa ihɔ. Nɔ à ne.

²³ Si bei à waa ne, Jesu í sɪ njoo. Nɔi fufu nla gɔ í dede si tenkuu, nɔ inyi wa kɔ akɔu. À wa si mbirisi.

²⁴ Nɔi à sekeɛ si Jesu à jũu à ni, Mɛɛtu, Mɛɛtu, à waa bɔ nfe ku ce.

Nɔi Jesu í jɪ nɔ í la si fufuu do kucá inyi. Nɔ à dè à coko sɔm sɔm.

²⁵ Nɔ í bee mɔcɔɛ ɲa í ni, hee iwoi naane iyi ì dasim í wa.

Nɔ njo í mu ɲa à biti, à bee nje à waa ni, dimii amanɛ yoomai ihɛ, iyi wa ba fufu do inyi ide ku fɔ nɔ à waa gbɔ ideɛ.

Jesu í jò ine gɔ iyi í ne inei inɔɔko í ba iri

(Cɔ Matie 8:28-34; Maaku 5:1-20)

²⁶ Nɔ Jesu do mɔcɔɛ ɲau à to ice ikpa ihɔ, si ilei inei Zerazee ɲa iyi í wa do wajui ilei Galilee.

²⁷⁻²⁹ Nɔi à fita hai inɔi akɔi inyi. Iyi à kita ile ɲoi Jesu í ye mɔkɔ gɔ wa naa ku kòo. Mɔkɔu inei ilu bei. Wee í bei í ne inei inɔɔko ɲa. Waati káma fei à ya maa dede siei. Nɔi ine ɲa à ya dũu do seseɛ nɔ à dɪ isɛɛu do iso ku ba a nɔɔ. Amma í ya da kudɪ ɲau fei nɔ inei inɔɔkoɛ ɲau à bɔðɛ hee si gɔabua ɲa. Hai kukpɛ bašɪ í ya maa wɛɛ, ci ya buba kpasɛ. Bi ku si iku ɲai í ya wa.

Iyi mɔkɔu í ye Jesu ɲoi í koo í cuku si wajuɛ í dɔ anu hee lele wa ni, mii í wa aniniú awae, Jesu awɔ Amai llaaɔ. llaaɔ í re fei nɔ nɔ wa n tɔɛi, maà wahalam. Wa dɔ beɛbei si na iyi í jò Jesu í ni inei inɔɔko ɲau a fita sie.

³⁰ Nɔ Jesu í beɛɛ í ni, irei irie. Nɔ í jɛaa í ni, Zamaa. Í ni beɛbei si na iyi í jò inei inɔɔko nkpɔ nkpɔi í ne.

31 Nɔ inɛi inɔɔkɔe ɲau à waa tɔɔ Jesu suuru ntɔ ntɔ ku maà dasi aɲa si isa nla hai nɛ kɔɔu.

32 Wee, kuusɔɔ gaa nla gɔ ɲa à wa bɛ à waa jɛ si iri kuta gɔ. Nɔ inɛi inɔɔko ɲau à tɔɔ Jesu ku jɔ aɲa a koo a mu kuusɔɔ ɲau ku ba aɲa a maà wa bɛ. Nɔ í yɔɔda ɲa.

33 Nɔ inɛi inɔɔko ɲau à fita hai si mɔkɔu, à koo à mu kuusɔɔ ɲau. Nɔ kuusɔɔ gaa ɲau à sei hai antai iri kutau à dasi tenku nɔ inyiu í jɛ ɲa.

34 Nɔi woo degbe kuusɔɔ ɲau à yɛ mii iyi í ce, nɔ à sà à koo à waa sisi laabaauu ideu si ilu nla do si ilɛko ɲa.

35 Nɔ inɛ ɲa à fita à bɔ ku cɔ mii iyi í ceu. Iyi à to bi Jesu, ɲɔi à yɛ mɔkɔ iyi inɛi inɔɔko ɲa à fita siɛu. Mɔkɔu í baa si laakaɛ má, nɔ wa buba kɔkɔi Jesu í dasi jɛne ɲa. Nɔi njo í mu ɲa.

36 Inɛ ɲa iyi ideu í ce iju ɲa à waa sisia inɛ ɲa bei inɛu í ce í ba iri.

37 Nɔi inɛi ilei Zerazee ɲa fei à tɔɔ Jesu suuru à ni ku nɛ hai bɛ, domi njo í mu ɲa ntɔ ntɔ. Nɔ Jesu í lɔ akɔi inyiu wa bi ku nɛ.

38 Nɔi mɔkɔ iyi inɛi inɔɔko ɲa à fita siɛu wa tɔɔ Jesu ku jɔ ɲɲu ku tooɛ. Amma Jesu í ni ku sinda ku

39 ɲyi ideɛ, koo sisi mii iyi Ilaaɔ í ceaà fei. Nɔ inɛu í nɛ í koo í wasi ku sisi mii iyi Jesu í cea ɲɲu fei si iluu fei.

*Ama inaaboi Zairusi do inaabo iyi í lu ibɔi Jesu
(Cɔ Matie 9:18-26; Maaku 5:21-43)*

40 Iyi Jesu í baa hai ilei Zerazee nɔ zamaa í wasi ku coo fɔɔ, domi aɲa fei à waa degbeɛi.

41 Nɔi inɛ gɔ í naa bi tɛɛ. Lafɛi à ya kpe Zairusi. Inɛ ngboi ile bii Zuifu ɲa à ya ce kutɔɔɔi. Iyi í yɛ Jesu, ɲɔi í sɛɛbata si wajue nɔ í tɔɔɛ ku naa kpasɛi ɲɲu.

42 Wa tɔɔ Jesu ku naa kpasɛi si na iyi í jɔ ama inaabo aká lege lege iyi í nɛ adɔ maateɛji, wa bi ku ku. Nɔi Jesu wa koo.

Iyi wa koo, nɔ zamaa nla nla wa mantɛɛ.

43 Wee abo gɔ mɔ í wa bɛ iyi wa ce bɔɔi awɔ ku mu hai adɔ maateɛji. Nɔ í jɛ fiaɛ fei bi lokotoro ɲa, nɔ kâma ɲa kù yɔkɔ kù faabaɛ.

44 Nɔi í sɛkɛɛ si Jesu do anyi í koo í lu itfi ibɔɛ. Bɛ gbakâ bɔɔu í tã.

45 Nɔ Jesu í bee í ni, yooi í lum. Nɔi aɲa fei à waa já, ɲɔi Piɛɛ í ni, Mɛɛtu, zamaaui í kaakoɛ wa mantɛɛ.

46 Amma Jesu í ni, n̄ mà iyi inɛ gɔ í lum kam kam si na iyi í jɔ gbugbãm í ce icɛ.

47 Iyi abou í yɛ iyi Jesu í mà iyi inɛ gɔ í luu, ɲɔi í koo í gule si wajue do kuyaya. Nɔ í fɔ si wajui zamaau mii iyi í ce í jɔ ɲɲu í lu Jesu, do bei ɲɲu í ba iri anu akâ.

48 Nɔ Jesu í sɔɔ í ni, abooyi, naanɛi í faabaɛ, koo nɛ do laakai ku sũ.

49 Si bei Jesu wa fɔ ideu ɲɔi inɛ gɔ í naa hai kpasɛi Zairusi inɛ ngbou í sɔɔ í ni, ama inaaboɛu kù wɛɛ, maà bitandi Mɛɛtu má.

50 Iyi Jesu í gbɔ ideu nɔ í sɔ Zairusi í ni, maà jɔ zigie ku da, awɔ de dasi naanɛ, á ba iri.

51-53 Nɔi à dasi kpãa má à waa koo. Iyi í to kpasɛ bɛ, í ba wee, inɛ fei í wasi ku kpata à waa cã kpokpo na irii amau. Nɔ Jesu í ni, í maà kpata ɲa, kù ku, wa sɪ ɲjooi. Nɔi à waa yaakoɛ domi à mà iyi í kui. Nɔi Jesu kù jɛ inɛ gɔ ku lɔ kpasɛu do ɲɲu oɲ bii kù jɛ Piɛɛ do Zãa do Zaaki do iyeɔ baai amau.

54 Iyi í to bi ama inaabou ɲɔi í mu awɔɛ nɔ í fɔ ide hee lele í ni, ama mudɛɛ, dede.

55 Nɔ hundee í baa má, nɔ í dede tengi be gbaká. Nɔ Jesu í sɔ ŋa í ni a na amau ije.

56 Nɔ nyaanzee ŋau à bití ntɔ ntɔ, amma Jesu í sɔ ŋa í ni a maà sɔ ine gɔ mii iyi í ce.

9

Jesu í be mɔcɔ maateegi ŋau

(Cɔ Matie 10:5-15; Maaku 6:7-13)

1 Jesu í kpe mɔcɔ maateegi ŋau í tɔtɔ ŋa í mu nŋa gbugbá do yiiko a leleɔ inei inɔɔko ŋa fei nɔ a jɔ bɔɔ ŋa a ba iri.

2 Nɔi í be ŋa a koo a waaɔo ideí bommai Ilaaɔ nɔ a jɔ bɔɔ ŋa a ba iri.

3 Nɔ í sɔ ŋa í ni, í maà so nkáma si iseeɛne nŋeu, baa golo hee má je bɔgɔ, wala ije, wala fia, nɔ í maà so baa íbɔ minjisia.

4 Kpasɛ bii í sɔ ŋa, í ya wa be hee í koo í fita hai ilu be ŋa.

5 Ilu bii à kɔ ku gba ŋe, í fita hai ilu be ŋa nɔ í gbugbá nŋa irurui baata nŋe ŋa ku je nŋa seeda iyi kíitii Ilaaɔ á naa si ŋa.

6 Mɔcɔ ŋau à dede à dabii si ilɛeko ŋau, à waa sisiɔ laabaau jiidau nɔ à wasi ku jɔ bɔɔ ŋa à waa ba iri bii fei.

Laakai Herodu í dede

(Cɔ Matie 14:1-12; Maaku 6:14-29)

7 Wee Herodu ilu ileu, í gbɔ mii iyi Jesu wa ce fei, nɔ laakaiɛ í dede. Kù mà baa bei á lasabu má si na iyi í jɔ ine gɔ ŋa à waa ni Zaaí í jì hai si bale,

8 ine gɔ ŋa mɔ à ni Elii walii nlaui í naa má, nɔ ine gɔ ŋa mɔ à ni ine akáí waliii tako ŋauí í jì hai si bale má.

9 Nɔ Herodu í ni, n jɔ à bu irii Zaa. Debei, ine ihɛ iyi n ya maa n gbɔ baauɛ iyi wa ce dimii mii ŋau be, yooi. Nɔi wa de ku yɔɔ.

Jesu í wò amanɛ dubu miu (5.000)

(Cɔ Matie 14:13-21; Maaku 6:30-44; Zaa 6:1-14)

10 Nɔ mɔcɔ maateegi ŋa iyi Jesu í tako í be ŋau à baa bi tɛɛ à waa sisiaa mii ŋa iyi aŋa à ce fei. Nɔ Jesu í gbá ŋa iká í bɔɔ ŋa ikpa kɔkɔi ilu gɔ iyi à ya kpe Besaida.

11 Nɔi ine ŋa à gbɔ ikpa bii à wa nɔ zamaa nkpɔ gɔ í hámeɛ ŋa be. Nɔ Jesu í gba ŋa wa sɔ ŋa ideí bommai Ilaaɔ, nɔ í jɔ ine ŋa iyi a kù waa ne baani à ba iri.

12 Iyi inunu wa lɔ nɔi woo be maateegi ŋau à sekeɛ sie à sɔɔ à ni, jɔ ine ŋau à ne inɔ ilu walakɔ ilɛeko ŋa à de bii aa sù do mii iyi aa je, domi si gbabuai à wa ihɛ.

13 Nɔi Jesu í sɔ ŋa í ni, iŋe taka nŋe í na ŋa ije a je mee. Amma à ni, pɛɛ iyi à ne kù re ara miu do cɛɛ minji. Mà ì bí awa taka nwa kaa ra ije iyi ine fei á jeí.

14 Wee si inoi ine ŋau inemɔkɔ ŋa à to zakai amanɛ dubu miu (5.000). Nɔi Jesu í sɔ mɔcɔɛ ŋau í ni, í jɔ a buba wua iká iká amanɛ ciitaa ciitaa.

15 Nɔ à ce beɛɛ à jɔ aŋa fei à buba.

16 Nɔi Jesu í so pɛɛ miu do cɛɛ minjiu nɔ í wu iju lele í saabu Ilaaɔ nɔ í bububue í na mɔcɔɛ ŋau a kpɛa zamaau.

17 Nɔ aŋa fei à je à yo. Nɔ à ko iyi à je í gbeu, nɔ í kɔ kɔlɔ maateegi.

Piɛɛ í ni Jesu í je ine iyi Ilaaɔ í cica

(Cɔ Matie 16:13-19; Maaku 8:27-29)

18 Ajɔ nŋu gɔ Jesu do mɔcɔɛ ŋa à nya ara nŋa iká nɔ wa ce kutɔɔ. Nɔ í bee ŋa í ni, yooi ine ŋa à ya ni n jɛ.

19 Nɔ à jɛaa à ni, inɛ ɔɔ ɲa à ya ni awɔu Zāa woo dasi inyii. Inɛ ɔɔ ɲa mɔ à ya ni awɔu Elii walii nɔai takoui. Inɛ ɔɔ ɲa mɔ à ya ni awɔu inɛ akāi waliiii tako ɲau i jɪ wa hai si bale.

20 Nɔi í bee ɲa í ni, inɛ mɔ ni, yooi ì ni ñ je ɲa. Nɔi Piee í ni, awɔi ì je inɛ iyi Ilaaɔ í cicau.

Jesu wa fɔ ideɪ ikue do kujɛ

(Cɔ Matie 16:20-28; Maaku 8:30-9E1)

21 Nɔi Jesu í sɔ mɔcɔ ɲau do kugaabu í ni a maà na a sɔ inɛ ɔɔ.

22 Í sɔ ɲa má í ni, amu Amai Amanɛ, kù ne beɪ á ce iyi n kù ye ijuukpā ntɔ ntɔ. Inɛ ngbo ɲa do inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲa do woo kɔ inɛ ɲa si wɔɔda ɲa aa kɔsim a kɔam, amma an jɪ hai si bale si ajɔ mɛɛtasia.

23 Nɔ í sɔ aɲa fei í ni, inɛ iyi wa bi ku toom, ku jò idɔɔbie nɔ ku so jɪi ku gaauɛ ku toom wa.

24 Nɔ inɛ iyi wa bi ku ba kuwɛɛɛ do idɔɔbie kaa baa. Amma inɛ iyi í nyɔ kuwɛɛɛ na irim, lafɛɛi á baa do ntɔ.

25 Aranfāani yoomai amanɛ í ne bii í ba amanii andunya fei, nɔ í kua kuwɛɛɛ.

26 Nɔ í ni má, inɛ iyi wa ce anyɔi amu Amai Amanɛ, walakɔ wa ce anyɔi idem, amu mɔ an ce anyɔi lafɛɛ waati iyi an nyi wa. Nɔ waati iyi an nyi wa, an nyi wai do amboei Baam do amalekaɛ ɲa ajɔ.

27 Ntɔ ntɔ, inɛ ɲa iyi à wa ihɛ si nɛɛi, ɔɔɔ ɲɲa ɲa aa ye bommai Ilaaɔ wa naa a beɪ a ku.

Arai Jesu í daana

(Cɔ Matie 17:1-8; Maaku 9:2-8)

28 Iyi Jesu í fɔ ideu í tā, iyi í ce zakai ajɔ mɛɛjɔ ɲoi í kpe Piee do Zāa do Zaaki à koo à ɔɔ antai iri kuta nɔa ɔɔ ku ba ku ce kutɔɔ.

29 Iyi wa ce kutɔɔ ɲoi wajue í kpaasi dimi ikā, nɔ jaɛɛ í fūuta pai pai.

30-31 Nɔi gbakā Moizi do Elii à faata wa do amboe à waa baa ide ku fɔ. À waa fɔ ideɪ ikue iyi á kú Zeruzalemu ku jòɔ andunya ihɛ.

32 Wee Piee do kpaasie ɲa à waa siiko ntɔ ntɔ, amma iyi iju ɲɲa í má à ye amboei Jesu nɔ à ye amanɛ minji ɲa iyi à waa leekɔ bi tɛɛu.

33 Waati iyi inɛ ɲau à waa jò Jesu, Piee í sɔɔ í ni, Mɛɛtu, á sɔa ka maa wa ihɛ. Jò ka ce ilei aɔ mɛɛta, akā titɛɛ, akā mɔ ti Moizi, akā mɔ ti Elii. Í ni beɛbeɪ si na iyi í jò kù mà mii iyi wa fɔ.

34 Si beɪ wa fɔ ideu, bukɔɔ í naa í bii ɲa. Iyi mɔcɔ ɲau à ye bukɔɔu wa bii ɲa ɲoi njo í mu ɲa.

35 Nɔ à gbɔ ide ku fɔ ɔɔ hai si bukɔɔu í ni, inɛ ihɛi í je Amam. Nɲui ñ cica. I ya gbɔ ideɛ ɲa.

36 Si anyii ide ku fɔu, Jesu ɲɲu akāi à ye be. Nɔi si waatiu be mɔcɔ ɲau a coko a kù sɔ inɛ kama mii iyi à ye.

Jesu í faaba ama ɔɔ iyi í ne inɛi inɔɔko

(Cɔ Matie 17:14-18; Maaku 9:14-27)

37 Iju kumáɛ iyi à kita wa hai antai iri kutau, zamaa nɔa ɔɔ í naa í ko Jesu.

38 Nɔi si inɔi zamaau mɔkɔ ɔɔ í dɔ anu hee lele í ni, Mɛɛtu, cɔ ama inɛmɔkɔ akāu ihɛi ñ ne. Ñ wa n tɔɔɛ i faabɛ

39 domi inɛi inɔɔko ɔɔ í ya dede siei. Nɔ waati iyi í dede fei, anu akā amau í ya dɔ anui. Nɔ inɛi inɔɔkou í ya gbugbāɛ jjiida, nɔ amau í ya maa ce antɔ foko ku maa mɛɛ arɛɛ, nɔ kufitaɛ í ya gaabu.

40 Ñ tɔɔ mɔcɔɛ ɲa a lelea, amma à mɔngɔ.

41 Nɔi Jesu í ni, inɛ inɛ laalo hai dasi naane ɲa, hee waati yoomai an wa ino nɲɛ. Mâ hee waati yoomai an maa temuað ɲɛ. Nɔi í sɔ məkəu í ni, naað amaɛu wa ihɛ.

42 Nɔ wa naae wa. Iyi í toɛ wa kəkəi Jesu ɲoi inɛi inoəkou í kekeɛ ile í gbugbāɛ jiidai. Amma Jesu í fo si inɛi inoəkou ide do gbugbā ɲoi í fita nɔ amau í ba iri. Nɔ Jesu í sindoa baaɛ.

43 Inɛ ɲa iyi à wa bɛ fei à bitu do bei gbugbāi Ilaaɔ í la í to.

Jesu í nyi wa fo idei ikuɛ do kujɛ má
(Cɔ Matie 17:22-23; Maaku 9:30-32)

Si bei aɲa fei à wɛɛð bitu bɛɛbɛ do mii iyi Jesu wa ce fei, ɲoi Jesu í sɔ məkəɛ ɲa í ni,

44 inɛ, i de itɪ í gbɔ ide iyi n wa n sɔ ɲɛu ihɛ sāa sāa ɲa. Aa mu amu Amai Amanɛ a daa inɛ ɲa si awo.

45 Amma məkəɛ ɲau a kù gbɔ yaasei ideu, domi ideu kù má ɲɲa titā, ɲɲui í jò a kù gbɔ yaaseɛ. Nɔ weɛ à waa ce ɲjoi yaasei ideu ku bee Jesu má.

Yooi í jɛ inɛ ngbo
(Cɔ Matie 18:1-5; Maaku 9:33-37)

46 Ajo ɲɲu go məkəɔ ɲau à waa ce kakəɔ ku ba a mà inɛ iyi í re si ino ɲɲa.

47 Wee Jesu í mà lasabui ido ɲɲa, ɲoi í so ama keeke go í leekɛ kəkəɛ,

48 nɔ í sɔ ɲa í ni, inɛ iyi í gba amau ihɛ na irim, amu takam nii í gba. Inɛ mɔ iyi í nɔ í gbam, inɛ iyi í bɛm wai í gba. Inɛ iyi í kere í re si ino ɲɲɛ, ɲɲui í re inɛ fei.

Inɛ iyi kù jɛ mbɛɛ ɲɲɛ inɛ ɲɲɛi
(Cɔ Maaku 9:38-40)

49 Nɔi Zāa í ni, Mɛɛtu, à yɛ inɛ go í ya maa lele inɛi inoəko ɲa do iriɛ, nɔ à ganjɛ, domi kù wa ino nwa, kù waa tooɛ.

50 Nɔi Jesu í sɔɔ í ni, i maà ganjia ɲa, domi inɛ iyi kù jɛ mbɛɛ ɲɲɛ, inɛ ɲɲɛi.

Inɛ ɲa à kɔ ku gba Jesu si ilui Samari go

51 Wee waati í maai wa si bii Jesu á jò andunya ku nyi lele má, ɲoi í dasi ido mam mam ɲɲu ku bɔ Zeruzalɛmu.

52 Nɔ í bɛ inɛ go ɲa a cuaa ku ba a koo a ceaa sɔɔlɛ bi ku sū. Nɔi inɛ ɲa iyi í bɛ ɲau à to ilui Samari go,

53 amma inɛi ilu bɛ ɲa a kù jɛ ku gbaa si na iyi í jò Zeruzalɛmuui wa bɔ.

54 Iyi Zaaki do Zāa à gbɔ bɛɛbɛ, ɲoi à beɛɛ à ni, Lafɛɛ, í bi ka jò ina ku kita si ɲa wa hai lele ku kpa ɲa?

55 Amma Jesu í sinda í la si ɲa do gbugbā. [Í ni, i kù mà iyi í waa fo ɲa mɔm.

56 Amu Amai Amanɛ n kù naa ku kpa amanɛ ɲa, bii kù jɛ n faaba ɲa.]

Nɔ à bɔ ilu mmu go má.

Inɛ ɲa iyi à bi Jesu ku too
(Cɔ Matie 8:19-22)

57 Si bei à waa nɛ ɲoi inɛ go í naa í sɔ Jesu í ni, an tooɛ bii í waa bɔ fei.

58 Nɔi Jesu í sɔɔ í ni, inɲa ɲa à nɛ kolo ɲa, nɔ baa yei ɲa mɔ à nɛ bi ku sū. Amma amu Amai Amanɛ n kù nɛ bii an koo n sū n sɪmɪ.

59 Nɔ í sɔ inɛ mmu go í ni, toom wa. Amma inɛɛu í ni, jò n koo n si baam wa titā.

60 Nɔi Jesu í sɔɔ í ni, jò iku ɲa a si iku ɲɲa ɲa, amma awo, koo sisi laabaau jiidai bommai Ilaaɔ bii fei.

⁶¹ Nɔ inɛ ɔ́ ɔ́ sɔ́ mǎ í nɪ, an toɔɛ Lafɛɛ, amma jò n koo n tɔɔ inɛm ɲa sukudɔ́ titá.

⁶² Nɔ Jesu í sɔ́ í nɪ, inɛ iyi í lesi awoɛ si kaakoi ketɛ nɔ́ í sinda í cɔ́ anyi, kù jòɔ bommai Ilaaɔ́.

10

Jesu í be amanɛ kitaɔ́ fɛɛwa

¹ Si anyii nɲu, Lafɛɛ í cica amanɛ kitaɔ́ fɛɛwa mmu mǎ, í be ɲa minji minji a cuaa si ilu ɲa fei do bii nɲu takɛ á nɛ ku bɔ fei.

² Nɔ́ í sɔ́ ɲa í nɪ, amaaɲe iyi í to ku da í kpɔ́, amma woo da ɲau a kù kpɔ́. Na nɲu, i tɔɔ ilu ikou ku be inɛ ɲa iyi aa ce icɛu wa.

³ I dasi kpáa ɲa, ñ wa n be ɲei bei ama angudá ɲa si inɔ́i mɛɛmu kugaabu ɲa.

⁴ I maà so taalili hee mǎ je bɔɔɔ, walako baata, nɔ́ i maà ya leeki kpáa í maà ce inɛ ɔ́ fɔɔ ɲa.

⁵ Kpasɛ́ bii í lɔ́ ɲa i tako i sɔ́ ɲa ɲa í nɪ, Ilaaɔ́ ku mu nɲe laakai ku sũ.

⁶ Bii ilu laakai ku sũ ɔ́ í wa be, laakai ku sũ nɲe á to sie. Bii kù weɛ mɔ́i á nyi wa si ɲei.

⁷ Kpasɛ́ bii à gba ɲeu, kpasɛ́ bei aa maa wa ɲa, sɔnda do inyi iyi à na ɲe fei i ya gba í je ɲa, domi inɛ kaa mǎa ce icɛ iyi kù waa je. I maà ya lɔ́ kpasɛ́ do kpasɛ́ ɲa.

⁸ Ilu iyi í lɔ́ fei ɲa bii à gba ɲe, iɲe iyi à na ɲe í ya je ɲa.

⁹ I sɔ́ inɛi ilu ɲau i nɪ, bommai Ilaaɔ́ í maaí si ɲe. Nɔ́ bɔɔ ɲa iyi à wa be í jò a ba iri ɲa.

¹⁰ Amma ilu bii í lɔ́ nɔ́ a kù gba ɲe, í bɔ bantumai iluu nɔ́ í nɪ,

¹¹ wee à waa gbugbá nɲe hee do irùrùrù ilu nɲe iyi í wa si kute nwa. Do nɲu fei, i mà ɲa iyi bommai Ilaaɔ́ í maaí wa.

¹² Nɔ́ Jesu í nɪ mǎ, an sɔ́ ɲe iyi si aɲɔ́i kiitiu, ijuukpáí inɛi Sodomu ɲa ilu nlaí takou, á tia do ti inɛi ilu ɲau.

Inɛi ilu ɲa iyi à kɔ́ ku dasi Jesu naane

(Cɔ́ Matie 11:20-24)

¹³ Nɔ́ Jesu í nɪ mǎ, inɔ́ kufɔ́ nla nlaí á je tu ɲe, inɲe inɛi Kɔrazɛɛ ɲa. Inɲe mɔ́ inɛi Besaída ɲa inɔ́ kufɔ́ nla nlaí á je tu ɲe. Maamaake ɲa iyi à ce si ilu nɲe ɲau ihɛ́, bii í je si ilu Tii do Sidɔ́i à cɔo wo, bii í wa inɛi ilu ɲau aa dí saaki a kpataɔ́ na irii dulum du ɲa nɔ́ a kpaasi idɔ́ hai ku kpe.

¹⁴ Na ɲɔ́i í jò ñ wa n sɔ́ ɲe iyi si aɲɔ́i kiitiu ijuukpáí inɛi Tii do Sidɔ́ ɲa á tia tu ɲe.

¹⁵ Inɲe mɔ́, inɛi Kaperanumu ɲa, ì waa tamaa ɲa aa so ɲe hee lelei? Aawo, aa keke ɲei hee bi ku wai iku ɲa.

¹⁶ Nɔ́ í sɔ́ mɔ́cɛɛ ɲa í nɪ, inɛ iyi í gbɔ́ ide nɲe, idem nii í gbɔ́. Inɛ mɔ́ iyi í kɔ́si ɲe, amui í kɔ́si. Inɛ mɔ́ iyi í nɔ́ í kɔ́sim, inɛ iyi í bɛm wai í kɔ́si.

Kubaai mɔ́cɔ́ kitaɔ́ fɛɛwa ɲau

¹⁷ Mɔ́cɔ́ kitaɔ́ fɛɛwa ɲa iyi Jesu í be ɲau à baa do inɔ́ didɔ́ nɔ́ à nɪ, Lafɛɛ, hee do inɛi inɔ́kɔ́ ɲa fei à ya jirima wa na iriɛu.

¹⁸ Nɔ́ Jesu í sɔ́ ɲa í nɪ, ñ ye Seetam wa cuku wa hai lele bei kunɔ́i iji.

¹⁹ Ntɔ́ ntɔ́ ñ nu nɲe yiiko í tɛɛsɔ́ nɲo ɲa do cencee ɲa hee do gbugbá iyi Seetam mbɛɛu í nɛ fei, nɔ́ nkáma kaa yɔ́kɔ́ ku mɛɛ ɲe.

²⁰ Do nɲu fei, i maà jò inɔ́ nɲe ku dɔ́ na iyi í jò inɛi inɔ́kɔ́ ɲau à waa jirima ɲe, amma í jò inɔ́ nɲe ku dɔ́ si na iyi í jò à kɔ́ iri nɲe lelei Aɔ́.

*Inɔi Jesu í dɔ**(Cɔ Matie 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Si waati akāu, inɔi Jesu í dɔ jiida jiida do gbugbāi Hundei Ilaaɔ nɔ í ni, Baaba, awɔ iyi í je Lafɛi lele do ile, n wa n saabue do iyi í singaa ilu bisi do woo mà ɲa mii ɲau ihɛ nɔ í nyisi amu ɲa. Í sɪa Baaba, si na iyi í jò bɛɛɛɛi í bi.

²² Baam nii í daam mii fei si awɔ. Ine kāmā kù mà amu Amau bii kù je Baau. Nɔ ine kāmā kù mà Baau bii kù je amu Amau do ine ɲa iyi n bi n nyisi ɲa.

²³ Nɔi Jesu í sinda si mɔcɔe ɲau í sɔ ɲa í ni, ilu inɔ didɔi ine iyi ijue wa ye mii iyi í waa ye ɲa.

²⁴ Ntɔ ntɔ an sɔ ɲe, walii do amanlu nkɔɔ à bi aɲa a ye mii ɲa iyi í waa ye ɲa, a kù nɔ a kù yɔɔ. À bi aɲa a gbɔ iyi í waa gbɔ ɲa, a kù nɔ a kù gbɔɔ.

Mɔndai ine jiidai Samari gɔ

²⁵ Ajɔ nɲu gɔ woo kɔ ine ɲa si wooda gɔ í dede ku cā idɔi Jesu nɔ í ni, Mɛetu, bɛirei an ce n baɔ kuwɛɛ hai tā.

²⁶ Nɔi Jesu í beɛɛ í ni, mii à kɔ si woodau. Ide mii í ya cio si.

²⁷ Nɔi í je í ni, bi Aɔ Lafɛɛe do idɔe fei, do gbugbāe fei, do lasabue fei, nɔ i bi ine mmu ɲa bei í bi arae.

²⁸ Nɔi Jesu í ni, ide iyi í je í sɪa. Ce bɛɛɛɛ, aa ba kuwɛɛ.

²⁹ Amma məkɔu wa bi ku na arae ntɔ, nɔ í beɛɛ í ni, yooi í je ine mmu.

³⁰ Nɔ Jesu í sɔɔ í ni, məkɔ gɔ í kita wa hai Zeruzalemu wa bɔ Zeriko, ɲoi í koo í dasi awɔi ile ɲa. Ile ɲau à coo ile à cāa, nɔ à ne à jò bɛ wa kasām.

³¹ Wee, woo weei Ilaaɔ gɔ wa too kpāau wa. Iyi í ye məkɔu, ɲoi í gbe í lɔ.

³² Bɛɛɛɛ mɔi ine gɔ si dimii Levi í to inyau. Iyi í yɔɔ nɔ í gbe í lɔ.

³³ Amma inei Samari gɔ mɔ wa bɔ ilu. Iyi í to bɛ ɲoi í ye məkɔu nɔ araare í muu.

³⁴ Nɔ í sekeɛ siɛ í jɔaa ikpɔ do atɛ vɛɛ si agbei kumɛɛ ɲau nɔ í dɔu. Si anyie nɔ í lesie si bankɛlei nɲu takae í bɔɔe bi ku sɔi ine nɲoo ɲa nɔ í gbɔaa.

³⁵ Iju kumáɛ, nɔ í so fiai icei ajɔ minji, í na ine ngboi bi ku sɔi ine nɲoo ɲau, nɔ í ni, gbɔa inɛɛu ihɛ. Iyi í je í lesi na irie, an sāae waati iyi an baa.

³⁶ Nɔi Jesu í ni, si amane mɛeta ɲau bɛ, yoo nɲai í tamaa í je kpaasii ine iyi í dasi awɔi ile ɲau.

³⁷ Nɔi inɛɛu í ni, ine iyi í ce araareu. Nɔi Jesu í ni, debei, awɔ mɔ, koo ce bɛɛɛɛ.

Jesu í bɔ bi Maata do Maari

³⁸ Ajɔ nɲu gɔ Jesu do mɔcɔe ɲau à waa ne nɔ à to ilu gɔ. Wee inaabo gɔ í wa ilu bɛ, à ya kpoo Maata. Nɲui í gba ɲa si kpasɛɛ.

³⁹ Abou í ne ifɔe gɔ iyi í ya kpe Maari. Ifɔu wa bubai kəkɔi Lafɛɛ wa gbɔ ideɛ.

⁴⁰ Amma Maata nɲu í wasi ku mante arae do caka ku teke. Nɔi í naa í ni, Lafɛɛ, kù jeɛ si ide kāmā iyi ifɔm í jòɔm iceu amu aká? I kaa jò ku naa ku sobim?

⁴¹ Nɔi Lafɛɛ í jɛaa í ni, Maata, Maata, í waa mante arae í waa weewea na mii nkɔɔ.

⁴² Amma bukaatai mii akāi amane í ne. Nɲui Maari nje í cica bɛ, nɔ ine kāmā kaa gbaa siɛ má.

11*Idei kutɔɔ**(Cɔ Matie 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Ajo n̄ju gɔ Jesu wa ce kutɔɔ bii gɔ. Iyi í tã n̄oi mɔcɔ akãe í ni, Lafɛe, kɔ wa si bei aa ka ya ce kutɔɔ, bei Zãa í kɔ mɔcɔe n̄a si.

² N̄oi Jesu í sɔ n̄a í ni, bii ì waa ce kutɔɔ n̄a í ya ni, Baaba, jò in̄e fei ku mà iyi awɔi ì j̄e in̄e kumã. Naa j̄e bommae.

³ Mu nwa ij̄ei aj̄o fei nwa.

⁴ Kpa idei dulum du wa, domi awa mɔ à ya ka kpa idei kurara iyi in̄e n̄a à ce nwa.

Maà ti ì j̄o ka dasi kulele.

⁵ Nɔ í sɔ n̄a má í ni, á yɔkɔ ku j̄e nsei in̄e gɔ n̄j̄e í ba in̄e njoo idũ laja. Bii kù ne ije iyi á naa, á bɔ bi kpaasie ku ni, wɛem pɛe meeta wa,

⁶ domi kpaasim gɔ í naa bi tom hai ilu gɔ. Nɔ wee, n kù ne ngɔgɔ iyi an naa.

⁷ Kpaasie u á yɔkɔ ku j̄e hai inɔ ile ku ni, maà mantem, amu ñ sɔkɔ tã, amu do amam n̄a fei à waa sũ. N kaa n yɔkɔ n dede n nae pɛe.

⁸ Ñ wa n sɔ n̄j̄e, baa bii kù bi ku dede ku náa si na iyi í j̄o í j̄e kpaasie, á yɔkɔ ku dede ku naa bukaatai mii iyi í bi fei si na iyi í j̄o wa mantee.

⁹ Na n̄ju, ñ wa n sɔ n̄j̄e, ì ya tɔɔ n̄a, aa mu n̄j̄e. Ì ya dede n̄a aa ba n̄a. Ì ya cã gambo n̄a, aa c̄ n̄j̄e.

¹⁰ Ntɔ ntɔ, in̄e iyi wa tɔɔ fei, Ilaaɔ á muua. In̄e mɔ iyi wa dede, Ilaaɔ á j̄o ku ba. In̄e mɔ iyi í nɔ wa cã gambo, Ilaaɔ á c̄aa.

¹¹ Yooi í wa si inɔ n̄j̄e ih̄e iyi [bii amae í tɔɔe pɛe á so kuta ku naa. Walakɔ] bii í tɔɔe c̄e ku so n̄jo ku naa.

¹² Walakɔ bii í tɔɔe n̄j̄e aj̄e á naa cencee? Aawo, kaa ce.

¹³ N̄j̄e iyi ì ya ce laalo n̄a ì mà mii jiida ku na ama n̄j̄e n̄a, mà irei. To, Ilaaɔ Baa n̄j̄e iyi í wa lele kaa ce ku re zaka beɛɛe? Kaa so Hundee ku na in̄e n̄a iyi à waa tɔɔe?

Jesu í j̄e in̄e n̄a iyi à máa ide

(Cɔ Matie 12:22-30; Maaku 3:22-27)

¹⁴ Si anyii n̄ju, à naa Jesu mɔkɔ gɔ wa. Mɔkɔu í ne in̄e inɔkɔ gɔ iyi í j̄o í dekl. Nɔ Jesu í lele in̄e inɔkɔ. Iyi í fita n̄oi mɔkɔu í lɔsi ide ku fɔ, nɔ zamaa fei í biti.

¹⁵ Amma in̄e gɔ n̄a à ni, in̄e ngboi in̄e inɔkɔ n̄a iyi à ya kpe Beelizebui í mua Jesu gbugbã wa leleò in̄e inɔkɔ n̄a.

¹⁶ Nɔ in̄e gɔ n̄a mɔ à waa bi a cã idɔe a cɔ. Nɔ à sɔɔ à ni ku ce maamaake ku nyisi iyi yiikoɛ wa naai hai lele.

¹⁷ Si bei Jesu í mà lasabu n̄ja n̄oi í ni, bomma iyi in̄e n̄a à waa ja aɗa duusɔɔ, bommau á na ku kpaɔ bomma nɔ kpasɛe n̄a ku cuku.

¹⁸ Beɛɛe mɔi bii Seetam wa ja do araɛ, beirei bommae á ce ku bɔ waju. Ñ ni beɛɛe si na iyi í j̄o ì waa ni do gbugbã Beelizebui ñ wa n leleò in̄e inɔkɔ n̄a.

¹⁹ Bii do gbugbã Beelizebui ñ wa n leleò in̄e inɔkɔ n̄a, to, do gbugbã yooi mɔcɔ n̄j̄e n̄a mɔ à waa leleò n̄a. Na n̄oi í ce aɗa taka n̄ja aa nyisi iyi ì rara n̄a.

²⁰ Amma bii do gbugbã Ilaaɔi ñ wa n leleò in̄e inɔkɔ n̄au, n̄ju be wa nyisi iyi Ilaaɔ í sinti ku j̄e bommae si anini n̄j̄e.

²¹ Bii ilu gbugbã jiida gɔ í ne j̄l̄nei igũ nɔ wa degbe kpasɛe, amanie á wɛei si laakai.

²² Amma bii ilu gbugbã gɔ mɔ iyi í roo í naa í j̄o igũ, n̄j̄e á ko j̄l̄nei igũ iyi wa naan̄eui fei nɔ ku ce ikpɛi amanu mɔ.

²³ In̄e iyi kù j̄e tom, mbeem nii. In̄e iyi kù waa bam ku tɔtɔ, wa fangaei.

*Kunyii inei inooko wa má**(Cɔ Matie 12:43-45)*

²⁴ Nɔi Jesu í kpa nɔa mɔndau ihē í ni, bii inei inooko í fita si inɛ, í ya maa dabii si gbaa ɔai ku maa de bi ku sími. Bii í kua, ɔai í ya ni, an nyi inya nwom hai bii ñ fita wai.

²⁵ Waati iyi í nyi nɔ í ba inɛɛɛ í ye bei ile ngbe iyi á kpā á teeseɛ sãa sãa,

²⁶ á koo ku dede kpaasi laalo ɔa iyi á roo wa má bei aɔa mɛɛje, a na a lɔ si inɛɛɛ a maa wa be. Waati beɛbe kuweɛi takoi inɛɛɛ á tia baa ti ankãanyie má.

Ino didɔ ntɔ

²⁷ Waati iyi Jesu wa fɔ beɛbe, abo go í dɔ anu hai ino zamaau í ni, ilu ino didɔi inɛ iyi í so asɛ, nɔ ñ mɔmɔ amɔɛ.

²⁸ Nɔi Jesu í jeaa í ni, í tia í ni ilu ino didɔ ɔai inɛ ɔa iyi á waa gbɔ ideɛ Ilaaɔ, nɔ á waa ceɔ icɛ.

*Inɛ ɔa á bi maamaake**(Cɔ Matie 12:38-42)*

²⁹ Si bei zamaau wa kɔɔsi ɔai Jesu í ni, inei nsei ɔa inɛ laalo ɔai. Á waa tɔo maamaake, amma maamaake go kù weɛ iyi aa nyisi ɔa, bii kù je ti faajii walii Zonasi.

³⁰ Si bei Zonasi í je nyinda bi inei Ninivu ɔa, beɛbe mɔi amu Amaɛ Amanɛ an je nyinda bi inei nsei ɔa.

³¹ Si aɔɔi kiitiu inaabo ilaalui ilei Seba á dede si inei nsei ɔa ku ye taale ɔa, si na iyi í jɔ hai jiiɔi í dede í naa ku gbɔ ideɛ bisii Salomɔo ilaalui nlaui. Nɔ wee nsei, amu iyi ñ wa n sɔ ɔe ideu ihē ñ re Salomɔo.

³² Si aɔɔi kiitiu inei Ninivu ɔa aa dede si inei nsei ɔa a ye taale ɔa, si na iyi í jɔ á kpaasi idɔ ɔa na waazoi Zonasi. Nɔ wee nsei, amu iyi ñ wa n sɔ ɔe ideu ihē ñ re Zonasi.

*Inya kumá ara**(Cɔ Matie 5:15; 6:22-23)*

³³ Inɛ go ci ya má fitila ku singae, [walako ku biiɛ do caka,] amma á ya jilɔɔi bi ku lesi fitila ku ba inɛ ɔa iyi á waa lɔ wa a maa ye inya kumá.

³⁴ Ijuɛi í je fitilai arae. Bii ijuɛ wa ne baani, arae fei í wa si inya kumá. Amma bii kù waa ne baani, arae mɔ fei í wa si ilu kukui.

³⁵ Na nɔu, ce laakai ku ba inya kumá iyi í wa si arae ku maà ce ilu kuku.

³⁶ Bii arae fei wa ne inya kumá, nɔ baa ikɔ akãɛ go kù wa si ilu kuku, fei ndɛɛ á maa mái bei waati iyi fitila í má sie inya.

*Jesu í ye taaleɛ Farisi ɔa do woo ko inɛ ɔa si wooda ɔa**(Cɔ Matie 23:1-36; Maaku 12:38-40)*

³⁷ Iyi Jesu í fɔ ideu í tã, ɔai Farisi go í kpoo ku je kpasɛɛ. Nɔ í koo í buba kpasɛi Farisiu, aɔaɔ á waa je.

³⁸ Nɔi Farisiu í cɔo í biti do iyi kù wɔo í bei wa je.

³⁹ Amma Lafɛɛ í sɔo í ni, inɛ Farisi ɔa, í ye ɔai bei inɛ ɔa iyi á ya wie anyii kɔofu do jeɛ ɔa nɔ á jɔ inɛ riisi. Ino hai sɛa do takiii wa kɔ ɔa.

⁴⁰ Inɛ hai ne yaase ɔa, inɛ iyi í taka anyii ara, lafɛɛ si í ce inɛ mɔ?

⁴¹ Í sɛa í na ilu are ɔa mii iyi í wa si ino jeɛ do kɔofu, nɔ mii fei á má nɔe.

⁴² Amma ijuukpãi á je tu ɔe, inɛ Farisi ɔa, si na iyi í jɔ ñ ya na Ilaaɔ hee do zakaai aye ɔa fei. Do nɔu fei, i kù waa ce jiiɔa nɔ i kù waa nyisi kubii Ilaaɔ ɔa. Iyi bei í jɔ í ya ce nɔ i maà gbeje iyi í gbe ɔa.

⁴³ Ijuukpāi á je tu n̄e, in̄e Farisi n̄a, si na iyi í jò si ile bi ku ce kutótòò n̄a kitāi in̄e ngbo n̄ai í ya bi n̄a, nò í ya bi a ce n̄e fòò do b̄eere n̄a n̄a si bantuma n̄a.

⁴⁴ Aa ye ijuukpā n̄a domi í yei b̄ei bale n̄a iyi in̄e gò kù waa ye. Si antai n̄jai à waa n̄e a kù nò a kù mà *.

⁴⁵ N̄oi woo kò in̄e n̄a si wooda gò í s̄ò í ni, M̄eetu, bii ì waa fò b̄eere, awa m̄oi ì waa bu.

⁴⁶ N̄oi Jesu í j̄eaa í ni, ijuukpāi á je tu n̄e, in̄e woo kò in̄e n̄a si wooda n̄a m̄o, domi ì waa k̄aa in̄e n̄a aso ku gaabu ku so n̄a, nò in̄e taka n̄e í ci ya lesi baa amaa wò n̄e.

⁴⁷ Aa ye ijuukpā n̄a, si na iyi í jò walii n̄a iyi bala n̄e n̄a à kpa wo, in̄ei ì waa teese bale n̄a n̄a.

⁴⁸ I waa nyisi n̄a iyi ì j̄esi mii iyi bala n̄e n̄e n̄a à ce, si na iyi í jò an̄ai à kpa walii n̄a, nò in̄ei ì waa teese bale n̄a n̄a.

⁴⁹ N̄oi í jò Ilaaḏ í fò si bisie í ni, an b̄e walii n̄a do woo b̄e n̄a si anini n̄a. Aa kpa in̄e gò n̄a nò a kpā in̄e gò n̄a m̄o iju.

⁵⁰ Na n̄u, ijuukpāi woo kpa walii n̄a fei hai sintei andunya si iri n̄ei á je.

⁵¹ In̄ei aa ye ijuukpāi kukpai Ab̄eli hee ku koo si do Zakari iyi à kpa si afei bi ku weeu do kpas̄ei Ilaaḏ. Ntò ntò, ñ wa n s̄ò n̄e, ijuukpāi mii n̄a b̄e fei si in̄ei n̄ei n̄a ih̄ei á baa ku j̄e si.

⁵² Ijuukpāi á je tu n̄e, in̄e woo kò in̄e n̄a si wooda n̄a, domi í kù bi nt̄oi idei Ilaaḏ ku mà n̄a, nò in̄e n̄a iyi à bi ku màe in̄ei ì waa ganji n̄a.

⁵³ Iyi Jesu í fò b̄eere í t̄a n̄oi í fita hai b̄e. N̄oi id̄oi woo kò in̄e n̄a si wooda do Farisi n̄a í k̄ò nò à wasi ku mantee do ide ku b̄e si ḡamei ide n̄kp̄o,

⁵⁴ à waa leaḏ taai ide ku ba a muu si ide gò.

12

I ce laakaii ara n̄e n̄a do ilu muafiti n̄a

(Cò Matie 10:26-27)

¹ Waati iyi Jesu wa fò b̄eere zamaa í t̄ot̄òò dubu n̄kp̄o n̄kp̄o hee à waa t̄eese n̄e. N̄oi Jesu í s̄ò m̄ac̄e n̄a si wajui zamaa í ni, í ce laakaii ara n̄e n̄a do lefee Farisi n̄a iyi í j̄e muafiti.

² Ngògò kù w̄e iyi wa manji iyi kaa fita gbugb̄aa, nò asii k̄ama kù w̄e iyi a kaa na a mà.

³ N̄oi í ce ide iyi ì fò si ilu kuku fei n̄a aa na a gb̄òò si in̄ya kumá, gundu iyi ì nò ì n̄ya in̄o ile n̄a aa c̄a k̄eeseḏe si antai ile lele n̄a.

In̄e iyi í jò í ce n̄o

(Cò Matie 10:28-31)

⁴ In̄e iyi ì j̄e kpaasim n̄a, in̄ei ñ wa n s̄ò, í maà ce n̄oi in̄e n̄a iyi aa kpa ara n̄e, nò si anyii n̄u a kaa ȳkò a ce ngògò mà.

⁵ An s̄ò n̄e in̄e iyi í jò í ya ce n̄ōe n̄a. I ce n̄oi in̄e iyi í n̄e yiiko ku kpa in̄e nò ku das̄e si in̄a iyi ci ya ku mà. Ntò ntò ñ wa n s̄ò n̄e, laf̄ei í jò í ce n̄ōe n̄a.

⁶ A ci ya ta ama yei ara miu s̄ùù minji ba. Do n̄u fei, Ilaaḏ ci ya gb̄eje baa ak̄a n̄a.

⁷ In̄e m̄o, hee do n̄oi iri n̄e n̄a fei Ilaaḏ í mà jia n̄a. Na n̄u, í maà ce n̄oi ngògò, domi b̄eere n̄e í re yei hee bii ijl̄.

In̄e iyi í gba Jesu walako í k̄osie

(Cò Matie 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

* **11:44 si antai n̄jai à waa n̄e a kù mà** Bi Zuifu n̄a, bale ku n̄e si taale n̄a n̄lai domi bii ì n̄e si bale í ye b̄ei ì so riisi m̄be.

8 Ñ wa n sō ñei, ine iyi í fō si wajui amanē ña í ni ññu í gbam, amu mō Amai Amanē an gba lafēē si wajui amalekai Ilaaō ña.

9 Amma ine iyi í kōsim si wajui amanē ña, amu mō an kōsi lafēē si wajui amalekai Ilaaō ña.

10 Ine iyi wa fō laalbi amu Amai Amanē, Ilaaō á yōkō ku kpa idei dulum deē. Amma ine iyi wa fō laalbi Hundi Ilaaō kaa ba a kpa idei dulum ndeē pai.

11 Bii à bōō ñe ile bii à ya ce kutōtō ña ku ba ine ngbo ña do ilu yiiko ña a kiiti ñe, í maà ti í ce njo do bei aa ce í kōō ara ññe do ide iyi aa fō ña.

12 I maà ce njo ña domi waati beēbe Hundi Ilaaōi á sō ñe iyi í jō í fō ña.

Mōndai ilu fia hai ñe yaase

13 Si inō zamaa ñoi ine gō í sō Jesu í ni, Mēetu, sō igbām ku jō ka kpē tubu ññe.

14 Ñoi Jesu í jēaa í ni, mākōōyi, yooi í cem woo kiiti ññe wala woo kpē tubu ññe.

15 Nō í sō ña í ni, í ya ce laakai ña ntō ntō do kōdeē fei, domi amanii amanē si í je icui kuwēē, baa bii beirei amanii í la í to.

16 Nō í kpa ñña mōnda gō í ni, ikoi mākō ilu fia gō í ce ije jiida jiida.

17 Ñoi mākōu í lasabu í ni, beirei an ce. Wee n kù ñe bii an dasi ijeu.

18 Ñoi í ni, ñ mà bei an ce. An lēge akam ñau, nō n ma mmue ña iyi à la à re. Nō n kosi bileem fei be do ijem ña iyi à gbe.

19 Nō n fō si idēm n ni, ñ ñe amanii nla nla iyi ñ wa n singa ti adō nkpō nkpō. An sīmii nō n maa n je n maa n mō nō n maa n wēēō inō didō.

20 Amma Ilaaō í sōō í ni, awōu nnyei, idūuyi mōm aa nya hundee. Sōlui mii ña iyi í ceu be, ti yooi á je.

21 Ñoi Jesu í ni, beēbe mōi á je bi ine iyi wa kōa arae amanii nō bi Ilaaō kù ñe nkāma.

Dasi Ilaaō naane

(Cō Matie 6:24-34)

22 Iyi Jesu í fō beēbe í tā ñoi í sō mōcōe ña í ni, na ñoi í jō ñ wa n sō ñe ñ ni, í maà ya maa weewea do mii iyi aa je í maa wēēō ña, walakō do jñe iyi aa dasi ña.

23 Kuwēēi amanē í re ije, ara mō í re jñe.

24 I ce laakai kungbā ña í cō. A kù waa gbē hee a da ngōgō, a kù nō a kù ñe suu. Ilaaō í nō wa wo ña. Beere ññe kù re yei ña hee bii í jñ?

25 Yooi si inō ññe na kuweeweae á yōkō ku kōōsi kusoi adōe baa keeke.

26 To, bii í kaa yōkō í ce mii keekeu be ña, na mii í ce ñ waa weewea do iyi í gbe ña.

27 I cō bei wua ña à ya da koko mēē. A kù waa ce ice a ci ya nō a wō acō. Do ññu fei, ñ wa n sō ñei, baa Salomōō ilaalu nlau, do amboe nla nlaē fei kù ñe jñe iyi boodaē í to kokoi jñi ñau be baa akā.

28 Fōfō í wēēi nnyi do kuslae amma ala aa dasiē ina. To, bii Ilaaō í mua fōfō ña iyi aa na a dasi ina booda ku sīa beēbe, kaa yōkō ku mu ññe ñyau ku re fōfō ñau be de. I kù ye naane ññei kù la?

29 I maà ya de mii iyi aa je ña walakō mii iyi aa mō í maà weeweaō ña.

30 Hai mà idei Ilaaō ñai à ya maa kpataa mii ñau be fei, amma Baa ññe í mà iyi í ñe bukaatai mii ñau be fei ña.

31 Na ññu, í hanya í de bei aa ce í jō bommai Ilaaō ku bō waju titā ña. Iyi í gbe bei fei Ilaaōi á kōō ññe si.

*Amanii lele**(Cɔ Matie 6:19-21)*

³² Nɔ Jesu wa ba mɔcɛe ŋau ide ku fɔ má í ni, inɛ gaa keekem, i maà ti i ce njo domi á dɔa Baa nɛ si ku jò í je amaalu ŋa si andunya titɔe.

³³ I ta mii iyi í nɛ ŋa nɔ í mua ilu are ŋa fiau. I cea ara nɛ taalili iyi kaa gbɔ ikpa lele si bii aa dasi amani nɛ iyi kaa tā. Tengi bɛ ile kaa to si, nɔ tɔtɔ ŋa mɔ a kaa bɛjɛɛ.

³⁴ Ntɔ ntɔ, bii amani nɛ í wa, bei laakai nɛ mɔ í ya wa.

Woo ce ice ŋa iyi à waa cɔ kpāa

³⁵ I ce sɔɔlu í dɪ kpaka nɔ í jò fitila nɛ ku maa má ŋa.

³⁶ I jò í yɛ bei inɛ ŋa iyi à waa degbe kubaai lafɛɛ nɛ wa hai bi ku ce abɔdɔ, ku ba bii í to wa í cā gambo gbakā a claa.

³⁷ Woo ce ice ilu inɔ didɔ ŋai, inɛ ŋa iyi lafɛɛ á na ku ba à cɔ kpāa à waa degbe ku toɛ wa. Ntɔ ntɔ n wa n sɔ ŋɛ, nɛu takae á dɪ gbankili nɔ ku jò a buba nɔ ku na ku kpɛ nɛa ije.

³⁸ Ilu inɔ didɔ ŋai bii í baa í na í ba ŋa si bɛɛbɛ, baa bii í to wa lajai, wala kukɔ sintei ojeɛ.

³⁹ I jò í mà sāa sāa ŋa iyi bii ilu kpasɛ í mà waati iyi ile á lɔ wa, á dede ku wɔ njoɔ, kaa jò ile ku lɛge gambɔɛ.

⁴⁰ Inɛ mɔ, i ce sɔɔlu ŋa domi amu Amai Amanɛ, an naai si waati iyi i kù waa lasabu ŋa.

*Amaace jiida do amaace laalo**(Cɔ Matie 24:45-51)*

⁴¹ Nɔi Pɛɛ í ni, Lafɛɛ, awai ì kpaa mɔndau ihɛ? Mà inɛ fei.

⁴² Nɔi Lafɛɛ í je í ni, yooi í je amaace ilu naane iyi í nɛ laakai. Lafɛɛ í je inɛ iyi ilu kpasɛ gɔ í kpe nɔ í so amaace kpaasie ŋa í daa si awɔ ku maa cɔ ŋa ku na ŋa ije si bei í jɔ.

⁴³ Inɔ didɔi á je ti amaaceu bii lafɛɛɛ í bàa í na í baa wa ce bɛɛbɛ.

⁴⁴ Ntɔ ntɔ, lafɛɛu á daa amaaceu mii ndɛɛ fei si awɔ.

⁴⁵ Amma bii í je amaace laalɔl, á lasabui ku ni, lafɛɛm kaa baa rɔya má, nɔ ku dede ku maa cā inaabo do inɛmɔkɔ woo ce ice ŋa iyi à gbɛu, nɔ ku maa je ku maa mɔ atɛ ku maa kpaa.

⁴⁶ Bɛɛbei lafɛɛu á na ku baa si ajo iyi kù waa cɔ kpāae, do si waati iyi kù waa tamaa, nɔ á kpāa iju jiida jiida bei à ya cea amaace laalo ŋa.

⁴⁷ Woo ce ice iyi í mà mii iyi lafɛɛɛ í bi, nɔ kù coo, goloɛ á la.

⁴⁸ Amma inɛ iyi kù mà, nɔ í ce kookoosu iyi í jɔ a cāa, goloɛ kaa la. Inɛ iyi à na mii nkɔ, aa beɛ mii nkɔ. Inɛ mɔ iyi à daa mii nkɔ si awɔ, nɛui aa bee ku re.

*Jesu í naaɔ nje ku fɛɛɛ wa**(Cɔ Matie 10:34-36)*

⁴⁹ Nɔ Jesu í sɔ ŋa má í ni, inai ñ naa ku fā si andunya, nɔ ñ bei ñ bi ku je í jo tā.

⁵⁰ Nɔ inyi ku dasi gɔ í wɛɛ kù nɛ bei á ce iyi n kù coo. Inyi ku dasiu nɛui í je wahala iyi an yɛ n bei n ku. Nɔ laakaim kaa je akā í gbɛ hee bii í ce.

⁵¹ Ì tamaa bei laakai ku sūi ñ naa nɛ wa si andunya ŋa? Aawo, ñ wa n sɔ ŋɛi, nje ku fɛɛɛ ñ naaɔ wa.

⁵² Ntɔ ntɔ, hai nsei bii amane miu í wa kpasɛ akā aa kpɛ ikā ikā. Tɔɔsi akā kaa wɛɛ nɛa, amane meeeta ŋau a kaa gbɔ si nje do inɛ minji ŋau.

⁵³ Baa do ama a kaa gbɔ si nje. Iye do ama inaaboɛ a kaa gbɔ si nje. Anau do abou a kaa gbɔ si nje.

*Nyindai waati ku mà**(Cɔ Matie 16:2-3)*

⁵⁴ Nɔi í sɔ zamaau má í ni, bii í yɛ kudũ ijl wa dede hai nunui aɛ ɲa í ya fɔ ɲai gbakā í ni, ijl á naa. Bɛɛbɛ mɔi í ya nɔ ku ce.

⁵⁵ Bii í nɔ í yɛ fufu wa ce wa hai ikpa awɔ cangai kpāai inunu ɲa, í ya ni, inya gbāa á ce. Nɔ bɛɛbɛ mɔi í ya nɔ ku ce *.

⁵⁶ Inɛ ilu muafiti ɲa, í mà yaasei nyindai lele do ile ɲa. Bɛirei í ce í kù mà yaasei waatiu ihɛ ɲa.

*Taale ku teese**(Cɔ Matie 5:25-26)*

⁵⁷ Bɛirei í ce í ci ya lasabu si ara nɲɛ í mà iyi í jɛ dee dee ɲa.

⁵⁸ Bii inɛ gɔ wa bɔðɛ bi ku ce kiiti na ideɪ gbese gɔ, ce kookai hai kpāa awɔ do lafɛɛ í gbɔ si nɲɛ ɲa ku ba ku maà dasiɛ si awɔi woo kiiti. Bii kù jɛ bɛɛbɛ, woo kiitiu á dasiɛ si awɔi woo degbe piisɔɔ, nɔ woo degbe piisɔɔu mɔ ku dasiɛ ile piisɔɔ.

⁵⁹ N̄ wa n sɔ ɲɛi, bii à dasiɛ piisɔɔ, bii í kù sã gbeseɛ fei, í kaa fita. Baa tanga kaa gaiɪa si.

13*Bii í kù kpaasi idɔ aa ku*

¹ Waati bɛɛbɛ, inɛ gɔ ɲa iyi à wa bɛ à waa sisia Jesu mii iyi í ba inɛi Galilee gɔ ɲa, inɛ ɲa iyi Pilati í jɔ à kpa nɔ nɲɛ ɲa í yɔgɛɛ do nɲɛi mɛɛmu ɲa iyi à waa cead̄ɔ llaaɔ kuwee.

² Amma Jesu í sɔ ɲa í ni, inɛ ì waa tamaa dulum dii inɛi Galilee ɲau bɛ í re ti inɛi Galilee ɲa iyi à gbɛi? Ì waa tamaa dulum du ɲai í jɔ à kpa ɲa bɛɛbɛ ɲa?

³ Aawo. Bɛɛbɛ mɔi n̄ wa n sɔ ɲɛ, inɛ taka nɲɛ, bii í kù sinda idɔ ɲa, inɛ fei aa kui bei aɲa mɔ.

⁴ Ì waa ye gigii amanɛ maatũ do mɛɛta ɲa iyi ile ku gbokai Siloe í cuku í bata í kpau ɲa? Debei, ì waa tamaa kurara nɲai í re ti inɛi Zeruzalɛmu ɲa iyi à gbɛ fei ɲa?

⁵ Aawo, n̄ wa n sɔ ɲɛi, inɛ taka nɲɛ, bii í kù kpaasi idɔ ɲa, inɛ fei aa kui bei aɲa mɔ.

Mɔndai jti iyi ci ya so

⁶ Nɔi í kpa ɲa mɔndau ihɛ má í ni, mɔkɔ gɔ í lɔ jli ndii figi si kaaɛ. Waati iyi jli nɔu í la ɲai mɔkɔu í bɔ isoe ku ka, nɔ kù ba.

⁷ Nɔi í sɔ woo ce icɛɛ í ni, adɔ mɛɛta wai ihɛ bɛbei iyi bii n̄ naa isoi jli nɔu ihɛ ku ka n ci ya n ba. Daa í nyɔɔi. Na mii í ce á maa gba nwa inya ngbɛ.

⁸ Nɔi woo ce icɛu í sɔɔ í ni, lafɛɛ, jɔɔ adɔɔyi titā ka cɔ. An tu fitiɛ n kaakoe, nɔ n daa si taasi.

⁹ Á yɔkɔ ku jɛ adɔ gɔ á so. Bii kù so í bei í daa.

Jesu í jɔ abo gɔ í ba iri si aɲai kusɪmi

¹⁰ Si aɲai kusɪmi gɔ, Jesu wa kɔ inɛ ɲa si cioi ideɪ llaaɔ ile gɔ bii Zuifu ɲa à ya ce kutɔtɔ.

¹¹ Wee abo gɔ mɔ í wa bɛ iyi inɛi inɔɔkɔ í jɔ í ce bɔɔ bei zakai adɔ maatũ do mɛɛta. Í ya maa batei, ci ya yɔkɔ ku tɛ araɛ baa keeke.

¹² Iyi Jesu í yɔɔ ɲai í kpoo í ni, abooyi, í ba iri mɛɛ.

* **12:55** Si ilei Izireli, hai do ikpa nunui aɛi ijl í ya naa, domi do ikpa bei tenku nlaui wa. Bɛɛbɛ mɔi inya gbāa í ya naai hai ikpa awɔ cangai kpāai inunu.

13 Nɔ́ í le sié awo. Njɔ́i gbakā́ í tɛ arɛ nɔ́ í lɔ́si Ilaaḍ́ ku saabu.

14 Amma idɔ́i inɛ ngboi ile bii à ya ce kutɔ́tɔ́u í kḵ́ si na iyi í jḵ́ Jesu í jḵ́ inɛ gɔ́ í ba iri si ajɔ́i kuslmi, nɔ́ í sḵ́ zamaau í ni, ajɔ́ mɛɛfai í wɛɛ iyi aa yɔ́kɔ́ í ce ice ɲa. I naa wa waati bɛɛbɛ ku ba í ba iri ɲa, ku maà ti ku je si ajɔ́i kuslmi.

15 Njɔ́i Lafɛɛ́ í jɛaá í ni, inɛ́ ilu muafiti ɲai, inɛ́ fei í ci ya fū́ ketɛ ɲɛɛ ɲa do gbankɛ ɲɛɛ ɲa a koo a mɔ́ inyi si ajɔ́i kuslmi?

16 Abou ihɛ́ mɔ́ dimii Aburahamui. Nɔ́ wee Seetam wa dū́u hai zakai adḵ́ maatū́ do mɛɛta. Kù́ sī́a a fū́u si ajɔ́i kuslmi?

17 Waati iyi wa fɔ́ ideu bɛ, anyɔ́ wa mu mbɛɛɛ ɲau fei, nɔ́ zamaau í wɛɛ do ino didḵ́ na maamaake ɲa iyi wa ce fei.

Mɔ́ndai dimi keeke iyi à ya kpe mutaadi

(Cɔ́ Matie 13:31-32; Maaku 4:31-32)

18 Njɔ́i Jesu í ni má, mii bommai Ilaaḍ́ í jɔ́. Mii an wā́a do.

19 Í yɛi bei ngboi mutaadi iyi inɛ gɔ́ í so í gbɛ́ si ilɛɛ. Nɔ́ í fita í ce jli hee yɛi ɲa à ya maa ce ante si amaawɛɛ ɲa.

Mɔ́ndai lefee

(Cɔ́ Matie 13:33)

20 Njɔ́i í ni má, mii an nyi n wā́ɔ́ bommai Ilaaḍ́ má.

21 Bommai Ilaaḍ́ í yɛi bei lefee iyi abo gɔ́ í so í dasi iyafū́i pɛɛ gū́a mɛɛta nɔ́ fei ndɛɛ́ í dede í kpante.

Andɛ iyi kù́ cɪ́

(Cɔ́ Matie 7:13-14, 21-23)

22 Jesu wa too si ilu nla ɲa do ilɛɛko ɲa wa kɔ́ inɛ ɲa si cioi idei Ilaaḍ́ wa nɛ̀ɔ́ ikpa Zeruzalemu.

23 Si isɛɛnɛu ɲɔ́i inɛ gɔ́ í naa bi tɛɛ nɔ́ í bɛɛɛ́ í ni, Lafɛɛ́, inɛ ɲa iyi aa ba faaba a kaa kpɔ́? Njɔ́i í jé í ni,

24 í ce kookaai í lɔ́ do andɛ iyi kù́ cɪ́u ɲa. Ñ́ wa n sḵ́ ɲɛi, inɛ nkɔ́i á maa de kpā́a iyi aa lɔ́ɔ́ a kaa nɔ́ a yɔ́kɔ́.

25 Waati iyi amu ilu kpasɛ́ ñ́ dede ñ́ cɪ́mbo koofau inɛ aa wa waduude, í maa cā́ gambo ɲa í maa ni, Lafɛɛ́, cɪ́ nwa. Nɔ́ an je ɲɛɛ n ni, n kù́ mà hai bii ì naa ɲa.

26 Waati bɛɛbɛi aa ni ɲa, à je à mɔ́ si wajue, ì nɔ́ ì kɔ́ wa si cioi idei Ilaaḍ́ si bantumai ilu nwa ɲa.

27 Nɔ́ an sḵ́ ɲɛ n ni, n kù́ mà hai bii ì naa ɲa. I fa ara ɲɛɛ hai bi tom, inɛ fei woo ce laalɔ́ ɲai.

28 Ajɔ́ wa naa iyi aa yɛ Aburahamu do Izaaki do Zakɔ́bu do walii ɲau fei si andunya titḵ́i Ilaaḍ́ nɔ́ inɛ í ba wee à nyɔ́ ɲɛ waduude. Tengi bei aa so awó í le si iri í kpata ɲa.

29 Nɔ́ inɛ gɔ́ ɲa aa naa hai nunui daakɔ́ do hai nunui alɛ do hai nunu gaa cingaa minjiu nɔ́ aa buba a je si andunya titḵ́i Ilaaḍ́.

30 Waati bɛɛbɛi inɛi anyi gɔ́ ɲa aa na a je woo cua ɲa, woo cua gɔ́ ɲa mɔ́ a na a je inɛi anyi ɲa.

Jesu í kpata na Zeruzalemu

(Cɔ́ Matie 23:37-39)

31 Waati ɲɲu, Farisi gɔ́ ɲa à naa à sḵ́ Jesu à ni, koo, fita hai ihɛ́ domi Herodu wa bi ku kpaɛi.

32 Njɔ́i í je ɲɲa í ni, í koo í sḵ́ Herodu, ilu bisi laalɔ́u bɛ í ni, wee, nnyi do ala ñ́ wa n lele inɛi inɔ́ko ɲa nɔ́ n jḵ́ inɛ ɲa à waa ba iri, nɔ́ si ajɔ́ mɛɛtasia an koo n tambɔ́ icɛm.

³³ Amma kù nɛ bɛi an ce iyi n kù ce isɛɛnɛm nnyi do ala do ala akā, domi a kaa kpa walli kāma bii gɔ bii kù jɛ Zeruzalɛmu.

³⁴ Inɛ inɛi Zeruzalɛmu ŋa, inɛ iyi ò ya kpa walli ŋa, nɔ ò ta ama abɛi Ilaaɔ ŋa mɔ kuta ò kpa ŋa ŋa, isɛ feloi ò ya n bi n tɔtɔ ŋɛ si abɛm bɛi ajɛ ò ya tɔtɔ amɛ ŋa si ikpɛ, amma ò kù jɛ ŋa.

³⁵ Wee nɛɛi Ilaaɔ á fũ nɛ kpasɛ nɛ si awɔ. Amma an sɔ ŋɛ, hai nɛɛi ò kaa yɛm má ŋa ò gbe hee ajɔ iyi aa ò ŋa, Ilaaɔ ku weea inɛ iyi wa naa do iri Lafɛɛ.

14

Jesu í jò bɔɔ gɔ í ba iri

¹ Si ajɔi kuslmi gɔ Jesu í bɔ ku jɛ kpasɛi inɛ ngboi Farisi gɔ ŋa. Wee inɛ gɔ ŋa mɔ à wa bɛ, à waa cɔɔ do laakai.

² Mɔkɔ gɔ í wa bɛ, wa leeki wajui Jesu. Mɔkɔu wa ce bɔɔi ara ku wu.

³ Nɔi Jesu í bɛe woo kɔ inɛ ŋa si wooda do Farisi ŋau í ni, wooda í wɛɛ á jò inɛ gɔ ku ba iri si ajɔi kuslmi? Mà kù wɛɛ.

⁴ Nɔi à coko. Nɔ ò le si awɔɛ si bɔɔu í jò inɛɛu í ba iri nɔ ò ni ku nɛ.

⁵ Nɔ ò bɛe ŋa ò ni, yoo nɛi, bii amɛ walakɔ bii ketɛɛ í dasi logɔ, kaa nyaa gbaká baa bii ajɔi kuslmi.

⁶ Nɔi a kù yɔkɔ a kù jɛaa ideu.

Tengi bii í jɔ í buba bii à kpɛɛ ku jɛ

⁷ Iyi Jesu í ce laakai ò yɛ inɛ ŋa iyi à kpɛ ku jɛ ŋau à wasi ku cica kitai waju ŋa iyi à nɛ bɛɛɛ ŋau nɔ ò sɔ ŋa ò ni,

⁸ bii à kpɛɛ bi ku ce abɔɔɔ, maà buba si kitai waju ilu bɛɛɛ ŋau. Á yɔkɔ ku jɛ à kpɛ inɛ gɔ iyi ò ree do bɛɛɛ.

⁹ Nɔ inɛ iyi í kpɛ inɛ feiu á na ku ni, dede ò mua mɔkɔu ihɛ kitau bɛ. Waati bɛɛbɛi aa dede do anyɔ ò koo ò buba si kitai anyi ihɔ.

¹⁰ Amma bii à kpɛɛ ku jɛ, koo buba si kitai anyi ku ba bii inɛ iyi í kpɛɛu í to wa ku ni, baakɔm, dede ò naa wa waju. Waati bɛɛbɛi aa jɛ ilu bɛɛɛ nla si wajui inɛ ŋa iyi inɛɔ ŋa ò waa buba ŋau fei.

¹¹ Ntɔ ntɔ inɛ iyi í so arɛ lele à ya kayɛi. Inɛ mɔ iyi í kayɛ arɛ à ya soo lelei.

¹² Nɔ Jesu í sɔ inɛ iyi í kpoo ku jɛu mɔ ò ni, bii ò waa kpɛ inɛ ŋa ku jɛ walakɔ jingau, maà ti ò kpɛ kpaasie ŋa, walakɔ igbɛ do ifɔɛ ŋa, walakɔ nyaanzɛɛ ŋa, walakɔ kpaasi ilu fiaɛ ŋa, ku ba aŋa mɔ a maà kpɛɛ a sã gbese.

¹³ Amma bii ò waa kpɛ inɛ ŋa ku jɛ, kpɛ ilu are ŋa, do wɛɛgɛ ŋa, do ilu kute aká ŋa do fɛɛju ŋa.

¹⁴ Bii ò ce bɛɛbɛ aa jɛ ilu inɔ didɔ si na iyi í jò inɛ nɛu ŋau a kaa ba ngɔgɔ iyi aa sãɔ gbese. Ilaaɔ á sãɛ gbese si waati iyi inɛ dee dee ŋa aa jɛ hai si bale.

Mɔndaí ije nla

(Cɔ Matie 22:1-10)

¹⁵ Iyi à gbɔ ideu, nɔi inɛ akai inɛ ŋa iyi aŋaɔ ŋa à waa jɛu í sɔ Jesu í ni, debɛi ilu inɔ didɔi inɛ iyi á jɛ si andunya titai Ilaaɔ.

¹⁶ Nɔi Jesu í kpa ŋa mɔnda í ni, mɔkɔ gɔ í ce ije nla nla nɔ ò kpɛ inɛ nkɔ.

¹⁷ Iyi awaatii kujɛu í to nɔi ò bɛ woo ce icɛɛ koo sɔ inɛ ŋa iyi í kpɛu ku ni, ò naa wa ŋa, domi sɔnda fei í jɛa tã.

¹⁸ Amma aŋa fei à lɔsi gaafara ku tɔɔ. Inɛ sinteu ò ni, ò ra iko, tilasi, ò gbe n koo n cɔɔ. Ñ wa n tɔɛ ku ceem suuru.

¹⁹ Inɛ mmu mɔ ò ni, ò ra ketɛ ku logoo ŋai kɔɔ miu, nɔ ò wa n bi n ði ŋa n ceò icɛ n cɔ. Ñ wa n tɔɛ ku ceem suuru.

²⁰ Nɔ inɛ mmu gɔ mɔ́ í ní mǎ, nsei ñ so abo. Na ɲɔi í jò ñ kaa n ba n naa.

²¹ Ƴɔi woo ce icɛu í sinda í koo í sɔ́ lafɛɛ gaafara iyi inɛ ɲau fei à tɔɔ. Ƴɔi idɔi lafɛɛu í kɔ́, nɔ́ í sɔ́ woo ce icɛɛu í ní, koo í bɔ́ si bantumɔ ɲa nsei nsei do si kpāai inɔ́ iluu, kpeem ilu are ɲa wa do wɛɛge ɲa do fɛɛju ɲa do ilu kute akā ɲa.

²² Ƴɔi woo ce icɛu í koo. Iyi í baa nɔ́ í ní, lafɛɛ, iyi ì dasim nɔu ñ coo tā. Wee inya í gbe mǎ.

²³ Ƴɔi lafɛɛu í sɔ́ mǎ í ní, bɔ́ si kpāai ilɛɛko ɲa do kpāai iko ɲa, jò inɛ ɲa a lo wa baa do tilasi, kpasɛm de ku kɔ́.

²⁴ Ntɔ ntɔ, an sɔ́ ɲɛ, inɛ ɲa iyi ñ tako ñ kpeu baa inɛ akā ɲɲa kaa tie ijeu ihɛ mǎ.

Mii amane á ce ku bei ku je mɔcɔi Jesu

(Cɔ Matie 10:37-38)

²⁵ Ajo ɲɲu gɔ Jesu wa ne nɔ zamaa nla nla gɔ wa toɔɛ. Ƴɔi Jesu í sinda í sɔ́ ɲa í ni,

²⁶ inɛ iyi í naa bi tom nɔ kù cé baɛ do iyɛ do aboɛ do amaɛ ɲa do igbāɛ ɲa do ifɔɛ ɲa do weɗɛ ɲa do kuwɛi ɲɲu takɛ kaa yɔkɔ kù je mɔcɔm*.

²⁷ Inɛ iyi kù jesi ɲɲu ku so jli ku gaauɛ ku toom do wa kaa yɔkɔ ku je mɔcɔm.

²⁸ Bii inɛ gɔ ɲɲɛ í bi ku ma ile á buba ku ce dooɔ titā ku cɔ́ mà fiai ɲɲu á to ku kraɔ iriɛ.

²⁹ Bii kù je beɛbe, nɔ́ í ce icui ileu, í bei í na í mɔngɔ ku maɛ, inɛ ɲa iyi à yɔɔ fei aa nyaanyie,

³⁰ a ni, mɔkɔu ihɛ́ í sinti ku ma nɔ weɛ́ í mɔngɔ kù kpa iriɛ.

³¹ Beɛbe mɔi ilaalu ɲa mɔ́ à ya ce a bei a bɔ́ igū. Bii ilaalu gɔ́ í ne sooge dubu mɛɛwa, nɔ́ í ye ilaalu mmu gɔ́ wa naa sie igū do sooge dubu kanfia, á dedei gbakā ku ce igū? Aawo, á bubai titā ku lasabu ku cɔ́ mà ɲɲu á yɔkɔ ku kāmiaɛ.

³² Bii í ye ɲɲu kaa nɔɔ, á be inɛ ɲai bi ilaalu iyi ihšu hai waati iyi kù to wa titā ku ba aɲaɔ a gbɔsi ɲɛ nɔ laakai ku sū ku wa anini ɲɲa.

³³ Na ɲɔi í ce awɔ iyi í kù jò mii iyi ì ne fei, i kaa yɔkɔ í je mɔcɔm.

Imu iyi í ku

(Cɔ Matie 5:13; Maaku 9:50)

³⁴ Nɔ Jesu í ní mǎ, imu mii nɛɛɛi, amma bii didɔi imu í ku, mii aa dasi a jò ku dɔ́ mǎ.

³⁵ Kaa ce bukaata kāmama mǎ nɔ baa bii ikoi kaa ce taasi. À ya dikāɛi waduude. Inɛ iyi í ne itl iyi á gbɔɔ ide, ku gbɔ.

15

Mɔndai angudā iyi í nyɔ́ à tasieɔ

(Cɔ Matie 18:12-14)

¹ Woo gba fiai lempoo ɲa do inɛ laalɔ ɲa fei à naa bi Jesu ku ba a gbɔ ideɛ.

² Ƴɔi Farisi do woo kɔ inɛ ɲa si wooda ɲa à lɔsi ku gbagba à waa ni, mɔkɔu wa gba inɛ laalɔ ɲa nɔ aɲaɔ ɲa à tɔtɔ à waa je.

³ Ƴɔi Jesu í kpa ɲɲa mɔnda gɔ́ í ní,

⁴ Bii inɛ gɔ ɲɲɛ í ne angudā cɔ́ iyi wa degbe si gbabua nɔ akā́ í nyɔ́ sie, lafɛɛ á jò cinɛɔ fɛɛwa do mɛɛsā iyi í gbeu si gbabua bei koo dede akā́ iyi í nyɔ́u wa hee koo yɔɔ, mà irei.

⁵ Hai í nɔ́ í yɔɔ gbakā́ á muu ku le sie kɔngɔ wai do inɔ́ didɔ́.

* **14:26 nɔ́ kù cé baɛ** Tengi ihɛ́ Jesu wa nyisi iyi í sla ku bi ɲɲu ku re inɛ ɲa iyi à gbe fei nɔ ka maɔ́ jò inɛ gɔ ku ganji wa si kpāai naane ku dasi. Kù je í ní ka cé baa nwa ɲa ntɔ ntɔ.

⁶ Bii í baa kpasē á kpe kpaasie ña do ine ña iyi à waa má kòkòe ku s̄ ña ku ni, í bam ino did̄s ku kp̄ē, domi angudām iyi í nȳou ñ ȳoo wa.

⁷ N̄oi Jesu í ni, b̄ēbēe m̄oi ñ wa n s̄ ñe, ino did̄oi inei lele ña á la na ilu dulum akā iyi í kpaasi id̄o ku re ine dee dee c̄l̄o fakā kù wa si iyi a kù ñe bukaatai id̄o ku kpaasi.

Fia iyi í nȳou à ȳoo má

⁸ N̄o Jesu í kpa ñña m̄onda mmue má í ni, bii inaabo go í ñe kpekele mee wa nò akāe í nȳo, á má fitilai nò ku kp̄ā ileu ku d̄ēd̄ēe do laakai hee koo ȳoo.

⁹ Bii í ȳoo á kpe kpaasie ña do ine ña iyi à waa má kòkòe nò ku ni, í bam ino did̄s ku kp̄ē, domi fiam iyi í nȳou ñ ȳoo.

¹⁰ B̄ēbēe m̄oi ñ wa n s̄ ñe, amalekai Ilaā ña à ya wēēo ino did̄s na ilu dulum akā iyi í kpaasi id̄o.

Ama iyi í nȳou à ȳoo má

¹¹ Jesu í ni má, m̄òkò go í ñe ama inem̄òkò minji.

¹² N̄oi if̄ou í s̄s̄ baau í ni, baam, kp̄ē amaniu nò í nam iyi í je titom. Nò baau í ce ñña ikp̄ēi amanīeu.

¹³ Iyi í ce aj̄o minji, if̄ou í ta mii iyi í ñe fei nò í so fiau í ñēo hee ile j̄ij̄i go. Bei í koo í ce kuwēēe si daa laalo í kpāo irii amanīeu fei.

¹⁴ Waati iyi í je fei nd̄ee í kpa irīe, ari nla go í bei í naa si ileu nò í l̄o si are.

¹⁵ N̄oi í b̄o bi inei ile b̄e go nò laf̄ēe í koo í dasīe icei kus̄o ña ku degbe.

¹⁶ Ten̄ji bei í bi ku wo arāe do ij̄ei kus̄o ña amma ine k̄ama kù muaa.

¹⁷ Iyi laakāe í na í baa nò í ni, ama icei baam ña fei à ñe ije wa k̄s̄ ñhai, nò amu wēe ñ wa n ku do ari ih̄e.

¹⁸ An dede n nyi bi baam n s̄o n ni, baam, ñ ce dulum bi Ilaā do bi t̄ēe.

¹⁹ Na ññu, n kù to a kpem amāe má. Ceem bei amāacēe.

²⁰ N̄oi í dede wa nyi ikpa bi bāaeu.

Hai waati iyi wa j̄l̄, ñoi bāae í h̄õnn̄e nò araare fei í muu. Í sei í koo í yaa do ino did̄s nò í coo f̄oo do kubi.

²¹ N̄oi amāu í ni, baaba, ñ ce dulum bi Ilaā do bi t̄ēe. Na ññu, n ku tò a kpem amāe má.

²² Amma bāaeu í s̄s̄ woo ce icēe ña í ni, í naāo ib̄o kumboo wa ñya ñya iyi í s̄la, í daa si ña. Nò í naa leleaw̄o do baata ku dasi.

²³ Í naāo ket̄e kumbo saasaabo iyi í la í reu b̄e wa, nò í kpa ña. Ka je ka ce j̄ingau do ino did̄s,

²⁴ domi amam iyi í ye bei í ku wo, í baa si andunya má. Í nȳo wo nò à ȳoo má. N̄oi à wa si ino did̄s.

²⁵ Wee waati b̄ēbēe igb̄au í wa iko. Iyi wa baa í maai kpasē wa ñoi wa gb̄o anui ḡaḡā nò ine ña à waa jojo.

²⁶ N̄oi í kpe woo ce icēe go í bēe í ni, mii í ce.

²⁷ N̄oi woo ce icēu í s̄o í ni, if̄oi í baa, nò baa ññe í kpa ket̄e saasaabo iyi í ñe ikpo si na iyi í j̄o í ȳoo baani.

²⁸ N̄oi igb̄au í dam̄o í kò ku l̄o kpasē. N̄oi baau í fita wa í naa ku lelēe.

²⁹ Amma í s̄s̄ baau í ni, c̄o hai ad̄s nkp̄o nkp̄o iyi ñ wa n cēe icēe wa. Nò n kù donda idēe k̄ama, nò baa ama iwo í kù muum n cēo j̄ingau do ino did̄s amu do kpaasim ña.

³⁰ Amma iyi amāe í baa, ññu iyi í koo í je amanīe do inaabo sakara ña, nò na irīe í kpa ket̄e saasaab̄ou ih̄e.

³¹ N̄oi baau í ni, aw̄o amam nii, aw̄aei à wēe do aj̄o fei, nò mii iyi ñ ñe fei í je t̄ēe.

³² Amma í s1a ka je jingau do ino dido nla nla si na iyi í jò ifoeru ihē í ye bei í kui wo no í baa si andunya má. Í nyo wo no à yoo má.

16

Amaace ilu bisi

¹ Njoi Jesu í sō mōcōe ŋa í ni, mōko ilu fia goi í wee. Mōkōu í ne amaace go no í so amanii kpasēe fei í daa si awo. Iyi í ce ajo minji ŋoi ine ŋa à koo à kōmōto amaaceu bi lafēe à ni, wa beje amanieu fei.

² Njoi lafēe í kpoó í beee í ni, irei n wa n gbō ine ŋa à wasi ku sō irie da. I kaa yōkō í je amaacem má. Koo so tiai icēe wa si bii í ya ce dooi fiam, i naa í nyisim.

³ Njoi amaaceu wa bee arae ide wa ni, beirei an ce, si bei lafēem wa nyam hai si icēi kpasēe. Wee n kù ne gbugbā iyi an yōkō n loogoò, nō wee anyo kaa jò n barq.

⁴ N mà bei an ce ku ba ine ŋa a gbam si kpasē ŋja waati iyi aa nyam hai si icem.

⁵ Njoi í kpe ilu gbesei lafēe ŋau fei. Nō aŋa fei à koo bi tee akā akā. Njoi í bee ine sinte iyi í to bi teeu í ni, gbesei lafēem feloi ì waa mu.

⁶ Njoi í je í ni, ikpo iyi á kō boonyi cō. Njoi í sōo í ni, so tiaē í buba rya rya nō í kō ciitaa.

⁷ Njoi í bee ine go má í ni, awo mō, feloi ì waa mu. Njoi í sōo í ni, iya saaki cō. Njoi í sō ŋju mō í ni, so tiaē í kō cine.

⁸ Njoi lafēi amaace hai ne naaneu í gbō ideu nō í saabue si na iyi í jò í yoo iyi í ne bisi ntō ntō. Njoi Jesu í ni, inei andunya ŋa à ne bisi aŋa duusōo si kuwee ŋja à re inei inya kumá ŋau.

⁹ Njoi Jesu í sō ŋa í ni, i ya de kpaasi ŋa do amanii andunya ku ba bii í na wa gaizia ŋe a gba ŋe si andunya titōi Ilaaō.

¹⁰ Ine iyi í ne naane si mii keeke á ne naane si mii nla. Ine iyi wa ce laalo si mii keeke á ce laalo si mii nla.

¹¹ Na ŋju, bii í kù ne naane si amanii andunya ŋa, yooi á da nŋe si amani ntō si awo.

¹² Bii í kù ne naane si mii ndii ine go, yooi á na ŋe iyi í je tu ŋe.

¹³ Amaace kama kaa yōkō ku cea lafēe minji icē ajo. Ntō ntō á cé ine akā nō ku bi ine akā, walakō ku jirima ine akā nō ku donda ine akā. I kaa yōkō í too Ilaaō do fia ajo ŋa.

Ide ikā ikā ŋa iyi Jesu í jō

(Cō Matie 11:12-13; 5:32-32; Maaku 10:11-12)

¹⁴ Wee Farisi ŋa fia ku bi ŋja í caa. Iyi à gbō ide ŋa iyi Jesu í fōu fei ŋoi à waa yaakoē.

¹⁵ Nō Jesu í sō ŋa í ni, inje ì waa de í je ine dee dee ŋa si wajui amane ŋa, amma Ilaaō í mà idō nŋe. N wa n sō ŋei, mii iyi amane ŋa à waa cō mii jiida, bi Ilaaō mii sāmii.

¹⁶ Wooda do idei walii ŋau fei à wee hee do waatii Zāa. Hai waati beēbe à waa sisi laabaau jiidai bommai Ilaaō nō ine fei wa ce kookaai ku ba ku lo do gbugbā.

¹⁷ Wooda baa wasali í gaabu ku beje í re lele do ile ku kpa iri mōm.

¹⁸ Ine iyi í kōsi aboē nō í so mmue í ce sakarai. Ine iyi í so abo iyi mōkōe í kōsi í ce sakarai.

Ilu fia do Lazaa

¹⁹ Njoi Jesu í kpa ŋja mōndau ihē í ni, mōko ilu amani go í wee. Mōkōu í ya maa dasi ibō caada ilu iju ku s1a go. Kpasēe ajo fei jingauí.

²⁰ Ilu are gɔ mɔ́ í wɛɛ, í ya maa súi andɛ koofai ilu fiaú, à ya kpoo Lazaa. Konkoli wa kɔ́ si aræ fei.

²¹ Nɔ́ aja ŋa à ya naa a maa fa konkolie ŋau. Mɔ́kɔ́u í bi ku wo aræ baa do bubui sɔ́ndai ilu fiaú iyi í ya gbe, amma ci ya baa.

²² Nɔ́i mɔ́kɔ́u í na í ku nɔ́ amaleka ŋa à soo à bɔ́ðɛ bi Aburhamu. Nɔ́ ilu fiaú mɔ́ í na í ku à suu.

²³ Nɔ́ í koo wa yɛ ijuukpá bi ku wai iku ŋa, nɔ́ í wu iju lele, ŋɔ́i í hɔ́nne Lazaa kɔ́kɔ́i Aburhamu.

²⁴ Nɔ́i í dɔ́ anu í ni, baaba Aburhamu, ce araarem. Bɛ Lazaa wa ku sɔ́si amaawɛ si inyí ku na ku tú amem, domi ñ wa n yɛ ijuukpá nla nla si amɛi inau ihɛ.

²⁵ Nɔ́i Aburhamu í ni, amam, ye gígí iyi í ba mii jiidæ tá hai andunya, nɔ́ Lazaa mɔ́ í yɛ wahala. Wee ihɛ nsei inɔ́ɛ í tú nɔ́ awɔ́ mɔ́ ì waa yɛ ijuukpá.

²⁶ Nɔ́ si antaie, isa nla gɔ́i í fɛɛfɛ wa ku ba ine ŋa iyi à bi a kua a bɔ́ bi tu ŋɛ bɛ a maá yɔ́kɔ́. Bɛɛbɛ mɔ́i ine gɔ́ kaa yɔ́kɔ́ ku naa ihɛ hai bɛ.

²⁷ Nɔ́i ilu amaniu í ni, debɛi, ñ wa n tɔ́ɛi baaba, bɛ Lazaa kpasɛi baam,

²⁸ koo sɔ́ ifɔ́ miu ŋa iyi ñ nɛ bɛu ku ni a ce laakai ku ba a maá na a naa si inya ku gaabuu ihɛ.

²⁹ Amma Aburhamu í ni, à nɛ tia iyi Moizi do walii ŋa à kɔ́ wou tá, aa yɔ́kɔ́ a gbɔ́ ide nŋa.

³⁰ Nɔ́ í ni, aawo, baaba Aburhamu. Amma bii hai bi iku ŋai ine gɔ́ í koo bi tu ŋa, aa kpaasi idɔ́ nŋa.

³¹ Nɔ́i Aburhamu í sɔ́ɔ́ í ni, bii a kù gbɔ́ ti Moizi do ti walii ŋau, baa bii ine gɔ́ í jɪ hai bi iku ŋa ihɛ í koo bɛ a kaa dasi naane.

17

Idei dulum

(Cɔ́ Matie 18:6-7, 21-22; Maaku 9:42)

¹ Jesu í sɔ́ mɔ́cɔ́ɛ ŋa í ni, kù nɛ beí á ce iyi kulele iyi á dasi amanɛ laalɔ́ kù waa ce, amma ijuukpáí á je ti ine iyi í naaɔ́ wa.

² Á tia a dɪa lafɛɛ alɔ́ si kɔ́ɔ́ a sɔ́sɛ inɔ́ tenku do iyi á lele ama aká ku dasie dulum.

³ I ya ce laakaii nje ŋa.

Bii kpaasie gɔ́ í na í ce dulum, sɔ́ɔ́ ide do laakai í nyisie taaleɛ. Bii í kpaasi idɔ́, kpa ideí kuraræ.

⁴ Baa bii ise gbɛɛjei wa raræ si ajo aká, nɔ́ ise gbɛɛjeu fei wa ce tuubai dulum dɛɛ, awɔ́ mɔ́ kpa ideí dulum dɛɛ.

Naane ku dasi

⁵ Woo bɛ ŋau à sɔ́ Lafɛɛ à ni, kɔ́ɔ́si naane ku dasi nwa.

⁶ Nɔ́i Lafɛɛ í ni, baa bii naane ku dasi nŋɛ í mungau ijui iyaku, aa yɔ́kɔ́ i sɔ́ jɪi nɔ́u ihɛ i ni ku wu hai bɛ, koo lɔ́ aræ si tenku, á nɔ́ ku ceð ide nŋɛ ice.

Icɛ iyi aru í nɛ ku ce

⁷ Jesu í ni má, ine káma nŋɛ bii í nɛ aru iyi wa logoo walakɔ́ wa degbea kete ŋa, bii í baa kpasɛ kaa sɔ́ɔ́ ku ni, naa wa nsei í buba í je.

⁸ Amma á sɔ́ɔ́i ku ni, ceem sɔ́lɔ́u ije, kpaasi jaæ ŋa, i naam ije wa hee n je n mɔ́. Si anyie, awɔ́ mɔ́ aa je nɔ́ i mɔ́.

⁹ Amma kaa saabu aruu si na iyi í jɔ́ í ce beí í sɔ́ɔ́.

¹⁰ Bɛɛbɛ mɔ́i bii inɛ taka nŋɛ ì ce mii iyi à dasi ŋɛ fei í sía í ni ŋa, à je amaace ŋa iyi a kù nɛ saabu. Iyi à dasi wa ku ce nŋu akáí à ce.

Jesu í jò dinte mɛɛwa í ba iri

11 Si waati iyi Jesu wa bɔ ikpa ilui Zeruzalemu, í too si afei ilei Galilee do ilei Samari.

12 Njoi í maai ilu gɔ. Waati iyi wa bi ku lɔ inɔ iluu, njoi dinte mɛɛwa gɔ ɲa à koo à kɔo amma à leeki à jlii keeke.

13 Njoi à dɔ anu hee lele à ni, Jesu, Mɛɛtu, ce araare nwa.

14 Iyi í yɛ ɲa njoi í ni, i koo í nyisi ara nɲɛ bi woo weei Ilaaɔ ɲa. Njoi à waa koo. Si bei à waa nɛu, njoi à ba iri.

15 Iyi inɛ akā ɲa í yɛ nɲu í ba iri, njoi í sinda wa baa wa saabuɔ Ilaaɔ hee lele.

16 Waati iyi í to wa bi Jesu nɔ í sɛɛbata si wajue wa saabue. Wee məkəu inɛi Samarii.

17 Njoi Jesu í ni, amanɛ mɛɛwa si n̄ jò í ba iri ba. To, iwoi amanɛ mɛɛsā iyi à gbe ɲau à wa.

18 Ise mmuu ihɛ nɲu akāi í sinda wa ku saabu Ilaaɔ?

19 Njoi í sɔ məkəu í ni, dede i nɛ, naanɛ ku dasiei í faabaɛ.

Kunaai bommai Ilaaɔ

(Cɔ Matie 24:23-28, 37-41)

20 Njoi Farisi ɲau à bee Jesu à ni, ajo yoomai Ilaaɔ á na ku je bommaɛ. Njoi í je ɲɲa í ni, Ilaaɔ kaa je bommaɛ do yaase bei inɛ ɲa aa yɔɔ.

21 Inɛ gɔ kaa fɔ ku ni, Ilaaɔ í je bommaɛ ikpa ihɛ, walakɔ ikpa ihɔ. Aawo, domi wee Ilaaɔ í je bommaɛ tā si idɔi inɛ ɲa*.

22 Nɔ í sɔ məkə ɲau í ni, awaati wa naa iyi amu Amai Amanɛ an nyi wa do amboem. Hee ajɔu ku maa to wa awaati wa naa iyi aa bi í yɛm ɲa baa ajo akā, amma í kaa yɛm ɲa.

23 Inɛ gɔ ɲa aa sɔ ɲɛ a ni, í wa ihɛ walakɔ í wa ihɔ. I maà sei i koo ɲa.

24 N̄ wa n sɔ ɲɛi, bei kunjoi ijl í ya daana hai lele anu akā koo ká ileu bɛ, bɛɛbɛ mɔi kubaai amu Amai Amanɛ á yɛ.

25 Amma sinte titā kù nɛ bei an ce iyi n kù ye ijuukpā ntɔ ntɔ nɔ inɛi nsei ɲau ihɛ aa kəsim.

26 Mii iyi í ce si waatii Noweeu, bɛɛbɛ mɔi á ce si waati iyi amu Amai Amanɛ an nyi wa.

27 Inɛ ɲa à je à waa mɔ, à waa ce abɔdɔ ɲa, à ya maa mua ama ɲɲa ɲa məkə hee í koo í to ajo iyi Nowee í lɔ akoi inyiu. Nɔ ijl nlaui í naa í je aɲa fei.

28 Á nyi ku cei má bei waatii Lotuu. Inɛ ɲa à je à waa mɔ, à ra à waa ta, à waa gbɛ, nɔ á waa ma ile.

29 Amma si ajo iyi Lotu í fita hai Sodomu, ina do fainwita wa rɔ wai hai lele nɔ aɲa fei à ce nfe.

30 Nɔ bɛɛbɛ mɔi á yɛ ajo iyi amu Amai Amanɛ an faata wa.

31 Si ajo nɲu, inɛ iyi í wa antai ile sikifa nɔ nyaue ɲa í wa inɔ ile, kaa ba ku lɔ ku soo má. Inɛ mɔ iyi í wa iko kaa ba ku baa ide má.

32 I ye gigii aboi Lotu.

33 Inɛ iyi í bi ku je andunya do idɔɔbiɛ á na ku kuɛ. Amma inɛ iyi í kəsi kuwɛɛɛ á báa ntɔ ntɔ.

34 An sɔ ɲɛ si idú ajo nɲu, amanɛ minji á maa sū si daayi akā, aa so inɛ akā a jò inɛ akā.

35 Inaabo minji á maa lɔlɔ aa so inɛ akā a jò inɛ akā. [

36 Inɛməkə minji á wa iko, aa so inɛ akā a jò inɛ akā.]

* 17:21 Ilaaɔ í je bommaɛ tā si idɔi inɛ ɲa Si tia nwo gɔ ɲa à ya nii Ilaaɔ í je bommaɛ tā si anini nɲɛ. Iyi bɛ mɔ ntɔi, si na iyi í jò Jesu ilaaluu í wa anini ɲɲa.

³⁷ Nɔi mɔcɔ ɲau à beɛ à ni, ikpa iwoi ideu be á ce ya Lafɛɛ. Nɔi í je ɲɲa do mɔndau ihɛ í ni, bii iku wa sũ, tengi bei yembeeku ɲa à ya tɔtɔɔ.

18

Mɔndai jaaɔ do woo kiiti gɔ

¹ Jesu í kpa ɲɲa mɔndau ihɛ ku nyisi ɲa iyi í sɪa a maa ce kutɔɔ waati kãma fei, gbɛɛji ku maà wa si.

² Í ni, woo kiiti gɔ í wa si ilu nla gɔ, kù waa ce ɲjoi Ilaaɔ, kù nɔ kù waa jirima ine kãma.

³ Wee si ilu akãu jaaɔ gɔ mɔ í wa be. Í ya naa ajɔɔ ajɔ bi tɛɛ ku sɔɔ ku ni, kiitim, amu do mbɛɛm.

⁴ Nɔi í kɔ hee í kpe. Amma si anyie í lasabu si idɛɛ í ni, baa bii n kù wa n ce ɲjoi Ilaaɔ, nɔ n kù wa n jirima ine gɔ,

⁵ do ɲɲu fei, si na iyi í jɔ jaaɔu ihɛ í ya maa bitandim, an ceaã kiitiu ɲɲu do mbɛɛɛ, ku ba ku maà bitandim má.

⁶ Nɔi Lafɛɛ í ni, to, i gbɔ bei woo kiiti laalɔu í fɔ be ɲa de.

⁷ Ilaaɔ kaa bei ku ce ku re zaka beɛbe? Ine ɲa iyi í cica, kaa kiiti ɲa bii à waa dɔ sɪɛ anu dasã do idũ? Iyi í re mɔm, kaa kpe ku bei ku gbɔ ɲɲa.

⁸ N̄ wa n s̄ ɲɛi, á ce ɲɲa kiitii gbãa gbãa. Amma waati iyi amu Amai Amane an nyi wa má an na n ba naane ku dasi si ileu ihɛ?

Kutɔɔi Farisi do woo gba fiãi lempoo gɔ

⁹ Jesu í kpa mɔnda gɔ má na irii ine gɔ ɲa iyi à waa cɔ ara ɲɲa ine dee dee, nɔ à waa ca ine gɔ ɲa.

¹⁰ Í ni, amane minji gɔ ɲa à bɔ ku tɔɔ kpasɛi Ilaaɔ, ine akã Farisii, ine akã mɔ woo gba fiãi lempooi.

¹¹ Farisii í leekɪ wa cea arae kutɔɔ wa ni, Ilaaɔ, n̄ saabuɛ do iyi n kù ye bei ine ɲa iyi à gbe, iyi à je woo taki ine ɲa, do woo ce laalo ɲa, do woo ce sakara ɲa, do woo gba fiãi lempoo ɲa bei mɔkɔu ihɛ.

¹² Si azuma akã fei n̄ ya n d̄i anu ajɔ minji, nɔ mii iyi n̄ ba fei n̄ ya n nya zagaãɛi si bei í jɔ.

¹³ Woo gba fiãi lempoou mɔ í leekɪ í mu arae ikã, kù yɔkɔ kù wu iju lele, í le awɔ si iri í ni, Ilaaɔ, ce araaɛm amu ilu dulum.

¹⁴ Jesu í ni, n̄ wa n s̄ ɲɛi, hai be inɛɛu ihɛ í baa í je dee dee si wajui Ilaaɔ í nyiò ideɛ. Amma Farisii kù je dee dee, domi ine iyi í so arae lele aa kaye lafɛɛi, ine mɔ iyi í kaye arae aa soo lelei.

Jesu í weea ama kpɔtɔɔ ɲa

(Cɔ Matie 19:13-15; Maaku 10:13-16)

¹⁵ Si anyii ɲɲu, ine ɲa à gbã ama kpɔtɔɔ ɲa à naaa Jesu wa ku lesi ɲa awɔ. Iyi mɔcɔɛ ɲau à yɔɔ beɛbe ɲɔi à wa gbagba si ɲa.

¹⁶ Amma Jesu í ni a naa ɲɲu amu ɲau wa. Nɔ í s̄ mɔcɔɛ ɲau í ni, í jɔ amu ɲau a naa bi tom, i maà ganji ɲa, domi Ilaaɔ í je ilaalui ine ɲa iyi à jɔ ɲa.

¹⁷ Ntɔ ntɔ, ine iyi kù waa sũa Ilaaɔ iri ile bei ama keeke, Ilaaɔ kaa je ilaalue pai.

Idei ilu fia gɔ

(Cɔ Matie 19:16-30; Maaku 10:17-31)

¹⁸ Ine ngboi Zuifu gɔ í naa bi Jesu í beɛ í ni, Mɛɛtu, awɔ ine nɛɛɛ, mii an ce n baɔ kuwɛɛ hai tã.

¹⁹ Nɔi Jesu í beɛ í ni, na mii í ce ì waa kpem ine nɛɛɛ. Ine gɔ kù wɛɛ iyi í je nɛɛɛ bii kù je Ilaaɔ ɲɲu akã.

20 Ì mà sãa sãa mii iyi wooda í ni. Mii iyi wooda í ni wee, maà ce sakara, maà kpa inε, maà ce ile, maà jea inε gò sεeda íbo, jirima iyeò baæ.

21 Njoi inεeu í ni, ñ wa n jirima mii ñau bε fei tã hai keekem.

22 Iyi Jesu í gbò bεεbe, ñjoi í s̄ò à ni, í gbεε mii akã. Koo í ta mii iyi ì nε fei nò í kp̄ãa ilu are ña fia. Bii ì ce bεεbe aa ba amani jiida lelei Ās. Si anyiε nò í naa í toom.

23 Iyi m̄okou í gbò bεεbe ñjoi in̄ε í f̄ò nt̄ò nt̄ò, domi ilu amani nla nlai.

24 Iyi Jesu í c̄ò ñjoi í ni, á gaabu hee ku caa ilu fia ku jesi Ilaās ku je ilaalue.

25 Á faalaa kpoockpo ku l̄ò si iwoi abεε do iyi ilu amani á jesi Ilaās ku je ilaalue.

26 Njoi inε ña iyi à waa de sie itfu à ni, bii bεεbei nò yooi á ba faaba.

27 Nò Jesu í s̄ò ña í ni, mii iyi amane í m̄ongò, Ilaās kaa m̄ongòε.

28 Njoi Piεε í ni, wee à j̄ò mii iyi à nε fei tã, à waa tooε.

29 Nò Jesu í ni, nt̄ò nt̄ò, inε iyi í j̄ò kpas̄εε fei, walako aboε, wala igbã do if̄oε ña, wala iyeò baæ, wala amaε ña, na irii bommai Ilaās,

30 á ba ku kp̄ò ku re si nsei, nò si antaε má á ba kuwεε hai tã ala.

Jesu wa f̄ò idei ikue do kuj̄le isε gbεetasia

(Cò Matie 20:17-19; Maaku 10:32-34)

31 Jesu í kpe m̄oc̄o maateeji ñau bi tεε, nò í s̄ò ña í ni, wee à waa b̄ò Zeruzalemu. Bei, ide iyi walii ñau a kò na irii amu Amai Amanεu fei á ce.

32 Aa mum a daa dimi mmu ña si aw̄o a yaakoom, nò a kp̄am iju a tu sim ant̄o.

33 Aa weem kp̄ot̄o, si anyiε nò aa kp̄am, amma si aj̄ò m̄εetasia an j̄l hai si balε.

34 Amma m̄oc̄o ñau a kù mà nk̄ama si ideu. Ideu í manji ñja a kù gbò yaaseε.

Jesu í j̄ò f̄εju gò í ye ilu

(Cò Matie 20:29-34; Maaku 10:46-52)

35 Si isεεneu Jesu í maai Zeriko. Wee f̄εju gò wa buba itf̄ kp̄ãa wa bara.

36 Iyi í gbò ibai zamaa iyi wa l̄ò, ñjoi í bee mii í ce.

37 Njoi à s̄ò à ni, Jesu inei Nazaretiui wa l̄ò.

38 Njoi í wasi ku d̄ò anu wa ni, Jesu, t̄okui Davidi, ce araarem.

39 Inε ña iyi à waa cua ñau à la sie à ni ku koko. Amma bei à waa ni ku cokou, bεεbe m̄oi í ya d̄ò anu hee lele ku maa ni, t̄okui Davidi, ce araarem.

40 Njoi Jesu í leek̄ í ni a naaε wa. Iyi f̄εjuu í to wa ñjoi Jesu í beεε í ni,

41 mii ì bi n ceεε. Njoi í ni, Laf̄εε, ñ bi n ye ilui.

42 Njoi Jesu í s̄ò à ni, ye ilu. Naanεε í faabae.

43 Njoi gbakã í ye ilu, nò wa too Jesu í wasi Ilaās ku saabu. Iyi zamaau í ȳò, ñjoi aña fei à wasi Ilaās ku saabu.

19

Jesu do Zakee

1 Jesu í to in̄o ilu Zeriko, nò wa l̄ò.

2 Wee m̄ok̄o ilu fia gò í wa bε à ya kpoo Zakee, wa je inε ngboi woo gba fia iεmpoo ña.

3 Nò wa dε ñju ku ye Jesu, amma kù ba kù ȳò na zamaau, domi ñju amane kandaai.

4 Njoi í sei í b̄ò waju í koo í gũ j̄li ndii sikom̄o gò ku ba ku ȳò, domi í mà iyi do bei á l̄ò.

5 Iyi Jesu í to tengi bii í wau, ñjoi í wu iju lele í s̄ò í ni, Zakee, kita wa ñya ñya, domi kpas̄εei an s̄ò nnyi.

6 Nò Zakee í kita wa do saasa í naa í gbaa do in̄o did̄ò.

7 Iyi ine ɲa à yɔɔ, ɲɔi aɲa fei à gbagba à waa ni, í koo í sɔ kpasɛi ilu dulum.

8 Amma Zakee í dede í leeki si wajui Lafɛɛ í ni, bubui amanim an na ilu are ɲa. Nɔ ine ɲa iyi n takii ɲa n gba mii ndu ɲa, an sindo nɲa beɛbe má tuuba mɛɛ.

9 Nɔ Jesu í sɔɔ í ni, nnyi inei kpasɛ ɲau ihɛ à ba faaba, domi awɔ mɔ tɔkui Aburahamui.

10 Amu Amai Amanɛ n naa ku dede ine ɲa iyi à nyɔi n faaba ɲa.

Mɔndai iye iwo

(Cɔ Matie 25:14-30)

11 Si bei ine ɲa à waa de si ideu itɪ, nɔ í kpa mɔnda gɔ má. Ine ɲau à waa tamaa bei bii í to Zeruzalemu á je bommai gbakã, nɔ wee waati beɛbe í maai Zeruzalemu. Na ɲɔi í jɔ í kpa nɲa mɔndau ihɛ ku ba ku nyisi iyi nɲu kaa je bommau gbãa gbãa.

12 Í ni, mɔkɔ amai amanlu gɔi í bɔ bomma ku je hee ile jiiɲi gɔ si anyie nɔ ku baa ideɛ.

13 Hee ku maa ne ɲɔi í kpe amaaceɛ ɲa aɲa mɛɛwa, nɔ í na aɲa fei kpekeleɛi wura gɔ nɔ í ni, i ceɔ fiaɔ ihɛ sɪa hee n maa n baa. Iyi í fɔ beɛbe í tã nɔ í ne.

14 Amma inei ileɛ ɲa à cɔo nɔ à be ine ɲa si anyie à ni aɲa a kù bi ku je bomma si ilei aɲa.

15 Waati iyi í je bommau í baa si ileɛ, ɲɔi í kpe amaace ɲa iyi í na fiaɔ wo bi tɛɛ ku ba ku ye bei fiaɔ ine fei í bíaa.

16 Ine sɪnteu í naa í ni, Lafɛɛ, kpekele iyi í nam nɔu n ceɔ sɪa hee n ba riba mɛɛwa.

17 ɲɔi í sɔɔ í ni, í sɪa, awɔ amaace jiidai. Si bei ì je ilu naane si mii keekeu ihɛ, an jɔ ì je ilaalu si ilu mɛɛwa.

18 Ine minjisiau mɔ í naa í ni, Lafɛɛ, kpekele iyi í nam nɔu n ceɔ sɪa hee n ba riba miu.

19 Nɔ í sɔɔ í ni, awɔ mɔ, an ceɛ ilaalu si ilu miu.

20 Nɔ ine mmu í naa má í ni, Lafɛɛ, fiaɛ wee. N̄ wooi si mango

21 domi n wa n ce njoɛ si na iyi í jɔ ì je ine ku gaabu. Mii iyi í kù jile nɲui i ya maa de ku so, baa bii í kù gbɛ ì ya maa dai.

22 ɲɔi ilaalu í sɔɔ í ni, awɔ amaace yaamɔ, an kiitiei hai si ideɛ iyi ì fɔ. Awɔi ì mà iyi ì je ine ku gaabu, n̄ ya n so mii iyi n kù jile, nɔ n da mii iyi n kù gbɛ.

23 To, na mii í ce í kù ni í wɛa ine ɲa fiam nɔu í da nɲa si inyí ku ba n ba ndom do riba waati iyi n baa.

24 ɲɔi í sɔ ine ɲa iyi à wa beu í ni a gba fiaɔ a na ilu mɛɛwau.

25 ɲɔi à sɔɔ à ni, Lafɛɛ, ine nɲu í ne mɛɛwa tã.

26 ɲɔi í ni, n̄ wa n sɔ ɲɛi, ine iyi í ne, lafɛɛi aa kɔɔa si. Ine mɔ iyi kù ne, baa andi keeke iyi í neɔ mɔm aa gbaai.

27 Si anyie nɔ í ni, í koo í naam mbɛem ɲau wa ihɛ, aɲa iyi a kù bi n je bommau, nɔ í kpa ɲa si wajum.

Jesu wa b inɔ ilu Zeruzalemu

(Cɔ Matie 21:1-11; Maaku 11:1-11; Zãa 12:12-19)

28 Iyi Jesu í fɔ beɛbe í tã, ɲɔi í mu kpãa í cuaa zamaau wa bɔ ikpa Zeruzalemu.

29 Si isɛɛnɛɛu í maai ilui Betifaze do Betani, kɔkɔi geetei Olivie. ɲɔi í be mɔcɔ minjie gɔ ɲa

30 í sɔ ɲa í ni, í bɔ ilu iyi í wa waju nɲɛu be. Bii ì to be ɲa aa ye ama gbankele gɔ wa so be iyi ine gɔ kù gũu titã. Í fũu í naam wa ihɛ ɲa.

31 Nɔ bii ine gɔ í bee ɲɛ í ni, na mii í ce ì waa fũu ɲa, í ni, Lafɛɛi í ne bukaataɛ.

32 Ine ɲa iyi Jesu í beu à koo à ba mii ɲau fei í ce si bei í sɔ ɲau.

³³ Si waati iyi à waa fūu, ilu gbankεε ηαυ à ni, beirei í ce ì waa fūu ηα.

³⁴ Njoi à ni, Lafēi í ne bukaataε.

³⁵ Njoi à naaa Jesu ama gbankεεu wa. Nò à te si ibò nηa ηa Jesu í bei í gū antae í bubaa si.

³⁶ Iyi í sinti ku ne, ηjoi ine ηa à wasi ku te ibò nηa ηa si kpāau.

³⁷ Iyi í maai Zeruzalemu tengi bii kpāai geetei Olivieuv í sinti ku dasi lòoma, ηjoi m̀c̀c̀ε ηαυ fei à waa d̄s̄ anu à l̄si Ilaād̄ ku saabu do inò did̄s̄ na irii maamaake ηa iyi à yeu fei.

³⁸ À wasi ku ni, Ilaād̄ ku weea ilaalu iyi wa naa do irii Lafēε. Ilaād̄ ku j̀ j̀ laakai ku sū ku wa lele nò ku nyisi amboeε.

³⁹ Hai si inò zamaau Farisi gò ηa à s̄s̄ Jesu à ni, Mεεtu, s̄s̄ m̀c̀c̀ε ηαυ a coko.

⁴⁰ Njoi Jesu í ni, ñ wa n s̄s̄ ηε, baa bii ine ih̄ε ηa à coko, kuta ηa aa d̄s̄ anu.

Jesu í kpataa inei Zeruzalemu ηa

⁴¹ Si bei Jesu í maai Zeruzalemu, ηjoi í ye iluu nò wa kpataa ineε ηa í ni,

⁴² ñ bi wo í mà ηa mii iyi á mu nηε laakai ku sū, baa nnyi. Amma nsei í manji nηε.

⁴³ Awaati wa naa si ηε iyi mbεε nηε ηa aa bu ilu nηε koe, aa bii si ηε a mante ηε canga do n̄ε.

⁴⁴ Aa lεε ilu nηε do in̄ε ineε ηa iyi ì wa in̄ε ηa. A kaa j̀ kuta baa akā ku le si n̄ε ajò n̄ju. Beεbei á ce si na iyi í j̀ Ilaād̄ í naa bi tu ηε nò í kù mà ηa.

Jesu í wa bantumai kpas̄i Ilaād̄

(Cò Matie 21:12-17; Maaku 11:15-19; Zāa 2:13-22)

⁴⁵ Waati iyi à to Zeruzalemu Jesu í bò bantumai kpas̄i Ilaād̄. Nò í l̄si ku lele woo ta iwò ηa.

⁴⁶ Í s̄s̄ ηa í ni, à k̄ò à ni, Ilaād̄ í ni ilei n̄ju ile bi ku t̄w̄i á jε. Amma in̄ε wee ì coo bi ku t̄w̄i ile ηa.

⁴⁷ Jesu í ya maa k̄aa ine ηa si cioi idei Ilaād̄ ajò fei kpas̄i Ilaād̄ bε. Njoi ine ngboi woo weei Ilaād̄ ηa do woo k̄o ine ηa si wooda ηa do ilu irii inei Zuifu ηa à waa bi a kpaa.

⁴⁸ Amma a kù mà beirei aa ce, domi ine feii í ya maa de si ideε it̄f̄ do laakai.

20

Hai iwoi yiikoi Jesu wa naa

(Cò Matie 21:23-27; Maaku 11:27-33)

¹ Ajò n̄ju gò si bei Jesu wa k̄o zamaau si cio bantumai kpas̄i Ilaād̄ wa sisi laabaau j̄id̄au, ηjoi ine ngboi woo weei Ilaād̄ ηa do woo k̄o ine ηa si wooda ηa do ine ngbo ηa à faata wa.

² Nò à ni, s̄s̄ wa, yiiko yoomai ì waa ceò mii ηαυ ih̄ε, mà yooi í naε kpāae.

³ Njoi í s̄s̄ ηa í ni, amu m̄, an bee ηε ide gò. I s̄m̄ ηa,

⁴ hai iwoi Zāa í ba yiiko iyi í dasiò ine ηa inyi. Hai bi Ilaād̄ de, mà hai bi amanε ηa.

⁵ Njoi à waa busi n̄ε à waa ni, beirei aa ka jεaa. Nsei n̄w̄, bii à jεaa à ni hai bi Ilaād̄i, á bee wa beirei í ce a kù dasi Zāa naane.

⁶ Bii à n̄w̄ à ni hai bi amanε ηai, ine ηa aa na a ta wa kuta domi ine fei í dasi naane iyi Zāa walihi.

⁷ Njoi à jε à ni, a kù mà hai iwoi í ba yiikoε.

⁸ Nò Jesu í s̄s̄ ηa í ni, amu m̄, n kaa n s̄s̄ ηε yiikoi ine iyi ñ wa n ceò mii ηαυ ih̄ε.

*Møndai gaanəoma laalo ŋa**(Cɔ Matie 21:33-46; Maaku 12:1-12)*

⁹ Si anyie nɔ í kpaa ine ŋa mɔndaui ihɛ í ni, ine gɔ í ce ikɔe nɔ í lɔ si j̄li ndii rezɛɛ nɔ í ce kaa í kaakɔɛd. Nɔi í so gaanəoma ŋa í dasi ŋa si ikou a maa logooe, í bei í bɔ ilu koo kpɛ bɛ.

¹⁰ Waati iyi j̄li nɔu í so í to ku ka, ŋɔi í bɛ woo ce ice gɔ bi gaanəoma ŋau koo gba iyi í je ti nɔu wa. Nɔ gaanəoma ŋau à c̄aa à lelee í ne awɔ ngbɛ.

¹¹ Nɔ ilu ikou í bɛ woo ce ice mmu má. Nɔ à c̄a nɔu mɔ, à buu yaka yaka, à sindaɛ awɔ ngbɛ.

¹² Nɔ í bɛ amane mɛetasia wa má, nɔ à mɛɛ nɔu mɔ à bei à lelee.

¹³ Nɔi ilu ikou í ni, beirei an ce. An bɛ ama akām iyi ñ bi jiidaui. Aa yɔkɔ a j̄rimaɛ.

¹⁴ Amma iyi gaanəoma ŋau à yɔɔ, ŋɔi à busi nje à waa ni, i cɔ ine iyi á na ku je tubuu. Ka kpaa ku ba ilɛu ku je tu wa.

¹⁵ Nɔi à muu à fitaɛ hai inɔ karau nɔ à kpaa.

Nɔi Jesu í ni, to, nsei, beirei ilu ikou takaa á ce ŋa.

¹⁶ Á koo ku kpa ŋai, nɔ ku de ine mmu ŋa ku dasi ŋa si ikou. Iyi à gbɔ ideu, ŋɔi à ni, Ilaaɔ ku maà ce bɛɛɛ.

¹⁷ Amma Jesu í cɔ ŋa, nɔ í ni, bii bɛɛɛ, yoomai í je yaasei kukɔu ihɛ si bei í ni,

Kuta iyi woo ma ŋa à kɔsiu,

Nɔi í baa í je kuta sintei icui ileu.

¹⁸ Nɔ ine iyi í cuku si kutau fei, á cɛi. Ine iyi í nɔ í bata mɔ á lɔlɔɛ nekɔ nekɔ.

*Fiai lempoo ku s̄a**(Cɔ Matie 22:15-22; Maaku 12:13-17)*

¹⁹ Iyi ine ngboi woo weei Ilaaɔ ŋa do woo kɔ ine ŋa si wooda ŋau à gbɔ ideu gbakā ŋɔi à waa de bei aa ce a mu Jesu. Amma à waa ce nɔi zamaau. Á waa bi a muu domi à mà iyi na irii anai í kpa mɔndaui.

²⁰ Nɔi í j̄ɔ si fei ndɛɛ à ya maa ce laakaɛ. Nɔi à bɛ sie woo zamba gɔ ŋa iyi à ye bei ine jiida ŋa a koo a cɔ laakaɛ. Á bɛ ŋai ku ba a leaa taai ide nɔ a ba kpāa a muu a daa ilu ileu si awɔi nɔu iyi í ne gbugbā.

²¹ Ine ŋau à s̄ɔɔ ide à ni, Mɛɛtu, à mà iyi ideɛ do cɔ iyi í waa kɔ ine ŋa siu, fei ndɛɛ dee deei. I ci ya na ine gɔ nɔ na kubi, í waa nyisi ine ŋa kpāai Ilaaɔ si ntɔɛ.

²² Á s̄la ka s̄aa ilaalu Sezaa fiai lempoo? Mà ka maà s̄aa.

²³ Amma Jesu í mà muafiti ŋa, nɔ í ni,

²⁴ i nyisim kpekele akā wa n cɔ. Fotoo yooi í wa si kpekeleu ihɛ nɔ irii yooi à kɔ si. Nɔi à ni, ti Sezaai.

²⁵ Nɔi Jesu í s̄ɔ ŋa í ni, to, i s̄aa Sezaa iyi í je tɛɛ ŋa. Nɔ i s̄aa Ilaaɔ mɔ iyi í je tɛɛ ŋa.

²⁶ Nɔi à mɔngɔ ku too awɔ do ideɛ ŋa iyi wa fɔ si wajui zamaau. Nɔi à biti do ide ŋa iyi í jeɔ, nɔ à coko ŋa.

*Idei kuj̄ti iku ŋa**(Cɔ Matie 22:23-33; Maaku 12:18-27)*

²⁷ Si ajɔ akāu Sadusi gɔ ŋa mɔ à naa bi Jesu. Anai à ya maa ni iku ŋa a kaa j̄l. Iyi à to bi tɛɛ ŋɔi à beɛɛ à ni,

²⁸ Mɛɛtu, ide iyi Moizi í kɔ nwa wee. Í ni bii ine gɔ í ku í j̄ɔ aboɛ, nɔ nɔu do aboɛ a kù ne ama, ifɔɛ ku so jaaɔu ku ba ku bía igbāɛ ama.

²⁹ Wee ine mēeje gɔ ɲa à wēe iyi à je amai baa akā. Igbā ɲɲa í so abo nɔ í ku, kù nē ama do abou baa akā.

³⁰ Ɖɔi ine minjisiau do mēetasiau à so jaaɔu.

³¹ Nɔ bēbēi í ce si gāmei aɲa mēejeu fei, nɔ à ku. Kāma ɲɲa kù ba ama do abou.

³² Nɔ si anyiē abou mɔ í na í ku.

³³ To, aɔ iyi iku ɲa aa na a jī, aboi yoo ɲɲai á je, si bei aɲa mēejeu fei à soo aboi.

³⁴ Ɖɔi Jesu í je ɲɲa í ni, si andunyau ihē ineməkɔ do inaabo ɲa à ya so nje.

³⁵ Amma ine ɲa iyi Ilaaɔ í jɔ à jī hai si bale à ba kuwēei ala, abo do məkɔ ɲa a kaa ya so nje má.

³⁶ Aa yei bei amaleka ɲa, a kaa ku má. Aa je amai Ilaaɔ ɲa si na iyi í jɔ à jī hai si bale.

³⁷ Si waati iyi Moizi í ye ama jīi iyi í mu ina nɔ kù waa jou, ɲɲu takae í fɔ mam mam iyi iku ɲa aa jī. Waati ɲɲu í kpe Ilaaɔ Lafēi Aburhamu do Izaaki do Zakɔbu.

³⁸ Ntɔ ntɔ, Ilaaɔ kù je Lafēi iku ɲa, ti ilu hunde ɲai, domi bi tēē, ine fei ilu hundei.

³⁹ Ɖɔi woo kɔ ine ɲa si wooda ɲau, gɔgɔ ɲa à gba ide à ni, ide iyi í fɔu bē Mēetu, dee deei.

⁴⁰ Si anyiē a kù je a kù beē ide gɔ má.

Davidi do ine iyi Ilaaɔ í cica

(Cɔ Matie 22:41-46; Maaku 12:35-37)

⁴¹ Nɔ Jesu í bee ɲa í ni, beirei aa ce a ni ine iyi Ilaaɔ í cicau tɔkui ilaalu Davidii.

⁴² Davidi takae í fɔ si tiai iri ku kɔē í ni,

Aɔ Lafēi í sɔ Lafēm í ni,

Buba awo ɲjem,

⁴³ Hee n ce mbēēē ɲa bi ku lesi isēē titā.

⁴⁴ To, bii Davidi takae wa kpoo Lafēē, beirei á ce ku je tɔkue má.

I mu ara ɲɲe do woo kɔ ine ɲa si wooda ɲa

(Cɔ Matie 23:1-36; Maaku 12:38-40)

⁴⁵ Si bei ine fei wa de si Jesu itī, ɲɔi í sɔ mɔcɔe ɲa í ni,

⁴⁶ I mu ara ɲɲe do woo kɔ ine ɲa si wooda ɲau, aɲa iyi à ya bi a maa dabii do ibɔ kumboo, nɔ à bi a ya ce aɲa fɔɔ do jirima nla nla si bantuma. A ci ya bi kaa kitai ine ngbo ɲa ile bi kutɔtɔɔ do inya sinte bi ku ce jingau ɲa.

⁴⁷ À ya takii jaaɔ ɲa a gba mii ndu ɲa ɲa fei, nɔ à ya maa ce kutɔɔ sisɔ ku ba a ye ɲa ɲɲu akā. Na ɲɔi í jɔ ijuukpā ɲɲa á la ku caa.

21

Fia iyi abo jaaɔ gɔ í dasi

(Cɔ Maaku 12:41-44)

¹ Iyi Jesu í fɔ bēbēi í tā ɲɔi í wu iju wa cɔ bei ilu fia ɲa à waa dasi fia si kpakoi kɔletiu.

² Nɔ í ye abo jaaɔ ilu are gɔ mɔ í sɔsi kpekele keeke minji gɔ.

³ Ɖɔi í ni, ntɔ ntɔ, jaaɔ ilu areu ihē í dasi fia í re ine ɲa iyi à gbe fei.

⁴ Ine ɲa iyi à gbe ɲau fei, iyi í lesi antai fia ɲɲa ɲai à dasi, amma abou, baa do iyi í je ilu are, andi iyi í ne feii í dasi bē, nkāma kù gbea iyi á maa wēēɔ má.

Jesu wa fɔ idei kpasēi Ilaaɔ ku lege

(Cɔ Matie 24:1-2; Maaku 13:1-2)

⁵ Ajo nju go ine go na à fò à waa ni kpasēi Ilaaḍu í s̄la do kutæ na fei do amua na iyi à na Ilaaḍ à ceað booda. Iyi Jesu í gbò bεεβε n̄oi í ni,

⁶ mii nau be iyi í waa ye fei na ajo akā á kpa iri. Kuta baa akā kaa na ku maa lesi nje be má, aa kekeε mbe fei.

Wahala iyi á naa si waatii ankāanyi

(Cò Matie 24:3-14; Maaku 13:3-13)

⁷ N̄oi à beεe à ni, Mεεtu, waati yoomai ine nju á to wa. Nyinda yoomai aa ka tako ka ye.

⁸ N̄oi Jesu í s̄s̄ na í ni, i ce laakai na i maà jò ine go ku dī iju nje, domi ine na iyi aa na a maa naa akā akā a maa ni an̄ai à jε ine iyi Ilaaḍ í cicau aa kpò. Nò aa nyi a s̄s̄ n̄e má a ni, waatiu í maai wa mbe. Amma i maà too na ja.

⁹ Bii ì gbò à waa fò laabaau igũ na do ija na, i maà jò zigi nje ku da, domi nju nau bei á tako ku to wa. Amma kù jε waatii ankāanyiu be titā.

¹⁰ N̄oi í s̄s̄ na má í ni, dimi go na aa ya na a maa ja do dimi mmu na, nò ilaalu go na m̄o aa maa ja do ilaalu mmu na.

¹¹ Ilε á yaya bii go na nla nla, nò si ilε go na m̄o ari á ce do b̄s̄o laalò na iyi á kpa ine nkpò. Aa na i ye maamaake laalò na do nyinda nla nla ikpa lele hee zigi nje ku da.

¹² Amma hee nju nau be fei ku maa ce aa mu nje a kpā nje iju. Aa dasi nje aw̄oi woo kiiti na ile bii à ya ce kutòtò na, aa dasi nje piis̄s̄ò, nò a b̄ò n̄e bi amanlu na do bi ilu ilε na irim.

¹³ Nju nau bei á mu nje kpāa i jεò s̄εεdam na.

¹⁴ Na nju, i jile idò nje i maà ya biti do ide iyi aa fò í nyaò ara nje na.

¹⁵ I maà biti na domi an mu nje ide do bisi iyi mbeε nje na kām̄a na a kaa yòkò a jā nje hee má jε a kò.

¹⁶ Baa iyeò baa nje na do igbā nje na do ifò nje na do nyaanze nje na do kpaasi nje na, aa zamba nje nò a jò a kpa ine nkpò si inò nje.

¹⁷ Inε fei á cé n̄ei na irim.

¹⁸ Amma baa ntoi iri akā nje kaa da ku nyò.

¹⁹ I temua na, aa ba faabai hunde nje.

Jesu wa fò ide i iri ku kpai Zeruzalemu

(Cò Matie 24:15-21; Maaku 13:14-19)

²⁰ Ajo iyi ì ye woo ja igũ na à to wa Zeruzalemu à buu koe, i mà na iyi iri kukpæ í maai wa mbe.

²¹ Waati bεεβε ine na iyi à wa ilei Zudee a sa a b̄o iri kuta nau. Inε na m̄o iyi à wa inò ilu Zeruzalemu takæ a sa a fita, ine na m̄o iyi à wa iko ku s̄u a maà b̄o inò ilu má.

²² Ntò ntò, waatiu á jε waati iyi Ilaaḍ á kpā ine na iju ku s̄a gbese ku ba mii iyi à fò si kukoi ideε ku kò.

²³ Waati bεεβε wahalai baas̄l na do ayawo na á caa. Inò ku fò nla nla í wa si ilεu si na iyi í jò Ilaaḍ á s̄a idòkòε si ine nau.

²⁴ Aa maa kpa na do taakuba, nò a mu na aru si ile fei. Dimi mmu na aa tεεε Zeruzalemuu hee waatiu koo kpaò iri.

Kunaai Amai Amanε

(Cò Matie 24:29-31; Maaku 13:24-27)

²⁵ Aa ye nyinda si inunu do si cukpa do si andaiya na. Nò si ile ibai tenku do kucá iyi ayi á jò dimi na a biti hee a kaa mà baa bei aa ce.

²⁶ Baa njo alála á jò ine na a kasām na mii na iyi á na ku ce si andunyau ih̄ε, domi gbugbái lele na aa maa yayai.

²⁷ Waati beebei aa ye amu Amai Amane n faata wa si kudai ijl do gbugbā nla nla do amboe.

²⁸ Bii iyi be ŋa à sinti ku ce, i leekl i mu ara nŋe ŋa, domi faaba nŋei í maai wa.

Yaase iyi jli ndii figi wa nyisi

(Cɔ *Matie 24:32-35; Maaku 13:28-31*)

²⁹ Nɔ Jesu í kpa nŋa mɔnda gɔ í ni, i cɔ jli ndii figi do jli ŋa iyi à gbe fei.

³⁰ Bii í ye í sinti ku ru wua ŋa, inŋe taka nŋe í ya mà ŋa iyi ate í maai wai.

³¹ Beebe mɔi bii inŋe mɔ ò ye mii ŋau be wa ce, i mà ŋa iyi bommai Ilaaɔi í maai wa.

³² Ntɔ ntɔ n wa n sɔ ŋe, inei nsei ŋa, kù je aŋa feii aa ku ideu ihē ku bei ku ce.

³³ Lele do ile fei á na ku tā amma idem ŋa a kaa tā pai.

I ce laakaii ara nŋe ŋa

³⁴ I ce laakaii ara nŋe ŋa ku ba i maà na i je hai ne laakai ŋa na atē ku mɔ do ije ku bi do lasabui mii ndii andunya ŋa. Bii kù je beebe ajɔu á na ku boe ŋei bei cekūm,

³⁵ domi á na ku ba ine ŋa iyi à wa si andunya ihē fei.

³⁶ Na nŋu, i cɔ kpāa i maà ceò kutɔɔ ŋa waati kāma fei ku ba i ba gbugbā i gbā si mii iyi wa naa fei ŋa, nɔ i yɔkɔ i leekl si wajui amu Amai Amane ŋa.

³⁷ Ajɔ fei Jesu í ya kɔ ine ŋa si cio kpasēi Ilaaɔ, ale nɔ koo sū geetei Olivie.

³⁸ Bii iju í má ine fei í ya naa kpasēi Ilaaɔ be ku gbɔð idee iyi wa fo.

22

Ine ngbo ŋa à waa busi nje a kpa Jesu

(Cɔ *Matie 26:1-5; Maaku 14:1-2; Zāa 11:45-53*)

¹ Jिंगauí Pēe hai ne lefee iyi à ya kpe jingauí Iku ku kuau í maai wa.

² Ine ngboi woo weei Ilaaɔ ŋa do woo kɔ ine ŋa si wooda ŋau à waa de kpāa bei aa ce a kpað Jesu, amma à waa ce njoí zamaau.

Zudasi á fita anyii Jesu

(Cɔ *Matie 26:14-16; Maaku 14:10-11*)

³ Njoi Seetam í lɔ idɔi Zudasi iyi à ya kpe Isikarioti. Wee ine akai mɔcɔ maateejj ŋauí.

⁴ Zudasi í koo í dī anu tɔɔsi do ine ngboi woo weei Ilaaɔ ŋau do ine ngboi woo degbe kpasēi Ilaaɔ ŋau do yaase bei á ce ku da nŋa Jesu si awɔ.

⁵ Njoi inɔ nŋa í dɔ nɔ à ni aŋa aa mua fia.

⁶ Nɔ Zudasi í jesí, nɔ wa de kpāa bei á ce ku da nŋa Jesu si awɔ, zamaau ku maà ti ku mà.

Jesu í ce sɔɔlui jingau

(Cɔ *Matie 26:17-25; Maaku 14:12-21; Zāa 13:21-30*)

⁷ Njoi ajoi jingauí Pēe hai ne lefeeú í to wa si bii à ya kpa angudai jingauí Iku ku kua a ceò kuweeu.

⁸ Njoi Jesu í be Piεε do Zāa í ni, i koo i ce sɔɔlui jingauí Iku ku kuau ka jɔɔ ŋa.

⁹ Njoi à beε à ni, iwoi ò bi kaa ce sɔɔluu.

¹⁰ Njoi í sɔ ŋa í ni, bii í lɔ inɔ iluu ŋa aa ye mɔkɔ gɔ wa so inyí jɔlɔ. I tooe. Mɔkɔu á koo ku lɔ kpasē gɔ. Kpasē bii á lɔu

¹¹ i koo í sɔ ilu kpasēu í ni ŋa, Mεetu í ni ka beε ile bii nŋu á je jingauí Iku ku kua do mɔcɔi nŋu ŋa.

12 Mòkòu á bòò ñe si antai ile kukpeke gò nò á nyisi ñe ilaawa nla gò iyi á ce sòlui fei ndeé tã. Bei aa ce nwa sòlui jingauu ña.

13 Iyi á ñe nò á koo á ba mii ñau fei í cei dee dee si bei í sò ñau, nò á ce sòlui jingauu.

Ije iyi aa ka yeò gigii ikui Jesu

(Cò Matie 26:26-30; Maaku 14:22-26; IWB 11:23-25)

14 Iyi waatiu í to, Jesu do m̀c̀c̀e ñau á b̀o tengi bii á ce sòlulu, nò á buba à waa je.

15 Ǹoi Jesu í s̀ò ña í ni, ñ bi ntò ntò n ce jingauu Iku ku kuau ih̄i awae ña n bei n ye ijuukp̄am n̄u.

16 Ǹo ntò ntò ñ wa n s̀ò ñei, n kaa n je jingau ih̄e má bii kù je si andunya tit̄i Ilaā.

17 Iyi í f̀o bēe bēe í tã, ñoi í so k̀òfu í saabu Ilaā nò í s̀ò m̀c̀c̀e ña í ni, í gba v̄e iyi í wa si k̀òfuu ih̄e í m̀o ñe fei.

18 Amma ñ wa n s̀ò ñei, hai nsei amu n kaa n m̀o v̄e má hee andunya tit̄i Ilaā koo too wa.

19 Si anyii ñju, nò í so p̄e nò í saabu Ilaā tit̄i á bei í bububue, nò í na ña í ni, iyi ih̄e í je aram [iyi ñ na na iri ñje. I ya coo ña í maa yeò gigim.

20 Iyi á je á tã ñoi í so k̀òfu má í na ña í ni, k̀òfuu ih̄e í je nyindai akabuu tit̄i iyi Ilaā í ði do ñjem iyi á nik̄a na iri ñje si ikum.]

21 Amma í c̀o in̄e iyi á zambam n̄u wee í wa ih̄e, aẁe do tom nii í wa si in̄o je ih̄e aj̄.

22 Amu Amai Amane an ku si bei Ilaā í jil̄. Amma ijuukp̄ai in̄e iyi á zambam n̄u á la.

23 Ǹoi á sinti ku bee ñje á waa ni, yooi á ỳk̀o ku ce dimie si in̄o nwa.

Yooi í je in̄e ngbo

24 Ǹoi kak̄o í dede si aninii m̀c̀o ñau, à waa bee ñje in̄e iyi á je in̄e ngbo si in̄o ñja.

25 Ǹoi Jesu í s̀ò ña í ni, amanlui andunya ña à ya maa taa in̄e ña amanlu ku jei, nò in̄e ngbo ña iyi á waa nyisi gbugb̄a ñja à ya bi a kpe aña woo ce j̄ida ña.

26 Amma ñje í māa ye bēe bēe ña. I j̀ò in̄e iyi í la í re si in̄o ñje ku baa ku je keeke ñje, nò in̄e iyi í je in̄e ngbo kù je amaace ñje.

27 In̄e iyi í buba wa je si antai taabu do in̄e iyi wa naaò ij̄e wa, yoo ñjai í re. Kù je in̄e iyi wa j̄ei? To, amu wee ñ wa in̄o ñjei bei in̄e iyi wa naaò ij̄e wa.

28 ñje í temua do amu si wahalam ñau ña.

29 Na ñju, si bei Baaba í jil̄em bommau, bēe bēe m̀oi amu m̀ò ñ wa n jil̄e ñje

30 ku ba í je nò í m̀o do amu si bommam ña, nò í buba si batai amanlu ña í kiitiò dimi maateejii Izireli ñau.

Jesu wa f̀o iyi Piee á jã ku ni kù mà ñju

(Cò Matie 26:31-35; Maaku 14:27-31; Zãa 13:36-38)

31 Ǹoi Jesu í ni, Sim̄o, Sim̄o, Seetam í t̀o kp̄a ku ba ku f̄e bei iya.

32 Amma amu ñ ce kut̄o na irie ku ba naane ku dasie ku māa gaizia. Nò aẁo, waati iyi aa kpaasi id̄o má, mua kpaasie ña m̀o gbugb̄a.

33 Ǹoi Piee í ni, Laf̄e, ñ tã sòlu awae ka b̀o piis̄o, bii iku m̀oi ka ku aj̄.

34 Ǹoi Jesu í ni, Piee, ñ wa n s̀eí, id̄uyi m̀m, hee aj̄e ku maa k̀o aa jã ise gb̄eta í ni í kù mà.

Taalili do b̀o do taakuba

³⁵ Si anyii n̄u n̄oi Jesu í bee n̄a í ni, si waati iyi ñ b̄e n̄e hai mu taalili do b̄oḡo do baata í kua n̄ḡoḡo n̄a? N̄oi à j̄e à ni, aawo, a kù kua nk̄ama.

³⁶ N̄oi í ni, to, n̄sei, kù j̄e b̄eɛb̄e má. In̄e iyi í n̄e taalili ku soo, b̄eɛb̄e m̄oi in̄e iyi í n̄e b̄oḡo ku soo. In̄e m̄o iyi kù n̄e taakuba, ku ta íb̄æ ku rað.

³⁷ Si anyii n̄u má, í s̄õ n̄a í ni, ideu ih̄ē iyi à k̄o na irim n̄ou á cei, si bei à ni, à dooæ si woo ce laaɓ n̄a. Kù n̄o kù n̄e bei á ce iyi kù ce b̄eɛb̄e.

³⁸ N̄oi m̄oc̄o n̄au à ni, Laf̄æ, taakuba minji ḡo wee. N̄o í ni, ka j̄ò ide n̄u b̄e.

Jesu wa ce kut̄oo si iri kutai Olivie

(C̄o Matie 26:36-46; Maaku 14:32-42)

³⁹ Iyi Jesu í f̄o b̄eɛb̄e í t̄a n̄o í fita hai in̄o iluu í b̄o iri kutai Olivie si bei í n̄e d̄oɓ̄n̄e. N̄o m̄oc̄æ n̄a à waa tooɛ.

⁴⁰ Iyi à to inyau, n̄oi í s̄õ n̄a í ni, i ce kut̄oo n̄a ku ba i maà d̄ási kulelei in̄e n̄a.

⁴¹ Si anyii n̄u n̄o í sek̄eé í j̄ò n̄a zakai kuj̄i kutai awo n̄o í gule b̄e wa ce kut̄oo

⁴² wa ni, Baaba, bii í bi, aa j̄ò wahalau ih̄ē ku j̄im. Amma ku maà ti ku j̄e ti id̄oɓ̄bim, j̄ò id̄oɓ̄iɛ ku ce. [

⁴³ N̄oi amaleka ḡo í naa sie wa hai lele í naa í muua gbugb̄a.

⁴⁴ Si in̄o ku f̄o n̄la n̄lau wa ce kut̄ooi do gbugb̄a, n̄o í da koko hee wa tontoo íl̄e. Koko iyi í dau í yei bei n̄j̄e.]

⁴⁵ Iyi í ce kut̄ooi í t̄a n̄oi í dede í b̄o bi m̄oc̄æ n̄au n̄o í koo í ba à waa s̄i njoo do in̄o ku f̄o.

⁴⁶ N̄o í bee n̄a í ni, na mii í ce ì waa s̄i njoo n̄a. I dede í ce kut̄oo n̄a ku ba i maà dasi kulelei in̄e n̄a.

À mu Jesu

(C̄o Matie 26:47-56; Maaku 14:43-50; Z̄aa 18:3-11)

⁴⁷ Iyi Jesu wa f̄o b̄eɛb̄e gbak̄ā n̄oi Zudasi in̄e ak̄ai m̄oc̄o maateeki n̄au í to wa do zamaa ḡo. Iyi í to wa í na wa baaba Jesu.

⁴⁸ N̄oi Jesu í ni, Zudasi, do dimii f̄o b̄e ih̄ēi aa zambað amu Amai Aman̄e?

⁴⁹ In̄e n̄a iyi à waa too Jesuu, iyi à ye mii iyi wa ce, n̄oi à bee Jesu à ni, Laf̄æ, ka da n̄a do taakubau?

⁵⁰ N̄oi in̄e ak̄ā n̄a í cafe it̄i n̄j̄ei amaacei woo wee n̄lai Ilaaɓu í buu.

⁵¹ Amma Jesu í ni, í leek̄i, í j̄ò b̄eɛb̄e. N̄o í lu it̄i m̄okou n̄o í ba iri.

⁵² Si anyii n̄u Jesu í bee in̄e ngboi woo weei Ilaaɓ n̄a do in̄e ngboi woo degbe kpas̄ēi Ilaaɓ n̄au do in̄e ngbo n̄a iyi à naa sieu í ni, amui í naa ku mu n̄a do taakuba do golo n̄a bei woo ce íl̄e?

⁵³ Ajo fei ñ ya n wa si in̄o n̄j̄e n maa n k̄o in̄e n̄a si cio kpas̄ēi Ilaaɓ, n̄o í kù mum n̄a. Amma waatiu ih̄ēi í j̄e tu n̄j̄e do gbugb̄ai ílu kuku.

Piɛé í j̄ā í ni n̄u kù mà Jesu

(C̄o Matie 26:57-58, 69-75; Maaku 14:53-54, 66-72; Z̄aa 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Iyi in̄e n̄au à mu Jesu, n̄oi à b̄oðe kpas̄ēi woo wee n̄lai Ilaaɓu. N̄o Piɛé í wa hee j̄iij̄i wa too n̄a wa do anyi.

⁵⁵ N̄oi in̄e n̄a à ko ina si aninii bantumai kpas̄ēu à waa buba b̄e. N̄o Piɛé m̄o í koo í buba bi tu n̄a b̄e.

⁵⁶ N̄oi inaabo woo ce ice ḡo í ȳoo wa buba k̄ok̄oi inau n̄o í k̄āsie iju í ni, in̄eiu ih̄ē m̄o í tako í wa bi Jesu wo.

⁵⁷ Amma í j̄ā í ni, abooyi, n kù màa.

⁵⁸ Iyi í ce s̄āa má n̄oi in̄e ḡo í ȳoo n̄o í ni, awo m̄o in̄e ak̄ai in̄e n̄au. Amma Piɛé í ni, m̄ok̄ooyi, n kù j̄e in̄e n̄a.

⁵⁹ Si anyii n̄ju zakai l̄eu akā má, ɲɔi in̄e ɔɔ í fɔ do gbugbā í ni, ntɔ ntɔ, mɔkɔu ih̄e mɔ í ya wa bi Jesu wo domi n̄ju mɔ in̄ei Galileei.

⁶⁰ Amma Pīe í ni, awɔu b̄e, n kù mà bei í waa bi í fɔ.

Si bei wa fɔ ideu gbakā ɲɔi aj̄e wa kɔ.

⁶¹ Nɔ Jesu í sinda í cɔ Pīe. ɲɔi Pīe í ye ḡigii ide iyi Laf̄e í s̄ɔu wo í ni, nnyi hee aj̄e ku maa kɔ aa j̄a ise gb̄eeta í ni í kù m̄am.

⁶² ɲɔi í fita waduude í koo wa kpata do in̄ɔ ku fɔ.

In̄e ɲa à yaako Jesu

(Cɔ Matie 26:67-68; Maaku 15:65)

⁶³ In̄e ɲa iyi à mu Jesuu à waa buu nɔ à wasi ku c̄a.

⁶⁴ À bii wajue à bei à beee à waa ni, ce walii. Yooi í c̄a.

⁶⁵ Nɔ à buu dimii arabu ikā ikā fei.

Jesu í wa wajui igbei woo kiiti ɲa

(Cɔ Matie 26:59-66; Maaku 14:55-64; Z̄aa 18:19-24)

⁶⁶ Iyi iju í má ɲɔi igbei in̄e ngboi Zuifu ɲau à tɔtɔ nɔ in̄e ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau do woo kɔ in̄e ɲa si wooda ɲau à b̄ɔɔ Jesu bi igbei woo kiiti n̄ɲa.

⁶⁷ Nɔ à beee à ni, s̄ɔ wa bii awɔu in̄e iyi Ilaaɔ í cicaui. ɲɔi Jesu í je n̄ɲa í ni, baa bii ñ s̄ɔ ɲe í kaa dasi naane ɲa.

⁶⁸ Nɔ bii ñ bee ɲe ide ɔɔ í kaa j̄eem ɲa.

⁶⁹ Amma hai n̄sei amu Amai Aman̄e an bubai si awɔ n̄jei Ilaaɔ ilu gbugbā.

⁷⁰ ɲɔi aɲa fei à ni, debei, awɔu Amai Ilaaɔi? ɲɔi í je n̄ɲa í ni, oo, amu Amai Ilaaɔi si bei í fou ɲa.

⁷¹ ɲɔi à ni, seeda yoomai à waa degbe má. Awa taka nwa à gbɔɔ t̄a hai si ḡelee.

23

À b̄ɔɔ Jesu bi Pilati

(Cɔ Matie 27:1-2, 11-14; Maaku 15:1-5; Z̄aa 18:28-38)

¹ Nɔ aɲa fei à dede à b̄ɔɔ Jesu bi Pilati.

² ɲɔi à l̄əsi dulum ku m̄aa à ni, à ba in̄eɛu ih̄e í wasi ku kɔ in̄e ɲa si bisi bei aa ce a j̄e ile nwa igū nɔ wa ganji a s̄aa ilaalu nlai Romu fīai l̄empoo. Si anyii n̄ju má í ya maa kpe arae amanlu, nɔ í ni n̄juu in̄e iyi Ilaaɔ í cicaui.

³ Nɔ Pilati í beee í ni, awɔi ì j̄e ilaalui Zuifu ɲa? Nɔ Jesu í j̄eaa í ni, oo, si bei ì fɔ.

⁴ Nɔ Pilati í s̄ɔ in̄e ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau do zamaau í ni, n kù ye taale k̄ama si mɔkɔu ih̄e.

⁵ Amma à la do gbugbā à waa ni, í ya maa kosi in̄e ɲa ijai do cioe iyi í ya maa ce n̄ɲa. Hai ilei Galileei í sintie nɔ í b̄ɔ si ilei Zudee fei í bei í to wa ih̄e ma n̄sei.

À b̄ɔɔ Jesu si wajui Herodu

⁶ Iyi Pilati í gbɔ b̄eɛb̄e, ɲɔi í bee í ni, kù j̄e mɔkɔu in̄ei Galileei ba.

⁷ Nɔ í gbɔ à ni Jesu wa naai hai si ilei bommai Herodu. ɲɔi í ni a b̄ɔɔe bi Herodu. Wee waati b̄eɛb̄e Herodu mɔ í wa Zeruzalem̄u.

⁸ ɲɔi à b̄ɔɔ Jesu bi t̄e. Iyi Herodu í ye Jesu ɲɔi in̄e í d̄ɔ ntɔ ntɔ, si na iyi í j̄ò hai ku kpei wa de ku yɔɔ, na irii laabaat̄e iyi í gbɔ à ya maa f̄ou. ɲɔi í bi ku cea n̄ju maamaake ɔɔ.

⁹ ɲɔi í bee Jesu ide nkpɔ nkpɔ amma Jesu kù j̄eaa ide k̄ama.

¹⁰ Wee in̄e ngboi woo weei Ilaaɔ ɲa do woo kɔ in̄e ɲa si wooda ɲau à wa b̄e, à waa m̄aa dulum do gbugbā.

11 Nɔi Herodu í jò à daa si ibo ku sɩa gɔ nɔ nɔ do soogee ɲa à waa yaakoε nɔ à wasi ku buu. Si anyii nɔ nɔ í jò à nyiðe bi Pilati má.

12 Herodu do Pilati wee mbεε ɲai wo, amma ajo ɲu bei à dɔ.

À ye taalei Jesu a ba a kpaa

(Cɔ Matie 27:15-26; Maaku 15:6-15; Zāa 18:39-19:16)

13 Pilati í kpe ine ɲboi woo weei Ilaaɔ ɲa do ine ɲbo ɲa do zamaa nkpo má í tɔtɔ ɲa.

14 Nɔ í sɔ ɲa í ni, ì naam məkou ihē wa ɲa, ì ni wa kɔ ine ɲa si bisi bei aa ce a jèð ile nwa igũ do ile. Nɔ wee ñ beεe ideu si waju nɲe ihē, amma n kù ye si məkou ide kāma iyi ì waa yeð taalee ɲa.

15 Nɔ Herodu mɔ kù ye sie taale kāma. Na ɲoi í ce í jò à nyiðe wa ihē. Məkou kù ce kurara kāma iyi í to a kpaa.

16 Na nɲu, an jò a teaa kpɔtɔ nɔ n jò ku neε. [

17 Wee si jingau iku ku kua fei tilasi Pilati í ya jò inei piisɔ akāi.]

18 Nɔi aɲa fei à dɔ anu hee lele à waa ni, kpa ine ihē nɔ i jò nwa Barabasi.

19 Wee à mu Barabasi à dasie piisɔi wo na kosi iyi í ce si inɔ ilu nɔ í nyi í kpa ine gɔ má.

20 Nɔi Pilati í bee ɲa ide má si na iyi í jò í dasi idɔ nɲu ku jò Jesu.

21 Nɔi à dedeɔ hoyaa hoyaa à wasi ku ni, kpakpae si jli ku gaau.

22 Nɔi Pilati í bee ɲa ise gbεetasiaε í ni, laalɔ yoomai í bei í ce. Amu n kù ye sie ɲgɔgɔ iyi í to iku. Na nɲu, an jò a teaa kpɔtɔi nɔ n jò ku neε.

23 Amma bei Pilati wa fɔ fei, bεεbe moi ine ɲau à ya dɔ anu hee lele a maa ni, kpakpae si jli ku gaau. Nɔi anu ku dɔ ɲau í kāmiaε.

24 Nɔ Pilati í dasi idɔ nɲu ku ce bei à biu.

25 Nɔ í jò ɲa ine iyi à biu, ine iyi à dasi piisɔ na kosi do ine ku kpau, nɔ í da ɲa Jesu si awɔ a cea bei à bi.

À kpakpa Jesu si jli ku gaau

(Cɔ Matie 27:32-44; Maaku 15:21-32; Zāa 19:17-27)

26 Nɔi ine ɲau à gbā Jesu à waa neðe. Waati iyi à waa neðeu, ɲoi à ko məkɔ gɔ iyi à ya kpe Simɔ, inei Sireni. Məkou wa baai hai ikoε. Nɔi à muu à kāa jli ku gaau ku toò Jesu.

27 Nɔ zamaa nla gɔ wa tooe. Si inɔ ɲa inaabo gɔ ɲa à wa be à kpata à waa cā kpokpo na irie.

28 Iyi Jesu í sinda í cɔ ɲa ɲoi í ni, iɲe inaaboi Zeruzalemu ɲa, i maà kpata na irim, amma i kpata na iri nɲe do na irii ama nɲe ɲa.

29 Ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ ɲei, ajo wa naa iyi ine ɲa aa ni, ilu inɔ didɔi gbenda ɲa do inaabo ɲa iyi a kù bí, do inaabo ɲa iyi ama kù mɔmɔ si amɔ ɲa.

30 Waati bεεbei aa maa sɔ iri kuta ɲa a ni, i cuku i bata wa wa ɲa. Nɔ aa sɔ geete ɲa a ni, i bii wa wa ɲa.

31 Ntɔ ntɔ, ñ wa n sɔ ɲe, bii ine ɲa à waa cea jli tūtū dimi be ihē, beirei aa na a cea jli ngbe.

32 Waati iyi à waa neð Jesu à kooð woo ce laalɔ minji gɔ ɲa mɔ iyi aa kpa ɲa do nɲu ajo.

33 Nɔi à to inya iyi à ya kpe kokoi iriu. Bei à kpakpa Jesu si jli ku gaau. Be moi à kpakpa woo ce laalɔ minji ɲau, ine akā ikpa awɔ nɲε, ine akā mɔ ikpa awɔ cangaε.

34 Nɔ Jesu í ni, Baaba, kpa ide i dulum du ɲa, domi a kù mà mii iyi à waa ce.

Si anyie sooge ηau à ta kpasa si j̄nεε ηa a ba a ye iyi ine fei á ba. Bεεbei à ceò ikp̄ei j̄nεε ηau.

³⁵ N̄oi zamaau í wa be wa c̄o. N̄o ine ngbo ηau à yaakoe à waa ni, í faaba ine ḡo ηa. To, kú faaba arae be bii n̄h̄yi í je ine iyi Ilaaḍ í cicau.

³⁶ N̄oi sooge ηa m̄o à sekee sie aηa m̄o à koo à waa yaakoe n̄o à naa inyi ikā ku m̄o.

³⁷ N̄o à s̄o à ni, bii aw̄oi í je ilaalui Zuifu ηa, aw̄o takae faaba arae.

³⁸ Si dee deei antai irie à k̄o à ni, ine ih̄ei í je ilaalui Zuifu ηa.

³⁹ Ine akāi woo ce laalo ηa iyi à kpakpa si j̄li n̄ou wa s̄ḍ Jesu ide nfe wa ni, kù je aw̄oi ì je ine iyi Ilaaḍ í cicau ba.

To, faaba arae n̄o í faaba awa m̄o.

⁴⁰ Amma ine akāu m̄o í j̄eaa í ni, í kù waa ce njoi Ilaaḍ, baa aw̄o iyi in̄eò fei í waa ye ijuukp̄a akā?

⁴¹ Bii awai à waa kp̄a iju beεε, dee deei, domi à waa s̄a nwa gbesei mii iyi à ce. Amma n̄je kù ce laalo k̄ama.

⁴² N̄oi í sinda í s̄ḍ Jesu í ni, waati iyi aa koo í je bommae n̄o í nyi wa si andunya m̄a, ye gigim.

⁴³ N̄o Jesu í j̄eaa í ni, nt̄o nt̄o, ñ wa n s̄ei, nnyi m̄om aa wεε do amu lelei Aḍ.

Waati iyi Jesu í ku

(C̄o Matie 27:45-46; Maaku 15:33-41; Z̄aa 19:28-30)

⁴⁴ N̄oi zakai dasā nk̄pau ilu í kuku si andunya fei hee í koo í to is̄o m̄eetai ale.

⁴⁵ Waati iyi ilu kuku í ce n̄oi ridooi k̄pas̄ei Ilaaḍu í ga í kp̄e minji.

⁴⁶ N̄o Jesu í la do gbugh̄a í ni, Baaba, ñ daae hundem si aw̄o. Iyi í f̄o beεεbe n̄o í ku.

⁴⁷ Iyi ine ngboi sooge ηau í ye mii iyi í ceu, n̄oi í saabu Ilaaḍ í ni, nt̄o nt̄o in̄εu ih̄e kù ne taale k̄ama.

⁴⁸ N̄o ine ηa m̄o iyi à naa ku c̄o mii iyi á na ku ceu fei à ȳo n̄o à sinda à ne do in̄o ku f̄o n̄la n̄la.

⁴⁹ Ine ηa iyi à m̄a Jesu fei do inaabo ηa iyi à tooe wa hai ilei Galileeu, à leek̄i hee j̄lij̄i à waa c̄o mii iyi wa ce.

À dasi ikui Jesu bale

(C̄o Matie 27:57-61; Maaku 15:42-47; Z̄aa 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ M̄ok̄o ḡo iyi à ya kpe Zozefu, inei Arimatee ilu akāi Zuifu ηau í naa be. M̄ok̄o ine dee deei, wa ce j̄iida, n̄o í wεeò kp̄aa ku c̄o iyi Ilaaḍ á na ku je bommae. Í wa si iḡbei woo kiiti ηa, amma kù jesi ide n̄ηa iyi à j̄ile a cea Jesu wo.

⁵² M̄ok̄o í b̄o bi Pilati í koo í t̄o ikui Jesu.

⁵³ N̄oi í kitae wa hai si antai j̄li ku gaauu n̄o í b̄iie do ac̄o f̄ufu tit̄o ḡo í bei í koo í suu. Í suu í isai kuta ḡo iyi à gbe wo n̄o a kù si ine ḡo be tit̄a.

⁵⁴ Wee aj̄oi s̄oalui kus̄mii, iyi hai aleu aj̄oi kus̄m̄iu á sinti.

⁵⁵ N̄oi inaabo ηa iyi à too Jesu wa hai ilei Galileeu à too Zozefu n̄o à ye bal̄eu do b̄ei à si Jesu fei.

⁵⁶ N̄oi à sinda à b̄o ide à koo à ce s̄oalui ikpo ku d̄s̄ in̄unu do tulare ηa wa.

Si aj̄oi kus̄m̄iu n̄o à s̄mi si bei wooda í f̄o.

24

Kuj̄ti Jesu hai si bale

(C̄o Matie 28:1-10; Maaku 16:1-8; Z̄aa 20:1-10)

¹ Ajo ama azuma daadaakou inaabo nau à bɔ bi baleu à waa mu ikpo nna na do tulare jiida iyi à ce sɔɔluɛu.

² Nɔi à ba kutau í bimbili hai andei baleu.

³ Nɔi à lɔ inɔ baleu amma a kù yɛ ikui Jesu bɛ.

⁴ Si bei à waa leeki do bitiu nɔi amanɛ minji gɔ na à naa si na à waa dasi jaac ku daana gɔ na.

⁵ Nɔi inaabo nau à waa ce njo nɔ à kɔmba iri nna ile, nɔ inɛ nau à sɔ na à ni, na mii í ce í waa dede ilu hunde bi ku wai iku na.

⁶ Kù wa ihɛ má, nje í jì hai si bale. I ye gigii ide iyi í sɔ nɛ si waati iyi í wa Galilee na.

⁷ Í ni kù nɛ bei á ce iyi a kù mu nɔu Amaí Amanɛ a kù dasi nɔu si awɔi ilu dulum na. Í ni aa kpakpa nɔu si jìi ku gaauu, amma nɔu á jì má si ajo mɛɛtasia.

⁸ Nɔi inaabo nau à ye gigii ideí Jesuu.

⁹ Nɔi à sinda à nɛ hai bi baleu. Nɔ bei mii nau í ce fei à koo à sisia mɔcɔ maatakã nau do inɛ na iyi à gbeu fei.

¹⁰ Maari inɛi Madala do Zoana do Maari iyɛi Zaaki do inaabo gɔ na má, aɔai à koo à sɔ woo bɛ nau ideu.

¹¹ Amma ideu wa jɛ nɔai bei ara, a kù dasi ideí inaabo nau naanɛ. [

¹² Do nɔu fei Pɛɛ í dede í sei í bɔ bi baleu. Iyi í to í bate í cɔ inɔ baleu, amma acɔ iyi à woo dou nɔu akãí í ye wa timbi ile, nɔ í sinda í nyi kpasɛ do bitii.]

Jesu í tusea mɔcɔ minji gɔ na arae

(Cɔ Maaku 16:12-13)

¹³ Si ajo akãu mɔcɔ minji gɔ na à waa bɔ ilu gɔ iyi à ya kpe Emayusi. Zakai kilo maatakãí í jìò Zeruzalemɛu.

¹⁴ À waa nya faajii mii na iyi í ceu fei à waa neò.

¹⁵ Iyi à wasi ku nya faajii ideu, nɔi Jesu takae í sekee si na aɔaò na à waa ne ajo.

¹⁶ À yɔɔ amma ngɔgɔ í ganji na a màa.

¹⁷ Nɔ í bee na í ni, ide yoomai í fɔ ì waa neò beɛbɛ na. Nɔi à leeki à beje waju do inɔ ku fɔ.

¹⁸ Inɛ akã iyi à ya kpe Keleopa í ni, bii kù jɛ awɔ akã baa si, yooi í wa si Zeruzalemɛu iyi kù mà mii iyi í ce si ajo gbeejiu ihɛ.

¹⁹ Nɔi í bee na í ni, mii í ce.

Nɔi à ni, ideí Jesu inɛi Nazaretu ni. Mɔkɔu walii ilu gbugbãí si ice do si ide ku fɔ si wajui Ilaaɔ do si wajui amanɛ na fei.

²⁰ Nɔi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ na do inɛ ngbo nwa na à daa inɛ na si awɔ à ye taaleɛ à kpakpae si jii à kpa.

²¹ À waa tamaa nɔui á faaba inɛi Izireli na wo, amma ajo mɛɛtaei ihɛ iyi ideu í ce wa tã.

²² Si anyii nɔu, inaabo gɔ na si inɔ nwa à naa à gidi wa do ideu má. Inaabo nau à dede daadaakɔ à bɔ bi baleu.

²³ Iyi à to nɔ a kù ye ikui Jesuu bɛ. Nɔi à naa à sɔ wa à ni amaleka na à naa si aɔa nɔ à sɔ aɔa à ni í jì má.

²⁴ Nɔi inɛ gɔ na hai si inɔ nwa à bɔ bi baleu nɔ à koo à ba mii nau í ceí dee dee si bei inaabo nau à sɔ wau, amma a kù ye nɔu takae.

²⁵ Nɔi Jesu í sɔ na í ni, inɛ hai nɛ bisii nɔi, í ci ya dasi ide iyi walii na à fɔ fei naanɛ gbãa gbãa na.

²⁶ Kù nɛ bei á ce iyi inɛ iyi Ilaaɔ í cicau kù ye ijuukpã, inɛ na a bei a ye amboeɛ.

27 Nɔi í sisi nɔa ide iyi à fɔ si kukɔi idei Ilaaɔ fei si gāmei nɔu takae. Í sintiei hai si tiai Moizi do ti walii nɔu fei.

28 Waati iyi à maai si ilu bii à waa bɔu, nɔi Jesu takae í ce bei ine iyi wa bɔ waju.

29 Nɔi à mante manteɛ à ni ku gbe bi aɔa domi ale í le tã nɔ inunu wa la. Nɔi í sinda wa í naa í gbe bi tu nɔa bɛ.

30 Nɔi aɔaɔ nɔa à waa je. Waati iyi à waa jɛu nɔi í so pɛɛu í ce si kutɔɔ í bei í bububuɛ nɔ í na nɔa.

31 Waati bɛɛbei iju nɔa í cɪ bei nɔ à màa. Amma tengi be má gbakã à kuae.

32 Nɔ à sɔ nɔe à waa ni, baa si waati iyi wa sɔ wa idei kukɔi Ilaaɔu hai si kpāau wa inɔ nwa kù tũ de.

33 Nɔ aɔa mɔ à dede gbakã à nɛ ikpa Zeruzalemu. Iyi à to bɛ à koo à ba mɔcɔ maatakã nɔu à waa tɔtɔɔ do ine gɔ nɔa.

34 Nɔi ine nɔa iyi à tɔtɔɔ nɔu à waa sɔ amanɛ minji nɔu mɔ à ni, Lafɛi í jli hai si bale ntɔ ntɔ, nɔ í nyisi arae bi Simɔɔ.

35 Nɔ amanɛ minji nɔu mɔ à sisi nɔa mii iyi í ba aɔa si kpāa do bei aɔa à mà Jesu si waati iyi wa bu pɛɛu.

Jesu í tusea mɔcɔ maatakã nɔu arae

(Cɔ Matie 28:16-20; Maaku 16:14-18; Zāa 20:19-23; IWB 1:6-8)

36 Iyi à wasi ideu ku fɔ bɛɛbɛ, nɔi nɔu takae í faata wa si anini nɔa [nɔ í ni, Ilaaɔ ku mu nɔe laakai ku sũ.]

37 Nɔi nɔo í mu nɔa, zigi nɔa í da. À tamaa bei Zlii.

38 Nɔi í bee nɔa í ni, mii í ce ì waa biti nɔa. Na mii í ce dimii lasabuu ihɛ í wa si ido nɔe.

39 I cɔ awɔm do isem nɔa. Amui, i lum i cɔ nɔa. Zlii ci ya nɛ ara do kũkũ si bei ì waa yem nɔu ihɛ nɔa. [

40 Iyi í fɔ bɛɛbɛ í tã nɔ í nyisi nɔa awɔɛ do isɛɛ nɔa.]

41 Nɔi inɔ didɔ nɔa í jɔ a kù dasi naanɛ gbāa gbāa nɔ à wa si biti nla nla, nɔi í jɔ í bee nɔa í ni, i kù nɛ mii ku je gɔ ihɛ nɔa?

42 Nɔi à nya cɛɛ ku banda akã à naa.

43 Nɔ í gba í nɔɔ si waju nɔa.

44 Nɔi í ye nɔa gigi í ni, ide nɔa iyi ñ sɔ nɔu mbe si waati iyi ñ wa inɔ nɔe wo. Ñ tako ñ sɔ nɔe wo ñ ni mii nɔa iyi à kɔ na irim si tiai woodai Moiziu do si ti walii nɔu do si iri ku kãi Davidi nɔu kù nɛ bei á ce iyi kù ce.

45 Nɔi í mu nɔa laakai jiida ku ba a gbɔ yaasei kukɔi idei Ilaaɔu.

46 Nɔ í sɔ nɔa í ni, bɛɛbei à kɔɔ à ni amu iyi Ilaaɔ í cica an ye ijuukpā. Aa kɔam, amma an jli hai si bale si aɔ mɛetasia.

47 Nɔ aa waazo do irim si dimi fei, aa sintii hai Zeruzalemu. Aa waazo a kpe ine nɔa a kpaasi ido nɔ Ilaaɔ ku kpa idei dulum du nɔa.

48 Inɛi aa je sɛɛdai ide nɔu bɛ fei nɔa.

49 Nɔ an samba nɔe mii iyi Baam í wã nɔe dou wa. Amma si iluu ihɛi aa maa wa nɔa hee gbubgãi Ilaaɔ ku naa si nɔe wa.

Jesu í nyi kɔkɔi Ilaaɔ má

(Cɔ Maaku 16:19-20; IWB 1:9-11)

50 Nɔi Jesu í gbã mɔcɔɛ nɔu í fitaɔ nɔa hai inɔ iluu. Nɔ í bɔɔ nɔa hee ikpa Betani, nɔ í wu awɔ lele í wee nɔa.

51 Waati iyi wa wee nɔa, nɔi í sekɛɛ hai bi tu nɔa [nɔ í so arae í nɛ lele.]

52 Aɔa mɔ [iyi à gule à tɔɛ nɔi] à nyi ikpa Zeruzalemu do inɔ didɔ nla nla.

53 Nɔ kpasɛi Ilaaɔ bei à ya maa wa waati kãma fei a maa saabu Ilaaɔ.

Laabaau jüida iyi Zāa í kò

Inya kumá do idei kuwεε

¹ Hee a maa taka andunya ine gò í wεε à ya kpoo Ide. Ideu í wεεi do Ilaaḏ. Ideu takæ Ilaaḏi.

² Ideu nje í wεεi hai sinte do Ilaaḏ.

³ Nηui í taka mii baa yooma fei, nò nkāma kù wεε iyi kù je nηui í takæ.

⁴ Nηu takæi í je irii kuwεεu, nò kuwεεu í máa ine ηa inya.

⁵ Inya kumáú í mái do si ilu kuku fei, nò ilu kukuu kù yòkò kù kāmiaε *.

⁶⁻⁷ Mòkò gò í wεε iyi à ya kpe Zāa. Nηui Ilaaḏ í be wa ku naa ku jea ine ηa seḏai inya kumáú, nò ine fei ku dasiò inya kumáú naane do saabue.

⁸ Zāa takæ kù je inya kumáú, amma à bəə wai ku je seḏai inya kumáú.

⁹ Inya kumáú nηu akāi í je inya kumáú ntò iyi í naa si andunya ku ba ku jò ine fei ku ye ilu.

¹⁰ Ine iyi í je Ideu í wa si andunya wo. Do saabuei Ilaaḏ í takaò andunya. Do nηu fei, inei andunya ηa a kù màa.

¹¹ Bi inεε ηai í naa nò inεε ηau à kəsie.

¹² Amma ine ηa iyi à gbaa nò à dasie naane í mu nηa kpāa a jeò amai Ilaaḏ ηa.

¹³ A kù je amai Ilaaḏ í na wa wooda, amma didḏ do ntò í naai hai bi Jesu Kirisi. Kù je do idəbii amane ηa, ti Ilaaḏi.

¹⁴ Ideui í baa í je amane. Í kḏò didḏ nò beεbe moi í kḏò ntò, nò í ba wa kuwεε. À ye amboεε, à cəə do laakai, dimii amboεε iyi Ilaaḏ Baaba í na Ama akāεu.

¹⁵ Zāa í jea ine ηa seḏae, í la í ni nηu mbe ine iyi nηu í fə ideεu nηu í ni á na ku naa si anyii nηuu, amma í re nηu domi í wεε hai waati iyi a kù bí nηu.

¹⁶ Si amani nlaεu awa fei à ba andi baa nwa, nò à ba didḏ si antai didḏu.

¹⁷ Hai bi Moizii Ilaaḏ í na wa wooda, amma didḏ do ntò í naai hai bi Jesu Kirisi.

¹⁸ Inε kāma kù ye Ilaaḏ Baaba ajò kāma. Ama akāε iyi í wa bi tεεu nηu takæ Ilaaḏi. Nηui í jò à màa.

Idei Zāa woo dasi inyi

(Cə Matie 3:1-12; Maaku 1:1-8; Luku 3:1-8)

¹⁹ Ajò nηu gò ine ngbòl Zuifu ηa iyi à wa Zeruzalemu à be si Zāa woo weei Ilaaḏ ηa do inei Levi ηa a koo a beεε a ni, awòl yoo.

²⁰ Njòl Zāa í je nηa í fə si bantuma í ni, n kù je ine iyi Ilaaḏ í cica.

²¹ Njòl à beεε à ni, debei, awòl yoo. Awòl Elii walii nlai takou? Nò í ni, aawo. N kù je Elii. Nò à beεε má à ni, awòl ì je walii iyi á na ku naau? Nò í ni, aawo.

²² Njòl à beεε má à ni, debei, awòl yoo. Sə wa ku ba ka ba iyi aa kaa sisia ine ηa iyi à be wa wa. Beirei awə takæ ì waa nia aræ.

²³ Njòl Zāa í so ide iyi walii Ezai í tako í fəu í je nηa do í ni, Amui ñ je ine iyi wa ḏs anu si gɓabua wa ni, I teese kpāai Lafεε kù tε ηa.

²⁴ Wee ine ηa iyi à be wa ηau, Farisi ηai.

²⁵ Njòl à bee Zāa à ni, ì ni í kù je ine iyi Ilaaḏ í cicau, í kù je Elii, í kù nò í kù je walii iyi á na ku naau. To, na mii í jò ì ya maa dasi ine ηa inyi.

²⁶ Njòl Zāa í je nηa í ni, amu inyii ñ wa n dasi ine ηa, amma ine iyi á na ku naau í wa anini nηe nò í kù màa ηa.

* **1:5 kù yòkò ku kāmiaε** Tia nwo gò ηa à ni kù gbaa.

27 Nηui á naa si anyim. Nɔ n kù tosi n fū baa ikūi baataa.

28 Ide ηau ihē fei Betanii í ce. Betaniu do ikpa nunui daakɔi idoi Zuudēei í wa. Tengi bei Zāa wa dasi ine ηa inyi.

Jesui í je angudāi Ilaaō

29 Iju kumáe ηoi Zāa í ye Jesu wa naa sie, ηoi í sō ine ηa í ni, i cɔɔ ηa. Ine ihēi í je angudāi Ilaaō iyi á nya dulum dii inei andunya ηa ku neɔ.

30 Ideei n̄ tako n̄ fɔ wo n̄ ni ine gɔ wa naa si anyim iyi í rem, domi nje í wee hai waati iyi a kù bí amu.

31 Amu takam n kù mà mà nηui à ni á na ku naau wo, amma amu n̄ naa ku dasi ηe inyii ku ba inje inei Izireli ηa í màa ηa.

32 N̄oi Zāa í sō ηa má í ni, n̄ ye Hundei Ilaaō wa kita sie wa hai lele. Hundeu í yei bei ankasiidi.

33 Amu mɔ n kù mà mà nηui à ni á na ku naau wo. Amma Ilaaōi í b̄em wa n naa n dasi ine ηa inyi. Nɔ nηui í s̄om mii iyi á jò n màa. Í ni an ye ine gɔ iyi Hundei nηu á kita ku de sie wa nɔ ku maa wa be. Nηui á daa ine ηa si Hundei nηu.

34 N̄ yɔɔ, nɔ n̄ wa n jea ine ηa seeda iyi nηui í je Amai Ilaaō.

Mɔcɔ sintei Jesu ηa

35 Iju kumáe Zāa í wa be má, wa leekí do mɔcɔ minjie gɔ ηa.

36 N̄oi à ye Jesu wa lɔ nɔ Zāa í ni, i cɔɔ ηa. Ine ihēi í je angudāi Ilaaō.

37 Iyi mɔcɔ ηau à gbɔ ideu ηoi à too Jesu.

38 N̄oi Jesu í sinda í ba à waa too nηu wa, nɔ í bee ηa í ni, mii í waa de ηa. N̄oi à ni do fee nηa, Rabi, waatɔ m̄eetu. N̄oi à beee à ni, iwoi í je kpasēe.

39 N̄oi í je nηa í ni, i naa í cɔ ηa. Nɔ à tooe à koo à cɔ bii í wa nɔ à hoe be. Ideu ihē í cei ale zakai isɔ m̄ee.

40 Ine akāi amane minji ηa iyi à gbɔ idei Zāa nɔ à too Jesuu, nηui í je Anderee, ifɔi Simɔɔ Piεe.

41 Iyi í sekεε hai bi Jesu gbakā í koo í kpe Simɔɔ igbāe nɔ í s̄ɔɔ í ni, à ye ine iyi Ilaaō í cicau.

42 N̄oi í b̄ɔɔ Simɔɔ bi Jesu. Iyi Jesu í cɔɔ nɔ í ni, n̄ mà iyi awɔi ì je Simɔɔ amai Zāa, amma Sefasii aa ya kpee bebei. (Iriu be do Piεe fei, yaaseei í je kuta.)

Jesu í kpe Filipu do Natanieli

43 Iju kumáe Jesu í dasi idɔ nηu ku bɔ ilei Galilee. Iyi í to be ηoi í ko Filipu nɔ í s̄ɔɔ í ni, toom wa.

44 Wee Filipu inei Besaidai. Anderee do Piεe ηa mɔ inei ilu be ηai.

45 N̄oi Filipu í koo í deɔ Natanieli í s̄ɔɔ í ni, à ye ine iyi Moizi í kɔ idee si tiai woodau nɔ walii ηau mɔ à fɔ idee. Ineεu nηui í je Jesu inei Nazareti amai Zozefu.

46 N̄oi Natanieli í beee í ni, ine jiida gɔ á yɔkɔ ku fita hai Nazareti mbe? N̄oi Filipu í ni, naa í koo í cɔ.

47 N̄oi à waa koo. Iyi Jesu í ye Natanieli wa naa bi t̄e ηoi í ni, i cɔ ηa, amai Izireli takaei wa naa be, kù ne taki k̄ama si idɔe.

48 N̄oi Natanieli í beee í ni, hai iwoi ì mà̄m. N̄oi Jesu í ni, baa hee Filipu koo maa kpee wa n̄ yeε icui j̄li ndii figiu ih̄ɔ.

49 N̄oi Natanieli í ni, M̄eetu, awɔu Amai Ilaaōi, awɔu Ilaalui Izirelii.

50 N̄oi Jesu í j̄ea í ni, ì dasim naane t̄a si na iyi í j̄ò n̄ ni n̄ yeε abe j̄li ndii figiu ih̄ɔ? Aa ye ngɔɔ iyi í la í re iyi be.

51 Nɔ í ni má, ntɔ ntɔ n̄ wa n s̄ɔ ηe, aa na i ye lelei Ās í c̄l ηa nɔ amalekai Ilaaō ηa aa gū a maa kita si amu Amai Amanε.

2

Abōdō iyi à ce Kana

- 1 Si ajō mēetasiaē n̄jōi à waa ce abōdō gō Kana ilei Galilee. Nō iyēi Jesu í wa bē.
 2 Nō à kpe Jesu do mōcōe n̄a mō bi ku ce abōdō.
 3 N̄jōi atē vēe n̄n̄a í na í tã nō iyēi Jesu í koo í s̄sō í ni, aṅa a kù nē vēe má.
 4 Nō Jesu í jēaa í ni, yaayi, awō si aa s̄m̄ mii iyi an ce. Waatim kù to titā.
 5 N̄jōi iyēu í s̄sō woo ce icē n̄au í ni, i ce bēi í s̄sō n̄e fei.
 6 Wee tengi bii à waa ce abōdō boonyi mēefa gō n̄a iyi à ce do kuta à wa bē, si bēi Zuifu n̄au à ya kpā si inyii awala n̄n̄a. Boonyi akā fei á yōkō ku gba inyi zakai jōlō jōnka mēe wala mēefa.
 7 Nō Jesu í s̄sō woo ce icē n̄au í ni, i kpā inyi i cuusi boonyi n̄au ku kō n̄a. Nō à kpā à cuusi hee fei ndēe í kō.
 8 N̄jōi gbakā Jesu í ni a bu a koo a na inē ngboi abōdō, nō à bu à waa bō ku náa.
 9 Amma hee a maa náa, í kpaasi vēe tã. N̄jōi inē ngbou í tiēe. (Kù mà hai bii í naa, amma inē n̄a iyi à kpā inyiu wa ngu n̄a à mà.) Iyi í tiēe nō í kpe mākō titō, 10 í s̄sō í ni, atē iyi í d̄s̄ ku moi à ya tako a naaō wa, bii inē n̄a à mō hee à yo a bēi a na n̄a iyi kù d̄s̄ s̄aa s̄aa. Amma awō, did̄s̄ui ì singa hee í to n̄s̄e.
 11 Iyi bēi í jē maamaake sinte iyi Jesu í ce. Kana bēi í coo si ilei Galilee. Do yaase bēebēi í nyisiō amboeē nō mōcōe n̄a à dasie naanē.
 12 Si anyii n̄n̄u nō i bō Kaperanumu, n̄n̄u do iyee do ifōe n̄a do mōcōe n̄a, amma a kù kpe bē.

*Jesu í wa bantumai kpasēi Ilaā**(Cō Matie 21:12-13; Maaku 11:15-17; Luku 19:45-46)*

- 13 J̄ngauí Zuifu n̄a iyi à ya ni j̄ngauí Iku ku kuauí í maai wa. N̄jōi Jesu í bō Zeruzalēmu.
 14 Waati iyi í to bē, í bō bantumai kpasēi Ilaā nō í ba woo ta ketē do angudā do ankasiidi n̄a si bantumai kpasēu do inē n̄a iyi à buba à waa kpaasi fia.
 15 N̄jōi í ce kolongbai ikū nō í leleō aṅa fei hai bē, hee do angudā do ketē n̄au fei. Nō í fuka taabui woo kpaasi fia n̄au í nikā fia n̄n̄a.
 16 Nō í s̄sō woo ta ankasiidi n̄au í ni, i fitaō mii n̄au bē hai ihē. I maà sinda kpasēi Baam ajà n̄n̄e.
 17 Iyi mōcōe n̄au à gbō bēebē n̄jōi à ye gigii kukōi ideí Ilaā iyi í ni, ñ nē himma si icēi ileu hee wa bi ku kpam.
 18 N̄jōi Zuifu n̄au à bēee à ni, maamaake yoomai aa yōkō i ce nwa ku ba ka mà iyi ì nē kpāi bēebē ku ce.
 19 N̄jōi Jesu í jē n̄n̄a í ni, i lēge ileu ihē n̄a nō si afei ajō mēeta an dedeē má.
 20 N̄jōi Zuifu n̄au à s̄sō à ni, ad̄s̄ ciiji do mēefai à ce à bēi à maō ileu ihē. Beirei aa ce í dedeē si afei ajō mēeta.
 21 Amma ideí ile iyi Jesu wa fōu, arāeí wa fāa.
 22 Na n̄n̄u, waati iyi Jesu í j̄l̄ hai si balē, mōcōe n̄a à ye gigii iyi í fō ide bēebē wo. Nō à dasi kukōi ideí Ilaā naanē do ide n̄a iyi Jesu í tako í s̄sō n̄au.

Jesu í mà idōi inē fei

- 23 Si bēi Jesu í wa Zeruzalēmu si waatii j̄ngauí Iku ku kuau, inē n̄a à ye maamaake n̄a iyi í ya maa ce nō inē nkpō í dasie naanē.
 24 Amma Jesu kù na n̄a ara domi í mà idōi inē fei.
 25 Kù bee hee a sisia n̄n̄u daai amanē domi n̄n̄u takāe í mà mii iyi í wa si idōi amanē fei s̄aa s̄aa.

3

Jesu do Nikodemu

1-2 Idū ajo nḡu gō mākō gō í bō bī Jesu à ya kpoo Nikodemu. Mākōu Farisii, nō wa je inē ngboi Zuifu gō ḡa. Iyi í to bī Jesu ḡoi í ni, Mēetu, à mà iyi Ilaaḡi í bēe wa í naa í kō nwa si cio. À mà bēebei si na iyi í jò inē gō kù wēe iyi á yōkō ku ce maamaake ḡa iyi ì ya maa ce bii kù je Ilaaḡi í wēe do lafēe.

3 ḡoi Jesu í jeaa í ni, ntō ntō ñ wa n sēei, nō a kù bī inē ise gbeejisia kaa yōkō ku ye andunya titōi Ilaaḡ.

4 Amma Nikodemu í bēe í ni, inē iyi í la tā, beirei aa ce a búu má. Á nyi inōi iyēe a bei a buu ise gbeejisia máí?

5 ḡoi Jesu í jeaa í ni, ntō ntō, bii kù je inyi do Hundeí Ilaaḡi í bī inē gō, lafēe kaa yōkō ku lo andunya titōi Ilaaḡ.

6 Amane amanei í ya bí, Hundeí Ilaaḡ mō hundei í ya bí.

7 Ñ sēe ñ ni, í gbe a bī inē ise gbeejisia. Amma maà jò ideu ku muē biti.

8 Fufu í ya maa cei do bii í bī, nō ì ya maa gbō ibae, mà irei. Amma í kaa mà hai bii wa naa hee má je bii wa bō. Bēebei mōi í ye do inē iyi Hundeí Ilaaḡ í bī fei.

9 ḡoi Nikodemu í bēe í ni, beirei á ce ku ce.

10 ḡoi Jesu í jeaa í ni, awōi ì waa kō inēi Izireli ḡa si cio nō í kù mà yaasei ideu bēe?

11 Ntō ntō ñ wa n sēe, ide iyi à màì à waa fō, nō à waa je sēedai mii iyi à ye. Amma do nḡu fei, í ci ya jesi sēeda nwa ḡa.

12 Ñ wa n sō ḡe ide iyi wa ce si andunya nō í kù dasi naane ḡa. To, bii bēebei, nō beirei aa ce í dasi naane ḡa bii n sō ḡe mii ḡa iyi wa ce lelei Aḡ.

13 Ine gō kù wēe iyi í bō lelei Aḡ bii kù je amu Amaí Amane, amu iyi ñ kita wa hai lelei Aḡ.

14 Si bei Moizi í kōa njo si ḡi í wuu lele si gbaau, bēebei mōi amu Amaí Amane kù ne bei á ce iyi a kù wu aram lele,

15 ku ba inē iyi í dasim naane fei ku ba kuwēe hai tā.

16 Ilaaḡ í bī inēi andunya ḡa ḡiida ḡiida hee í na ḡa Ama akāe ku ba inē iyi í dasie naane fei ku maà ce nfe, amma kù ne kuwēe iyi ci ya tā.

17 Ilaaḡ kù be Amae wa si andunya ku ba ku yeḡ taalei inēi andunya ḡa, amma í bō wai ku ba inēi andunya ḡa a ba faaba na saabue.

18 Ine iyi í dasie naane, Ilaaḡ kaa ye taalee, amma inē iyi kù dasie naane í ye taalei lafēe tā, si na iyi í jò kù dasi ama akāe naane.

19 Í ye taalei inē dimi bēebei ḡai si na iyi í jò inya kumá í naa si andunya, amma inē ḡa à bī ilu kuku í re inya kumá. À bī ilu kukuui si na iyi í jò kuce ḡa kù sla.

20 Ntō ntō, inē iyi wa ce laalo fei í ya cé inya kumá. Ci ya naa si inya kumá ku ba mii iyi wa ce ku maà fita gbugbāa.

21 Amma inē iyi wa too kpāai ntō í ya ce icēe ḡai do idōbii Ilaaḡ. Na ḡoi í jò á naa si inya kumá ku ba a ye mii iyi nḡu wa ce ti idōbii Ilaaḡi.

Jesu do Zāa

22 Si anyii nḡu, Jesu do mōcōe ḡa à bō ilei Zudee. Aḡaḡ ḡa à ce be ajo minji, nō Jesu í dasi inē ḡa inyi.

23 Zāa mō wa dasi inē ḡa inyi ilu Enō, kōkōi Salimu, domi inyi í kpō be. Ine ḡa à wasi ku koo sie nō wa dasi ḡa inyi.

24 Waati bēebei a kù dasi Zāa piisōo titā.

²⁵ N̄oi m̄oc̄oi Zāa ŋa do Zuifu ḡo à waa ce kak̄o si buki iyi aman̄e á ce ku bei ku má.

²⁶ N̄oi à b̄o bi Zāa à ni, M̄eetu, āj̄e ì je s̄eɛdai m̄ak̄o iyi in̄eò ì wa icei idoi Zuud̄ēu, mà irei. Wee n̄sei n̄ju m̄o wa dasi in̄e ŋa inyi, n̄o in̄e fei wa b̄o bi t̄e. Kù j̄e si ide k̄ama?

²⁷ N̄oi Zāa í s̄s ŋa í ni, in̄e ḡo kaa ȳok̄o ku ba nḡoḡo bii kù je Ilaāsi í muaa.

²⁸ In̄e taka n̄je ì je s̄eɛdam iyi ñ ni n kù je in̄e iyi Ilaās̄ í cica, amma à b̄em wai ku ba n̄ cuaa wa.

²⁹ In̄e iyi í n̄e abo tit̄s̄ n̄juí í je m̄ak̄o tit̄s̄, mà irei. Amma k̄paasii m̄ak̄o tit̄s̄u, in̄e n̄ju á leek̄li ku maa gb̄o. N̄ju m̄o í ya n̄e in̄o did̄s̄ nt̄o nt̄o waati iyi í gb̄o imui m̄ak̄o tit̄s̄u. Na n̄oi í j̄ò n̄sei amu takam ñ n̄e in̄o did̄s̄ nla nla.

³⁰ Kù n̄e bei á ce iyi b̄eɛɛɛi Jesu kù k̄s̄osi, n̄o tom kù n̄e bei á ce iyi kù kaye.

In̄e iyi wa naa hai lelei Ās̄

³¹ N̄o Zāa í ni má, in̄e iyi í naa hai lele n̄juí í re in̄e fei. In̄e iyi í je ti andunya, in̄e andunyaí, ideí andunyaí í ya maa f̄o. In̄e iyi í naa hai lele n̄juí í re in̄e fei.

³² Wa je s̄eɛdai mii iyi í ye do iyi í gb̄o. Amma in̄e k̄ama kù waa j̄esi s̄eɛdae.

³³ In̄e iyi í j̄esi s̄eɛdae, í j̄esi iyi Ilaās̄ í je ilu nt̄o.

³⁴ In̄e iyi Ilaās̄ í b̄e wa ideí Ilaāsi wa f̄o, domi Ilaās̄ í muaa Hund̄e do in̄o ak̄a.

³⁵ Ilaās̄ Baaba í bi Amāe n̄o í daa mii fei si aw̄o.

³⁶ In̄e iyi í dasi amau naan̄e fei í n̄e kuw̄eɛ hai t̄a. In̄e m̄o iyi í k̄o ku dasie naan̄e kaa ba kuw̄eɛu, amma id̄ok̄si Ilaās̄ í wa si irii laf̄e.

4

Jesu do inaaboi Samari ḡo

¹⁻³ Farisi ŋa à gb̄o iyi Jesu wa ba m̄oc̄o ŋa wa dasi ŋa inyi wa re Zāa. Amma kù je Jesu takāei wa dasi in̄e ŋa in̄yiu, m̄oc̄e ŋai à waa coo. Āj̄o n̄ju ḡo Jesu í gb̄o iyi à waa f̄o b̄eɛbe, n̄oi í n̄e hai Zudee b̄e wa b̄o ilei Galilee.

⁴ Wee ku bei ku to b̄e tilasii ku too do ilei Samari.

⁵ N̄oi í to si ilui Samari ḡo iyi à ya k̄pe Sikaa, k̄ok̄oi iko iyi Zak̄abu í mua Zozefu amāe.

⁶ Bei l̄oḡoi Zak̄abuu í wa. Jesu í to bei zakai das̄a. N̄oi í koo í bub̄a si it̄ti l̄oḡou si na iyi í j̄ò í gb̄eɛji do is̄eɛne.

⁷ N̄oi inaaboi Samari ḡo í naa inyi ku kp̄a. N̄oi Jesu í ni, muum inyi n̄ m̄o.

⁸ Wee m̄oc̄e ŋa à b̄o in̄o ilu ije ku ra wa.

⁹ N̄oi abou í s̄s Jesu í ni, aw̄o Zuifu, b̄eirei í ce ì waa t̄ōm inyi ku m̄o, amu inaaboi Samari. Abou í ni b̄eɛbei si na iyi í j̄ò Zuifu ŋa do in̄e Samari ŋa a ci ya ce n̄je f̄o.

¹⁰ N̄oi Jesu í j̄eaa í ni, bii ì mà amuai Ilaās̄ wo, n̄o bii ì mà in̄e iyi wa t̄ōe inyi ku m̄o, aa t̄ōm nii wo n̄o n̄ mūe in̄yii kuw̄eɛ.

¹¹ N̄oi abou í s̄s̄o í ni, m̄ak̄ōyi, í kù n̄e gooka. Wee l̄oḡou í j̄l isa. B̄eirei aa ce í ba in̄yii kuw̄eɛu.

¹² Zak̄abu, bala n̄wai í tu n̄wa l̄oḡou ih̄e. N̄o n̄ju do amāe ŋa do m̄eɛm̄ue ŋa fei ih̄e à ya m̄o. Mà aw̄o ì waa tamaa ì re Zak̄abu bala n̄wauí.

¹³ N̄oi Jesu í j̄eaa í ni, in̄e iyi í ya m̄o in̄yii l̄oḡou ih̄e fei, agbe á k̄paa má.

¹⁴ Amma in̄e iyi an̄ mua inyi ku m̄o, agbe kaa k̄pa laf̄eɛ má, domi inyi iyi an̄ mua laf̄eɛ à maa s̄si bei in̄yii is̄s̄ n̄o á na in̄e kuw̄eɛ hai t̄a.

¹⁵ N̄oi abou í ni, m̄ak̄ōyi, ñ bi í muum dimii in̄yiu b̄e ku ba agbe ku maà k̄pam má n̄o n̄ maà n̄ naa inyi ku kp̄a ih̄e má.

¹⁶ N̄oi Jesu í s̄s̄o í ni, koo k̄pe m̄ak̄e wa í naa wa ih̄e ŋa.

17 N̄oi abou í jea Jesu í ni, n kù ne m̄ak̄o. N̄oi Jesu m̄o í ni, nt̄oi ì f̄o iyi ì ni í kù ne m̄ak̄o,

18 domi m̄ak̄o miui ì tako ì ne. N̄o wee m̄ak̄o iyi ì ne si n̄sei kù je m̄ak̄oe. Ine n̄ju nt̄oi ì f̄o.

19 N̄oi abou í ni, m̄ak̄ooyi, ñ ye iyi aw̄ou waliiii.

20 To, awa in̄ei Samari ña, bala nwa ña si geeteu ih̄oi à ya gule a t̄o Ilaā wo, amma in̄e Zuifu ña, ì ni í gbe Zeruzalemui in̄e ku ya gule ku t̄oe.

21 N̄o Jesu í s̄o í ni, abooyi, dasi idem iyi an s̄e naane. Awaati wa naa iyi a kaa gule a t̄o Ilaā Baaba si antai geeteu ih̄o hee má je Zeruzalemu.

22 In̄e in̄ei Samari ña, ì waa gulea Ilaā, amma í kù màa ña. Awa Zuifu ña à màa à bei à waa guleaò, domi ideí faaba wa naai hai bi Zuifu ña.

23 Amma awaati ḡo á na ku naa, n̄o í to wa t̄a m̄om de, iyi Hunde Ilaā á j̄ò in̄e ña a maa gule a t̄o Ilaā Baaba do nt̄o. Woo guleaa do yaase beebe ñai í bi. Ine be ñai à je woo guleaa Ilaā nt̄o nt̄o.

24 Ilaāi í je Hunde, n̄o kù ne bei aa ce iyi a kù guleaa si Hunde do si nt̄o.

25 N̄oi abou í s̄o í ni, ñ mà in̄e iyi Ilaā í cica á na ku naa. Bii í naa n̄jui á sisi nwa fei nd̄e.

26 N̄oi Jesu í ni, amui ih̄e, amu iyi ñ wa n bāe ide ku f̄o.

27 Waati beebe m̄oc̄oi Jesu ñau à to wa. N̄oi ideu í mu ña biti nt̄o nt̄o do iyi à ye wa ba inaabo ide ku f̄o. Do n̄ju fei, k̄ama ñña ḡo kù bee abou mii iyi í bi. A kù n̄o a kù bee Jesu a kù ni, mii í ce ì waa ba abou ide ku f̄o.

28 N̄oi abou í jile b̄oòdoe be í nyi in̄o ilu í koo í s̄o in̄e ña í ni,

29 ì naa í koo í c̄o in̄e ḡo iyi í s̄m mii iyi ñ tako ñ ce fei. Mà in̄e iyi Ilaā í cicau mbe ya.

30 N̄o in̄e ña à fita wa hai in̄o iluu à waa b̄o bi Jesu.

31 Waati beebe m̄oc̄oe ña à wasi ku mant̄e à waa ni, Meetu, je tit̄a.

32 Amma í s̄o ña í ni, ñ ne dimii ije ḡo iyi í kù mà ña.

33 N̄oi m̄oc̄o ñau à bee n̄je à waa ni, mà in̄e ḡo í naa ije wai de.

34 N̄o Jesu í s̄o ña í ni, ij̄em n̄jui í je n ce id̄oòbii in̄e iyi í bem wa n̄o n kpa irii ic̄e iyi í dasim.

35 In̄e ì waa ni í gbe cukpa m̄ee a bei a da iya. Amma amu ñ wa n s̄o ñe, í c̄o iko ñau, mii ku gb̄e ñau fei í j̄la í to ku da.

36 In̄e iyi wa da í wasi fiāe ku gba t̄a, n̄o amaaje iyi wa t̄oòou ti kuwee hai t̄ai. Si beebe woo gb̄e do woo da à ne in̄o did̄o ajo.

37 À ya kpa m̄onda ḡo a ni, in̄e ḡo wa gb̄e n̄o in̄e mmu ḡo wa da. M̄ondau nt̄oi wa f̄o.

38 Ñ be ñei í koo í da si iko bii í kù logoo ña. In̄e ḡo ñai à ce ic̄e be, wee n̄sei in̄ei ì naa ì waa da mii iyi à gb̄eu ña.

39 In̄ei Samari nkp̄o nkp̄oi í dasi Jesu naane si in̄o iluu be si na iyi í j̄ò abou í tako í s̄o ña í ni Jesu í s̄o n̄ju mii iyi n̄ju í ce wo fei.

40 Na n̄ju, in̄ei Samari ñau à koo à ba Jesu à t̄oe suuru ku gbe bi ti aña. N̄o í ce be ajo minji.

41 In̄e nkp̄oi í dasi naane má waati iyi à gb̄o ideí Jesu,

42 ñoi à s̄o abou à ni, kù je na ide iyi ì f̄ou n̄ju ak̄ai í j̄ò à dasi Jesu naane má, amma si na iyi í j̄ò awa taka nwa à gb̄o ideí n̄o à mà iyi do nt̄o n̄jui í je Woo faabai andunya.

Jesu í j̄ò amai akawe nla ḡo í ba iri

43 Iyi Jesu í ce ajo minji be ñoi í ne í b̄o ikpa ileí Galilee,

44 domi n̄ɲu takæ í fɔ wo í ni, walii ci ya ne bæɛɛ si iluɛ.

45 Iyi í to Galilee ɲɔi inɛ ɲau à gbaa do inɔ didɔ̄. Tako wo à bɔ jingau Zeruzalemu nɔ à yɛ mii iyi í ce bɛ fei. Na ɲɔi í jò à gbaa do inɔ didɔ̄.

46 Nɔ í nyi í bɔ Kana si ilei Galilee má, tengi bii í tako í jò inyi í kpaasi v̄ɛɛu. Wee akaweí ilaalu gɔ í wa Kapɛranumu, amaɛ kù waa ne baani.

47 ɲɔi í gbɔ iyi Jesu í ne hai ilei Zudee í naa ilei Galilee. ɲɔi í dede hai Kapɛranumu í bɔ bi tɛɛ í koo í tɔɛ suuru ku na ku faaba amai n̄ɲu iyi wa bi ku ku.

48 ɲɔi Jesu í jɛaa í ni, in̄ɛ í ci ya dasi naane aɲɔ kãma ɲa bii kù jɛ í yɛ nyinda do maamaake gɔ ɲa sisi.

49 ɲɔi akaweú í ni, mɔkɔɔyi, ñ wa n tɔɛ suuru i naa wa bi tom hee amau ku maa ku.

50 ɲɔi Jesu í sɔɔ í ni, koo i ne, amaɛ á wɛɛ.

Nɔ inɛɛu í dasi ideí Jesuu naane nɔ í ne.

51 Iyi í dasi kp̄ai ideɛ wa ne ɲɔi í ko woo ce icɛɛ ɲa à waa naa. ɲɔi à sɔɔ à ni, amaɛ í ba iri.

52 ɲɔi í bee ɲa si waati yoomai í ba iri. ɲɔi à ni, ana isɔ akãi bɔɔu í nya.

53 ɲɔi baai amau í ye gigi iyi waatiu bei Jesu í sɔɔ ideu dee dee í ni, amaɛ á wɛɛ. Nɔ n̄ɲu do inɛi kpasɛɛ ɲa fei à dasi Jesu naane.

54 Ise gbeejisiai ih̄ɛ bɛbei iyi Jesu í dede hai ilei Zudee í naa ilei Galilee nɔ si kunaɛu fei í ce maamaakei. Iyi ih̄ɛ í jɛ maamaake minjisia.

5

Jesu í jò wɛɛgɛ gɔ í ba iri

1 Si anyiɛ ɲɔi jingau gɔ í to wa. Jingauí Zuifu ɲai. Nɔ Jesu í bɔ Zeruzalemu.

2 Wee Zeruzalemu bɛ, bi ku loɔ inɔ iluu í kpɔ. Andɛ akãi à ya kpe Andɛi angudã ɲa. Kɔkɔi andɛu bei fatama nla gɔ í wa. Nɔ à ma si ile iyi í ne andɛ miu. Do feei Ebɛɛ Betizadai à ya kpoo.

3 Si andɛi ile ɲauí bɔɔ nkɔ́ í ya na ku maa sũ, fɛɛju ɲa do woo sukute do wɛɛgɛ ɲa. [Bei à ya sũ a maa degbe kuyayai inyiú,

4 domi aɲɔ gɔ ɲa amalekai llaaɔ́ í ya kita wa ku lɔ si fatamau nɔ ku fɔ inyiú. Bii inyiú í fɔ bɔɔ iyi í tako í dasi bɛ dimii bɔɔ iyi í ne fei í ya ba irii.]

5 Wee inɛ gɔ í wa bɛ, bɔɔu adɔ kuntaa do mɛɛjɔi í ce siɛ.

6 Iyi Jesu í yɔɔ wa sũ bɛ í bei í mà iyi í kpɛ bɛ ɲɔi í beɛɛ í ni, ì bi í ba iri?

7 ɲɔi bɔɔu í jɛaa í ni, mɔkɔɔyi, n kù ne inɛ iyi á dasim si inyiú waati iyi í fɔ. Hee n maa n kookaai n maa n dasi inyiú, inɛ gɔ í ya takom niú.

8 ɲɔi Jesu í sɔɔ í ni, dede í ka s̄ɛɛ, i neɔ.

9 ɲɔi gbakã inɛɛu í ba iri nɔ í ka s̄ɛɛ í dasi kp̄aa wa ne.

Wee aɲɔi kus̄mii.

10 ɲɔi inɛ ngboi Zuifu ɲau à sɔ inɛ iyi í ba iriú à ni, aɲɔi kus̄mii nnyi. Wooda nwa í ganji i so s̄ɛɛ.

11 ɲɔi í sɔ ɲa í ni, inɛ iyi í jò n ba irii í ni n so s̄ɛɛm n ne.

12 ɲɔi à beɛɛ à ni, yooi í s̄ɛɛ í ni i so s̄ɛɛ i ne.

13 Amma inɛ iyi í ba iriú kù mà lafɛɛ si na iyi í jò zamaa í wa bɛ nɔ Jesu í dasi inɔ n̄ɲa.

14 Iyi í ce sãa ɲɔi Jesu í yɔɔ bantumai kpasɛi llaaɔ́ nɔ í sɔɔ í ni, wee ì ba iri bɛbei. To, maà ce dulum má ku ba laalɔ iyi í re bɛɛbɛ ku maà baɛ má.

15 ɲɔi inɛɛu í nyi bi inɛ ngbo ɲau í sɔ ɲa í ni Jesu í jò n̄ɲu í ba iri.

16 Nɔi í jò ine ɲau à waa kpā Jesu iju si na iyi í jò í ce dimii mii nɔu be si aɔjɔ kuslmi.

17 Amma Jesu í sɔ ɲa í ni, Baam í ya maa ce icei waati kāmā fei, bɛɛbɛ mɔi amu takam n̄ wa n ce.

18 Na irii ideu bei Zuifu ɲa à teese à waa de Jesu ku kpa, kù je si na iyi í jò í jò ineɛu í ba iri si aɔjɔ kuslmi n̄ɲu akā, amma si na iyi í jò wa wā araei do Ilaaɔ má, wa ni Ilaaɔi í je baai n̄ɲu.

Yiikoi Amai Ilaaɔ

19 Nɔi Jesu í sɔ ɲa í ni, ntɔ ntɔ n̄ wa n sɔ ɲei, amu Ama, n kaa n yɔkɔ n ce ngɔɔɔ do aram bii kù je mii iyi n̄ ye Baam wa ce. Mii iyi Baaba wa ce fei, n̄ɲui amu mɔ Ama n̄ wa n ce.

20 Baaba í bi amu Amae nɔ í nyisim mii iyi n̄ɲu takae wa ce fei. Á nyisim ice iyi í re be ihē má mɔm ku ba inɛ fei í biti ɲa.

21 Ntɔ ntɔ, si bei Ilaaɔ Baaba í ya j̄l iku ɲa nɔ ku ce ɲa ilu hunde, bɛɛbɛ mɔi amu Amaeɔ an mua ine ɲa iyi n̄ bi kuwɛɛ.

22 Ilaaɔ Baaba takae ci ya kiiti ine ɔɔ, amma í so kiitiu fei í daa amu Amae si awɔ,

23 ku ba ine fei ku saalu amu Amau si bei à waa saalu Ilaaɔ Baaba. Ine iyi kù saalu amu Amau, Baaba iyi í bɛm wai kù saalu.

24 Ntɔ ntɔ n̄ wa n sɔ ɲei, ine iyi wa gbɔ idem nɔ í dasi ine iyi í bɛm wa naane, lafɛɛ í ne kuwɛɛ hai tā. Kaa naa bi ku ce kiiti má, amma í kua iku í lɔsi kuwɛɛi.

25 Ntɔ ntɔ, awaati wa naa nɔ wee í to wa tā, iyi iku ɲa aa gbɔ imui amu Amai Ilaaɔ nɔ si inɔ n̄ɲa ine ɲa iyi à gbɔ imum fei aa ne kuwɛɛ*.

26 Si bei Baaba takae í je irii kuwɛɛ, bɛɛbɛ mɔi í jò amu Amae n̄ je.

27 Nɔ í muum kpāa n kiitiò ine ɲa, si na iyi í jò n̄ je Amai Amane.

28 Na n̄ɲu, i maà biti ɲa, domi waati wa naa iyi iku ɲa fei aa gbɔ imum,

29 nɔ aa fita wa hai si bale. Ine ɲa iyi à ce jiidae aa j̄l si kuwɛɛ hai tā. Ine ɲa mɔ iyi à ce laalɔ aa j̄l nɔ a kiiti ɲa.

Mii ɲa iyi wa nyisi iyi Jesu í ne yiiko

30 Jesu í ni, n kaa n yɔkɔ n ce ngɔɔɔ do aram. Si bei Ilaaɔ í sɔm si bɛɛbei an ceò kiitiu, nɔ kiitim í je dee dee domi n kù wa n de idɔɔbim ku ce, bii kù je idɔɔbii ine iyi í bɛm wa.

31 Bii amu takam nii n̄ wa n j̄ea aram seeda wo, seedam kù je ntɔ.

32 Amma ine ɔɔ í wɛɛ iyi wa j̄ea ine ɲa seedam nɔ n̄ mà iyi seeda iyi wa je n̄ɲa na irim nɔu ntɔi. Lafɛɛi í je Zāa woo dasi inyi.

33 Inɛi í be sie ine ɲa, nɔ ide iyi í fɔ si gāmɛm nɔu ntɔi.

34 Kù je n̄ wa n de amanɛ ku j̄ɛɛm seeda, amu de n̄ wa n fɔ bɛɛbei ku ba i ba faaba ɲa.

35 Zāau be í yei bei fitila iyi à má ku má inya. Nɔ waati keeke ɔɔ ì jesi i wɛɛò inɔ didɔ si inya kumáɛu ɲa.

36 Amma seeda ɔɔ í wɛɛ iyi í la í re ti Zāa. Seedau í je ice iyi n̄ wa n ce. Aɔ Baabai í daam si awɔ, n̄ɲu mɔi wa j̄ea ine ɲa seedam nɔ wa nyisi iyi Ilaaɔ Baabai í bɛm wa.

37 Ilaaɔ Baaba takaei wa j̄ea ine ɲa seedam. Amma inɛi í kù gbɔ ide ku fɔe baa aɔjɔ akā ɲa hee má je í yɔɔ do iju ɲa.

38 Ideɛ kù ba bi ku buba si ɲe, domi í kù dasi amu iyi í be wau naane ɲa.

* 5:25 **iku ɲa** Kù je ine ɲa iyi à ku ntɔ ntɔ ɲai wa fāa. Amma ine ɲa iyi dulum du ɲa í jò à je bei iku ɲai wa fāa.

39 Inje í ya maa cio kukoi idei Ilaaḥ si na iyi í jò ì waa tamaa aa ba sie kuwɛɛ hai tã ḡa. Nò wee kuko ḡau be fei wa jɛa ine ḡa sɛɛdam.

40 Amma do ḡju fei ì kò ku naa bi tom ku ba í ba kuwɛɛ ḡa.

41 N kù wa n de saabu bi amanɛ ḡa.

42 Amma ḡ mà ḡɛ. Ñ mà iyi í kù ne kubii Ilaaḥ si idò ḡɛ ḡa.

43 Do irii Baam nii ñ naa, nò í kù gbam ḡa. Amma bii ine ḡo ḡɛ í naa do irii arai ḡju takæ, lafɛi aa gba ḡa.

44 Bii bɛɛbei beirei aa ce í dasim naane ḡa, inje iyi í ya maa de saabui ḡɛ ḡa inje duusɔo nò í kù waa de saabu iyi wa naa hai bi Ilaaḥ ḡa, ḡju iyi kù ne saa.

45 I maà tamaa mà amui an ye taale ḡɛ bi Ilaaḥ Baaba. Moizi, ḡju iyi í waa naane ḡau, ḡjuí á ye taale ḡɛ.

46 Bii ì dasi Moizi naane ntò ntò ḡa wo, aa dasi amu mò naane ḡa, domi idem nii Moizi í kò.

47 Amma í kù dasi ideɛ naane ḡa. To, beirei aa ce í dasi idem naane ḡa.

6

Jesu í wò amanɛ dubu miu (5.000)

(Cò Matie 14:13-21; Maaku 6:30-44; Luku 9:10-17)

1-4 Si anyii ḡju, jingauí Zuifu ḡa iyi à ya kpe Iku ku kuaú í maai wa. Waati bɛɛbei Jesu í kua icei tenkui Galilee. Tenkuui à ya nyi a kpe Tiberia má. Njoi zamaa nkpò wa tooɛ, domi à ye maamaake ḡa iyi í ya maa ce ku maa faabað bḥo ḡa. Njoi Jesu í ḡú geete ḡo í buba do mɔcɛɛ ḡa aḡo.

5 Iyi í cò ilu nò í ye zamaa nla ḡoi wa naa bi tɛɛ. Njoi í bee Filipu í ni, iwoi aa ka ba ije iyi aa ka ra ine ḡau ihɛ a jɛ.

6 Í fò bɛɛbei ku còð laakai Filipu domi í mà bei ḡju á ce tã.

7 Njoi Filipu í jɛaa í ni, baa fiaí icei aḡo cḥo minji kaa to ka ra ḡja ije, iyi aḡa fei aa ba kekeɛ kekeɛ.

8 Njoi ine akãí mɔcɛ ḡau iyi à ya kpe Anderee, ifoi Simɔo Píɛɛ í ni,

9 ama awaasú ḡo í wa ihɛ í ne pɛɛ ara miu do cɛɛ keeke minji. Amma ḡju be kaa cea zamaa nlaú ihɛ nkãma.

10 Njoi Jesu í ni, í jò aḡa fei a buba. Wee inyau í ne fɔfɔ nkpò nkpò. Njoi aḡa fei à buba. Si inò ḡja kukpoi inemakò ḡau í to dubu miu (5.000).

11 Njoi Jesu í so pɛɛ ḡau í saabu Ilaaḥ, ḡoi í jò à kpɛa ine ḡa iyi à waa bubau. Bɛɛbe mɔi í ce do cɛɛ ḡau. Nò à jɛ bei à bi.

12 Iyi aḡa fei à jɛ à yo, ḡoi Jesu í sḥ mɔcɛɛ ḡa í ni, í kò ije iyi í gbeu ḡa ku ba ḡoḡo ku maà ce nfe.

13 Nò à kò ije iyi í gbeu. Si pɛɛ ara miu iyi Jesu í gba í bububu í kpɛa ine ḡa à jɛu, kòb maateejii í gbe.

14 Iyi ine ḡau à ye maamaake iyi Jesu í ceu ḡoi à ni, do ntò, ḡjuí í jɛ walii iyi á na ku naa si andunyau.

15 Njoi ine ḡau à waa bi a muu do gbugbã a coo ilaalu. Amma si bei Jesu í mà si ḡa ḡoi í nya aræ ḡju akã í nyi iri kutau ma.

Jesu wa ne si antai tenku

(Cò Matie 14:22-33; Maaku 6:45-52)

16 Iyi aɛ í lɛ ḡoi mɔcɔi Jesu ḡau à bḥo itfi tenkuu.

17 Njoi à lò akoi inyi ku ba a kua a bḥo Kaperanumu. Nò à dasi kpãa à waa ne. Njoi idú í dū nò wee Jesu kù to si ḡa.

18 Njoi fufu nla ḡo wa ce nò inyiu wa yaya.

19 Iyi à nε zakai kilo mεεfa ηοi à hōnne Jesu wa nε si antai inyiu wa naa bi tu ηa, ηοi zigi nηa í da.

20 Amma Jesu í sō ηa í ni, amui, i maà jò njo ku mu ηε.

21 Nηi à waa bi nηu mō ku lo inō akoi inyiu amma wee gbakā à to bii à waa bōu.

Zamaau wa de Jesu

22 Iju kumáε inε ηa iyi à wa icei tenkuu be, à ye gigi iyi akō akāi í wa be wo. À nō à mà iyi Jesu kù lo akoi inyiu do mōcεε ηa ajō, aηa duusōō nηai à nε.

23 Waati beεbe, akoi inyi gō ηa mō à naa hai Tiberia nō à to inyau. Tengi bei Lafēε Jesu í tako í saabu Ilaaō í bei í na ηa pēε à jεu.

24 Iyi zamaau í ye Jesu do mōcεε ηa kāma nηa kù wa be, ηοi aηa mō à lo akoi inyi ηau à bō ku dede ηa ikpa Kapεranumu.

Jesui í je ijei kuwεε

25 Nηi inε ηau à kua icei tenkuu do ikpa ihō à koo à ba Jesu be nō à ni, Mεεtu, waati yoomai í to wa ihē.

26 Nηi Jesu í je nηa í ni, ntō ntō, ì waa dedem ηai si na iyi í jò ì ba pēε ì je ì yo ηa, kù je na iyi í jò ì ye ì ce maamaake gō ηa.

27 I maà ti ì ce icei ije iyi í ya sāmi nηu akā, amma ì ce icei ije iyi á jò ì ba kuwεε hai tā ηa. Nō ije nηu amu Amai Amanei an mu nηε, domi amui Ilaaō Baaba í na yiikoe nō í jò inε ηa à waa yōō.

28 Nηi à beεε à ni, mii aa ka ce ka ceò ice iyi Ilaaō í bi.

29 Nηi Jesu í je nηa í ni, ice iyi Ilaaō í bi si ηei í je ì dasi amu woo beε naane ηa.

30 Nηi à beεε à ni, maamaake yoomai aa ce ka yōō ku ba ka dasie naane. Mà ice yoomai aa ce.

31 Nō à ni má, bala nwa ηa à je ije gō iyi à ya kpe mana si gbaa. À kōō à ni í na ηa ije wa hai lelei Aō.

32 Nηi Jesu í je nηa í ni, ntō ntō ñ wa n sō ηei, kù je Moizii í mu nηε ijeu wa hai lele, amma Baam nii í mu nηε ije iyi í je ntōu wa hai lele.

33 Nō ije iyi Ilaaō í ya mua inε, nηui í je inε iyi í kita wa hai lele iyi á jò amane ku ba kuwεε hai tā.

34 Nηi à sōō à ni, mōkōōyi, mu nwa dimii ijeu be do ajō fei.

35 Nηi Jesu í sō ηa í ni, amui ñ je ijei kuwεε. Inε iyi í naa bi tom, ari kaa kpa lafēε má pai, nō inε iyi í dasim naane, agbe kaa kpa má pai.

36 Ñ tako ñ sō ηε wo ñ ni, ì waa yeη ηa, amma ì kù dasi naane ηa.

37 Inε ηa iyi Baaba í nam fei aa naa bi tom, nō inε iyi í naa bi tom baa bii beirei n kaa n nyōō angule.

38 Ñ kita wai hai lelei Aō n na n ceò idōōbii inε iyi í bem wa, kù je idōōbii amu takam.

39 Idōōbii inε iyi í bem wa wee. Inε ηa iyi í nam, n maà ñ jò baa inε akā nηa ku ce nfe amma ñ jì aηa fei hai si bale si ajōi ankāanyi.

40 Idōōbii Baam nii í je inε iyi í ye amu Ama nō í dasim naane fei ku nε kuwεε hai tā, an nō ñ jì lafēε hai si bale si ajōi ankāanyi.

41 Nηi Zuifu ηau à waa gbagba sie na iyi í jò ì ni nηu í je ije iyi í kita wa hai lelei Aō.

42 Nηi à ni, í jō Jesu amai Zoεfuu mbe mεε. À mà iyeò baaε. Beirei í ce í ni nηu í naai hai lele.

43 Nηi Jesu í sō ηa í ni, i maà ti ì maà gbagba na irim beεbe ηa.

44 Ine gɔ kaa yɔkɔ ku naa bi tom bii kù je Baaba iyi í bɛm wai í fa lafɛɛ wa. Nɔ ine nɔɔi an jò ku jì hai si bale si aɔi ankāanyiu.

45 Ine akāi walii ɔau í kɔ í ni, Ilaaɔ takaei á na ku kɔ ine fei si cio. Nɔ bɛɛɛi ine iyi í gbɔ ideɪ Baaba fei nɔ í jirima cioe lafɛɛ á naa bi tom.

46 Ine kāma kù ye Ilaaɔ Baaba do iju, í gbe amu iyi ñ naa hai bi tɛɛu.

47 Ntɔ ntɔ, ine iyi í dasim naane fei í ne kuwɛɛ hai tā.

48 Amui ñ je ijɛi kuwɛɛ.

49 Bala nɔɔe ɔa à je mana si gbaa amma kù ganji a ku.

50 Amma amu ijɛe ɔoi ñ wa n fāa iyi í naa hai lele, iyi bii amanɛ í je kaa ku.

51 Amui ñ je ijɛi kuwɛɛ. Hai lelei ñ kita wa. Nɔ ine iyi í ba ijɛu í je fei í ne kuwɛɛ hai tā. Ijɛui í je aram. An náai ku ba ine ɔa a maa wɛɛɔ.

52 Iyi Jesu í fɔ bɛɛɛe ɔoi Zuifu ɔa à ce si kakɔɔ jiida à waa ni, beirei nɔɔi á ce ku na wa inai arae ka ɔɔ.

53 Nɔi Jesu í sɔ ɔa má í ni, ntɔ ntɔ ñ wa n sɔ ɔei, bii i kù ɔo inai arai amu Amai Amanɛ walakɔ i kù mɔ njem i kù ne kuwɛɛ ɔa.

54 Ine iyi í ɔo inai aram nɔ í mɔ njem í ne kuwɛɛ hai tā, nɔ an jɔu hai si bale si aɔi ankāanyiu,

55 domi inai aram nii í je ijɛe alala nɔ njem mɔi í je inyɪ alala.

56 Ine iyi í ɔo inai aram nɔ í mɔ njem awaɔ aa ka ne anu akā ka maa wɛɛɔ.

57 Baabai í bɛm wa. Nɔɔi í ne kuwɛɛ nɔ na iriɛi amu mɔ ñ wɛɛ. Bɛɛɛe mɔi ine iyi í ɔm, lafɛɛ í ne kuwɛɛ na irim.

58 Ije iyi í kita wa hai lelei ñ wa n fāa. Ine nɔɔi kù je bei ijɛe iyi bala nɔɔe ɔa à je nɔ kù ganji á kuu. Ine iyi wa je ðimii ijɛu ihɛ á maa wɛɛi hee do aɔi fei.

59 Ideu bei Jesu í kɔ ine ɔa si ile bii Zuifu ɔa à ya ce kutɔtɔɔ Kaperanumu.

Ideɪ kuwɛɛ hai tā

60 Iyi mɔcɔi Jesu ɔau à gbɔ ideu ɔoi nkɔɔ ɔa í ni, ideu ihɛ í lele. Yooi á nɔɔ.

61 Nɔ Jesu í mà iyi á wasi ku gbagba na ideu, ɔoi í bee ɔa í ni, ideui í je nɔɔe bi ku koosɛɛ?

62 Deɛi, beirei aa ni ɔa bii ñ ye amu Amai Amanɛ ñ wa n bɔ lele ɔa bii ñ tako ñ wa wo.

63 Hundei í ya mua ine kuwɛɛ, gbugbāi amanɛ kù je nkāma. Nɔ ide iyi ñ sɔ ɔe wee hundei, nɔ nɔɔi í je kuwɛɛ.

64 Amma si inɔ nɔɔe ine ɔo ɔa a kù dasi naane. Jesu í fɔ bɛɛɛe si na iyi í jò í mà hai sintee ine ɔa iyi á kaa dasi nɔɔi naane do ine iyi á na ku zamba nɔɔi.

65 Nɔ í ni má, na iyi ihɛi í jò ñ sɔ ɔe wo ñ ni ine ɔo kù wɛɛ iyi á naa bi tom bii kù je Ilaaɔ Baabai í jò lafɛɛ í naa.

66 Nɔi hai waati bɛɛɛe mɔcɔ nkɔɔe ɔau à fa ara nɔɔe do anyi a ci ya tooe má.

67 Na ɔoi í jò Jesu í bee mɔcɔ maateejie ɔau í ni, inɛ mɔ ni, i kù waa ne ɔai?

68 Nɔi Simɔɔ Pɛɛe í jɛaa í ni, Lafɛɛ, bi yooi aa ka bɔ má. Awɔi ñ ne ideɪ kuwɛɛ hai tā.

69 Awa à dasi naane nɔ à mà kam kam iyi awɔi ñ je Ine Kumá iyi í naa hai bi Ilaaɔ.

70 Nɔi Jesu í bee ɔa í ni, kù je amui ñ cica inɛ maateejii ba. Do nɔɔi fei ine akā nɔɔe í je inɛi Seetam.

71 Waato ideɪ Zudasi amai Simɔɔ Isikariotii wa fāa, si na iyi í jò baa do iyi í wa si inɔi mɔcɔ maateejii ɔau fei, nɔɔi á zambaɛ.

1 Si anyii n̄ɲu, Jesu wa dabii si ilei Galilee. Kù bi ku b̄o ikpa ilei Zudee domi Zuifu n̄ɲau à waa de ku kpaa.

2 N̄o wee jingauì Zuifu n̄ɲa iyi à ya kpe jingauì llei aco í maai wa.

3 N̄oi if̄oi Jesu n̄ɲa à s̄o à ni, ne hai ih̄e í b̄o Zudee ku ba m̄oc̄e n̄ɲa iyi à wa ikpa be a ye ice iyi ì waa ce,

4 domi bii aman̄e í bi a mà n̄ɲu bantuma kaa máa ce nḡoḡo si asii. Bii ì waa ce dimii ice bebe, í gbe í nyisi ine n̄ɲa arae.

5 À waa f̄o bebe si na iyi í j̄ò baa ar̄a taka n̄ɲa a kù dasie naane.

6 N̄oi Jesu í s̄o n̄ɲa í ni, waatim kù to wa tit̄a, amma in̄e waatiu fei í s̄la n̄ɲei.

7 Inei andunya n̄ɲa a kaa ȳok̄o a cé n̄e, amma à cé amu domi ñ ya n ni kookoosu n̄ɲa kù s̄la.

8 In̄e í b̄o jingauu, amma amu n kù wa n koo tit̄a, si na iyi í j̄ò waatim kù to wa.

9 Iyi í s̄o n̄ɲa ideu í t̄a n̄o í gbe ilei Galilee be.

Jesu í b̄o jingau

10 Iyi if̄oi Jesu n̄ɲa à b̄o jingauu n̄oi n̄ɲu m̄o í dede í koo do asii, kù bi a ȳo si bantuma.

11 N̄oi Zuifu n̄ɲau à wasi ku dede si waatii jingauu à waa ni, iwoi í wa.

12 N̄oi si zamaau ine n̄ɲa à wasi ku f̄o ide do gundu. Ine ḡo n̄ɲa à waa ni, ine jiidai. N̄o ine ḡo n̄ɲa m̄o à waa ni, iboi, wa d̄i ijui ine n̄ɲai.

13 Amma k̄ama n̄ɲa ci ya f̄o ide do w̄ok̄o domi à waa ce n̄joi ine ngbo n̄ɲau.

14 Iyi ine n̄ɲa à je jingauu à to anini n̄oi Jesu í koo í l̄o bantumai kpas̄eí Ilaāo be wa k̄o ine n̄ɲa si cio.

15 N̄oi Zuifu n̄ɲau à biti n̄o à wasi ku ni, beirei ine iyi kù b̄o cio í ce í mà kuk̄oí ideí Ilaāo be ih̄e.

16 N̄oi Jesu í je n̄ɲa í ni, ciom kù je hai si id̄om nii wa fita wa. Hai bi Ilaāoí wa naa, n̄ɲu iyi í b̄em wa.

17 Ine iyi í bi n̄ɲu ku ce id̄obii Ilaāo, laf̄eé á mà bii ciom hai bi Ilaāoí wa naa, walak̄o bii í je ti amu takam nii.

18 Ine iyi wa f̄o ide do yiikoi irii ar̄ae beereí n̄ɲu takaí wa de. Amma ine iyi wa de beereí ine iyi í b̄o wa, laf̄eé nt̄oí í ya f̄o, ibo k̄ama ci ya wa sie.

19 Moizii í na n̄e wooda, mà irei. Amma do n̄ɲu fei, k̄ama n̄e kù waa jirima woodau. To, na mii í ce ì waa de ku kpam n̄ɲa.

20 N̄oi zamaau í jeaa í ni, ì ne ineí in̄ok̄oí ba. Yooi wa de ku kpaé.

21 Jesu í je n̄ɲa í ni, maamaake ak̄aí ñ ce si aj̄oi kus̄mi n̄o n̄e fei í biti.

22 Amma í lasabu n̄ɲa. Moizii í na n̄e woodai bango ku dasi. N̄ɲui í j̄ò baa bii í je aj̄oi kus̄mii ì ya maa dasi ama n̄e n̄ɲa bango n̄ɲa. N̄o m̄om ideí bango ku dasiu kù je hai bi Moizii wa naa, hai bi bala n̄e n̄ɲai.

23 Debeí, bii ì waa dasi ama n̄e n̄ɲa bango si aj̄oi kus̄miu ku ba i maà beje woodai Moizi n̄ɲa, na mii í ce ì ya maa mum do id̄ok̄o n̄ɲa waati iyi ñ faaba ine ḡo mam mam si aj̄oi kus̄miu.

24 I maà ya kiiti nḡoḡo si bei ì waa ȳo do iju n̄ɲu ak̄a n̄ɲa, amma í ce kiitiu dee dee n̄ɲa.

Jesu í je ine iyi Ilaāo í cicau?

25 N̄oi ineí Zeruzalemu ḡo n̄ɲa, iyi à gb̄o Jesu í f̄o bebe à waa ni, kù je ineu ih̄eí à waa de ku kpau ya.

26 N̄o wee wa f̄o ide si bantuma n̄o ine ḡo kù ni ide ḡo m̄e. Mà ine ngbo n̄wa n̄ɲa à mà bebeí iyi n̄ɲui í je ine iyi Ilaāo í cicau do nt̄o de.

27 Amma bii í je iné iyi Ilaaḍ í cicau wa naa iné gō kaa mà hai bii á naaḍ wa, no wee awa à mà hai bii inéeu ihē í naa.

28 Si bei Jesu wa kō ḡa si cio bantumai kpasēi Ilaaḍ be í la wa ni, í waa tamaa bei í màḡ ḡai, í nō ì mà hai bii ñ wa n naa ḡa. Do ḡḡu fei, n kù naa do yiikoi aram, amma ilu ntōi iyi inḡe í kù mà, ḡḡui í bēḡ wa.

29 Amu ñ màḡ, domi hai bi tēi ñ wa n naa, ḡḡu mōi í nō ì bēḡ wa.

30 ḡōi à waa ḡe ku muu, amma iné gō kù lesiē awō domi waatie kù to wa titā.

31 Si zamaau iné nkpō í dasiē naane ḡōi à ni, bii iné ihē kù je iné iyi Ilaaḍ í cicau, iné mmu iyi á na ku naa á yōkō ku ce maamaake ḡa ku re bei inéeu ihē wa ce?

À be woo degbe kpasēi Ilaaḍ ḡa a koo a mu Jesu

32 Farisi ḡau à gbō bei iné ḡau à waa fō idei Jesu do gundu. Na ḡḡu, iné ḡbōi woo weei Ilaaḍ ḡa do Farisi ḡa à be woo degbe kpasēi Ilaaḍ ḡa a koo a muu wa.

33 ḡōi Jesu í sō ḡa í ni, waati keekei í gbe iyi an wēe do inḡe. Si anyiē an nyi bi iné iyi í bēḡ wa.

34 Aa na í maa dedeem ḡa amma í kaa yem ḡa, domi í kaa yōkō í bō bii an wa ḡa.

35 ḡōi Zuifu ḡau à bee ḡḡe ide à waa ni, iwoi á bō iyi a kaa ka yō. Mà bi iné nwa ḡa iyi à fangaa si ilei dimi mmu ḡau í bō ya. Á koo kō dimi mmu ḡau si cioi?

36 Yoomai í je yaasei ide iyi í fōu be si bei í ni aa ka ḡe ḡḡu amma a kaa ka ye ḡḡu, domi bii ḡḡu á wa a kaa ka yōkō ka bō be.

Inyii kuwēe

37 Ajōi ankāanyii ḡingau í ya ne beere ku re. Ajō ḡḡuu, ḡōi Jesu í dede í leekí wa fō ide hee lele wa ni, iné iyi aḡbe wa kpa ku naa ku mō inyi bi tom.

38 Iné iyi í dasim naane fei inyii kuwēe á cā si idōi lafē. Beēbei kukōi idei Ilaaḍ í ni.

39 Wee idei Hundei Ilaaḍi Jesu wa fāa. Iné iyi í dasi Jesu naane fei á ba Hundeu. Amma waati iyi wa fō beēbeu Ilaaḍ kù na Hundee titā si na iyi í jō Jesu kù nyisi amboeē waati beēbe.

Iné ḡa à waa kpē ḡḡe na irii Jesu

40 Iné gō ḡa si inōi zamaau, iyi à gbō ideu ḡōi à ni, inéeu ihē walii nlaui ntō ntō.

41 Iné gō ḡa mō à ni, iné iyi Ilaaḍ í cicau. Amma iné gō ḡa à ni, beirei iné iyi Ilaaḍ í cicau á ce ku naa hai ilei Galilee.

42 Kukōi idei Ilaaḍ kù ni iné iyi Ilaaḍ í cicau á fita wai hai si dimii Davidi? Hai Betelehemu ilui Davidi takae si á naa?

43 Nō iné ḡau à waa kpē ḡḡe na iriē.

44 Iné gō ḡa à bi a muu, amma iné kāma kù lesiē awō.

Naane hai dasii iné ḡbōi Zuifu ḡa

45 ḡōi woo degbe kpasēi Ilaaḍ ḡau à nyi bi iné ḡbōi woo weei Ilaaḍ ḡa do Farisi ḡau. ḡōi à bee ḡa à ni, na mii í ce í kù mu Jesuu wa ḡa.

46 ḡōi woo degbe kpasēi Ilaaḍ ḡau à je à ni, iné kāma kù wēe iyi í fō ide bei inéeu be.

47 ḡōi Farisi ḡau à bee ḡa à waa ni, to, inḡe mō ì jō inéeu í ḡi iju ḡḡe ḡa ya.

48 Í gbō bii iné ḡbō gō walakō Farisi ḡau baa iné akā ḡa í dasiē naane ḡai?

49 Amma zamaau kù mà woodai Moizi. Ilaaḍ kú ceekpe ḡa.

50 Amma si inōi Farisi ḡau iné gō í wa be à ya kpoo Nikodemu. ḡḡui í bō bi Jesu idūu wo. Iyi í gbō à waa fō beēbe ḡōi í bee ḡa í ni,

⁵¹ wooda nwa í yɔɔda nwa ka yɛ taalei amanɛ hai a kù gbɔ ideɛ nɔ a kù mà mii iyi í ce?

⁵² Nɔi à beɛ à ni, asee awɔ takɛ mɔ inɛi Galileei? Cɔ si kukɔi idei Ilaaɔ sãa sãa, i kaa yɛ walii gɔ iyi í fita wa hai Galilee. [

⁵³ Nɔ inɛ fei í nɛ kpasɛɛ.

8

Inaabo iyi í ce sakara

¹ Nɔi Jesu í bɔ geete iyi à ya kpe Olivie.

² Amma iju kumáe daadaako í sinda í bɔ bantumai kpasɛi Ilaaɔ nɔ inɛ fei wa bɔ bi tɛɛ, nɔ í buba í losi cio ku kɔ ŋa si.

³ Nɔi woo kɔ inɛ ŋa si wooda ŋa do Farisi ŋa à naaɔ inaabo gɔ wa bi tɛɛ iyi à muu si sakara ku ce. Nɔi à leekɛ si aninii zamaau.

⁴ Nɔ à sɔ Jesu à ni, Mɛɛtu, à mu abou ihɛi si sakara ku ce.

⁵ Wee Moizi í fɔ si woodaɛ í ni dimii inaabo bɛ ihɛ ka taa kuta ka kpaɛ. To, awɔ mɔ, beirei í yɔɔ.

⁶ À fɔ bɛɛɛɛi ku ba a cɔ laakaɛ nɔ a yɛ taaleɛ. Amma Jesu í kɔmba iri ilɛ wa kɔ si ilɛ do amaawɔ.

⁷ Nɔi à beɛ à mantɛɛ nɔ í dede í tɛ í sɔ ŋa í ni, inɛ iyi kù ce dulum si inɔ ŋɛ ku tako ku ta abou kuta.

⁸ Nɔ í kɔmba má wa kɔ si ilɛ.

⁹ Iyi à gbɔ bɛɛɛɛ nɔi à fita akā akā hai inɛ ngbo ŋau hee ku bɔ si inɛi ankāanyi ŋau. Í gbe Jesu ŋɛu akā do abou si wajue.

¹⁰ Nɔi Jesu í dede í tɛ má nɔ í beɛ í ni, abooyi, iwoi à wa. Inɛ gɔ kù gbe ihɛ iyi wa yɛ taaleɛ má?

¹¹ Nɔi abou í ni, mɔkɔɔyi, baa akā ŋa kù wa ihɛ má. Jesu í ni, amu takam mɔ n kaa n yɛ taaleɛ. Nɛɛ, amma maà ce dulum má.]

Jesu í je inya kumái andunya

¹² Si anyii ŋɛu, Jesu í ba inɛ ŋa ide ku fɔ má í ni, amui ñ je inya kumái andunya. Inɛ iyi wa toom á nɛ inya kumá iyi á jò inɛ ku ba kuwɛɛ, kaa maa nɛ si ilu kuku.

¹³ Nɔi Farisi ŋau à sɔɔ à ni, nɛi í waa jea araɛ sɛɛda. Sɛɛdaɛ kù je ntɔ.

¹⁴ Nɔi Jesu í je ŋa í ni, baa bii ñ wa n jea aram sɛɛda, ide ŋa iyi ñ wa n fɔu fei ntɔi, domi ñ mà hai bii ñ naa ñ nɔ ñ mà bii ñ wa n bɔ. Amma ŋɛ i kù mà hai bii ñ naa hee má je bii ñ wa n bɔ.

¹⁵ Iŋɛ í ya maa ce kiiti ŋai bei amanɛ ŋa à ya ce, amu n ci ya n kiiti inɛ kãma.

¹⁶ Amma baa bii í je ñ wa n kiiti inɛ ŋa, kiitim í sɛa domi amu akā si an kiiti ŋa, Baaba iyi í bɛm wa í wɛɛ do amu.

¹⁷ À kɔɔ si tiai wooda ŋɛ à ni sɛɛdaɛ amanɛ minjii í je ntɔ.

¹⁸ Ñ wa n jea aram sɛɛda nɔ Baaba, iyi í bɛm wa, ŋɛu mɔ wa jea inɛ ŋa sɛɛdam.

¹⁹ Nɔi à beɛ à ni, iwoi Baau í wa. Nɔi Jesu í je ŋa í ni, i kù mà amu takam ŋa mɔm hee má je Baam. Bii í je í màm ŋa wo aa mà Baam nɔu ŋa.

²⁰ Ideu bei Jesu í fɔ waati iyi wa kɔ inɛ ŋa si cio bantumai kpasɛi Ilaaɔ bii à ya jilɛ fiaí kɔletiu. Nɔ inɛ gɔ kù lesiɛ awɔ si na iyi í jò waatiɛ kù to wa titā.

A kaa yɔkɔ a bɔ bii Jesu wa bɔ

²¹ Nɔi Jesu í sɔ ŋa má í ni, an nɛ nɔ aa na í dɛdɛɛm ŋa, amma aa ku ŋai si dulum do ŋɛ. Í kaa yɔkɔ í bɔ bii ñ wa n bɔ ŋa.

22 Si bei í ni bii n̄ɲu wa bɔ a kaa yɔkɔ a bɔ be n̄ɲui í jò Zuifu ɲau à bee n̄ɲe à waa ni, debei á kpa araei?

23 Nɔ Jesu í ni, hai ile ih̄ei in̄ɲe ì naa ɲa, amma amu hai lelei ñ naa. In̄ɲe in̄ɲe andunya ɲai, amma amu n kù je in̄ɲe andunya.

24 Na ɲoi í ce ñ ni aa ku si dulum du ɲe ɲa. Ntɔ ntɔ, bii í kù dasi naane ɲa iyi amui ñ je in̄ɲe iyi Ilaaɔ í cicau aa ku si dulum du ɲe ɲai.

25 ɲoi à beee à ni, awoi yoo. ɲoi Jesu í je ɲɲa í ni, ñ s̄ɲ ɲe tā hai sinte.

26 Ide iyi ñ ne ku fɔ na iri n̄ɲe n yeò taale n̄ɲe í kpo. Amma in̄ɲe iyi í b̄em wa ilu ntɔi, nɔ ide iyi ñ gbɔ hai bi t̄ɛɛ, n̄ɲui ñ wa n sisia in̄ɲe ɲa titā.

27 Amma waati iyi Jesu wa fɔ b̄ɛɛɛɛ a kù mà hee mà idei Ilaaɔ Baabai wa s̄ɲ ɲa.

28 ɲoi Jesu í ni, ajo iyi aa so Amai Aman̄ɲe í kɔaɛ lele ɲa, ajo n̄ɲui aa mà ɲa iyi amui ñ je in̄ɲe iyi Ilaaɔ í cica. Nɔ ajo n̄ɲui aa mà ɲa má iyi n kù wa n ce n̄ɲogɔ do aram. Ide iyi Baaba í s̄ɔm n̄ɲu akāi ñ wa n s̄ɲ in̄ɲe mɔ.

29 N̄ɲu iyi í b̄em wa í w̄ɛɛ do amu. Kù j̄ɔm amu akā domi waati kāma fei iyi á d̄ɔa sii ñ ya n ce.

30 Iyi Jesu í fɔ b̄ɛɛɛɛ in̄ɲe nkpoí í dasie naane.

Aru ɲa do in̄ɲe ɲa iyi à ne ara ɲɲa

31 ɲoi Jesu í s̄ɲ Zuifu ɲa iyi à dasie naane í ni, bii ì waa jirima idem ɲa í je m̄ɔɔm ɲai ntɔ ntɔ.

32 Aa mà ntɔ ɲa nɔ ntɔu á jò í ne ara n̄ɲe.

33 ɲoi à jeaa à ni, awau t̄okui Aburhamu ɲai a kù nɔ a kù je arui in̄ɲe gɔ ajo kāma. Beirei í ce ñ waa s̄ɲ wa ñ ni aa ka ne ara nwa.

34 ɲoi Jesu í je ɲɲa í ni, ntɔ ntɔ ñ wa n s̄ɲ ɲei, in̄ɲe iyi í ya ce dulum fei arui dulum nii í je.

35 Aru ci ya nɔ ku wa kpas̄ei laf̄ɛɛ do ajo fei, ama à bíei í ya wa be do ajo fei.

36 Na ɲoi í ce, bii amu Amai Ilaaɔ ñ jò ì ne arae, aa ne araei ntɔ ntɔ.

37 Ñ mà iyi in̄ɲe t̄okui Aburhamu ɲai. Amma ì waa de ku kparam ɲa si na iyi í jò í ci ya jò idem ku buba si ido n̄ɲe.

38 Mii iyi ñ ye bi Baam n̄ɲui ñ wa n s̄ɲ ɲe, b̄ɛɛɛɛ in̄ɲe mɔ ì waa ce mii iyi baa n̄ɲe í s̄ɲ ɲe.

39 ɲoi à jeaa à ni, Aburhamui í je baa nwa. ɲoi Jesu í je ɲɲa í ni, bii í je in̄ɲe amai Aburhamu ɲai ntɔ ntɔ, mii iyi Aburhamu í ce n̄ɲui aa ya ce ɲa wo.

40 Amma wee nsei í ya maa de ku kparam ɲai, amu iyi ñ wa n s̄ɲ ɲe ide ntɔ iyi ñ gbɔ hai bi Ilaaɔ. Aburhamu kù nɔ kù ce dimie ajo kāma.

41 Do n̄ɲu fei, ñ wa n s̄ɲ ɲei, kookoosu ɲa iyi baa n̄ɲe í ya ce n̄ɲui in̄ɲe mɔ ì waa ce.

ɲoi à jeaa à ni, awa a kù je seege ɲa. Ilaaɔ n̄ɲu akāi í je baa nwa.

42 ɲoi Jesu í s̄ɲ ɲa í ni, bii í je Ilaaɔi í je baa n̄ɲe aa bim ɲa, domi hai bi Ilaaɔi ñ fita wa ñ naa ih̄ɛ. N kù naa do aram, n̄ɲui í b̄em wa.

43 Na mii í ce í ci ya gbɔ yaasee idem ɲa. I ci ya gbɔ yaasee ɲai si na iyi í jò í kaa yɔkɔ ɲa.

44 Seetam nii í je baa n̄ɲe, nɔ ì waa bi í ce id̄ɔbii baa n̄ɲe. Hai sinte woo kpa in̄ɲe. Kù waa leek̄i si kp̄ai ntɔ domi ntɔ kù wa sie. Bii wa s̄ɲ ibo, í ya maa f̄oi bei n̄ɲu takae í ye domi ilu iboi, nɔ baai ilu ibo feii.

45 Amma si na iyi í jò amu ñ ya n s̄ɲ ɲe ntɔ, n̄ɲui í jò í kù waa dasim naane ɲa.

46 Yoo n̄ɲei á yɔkɔ ku ni n̄ɲu í ye ñ ce dulum. Kù w̄ɛɛ. Debei, na mii í ce í ci ya dasim naane ɲa bii ñ wa n s̄ɲ ɲe ntɔ.

47 Ine iyi í je ti Ilaaḏ nḡui í ya gbṵ ideí Ilaaḏ. Si bei inḡe í kù je tee ḡa nḡui í jḵ í ci ya gbṵ idee ḡa.

Jesu do Aburahamu

48 Nḡi Zuiifu ḡau à sḵ Jesu à ni, debei awa à ne ntṵ si bei à ni awṵu inei Samarii, nṵ ì ne inei inṵoko.

49 Nḡi Jesu í je nḡa í ni, n kù ne inei inṵoko. Baam nii ñ wa n saalu, amma inḡe í kù waa saalum ḡa.

50 N kù wa n de beereí aram. Ine ḡoi wa deḡe beerem, nḡui í nṵ í je woo kiiti.

51 Ntṵ ntṵ ñ wa n sḵ ḡei, ine iyi wa jirima idem lafḗe kaa ku pai.

52 Nḡi Zuiifu ḡau à sḵ à ni, bebei à mà iyi ntṵ ntṵ ì ne inei inṵokoi, domi Aburahamu í ku nṵ walii ḡau mṵ à ku, nṵ awṵ ì ni ine iyi wa jirima idee kaa ku pai.

53 Bala nwa Aburahamu í ku. Mà ì tamaa awṵ ì la ì rooi? Nṵ walii ḡau mṵ à ku. To, yooi awṵ ì waa tamaa ì je.

54 Nḡi Jesu í je nḡa í ni, bii amui ñ wa n de beereí aram, beereḡe ngbei. Ine iyi wa de beerem nḡui í je Baam, ine iyi inḡe í ni í je Aḵ Lafḗe nḡe.

55 Do nḡu fei, í kù màa ḡa, amma amu ñ màa. Bii ñ ni n kù màa, ñ je ilu iboi bei inḡe mṵ. Amma amu ñ màa nṵ ñ wa n jirima idee.

56 Aburahamu, bala nḡeu, í weeḵ inṵ didḵ nla nla si bei á na ku ye kunaam. Í nṵ í yṵṵ. Iyi í yṵṵ nṵ inṵe í dḵ.

57 Nḡi Zuiifu ḡau à sḵ à ni, í kù to adḵ ciitaa titā, nṵ beirei ì ce ì ye Aburahamu.

58 Nḡi Jesu í ni, ntṵ ntṵ ñ wa n sḵ ḡe, ñ wee mṵm wo hai waati iyi a kù bí Aburahamu.

59 Nḡi à tasi kuta à waa bi a taa, amma Jesu í manji í fita hai kpasḗ Ilaaḵu í ne.

9

Jesu í jḵ ine ḡo iyi à bí fḗju í ye ilu

1 Iyi Jesu wa ne ḡoi í ye ine ḡo iyi à bí fḗju.

2 Nṵ mṵcṵe ḡa à beee à ni, Mḗetu, na mii í ce à bí inḗeu ihḗ fḗju. Na irii dulum deei de, mà na irii dulum dii iyeḵ baae ḡai.

3 Nḡi Jesu í je nḡa í ni, kù je na iyi í jḵ í ce dulum, kù nṵ kù je na iyi í jḵ iyeḵ baae ḡa à ce dulum. Í fḗjuḗ dei ku ba a ye yaase bei Ilaaḵ wa ce ice sie.

4 Dasā kù ne bei aa ka ce iyi a kù ce icei ine iyi í bem wa. Idū í maai wa si bii ine ḡo kaa yṵkṵ ku ce ice.

5 Waati iyi ñ wa si andunya fei amui ñ je inya kumái andunya.

6 Iyi Jesu í fṵ beebe í tā ḡoi í tu antṵ í takie do sāa í daa fḗjuu si ijue.

7 Nḡi í sḵ à ni, koo weḗju si inyii fatamai Siloe. (Yaasei iriu bei í je ku bḗ.) Nḡi fḗjuu í koo í weḗju nṵ í baa wa ye ilu bebei.

8 Kḡaasie ḡa do ine ḡa iyi à yṵṵ í ya maa bara wo à ni, kù je mṵkṵ iyi í ya buba ku maa barau mbe ya.

9 Ine ḡo ḡa à ni, nḡui. Ine ḡo ḡa mṵ à ni, kù je nḡu, à jṵ nḡei. Nḡi inḗeu takae í ni, amu mbe.

10 Nḡi ine ḡau à beee à ni, beirei í ce ijue í cī.

11 Nḡi í sḵ ḡa í ni, ine iyi à ya kpe Jesuu bei í tu antṵ si sāa í sisaam si iju nṵ í sṵm í ni n bṵ fatamai Siloe n koo n weḗju. Nḡi iyi ñ koo ñ weḗju gbakā ñ ye ilu.

12 Nṵ à beee à ni, iwoi inḗeu í wa. Nṵ í ni, n kù mà.

Farisi ḡa à waa bee fḗju iyi í ba iriu ide

13-14 Wee í ko ajoin kusímii Jesu í taki sãa do anto í jò ineeu í yeò iluu. Njoi à gbã ineeu à bòðe bi Farisi ñau.

15 Njoi Farisi ñau m̀o à beee bei í ce í yeò ilu. Nò í je ñña í ni, Jesui í daam sãa si iju í ni n koo n w̄eju. Iyi ñ w̄eju ǹo ñ ye ilu.

16 Njoi Farisi ñau ḡoḡo ña à ni, ine iyi í ce iceu be kù naa hai bi Ilaaḍ, domi kù waa jirima ajoin kusími. Amma ine ḡo ña m̀o à ni, beirei ilu dulum à ce ku ỳok̄o ku ce dimii maamaakeu ih̄e. Nò kak̄oó í l̄osi anini ñña.

17 Njoi à bee f̄ejuu má à ni, si kuyei awo takae ni, beirei ì ỳoḗ, awo iyi í jò ì ye ilu. Nò í ni, waliii.

18 Amma ine ngbo ñau a kù dasi naane iyi ineeu í je f̄eju wo í bei wa yeò ilu nsei. Njoi à koo à bee iyeò baee ña

19 à ni, ama ññei ih̄e? Nò nt̄o nt̄o do f̄eju ì buu be ña? Nò beirei í ce wa ye ilu nsei.

20 Njoi baee ñau à ni, à mà iyi ama nwai ǹo do f̄eju moi à búu.

21 Amma a kù mà bei í ce wa ye ilu si nsei, a kù ǹo a kù mà ine iyi í c̄laa ijue. Nju takae í la, i beee, á s̄s̄ ñe do arae.

22 À f̄o b̄eebei si na iyi í jò à waa ce njoi ine ngboi Zuifu ñau. À waa ce njo ññai si na iyi í jò à ce anu ak̄a t̄a à ni ine iyi í jesi iyi Jesu í je ine iyi Ilaaḍ í cica a kaa je laf̄ee ku naa ile bii à ya ce kut̄ot̄o ñña má.

23 Njoi í ce à ni ññu takae í la, a beee.

24 Njoi Farisi ñau à kpe ineeu má à s̄s̄o à ni, f̄o nt̄o na Ilaaḍ. Awa à mà iyi ineeu ilu dulum nii.

25 Njoi í je ñña í ni, amu de n kù mà dulum ku jei ñje. Ñ je f̄eju wo amma nsei ñ wa n ye ilu. Andi iyi ñ mà mbe.

26 Njoi à beee à ni, beirei do beirei í ceee. Beirei í ce í c̄l̄a ijue.

27 Nò í ni, ñ s̄s̄ ñe t̄a, i kù gb̄o bei ñ f̄o ñai. Beirei í ce í waa bi í gb̄o má ña. Mà ññe m̀o ì waa bi í je m̀oc̄e ñai de.

28 Njoi à buu à ni, awoi í je m̀oc̄e be mee. Awau m̀oc̄oi Moizi ñai.

29 Awa à mà iyi Ilaaḍ í ba Moizi ide ku f̄o wo, amma ineeu be awa a kù mà hai bii í naa.

30 Njoi ineeu í ni, to, ide ññeu bei í bitim iyi i kù mà hai bii í naa ña. Do ññu fei, ñjei í jò ñ ye ilu.

31 Awa de à mà iyi Ilaaḍ ci ya gb̄o idei ilu dulum ña, í gbe ine ña iyi à waa jirimae ǹo à waa ce id̄oḗbie, ideí laf̄ee ñai í ya gb̄o.

32 Aj̄o k̄ama ine ḡo kù gb̄o bii à c̄l̄a ijuí ine iyi à bí do f̄eju.

33 Bii kù je hai bi Ilaaḍi ineeu be í naa kaa ỳok̄o ku ce nk̄ama.

34 Njoi à s̄s̄o à ni, si dulum nii à b̄fe mam mam. Ì t̄amaa awoi aa k̄o nwa si cio? Njoi à ganjie ku naa ile bii à ya ce kut̄ot̄o ñña ña.

Hai dasi Jesu naane ña à yei bei f̄eju ña

35 Iyi Jesu í gb̄o à lele ineeu ñoi í koo í ỳoḗ í beee í ni, i dasi Amai Amane naane?

36 Njoi ineeu í ni, m̀ak̄ooyi, yooi í je Amai Amane ku ba n dasie naane.

37 Njoi Jesu í ni, amu iyi ì waa yeu ih̄e mbe, amui ñ wa n baee ide ku f̄o.

38 Nò í ni, ñ dasie naane Laf̄e. Njoi í gule si wajue.

39 Njoi Jesu í ni, na irii kiitii ñ naa si andunya ku ba f̄eju ña a ye ilu, ǹo ine ña m̀o iyi à waa ye ilu a f̄eju.

40 Njoi Farisi ḡo ña iyi à wa beu à gb̄o ideu ñoi à beee à ni, awa m̀o f̄eju ñai?

41 Njoi Jesu í s̄s̄ ña í ni, bii í je f̄eju ña, i kù ñe taale ña. Amma si bei í ya w̄ee si ññe ì waa ye ilu ña, ññui í jò ì wa si dulum hee nsei ña.

10

Məndai angudā ɲa do woo degbe

¹ Jesu í ni, ntə ntə n̄ wa n s̄ ɲei, in̄e iyi í lə aroi angudā ɲa nə kù lə hai andeɛ, bii í koo í gū idí í bei í ləð, lafɛɛ ile bata ngbai.

² Amma in̄e iyi wa lə hai do andei aroi angudā ɲau, lafɛi í je woo degbe angudā ɲau.

³ Woo degbe aroi í ya c̄aaí, nə angudā ɲau à ya gbə imue. Nə ku kpe angudāɛ ɲa do iri ɲja akā akā ku fitað ɲa waduude.

⁴ Waati iyi í fitað aɲa fei waduude nə ku cua ɲja a maa tooɛ domi à mà imue.

⁵ A kaa je a too in̄e njoo gə, amma aa sa ku j̄l hai bi tɛɛ domi a kù mà imue.

⁶ Jesu í kpa ɲja məndau bɛ amma a kù gbə yaaseɛ.

Jesu í je woo degbe jiida

⁷ N̄oi Jesu í s̄ ɲa má í ni, n̄ wa n s̄ ɲei, amui n̄ je andei aroi angudā ɲau.

⁸ Baai amu baasi in̄e ɲa iyi à cuam wa fei ile bata ngba ɲai, amma angudā ɲau a kù gbə ide ɲja.

⁹ Amui n̄ je ande. In̄e iyi í lə wa do bi tom fei á ba faaba. Á lə, á nə ku fita, nə á ba bi ku je.

¹⁰ Ie nje ci ya naa kaa ku ce ile nə ku kpa nə ku beje. Amma amu n̄ naai ku ba in̄e ɲa a ba kuwɛɛ nə a n̄o j̄iida jiida.

¹¹ Amui n̄ je woo degbe jiida. Woo degbe jiida í ya jesi ɲju ku kui na irii angudāɛ ɲa.

¹² Amma woo ce gaanəmma kù je woo degbe. Si bei angudā ɲau a kù je titeɛ, bii í h̄nne muusu nla wa naa á j̄ə angudā ɲau ku sa, nə muusu nla ku mu angudā ɲau nə iyi à gbe ɲau a fangaa.

¹³ Á sai domi na fiai wa ce ice, kaa ne araareí angudā ɲau.

¹⁴⁻¹⁵ Amui n̄ je woo degbe jiida. Si bei Baam í màm nə amu mə n̄ mà, bɛɛbe məi n̄ mà angudām ɲa nə aɲa mə à màm, nə n̄ jesi n ku na iri ɲja.

¹⁶ Nə n̄ ne angudā gə ɲa má iyi a kù wa si aroi ih̄. Kù ne bei an ce iyi n kù naað ɲa wa. Aa nə a gbə imum nə aɲað ti tako ɲau fei a je gaa akā, woo degbe mə akā.

¹⁷ Baaba í bim si na iyi í j̄ə n̄ jesi n ku. An ku nə an j̄l má.

¹⁸ In̄e k̄ama kaa yəkə ku nya hundem. Amma amu takam nii an nya. N̄ ne yiiko iyi an na hundem, nə n̄ ne yiiko iyi an gbaað má. Bɛɛbei Baam í dasim ku ce.

¹⁹ Iyi í fə bɛɛbe, ɲoi Zuifu ɲau à nyi à kp̄é má na irii ideu.

²⁰ In̄e gə ɲa à ni, í ne in̄e inəkoí. S̄umui. Na mii í ce ì waa gbə ideɛ ɲa məm.

²¹ Nə in̄e gə ɲa mə à ni, in̄e iyi í ne in̄e inəko ci ya fə ide bɛ ih̄. In̄e iyi í ne in̄e inəko a yəkə ku c̄i ijui fɛɛju ɲa?

Zuifu ɲau à kəsi Jesu

²² Waati í to iyi aa ce jingau gə Zeruzalemu iyi à ya ni Kpas̄i Ilaað ku teese. Waati bɛɛbe sukui t̄ut̄i.

²³ Nə Jesu í wa bantumai kpas̄u wa ne ikpa akāi ileu iyi aa ya kpe bantumai Salomə.

²⁴ N̄oi Zuifu ɲau à kaakoɛ à beɛ à ni, hee waati yoomai aa j̄ə sika iyi à wɛəð ku kpa iri. Bii awəi í je in̄e iyi Ilaað í cicau ntə ntə, s̄ wa s̄aa s̄aa.

²⁵ N̄oi Jesu í je ɲja í ni, n̄ s̄ ɲe t̄a, amma í kù dasim naane ɲa. Ice iyi n̄ wa n ce ɲju wa jea in̄e ɲa sɛɛdam. N̄ wa n cooi do irii Baam.

²⁶ Amma í ci ya dasim naane ɲa domi í kù wa si inəi angudām ɲa.

²⁷ Angudām ɲa à ya gbɔ ide ku fɔm. N̄ mà ɲa nɔ à ya maa toom.

²⁸ Nɔ n̄ mu n̄ɲa kuwɛɛ hai tã, a kaa ku ajɔ kãma, nɔ inɛ gɔ mɔ kaa yɔkɔ ku lakati ɲa hai si awɔm pai.

²⁹ Baam nii í muum nɔ í la í re inɛ fei. Inɛ gɔ kù wɛɛ iyi á yɔkɔ ku lakati ɲa hai si awɔi Baam.

³⁰ Nɔ amu do Baam fei akãi.

³¹ Iyi Zuifu ɲau à gbɔ bɛɛɛbe ɲoi à tasi kuta à waa bi a taa má.

³² N̄oi Jesu í s̄s̄ ɲa í ni, do gbugbãi Baam n̄ ce icɛ jiida nkpɔ si waju n̄ɲɛ. Na icɛ yoomai ì waa bi i tam kuta ɲa.

³³ N̄oi Zuifu ɲau à jɛaa à ni, a kù waa bi ka tɛɛ kuta na icɛ jiida ɲau, amma si na iyi í j̄ò ì waa bu Ilaaɔi, domi awɔu amanɛi nɔ ì waa bi i ce arɛɛ Ilaaɔ.

³⁴ N̄oi Jesu í ni, à kɔ ide gɔ si tiai wooda n̄ɲɛ. Ideu wa fɔ idei amanɛ ɲa, í ni, inɛ amanɛ ɲa, inɛ mɔ Ilaaɔi.

³⁵ Nɔ Jesu í s̄s̄ ɲa má í ni, à mà iyi kukɔi idei Ilaaɔ ntɔi wa fɔ do ajɔ fei. To, si ideu ih̄ɛ Ilaaɔ takɛ wa kpe inɛ ɲa iyi à gbɔ ideɛu Ilaaɔ, ma irei.

³⁶ Bii bɛɛɛɛi, bɛirei í ce ì ni n̄ wa n̄ bu Ilaaɔ ɲa si na iyi í j̄ò ì ni amuu Amai Ilaaɔi. Nɔ amu takam mɔ Baabai í cicaam nɔ í bɛm wa si andunya.

³⁷ Bii n̄ kù wa n̄ ce icɛi Baam í maà dasim naanɛ ɲa.

³⁸ Amma bii n̄ wa n̄ coo, baa bii í kù dasim naanɛ ɲa, í dasi icɛm naanɛ ku ba i mà s̄aa s̄aa ɲa iyi Baaba í wa sim nɔ amu mɔ n̄ wa si Baaba.

³⁹ Iyi à gbɔ bɛɛɛbe ɲoi à waa dɛ kpãa má a ba a muu, amma Jesu í gbã si ɲa,

⁴⁰ nɔ í nyi icɛi idoi Zuudɛɛ má bii Zãa í tako í dasi inɛ ɲa inyi. Tengi bei í koo í wa,

⁴¹ nɔ inɛ nkpɔ í bɔ bi tɛɛ. N̄oi inɛ ɲa à ni, Zãa kù ce maamaake kãma, amma ide iyi í fɔ si gãmɛi inɛɛu ih̄ɛ fei ntɔi.

⁴² Nɔ inɛ nkpɔ nkpɔ í dasiɛ naanɛ tengi bɛ.

11

Ikui Lazaa

¹ Mɔkɔ gɔ iyi à ya kpe Lazaa kù waa nɛ baani. Betanii í je iluɛ, nɔ ilui Maari do Maata mɔm bɛ.

² Lazaau weɔl ɲai. Maariui í je inaabo iyi á na ku fãsi tulare si isei Jesu nɔ ku gbãa do ntɔi iriɛ.

³ N̄oi weɔl minjii Lazaa ɲau à samba si Jesu anu à ni, Lafɛɛ, kpaasi jiidaɛ kù waa nɛ baani.

⁴ Iyi Jesu í gbɔ ideu ɲoi í ni, b̄ɔɔu kaa kraa, amma na irii b̄ɔɔu inɛ ɲa aa yɛ ambɔei Ilaaɔ do ti amu iyi n̄ je Amaɛ.

⁵ Wee Jesu í bi Maata do ifɔɛ do weɔl ɲa Lazaa.

⁶ Baa do iyi í gbɔ baani hai nei Lazaa, í ce ajɔ minji má ilu bii í wau.

⁷ Si anyiɛ nɔ í s̄s̄ mɔcɔɛ ɲa í ni, ka nyi ilɛi Zudee má.

⁸ N̄oi mɔcɔɛ ɲa à ni, Mɛɛtu, si ajɔ minjiu ih̄ɛ bei à bi a tɛɛ kuta, nɔ ì waa bi i nyi bɛ má?

⁹ N̄oi Jesu í bee ɲa í ni, ajɔ akã lɛɛu fɛloi í nɛ. Kù je maateeji ba. Bii inɛ gɔ wa nɛ dasã kaa koosɛ domi wa yɛ inya kumá andunya.

¹⁰ Amma inɛ iyi wa nɛ idũ á koosɛ domi inya kumá kù wɛɛa.

¹¹ Bɛɛɛɛi Jesu í s̄s̄ ɲa. Nɔ í fɔ má í ni, kpaasi nwa Lazaa wa s̄l̄ njooi mɛɛ, amma an̄ koo n̄ jũu.

¹² N̄oi mɔcɔɛ ɲau à s̄ɔ à ni, Lafɛɛ, bii í je wa s̄l̄ njooi í s̄la. Á ba iri.

¹³ Wee ikui Lazaai Jesu í fãa, amma aɲa à tamaa bei idei njoo alalai í fãa.

14 Na ηοι í jò Jesu í sō ηa do yaasee í ni, Lazaa kù wεε.

15 Amma na iri ηηει ñ wεεð inò didō si na iyi í jò n kù wa be hee n jò ku ba iri. Bebei ηηu be á jò í dasim naane ηa. I ne ka bò bi tεε.

16 Nηi Tomaa iyi à ya kpe Sikàu í sō məcɔ kpaasie ηa í ni, to, i jò ka koo ka ku do Mεetu ajò.

Jesui í je kujli iku ηa nò ηηui í je kuwεε

17 Nηi Jesu do məcəe ηau à bò Betani be. Iyi à to, à koo à ba à si Lazaa tā hee í ce ajò mεε.

18 Wee kujli Betani do Zeruzalemu kù re kilo mεeta.

19 Nò hai Zeruzalemu be Zuifu nkɔ ɔ ηa mò à naa bi Maata do Maari à naa ku ce ηa fəɔ si bei weclm ηηa kù wεε.

20 Iyi Maata í gbò Jesu wa naa, ηοι í bò ku koε. Amma Maari wa buba kpasē.

21 Nηi Maata í sō Jesu í ni, Lafēε, bii í je ì wa ihē wo weclm kaa ku.

22 Amma ñ mà baa nsei mii iyi aa tɔɔ Ilaađ fei á muue.

23 Nηi Jesu í sō í ni, weclε á jl wa má.

24 Nηi Maata í ni, ntai, ñ mà iyi ajoi ankāanyi iku ηa aa jl hai si bale. Nηu mò á jl ajò ηηu be.

25 Nηi Jesu í sō í ni, amui ñ je kujli iku ηa nò ñ je kuwεε. Ine iyi í dasim naane á maa wεei baa bii í ku.

26 Nò ine iyi í wεε nò í dasim naane kaa ku ajò kāma. Ì dasi ideu be naane?

27 Nò Maata í jεaa í ni, oo Lafēε, ñ dasi naane iyi awoi ì je Kirisi, Amai Ilaađ, iyi à ni á na ku naa si andunya.

Jesu wa kpata

28 Iyi Maata í fə beεbe í tā ηοι í koo í kpe Maari ifəε wa í sō do gundu í ni, Mεetu í to wa, wa kpeε.

29 Iyi Maari í gbò beεbe ηοι í dede do saasa í bò bi tεε.

30 Wee Jesu kù lə wa inò ilu titā, amma í wa tengi bii Maata í kòou.

31 Zuifu ηa iyi à bò Maari ku ce fəɔ kpasēε, à ye í dede í fita do saasa. Nηi à tooe. À tamaa wa bò ku kpata bi baleui.

32 Nηi Maari í to bii Jesu í wau. Iyi í yəɔ ηοι í seεbata si wajue í sō í ni, Lafēε, bii ì wa ihē wo weclm kaa ku.

33 Iyi Jesu í ye wa kpata nò Zuifu ηa mò iyi à tooe wau à waa kpata, ideu í fə inəe jiida jiida hee wa yaya.

34 Nηi í bee ηa í ni, iwoi ì suu ηa. Nò à sō à ni, Lafēε, naa cə.

35 Nηi Jesu í kpata.

36 Nηui í jò Zuifu ηau à ni, i cə zaka bei í buu.

37 Amma ɔɔɔ ηa à ni, inεeu ihē í jò fεεju ηa à ye ilu. Kaa yəko ku ganji Lazaa ku maà ku wo?

Kujli Lazaa hai si bale

38 Nηi inə ku fəu í jò Jesu í yaya má, nò í bò bi baleu. Wee baleu si ləɔmai iri kuta ɔai í wa nò à dfi andεε do kuta nla ɔə má.

39 Nηi Jesu í ni, i tale kutau hai be ηa. Amma Maata wecli inε iyi í kuu í sō í ni, Lafēε, bii í wa í sāmì wa nu tā domi hai waati iyi à dasie bale í to ajò mεε wa nnyi.

40 Nηi Jesu í beεε í ni, i jə ñ sōε ñ ni bii ì dasim naane aa ye amboei Ilaađ mεε.

41 Si anyie ηοι à tale kutau hai be. Nò Jesu í wu iju lele í ni, Baam, ñ wa n saabue si na iyi í jò ì gbò kutəɔm.

⁴² Amu takam n̄ mà iyi waati kām̄a fei ì ya maa gb̄o idem, amma n̄ f̄o b̄eɛb̄ei na in̄e ɲa iyi à waa leek̄i ih̄e ku ba a dasi naane iyi aw̄oi ì b̄em wa.

⁴³ Iyi í f̄o b̄eɛb̄e í t̄a ɲoi í la hee lele í ni, Lazaa, fita wa hai b̄e.

⁴⁴ ɲoi í fita wa hai in̄o bal̄eu do aɔ̄o iyi à woɔ aw̄e ɲa do is̄e ɲa do irīe. ɲoi Jesu í ni, i f̄uu í j̄ò ku ne ɲa.

In̄e ɲa à waa busi n̄je a ba a kpa Jesu

⁴⁵ ɲoi Zuifu ɲa iyi à naa bi Maariu, nkp̄o ɲa í dasi Jesu naane iyi à ye mii iyi í ce.

⁴⁶ Amma ḡoɔ ɲa à nyi à koo à s̄s̄ Farisi ɲau mii iyi Jesu í ce.

⁴⁷ ɲoi in̄e ngboi woo weei Ilaās̄ ɲau do Farisi ɲau à t̄ot̄o in̄e ngboi woo ce kiiti ɲau m̄o à bee n̄je à waa ni, beirei aa ka ce. In̄eɛu wee í wasi maamaake nkp̄o nkp̄o ku ce.

⁴⁸ Bii à j̄ò wa ce b̄eɛb̄e wa koo in̄e fei á na ku dasi naane. N̄o in̄ei Romu ɲa aa naa a leḡe kpas̄eí Ilaās̄, n̄o a ko dimi nwa.

⁴⁹ Amma Kaifu iyi í je woo wee nla si ad̄o ɲu b̄e, í wa in̄o ɲa, n̄o í s̄s̄ ɲa í ni, i kù mà nk̄ama ɲa.

⁵⁰ I kù mà ɲa iyi aranfaani nwai in̄e ak̄a ku ku si agb̄ei dimi nwa ɲa? Si b̄eɛb̄e dimi nwaui fei kaa ce nfe má.

⁵¹ Wee, ide iyi í f̄ou b̄e, kù je hai si lasabui ɲu takaei wa naa. Amma si na iyi í j̄ò í je woo wee nla si ad̄o ɲu, na ɲoi í j̄ò í ce walii Jesu ku ku si agb̄ei dimii Zuifu ɲa.

⁵² Kù n̄o kù je si agb̄ei aɲa ak̄ai á ku, amma á kui ku ba kù j̄ò amai Ilaās̄ ɲa iyi à wa bii fei a je ak̄a.

⁵³ ɲoi í j̄ò hai aɔ̄o ɲu à waa busi n̄je a ba a kpa Jesu.

⁵⁴ Na ɲoi í j̄ò Jesu ci ya maa dabii si in̄oi Zuifu ɲau má si bantuma, amma í ne hai b̄e í b̄o ile iyi í wa k̄ok̄oi gbabua ḡo si ilu ḡo iyi à ya kpe Efaraimu. ɲu do m̄oɔe ɲa à koo à buba ilu b̄e.

⁵⁵ Wee jingauí Zuifu ɲa iyi à ya kpe Iku ku kua í maaí wa. N̄o hai ileeko ɲa in̄e nkp̄o í b̄o kuwee ku ce Zeruzalemu ku ba a má hee jingauu ku maà to wa.

⁵⁶ ɲoi à waa ded̄e Jesu, n̄o à leek̄i bantumai kpas̄eí Ilaās̄ à bee n̄je à waa ni, beirei ì waa lasabu ɲa. Ma kù waa naa jingauí ya.

⁵⁷ Wee in̄e ngboi woo weei Ilaās̄ ɲa do Farisi ɲa à na wooda à ni bii in̄e ḡo í mà bii Jesu í wa ku s̄s̄ aɲa a koo a muu.

12

Maari í f̄asi tulare si is̄ei Jesu

(C̄o Matie 26:6-13; Maaku 14:3-9)

¹ Si aɔ̄o m̄eefa iyi í gb̄e jingauí Iku ku kuaui ku bei ku to wa, ɲoi Jesu í b̄o Betani. Bei Lazaa in̄e iyi Jesu í j̄i hai si bal̄eu í wa.

² Ilu bei à cea Jesu ije wa je. Maata wa gb̄o ɲa n̄o Lazaa í wa si in̄o ɲa.

³ Wee Maari í ne tulareí fia nkp̄o ḡo iyi à ce do ikpoi naadi alala, zakai bubui kilo. ɲoi í koo í soo í naa í f̄asi is̄ei Jesu, n̄o í gb̄a do ntoí irīe. ɲoi inunui tulareu í gba kpas̄eu fei.

⁴ ɲoi in̄e ak̄ai m̄oɔi Jesu ɲau iyi à ya kpe Zudasi Isikarioti in̄e iyi á zambaeu í ni,

⁵ fiaí tulareu ih̄e á ȳok̄o ku to fiaí iceí ad̄o ak̄a. Na mii í j̄ò a kù taa ka kp̄eá ilu are ɲa fiaui.

⁶ Iyi wa f̄o b̄eɛb̄e kù je wa ce araarei ilu are ɲau fa, amma si na iyi í j̄ò í je ile dei. ɲui í ya maa mu b̄oɔi fia ɲau, n̄o í ya maa ce ilei fia iyi à ya dasiu.

7 Amma Jesu í ni, jò abou si laakaε. Amui í jilea ku ba ku fāsim a bei a sim.

8 Waati kāma fei aa ne ilu are ηa si ino nηε, amma amu i kaa nem do ajo fei ηa.

À waa de kpāa a kpa Lazaa

9 Zuifu nkpó í gbó iyi Jesu í wa Betani, nò à bò be. Kù je na Jesu nηu akā, amma à waa bi à ye Lazaa iyi Jesu í jì hai si balεu.

10 Amma ine nηboi woo weei Ilaaó ηau à waa busi nje a ba a kpa Lazaa mò,

11 domi na iriei Zuifu nkpó gò ηa à fita hai bi tu ηa à dasi Jesu naane.

Jesu wa lo ino ilu Jeruzalemu

(Cò *Matie 21:1-11; Maaku 11:1-11; Luku 19:28-40*)

12 Iju kumáe nηi zamaa iyi í naa jingauu í gbó iyi Jesu wa naa Zeruzalemu.

13 Nηi à so wuai kpakpa à waa bò ku koε. À dō anu hee lele à waa ni, à waa saabuε. Aó Lafēε ku weεε, awó iyi í waa naa do irie. Ilaaó ku weεε, awó Ilaalui Izireli*.

14 Jesu wee í ba ama gbankεε gò wa gū. Bεεbei í ce si bei kukoi idei Ilaaó wa fò í ni,

15 I maà ce njo, iηε inei Sió ηa.

I cò ilaalu nηε í gū ama gbankεε, wa naa.

16 Ide ηau be macoi Jesu ηau a kù gbó yaaseε waati bεεbe, amma waati iyi í nyi lelei Aó do amboεε, à ye gigi iyi mii ηau fei à kò si kukoi idei Ilaaó na irie, à nò à cea fei ndεε.

17 Ine ηa iyi à wa be do Jesu ajo waati iyi í kpe Lazaa í jūu hai si balεu, aηa fei à waa sisia ine ηa mii iyi Jesu í ce.

18 Nηi í jò zamaa fei í bò ku koε bεεbe domi à gbó baau maamaake iyi í ceu.

19 Na nηu, Farisi ηau à fò aηa duusó à waa ni, í kù ye à mōngò ineεu ihēi mam mam? Wee inei andunya ηa fei à waa tooε.

Gereki gò ηa à waa de Jesu

20 Wee Gereki gò ηa à wa si inoi ine ηa iyi à naa Zeruzalemu Ilaaó ku gulea waatii jingauu.

21 Nηi à bò bi Filipu inei Besaida si ilei Galileeu, à ni, məkóoyi, à waa bi Jesu ku ye.

22 Nηi Filipu í koo í sō Anderee, nò Anderee do Filipu à koo à sō Jesu.

23 Nηi Jesu í sō ηa í ni, awaati í to mbe bei bii ine ηa aa ye amboei amu Amañε.

24 Ntò ntò n wa n sō ηei, bii ijui iya kù cuku si ile kù ku, nηu akāi á maá weε. Amma bii í ku á bí iju nkpó nkpó.

25 Ine iyi í bi kuwεεε á na ku kuáε. Ine mò iyi kù saalu kuwεεε ngogò, sòlui kuwεε hai tāi lafēε wa ce.

26 Ine iyi í weε na irim ku toom wa. Nò bii ñ wa, bei lafēε mò á wa. Bii ine gò í weε na irim, Baam á cea lafēε bεεε.

Jesu wa fò idei ikuε

27 Nηi Jesu í ni, nsei inom í fò jiida jiida. N kù mà baa beirei an fò. Mà n tó Baaba ku nyam si wahala iyi á bam nsei ihēi ya. Aawo, n kaa n ce bεεbe domi na nηui í jò ñ naa.

28 Baaba, jò irie ku ne bεεε. Iyi Jesu í fò bεεbe nηi à gbó ide ku fò gò wa hai lele í ni, ñ jò ñ ne bεεε tā nò an jò ku kóosi má.

* **12:13 à waa saabuε** Do feei gereki hozanai à ya ni.

29 Iyi ine ɲa iyi à wa beu à gbɔ ide ku fɔu, ɲɔi à ni, kulai ijli. Nɔi ine gɔ ɲa mɔ à ni, amaleka gɔi wa baa ide ku fɔ.

30 Nɔ Jesu í sɔ ɲa í ni, kù je na irim nii à gbɔ ide ku fɔu be, amma na iri ɲɛi.

31 Nɛi aɔ í to wa mbɛ si bii Ilaaɔ à kiiti inɛi andunya ɲa. Bɛbɛi aa lele Seetam ilaalui andunyau.

32 Waati iyi aa som hai ile a kɔam lele, waati bɛɛbɛi an fa ine fei wa bi tom.

33 Si ideu be Jesu wa sisi yaase bei nɲu á kui.

34 Nɔi zamaau í sɔɔ í ni, à gbɔ si tiai wooda nwa iyi ine iyi Ilaaɔ í cicau á maa wɛi hee do aɔ fei. Bɛirei í ce ì waa ni kù ne bei á ce iyi a kù so Amai Amanɛ hai ile a kɔaɛ lele. Yooi í je Amai Amanɛu.

35 Nɔi Jesu í sɔ ɲa í ni, í gbe keeke iyi inya kumá kaa wa anini ɲɛ má. Í sla i ya maa ne si waati iyi ì ne inya kumá ɲa ku ba ilu kuku ku maà na ku boe ɲɛ, domi ine iyi wa ne si ilu kuku ci ya mà bii wa bɔ.

36 Na nɲu, i dasi inya kumá naane waati iyi ì nɔɔ ɲa ku ba i je amai inya kumá ɲa.

Zuifu ɲa a kù dasi Jesu naane

Iyi Jesu í fɔ bɛɛbɛ í tã ɲɔi í dede hai inɔ ɲɲa í ne í koo í manji.

37 Baa do iyi í ce maamaake nkɔ fei si waju ɲɲa a kù dasiɛ naane.

38 Bɛɛbɛi ide iyi walii Ezai í fɔu í ce. Í ni,

Lafɛɛ, yooi í dasi waazo nwa naane.

Mà bi yooi Lafɛɛ í nyisi gbugbãɛ.

39-40 Walii Ezai í fɔ má í ni,

Ilaaɔ í fɛɛju ɲa,

Ku ba a maà ye ilu.

Nɔ í jò idɔ ɲɲa í le

Ku ba a maà mà do bisi ɲɲa.

Í ce bɛɛbɛi ku ba a maà na a kpaasi idɔ nɔ ɲɲu ku jò a ba iri.

Nɔi í jò a kù yɔkɔ a kù dasi naane.

41 Ezai í fɔ bɛɛbɛi si na iyi í jò í ye amboei Jesu nɔ í fɔ ide na iriɛ.

42 Do ɲɲu fei, baa ine nɔbɔi Zuifu ɲau nkɔ í dasi Jesu naane. Amma si bei à waa ce nɔi Farisi ɲau a kù jesi si bantuma ku ba a maà na a ganji ɲa ile bii à ya ce kutɔɔ ɲau ku bɔ má.

43 A kù waa bi a lele aɲa hai bei si na iyi í jò saabui amanɛ ɲai à bi í re ti Ilaaɔ.

Idei Jesui á ye taalei ine ɲa

44 Nɔi Jesu í fɔ ide hee lele í ni, ine iyi í dasim naane, kù je amu akáí í dasi naane, í dasi ine iyi í bɛm wa mɔ naaneí.

45 Bɛɛbɛ mɔi ine iyi í yem í ye ine iyi í bɛm wai.

46 Amui ñ je inya kumá, nɔ ñ naai si andunya ku ba ine iyi í dasim naane fei ku maà wa si ilu kuku má.

47 Inɛ iyi í gbɔ idem nɔ kù waa saaluɛ, kù je amui an ye taalei lafɛɛ. Amu ñ naai n na n faaba inɛi andunya ɲa, n kù naa ku ye taale ɲɲa.

48 Inɛ iyi í kɔsim nɔ kù gba idem, í ne mii iyi á ye taalei lafɛi. Ide ɲa iyi ñ fɔ, ɲɲui á ye taalei lafɛɛ si aɔi ankãanyiu.

49 Ideui á ye taaleɛ si na iyi í jò n kù wa n fɔ ide do yiikoi aram, amma Ilaaɔ Baaba takaei í sɔm ide ɲa iyi an fɔ. Nɲui í nɔ í bɛm wa.

50 Ñ mà iyi ide ɲa iyi í sɔm ɲau kuwɛɛ hai tãí á je kɔkɔɔ ɲɲa. Nɔi í jò ide iyi ñ wa n fɔ, ñ wa n fɔi bei Baaba í sɔm.

13

Jesu í wíe ísei mǎcǎe ŋa

¹ Ajo iyi bii iju í má á je jingauí Iku ku kuau í to. Nǎ Jesu í mà iyi waatii nŋu í to mbǎe nŋu ku ne hai andunya nŋu ku bǎ bi Baai nŋu. Hai sinte hee ku baa nsei í ne kubii inǎe ŋa, nǎ kubi nŋa iyi í nǎu í bǎdi hee kǎw.

² Nǎi Jesu do mǎcǎe ŋa à waa je ajo. Wee Seetam í tale si Zudasi Isikarioti amai Simǎu ku zambǎe tǎ.

³ Jesu takǎe í mà iyi Ilaaǎ Baaba í daa nŋu mii fei si awo, í nǎ í mà iyi nŋu í naai hai bi Ilaaǎ nǎ nŋu wa nyi be má.

⁴ Nǎi í dede hai bi ku jeu í bǎ kumbooe í jilǎw, nǎ í so aco go í dǎ si kpakǎe.

⁵ Nǎi í bu inyí si jeǎe wa wíeǎ kutei mǎcǎe ŋa nǎ wa gbǎa do aco iyi í dǎ si kpakǎe.

⁶ Iyi í to si Simǎw Píǎe nǎi Píǎe í beǎe í ni, Lafǎǎ, awoi aa wíe kutem?

⁷ Nǎ Jesu í jeaa í ni, í kù mà mii iyi nǎ wa n ce nsei, amma bii í kǎosi aa na í mà.

⁸ Nǎi Píǎe í ni, aawo, awo si aa wíem kutem pai. Nǎi Jesu í sǎw í ni, bii n kù wíe kutǎe í kaa je inǎm má.

⁹ Nǎi Simǎw Píǎe í ni, debei Lafǎǎ, kù je kutem nŋu akǎi aa wíe mǎe, wíe awoǎm do irim fei.

¹⁰ Nǎi Jesu í sǎw í ni, inǎe iyi í we tǎ kù ne bukaatai ku we má í gbe isǎe ŋa ku ba ku má mam mam. Inǎe ì má, amma kù je inǎe fei.

¹¹ Wee Jesu í mà inǎe iyi á zamba nŋu tǎ, nǎi í jǎw í ni kù je aŋa feii à má.

¹² Iyi í wíe kute nŋa ŋa í tǎ, nǎi í so kumbooe í dasi, nǎ í nyi aqbeǎe má í bei í beǎe ŋa í ni, ì mà yaasei ice iyi nǎ ce nŋeu be ŋa?

¹³ Í ya maa kpǎem Mǎetu do Lafǎǎ ŋa. Ntǎw ì waa fǎ ŋa, domi beǎbeí nǎ je.

¹⁴ To, bii amu iyi nǎ je Lafǎǎ do Mǎetu nŋe nǎ wíe kute nŋe ŋa, í sǎa inǎe mǎw í ya wíe kutei nŋe ŋa.

¹⁵ Yaase jiidai nǎ nyisi nŋe be ku ba inǎe mǎw í ya cea nŋe bei nǎ ce nŋe.

¹⁶ Ntǎw ntǎw ì wa n sǎw nŋe, woo ce ice ci ya la ku re inǎe ngboǎe. Beǎbe mǎw inǎe iyi à be ci ya la ku re inǎe iyi í bǎw.

¹⁷ Nsei wee ì mà yaasei iyi ihǎ ŋa. Bii ì waa coo ŋa, aa ne inǎw didǎw ŋa.

¹⁸ Kù je inǎe feii nǎ wa n fǎa. Nǎ mà inǎe ŋa iyi nǎ cikai. Amma kù ne bei á ce iyi kukǎi ideí Ilaaǎw kù kǎ. Kukǎu í ni, inǎe iyi wa bam ku je ajo, nŋui í sinda í je mbǎem.

¹⁹ Hai nsei nǎ wa n sǎw nŋe hee ide nŋau ku maa ce ku ba bii í na í ce í dasi naane ŋa iyi amui nǎ je inǎe iyi nǎ ni nǎ je.

²⁰ Ntǎw ntǎw ì wa n sǎw nŋe, inǎe iyi í gba inǎe iyi nǎ be, amui í gba. Nǎ inǎe iyi í gbam, inǎe iyi í bǎm wai í gba.

Jesu wa fǎ iyi Zudasi á zamba nŋu

(Cǎ Matíe 26:20-25; Maaku 14:17-21; Luku 22:21-23)

²¹ Iyi Jesu í fǎ beǎbe í tǎ, nǎi inǎe í fǎ kaa kaa. Nǎi í sǎw ŋa sǎa sǎa í ni, ntǎw ntǎw an sǎw nŋe, inǎe akǎ nŋeí á zambam.

²² Nǎi mǎcǎe nŋau à waa cǎ nŋe domi a kù mà inǎe iyi wa fǎa.

²³ Wee inǎe akǎ nŋa, inǎe iyi Jesu í bi jiidai jiidau, wa gbesi gendǎe Jesu.

²⁴ Nǎi Simǎw Píǎe í ceaǎ nyinda do awo ku beǎe Jesu yooi wa fǎa.

²⁵ Nǎi mǎcǎe iyi wa gbesi gendǎe Jesu í beǎe í ni, Lafǎǎ, yooi ì waa fǎa.

²⁶ Nǎi Jesu í jeaa í ni, an bu kili nǎ n gusi aye, inǎe iyi ì na, lafǎǎe. Nǎi í bu kiliu í na Zudasi amai Simǎw Isikarioti.

²⁷ Hai waati iyi Zudasi í gba kiliu gbakǎ Seetam í lǎw siei. Nǎi Jesu í sǎw í ni, mii iyi aa ce, coo do njuma.

28 Amma si ino nna ine go ku mà mii iyi í jò í s̄o beɛbe.

29 Si bei Zudasii wa mu b̄ogoi fia n̄au, n̄oi í jò ine go n̄a à tamaa Jesu í ni koo ra nḡoḡo wa iyi āna aa j̄eð jinḡauí walak̄o wa s̄o ku mua ilu are n̄a fia.

30 Iyi Zudasí í gba ciliu í mi gbak̄a n̄oi í fita. Wee í ko idú í d̄u.

Wooda tit̄o

31 Iyi Zudasí í fita n̄oi Jesu í ni, bebeií ine n̄a aa ye amboei amu Amai Amane, n̄o aa ye ti Ilaād m̄o na irim.

32 Si beií ine n̄a aa ye amboei Ilaād na irim, n̄ju takae á j̄o a ye ti amu m̄o. Á coo m̄oi kaa kpe.

33 In̄e baak̄om n̄a, waati keekei í gbe iyi an wee do in̄e, n̄o si anyie aa na í maa d̄ed̄em n̄a. Amma ide iyi ñ s̄o Zuifu n̄au n̄jui ñ wa n s̄o in̄e m̄o be nsei. I kaa ȳok̄o í b̄o bii ñ wa n b̄o n̄a.

34 Wooda tit̄o iyi ñ wa n jile n̄je wee, i ya bi n̄je n̄a. Si bei ñ bi n̄je, in̄e m̄o i ya bi n̄je n̄a.

35 Bii ñ bi n̄je n̄a, ine fei á mà iyi ñ je m̄oc̄om n̄a.

Jesu wa f̄o iyi Piee á j̄a ku ni n̄ju kù mà

36 N̄oi Sim̄o Piee í bee Jesu í ni, iwoi ñ waa b̄o Laf̄e. N̄oi Jesu í j̄eaa í ni, bii ñ wa n b̄o í kaa ȳok̄o í toom nsei, amma bii í k̄ōsi aa toom wa be.

37 N̄oi Piee í beee í ni, Laf̄e, beirei í ce n kaa n ȳok̄o n tooe nsei. Ñ t̄a s̄ōlu n na kuw̄eem na irie.

38 N̄oi Jesu í j̄eaa í ni, ñ t̄a s̄ōlu í na kuw̄eee na irim do nt̄o? Nt̄o nt̄o ñ wa n s̄ei, hee aj̄e ku maa k̄o aa j̄a íse gb̄eta í ni í kù m̄am.

14

Jesui í je kp̄aa iyi wa b̄o bi Baaba

1 N̄oi Jesu í s̄o m̄oc̄e n̄a í ni, í māa ya wee do in̄o ku f̄o n̄a. I dasi Ilaād naane n̄o í dasim naane n̄a.

2 Bi ku wa í kp̄o kpas̄ei Baam. N̄o wee ñ wa n koo be n koo n ce n̄je s̄ōlui bi ku wa. Bii kù je nt̄o, n kaa n s̄o n̄e.

3 Bii ñ koo ñ ce n̄je bi ku wa ñ t̄a an nyi wa má, n naa n gb̄a n̄je n b̄ō n̄je bi tom ku ba in̄e m̄o í wa bii ñ wa.

4 Bii ñ wa n b̄o ñ mà kp̄aau n̄a.

5 N̄oi Tomaa í ni, Laf̄e, a kù mà baa bii ñ waa b̄o m̄om. Beirei aa ka ce ka mà kp̄aau.

6 N̄oi Jesu í j̄eaa í ni, amui ñ je kp̄aa, do nt̄o, do kuw̄e. Ine k̄ama kaa b̄o bi Ilaād Baaba bii kù je hai do bi tom.

7 Bii ñ m̄am n̄a, aa mà Baam n̄a. N̄o hai nsei ñ mà n̄a ñ n̄o í ȳo n̄a.

8 N̄oi Filipu í ni, Laf̄e, nyisi wa Baaba, n̄ju be á to wa.

9 N̄oi Jesu í j̄eaa í ni, Filipu, hai kukpei ñ wa in̄o n̄je ih̄e ño í kù m̄am? Ine iyi í yem í ye Ilaād Baabai. To, na mii í ce ñ waa ni, nyisi wa Ilaād Baaba má.

10 I kù dasi naane iyi ñ wa si Ilaād Baaba, n̄o Ilaād Baaba m̄o í wa sim ni? Ide iyi ñ wa n s̄o n̄e, n kù wa n f̄ō do yiikoi amu takam. Amma Baaba í wa sim n̄o n̄jui wa ce icee.

11 I dasim naane n̄a iyi ñ wa si Baaba n̄o Baaba m̄o í wa sim. Walak̄o í dasi naane n̄a baa na iceu takae iyi ñ waa ye n̄a.

12 Nt̄o nt̄o ñ wa n s̄o n̄ei, ine iyi í dasim naane, laf̄e m̄o á ce icee iyi ñ wa n ce, n̄o á ce ku la ku re beɛbe m̄om, domi wee ñ wa n b̄o bi Baaba.

13 N̄o mii iyi aa t̄ōe do irim n̄a fei an coo ku ba amu Amau n nyisiò amboei Baaba.

14 Bii ì tɔɔɛ ngɔɔɔ do irim aa ba ɲa.

Jesu í ce kuwā ɲɲu ku be Hundei Ilaaɔ wa

15 Nɔ Jesu í ni má, bii ì bim ɲa aa jirima mii iyi ñ ni i ce ɲa.

16 Nɔ an tɔɔ Ilaaɔ Baaba ku mu nɲe Woo mua gbugbā mmue wa, iyi á maa wɛɛ do iɲe hee do aɲɔ fei.

17 Woo mua gbugbāu Hundei Ilaaɔi, nɲui á jò ine ɲa a mà nɔtu. Inei andunya ɲa a kaa yɔkɔ a gbaa si na iyi í jò a kù waa yɔɔ, beɛbe mɔi a kù màa. Amma iɲe ì màa ɲa, domi í wɛɛ do iɲe, á nɔ ku wa si idɔ nɲe.

18 N kaa n jò ɲe kɔyɔ. An na n nyi wa bi tu ɲe má.

19 Í gbe keeke nsei iyi inei andunya ɲa a kaa yem má, amma iɲe aa yem ɲa si na iyi í jò ñ wɛɛ, nɔ iɲe mɔ aa wɛɛ ɲa.

20 Waati iyi aɲɔ í to wa aa mà ɲa iyi ñ wa si Baam nɔ iɲe mɔ ì wa sim ɲa nɔ amu mɔ ñ wa si ɲe.

21 Ine iyi í mà woodam nɔ wa jirimaɛ, lafɛɛ í bim. Ine iyi í bim, Baam á bi nɲu mɔ, nɔ amu takam an bi lafɛɛ, nɔ an nyisiɛ aram.

22 Zudasi ɔ í wa be, amma kù je Zudasi Isikariɔti. Nɲui í beɛɛ í ni, Lafɛɛ, beirei aa ce i nyisi wa arae nɔ i kaa nyisi inei andunya ɲa.

23 Nɔi Jesu í jɛaa í ni, ine iyi í bim fei á gbɔ idem, nɔ Baam á bi lafɛɛ nɔ amu do Baam nɔu fei aa ka na ka ce bi ku wa si idɔi lafɛɛ.

24 Ine iyi kù bim, lafɛɛ kaa jirima idem pai. Nɔ ide iyi ì waa gbɔ ɲau ihɛ ɲa, kù je idei amu takam, amma idei Baabai. Nɲui í bɛm wa.

25 Ide ɲau ihɛ fei ñ wa n sɔ ɲei hai waati iyi ñ wa inɔ nɲe ihɛ.

26 Amma Hundei Ilaaɔ, Woo mua gbugbāu, á maa kɔ ɲe si mii fei, nɔ ku maa ye ɲe gigii ide ɲa iyi ñ tako ñ sɔ ɲe fei. Nɲui Baaba á be nɲe wa do irim nɔu.

27 Laakai ku sūi ñ wa n jò nɲe. Bei amu takam ñ wɛɛɔ laakai ku sū, beɛbe mɔi an jò iɲe mɔ í wɛɛɔ laakai ku sū. Nɔ laakai ku sū iyi an mu nɲeu kaa je bei ti andunya. Na nɲu, i maà wɛɛɔ inɔ ku fɔ ɲa, nɔ i maà jò zigi nɲe ku da.

28 Í gbɔ ɲa iyi ñ sɔ ɲe ñ ni ñ wa n koo amma an nyi wa bi tu ɲe má. Bii ì bim ɲa aa wɛɛ do inɔ didɔ ɲa do iyi ñ wa n bɔ bi Baaba, domi nɲui í rem.

29 Na ɲɔi í ce ñ wa n sɔ ɲe hai nsei hee ide ɲau ku maa ce, ku ba bii ideu í na í ce i dasim naane ɲa.

30 N kaa n ba n sɔ ɲe ide nkpɔ má si na iyi í jò Seetam ilaalui andunyau wa naa, amma kù ne gbugbā kāma sim.

31 To, i dede ka ne ku ba inei andunya ɲa a mà iyi ñ bi Baaba nɔ ñ wa n ce fei ndɛɛ si bei Baaba í nam woodaɛ.

15

Jesui í je icui jli ndii rezɛɛ

1 Si anyii nɲu nɔ Jesu í sɔ ɲa má í ni, amui ñ je icui jli ndii rezɛɛ nɔ Baam mɔi í je woo logooɛ.

2 Amaawɔm ɲa iyi a ci ya so fei, nɲui í ya da ɲa ku nyɔ ɲa. Amaawɔ ɲa iyi à waa so mɔ í ya kɔta ɲai ku ba kuso ɲa ku kɔsɔi.

3 Iɲe í má tā do saabui ide iyi ñ sɔ ɲe.

4 I jò í má sim ɲa, nɔ amu mɔ an má si ɲe. Si bei amaawɔ kaa yɔkɔ ku so iso do arae bii kù je wa má si icui jli, beɛbe mɔi iɲe taka nɲe i kaa yɔkɔ i so bii i kù waa má sim ɲa.

⁵ Amui n̄ je icui j̄li ndii rezē, in̄e m̄oi ì je amaaw̄e ɲa. In̄e iyi wa má sim n̄o amu m̄o n̄ wa n̄ má si laf̄ē, á so iso n̄kp̄o. Amma bii kù je do amu i kaa ȳok̄o i ce nḡoḡo ɲa.

⁶ In̄e iyi kù waa má sim aa nyaa i a nȳo be i à ya nȳo amaaw̄o j̄li ɲa. Si anyie, bii à gb̄e n̄o a t̄ot̄o ɲa a dasi ɲa ina a j̄o.

⁷ Bii ì waa má sim ɲa n̄o idem í wa si n̄je i t̄o mii iyi ì bi fei ɲa aa ba ɲa.

⁸ Iso n̄kp̄o ku so n̄ɲei á j̄o irii Baam ku ne amboe. Beɛbe m̄oi aa nyisiò in̄e ɲa iyi in̄eu m̄oc̄m̄ ɲai.

⁹ N̄ bi ɲei be i Baam m̄o í bim. I j̄o i wa si kubim ɲa.

¹⁰ Bii ì waa j̄irima woodam ɲa, beɛbe m̄oi aa wa si kubim ɲa, be i amu m̄o n̄ j̄irima wooda i Baam n̄o n̄ wa si kubie.

¹¹ N̄ s̄o ɲe in̄e n̄ɲu be i ku ba in̄o did̄m̄ ku wa si n̄je n̄o in̄o did̄o n̄ɲe ku k̄o.

¹² Wooda iyi n̄ na n̄je wee, i ya bi n̄je ɲa be i n̄ bi n̄je.

¹³ Kubi nla ḡo kù wee iyi í re in̄e ku ku si aḡbe i kpaasie ɲa.

¹⁴ Bii ì waa ce iyi n̄ dasi ɲe ì je kpaasim ɲai.

¹⁵ N̄ kaa n̄ kpe ɲe aru má, domi aru ci ya mà mii iyi laf̄ē wa ce. Amma n̄ wa n̄ kpe ɲe kpaasi ɲa si na iyi í j̄o mii iyi n̄ gb̄o hai bi Baam fei, n̄ɲui n̄ s̄o ɲe be.

¹⁶ Kù je in̄ei í cicaam, amma amui n̄ cica ɲe. N̄o n̄ nya ɲe ik̄a ku ba i ya so iso iyi á kpe ɲa. Si beɛbe mii iyi aa t̄o Baaba do irim ɲa fei á mu n̄je.

¹⁷ Iyi n̄ wa n̄ dasi ɲe n̄ɲui í je i ya bi n̄je ɲa.

In̄ei andunya ɲa à cé Jesu do in̄e ɲa

¹⁸ Bii in̄ei andunya ɲa à cé ɲe, i mà ɲa iyi amui à tako à cé.

¹⁹ Bii ì je ti andunya ɲa, tilasi in̄ei andunya ɲa aa bi ɲei, domi tu ɲai ì je ɲa. Amma amu n̄ cica ɲei n̄ nya ɲe hai si andunya, n̄o ì kù je ti andunya má ɲa. N̄ɲui í j̄o in̄ei andunya ɲa à cé ɲe.

²⁰ N̄o i ye gigii ide iyi n̄ s̄o ɲe n̄ ni woo ce ice ci ya la ku re laf̄ē. Beɛbe i si be i à wahalam aa wahala in̄e m̄o. Bii í je à j̄irima idem, beɛbe m̄oi aa j̄irima ide ɲe.

²¹ Amma mii ɲau be fei aa ce n̄ɲei na irim si na iyi í j̄o à kù mà in̄e iyi í b̄em wa.

²² Bii n̄ kù naa n̄ kù s̄o ɲa ide wo, dulum kaa wa si iri n̄ɲa. Amma n̄sei à kù ne be i aa ce a ni aɲa a kù mà mà dulum nii.

²³ In̄e iyi í c̄ém í cé Baam m̄oi.

²⁴ In̄e k̄ama kù ce mii iyi n̄ ce si anini n̄ɲa. Bii n̄ kù ce mii ɲau be wo, dulum du ɲa kaa wa si iri n̄ɲa. Amma wee n̄sei à ye fei nd̄e n̄o do n̄ɲu fei à cé amu do Baam.

²⁵ Iyi be í cei ku ba ide iyi à k̄o si t̄iai wooda n̄ɲa ku k̄o iyi í ni, à c̄ém n̄o à kù mà iriò is̄e.

²⁶ Amma an̄ be n̄ɲe Hundei Ilaās wa, n̄ɲui á j̄o in̄e ɲa a mà nt̄ou. N̄ɲui í je Woo mu a gbugb̄au, n̄o hai bi Ilaās Baaba í naa. Bii í to wa n̄ɲui á je n̄ɲe sēdam.

²⁷ N̄o in̄e m̄o aa j̄e a in̄e ɲa sēdam ɲa, si na iyi í j̄o awaòe ɲai à wee hai waati iyi n̄ sinti ic̄em.

16

¹ Ide ɲau ih̄e fei n̄ s̄o ɲei ku ba i màa koose ɲa si naane ku dasi ɲe.

² Aa na a ganji ɲe ile bii ì ya ce kut̄o ɲa ku b̄o. N̄o awaati wa naa iyi in̄e ɲa aa kpa in̄e ḡo n̄ɲe ɲa, n̄o aa maa t̄amaa be i Ilaās aɲa à waa cea ice.

³ Aa ya maa ce beɛbe i si na iyi í j̄o à kù mà m̄ hee má je Baaba.

⁴ N̄ wa n̄ s̄o ɲe ide ɲau ih̄e i ku ba bii awaatiu í to wa i ye gigi ɲa iyi n̄ tako n̄ s̄o ɲe t̄a.

Icei Hundei Ilaaḥ

Nḵoi Jesu í sḥ ḥa má í ni, n kù sḥ ḥe ide ḥau ihē hai sinte domi awae ḥai à wee.

⁵ Wee nsei n̄ wa n bḥ bi ine iyi í b̄em wa, nḥ baa ine akā nḥe kù beem iwoi n̄ wa n bḥ.

⁶ Amma ideu ihē iyi n̄ sḥ ḥe nḥui í fḥ inḥ nḥe kaa kaa, ma irei.

⁷ Do nḥu fei, n̄toi n̄ wa n sḥ ḥe, bii n̄ koo aranfāani nḥei. Aranfāani nḥei, domi bii n̄ koo an b̄e nḥe Woo mua gbugbāu wa, amma bii n̄ kù koo kaa naa bi tu ḥe.

⁸ Waati iyi á to wa nḥui á nyisi inei andunya ḥa iyi à je ilu dulum ḥa, nḥ ku jḥ ine ḥa a mà mii iyi í je dee dee, nḥ ku jḥ a mà iyi Ilaaḥ á kiiti ine ḥa.

⁹ Á nyisi ḥa iyi à je ilu dulum ḥa si na iyi í jḥ a kù dasim naane.

¹⁰ Á jḥ á mà mii iyi í je dee dee si na iyi í jḥ n̄ wa n bḥ bi Baaba nḥ i kaa yeḥ mà ḥa.

¹¹ Nḥ á jḥ a mà iyi Ilaaḥ á kiiti ine ḥa domi í kiiti Seetam ilaalui andunya tā m̄m̄.

¹² N̄ ne mii nkḥḥ iyi an sḥ ḥe má amma ideu í re ḥe titā.

¹³ Waati iyi Hundei n̄to á to wa, nḥui á jḥ í mà n̄to fei ḥa. Kaa fḥ ide do yiikoi nḥu takae, ide ḥa iyi í gbḥ do iyi à na ku cei á sḥ ḥe.

¹⁴ Nḥui á jḥ irim ku ne amboe, domi idem nii á gbḥ ku sisi nḥe.

¹⁵ Mii iyi Baaba í ne fei, tom nii. Nḥoi í ce n̄ ni Hundei Ilaaḥu á gbḥ idem ku sisi nḥe.

Inḥ ku fḥ á na ku je inḥ didḥ

¹⁶ Jesu í sḥ ḥa í ni, bii í kḥḥsi keeke í kaa yeḥ má ḥa, nḥ bii í ce s̄aa má aa yeḥ ḥa.

¹⁷ Nḥoi m̄cḥe go ḥa à bee nḥe à waa ni, yoomai í je yaasei ideu be. Í ni bii í kḥḥsi keeke a kaa ka ye nḥu nḥ bii í ce s̄aa má aa ka ye nḥu. Yoomai í je yaasee. Í ni nḥu wa bḥ bi Baai nḥu. Yoomai í je yaasei iyi b̄e mḥ má.

¹⁸ To, yoomai í je yaasei bii í kḥḥsi keeke. A kù mà ide mii wa fḥ.

¹⁹ Wee Jesu í mà iyi à waa bi a bee nḥu ideu. Nḥoi í ni, to, n̄ sḥ ḥe n̄ ni bii í kḥḥsi keeke í kaa yeḥ má ḥa, nḥ bii í ce s̄aa má aa yeḥ ḥa, mà irei. Ideu bei í waa bee ḥa?

²⁰ N̄to n̄to n̄ wa n sḥ ḥe, aa kpata í weewea ḥa, amma á dḥa inei andunya ḥa si. Aa wee do inḥ kufḥ ḥa, amma inḥ kufḥ nḥe á na ku kpaasi inḥ didḥ.

²¹ Bii inaabo í gulḥ wa bi ku bí, í ya ne inḥ ku fḥ si na iyi í jḥ waatii ara kuroei í to wa. Amma bii í bí amau í ya gb̄eje ara kuroui domi inḥ didḥé í ya la do iyi í bí ama si andunya.

²² Beebei inḥe mḥ í weeḥ inḥ kufḥ si nsei ḥa. Amma an na n ye ḥe má, aa weeḥ inḥ didḥ ḥa, nḥ ine go kaa yḥkḥ ku nya inḥ didḥ nḥeu.

²³ Bii awaatiu í to wa, í kaa beem nkāma ḥa. N̄to n̄to n̄ wa n sḥ ḥe, mii iyi aa tḥo Ilaaḥ Baaba do irim ḥa fei á mu nḥe.

²⁴ Hee nsei í kù tḥo nḥḥḥ do irim ḥa. Í tḥo, aa ba ḥa ku ba inḥ didḥ nḥe ku kḥ.

Jesu í kāmia andunya

²⁵ Nḥoi Jesu í sḥ ḥa má í ni, ide ḥau ihē fei nsei do m̄ndai n̄ sḥ ḥe. Amma awaati wa naa, iyi n̄ kaa n̄ sḥ ḥe ide do m̄nda má. Ide iyi í je idei Baaba an sḥ ḥe s̄aa do yaasee.

²⁶ Bii waatii í to wa, aa tḥo Baaba do irim ḥa. N̄ kaa n̄ sḥ ḥe n̄ ni an tḥḥe na iri nḥe má,

²⁷ domi Baaba takae í bi ḥe. Í bi ḥe si na iyi í jḥ inḥe mḥ í bim, nḥ ì dasi naane ḥa iyi hai bi tee n̄ naa.

²⁸ Ntɔi, hai bi Baabai n̄ fita wa n̄ naa andunya. Nsei n̄ wa n̄ jò andunya n̄ wa n̄ bɔ bi Baam.

²⁹ Njoi mɔcɛe ɲa à sɔɔ à ni, to, bebei i waa fɔ ide do yaase si na iyi í jò mɔnda kù wa si.

³⁰ Nsei à mà iyi í mà fei ndeɛ, nɔ ì mà lasabui idɔ nwa baa bii a kù beɛ ide gɔ. Njoi í jò à dasi naane iyi hai bi Ilaaɔi ì naa.

³¹ Njoi Jesu í je ɲa í ni, debei ì dasi naane bebei ɲa?

³² I ce laakai ɲa. Awaati wa naa nɔ í to wa tã mɔm de, iyi inɛ ɲa aa jò inɛ fei í fangaa í jò amu akã í bɔ kpasɛ ɲa. Do nɲu fei n̄ kù je amu akã, domi Baaba í wɛɛ do amu.

³³ Ide ɲau ihɛ n̄ wa n̄ sɔ ɲei ku ba í nɛ laakai ku sũ na anu akã iyi awaɛ ɲa à nɛ. Si andunya ihɛ aa ye ijuukpã ɲa, amma í maà mɔngɔ temua ɲa, domi n̄ kãmia andunya tã.

17

Jesu í ce kutɔɔ na irii mɔcɛe ɲa

¹ Iyi Jesu í fɔ beɛɛ í tã, ɲai í wu iju lele í ni, Baaba, awaati í to. Jò irii amu Amaɛ ku nɛ amboe ku ba amu mɔ n̄ jò titɛɛ ku nɛ amboe,

² nɔ inɛ ɲa iyi í nam fei n̄ mu ɲja kuwɛɛ hai tã si bei ì muum yiiko si inɛ fei.

³ Kuwɛɛ hai tãui í je inɛ ɲa a màɛ, awɔ Ilaaɔ akã ilu ntɔu, nɔ a màm, amu Jesu Kirisi iyi ì be wau.

⁴ N̄ jò irie í nɛ amboe si ileu ihɛ, nɔ ice ɲa iyi í dasim ku ceu fei n̄ coo.

⁵ Baaba, nsei n̄ wa n̄ tɔɔɛi, jò n̄ nɛ amboe bi tɛɛ bei n̄ tako n̄ nɛ wo hee a maa taka andunya.

⁶ Inɛ ɲa iyi ì cica hai si andunya ì nam, n̄ jò à màɛ. Tɛɛi à je wo, nɔ ì so ɲa ì nam. À nɔ à waa jirima ideɛ.

⁷ Nsei à mà mii iyi ì nam fei, hai bi tɛɛi í naa,

⁸ domi ide ɲa iyi ì s̄m nɲui amu mɔ n̄ sɔ ɲa, nɔ à gba ideu. À mà iyi ntɔ ntɔ hai bi tɛɛi n̄ naa nɔ à dasi naane iyi awɔi ì bɛm wa.

⁹ N̄ wa n̄ tɔɔɛ na iri ɲja. Kù je na irii inɛi andunya ɲai n̄ wa n̄ tɔɔɛ, amma na inɛ ɲa iyi ì nam ɲai, domi aɲai à je tɛɛ.

¹⁰ Mii iyi ì nɛ fei tɛɛi, nɔ mii iyi awɔ mɔ ì nɛ fei tom nii, nɔ irim í nɛ amboe na iri ɲja.

¹¹ Nsei n̄ wa n̄ nyi wa bi tɛɛ. Bii í k̄ɔsi keeke n̄ kaa n̄ maa n̄ wa si andunya má, aɲai aa maa wa si andunya. Baaba kumá, degbe ɲa do gbugbãi irie iyi ì nam, ku ba a je akã si bei awaɛ à je akã.

¹² Waati iyi n̄ wɛɛ do aɲa n̄ degbe ɲa do gbugbãi irie, iri iyi ì nam nɔu. N̄ degbe ɲa nɔ si inɔ ɲja baa inɛ akã kù ce nfe, bii kù je amai nfeu baasi. Beɛbei kukɔi ideɛ í k̄ɔ.

¹³ Nsei n̄ wa n̄ nyi wa bi tɛɛ. Ide ɲau ihɛ si andunya ihɛi n̄ wa n̄ fɔɔ, ku ba aɲa mɔ a k̄ɔɔ inɔ did̄ɔ na irim.

¹⁴ N̄ na ɲa ideɛ, nɔ inɛi andunya ɲa à cé ɲa si na iyi í jò a kù je ti andunya, si bei amu mɔ n̄ kù je ti andunya.

¹⁵ N̄ kù wa n̄ tɔɔɛi n̄ nya ɲa hai si andunya, amma n̄ wa n̄ tɔɔɛi ì degbe ɲa ku ba Seetam inɛ laalɔu ku maà nɔ ɲa.

¹⁶ A kù je ti andunya si bei amu mɔ n̄ kù je ti andunya.

¹⁷ Ideɛi í je ntɔ. Jò ideu ku nya ɲa ikã a je titɛɛ.

¹⁸ N̄ be ɲai si andunya si bei awɔ mɔ ì bɛm si andunya.

¹⁹ Na iri n̄jai n̄ so aram n̄ nae ku ba āja m̄o a je titee mam mam.

²⁰ Kù je āja akāi n̄ wa n cea kutɔɔ, amma do ine ɲa m̄o iyi aa na a dasim naane na saabui ide n̄ja.

²¹ N̄ wa n tɔɔi āja fei a je akā. Si bei awɔ Baaba i wa sim, n̄o amu m̄o n̄ wa sie, j̄o a je akā si wa ku ba inei andunya ɲa a dasi naane iyi awɔi i b̄em wa.

²² Amboeɛ iyi i j̄o ine ɲa à ye sim, n̄ɲui n̄ j̄o à waa ye si āja m̄o ku ba āja m̄o a je akā bei awae à je akā.

²³ J̄o n wa si ɲa n̄o awɔ m̄o i wa sim ku ba a je akā mam mam, n̄o inei andunya ɲa a mà iyi awɔi i b̄em wa n̄o i bi ɲai bei i bim.

²⁴ Baaba, n̄ bi ine ɲa iyi i nam a maa wa bi tom bii an wa, ku ba a ye amboem, amboe iyi i muum. I muum amboeui si na iyi i j̄o i bim hai waati iyi a kù taka andunya.

²⁵ Baaba awɔ iyi i je dee dee, baa do iyi inei andunya ɲa a kù màe, amu n̄ màe, n̄o ine ih̄e ɲa m̄o à mà iyi awɔi i b̄em wa.

²⁶ N̄ j̄o à màe, n̄o an kɔɔ ɲa si kumàe má ku ba kubi iyi i bim ku wa si ɲa, n̄o amu m̄o n wa si ɲa.

18

À mu Jesu

(Cɔ Matie 26:47-56; Maaku 14:43-50; Luku 22:47-53)

¹ Iyi Jesu i ce kutɔɔe i tã, ɲoi i fita, n̄ɲu do m̄oɔe ɲa à b̄o lambo ḡo iyi i wa icei ido iyi à ya kpe Sedorɔɔ. ɲoi i b̄o be, n̄ɲu do m̄oɔe ɲa.

² Wee Zudasi ine iyi á zambaeu m̄o i mà inyau, domi ājaɔ ɲa à ya koo be ise feɛfelo.

³ ɲoi i j̄o Zudasi i b̄o be do sooge ɲa do woo degbe kpas̄ei Ilaaɔ ɲa iyi ine ngboi woo weei Ilaaɔ ɲa do Farisi ɲau à be wau. À waa mu j̄inei igũ ɲa do fitila ɲa do ina jugula ɲa.

⁴ Jesu i bei wa mà mii ɲa iyi á ba n̄ɲu fei. Iyi à to wa ɲoi i sekeɛ si ɲa i bee ɲa i ni, yooi i waa de ɲa.

⁵ ɲoi à jeaa à ni, Jesu inei Nazaretiui à waa dede. ɲoi Jesu i ni, amui ih̄e mee.

Wee Zudasi ine iyi á zambaeu, wa leeki be ājaɔ ɲa āja.

⁶ Iyi Jesu i je ɲa i ni, amui ih̄e, ɲoi āja fei à sekeɛ do anyi à koo à cuku ile.

⁷ ɲoi Jesu i bee ɲa má i ni, yooi i waa de ɲa. ɲoi à ni, Jesu inei Nazaretiui à waa dede.

⁸ N̄o Jesu i ni, n̄ s̄o ɲe tã n̄ ni amui ih̄e. To, bii amui i waa dede ɲa i j̄o ine ɲa iyi à gbeu a ne.

⁹ Beɛbei ide iyi i tako i f̄ou i k̄o iyi i ni, Baaba, ine ɲa iyi i nam fei baa ine akā ɲa kù ce nfe.

¹⁰ Wee Simɔɔ Piɛɛ i ne taakuba. ɲoi i yɔɔ i cafeɔ it̄l n̄jei woo ce icei woo wee n̄lai Ilaaɔ. Irii woo ce iceui Malikusu.

¹¹ Amma Jesu i s̄o Piɛɛ i ni, sindo taakubae si ankɔɔe. I waa tamaa n kaa n temuà ijuukp̄a iyi Baaba i j̄ilem n̄ii?

À b̄oɔ Jesu si wajui Ani

¹² ɲoi sooge ɲa do ine ngbo ɲa do Zuifu woo degbe kpas̄ei Ilaaɔ ɲau à mu Jesu à d̄ũ.

¹³ N̄o à tako à b̄oɔe bi Ani titã. Wee Aniu wa je baai aboi Kaifu, iyi i je woo wee n̄lai Ilaaɔ si ad̄s̄ n̄ɲu.

¹⁴ N̄o Kaifu i s̄o Zuifu kpaasie ɲau ideu ih̄e wo i ni, aranf̄ani n̄wai ine akā ku ku si aqbei dimi nwa.

*Piɛɛ í jã í ni nɲu kù jɛ mɔcɔi Jesu**(Cɔ Matie 26:69-70; Maaku 14:66-68; Luku 22:55-57)*

¹⁵ Waati iyi à mu Jesu à waa nɛɛ ɲɔi Simɔɔ Piɛɛ do mɔcɔ mmu gɔ à waa tooɛ. Wee woo wee nɔai Ilaaɔu í mà mɔcɔ inɛ nɲu, ɲɔi í jò mɔcɔu í ba í too Jesu í lɔɔ bantumai kpasɛi woo wee nɔai.

¹⁶ Amma Piɛɛ í gbe waduude andɛ koofa bɛ. Nɔ mɔcɔ iyi woo wee nɔai í mà, í fita wa í naa í ba mudɛɛ iyi wa degbe koofau ide ku fɔ, nɔ í jò Piɛɛ í lɔ.

¹⁷ Nɔ mudɛɛu í bee Piɛɛ í ni, kù jɛ awɔ mɔ inɛ akãi mɔcɔi mɔkɔui ya. ɲɔi Piɛɛ í ni, aawo, kù jɛ amu.

¹⁸ Si bei tütü wa ceu, ɲɔi woo ce icɛ ɲa do woo degbe kpasɛi Ilaaɔ ɲau à leekɔ kɔkɔi ina nyɛnyɛ à waa nyia. Nɔ Piɛɛ mɔ í koo wa nyia bi tu ɲa bɛ ajɔ.

*Woo wee nɔai í bee Jesu ide**(Cɔ Matie 26:59-66; Maaku 14:55-64; Luku 22:66-71)*

¹⁹ ɲɔi woo wee nɔai Ilaaɔu í bee Jesu idei mɔcɔɛ ɲa do yaasei cio iyi wa kɔ si.

²⁰ ɲɔi Jesu í jɛaa í ni, ideu si bantumai n̄ s̄ɔ inɛ fei. N̄ ya n̄ kɔ inɛ ɲa si ciom nii ile bii à ya ce kutɔtɔɔ ɲa do si kpasɛi Ilaaɔ, bii Zuifu ɲa fei à ya tɔtɔɔ. N̄ kù fɔ ide kãma sí asii.

²¹ Na mii í ce ì waa beem ide. Inɛ ɲa iyi à gbɔ idem, bee aɲa taka ɲɲa iyi n̄ s̄ɔ ɲa, aɲai aa mà mii iyi n̄ fɔ.

²² Iyi Jesu í fɔ bɛɛbɛ, ɲɔi inɛ akãi woo degbe kpasɛi Ilaaɔ ɲau í sambalɛ í ni, woo wee nɔai ì waa jɛaa ide nfe nfe bɛɛbɛ?

²³ ɲɔi Jesu í jɛaa í ni, bii ide laalɔi n̄ fɔ, fɔɔ inɛ fei ku gbɔ. Amma bii í jɛ ide jiiida mɔi n̄ fɔ, na mii í ce ì waa sambalam.

²⁴ Nɔ Ani í jò à dũu à bɔɔɛ bi Kaifu, woo wee nɔai.

*Piɛɛ í jã má í ni nɲu ku mà Jesu**(Cɔ Matie 26:71-75; Maaku 14:69-71; Luku 22:58-62)*

²⁵ Waati iyi Simɔɔ Piɛɛ í wa bɛ wa nyia inau ɲɔi à beɛɛ à ni, kù jɛ awɔ mɔ inɛ akãi mɔcɔi mɔkɔui ya. ɲɔi Piɛɛ í jã í ni, aawo, kù jɛ amu.

²⁶ Wee woo ce icɛ akãi woo wee nɔai Ilaaɔu í wa bɛ. Wa jɛ nyaanzei inɛ iyi Piɛɛ í bu itɛu. Iyi í yɛ Piɛɛ ɲɔi í beɛɛ í ni, n̄ kù yɛɛ in̄jɔ lambo bei?

²⁷ Amma Piɛɛ í jã má í ni, aawo. Gbakã ɲɔi ajɛɛ wa kɔ.

*À bɔɔ Jesu si wajui Pilati**(Cɔ Matie 17:1-2, 11-14; Maaku 15:1-5; Luku 23:1-5)*

²⁸ Hai bi Kaifu bɛ, inɛ ngboi Zuifu ɲau à bɔɔ Jesu bi ku kiitii ilu ilɛu bii Pilati í wa. Wee daadaakɔi. Aɲa taka ɲɲa a kù lɔ ile bi ku ce kiitii ku ba aɲa a maà na a jɛ ilu riisi ɲa. A kù bi a jɛ ilu riisi domi à waa bi a ba a jɛ ijei jingauwi Iku ku kuau.

²⁹ ɲɲui í jò Pilati í fita wa í naa í ba ɲa í bee ɲa í ni, taale yoomai ì yɛ si mɔkɔu ɲa.

³⁰ ɲɔi à ni, bii kù ce laalɔ, a kaa ka daɛ si awɔ.

³¹ ɲɔi Pilati í s̄ɔ ɲa í ni, in̄ɛ taka n̄ɲɛ í kooɛ í koo í kiiti do wooda n̄ɲɛ. Amma à ni, in̄ɛ inɛi Romu ɲa í kù na wa kpãa iyi aa ka kpãɔ amanɛ ɲa.

³² Bɛɛbei idei Jesu í ce ku nyisiò dimii iku iyi á ku.

³³ ɲɔi Pilati í lɔ ile bi ku ce kiitii má í kpe Jesu í beɛɛ í ni, awɔi ì jɛ ilaalui Zuifu ɲa?

³⁴ ɲɔi Jesu í ni, inɛ gɔi í s̄ɔɛ bɛɛbɛ de, mà ì nɔ ì waa beei.

³⁵ Amma Pilati í ni, amuu Zuifui n̄ bei n̄ mà? Dimiɛ ɲa do inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲai à muɛ à daam si awɔ. Mii ì ce.

³⁶ Nɔi Jesu í jɛaa í ni, bommam kù je ti andunya. Bii í je ti andunyai, woo ce icem ɲa aa ja, a kaa je a mum a na ine ngboi Zuifu ɲau. Amma bommam kù je ti andunya ihɛ.

³⁷ Nɔi Pilati í beɛɛ í ni, debɛi, awɔu ilaalui? Nɔi Jesu í jɛaa í ni, awɔi ì fɔ bɛɛbɛ. N̄ naai si andunya, à bím nii n̄ je sɛɛdai ntɔ. Inɛ iyi í je ti ntɔ fei á gbɔ idem.

³⁸ Nɔ Pilati í beɛɛ í ni, dimii mii mɔm nii à ya kpe ntɔ.

À ye taalei Jesu a ba a kpa

(Cɔ Matie 27:15-31; Maaku 15:6-20; Luku 23:13-25)

Si anyii ide ɲau ɲoi Pilati í fita má í bɔ bi Zuifu ɲau. Í sɔ ɲa í ni, amu n kù ye taale káma si mɔkɔu.

³⁹ Amma si beɛi à ne dɔɔnɛɛ, an jò nɲɛ inei piisɔɔ akā si jingau iku ku kua. Ì bi n jò nɲɛ ilaalui Zuifu ɲau?

⁴⁰ Nɔi aɲa fei à wasi ku dɔ anu do gbugbā à waa ni aɲa a kù bi mɔkɔu bɛ. À waa ni Barabasi ɲa à bi. Wee Barabasiu í ya ce ilei.

19

¹ Nɔi Pilati í jò à cā Jesu do kpɔtɔɔ.

² Nɔi sooge ɲa à ba fulai agū à daa Jesu si iriɛ, nɔ à daa si kumboo nkpa gɔ má à waa yaakɔɔ.

³ Nɔi à ya sekɛɛ siɛ wa à naa a maa coo fɔɔ a maa ni, fɔɔ ilaalui Zuifu ɲa. Nɔ a maa sambalɛ.

⁴ Nɔi Pilati í fita wa ma í sɔ zamaau í ni, wee an fitað nɲɛ mɔkɔu wa ku ba í mà ɲa iyi n kù ye siɛ kurara gɔ.

⁵ Nɔi í fitað Jesu wa do fulai agūu do kumboo nkpaɛ. Nɔi Pilati í sɔ ɲa í ni, mɔkɔu wee.

⁶ Iyi ine ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau do woo degbe kpasɛi Ilaaɔ ɲau à yɔɔ ɲoi à wasi ku la à waa ni, kpakpaɛ si jli. Nɔi Pilati í sɔ ɲa í ni, inɛ taka nɲɛ, í gba í kpakpaɛ si jli ku gaau. Amma amu n kù ye siɛ taale gɔ.

⁷ Nɔi Zuifu ɲau à sɔɔ à ni aɲa à ne wooda gɔ, nɔ si woodai aɲau í gbe de a kpaai domi wa ni nɲuu amai Ilaaɔi.

⁸ Iyi Pilati í gbɔ ideu, nɲo í muu má hee í caa.

⁹ Nɔi í bɔɔ Jesu bi ku ce kiitiu má í koo í beɛɛ í ni, hai iwoi ì waa naa ntɔ ntɔ. Amma Jesu kù jɛaa mɔm.

¹⁰ Nɔi Pilati í beɛɛ í ni, baa amu takam í kaa bam ide ku fɔ? I kù mà iyi ñ ne kpāa n jòɛ, nɔ ñ ne kpāa má n kpakpaɛ si jli ku gaau?

¹¹ Nɔi Jesu í jɛaa í ni, í kaa ne gbugbā káma sim, bii kù je Ilaaɔi í naɛ wa. Nɲui í jò ine iyi í dasim si awɔɛ, dulum dɛɛ í re baa tɛɛ.

¹² Iyi Pilati í gbɔ bɛɛbɛ, ɲoi wa ce kookaai ku ba ku jòɔ. Amma Zuifu ɲau à dɔ anu à waa ni, bii ì jò mɔkɔu bɛ, í kù je kpaasii ilaalu n̄lai Romu má. Inɛ iyi í ce araɛ ilaalu fei mbɛɛi ilaalu n̄lai Romuui í baa í je.

¹³ Iyi Pilati í gbɔ ideu, ɲoi í jò à fitað Jesu nɔ í buba si kitāi woo kiitiu iyi í wa inya bii à ya kpe Tintim ndii kuta. Amma do fee Ebeɛ, Gabatai à ya kpe inyau.

¹⁴ Wee à wa si ajɔ iyi bii iju í má á je ajɔi kuslmi. Ajɔi kuslmiu aɛi á sinti, nɔ ine ɲa à wasi ku ce sɔɔlui jingau iku ku kua. Nɔ waati bɛɛbɛ zakai dasāi. Nɔi Pilati í sɔ Zuifu ɲau í ni, ilaalu nɲɛ wee.

¹⁵ Amma à wasi ku dɔ anu à waa ni, kpa. Kpakpaɛ si jli ku gaau. Nɔi Pilati í beɛ ɲa í ni, beirei í ce ì bi n kpakpa ilaalu nɲɛ si jli ku gaau. Nɔi ine ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau à jɛaa à ni, a kù ne ilaalu mmu gɔ bii kù je ilaalu n̄lai Romu.

¹⁶ Nɔi Pilati í da ɲa Jesu si awɔ ku ba a kpakpaɛ si jli ku gaau.

À kpakpa Jesu si jli ku gaau

(Cɔ Matie 27:32-44; Maaku 15:21-32; Luku 23:26-43)

Nɔ à mu Jesu à nɛ̀d.

¹⁷ Nɔ à kãa Jesu jli ku gaauu í so í fitaò hai inɔ ilu í bɔ̀d hee inya iyi à ya kpe inyai kokoi iri. Do feei Ebɛɛ, Gɔ̀gɔ̀tai à ya kpe inyau.

¹⁸ Bei à kpakpae si jli ku gaauu. Nɔ à kpakpa inɛ̀mɔ̀kɔ minji gɔ̀ ɲa bɛ má, inɛ akã do awɔ cangae, inɛ akã mɔ̀ do awɔ nje nɔ Jesu í wa anini ɲa.

¹⁹ Nɔi Pilati í jò à kɔ ide gɔ̀ si jli gɔ̀ à masi antai jli ku gaauu. Kukɔu í ni, Jesu inɛi Nazareti, ilaalui Zuifu ɲa.

²⁰ Zuifu nkɔ̀ í ka kukɔu domi inyau kù jìò inɔ ilu. Nɔ à kɔ̀ do feei Ebɛɛ do Latɛ̀ɛ do Gereki.

²¹ Nɔi inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau à sɔ̀ Pilati à ni, maà ti í kɔ̀ í ni, ilaalui Zuifu ɲa, amma kɔ̀ í ni, í ni nɲu í je Ilaalui Zuifu ɲa.

²² Nɔi Pilati í ni, iyi n kɔ̀ tã n kɔ̀oi.

²³ Iyi sooge ɲau à kpakpa Jesu à tã ɲoi à so jaaɛ ɲa à kpɔ̀o ikɔ̀ mɛɛ, sooge fei í so ikɔ̀ akã akã. Nɔ à so ibɔ̀ sisɔ̀u má. Ibɔ̀u kù nɛ agbei ku sɔ̀ domi à wɔ̀oi hai lele hee ku bɔ̀ ilɛ. Iyi à so ibɔ̀u

²⁴ ɲoi à ni, ka maà ga ibɔ̀u, amma ka ta si kpasa ka cɔ̀ ti inɛ iyi á je. Nɔ bɛɛbei à ce. Bɛɛbei kukɔ̀ idei Ilaaɔ́ í kɔ̀ tengi bii í ni, aɲa duusɔ̀ à kpɛ̀ jaaɛm ɲa. Nɔ à ta si ibɔ̀ nlam kpasa.

²⁵ Wee iyei Jesu do ifoi iyee, do Maari aboi Kopa, do Maari inɛi Madala, à waa leekɔ̀ bi jli ku gaaui Jesu.

²⁶ Nɔi Jesu í ye iyee bɛ, do mɔ̀cɔ̀ iyi í biu à waa leekɔ̀ kɔ̀kɔ̀i nje, nɔ́ í sɔ̀ iyee í ni, abooyi, inɛ ihɛ́ í baa í je bei amaɛ.

²⁷ Nɔi í sɔ̀ mɔ̀cɔ̀u í ni, abou ihɛ́ bei iyeei í baa í je. Hai ajɔ̀ nɲui mɔ̀cɔ̀u í gbãa í bɔ̀de kpasɛɛ wa woo.

Waati iyi Jesu í ku

(Cɔ Matie 27:45-56; Maaku 15:33-41; Luku 23:44-49)

²⁸ Si anyii nɲu, si bei Jesu í mà iyi bɛbei fei ndɛɛ í kpa iri mbe, ɲoi í ni, agbe wa kɔ̀m. Í fɔ̀ bɛɛbei ku ba kukɔ̀ idei Ilaaɔ́ ku kɔ̀.

²⁹ Wee caka gɔ̀ í wa bɛ í nɛ atɛ̀ kukã bam bam. Nɔi à dɔ̀ kanya si amaawɔ̀ jli gɔ̀ à sɔ̀si atɛ̀ kukãu à waa too si gɛ̀lɛi Jesu.

³⁰ Iyi Jesu í tie atɛ̀ kukãu ɲoi í ni, n kpa irii icɛm nii mbe. Nɔ́ í kɔ̀mba irie í ku.

À gũ Jesu kaka si kpakpaa cingae

³¹ Si bei à wa si sɔ̀lɔ̀ui ajɔ̀i kusɔ̀miu, Zuifu ɲau a kù waa bi ajɔ̀u ku to wa ku ba iku ɲau si jli ɲau bɛ, domi ajɔ̀u ajɔ̀ nla goi. Nɲui í jò à koo à tɔ̀ Pilati ku jò à ce kutei inɛ ɲa iyi à kpakpa ɲau, nɔ́ a nya ɲa hai bɛ.

³² Na ɲoi í ce sooge ɲau à ce kutei inɛ sinteu do inɛ minjisiau, aɲa iyi à kpakpa do Jesu ajɔ̀u.

³³ Amma waati iyi à to bi Jesu, à ba í ku tã, nɔ́ a kù ce kutɛɛ má.

³⁴ Amma inɛ akã́i sooge ɲau í gũ kpakpaa cingae do kaka, ɲoi gbakã nje do inyi wa jo wa.

³⁵ Amu Zãa n ye iyi bɛ fei, nɔ̀ n wa n jea inɛ ɲa sɛɛdaɛ, sɛɛdam nɔ̀u ntɔ̀i. N mà kam kam iyi ntɔ̀i n wa n fɔ̀, nɔ̀ n wa n fɔ̀i ku ba inɛ mɔ̀ í dasi naane ɲa.

³⁶ A kù ce kutɛɛ ɲa nɔ̀ iyi bɛ í cei ku ba kukɔ̀ idei Ilaaɔ́ ku kɔ̀ iyi í ni, baa kũkũ akãɛ kaa lɛgɛ.

³⁷ Nɔ̀ kukɔ̀ idei Ilaaɔ́ í ni má, aa cɔ̀ inɛ iyi aɲa taka ɲa à gũu.

À dasi ikui Jesu bale

(Cɔ Matie 27:57-61; Maaku 15:42-47; Luku 23:50-56)

³⁸ Si anyii n̄ju, Zozefu in̄i Arimatee u í koo í tɔɔ Pilati ku jò n̄ju ku nya ikui Jesu. Wee Zozefu m̄o m̄ɔcɔi Jesu, amma si asiii, domi wa ce n̄joi in̄e ngboi Zuifu ŋa. Nɔ Pilati í j̄eaa si. Na ŋoi í jò Zozefu í koo í nya ikui Jesuu.

³⁹ Nikodemu iyi í bɔ bi Jesu id̄u gɔ wo, í si Zozefu. Nɔ wa mu tulare dimi ikā ikā minji, akā mirui à ya kpoo, akā m̄o aloe. Kuwoe í to zakai kilo kuntaa.

⁴⁰ Ine minji ŋau à so ikui Jesu à woo do jaae fufū gɔ ŋa nɔ à fāsi tulareu. Si dɔɔnei Zuifu ŋa beeb̄ei à ya ce bii à waa si iku.

⁴¹ Lambo gɔ í wa tengi bii à kpakpa Jesu si j̄i n̄u. Si in̄o lambou à gbe isai kuta gɔ b̄e kù kp̄e titā, nɔ a kù si in̄e gɔ si b̄e.

⁴² B̄ei à koo à si Jesu si na iyi í jò tengi b̄e kù j̄i, nɔ à bi a suu gbāa gbāa hee aj̄i kus̄miu ku maa to wa.

20

Bale ngbe

(Cɔ Matie 28:1-8; Maaku 16:1-8; Luku 24:1-12)

¹ Aj̄o amaazuma daadaak̄o waati iyi iju kù má s̄aa s̄aa, ŋoi Maari in̄e Madalau í bɔ bi baleu. Nɔ í ba wee à tale kutau hai and̄e baleu.

² N̄oi í sei í bɔ bi Simɔɔ P̄iee do bi m̄ɔcɔ iyi Jesu í bi j̄iidau, í s̄s̄ ŋa í ni, à nya ikui Laf̄ēe hai in̄o bale nɔ a kù mà bii à dasi.

³ N̄oi P̄iee do m̄ɔcɔ à fita à bɔ bi baleu.

⁴ An̄a minji fei à sei aj̄o, amma m̄ɔcɔu í sei í cua P̄iee, n̄ju í tako í to bi baleu.

⁵ Nɔ í bate í nante si baleu, nɔ í ye jaae ŋau wa j̄ile, amma kù lɔ.

⁶ N̄oi Simɔɔ P̄iee wa baa do anyi. Iyi í to wa nɔ í lɔ in̄o baleu. Nɔ í ye jaae ŋau wa j̄ile,

⁷ do mango iyi à tako à d̄iò irīe. Amma mangou kù waa j̄ile in̄ya akā do jaae ŋau, wa woi ikpa akā.

⁸ N̄oi m̄ɔcɔ iyi í tako í to bi baleu, n̄ju m̄o í lɔ. Iyi í ye mii ŋau nɔ í dasi naane.

⁹ M̄ɔcɔ ŋau a kù tako a kù gb̄o yaasei kuk̄oi idei Ilaāɔ wo iyi í ni kù ne b̄ei á ce iyi Jesu kù j̄i hai si bale.

¹⁰ N̄oi m̄ɔcɔ ŋau à sinda à bɔ kpas̄e.

Jesu í tusea Maari in̄e Madalau ar̄ae

(Cɔ Matie 28:9-10; Maaku 16:9-11)

¹¹ Amma Maari wa leek̄i waduude k̄ok̄oi baleu wa kpata. Si b̄ei wa kpatau ŋoi í bate í nante in̄o baleu.

¹² Nɔ í ye amaleka minji gɔ ŋa à waa dasi nyau fufū à waa buba tengi bii ikui Jesu wa s̄u wo, in̄e akā ikpa iri, in̄e akā m̄o ikpa kute.

¹³ Nɔ à beee à ni, abooyi, na mii í ce í waa kpata. N̄oi í je ŋa í ni, à so ikui Laf̄ēm hai ih̄ei nɔ n kù mà bii à dasie.

¹⁴ Iyi í f̄o b̄eeb̄e í t̄a, ŋoi í sinda nɔ í ye Jesu wa leek̄i b̄e. Amma kù mà mà Jesu.

¹⁵ N̄oi Jesu í beee í ni, abooyi, na mii í ce í waa kpata. Yooi í waa de. N̄oi Maari í tamaa b̄ei woo degbe lambou. N̄oi í s̄s̄o í ni, m̄ok̄ooyi, bii aw̄oi í soo, s̄m̄ bii í j̄ilɔ n koo n soo.

¹⁶ N̄oi Jesu í ni, Maari. N̄oi Maari í sinda sie í s̄s̄o do feei Ebee í ni, Rabuni, waat̄o M̄estu.

¹⁷ N̄oi Jesu í s̄s̄o í ni, j̄òm, maà lum, domi n kù bɔ lele bi Baam titā. Amma bɔ bi m̄ɔc̄m ŋa, s̄s̄o ŋa í ni ñ wa n bɔ bi Ilaāɔ. N̄ju í je baam, nɔ í je baai in̄e m̄o.

18 Njoi Maari inei Madalau í koo í sō mōcō ŋau í ni nŋu í ye Lafēe. Nō wa sisi ŋja ide iyi Jesu í sō.

Jesu í tusea mōcōe ŋa arae

(Cō *Matie 28:16-20*; *Maaku 16:14-18*; *Luku 24:36-49*)

19 Ajō amaazumau iyi ale í le ŋjoi mōcō ŋau à tōtō si ile gō nō à sōkō gambou domi à waa ce ŋjoi inē ŋgboi Zuifu ŋau. Njoi Jesu í faata wa í leekí si anini ŋja. Nō í sō ŋa í ni, laakai ku sū ku wēe nŋe.

20 Iyi í sō ŋa bēēbē í tā ŋjoi í nyisi ŋa awōe ŋa do kpakpaa cingaeu. Nō inōi mōcō ŋau í dō iyi à ye Lafēe.

21 Njoi Jesu í sō ŋa má í ni, laakai ku sū ku wēe nŋe. Si bei Baaba í bēm wa, bēēbē mōi amu mō ñ bē nŋe.

22 Iyi í fō bēēbē í tā ŋjoi í fufu ŋa í ni, i gba Hundei Ilaađ ŋa.

23 Ine iyi í kpa idei dulum dēe ŋa, Ilaađ mō á kpaai. Ine mō iyi í ni dulum ndēe í je idei irie ŋa, lafēe á maa wēēd ndēe.

Jesu do Tomaa

24 Wee Tomaa inē akāi mōcō maateji ŋa iyi à ya kpe Sikāu kù wa inō nŋa si waati iyi Jesu í naa si ŋau.

25 Njoi mōcō ŋa iyi à gbēu à sō à ni, à ye Lafēe. Amma Tomaa í sō ŋa í ni, nō n kù ye agbei ponti ŋau si awōe ŋa nō n kù dasi amaawōm si agbei pontiu nō n kù dasi awōm si dalai jujui kpakpaa cingaeu n kaa n dasi naanē pai.

26 Zakai azuma akā má à tōtō má si inō ile. Tomaa í wa inō ŋja. Nō à cīmbo gambo ŋa. Amma Jesu í faata si anini ŋja wa má nō í ni, laakai ku sū ku wēe nŋe.

27 Nō í sō Tomaa í ni, cō awōm ŋa nō í dasi amaawōe si bē. Naađ awōe wa má í luò cingam. Jō sika sikau bē, dasi naanē.

28 Njoi Tomaa í jēaa í ni, awōi í je Ađ Lafēem.

29 Njoi Jesu í sō í ni, debēi í dasi naanē si na iyi í jō í yem, ma irei. Ilu inō didō ŋai inē ŋa iyi a kù yem nō do nŋu fei à dasi naanē.

Mii iyi í jō à kō tiau ihē

30 Maamaake nkpoi Jesu í ce má si wajui mōcōe ŋa iyi a kù kō si tiau ihē.

31 Amma ide iyi ihē ŋai à kō ku ba í dasi naanē ŋa iyi Jesu í je Kirisi Ama Ilaađ ku ba naanē iyi í dasie ŋau ku jō í ba kuwēe hai tā ŋa.

21

Jesu í tusea mōcō mēje gō ŋa arae

1 Si anyii nŋu, Jesu í nyisi arae bi mōcōe gō ŋa má kōkōi tenku iyi à ya kpe Tiberia. Do yaase bei í nyisiđ arae wee.

2 Simō Piēe do Tomaa iyi à ya kpe Sikāu do Natanieli inei Kana si ilēi Galilee do amai Zebedee ŋa do mōcō minji mmu gō ŋa má, aŋa fei à wa inya akā bē.

3 Njoi Simō Piēe í sō ŋa í ni, ñ wa n bō cōcō. Nō à ni, aa ka sie.

Nō à fita gbakā à lō akōi inyí gō idú à nē. Amma idú ajō nŋu a kù mu nkāma.

4 Iyi iju wa bō ku má, ŋjoi à ye Jesu wa leekí itíi tenkuu bē, amma a kù mà mà nŋui.

5 Njoi Jesu í bee ŋa í ni, inē awaasū ŋau bē, i kù mu nkāma ŋa de. Njoi à ni, aawo.

6 Njoi í sō ŋa í ni, i dasi taao nŋe inō inyí do ikpa awō njei akōi inyiu, aa mu cēe ŋa. Nō à sō taao ŋja inō inyí nō à mu cēe hee à mōngō ku faa wa.

7 Mōcō iyi Jesu í bi jiidau í sō Piēe í ni, Lafēe mbe.

Iyi Simᵋᵋ Piεε í gbᵋᵋ iyi Lafēei, ηᵋi í dasi íbᵋᵋ domi bašli í wεε wo. Nᵋ í dasi inyiu wa bᵋᵋ bi tεε.

⁸ Amma mᵋᵋᵋ ηa iyi à gbᵋᵋ à to wa ice do akᵋi inyiu, à waa fa taaᵋ ηᵋa iyi í kᵋᵋ do cēεu. Kujl ηᵋa do ice kù re mεεtu cᵋᵋ.

⁹ Iyi à kita wa ilε nᵋ à yε ina nyenyε gᵋᵋ bε cēε wa banda si, nᵋ pēε wa jilε bε.

¹⁰ Nᵋi Jesu í sᵋᵋ ηa í ni, i naaᵋᵋ cēε gᵋᵋ ηa iyi í mu wa nseiu ηa.

¹¹ Nᵋ Simᵋᵋ Piεε í koo í lᵋ akᵋi inyiu nᵋ í fa taaou wa ilε. Taaou í kᵋᵋ do cēε nla ηa. Kukpᵋᵋ ηᵋa í to cᵋᵋ do ciitaa do mεεta. Do iyi í kpᵋᵋ bεεbε fei taaou kù ga.

¹² Nᵋi Jesu í sᵋᵋ ηa í ni, i naa í nya sᵋᵋᵋᵋ ηa. Nᵋ baa mᵋᵋᵋ akᵋᵋ kù jε ku beεε ku ni, awᵋi yoo, domi à mà iyi Lafēei.

¹³ Nᵋi Jesu í koo í so pēεu do cēεu í na ηa.

¹⁴ Ise gbεetasiaei mbe bei iyi Jesu í nyisi mᵋᵋᵋᵋ ηa arae hai waati iyi í jl hai si bale.

Jesu do Pieε

¹⁵ Iyi à nya sᵋᵋᵋᵋ à tā ηᵋi Jesu í bee Simᵋᵋ Piεε í ni, Simᵋᵋ amai Zāa, ì bim í re ine ihᵋᵋ ηa? Nᵋ Piεε í jεaa í ni, oo Lafēε. Ì mà iyi ñ bie. Nᵋi Jesu í sᵋᵋ í ni, gbᵋᵋ ama angudām ηa.

¹⁶ Nᵋ í beεε má ise gbεejisia í ni, Simᵋᵋ amai Zāa, ì bim? Nᵋ Piεε í jεaa í ni, oo Lafēε. Ì mà iyi ñ bie. Nᵋi Jesu í sᵋᵋ í ni, gbᵋᵋ angudām ηa.

¹⁷ Nᵋ í sisi í beεε má ise gbεetasia í ni, Simᵋᵋ amai Zāa, ì bim? Nᵋ inᵋi Piεε í fᵋ do si bei í beεε ise gbεetasia í ni, ì bim? Nᵋi Piεε í jεaa í ni, Lafēε, ì mà fei ndεε, ì mà kam kam iyi ñ bie. Nᵋ Jesu í sᵋᵋ í ni, to, gbᵋᵋ angudām ηa.

¹⁸ Ntᵋᵋ ntᵋᵋ ñ wa n sᵋᵋi, waati iyi ì wεε awaasᵋᵋ ì ya ḏa arae wondo nᵋ í bᵋᵋ bii ì bi. Amma bii ì naa ì gbᵋᵋ, aa te ikpaei nᵋ ine gᵋᵋ ku ḏle nᵋ ku bᵋᵋᵋᵋ bii í kù bi.

¹⁹ Do ideu bei Jesu í fᵋ yaase bei Piεε á na ku ku nyisiᵋᵋ amboei Ilaaᵋ. Iyi í fᵋ bεεbε í tā nᵋ í sᵋᵋ í ni, toom wa.

Jesu do mᵋᵋᵋ iyi í bi jüda

²⁰ Nᵋi Piεε í sinda, nᵋ í yε mᵋᵋᵋ iyi Jesu í bi jiidau wa naa do anyi ηᵋa. Mᵋᵋᵋu ηᵋui í tako í gbesi gendei Jesu waati iyi à waa jε í beεε í ni, Lafēε, yooi á zambaεu.

²¹ Iyi Piεε í yε mᵋᵋᵋu ηᵋi í bee Jesu í ni, Lafēε, mᵋᵋᵋu ihē mᵋᵋ ni, beirei ti ηᵋu mᵋᵋ á yε.

²² Nᵋi Jesu í jεaa í ni, baa bii ñ bi n jᵋᵋ ku maa wεε hee n koo n nyiᵋᵋ wa mái, iwoi í yεε. Awᵋᵋ de, toom wa.

²³ Nᵋi laabaau i ideu í fangaa si inᵋi woo dasi Jesu naane ηau à be ni mᵋᵋᵋu kaa ku. Amma Jesu kù ni kaa ku, ηᵋu de í ni, baa bii ñ bi n jᵋᵋ ku maa wεε hee n koo n nyiᵋᵋ wa mái, iwoi í yεε.

²⁴ Mᵋᵋᵋ iyi Jesu wa fāau amu Zāai. Nᵋ amu takam nii ñ wa n jε sεεdai ide ηau, amu iyi n kᵋᵋ tiau ihē, à nᵋ à mà iyi sεεdam í jε ntᵋᵋ.

Iri kukpai tiau

²⁵ Mii nkpᵋᵋ nkpᵋᵋ í wεε má iyi Jesu í ce. Bii í jε à kᵋᵋ fei ndεε akᵋᵋ akᵋᵋ, n kù tamaa mà andunyau ihē á to ine ηa a ba bii aa jilε tia ηa iyi aa kᵋᵋ ηau fei.

Icɛi Woo Bɛ Nja

À cea Woo bɛ nja kuwāi Hundi Ilaaḥ

¹ Baakɔm, Teofili,

Si tia sintem n̄ kɔ mii iyi Jesu í ce do cio iyi í ya maa kɔa inɛ n̄a si fei hai sintee,
² hee í koo í to aɔ iyi Ilaaḥ í soo lele. Hee ku maa nɛ, inɛ n̄a iyi í cica wo à je woo bɛ nja, í ba n̄a ide ku fɔ do gbugbāi Hundi Ilaaḥ í s̄ n̄a bei aa ce.

³ Si anyii ikue í nyisi n̄a arae si afei aɔ cijji ise fɛfɛlo ku je n̄a sɛɛda iyi kù nɛ sika sika iyi n̄ju í wɛɛ. À yɔɔ nɔ í ce n̄a faajii bommai Ilaaḥ.

⁴ Aɔ n̄ju gɔ, si bei Jesu do mɔcɛ n̄a à wa inya akā í s̄ n̄a í ni, í maà tekɪ hai Zeruzalemu n̄a, amma í degbe amua iyi Ilaaḥ Baaba í wāɔ n̄ju, amua iyi n̄ tako n̄ s̄ n̄e ideɛu.

⁵ Zāa n̄ju, inyii í dasi n̄e wo, amma si aɔ minjiu ih̄ɛ aa da n̄je si Hundi Ilaaḥ.

Jesu í nyi lelei Aḥ

⁶ N̄oi woo bɛ n̄a iyi aɔaḥ Jesu n̄a à wa inya akāu à beɛɛ à ni, Lafɛɛ, bebɛii aa teese í jile bommai Izireli?

⁷ N̄oi Jesu í je n̄ja í ni, kù je baa n̄je í mà aɔju walakɔ í mà yaase bei mii n̄ju bɛ á na ku ce n̄a. Ilaaḥ Baabai í jile iyi bɛ n̄a do yiikoe.

⁸ Amma aa ba gbugbā n̄a waati iyi Hundi Ilaaḥ á n̄aa si n̄e. Aa jea inɛ n̄a sɛɛdam n̄a si ilui Zeruzalemu, do si ilei Zudee fei, do si ilei Samari hee ku bɔ do kɔɔi andunya fei.

⁹ Iyi Jesu í fɔ ideu í tā, n̄oi à waa cɔɔ nɔ à ba wee Ilaaḥ í soo ikpa lele nɔ kudūi ijɪ gɔ í j̄ɔ a kù yɔɔ má.

¹⁰ Waati iyi à waa cɔɔ wa nɛ ikpa lelei Aḥ, n̄oi gbakā à yɛ woo dasi ibɔ fūfū minji gɔ n̄a bɛ à waa leekɪ kɔkɔ n̄ja.

¹¹ N̄oi inɛ n̄au à ni, inɛ inɛi Galilee n̄a, na mii í ce ì leekɪ ì waa cɔ lele n̄a. Jesuu bɛ iyi Ilaaḥ í so ikpa lele hai bi tu n̄ju á nyi wa má do yaase bei ì yɔɔ í n̄eɔ leleu n̄a.

Nsūi Zudasi

¹² Iyi inɛ n̄au à fɔ bɛɛbɛ à tā, n̄oi woo bɛ n̄au à sinda wa hai iri kutai Olivie bii à wau à nyi wa Zeruzalemu. Iri kutau í wa kɔkɔi iluu zakai kilo akā.

¹³ Iyi à to Zeruzalemu n̄oi à gū lelei ile ku kpeke bii à ya maa wau. Aɔa iyi à tɔtɔɔ bɛu wee, Pɛɛ do Zāa, do Zaaki, do Anderee, do Filipu, do Tomaa, do Baatelemi, do Matie, do Zaaki amai Alifee, do Simɔɔ iyi í ya jabua ilɛɛ do Zudu amai Zaaki.

¹⁴ Do anu akāi inɛ n̄au fei à ya tɔtɔɔ a maa ce kutɔɔ do himma, aɔa do ifɔi Jesu n̄a do Maari iyeɛ do inaabo gɔ n̄a má.

¹⁵ Aɔ n̄ju gɔ woo dasi Jesu naane n̄au à tɔtɔɔ má. Kukpɔ n̄ja í to zakai amane cifa. N̄oi Pɛɛ í dede í leekɪ si anini n̄ja í ni,

¹⁶ inɛ kpaasim n̄a, Hundi Ilaaḥ í j̄ɔ Davidi í fɔ idei Zudasi wo, n̄ju iyi í cuaa inɛ n̄a iyi à mu Jesuu, nɔ ideu kù nɛ bei á ce iyi kù ce.

¹⁷ Zudasiui í tako í je inɛ akā nwa wo, n̄ju mɔ í ya dasi icɛ nwa awo.

¹⁸ Fia iyi í ba na laalɔ iyi í ceu í raɔ iko gɔ. N̄oi í cuku, irie í tako í to ile nɔ inɛɛ í la, ifūɛ fei í fita.

¹⁹ N̄oi inɛ n̄a iyi à wa Zeruzalemu fei à gbɔ ideu. Na n̄oi í j̄ɔ do fee n̄ja à waa kpe ikou Akedama, waatɔ Ikoi n̄jɛ.

²⁰ Ideε iyi à kɔ si tiai iri kukɔu wee.

A jò ideεu ku kpɔɔ bomma.

Ine gɔ ku maà buba be má.

Nɔ à kɔɔ má à ni,

A jò ine gɔ ku je nsũe si icεu.

²¹⁻²² Debei, ka dasi ine gɔ si inɔ nwa ku je nsũi Zudasiu. Nɔ í gbe lafɛε ku je ine iyi í ye kujji Lafɛε Jesu hai si balε bei awa mɔ. Nɔ lafɛε ku je ine akái ine nja iyi à ba wa kuwεε ajɔ si waati káma fei iyi Jesu í wεε do awa si andunyau ihɛ, hai waati iyi Zaa í dasiε inyi hee í koo í bɔ lele.

²³ Nɔi à cica amanε minji gɔ nja, irii ine akái Zozεfu iyi à ya kpe Baasaba, walakɔ Zusitu, ine minjisiau mɔ Matiasi.

²⁴ Nɔi à ce kutɔɔ à ni, Lafɛε, awɔ iyi í mà idɔi ine fei, nyisi wa ine iyi í cica. Si inɔi mɔcɔ minjie nja ihɛ

²⁵ nyisi wa ine iyi í bi ku je nsũi Zudasi si icei woo be nja, ice iyi Zudasi í jò nɔ í koo í lɔ tengi bii í jò à dasiε.

²⁶ Nɔi à ta nja kpasá. Nɔ kpasau í so Matiasi. Nɔi à dasiε si inɔi woo be maataká nja.

2

Kunaai Hundei Ilaaɔ

¹ Iyi ajɔi Pantekotu í to, nɔi woo dasi Jesu naanε nja fei à tɔtɔ inya aká.

² Gbaká nɔi à gbɔ iba gɔ í naa hai lele, í jò bei fufu nla, nɔ si inɔ ileu fei ine nja à gbɔ ibau.

³ Si anyie nɔi à ye ngɔgɔ bei amei ina í na í lesi irii anja fei aká aká.

⁴ Nɔi anja iyi à wa be fei à kɔɔ Hundei Ilaaɔ nɔ à waa fɔ fee mmu gɔ nja, si bei Hundei Ilaaɔ í mu nja anja fei iká iká.

⁵ Wee waati beεbe Zuifu gɔ nja iyi à mà beεrei Ilaaɔ à naa hai ile fei à wa Zeruzalemu.

⁶ Iyi à gbɔ ibau, nɔi zamaa nkpɔ nkpɔ í sei í koo í tɔtɔ be nɔ à biti jiida jiida si na iyi í jò à gbɔ woo dasi Jesu naanε nja à waa fɔ feei anja iká iká.

⁷ Nɔi í mu nja biti hee í caa, nɔ à bee nje à waa ni, ine nja iyi à waa fɔ ideu be, n jò anja fei inei Galilee nja mεε.

⁸ Nɔ beirei í ce awa fei à gbɔ à waa fɔ ide do fee nwa iká iká.

⁹ Si inɔ nwa ine gɔ nja à naai hai ilei Paati do hai Medi do Elami, do hai ilei Mezopotami do Zudee do Kapadosi do Pontu do hai ilei Azii.

¹⁰ Ine gɔ nja mɔ hai ilei Firizii à naa do Panfili do Ezibiti do hai ikpa Libi iyi í wa kɔkɔi Sireni. Ine gɔ nja mɔ à naa hai Romu.

¹¹ Ine gɔ nja Zuifu nja à bí nja, ine gɔ nja mɔ à waa too kucei Zuifu nja. Ine gɔ nja à naa hai ilei Kereti do hai Arabi. Do nju fei, awa fei à gbɔ à waa fɔ fee nwa nja iká iká à waa sisiɔ mii nla nja iyi Ilaaɔ í ce.

¹² Nɔi anja fei à biti hee a kù mà bei aa lasabu nɔ à bee nje à waa ni, yoomai í je yaasei mii nɔu ihɛ.

¹³ Amma ine gɔ nja à yaako nja à waa ni, ine nja à mɔ atɛi hee í caa.

Waazo iyi Pieε í ce

¹⁴ Nɔi Pieε í dede do woo be maataká nja ajɔ nɔ wa la hee lele í sɔ zamaau wa ni, ine Zuifu nja do ine mɔ iyi í wa Zeruzalemu fei, í sotí í gbɔ nja.

¹⁵ N bi í mà nja iyi ine nja ihɛ a kù mɔ atɛ si bei í waa tamaa nja be, domi à wεε si daadaakɔ, baa isɔ mεεsá kù lɔ titá.

¹⁶ Amma iyi í waa ye daakɔyiu ihɛ nja, iyi walii Zoeli í fɔu mbe iyi í ni,

17 Ilaaḍ í ni, si ajɔi ankāanyi ηau an daa ine fei si Hundem.

Ama ineməkɔ do ama inaabo nηe ηa aa ce walii.

Awaasū nηe ηa aa ya maa ce kuye ηa,

Nɔ məkɔ ngbo nηe ηa mɔ Ilaaḍ á ba ηa ide ku fɔ si ala.

18 Waati beεbe, an dasi Hundem si ineməkɔ do inaabo woo ce icem ηa,
Nɔ aa ce walii.

19 An nyisi mii maamaake ηa ikpa lelei Aḵ,

Nɔ an jò ine ηa a ye mii maamaake ηa má si ile.

Ine ηa aa ye njè do ina do cuai ina.

20 Inunu á kuku inya

Nɔ cukpa ku kpā bei njè.

Si anyii nηui ajɔi Lafēe á to wa, ajɔ nla ilu amboeu.

21 Amma ine ηa iyi à waa kpe Aḵ Lafēe fei aa ba faaba.

22 Ine inei Izireli ηa, i sotí i gbɔ ideu ηa. Ilaaḵ í jò ì mà yiikoi Jesu inei Nazaretiu ηa na maamaake do nyinda ηa iyi í jò Jesu í ce si anini nηe, si bei inje taka nηe ì mà ηa.

23 Jesuu, Ilaaḵ takaei í lasabu hai sinte í jilɔɔ si a daa ine ηa si awɔ. Nɔ injei ì daa ilu dulum ηa si awɔ ì jò à kpakpae si jli ku gaau à kpaa ηa.

24 Amma Ilaaḵ í jūu hai si bale, í nyaai hai si wahalai iku domi iku kù ne gbugbā kāma sie hee ku geeε be.

25 Ideei Davidi í kɔ í ni,

N̄ wa n ye Aḵ Lafēe ajɔ fei,

Domi í wa awɔ njem ku ba n maà n yaya.

26 Na ηɔi í jò idɔm wa dɔ, nɔ n̄ wa n fɔ ide do inɔ didɔ.

Nɔ baai bii í je an ku n̄ ne kpāa ku cɔ,

27 Domi awɔ Ilaaḵ í kaa jò hundem bi ku wai iku ηa.

Beεbe moi í kaa jò arai Ine Kumáe ku sāmi.

28 Ì nyisim kpāa iyi wa bɔɔm si kuwεε.

An wεε do awɔ si inɔ didɔ.

29 Si anyii nηu nɔ Píεε í ni má, inje kpaasim ηa, n̄ wa n sɔ ηe nɔ kù ne sika kāma, Davidi bala nwa í ku nɔ à suu. Baleε moi í wa si anini nwa ihē hee do nnyi fei, mà irei.

30 Amma si bei í je walii, í mà iyi Ilaaḵ í cea nηu kuwāi ide gɔ do kugbasi í ni tɔkue gɔ á na ku buba si kitāi bommae.

31 Davidi í mà mii iyi á na ku ce. Na ηɔi í jò ide iyi í fɔ, iyi í ni Ilaaḵ kaa jò hundε bi ku wai iku ηa nɔ arae kaa sāmi, idei kujli ine iyi Ilaaḵ í cicaui wa fāa.

32 Jesuu iyi ì wa n fɔ ideε, Ilaaḵ í jūu hai si bale nɔ awa fei à je seeda.

33 Ilaaḵ Baaba í soo lele nɔ í muaa Hundεe iyi í wāaɔ wo. Nɔ nηu mɔ í mua awa mɔ Hundeu. Nηui ì waa ye nɔ ì waa gbɔ ηa be.

34 Davidi takae kù bɔ lelei Aḵ amma í ni,

Aḵ Lafēe í sḵ Lafēem í ni,

Buba awɔ njem,

35 Hee n ce mbεεε ηa

Bi ku lesi isεε.

36 Na ηɔi í jò í s̄la inje inei Izireli ηa fei í mà iyi ihē ηa sāa sāa. Jesu iyi ì kpakpa si jli nɔu be ηa, nηui Aḵ í ce Lafēe do Kirisi.

37 Iyi ine ηau à gbɔ beεbe ηɔi ideu í to si ηa ntɔ ntɔ, nɔ à bee Píεε do woo be iyi à gbe ηau à ni, inje kpaasi nwa ηa, beirei aa ka ce.

38 Nɔi Pɛɛ ɪ sɔ̄ ɲa ɪ ni, ɪɲe fei ɪ kpaasi idɔ̄ nɲe ɪ jɔ̄ a dasi ɲe inyi do irii Jesu Kirisi ku ba Ilaaɔ̄ ku kpa ideɪ dulum du ɲe, nɔ̄ aa ba amuai Ilaaɔ̄ ma ɲa iyi ɪ je Hundee.

39 Bɛɛbei á ce si na iyi ɪ jɔ̄ Ilaaɔ̄ ɪ ce nɲe kuwāe, ɪɲe do ama nɲe ɲa do ine ɲa iyi à wa hee jliji fei, ine ɲa iyi Aɔ̄ Lafɛɛ ne á kpe fei.

40 Do ide ikā ikā nkɔ̄ nkɔ̄ Pɛɛ ɪ je nɲa do sɛɛda nɔ̄ ɪ mu nɲa gbugbā ɪ ni, ɪ nya ara nɲe ikā hai bi ine laalɔ̄ nsei ɲau ihɛ ku ba ɪ ba faaba ɲa.

41 Nɔ̄ ɪ dasi ine ɲa iyi à gba ideɪ Pɛɛu inyi. Aɲɔ̄ nɲu zaka bei amanɛ dubu mɛɛta ɪ kɔ̄si si inɔ̄ woo dasi Jesu naane ɲau.

42 Nɔ̄ à ya gbɔ̄ cio iyi woo be ɲau à ya maa kɔ̄ ɲa siu fei, nɔ̄ à ya maa weɛ do anu akā, à ya maa je ije iyi aa yeɔ̄ gigii ikui Jesu, nɔ̄ à ya maa ce kutɔ̄ aɲɔ̄.

Kuwɛɛi ine ɲa iyi à dasi Jesu naane

43 Nɔ̄ ɪ ideu ɪ to si ine fei, nɔ̄ Ilaaɔ̄ ɪ jɔ̄ woo be ɲau à wasi maamaake nkɔ̄ nkɔ̄ ku ce.

44 Woo dasi Jesu naane ɲau fei à ce anu akā nɔ̄ mii iyi à ne fei ti aɲa feii ɪ je.

45 Waati iyi ine gɔ̄ ɪ ne bukaatai ngɔ̄gɔ̄ fei à ya ta iko nɲa ɲai do mii ndu ɲa ɲa nɔ̄ a na lafɛɛ fiaɔ̄ zaka bei ɪ ne bukaatae.

46 Aɲɔ̄ fei à ya tɔ̄tɔ̄ si bantumai kpasɛi Ilaaɔ̄. À ya tɔ̄tɔ̄ a maa jei si inɔ̄ kpasɛi nɲa ɲa do inɔ̄ didɔ̄. Muafiti ci ya wa si.

47 À ya maa saabu Ilaaɔ̄ nɔ̄ ine fei ɪ mǎ bɛɛɛ nɲa. Aɲɔ̄ fei ine ɲa à ya dasi naaneɪ nɔ̄ a ba faaba. Bɛɛbei Lafɛɛ Jesu ɪ ya maa kɔ̄si kukɔ̄ woo dasiɛ naane ɲau waati kǎma fei.

3

Wɛɛge gɔ̄ ɪ ba iri

1 Nɔ̄ ɪ alɛ aɲɔ̄ nɲu gɔ̄ zakai isɔ̄ mɛɛta Pɛɛ do Zāa à waa bɔ̄ kutɔ̄ bantumai kpasɛi Ilaaɔ̄.

2 Nɔ̄ ɪ yɛ mǎkɔ̄ gɔ̄ be iyi à bí do wɛɛge. Aɲɔ̄ fei à ya na a jilɔ̄ andei bantumai kpasɛi Ilaaɔ̄ iyi à ya kpe ande Ku slau, ku maa bara waati iyi ine ɲa à waa lɔ̄.

3 Iyi ɪ yɛ Pɛɛ do Zāa à waa lɔ̄ bantumai kpasɛu ɲɔ̄ ɪ tɔ̄ ɲa a mua nɲu ngɔ̄gɔ̄.

4 Nɔ̄ ɪ Pɛɛ do Zāa à kǎsie iju, nɔ̄ Pɛɛ ɪ ni, cɔ̄ wa.

5 Nɔ̄ ɪ cɔ̄ ɲa do laakai domi wa tamaa ngɔ̄gɔ̄ si ɲa.

6 Amma Pɛɛ ɪ sɔ̄ ɪ ni, n kù ne fia hee má je wuru, amma iyi ñ ne an muue. Do irii Jesu Kirisi inei Nazaretiu, dede ɪ ne.

7 Nɔ̄ ɪ mu awɔ̄ njei mǎkɔ̄ ɪ dedee. Be gbakā, isei ineɛu do ikɔ̄ isee ɲau ɪ ce gbugbā.

8 Nɔ̄ ɪ fo ɪ dinga wa ne. Nɔ̄ ɪ aɲaɔ̄ ɲa fei à lɔ̄ bantumai kpasɛi Ilaaɔ̄ aɲɔ̄, ɲɔ̄ ɪ fo ɪ dinga wa ne wa saabuɔ̄ Ilaaɔ̄.

9 Nɔ̄ ɪ ine fei ɪ yɛ wa ne wa saabuɔ̄ Ilaaɔ̄.

10 Si bei à mǎ iyi nɲui ɪ ya tako ku maa buba ande kuslai bantumai kpasɛi Ilaaɔ̄ ku maa barau, ɲɔ̄ ɪ bitɪ ɪ mu aɲa fei nɔ̄ ideu ɪ to si ɲa.

Waazo iyi Pɛɛ ɪ ce

11 Nɔ̄ ɪ mǎkɔ̄ iyi ɪ ba iriu kù je kù ne hai bi Pɛɛ do Zāa. Aɲaɔ̄ ɲa à wa ikpa akāi kpasɛi Ilaaɔ̄ iyi à ya kpe bantumai Salomɔ̄. Nɔ̄ ine ɲa iyi ideu ɪ mu ɲa bitɪ ɪ sei à bɔ̄ bi tu ɲa.

12 Iyi Pɛɛ ɪ yɛ ɲa ɲɔ̄ ɪ sɔ̄ ɲa ɪ ni, ɪɲe inei Izireli ɲa, beirei ɪ ce ɪ bitɪ ɪ waa cɔ̄ wa bɛɛbe ɲa. ɪ tamaa bei gbugbā nwai walakɔ̄ daa jiida nwai ɪ jɔ̄ mǎkɔ̄ wa ne ɲa?

13 Aburahamu do Izaaki do Zakabu aŋa iyi à je bala nwa ŋau, Aɔ Lafɛɛ nŋai í jò Jesu woo ce icɛɛ í ne amboe. Inɛi í muu í na inɛ ngbo ŋa nò ì kɔsiɛ ŋa si wajui Pilati, baa do iyi Pilati wa bi ku jɔ wo.

14 Amma inɛi ì kɔsiɛ, nŋu iyi í je Inɛ Kumá do Inɛ Dee deeu nò ì tɔɔ Pilati ku jò nŋe woo kpa inɛu si agbɛɛ ŋa.

15 Si bɛɛbɛ ì kpa inɛ iyi í je irii kuwɛɛu ŋa. Amma Ilaaɔ í jũu hai si bale, nò awa à yɔɔ.

16 Jesuu do naane iyi mɔkɔu ihɛ í dasiɛ nŋui í jò í ba gbugbã. Mɔkɔ iyi ì waa ye nò ì mà ŋau ihɛ, naane iyi í dasi Jesuui í jò í ba iri mam mam si wajui inɛ fei.

17 Nsei kpaasim ŋa, ñ mà mii iyi ì cea Jesuu ŋa, ì cooi si ngɔgɔ hai mà ŋa, bɛɛbɛi do inɛ ngbo nŋe ŋa fei.

18 Ilaaɔ í jò walii ŋau fei à tako à fɔ ideɛ wo. Nò bɛɛbɛ mɔi bei à fɔu fei í kɔ. Ide iyi à fɔu nŋui í je à ni, kù ne bei á ce iyi inɛ iyi Ilaaɔ í cicau kù ye ijuukpã.

19 Na nŋu, ì kpaasi idò nŋe ì sinda si Ilaaɔ ŋa ku ba ku kpa idei dulum du ŋe.

20 Nò Ilaaɔ ku mu nŋe kusɩmi jiida, nò ku bɛ Kirisi iyi í cicau wa ku je tu ŋe, nŋu iyi í je Jesuu.

21 Tilasii Jesu Kirisi ku maa wa lele hee awaati koo toò mii fei ku je titɔ si bei Ilaaɔ í jò walii kumáɛ ŋau à tako à fɔ wo.

22 Moizi, inɛ akã nŋa, í ni, Aɔ Lafɛɛ nŋe á jò walii gɔ ku fita hai si anini nŋe iyi á ye bei amu. Nò á sɩa ì gbɔ mii iyi á sɩ ŋe fei.

23 Inɛ iyi kù waa too si idei waliuu fei aa nyaa hai si inɔi zamaai Ilaaɔi a kpa.

24 Bɛɛbɛ mɔi Samuɛli do walii ŋa iyi ì naa si anyie, aŋa fei à tako à fɔ idei mii ŋa iyi wa ce nseiuhɛ.

25 Mii iyi walii ŋau à ni Ilaaɔ á ceu, inɛi wa cea. Nŋui í je akabuu iyi Ilaaɔ í ði do bala nŋe ŋa si waati iyi í sɩ Aburahamu í ni, hai si dimiei an jò inɛi andunya fei ku ba kuwee.

26 Bɛɛbɛi Ilaaɔ í jò woo ce icɛɛ í fita hai bi tu ŋe nò í bɔɔ wai ku ba ku wee nŋe ku ba inɛ fei ì sinda ì jò laalɔ ku ce nŋe.

4

Piɛɛ do Zãa à wa bi igbei woo kiiti ŋa

1 Si waati iyi Piɛɛ do Zãa à waa sɩ zamaau ideu bɛɛbɛ, nŋi woo weei Ilaaɔ ŋau do inɛ ngboi inɛ ŋa iyi à ya maa degbe kpasɛi Ilaaɔu do Sadusi ŋa à sekeɛ sɩ ŋa wa.

2 Idò nŋa í kɔ si na iyi í jò mɔcɔ minji ŋau à waa kɔ inɛ ŋa si cio à waa sɩ ŋa iyi Jesu í jɩ hai si bale, waatɔ iku ŋa aa yɔkɔ a nyi wa si kuwɛɛ má.

3 Nŋi à mu ŋa à cɩmbo ŋa si ile piisɔɔ hee iju kumá domi ale í lɛ tã.

4 Do nŋu fei, inɛ nkɔɔ iyi í gbɔ ideu í dasi naane. Nò kukɔɔ nŋa í kɔɔsi hee í to zakai amanɛ dubu miu.

5 Iju kumáɛ nŋi inɛ ngboi Zuifu ŋa do inɛ ngbo bubu ŋa do woo kɔ inɛ ŋa si wooda ŋau à tɔtɔ Zeruzalɛmu.

6 Nŋi à tɔtɔ aŋa do woo wee nɛu iyi à ya kpe Ani, do Kaifu do Zãa do Alesandu do inɛ ŋa iyi à gbe si nyaanzei woo wee nɛu fei.

7 Nŋi à nŋa Piɛɛ do Zãa wa hai ile piisɔɔ à naa à leekɩ ŋa si waju nŋa nò à lɔsi ku bee ŋa à waa ni, do gbugbãi yooi, mà do irii yooi ì ceò mii nɔu bɛ ŋa.

8 Nŋi Piɛɛ í kɔɔ Hundi Ilaaɔ nò í sɩ ŋa í ni, inɛ ilaalu do inɛ ngbo ŋau,

9 ì waa bee wa idei icɛ jiida ŋa iyi à cea wɛɛgɛu ihɛ do bei í ce í baò iri.

10 Na n̄ɲu, í s̄la in̄ɛ fei do in̄ei Izireli n̄ɲau fei í mà n̄ɲa, m̄ə̀k̄o iyi wa leek̄l si waju n̄ɲeu b̄e, í ba irii do saabui irii Jesu Kirisi in̄ei Nazaret̄iu, in̄e iyi ì kpakpa si antai j̄li ku gaauu n̄ɲa n̄o Ilaaḏ í j̄tu hai si bale.

11 Jesui kuk̄o wa f̄aa iyi í ni,
Kuta iyi woo ma n̄ɲa à cau,

N̄ɲui í baa í j̄e kuta sintei icui ile.

12 Woo faaba ḡo k̄u wee má bii k̄u j̄e n̄ɲu ak̄ā, domi Ilaaḏ k̄u na irii in̄e ḡo má si andunya iyi aa ka kpe ka baḏ faaba.

13 Iyi in̄e n̄ɲau à gb̄o ideu n̄ɲoi à bit̄i domi à ye w̄ə̀k̄o Pīe do Z̄āa n̄o à mà gbak̄ā iyi t̄aaka n̄ai iyi a k̄u ce baa cio. N̄ɲoi à mà iyi ān̄ai à wee wo do Jesu.

14 Amma si b̄ei à ye m̄ə̀k̄o iyi í ba iriu wa leek̄l do Pīe do Z̄āa, n̄ɲui í j̄o a k̄u ba ide ḡo iyi aa ni má.

15 N̄ɲoi à ni a fita hai ile kiit̄iu. Iyi à fita, in̄e n̄ɲa iyi à gbe b̄eu à waa busi n̄je ān̄a duus̄o.

16 N̄ɲoi à waa ni, b̄eirei aa ka cea m̄ə̀k̄o n̄ɲau ih̄e. Wee in̄ei Zeruzalemu n̄ɲa fei à mà iyi à ce maamaake nla nla ḡo, n̄o a kaa ka ȳə̀k̄o ka j̄ā.

17 Amma ka ganji n̄ɲa ku ba ideu ku maḏ fangaa si in̄e n̄ɲa iyi à gbe má, ka k̄o n̄ɲa do ijuukp̄ā ku ba a maḏ s̄o in̄e k̄āma ide do irii Jesu má.

18 N̄ɲoi à kpe n̄ɲa má n̄o à k̄o n̄ɲa a f̄o ide do irii Jesu má hee má j̄e a k̄o in̄e n̄ɲa si cioi idēe.

19 Amma Pīe do Z̄āa à s̄o n̄ɲa à ni, i bee ara n̄ɲe ide bii á j̄e dee dee si wajui Ilaaḏ ka gb̄o ide n̄ɲe n̄o ka j̄ò t̄i Ilaaḏ.

20 Awa de a kaa ka ȳə̀k̄o ka coko do mii iyi à ye do iyi à gb̄o.

21 N̄ɲoi à gbagba si n̄ɲa má nt̄o nt̄o à b̄ei à j̄ò n̄ɲa. A k̄u ba yaase b̄ei aa ce a fa it̄i n̄ɲa si na iyi í j̄ò in̄e fei wa saabu Ilaaḏ do mii iyi í ceu,

22 domi m̄ə̀k̄o iyi à faaba do maamaakeu, ad̄e í re baa cij̄i.

Woo dasi Jesu naane n̄ɲa à waa t̄ə̀ w̄ə̀k̄o

23 N̄ɲoi Pīe do Z̄āa à nyi bi kpaasi n̄ɲa n̄ɲa si waati iyi woo kiit̄i n̄ɲau à j̄ò n̄ɲa. N̄o à koo à sisi n̄ɲa ide iyi in̄e ngbo n̄ɲa do in̄e ngboi woo weei Ilaaḏ n̄ɲa à s̄o n̄ɲau.

24 Iyi à gb̄o ideu n̄ɲoi ān̄a fei à t̄ə̀ Ilaaḏ do anu ak̄ā à ni, Aḏ Laf̄e, āw̄oi ì taka lele do il̄e do tenku do mii iyi í wa si fei.

25 Hund̄ei í j̄ò bala nwa Davidi woo ce ic̄e í f̄o wo í ni,

Na mii í ce id̄oi in̄ei dimi mmu n̄ɲa í k̄s̄.

Na mii í ce in̄e n̄ɲa à waa ce anu t̄ə̀si a ba a cea Ilaaḏ laal̄o, n̄o wee mii ḡoi iyi kaa ȳə̀k̄o ku ce m̄ə̀m.

26 Amanlui andunya n̄ɲa do ilu iri n̄ɲa à dede n̄o à t̄ə̀t̄ə̀

Ku ba a ce iḡu do Ilaaḏ do in̄e iyi í cica.

27 Ilaaḏ Baaba, ide iyi Davidi í f̄ou b̄e nt̄oi, domi Herodu do P̄ə̀nsu Pilati à ce anu ak̄ā. À t̄ə̀t̄ə̀ do dimi mmu n̄ɲa do in̄ei Izireli n̄ɲa si iluu ih̄e à ye taalei Jesu woo ce ic̄e kum̄áe iyi ì cica ì nya ik̄ā.

28 B̄ēb̄ei à ce, n̄o n̄ɲu b̄e í j̄ò mii iyi ì j̄ile fei hai tako do iyi í j̄e id̄ə̀b̄ie í k̄s̄.

29 Na n̄ɲu n̄sei, Laf̄e, ce laak̄aii ide ku f̄o n̄ɲa n̄o ì j̄ò awa woo ce ic̄e n̄ɲau ka sisi ideu do w̄ə̀k̄o nla nla.

30 Nyisi gbugb̄ae ku ba maamaake n̄ɲa ku ce n̄o in̄e n̄ɲa a ba iri do saabui irii Jesu woo ce ic̄e kum̄áe.

31 Iyi à ce kut̄ə̀u à t̄ā n̄ɲi n̄ɲa bii à t̄ə̀t̄ə̀u í yaya. N̄oi ān̄a fei à k̄ḏ Hund̄ei Ilaaḏ n̄o à wasi ku waazo idei Ilaaḏ b̄ēb̄ei do w̄ə̀k̄o.

Mii iyi woo dasi Jesu naane n̄ɲau à n̄e ti ān̄a fei

³² Akpɔi woo dasi Jesu naane ŋau í kɔ̄ɔsi nɔ aŋa fei à ne anu akā. Ine go ci ya ni mii iyi nŋu í ne ti nŋu akāi amma mii iyi à ne fei ti aŋa feii.

³³ Do gbugbā nla nlai woo be ŋau à waa sisiò kujli Lafɛe Jesu hai si bale, nɔ didɔ nla nlai Ilaaɔ í wa si aŋa fei.

³⁴ Ine go kù je are si inɔ nŋa, domi aɔ minji do aɔ minji fei ine ŋa iyi à ne iko do kpasɛ ŋa fei à ya taai nɔ a naaò fiaw wa,

³⁵ a naa a na woo be ŋau, nɔ a ce ikpɛe si bei bukaatai ine fei í to.

³⁶ Bɛɛbei Jozefu, inɛi Levi go iyi à bí Sipu, í ce. Nŋui woo be ŋau à ya kpe Baanabasi, waatɔ woo mua ine gbugbā.

³⁷ Í ta ikoe go í naaò fiaw wa í naa í na woo be ŋau.

5

Idei Aniansi do Safira

¹ Amma məkɔ go í wee iyi à ya kpe Aniansi, aboe mɔ à ya kpoo Safira. Məkɔu í ta ikoe go,

² nɔ í jile ikɔ akāi fiaw ndee, iyi í gbeu mɔ í koo í na woo be ŋau. Nɔ wee aboe í weeò kumàsiɛ.

³ Iyi í na ŋa fiaw ŋɔi Piɛɛ í beee í ni, Aniansi, beirei í ce í jò Seetam í lo si idɛe hee í waa sɔa Hundei Ilaaɔ ibo nɔ í jò bubui fiaw ikou ndee.

⁴ Iko iyi í tau awɔ si í nɔɔ ba. Iyi í taa í tã, fiaw kù je titɛi? To, na mii í jò í ce dimii lasabuu ihɛ. Kù je amanɛ ŋai í sɔa ibo, Ilaaɔi í sɔa.

⁵ Iyi Aniansi í gbɔ ideu gbakā ŋɔi í cuku tengi be í ku. Nɔi ine ŋa iyi à gbɔ ideu fei nɔi í mu ŋa hee í caa.

⁶ Nɔi awaasɔ ŋa à naa à wo ikuu do acɔ à koo à suu.

⁷ Si anyii isɔ mɛeta má, ŋɔi aboe mɔ í lo wa. Wee kù mà mii iyi í ce məkɔi nŋu titá.

⁸ Nɔi Piɛɛ í beee í ni, fia iyi məkɔe í naaò wau ihɛ, bɛɛbei í ta iko nŋeu ŋa? Nɔi Safira í jɛaa í ni, bɛɛ mbe.

⁹ Nɔi Piɛɛ í beee í ni, beirei í ce inɛ minji fei í ce anu akā í cɔ laakaii Hundei Aɔ Lafɛe bɛɛbe ŋa. Cɔ, ine ŋa iyi à si məkɔe à wa andɛ koofa be, aa si awɔ mɔ.

¹⁰ Be gbakā ŋɔi abou mɔ í cuku si wajui Piɛɛ be í ku. Nɔi awaasɔ ŋau à lo be à koo à ba í ku, ŋɔi à soo wa à naa à suu kəkɔi məkɔe.

¹¹ Nɔi nɔi í mu inɛi igbei Jesu ŋau ntɔ ntɔ do ine ŋa iyi à gbɔ ideu fei.

Maamaake nkɔ

¹² Nɔi woo be ŋau à jò maamaake do nyinda nkɔ í wasi ku ce si wajui ine ŋa. Nɔ woo dasi Jesu naane ŋau à ya tɔtɔ bantumai Salomɔ.

¹³ Ine kāma kù bi ku lo inɔ nŋa do muafiti domi à waa ce nɔi, amma do nŋu fei à waa saabu ŋa ntɔ ntɔ.

¹⁴ Amma kukpɔi ine ŋa iyi à dasi Lafɛe Jesu naane ntɔ ntɔ í kɔ̄ɔsi wa koo, hai inɛməkɔ do inaabo ŋa.

¹⁵ Nɔi ine ŋa à wasi ku naaò bɔɔ ŋa wa si kpāa ŋa. À ya naa a jile ŋai si daayi ŋa do si sɛɛ ŋa ku ba bii Piɛɛ wa lo ayae ku bii ine go ŋa si inɔ nŋa.

¹⁶ Nɔi ine nkɔ í wasi ku naaò bɔɔ ŋa wa do ine ŋa iyi à ne inɛi inɔɔko ŋa hai ilɛɛkoi Zeruzalemu ŋa, aŋa fei à nɔ à ba iri.

À kpā woo be ŋau iju

¹⁷ Amma woo wee nlai Ilaaɔu do ine ŋa iyi à wa si igbei Saduse ŋa iyi à wa bi tɛɛu fei à dedeò igu si gāmei woo be ŋau.

¹⁸ Nɔi à mu ŋa gbakā à dasi ŋa piisɔ.

19 Njoi idüu amalekai Að Lafēi í naa í cǫ gamboi ile piisðöu í nya nja nö í sð nja í ni,

20 i bō bantumai kpasēi Ilaað i koo i leekǫ be nja nö i sisia ine nja idei kuwēeu fei.

21 Nö woo be nja u à gbō ideu. Amēejuma gbakā njoi à bō bantumai kpasēi Ilaað be à wasi ku kō ine nja si cio.

Wee waati bēēbe woo wee nlai Ilaaðu do ine nja u à tətö nö à kpe igbei woo kiiti nja u do ine ngboi Izireli nja fei, à bei à be woo degbe kpasēi Ilaað nja u a koo a kpe woo be nja u wa hai ile piisðö.

22 Amma iyi à to a kù ye woo be nja u ile piisðö be. Nö à nyi bi ine ngbo nja u má

23 à ni, iyi à to be à ba ile piisðöu wa cǫmbo dim dim nö à ba woo degbe nja u à waa leekǫ ande be. Amma iyi à cǫ gambo nja u a kù ye ine kāmā ile be.

24 Iyi ine ngboi woo degbe kpasēi Ilaaðu do ine ngboi woo wee nja u à gbō ideu, njoi à biti a kù mà bei ideu á kpa iri.

25 Njoi ine gō í naa í sð nja í ni, i gbō nja, ine nja iyi ì dasi piisðö nja u à wa bantumai kpasēi Ilaað à waa kō ine nja si cio.

26 Njoi ine ngboi woo degbe kpasēi Ilaaðu, nju do ine nja u à koo à gbā nja u à naað nja wa bi ine ngbo nja u. Amma kù je do gbugbā domi à waa ce njoi zamaa a ma na a ta nja kuta.

27 Iyi à naað nja wa à leekǫ nja si wajui igbei woo kiiti nja u nö woo wee nlai Ilaaðu í sð nja

28 í ni, à kò nje mam mam à ni i mað ya ce waazo do irii məkou má nja. Amma wee, i ce waazo nje i waa koo nja hee i kō inei Zeruzalemu nja fei si cio nje nö i waa bi i dasi wa taalei ikui məkou nja.

29 Njoi Píē do woo be kpaasie nja u à je à ni, tilasi idei Ilaaði aa ka jirima, kù je ti amanē nja.

30 Að Lafēi bala nwa nja i jǫ Jesuu hai si bale, ine iyi i kpakpa si jǫ i kpa nja u.

31 Njoi Ilaað í soo lele í jǫlö awö nje ku je ilaalu do Woo faaba nö ku muað inei Izireli nja kpa a kpaasi idö nja ku ba ku kpa idei dulum du nja.

32 Awai à je seðdai mii nja u be, awa do Hundei Ilaað iyi Ilaað í mua ine nja iyi à waa jirimaē.

33 Iyi à gbō ideu njoi idö nja í kō hee à waa de a kpa nja.

34 Amma ine akā nja iyi à ya kpe Gamaliē í dede í leekǫ si aninii woo kiiti nja u í ni a nya woo be nja u wa titā. Gamaliēu Farisii wa je do woo kō ine nja si wooda, nö í ne bēēre ntö ntö bi ine fei.

35 Njoi í sð ine nja u í ni, inje inei Izireli nja, i laakai nja do mii iyi ì waa bi i cea ine nja u.

36 Kù kpe məm titā iyi məkö gō í naa ihē à ya kpoo Tedasi nö í ya maa so arae lele bei ine nla gō nö amanē bei cǫ mēe wa tooē. Amma à kpa a, nö mōcōe nja u fei à fangaa, nö à gbēje ideē.

37 Si anyiē, waati iyi à na à waa ce kuka, njoi məkö gō mō í naa à ya kpoo Zudasi inei Galilee. Nju mō í jð ine nkpō nkpō wa tooē. Amma à kpa nju mō nö ine nja iyi à waa tooeu fei à fangaa.

38 Na nju, bii í je aa gbō idem nja, i jð ine nja u be a ne nja. Bii í je ideu do ice nja iyi à waa ceu hai bi amanē nja wa naa, á na ku kpa iri.

39 Amma bii kuce nja u hai bi Ilaaði wa naa, i kaa yökö i kāmia nja nja. I ce laakai i mað ti i na i maa ba Ilaað ku ja nja.

40 Nö à gbō ideē. Njoi à kpe woo be nja u à cā nja do kpötö à ni a mað fō ide do irii Jesu má à bei à jð nja.

41 Nɔi woo be ɲau à ne hai bi igbei woo kiiti ɲau do inɔ didɔ nla nla si na iyi í jò Ilaaɔ́ í ka ɲa si ine ɲa iyi à to a maa yaako ɲa na irii Jesu.

42 Ajo fei si bantumai kpasɛi Ilaaɔ́ do si inɔ kpasɛ ɲa à ya maa ce waazoi laabaau jiidau nɔ a maa kɔ ine ɲa si cio waati kama fei a maa ni Jesu í je ine iyi Ilaaɔ́ í cicau.

6

À cica amane meeje ku sobi woo be ɲa

1 Waati beɛbe kukpɔi ine ɲa iyi à waa too kpāai Jesuu wa kɔɔsi. Nɔi Zuifu ɲa iyi à ya fɔ Gerekiu à waa gbagba si Zuifu alala ɲau domi si ije iyi à ya maa kpɛa jaaɔ ɲa waati kama fei à ya maa gbeje jaaɔ ɲɲa ɲai.

2 Nɔi woo be maateegi ɲau à tɔtɔ ine ɲa iyi à waa too kpāai Jesu ɲau fei à ni, kù sɪa ka jò ideɪ Ilaaɔ́ ku waazo ka maa ce ideɪ ije ɲa.

3 Na ɲɲu, iɲe kpaasi nwa ɲa, i cica amane meeje si inɔ ɲɲe, ine ɲa iyi à waa je ɲa seɛda jiidu, iyi à kɔɔ Hundeɪ Ilaaɔ́ do bisi, nɔ ka kaa ɲɲa icɛu.

4 Amma awa taka nwa aa ka maa ce kutɔ nɔ ka maa waazo ideɪ Ilaaɔ́ waati kama fei.

5 Ine ɲau fei à jesi ideu. Nɔi à cica Etieni iyi í kɔɔ Hundeɪ Ilaaɔ́ nɔ naane í la. Si anyii ɲɲu nɔ à cica Filipu, do Pokɔɔ, do Nikaɲɔɔ, do Timɔɔ, do Pamenasi, do Nikola ineɪ Antiosi iyi í too kuceɪ Zuifu ɲa wo í beɪ í na í dasi Jesu naaneu.

6 Nɔi à bɔɔ ɲa bi woo be ɲau. Nɔ woo be ɲau à ce kutɔ à le ɲɲa awɔ si iri ku ba a sintiò icɛ.

7 Beɛbe mɔi ideɪ Ilaaɔ́ í fangaa wa koo nɔ kukpɔi ine ɲa iyi à waa too kpāai Jesuu í kɔɔsi wa koo si ilui Zeruzalemu, nɔ woo weei Ilaaɔ́ nkpɔ́ í dasi naane.

À mu Etieni

8 Wee Etieni í ne gbugbā ntɔ ntɔ nɔ Ilaaɔ́ í ceaa didɔ nɔ í ce maamaake do nyinda nla gɔ ɲa si aninii ine ɲa.

9 Amma ine gɔ ɲa à ba Etieni kakɔɔ ku ce. Ine ɲau gɔgɔ ɲa hai ilei Silisii à naa do hai ilei Azii, gɔgɔ ɲa mɔ ineɪ Sireni ɲai do Alesandiri, aɲai à je ineɪ igbei Zuifu gɔ ɲa iyi à ya kpe aru ɲa iyi à jò.

10 Amma a kù nɔɔ domi wa fɔ ideɪ do bisi do gbugbāi Hundeɪ Ilaaɔ́.

11 Nɔi à mua mɔkɔ gɔ ɲa fia si asii ku ba a máa ide. Nɔ ine ɲa iyi à muaa fia ɲau à sɔ ine ɲa à ni à gbɔ ineɪ ihɛ wa fɔ laalɔi Moizi do Ilaaɔ́.

12 Beɛbeɪ à dedeɔ idɔkɔi ine ɲa, do ine ngbo ɲa do woo kɔ ine ɲa si wooda ɲa. À sekeɛ si Etieni nɔ à muu à bɔɔe si wajui igbei woo kiiti ɲau.

13 Si anyie ɲɔi à naaɔ mɔkɔ gɔ ɲa wa iyi à naa à máa ide à ni, ineɪ ihɛ waati kama fei í ya maa fɔ laalɔi kpasɛi Ilaaɔ́ do woodai Moizi.

14 À gbɔ iyi í fɔ í ni Jesu ineɪ Nazaretu á lege kpasɛu ihɛ nɔ ku kpaasi dedemba ɲa iyi Moizi í sɔ wa fei.

15 Ine ɲa iyi à wa si igbeu fei à kasi Etieni iju ɲɔi à ye wajue wa daana bei wajui amaleka.

7

Waazoi Etieni

1 Nɔi woo wee nlaɪ Ilaaɔ́u í bee Etieni í ni, ideu ntɔi?

2 Nɔi Etieni í jɛaa í ni, iɲe baam ɲa do kpaasim ɲa, i gbɔ iyi n̄ wa n fɔ. Waati iyi Aburhamu bala nwa í wa ilei Mesopotami, Ilaaɔ́ ilu amboe í naa bi tɛɛ. Waati beɛbe, kù bɔ Harāa titā.

3 Njoi Ilaađ í sđo í ni, jđ ilei idee do nyaanzee ņa nđ í bđ ile bii an nyisie.

4 Njoi Aburahamu í fita hai ilei inei Kaladee ņa nđ í koo í buba Harāa. Hai be, si anyii ikui baætu njoi Ilaađ í jđ í naa ile bii ì wa nsei ņau ihē.

5 Waati beebe kù muaa bii kāma si ileu, baa bii á lesi kute titā. Amma do iyi Aburahamu kù bí fei Ilaađ í ceaa kuwā í ni nņu á muaa ileu nđ ku je ti nņu do amae ņa.

6 Njoi Ilaađ í sđ Aburahamu má í ni, tøkue ņa aa wa si ile mmu gđ, bei aa mu ņa a je aru a wahala ņa zakai adđ cłđ mee.

7 Ilaađ í nđ í ni, amui an kiiti dimi iyi à mu ņa aruu. Si anyii nņu tøkue ņau aa fita hai ile be a baa ileu ihē bii aa tđm.

8 Waati beebe Ilaađ í na Aburahamu woodai bango ku dasi ku je seedai akabuue. Si anyie njoi Aburahamu í na í bí Izaaki nđ í dasie bango si ajđ meejsiae. Bebei Izaaki mđ í cea Zakđbu, nđ Zakđbu mđ í cea ama maateejie ņa beebe, aņa iyi à je balai dimi maateejii Zuifu ņa.

9 Amai Zakđbu ņau à waa ba Zozefu ifđ nņa igu ku ce nđ à muu à taa ine ņa iyi à waa bđ ilei Ezibiti. Amma Ilaađ í wa anyie,

10 ņđi í nyaa hai si wahalæ fei. Í muaa bisi nđ í jđ í ne beere bi Farađ ilaalui Ezibitiu. Njoi Farađ í coo minjisiae si ileu nđ í jđ í je ine ngboi kpasēe má.

11 Njoi ari í naa si ilei Ezibiti do si ilei Kanaā fei, í kpā ine ņa iju ntđ ntđ. Bala nwa ņau a kù ba baa mii iyi aa je.

12 Njoi Zakđbu í gbđ iyi ije í wa ilei Ezibiti, nđ í be amae ņau be gbakā akā, aņa iyi à je bala nwa ņa.

13 Iyi à koo be ise gbeejisia njoi Zozefu í tuse arae bi igbāe ņau do ifđe, nđ Farađ mđ í tđtđđ í mādđ ņa.

14 Njoi Zozefu í sđ ņa í ni a koo a kpe Zakđbu baai nņu wa do nyaanzee ņa fei. Wee ine ņau à wwei amane kitađ fēewa do miu.

15 Bebei Zakđbu í bđđ Ezibiti. Bei í ku, be mđi bala nwa ņau à ku.

16 Nđ à so iku nņa à bđđ Sikemu à koo à si ņa si bale iyi Aburahamu í tako í ra bi amai Hemđđ ņau.

17 Ide iyi Ilaađ í wāđ Aburahamuu, iyi waatii kucee í maai wa ine nwa ņa à kpđ à waa kđosi si ilei Ezibitiu.

18 Si anyii adđ nkpđ nkpđ ine mmu gđ í naa í je bomma, ine nņu kù mđ Zozefu.

19 Nņui í đđ ijui ine nwa ņa nđ í ce nņa laalđ, nđ í nyi í tilasi ņa má a nyđ ama kpđtđđ nņa ņa a ku.

20 Waati bebei à bí Moizi. Ama kpđtđđi iyi í sła hee í caa. Njoi à wđđ be si kpasēi baæ zakai cukpa meeeta.

21 Iyi à koo à jilđđ, njoi ama inaaboi Farađ í so ndee í muu bei amai nņu takae.

22 Njoi à kđa Moizi si bisii inei Ezibiti ņau fei nđ í baa í je ilu gbugbā si ide ku fđ do si kucee.

23 Iyi Moizi í to adđ cijji, njoi í dasi idđ nņu koo cđ inei Izireli ņa dimie ņau.

24 Njoi í ye inei Ezibiti gđ wa kpā ine akā nņa iju, njoi í bđ ineu ku faaba nđ í cā inei Ezibitiu í kpa.

25 Í tamaa bei inei nņu ņa aa mđ iyi Ilaađ í be nņu wai nņu ku na ku faaba ņa, amma a kù mđ.

26 Iju kumáe njoi Moizi í ye ine Izireli minji gđ ņa iyi à waa ja. Njoi wa bi ku la ņa, nđ í ni, kpaasim ņa, iņe iyi ì je nyaanze akā ņa, na mii í ce ì waa wahala nje beebe ņa.

27 Njoi ine iyi wa wahala kpaasieu í tale Moizi í ni, yooi í ceē ine ngbo i na í kiiti nwa.

28 I bi i kpa amu mɔ bei ì kpa inei Ezibitiu anai?

29 Iyi Moizi í gbɔ ideu nɔi í sa í ne ilei Madiãa í koo wa je ine njoo be. Bei í so abo nɔ í bí ama inemɔkɔ minji.

30 Si anyii adɔ̄ ciiji nɔi aɔ nɔ̄u gɔ amaleka gɔ í naa bi tɛ si gbaau kɔkɔi geetei Sinai. Amalekau í naai si ama wua tũtũ gɔ iyi í ce bei wa jo.

31 Iyi Moizi í yɔɔ nɔi í bitì. Nɔ í sekeɛ sie í bɔ ku cɔɔ, nɔi í gbɔ ide ku fɔi Aɔ Lafɛɛ wa ni,

32 amui n̄ je Ilaaɔ, Lafɛɛi Aburhamu do Izaaki do Zakɔbu, balaɛ n̄a. Nɔi Moizi í yaya do njo, kũ waa bi inyau ku cɔ má.

33 Nɔi Aɔ Lafɛɛ í sɔɔ í ni, bɔ̄ baataɛ be, domi inya bii ì waa leektu be inya kumái.

34 Wee n̄ ye wahalai inem n̄a iyi à wa ilei Ezibiti. N̄ gbɔ kukpata n̄a, nɔ n̄ kita wa n naa n faaba n̄a. To, nsei, naa wa, n beɛ Ezibiti.

35 Moiziu, iyi inei Izireli n̄a à kɔsi wo nɔ à nia, yooi í ceɛ ine ngbo woo kiiti, nɔ̄ui Ilaaɔ í be ku je ine ngbo woo faaba n̄a do sobii amaleka iyi í naa bi tɛ si ama wua.

36 Moiziu nɔ̄ui í nya inei Izireli n̄a hai ilei Ezibiti nɔ í ce nyinda n̄a do maamaake n̄a si ileu do si Tenku Nkpau do si gbaa zakai adɔ̄ ciiji.

37 Moizi takɛ í nyi í sɔ̄ inei Izireli n̄au má í ni, Ilaaɔ á be si n̄e walii wa bei amu, iyi á je ine akã n̄e.

38 Moizii í tako í wa bii inei Izireli n̄au à tɔtɔ si gbaau. Nɔ̄ui í wa afei bala nwa n̄a do amaleka iyi í baa ide ku fɔ si geetei Sinaiu. Nɔ hai bi tɛɛi í gba idei kuweɛ í na wa.

39 Amma bala nwa n̄au a kũ waa bi ideɛ ku gbɔ. À kɔsie à waa bi a nyi ikpa ilei Ezibiti ma.

40 Nɔi í jɔ̄ à sɔ̄ Arɔ̄ɔ à ni, ce nwa iwɛ iyi á cua nwa si kpãa domi Moiziu iyi í nya wa wa hai ilei Ezibiti a kũ mà mii iyi í coo.

41 Nɔi à ce iwɛ gɔ iyi í jɔ̄ ama ketɛ, nɔ inɔ n̄a í dɔ̄ na icei awɔ n̄au nɔ à cea kuwee.

42 Na n̄u, Ilaaɔ í fa araɛ hai bi tu n̄a nɔ í jɔ̄ à waa tɔ̄ inunu do cukpa do andaiya n̄a. Ide n̄ui à kɔ si tia walii n̄au à ni,

Ilaaɔ í ni,

In̄e inei Izireli n̄a, kũ je amui í cea dimii kuwee ikã ikã

Adɔ̄ ciiji si gbaa ihɛ n̄a.

43 Amma iwɛ n̄a iyi in̄e taka n̄e ì ce n̄ai ì cea kuwee n̄a.

Ilei acɔi iwɛ Mɔ̀lɔ̀kui ì ya maa so n̄a do andaiyai iwɛ Refãa.

Na n̄oi í jɔ̄ an jɔ̄ a mu n̄e a neɔ n̄e hee ilei Babilɔni.

44 Nɔ Etiení í ni má, bala nwa n̄au à ne ilei acɔ si gbaau, n̄ui wa nyisi iyi Ilaaɔ í weɛ do n̄a. Moizi í cooi bei Ilaaɔ í nyisie í ni ku coou.

45 Ilei acɔu, bala nwa n̄a iyi à naa si anyii ine sinte n̄au, n̄a do Zozue woo cua n̄a à soo à neɔ wa ileu ihɛ. Ilev Ilaaɔi í lele dimi n̄a iyi à tako à wa si wo. Nɔ ilei acɔu í wa ihɛ hee waatii ilaalu Davidi.

46 Si bei Davidi í ba didɔi Ilaaɔ, n̄ui í jɔ̄ í tɔɔɛ ku jɔ̄ n̄u ku maa ile tengi bii tɔkui Zakɔbu n̄a aa ya guleaa*.

47 Amma Salomɔ̄ɔi í maa ileu.

48 Amma Ilaaɔ kũ ne saa. Ci ya wa si ile iyi amanɛ n̄a à ma. Beɛbei walii gɔ í tako í fɔ wo í ni,

49 Ilaaɔ í ni, lelei í je kitãi bommam,

Nɔ ile í je bi ku lesi isem.

* 7:46 ku maa ile, tengi bii tɔkui Zakɔbu n̄a aa ya guleaa À kɔsi si tia nwo gɔ n̄a à ni, ku maa ile, n̄u iyi í je Ilaaɔ Lafɛɛi Zakɔbu.

Debei, dimii ile yoomai aa yɔkɔ i maam ŋa.

Mà iwoi inya í wa bii an ya n sími.

⁵⁰ Kù je amui ò ce fei ndeε?

⁵¹ Nɔ Etieni í ni má, inε inε ku gaabu ŋai, idɔ nŋe do ití nŋe fei í le. Í ya maa kɔsi Hundei Ilaaɔ ŋai waati káma fei. Inε mɔ ò waa ce bei bala nŋe ŋa à tako à ce wo.

⁵² Walii yooma ŋai bala nŋe ŋa a kù kpā iju. À kpa hee do inε ŋa iyi à fɔ kunaai Inε Dee deeu, inε iyi inε taka nŋe ò zambae si nsei ò kpa ŋau.

⁵³ Inε iyi do saabui amaleka ŋau Ilaaɔ, í na nŋe woodae, i kù too si woodau ŋa.

Etieni í ku

⁵⁴ Iyi inε ŋau à gbɔ ideu ŋoi idɔ nŋa í kɔ si Etieni hee à waa ŋɔ amaawɔ nŋa ŋa.

⁵⁵ Amma Etieni í kɔɔ Hundei Ilaaɔ nɔ í cɔ lele, ŋoi í ye amboei Ilaaɔ nɔ í ye Jesu mɔ wa leekí do ikpa awɔ nŋe.

⁵⁶ Ŋoi í ni, i gbɔ ŋa, ò ye lele í cɔ nɔ Amaí Amanε wa leekí do ikpa awɔ nŋei Ilaaɔ.

⁵⁷ Amma à dī ití ŋa à bei à dɔ anu nla nla nɔ à sei ajɔ à koo à wo siε.

⁵⁸ Ŋoi à faa hai inɔ ilu à koo à nyɔɔ ku ba a taa kuta a kpa. Ŋoi inε ŋa iyi à tako à maa ideu à bɔ kumboo nŋa ŋa à jɔa awaasú gɔ be à ya kpoo Sɔlu.

⁵⁹ Si bei à waa ta Etieni kutau ŋoi Etieni í ce kutɔɔ í ni, Lafεε Jesu, gba hundem.

⁶⁰ Ŋoi í cuku í gule wa dɔ anu hee lele wa ni, Lafεε, maà mu ŋa do dulum nɔu ihε. Iyi í fɔ beεbe í tã ŋoi í ku.

8

¹ Nɔ waatii kukpai Etieniu Sɔlu mɔ í jesi.

Sɔlu í kpā inεi igbei Jesu ŋa iju

Hai ajɔ nŋu bei à sinti ku kpā inεi igbei Jesu ŋa iyi à wa Zeruzalem u iju. Bii kù je woo be ŋau baasi, woo dasi Jesu naane ŋau fei à fangaai si ilei Zudee do si ilei Samari.

² Nɔ inε gɔ ŋa iyi à mà beεrei Ilaaɔ à si Etieni do kukpata.

³ Amma Sɔlu í wasi inεi igbei Jesu ŋa ku kpā iju. Í ya lɔ kpasε do kpasε ŋai ku maa mu inemɔkɔ do inaabo ŋa do gbugbā koo dasi ŋa piisɔɔ.

Filipu wa sisi laabaau jiiida si ilei Samari

⁴ Inε ŋa iyi à fangaau à koo à waa waazo laabaau jiidau bii fei.

⁵ Filipu í bɔ ilu nlai Samari nɔ wa cea inεi ilu be ŋa faajii inεi iyi Ilaaɔ í cicau.

⁶⁻⁷ Nɔ í ce maamaake ŋa. Í lele inεi inɔkɔ ŋa hai si inε nkpɔ nɔ à fita do anu ku dɔ nla nla, nɔ í jɔ wεεge nkpɔ do ilu kute akā ŋa à ba iri. Iyi inε ŋa à waa gbɔ waazoεu nɔ à ye maamaake ŋau, ŋoi aŋa fei à teese à de ití jiiida.

⁸ Nɔ inεi ilu ŋau à wεεɔ inɔ didɔ nla nla.

⁹ Wee mɔkɔ gɔ mɔ í wa si iluu be, à ya kpoo Simɔɔ. Í ya maa ce dobu dobu í jɔ inεi ilu ŋau fei à biti nɔ í ce arae inε nla.

¹⁰ Hai ama keeke do inε ngbo fei à ya gbɔ ideε ntɔ ntɔ nɔ à ya maa ni, inεεu ihεi í je inε iyi à ya kpe gbugbā nlai Ilaaɔ.

¹¹ À ya maa gbɔ ideεi domi hai kukpε dobu dobuε ŋau í ya maa mu ŋa biti.

¹² Amma iyi inε ŋau à dasi naane si laabaau jiiida iyi Filipu wa fɔ si gāmei bommai Ilaaɔ do si gāmei Jesu Kirisiu, ŋoi à dasi ŋa inyi hai inemɔkɔ do inaabo fei.

13 Simɔɔ takae í dasi Jesu naane nɔ à dasiɛ inyi. Í ya maa too Filipu bii fei nɔ í biti ntɔ ntɔ iyi í ye maamaake nla nja iyi wa ce.

14 Woo be njaɔ à gbɔ iyi inei Samari njaɔ à gba ideɛ Ilaaɔ. Njɔi à be si nja Pieɛ do Zāa hai Zeruzalemu be.

15 Iyi à to njɔi à ce nja kutɔɔ ku ba a ba Hundeɛ Ilaaɔ.

16 À ce beɛbei si na iyi í jɔ Hundeɛ Ilaaɔ kù kita si kama nja wa titā, aɲa de à ce inyi ku dasi njai do irii Lafɛɛ Jesu nɲu akā.

17 Njɔi Pieɛ do Zāa à le nja awɔ si iri, nɔ à ba Hundeɛ Ilaaɔ.

18 Iyi Simɔɔ í ye woo dasi Jesu naane njaɔ à ba Hundeɛ Ilaaɔ waati iyi woo be njaɔ à le nja awɔ si iriu, njɔi wa bi ku mu nja fia.

19 Í ni a mua nɲu gbugbāu be ku ba inɛ iyi nɲu á lea awɔ si iri fei ku ba Hundeɛ Ilaaɔ.

20 Amma Pieɛ í sɔɔ í ni, awɔ do fiaɛ fei aa ce nfe, domi ì tamaɛ bei aa yɔkɔ i ra amuai Ilaaɔ do fial.

21 I kù ne kpāai nɔɔɔ ihɛ domi idɔɛ kù je dee dee si wajui Ilaaɔ.

22 Na nɲu, sinda idɔɛ hai si laalɔ ku ceɛ, nɔ i tɔɔ Ilaaɔ ku ceɛ suuruɛ lasabu laalɔ ku ceɛ bii á ce.

23 N wa n fɔ beɛbei si na iyi í jɔ n ye daae í ro nɔ dulum í díɛ.

24 Njɔi Simɔɔ í je nja í ni, inje taka nje i ceem kutɔɔ bi Lafɛɛ ku ba ide nja iyi í sɔm njaɔ be kamaɛ ku maà bam.

25 Waati iyi à ce waazo à sisia inɛ nja yaasei ideɛ Ilaaɔ à tã njɔi à sinda à waa nyi Zeruzalemu. Iyi à waa ne, njɔi à wasi ku sisi laabaau jiidau si ilu nkprɔi Samari má.

Ideɛ Filipu do akawe nlai Etiopi gɔ

26 Njɔi amalekai Lafɛɛ gɔ í ba Filipu ide ku fɔ í ni, dede i bɔ ikpa awɔ cangai kpāai inunu, too kpāa iyi í wa hai Zeruzalemu ku bɔ Gaza. Kpāa nɲui í bɔ ikpa gɔbabuau be.

27 Njɔi Filipu í dede í ne. Si kpāau, njɔi í ye inei Etiopi gɔ. Inɛɛu akawe nlai. Nɲui í ya maa mu amanii inaabo ilaalui Etiopi. Í naa Zeruzalemui Ilaaɔ ku gulea,

28 njɔi í sinda wa bɔ ikpa ideɛ má. Wa buba si saretii aɔí wa cio tia iyi walii Ezai í kɔ.

29 Njɔi Hundeɛ Ilaaɔ í sɔ Filipu í ni ku bɔ kəkɔi saretii.

30 Njɔi Filipu í sei í bɔ bi saretii, nɔ í gbɔ inei Etiopiu wa cio si tiai walii Ezai. Nɔ í beɛɛ í ni, ide iyi ì waa ciou be ì waa gbɔ bei wa fɔ mbe?

31 Njɔi inɛɛu í jɛaa í ni, beirei an ce n gbɔ bii kù je inɛ goi í tuseem. Njɔi í tɔɔ Filipu ku gū wa si saretii ku buba bi nɲu. Nɔ Filipu í gū.

32 Ide iyi məkəu wa cio si kukɔi ideɛ Ilaaɔ wee.

À koode bei angudā iyi aa saka.

Bei ama angudā í ya maa koko waati iyi à waa bu ntɔɛ,

Beɛbe mɔi nɲu mɔ kù la gele.

33 À kayɛɛ nɔ à kɔ ku kiitie dee dee.

Si bei à kpa irii kuwɛɛɛ, kù wa si ileu ihɛ má,

Yoo á fɔ ideɛ inei anyiɛ nja má.

34 Njɔi akaweu í sɔ Filipu í ni, n wa n tɔɔɛ i sɔm inɛ iyi waliiu wa fāa. Nɲu takaeɛ wa fāa arae de. Mā inɛ gɔi wa fāa.

35 Njɔi Filipu í so ide í sinti do ideɛ waliiu í sisiaaɔ laabaau jiidai Jesu.

36 Si bei à waa ne si kpāau njɔi à to ido gɔ iyi í ne inyi. Njɔi akaweu í ni, cɔ inyi ihɛ. To, mii á ganjim n ce inyi ku dasim má. [

³⁷ Njoi Filipu í sɔɔ í ni, bii ì dasi Jesu naane do idɔe fei aa yɔkɔ í ce inyi ku dasie mɛɛ. Nɔ akaweui í je í ni, ñ dasi naane iyi Jesu Kirisi Amai Ilaaɔi.]

³⁸ Njoi í ni a leekí sarɛtiu. Iyi à leekíe nɔ nɔ do Filipu à kita aɔa minji nɔa si inyi, nɔ Filipu í dasie inyi.

³⁹ Iyi à fita hai si inɔ inyi, njoi Hundei Aɔ Lafɛɛ í neò Filipu. Nɔ akaweui kù yɔɔ má, amma í dasi kpáa wa ne do inɔ didɔ.

⁴⁰ Njoi Filipu í ba nɔ í wa ilu gɔ iyi à ya kpe Azotu, nɔ í ce waazoi laabaau jiida be do ilu nɔa iyi à wa si kpáau fei hee í toò Sezaree.

9

Idɔ ku kpaasii Sɔlu

(Cɔ IWB 22:6-16; 26:12-18)

¹ Waati beɛbe Sɔlu í ya maa kpá ine nɔa iyi à waa too kpáai Jesu nɔa iju nɔ wa bi ku kpa nɔa mɔm nii. Na njoi í jò í bɔ bi woo wee nɔa Ilaaɔu,

² Í tɔɔe ku cea nɔa tia nɔa. Tia nɔaui á koo ku na ine ngboi ile bi ku ce kutɔɔ nɔa iyi à wa Damasi. Do saabui tia nɔaui á baò gbugbá iyi á koo ku muò ine nɔa iyi à waa too kpáai Jesu, bii inɛmákɔi wala bii inaaboi, ku ba ku yɔkɔ ku ðí nɔa ku bɔò nɔa Zeruzalemu. Iyi í gba tia nɔa nɔ í dasi kpáa wa ne.

³ Si bei Sɔlu wa ne í maai Damasi, njoi anu aká inya kuma gɔ í naa sie wa hai lele.

⁴ Njoi í cuku ile nɔ í gbɔ imui ine gɔ í ni, Sɔlu, Sɔlu, na mii í ce ì waa kpám iju.

⁵ Njoi Sɔlu í bee í ni, Lafɛɛ, awoi yoo. Njoi Lafɛɛ í jeaa í ni, amui Jesu iyi ì waa kpá ijuu.

⁶ Dede í bɔ inɔ iluu, bei aa sɔe mii iyi aa ce.

⁷ Waati beɛbe ine nɔa iyi à waa ne do Sɔluu à leekí à coko sɔm sɔm, à gbɔ ide ku fɔu amma a kù ye ine káma.

⁸ Njoi Sɔlu í dede hai ile í ðí ijuɛ amma kù ye ilu. Njoi à mu awoe à bɔòe Damasi.

⁹ Í feeju zakai ajɔ mɛeta, kù je kù mɔ.

¹⁰ Wee mɔcɔi Jesu gɔ í wa Damasi be à ya kpoo Ananiasi. Njoi Lafɛɛ Jesu í naa sie si kuyɛ í kpoo í ni, Ananiasi. Nɔ í je í ni, Amu wee Lafɛɛ.

¹¹ Njoi Lafɛɛ í sɔɔ í ni, dede í koo í mu kpáa iyi à ya kpe Kpáa Kutɛu í bɔ idei Zudasi. Bii ì to be bee mɔkɔ gɔ iyi à ya kpe Sɔlu inei Tarusiu. Wa ce kutɔɔ,

¹² Nɔ í ce kuyɛ í ye mɔkɔ gɔ iyi à ya kpe Ananiasi í lɔ wa nɔ í lesi nɔa awɔ ku ba nɔa ku ye ilu má.

¹³ Amma Ananiasi í ni, Lafɛɛ, ine nkpɔi í sɔm laabaau mɔkɔu be do laalɔ nɔa iyi í cea ine nɔa Zeruzalemu fei.

¹⁴ Nɔ à gbɔ iyi ine ngboi woo wee nɔa ì naa gbugbá ku mu ine nɔa iyi à waa ce kutɔɔ do irie ihɛ fei.

¹⁵ Amma Lafɛɛ í sɔɔ í ni, koo, domi ñ cica ineɛu bei ku je woo ce icem ku fo laabaau irim bi dimi mmu nɔa do bi ilaalu nɔa nɔa do bi inei Izireli nɔa.

¹⁶ An nɔ n nyisie bei nɔa mɔ á ye ijuukpá na irim.

¹⁷ Njoi Ananiasi í dede í koo. Iyi í to, njoi í lesi Sɔlu awɔ í ni, Sɔlu kpaasim, Jesu Lafɛɛ, nɔa iyi í naa sie si kpáau si waati iyi ì waa naa, nɔaui í bem wa ku ba í ye ilu má nɔ í kɔò Hundei Ilaaɔ.

¹⁸ Be gbaká ngɔgɔ í cuku wa hai si ijui Sɔlu í ye bei kpakai cɛɛ, nɔ í ye ilu má. Njoi í dede nɔ à dasie inyi.

¹⁹ Si anyie njoi í je sɔnda nɔ gbugbáe í baa má.

Sɔlu wa ce waazo Damasi

Nɔ Sɔlu í ce ajɔ minji Damasi be do ine nɔa iyi à waa too kpáai Jesu.

20 Gbakā í bə ile bii Zuifu ɲa à ya ce kutɔtɔ ɲa wa waazo wa fə iyi Jesu Amai Ilaaḍi.

21 Inɛ ɲa iyi à waa gbɔ ideu fei à biti à bee nje à waa ni, kù jɛ məkɔu iyi í ya maa wahala inɛ ɲa iyi à waa ce kutɔ do irii Jesu Zeruzalemuu mbe ya. Kù jɛ nɲui wa naa ihɛ wo ku na ku mu inɛ ɲa ku dɪ ɲa koo na inɛ ngboi woo weei Ilaaḍ ɲau?

22 Amma gbugbāi Sɔlu í ya maa kḵsɪi, nɔ Zuifu ɲa iyi à wa Damasiu a kù mà bei aa jɛaa waati iyi wa sɔ ɲa kam kam iyi Jesui í jɛ inɛ iyi Ilaaḍ í cicau.

23 Zakai aɲɔ minji má ɲoi Zuifu ɲau à waa busi nje a ba a kpa Sɔlu.

24 Amma inɛ ɲo í koo í sisia Sɔlu ide iyi inɛ ɲau à dɪu. Inɛ ɲau à ya maa degbe iluu hee do andɛ koofa ɲau fei dasā do idū ku ba a kpa.

25 Amma idū ɲo mɔcɔi Sɔlu ɲa à jò í lɔ inɔ kɔlɔ à bei à koo à kitæ hai do antai bindii iluu.

Sɔlu í wa Zeruzalemu

26 ɲoi Sɔlu í bə Zeruzalemu. Iyi í to bɛ í bi ku tɔtɔ do inɛ ɲa iyi à waa too kpāai Jesuu, amma aɲa fei à waa ce njoɛ si na iyi í jò a kù mà mà ntɔ ntɔ wa too kpāai Jesui.

27 ɲoi Baanabasi í bɔdɛ bi woo bɛ ɲau nɔ í sɔ ɲa bei Sɔlu í yɛ Lafɛɛ si kpāa, do bei Lafɛɛ í baa ide ku fə. Nɔ í sɔ ɲa bei Sɔlu í ce waazo Damasi do irii Jesu do wɔkɔ.

28 Hai waati bɛɛbei Sɔlu wa dabii si ilui Zeruzalemu do woo bɛ ɲau wa waazo do irii Lafɛɛ Jesu do wɔkɔ.

29 Nɔ í ce kakɔ do Zuifu ɲa iyi à waa fə Gerɛkiu, amma aɲa mɔ à waa dɛ kpāa bei aa ce a kpa.

30 Iyi kpaasi woo dasi Jesu naane ɲau à gbɔ, ɲoi à bɔdɛ Sezaree nɔ à jò í nɛ Tarusi.

31 Inɛi igbei Jesu ɲa iyi à wa ilei Zudee do ilei Galilee do ilei Samari fei à wɛɛɔ laakai ku sū, à waa jirimā Ilaaḍ, à mua nje gbugbā nɔ akpɔ ɲa í kḵsɪi wa koo do sobii Hundei Ilaaḍ.

Iri ku bai Enee

32 Piɛɛ mɔ wa dabii bii fei. Nɔ í bə bi inɛi Jesu ɲa iyi à wa Lida.

33 Bei í yɛ wɛɛɛɛ ɲo à ya kpoo Enee, kù dede hai bi ku sūɛ hai zakai adḵ mɛɛɲo.

34 ɲoi Piɛɛ í sḵɔ í ni, Enee dede, Jesu Kirisi í jò í ba iri, ka sɛɛɛ. Gbakā ɲoi í dede.

35 ɲoi inɛ ɲa iyi à wa Lidau fei do inɛi ilɛkoi Sarḵɔ ɲa à yɔɔ nɔ à dasi Lafɛɛ Jesu naane.

Dɔakasi í ku nɔ í nyi wa si andunya má

36 Wee si ilui Zopee inaabo woo dasi Jesu naane ɲo í wa bɛ à ya kpoo Tabita. Nɲui à ya kpe Dɔakasi má do feei Gerɛki, waatɔ kabua. Í nɛ daa jiiida nɔ í ya maa sobi ilu arɛ ɲa.

37 ɲoi aɲɔ nɲu ɲo í na í ce bḵɔ í ku. Iyi à wɛ ikue ɲoi à koo à jilɔ ile lele.

38 Inɛ ɲa iyi à waa too kpāai Jesu iyi à wa Zopee à gbɔ iyi Piɛɛ í wa Lida kɔkai Zopee bɛ. ɲoi à bɛ siɛ inɛ minji à ni a koo a sḵɔ ku naa wa bi aɲa nsei nsei.

39 ɲoi Piɛɛ í dede í too ɲa wa. Iyi í to bɛ, ɲoi à bɔdɛ lelei ileu. ɲoi jaaḵ ɲa fei à naa à kaakɔɛ à waa kpataḵ nɔ à waa nyisiɛ ibɔ do jaɛ ɲa iyi Dɔakasi í ce waati iyi í wɛɛ aɲad ɲa.

40 ɲoi Piɛɛ í nya aɲa fei hai ilaawa í bei í gule wa ce kutɔ. Í sinda si ikuu í ni, Tabita dede. ɲoi í cɪ ijue. Iyi í yɛ Piɛɛ nɔ í dede í buba.

41 Njoi Piεε í mu awæε í dedee. Nò í kpe jaað ηau do inei Jesu ηa iyi à gbe í nyisi ηa Dòakasi iyi í jì má.

42 Njoi laabaauu í fangaa si ilui Zopee fei, nò ine nkpo í dasi Lafεε Jesu naane.

43 Nò Piεε í ce ajo minji Zopee be bi anà gò iyi à ya kpe Simò.

10

Piεε do Kònei

1 Ine gò í wa Sezaree, à ya kpoo Kònei. Njui wa je ine ngboi wuai sooge gò ηa iyi à ya kpe Inei Itali ηa.

2 Mòkòu wa too Ilaað nò í ya maa jirimæe ntò ntò, ηηu do nyaanzee ηa fei. Í ya maa ce kutò waati kàma fei, í ya nò ku sobi ilu arei Zuifu ηa ntò ntò.

3 Njoi ajo akā zakai isò mæeta í ce kuye. Í ye amalekai Ilaað dee dee. Amalekau í lo sie wa, ηoi í kpoo í ni, Kònei.

4 Njoi í cò amalekau í kāsie iju ηoi njo í muu nò í beee í ni, Lafεε, mii í ce. Njoi amalekau í jεaa í ni, Ilaað í gbò kutòæ, nò kù gbεje yaase beì ì sobi ilu are ηau.

5 Nsei, be ine gò ηa Zopee a koo a kpe Simò iyi à ya kpe Piεeu wa.

6 Ine njooi, í wa kpasèi anà gò iyi à ya kpe Simò. Kpasεε í wa kòkò tenku.

7 Iyi amalekau í baa ide ku fò í tã í ne, ηoi Kònei í kpe ine minji gò ηa si inò woo ce icεe ηau. Nò si inò sooge ηa iyi à ya wa kòkòeu í kpe ine akā gò má iyi í mà beereì Ilaað.

8 Njoi í sisi ηηa ide iyi í ce fei, í beì í be ηa Zopee.

9 Iju kumáε zakai dasā à wa si kpāau nò à maa si iluu. Waati beεbe í ko Piεε í gū antai ile sikifa wa ce kutò.

10 Njoi ari í na wa kpaa, nò wa bi ku je. Waati iyi à waa tekea caka ηoi í ce kuye.

11 Í ye lelei Að í cì nò acò nla gò iyi à waa mu gonta mæεε wa kita wa ile.

12 Inε beì dimii ηηa kute mæε fei í wa si do iyi wa cā ile do dimii yei fei.

13 Njoi Piεε í gbò ide ku fò gò í ni, Piεε dede, kpa í ηò.

14 Amma Piεε í jεaa í ni, jām, Lafεε. Ajo kàma n kù ηò ηηa iyi í je iwò hee mà je iyi í riisi.

15 Nò ide ku fòu í ni má, mii iyi Ilaað í ni í má maà ti í kòsi.

16 Beεbeì í ce hee ise gbεeta. Nò gbakā acòu í nyi lele.

17 Njoi Piεε wa bee arae yoomai í je yaasei kuyeu. Waati beεbeì ine ηa iyi Kònei í be ηau à to Zopee be. Njoi à bee kpasèi Simò nò à nyisi ηa. Waati iyi Piεε í wasi ku lasabu si ideu ηoi à to wa ande koofa be.

18 Njoi à kpe inei kpasè ηau à bee ηa mà ine njoo gò í wa be iyi à ya kpe Simò Piεε.

19 Si beì Piεε í wasi ku lasabu si ideì kuyεeu ηoi Hundeì Ilaað í sòó í ni, wee amanε mæeta gò ηa à waa dedεε.

20 Dede i kita í koo í ba ηa. Nò ηεò ηa í ne. Maà leekì leekì, domi amui ñ be ηa wa.

21 Njoi Piεε í kita í koo í ba ηa í ni, ine iyi ì waa de ηau amui ihε mæε. Mii ì bi ηa.

22 Nò à ni, Kònei, ine ngboi sooge ηauì wa dedεε. Ine dee deei, í ya maa jirima Ilaað nò Zuifu ηa fei à ya maa fò jìida ku jεε. Amalekai Ilaað gò í sòó í ni ku kpee bi tεε ku ba ku gbò ide iyi aa sòó.

23 Idùu ηoi Piεε í dasi ine ηau kpasè í ce ηηa yaæe.

Iju kumáε í dasiò ηa kpāa, nò kpaasi woo dasi Jesu naaneì Zopee gò ηa à suu.

24 Iju kumá mmue ηoi à to Sezaree. Wee hee a maa to wa Kònei í tətò nyaanzee ηa do kpaasi jìidaε ηa à waa degbe ηa.

25 Iyi Piεε wa bi ku lɔ inɔ kpasεu ηɔi Kɔɔnei í bɔ ku koε í koo í σεεbata si wajue.

26 Amma Piεε í dedee í ni, dede, domi amu mɔ amanei bei awɔ.

27 Nɔi wa ba Kɔɔnei ide ku fɔ hee í koo í lɔɔ inɔ ile, nɔ í ye inε nkɔɔ í tɔtɔɔ be.

28 Nɔ í sɔ ηa í ni, inε taka nηe í mà ηa iyi woodai awa Zuifu ηa í kɔ nwa ka tɔtɔɔ do inε dimi mmu ηa, wala ka bɔ kpasε nηe. Amma Ilaaɔ í sɔm í ni kù sɔa n kpe inε ɔɔ ilu riisi hee má je n kɔsie.

29 Nηui í jɔ iyi í kpem ηa n kù kɔ. Nsei, n bi í sɔm na mii í ce í kpem wa ηa.

30 Nɔi Kɔɔnei í ni, í to ajɔ mεε wa ihε nnyi iyi zakai isɔ mεeta be ihεi n wa kpasεm ihε n wa n ce kutɔɔ. Nɔi inε ɔɔ í naa bi tom, wa dasi ibɔi jaε ku daana ɔɔ.

31 Nɔ í sɔm í ni, Kɔɔnei, Ilaaɔ í gbɔ kutɔɔε nɔ kù gbeje jiida ku ceε do bei í ya maa sobi ilu are ηa.

32 Na nηu, be inε ɔɔ ηa Zopee a koo a kpe Simɔɔ Piεε wa. Inε njooi wa je. Í wa kpasεi aná ɔɔ iyi à ya kpe Simɔɔ. Kpasεε í wa kɔkɔi tenku.

33 Iyi amalekau í fɔ beεbe, ηɔi n be sie inε ηau be wa gbakã, í nɔ í je í naa. Iyi be í sɔa. Nsei awa fei à wa si wajui Ilaaɔ ihε à waa de ití si ide iyi Lafεε í sɔε fei í sɔ wa.

Waaɔo iyi Piεε í ce kpasεi Kɔɔnei

34 Nɔi Piεε í so ide í ni, n mà bebei iyi Ilaaɔ kù waa cɔ inε kãma dimi mmu.

35 Inε iyi í ya maa jirima Ilaaɔ fei nɔ wa ce iyi í sɔa dee dee, Ilaaɔ í ya gba lafεεi si dimi iyi í je fei.

36 Í mà laabaau jiida iyi Ilaaɔ í jɔ à waaɔoa inei Izireli ηa à ni inε ηa aa ba laakai ku sù do saabui Jesu Kirisi nηu iyi í je Lafεεi inε fei.

37 Í nɔ í mà ηa mii iyi í sinti si ilei Galilee í bei í ce si ilei Zudee fei waati iyi Zãa í sisi idei inyi ku dasi iyi í ya maa ceu í tã.

38 Í mà bei Ilaaɔ í mua Jesu inei Nazaretiu Hundee ηa do bei í muaa gbugbã. Nɔ í dabii si ileu fei wa ce jiida nɔ í jɔ inε ηa iyi à wa si awɔi Seetam fei à ba iri. Í ya maa ce beεbei si na iyi í jɔ Ilaaɔ í wεε do nηu.

39 Awai à waa jea inε ηa σεεdai mii iyi í ce ilei Zuifu ηa do ilui Zeruzalemu fei. Nɔ à kpakpae si jli à kpaα.

40 Amma si ajɔ mεetasia Ilaaɔ í jũu hai si bale nɔ í jɔ í tusea inε ɔɔ ηa araε.

41 Kù nɔ kù je inε feii í yɔɔ bii kù je awa iyi à je σεεda iyi Ilaaɔ í cica hai tako, awa iyi à je nɔ à mɔ do nηu si anyii kujle hai si bale.

42 Nɔ í dasi wa ka maa waaɔoa inε ηa, nɔ ka jea inε ηa σεεda iyi nηui Ilaaɔ í cica ku kiiti ilu hunde do iku ηa.

43 Beεbe mɔi walii ηa fei à fɔ idee à ni inε iyi í dasie naane fei Ilaaɔ á kpa ide i dulum ndii lafεε na saabui irie.

Dimi mmu ηau mɔ à ba Hundei Ilaaɔ

44 Waati iyi Piεε wa fɔ ide má, ηɔi Hundei Ilaaɔ í naa si inε ηa iyi à waa gbɔ ideu fei.

45 Zuifu woo dasi Jesu naane ηa iyi à si Piεε beu, à biti do iyi Ilaaɔ í mua dimi mmu ηa mɔ Hundee,

46 domi à gbɔ inε ηau à waa fɔ ide do fee ηa iyi à kù waa gbɔ à waa sisiɔ bei kulai Ilaaɔ í to.

47 Nɔi Piεε í ni, si bei inε ηau ihε à ba Hundei Ilaaɔ bei awa mɔ, yooi á yɔkɔ ku ganji ηa a dasi ηa inyi.

48 Nɔi í ni a dasi ηa inyi do irii Jesu Kirisi.

Nɔi Kɔɔnei ηa à tɔε à ni ku bubu bi aηa be ku ce ajɔ minji.

11

Piɛɛ í sisia inɛi igbei Jesu ɲa iyi à wa Zeruzalemu ideɛi Kɔ̀ɔ̀nɛi ɲa

1 Woo be ɲa do kpaasi woo dasi Jesu naane ɲa iyi à wa ilei Zudee à gbɔ iyi hai je Zuifu ɲa mɔ̀ à gba ideɛi Ilaaɔ̀.

2 Nɔ̀i Piɛɛ í baa Zeruzalemu nɔ̀ Zuifu woo dasi Jesu naane ɲau à ye taaleɛ,

3 à ni à lɔ̀ kpasɛ́i inɛ ɲa iyi a kù ce bango nɔ̀ aɲaò ɲa à je.

4 Nɔ̀i Piɛɛ í sisi nɲa ideu hai sinteɛ bei í ce fei.

5 Í sɔ̀ ɲa í ni, waati iyi n̄ wa Zopee n̄ wa n ce kutɔ̀ aɲo nɲu gɔ̀, ɲoi n̄ ce kuye. N̄ ye aɔ̀ nla gɔ̀ iyi à waa mu gonta mɛɛɛ wa kita wa hai lelei Aɔ̀ í naa í leekl kɔ̀kɔ̀m.

6 Iyi n̄ wa n cɔ̀ do laakai, ɲoi si inɔ̀ n̄ ye in̄ai sako ilu kute mɛɛ ɲa do in̄a ku cã ile ɲa do yei ɲa.

7 Nɔ̀i n̄ gbɔ ide ku fɔ̀ gɔ̀ í sɔ̀m í ni, Piɛɛ dede, kpa i ɲo.

8 Amma n̄ ni, jãm Lafɛɛ. Aɲo kãma in̄a iyi í je iwɔ̀ hee má je iyi í riisi kù lo geleɲm.

9 Nɔ̀ ide ku fɔ̀u í sɔ̀m má hai lele í ni mii iyi Ilaaɔ̀ í ni í má, n maà n kɔ̀si.

10 Bɛɛbei í ce ise gbɛeta í bei í nyi lele.

11 Wee hai Sezaree à be sim amane mɛeta gɔ̀ ɲa wa. Be gbakã inɛ ɲau à to wa ande koofai kpasɛ́ bii n̄ wau.

12 Nɔ̀i Hundeɛi Ilaaɔ̀ í ni n too ɲa n maà n leekl leekl. Nɔ̀ kpaasi mɛɛfam ɲau ihɛ à sim Sezaree be nɔ̀ à lɔ̀ kpasɛ́i Kɔ̀ɔ̀nɛi aɲo.

13 Nɔ̀ Kɔ̀ɔ̀nɛi í sɔ̀ wa bei nɲu í ye amaleka si kpasɛ́i nɲu wa leekl nɔ̀ í ni, be inɛ gɔ̀ ɲa Zopee a koo a kpe Simɔ̀ Piɛɛ wa.

14 Nɲui á sɔ̀ɛ bei awɔ̀ do nyaanze ɲa fei aa ce í baò faaba ɲa.

15 Nɔ̀i n̄ koo. Iyi n̄ sinti ku waazo, ɲoi Hundeɛi Ilaaɔ̀ í naa si ɲa wa bei í naa si awa mɔ̀ tako wo.

16 Nɔ̀i n̄ ye gɔ̀gɔ̀ ide iyi Lafɛɛ í fɔ̀u iyi í ni, Zãa í dasi inɛ ɲa inyi, amma Hundeɛi Ilaaɔ̀i an da nɲɛ si.

17 Bɛɛbe mɔ̀i Ilaaɔ̀ í ce nɲa amua bei í mu nwa wo waati iyi à dasi Lafɛɛ Jesu Kirisi naane. Na nɲu, beirei amu an ce n ganjiò mii iyi Ilaaɔ̀ í ce.

18 Iyi inɛ ɲau à gbɔ ideu, ɲoi idɔ̀ ɲa í tũ, nɔ̀ à saabu Ilaaɔ̀ à waa ni, debeɛi, Ilaaɔ̀ í mua hee do dimi mmu ɲa mɔ̀ kpãa a kpaasiò idɔ̀ ɲa a baò kuwɛɛ hai tã.

Igbei inɛi Jesu ɲa iyi í wa Antiasi

19 Wee woo dasi Jesu naane ɲa iyi à fangaa bii fei na ijuukpã iyi í naa si waati iyi à kpa Etieniu, gɔ̀gɔ̀ ɲa à sa à bɔ hee gungum gɔ̀ iyi à ya kpe Sipu. Gɔ̀gɔ̀ ɲa mɔ̀ à bɔ ilei Fenisi, gɔ̀gɔ̀ ɲa mɔ̀ à nɛ Antiasi. Zuifu ɲa aɲa akãi à ya maa waazɔa laabaau jiidau.

20 Do nɲu fei, inɛ gɔ̀ ɲa hai si inɔ̀ nɲa à naa hai Sipu do hai Sireni à bɔ Antiasi nɔ̀ à waa sisia hai je Zuifu ɲa mɔ̀ laabaau jiidai Jesu Lafɛɛ.

21 Nɔ̀ gbugbãi Aɔ̀ Lafɛɛ í wɛɛ nɲa, nɔ̀ inɛ nkɔ̀ í kpaasi idɔ̀ í dasi Lafɛɛ Jesu naane.

22 Iyi inɛi igbei Jesu ɲa iyi à wa Zeruzalemu à gbɔ ideu, ɲoi à be Baanabasi Antiasi be.

23 Iyi í to be í ye bei Ilaaɔ̀ í cea inɛ ɲau didɔ̀ nɔ̀ inɔ̀ é dɔ̀. Nɔ̀i í mu nɲa gbugbã ku ba a leekl dim dim si Lafɛɛ do idɔ̀ ɲa fei.

24 Baanabasiu inɛ nɛɛi iyi í dasi Jesu naane ntɔ̀ ntɔ̀ nɔ̀ í kɔ̀ò Hundeɛi Ilaaɔ̀. Nɔ̀ akpɔ̀i woo dasi Lafɛɛ Jesu naane ɲau í nyi í kɔ̀si má.

25 Si anyie ɲoi í bɔ Sɔ̀lu ku dede ikpa Tarusi.

²⁶ Iyi í yoo ñoi í bode Antiási. Adó akāi aña minjiu à ce be à ya tótó do inei igbei Jesu ña nò à ya kaa ine nkpo si cìoi idei Ilaaó. Antiási bei á tako à kpe ine ña iyi à waa too kpāi Jesuu inei Kirisi ña.

²⁷ Waati beebe walii go ña à bō Antiási hai Zeruzalemu.

²⁸ Ine akā ñha iyi à ya kpe Agabusi í dede í leekí nò í ce walii do sobii Hundeí Ilaaó í ni ari nla nla á ce si andunya fei. Beebe mai ariu í nò í ce si waatii Kolodu ilaalu nlai Romuu.

²⁹ Si bei ine ña iyi à waa too kpāi Jesuu à gbō beebe ñoi à dasi idō aña a samba amua ña zaka bei ine fei í ne, ku ba ku sobi kpaasi ñha ña iyi à wa ilei Zudee.

³⁰ Nñoi à ce beebe, nò à jò Baanabasi do Sòlu à kooò amua bi ine ngbo ñha ñau.

12

À kpa Zaaki nò à mu Piée mō à dasie piisō

¹ Waati beebe ilaalu Herodu í sinti ku kpā inei igbei Jesu go ña iju.

² Í jò à kpa Zaaki igbāi Zāa do taakuba.

³ Nñoi í ye ideu í dōa Zuifu ñau si, nò í jò à mu Piée má. Wee waatii jingauí Pēe hai ne lefeeí.

⁴ Iyi à mu Piée ñoi Herodu í jò à dasie piisō nò í jò sooge ña à waa degbee, aña mee ikō mee. Herodu í bi ñju ku ceaa kiiti si wajui zamaa bii jingauí Iku ku kua í lō.

⁵ À waa mu Piée si ile piisō be, amma inei igbei Jesu ña à wasi ku ce kutō na irie do himma jiiida jiiida bi Ilaaó.

Amaleka go í nya Piée hai ile piisō

⁶ Piée wa sí njoo si anini sooge minji go ña idū iyi iju kumáe Herodu wa bi ku nya hai ile piisōu ku bode si wajui zamaa. À dūu do sese minji nò sooge go ña à waa degbe andei ile piisōu be.

⁷ Nñoi gbakā amalekai Aó Lafēe go í naa si ile piisōu, ñoi inya í má. Nñoi amalekai í cā Piée si cingae í jūu í ni, dede nya nya. Be gbakā ñoi sese ñau í cuku hai si awōe ña.

⁸ Nñoi amalekai í ni, dasi ibōe do baatae. Nñoi Piée í ce beebe, ñoi amalekai í sō má í ni, bii dabiie nò i toom wa.

⁹ Nñoi Piée í fita hai ile piisōu í tooe, amma kù mà iyi mii ñau be fei amalekai wa cooi ntō ntō. Í tamaa bei ñju wa laalaaí.

¹⁰ À lō woo degbe piisōu sinteu do minjisiau nò à tosi gamboi isōu. Ine ñju ikpa ino ilui wa cō. Nñoi í cī do arae nò à fita à mu kpā à ne hee à lō kpāa kókó sinte, ñoi gbakā amalekai í ne í jò Piée.

¹¹ Nñoi Piée í yoo bebei iyi kù je alá. Nò í ni, ntō ntō Ilaaó í be sim amalekae wa ku na ku nyam hai si awōi Herodu, do laalo iyi Zuifu ñau à bi a ceem fei.

¹² Iyi í ye yaasei ideu ñoi í bō kpasēi Maari iyei Zāa Maaku. Wee í koo ine nkpo nkpoi í tótó be à wasi ku ce kutō.

¹³ Iyi Piée í to be ñoi í cā gamboi ande koofau ñoi abo woo ce ice go iyi à ya kpe Rodu í koo í bee í ni, yooi.

¹⁴ Iyi í mà imui Piée ñoi ino didō kù jò kù cūu. Nñoi í sei í nyi ile í koo í sō ine ña í ni Piée í wa ande koofa.

¹⁵ Nñoi à sō à ni, ì waa sūmui. Amma í ni, ntō ntōi. Nñoi à ni, á má je ayaai.

¹⁶ Wee Piée wa leekí be í wasi ku cā gambo. Iyi à naa à cūu nò à ba wee ñju, ñoi í mu ña bití.

¹⁷ Nɔ́ í ni a coko do awɔ́ í bei wa sɔ́ nja bei Lafɛ́e í ce í nya nɔ́u wa hai ile piisɔ́u. Nɔ́i í ni a koo a sɔ́ Zakɔ́bu ideu do kpaasi nja iyi à gbe, í bei í fita í bɔ́ inya mmu má.

¹⁸ Iju kumáe daadaakɔ́ ideu í jò sooge nɔ́u à bití hee à bee nje à waa ni, ikpa iwoi Piɛ́e í bɔ́.

¹⁹ Nɔ́i Herodu í ni a dɛdɛɛ. Nɔ́i à dɛdɛɛ amma a kù yɔ́. Nɔ́i í bee woo degbe nɔ́u ide. Si bei a kù yɔ́kɔ́ a kù jɛaa, nɔ́ í ni a kpa nja. Nɔ́i Herodu í bei í dede hai ilei Zudee í koo í buba ikpa Sezaree ajɔ́ minji titá.

Ikui Herodu

²⁰ Wee idɔ́i Herodu í kɔ́d inei Tii nja do inei Sidɔ́n nja ntɔ́ ntɔ́, nɔ́i inɛ nɔ́u à tɔ́tɔ́ nje nɔ́ à nya inɛ gɔ́ nja à bɛ nja bi Herodu. Nɔ́ à ce Balatu akawei ilaaluu kpaasi à bei à bɔ́ bi Herodu a koo a tɔ́ɛ suuru domi inei ile nja nja si ilei Herodu à ya bɔ́ ije ku dɛdɛ.

²¹ Nɔ́i Herodu í da nja ajɔ́ si bii á yɛ nja. Iyi ajɔ́u í to nɔ́i Herodu í dasi ibɔ́i ilaalue í bei í buba si antai kitáí bommae í bei í so ide wa sɔ́ inɛ nɔ́u.

²² Nɔ́i inɛ nɔ́u à dɔ́ anu à saabue à waa ni, kù je baa amaneí wa fɔ́ ideu, Ilaaɔ́i.

²³ Bɛ gbaká amalekai Ilaaɔ́ í dasi Herodu bɔ́ɔ́ í jò kokoo nja à nɔ́ arae í ku, si na iyi í jò nɔ́u amane í gba amboei Ilaaɔ́, kù kɔ́si.

²⁴ Amma idei Ilaaɔ́ nje í fangaa wa kɔ́ɔ́si.

²⁵ Iyi Baanabasi do Sɔ́lu à ce mii iyi à dasi nja ku ceu Zeruzalemu bɛ à tá nɔ́i à sinda à nyi Antiɔ́si má. Iyi à waa nɛ à gbá Záa Maaku í si nja.

13

À cica Baanabasi do Sɔ́lu à bɛ nja

¹ Walii do woo kɔ́si cio gɔ́ nja à wa si inɔ́i inei igbei Jesu nja Antiɔ́si bɛ. Iri nja wee. Baanabasi, do Simeɔ́ iyi í je amane dɔ́dɔ́, do Lusiu inei Sireni, do Manahenu, nɔ́u iyi à bíí do Herodu ilaaluu inya aká, do Sɔ́lu.

² Ajɔ́ nɔ́u si bei inɛ nɔ́u à waa tɔ́ Lafɛ́e do anu ku dí ajɔ́, nɔ́i Hundi Ilaaɔ́ í sɔ́ nja í ni, í cica Baanabasi do Sɔ́lu í nya nja iká nja a ce ice iyi ñ kpe nɔ́d.

³ Iyi à ce anu ku dí do kutɔ́u à tá, nɔ́i à lea Baanabasi do Sɔ́lu awɔ́ si iri, nɔ́ à jò nja à nɛ.

Baanabasi do Sɔ́lu à bɔ́ Sipu

⁴ Bɛɛbei Hundi Ilaaɔ́ í bɛ Baanabasi do Sɔ́lu fei. Nɔ́ à to ilu gɔ́ iyi à ya kpe Selesi. Hai bei à lɔ́ akɔ́i inyi à bɔ́ gungum gɔ́ iyi à ya kpe Sipu.

⁵ Iyi à to si ilui Sipu gɔ́ iyi à ya kpe Salamini nɔ́i à wasi ku waaɔ́o idei Ilaaɔ́ si ile iká iká bii Zuifu nja à ya ce kutɔ́u nja nɔ́u. Záa Maaku mɔ́ í too nja ku sobi nja.

⁶ Nɔ́ à kua gungum nɔ́u à bei à to Pafɔ́si. Pafɔ́si bei à yɛ Zuifu woo ce dobu dobu gɔ́ iyi í je walii ilu ibo. Iriɛi Baajesu.

⁷ Í wɛɛ do Seejiu Pɔ́lusi, ilu ilei Sipu ilu bisiu. Ilu ileu í ni a kpe Baanabasi do Sɔ́lu wa si na iyi í jò wa bi ku gbɔ́ idei Ilaaɔ́.

⁸ Amma woo ce dobu dobuu iyi à ya kpe Elimasi do feei Gereki wa bi ku ganji nja. Wa ce kookaai ku sinda ilu ileu hai si kpáai naane ku dasi si Jesu.

⁹ Nɔ́ Sɔ́lu iyi à ya nyi a kpe Pɔ́lu mau í kɔ́d Hundi Ilaaɔ́ nɔ́ í kási woo ce dobu dobuu iju,

¹⁰ í ni, awɔ́ iyi ì je ilu bisi laalɔ́ do woo taki inɛ, awɔ́ inei Seetam nii nɔ́ ì je mbɛi mii iyi í je dee dee fei. Hee waati yoomai aa leeklò ide ntɔ́i Aɔ́ Lafɛ́u ku kpaasi do ibo má.

11 To, nsei, Ilaaḏ á to sie awṵ, aa fεεju, i kaa ye ilu má si zakai ajo minjiu ihē. Be gbakā í fεεju, nṵ í ne wa dabii wa dede ine gṵ iyi á mu awṵe.

12 Iyi ilu ileu í ye mii iyi í ceu nṵi í dasi naane si na iyi í jṵ idei Lafēe Jesu í to sie ntṵ ntṵ.

Pṵlu do Baanabasi à wa Antiṵsi si ilei Pisidi

13 Si anyie nṵi Pṵlu do kpaasie ṵa à lo akoi inyi hai Pafṵsi à ne nṵ à to Pεεzu si ilei Panfili. Amma Zāa Maaku í jṵ ṵa hai be í sinda í nyi Zeruzalemu.

14 Hai Pεεzu be Pṵlu ngu ṵa à mṵsi à bṵ Antiṵsi si ilei Pisidi. Iyi ajoi kuṣmi í to nṵi à bṵ ile bii Zuifu ṵa à ya ce kutatṵ à buba.

15 Nṵ ine gṵ í cio si tia iyi Moizi do walii ṵau à kṵ. Iyi í cio í tā, nṵi ine ngboi igbe ṵau à be si ṵa ine gṵ koo bee ṵa ku ni, inε kpaasi ṵa, bii í ne ide iyi aa muaṵ ine ṵa gbugbā í fṵ ṵa.

16 Nṵi Pṵlu í dede í ni a coko do awṵ nṵ í ni, inε inei Izireli ṵa do inε dimi mmu ṵa iyi í waa jirima Ilaaḏ, í de ití í gbṵ ṵa.

17 Aṵ Lafēe nwai í cica bala nwa ṵa nṵ í kṵṵsi kukpṵ nṵa waati iyi à waa je ine njoo si ilei Ezibiti. Si anyii nṵu, í nya ṵa hai ilei Ezibiti do gbugbāe,

18 nṵ í yṵkṵṵ ṵa temua zakai adṵ ciiji si gbaau.

19 Í kpa dimi ikā ikā meeje si ilei Kanaā nṵ í so ile nṵau í na ṵa í je tu ṵa.

20 Iyi be ṵa fei í cei zakai adṵ cṵṵ mee do ciitaa.

Si anyii nṵu, Ilaaḏ í jile nṵa woo kiiti ṵa hee í koo í toṵ waatii Samueli waliuu.

21 Nṵi à ni aṵa à bi ilaalu, nṵ Ilaaḏ í mu nṵa Solu amaí Kisi hai si dimii Benzamee nṵ í je bommau zakai adṵ ciiji.

22 Nṵ Ilaaḏ í nyaa bomma í sāsi Davidi. Davidiui í jeaa seeda í ni, nṵ ye Davidi amaí Izai í je dimii ine iyi nṵ bi, nṵui á ce idṵṵbim fei.

23 Hai si dimii Davidii Jesu í fita, ine iyi Ilaaḏ í cica ku je woo faabai inei Izireli ṵa si bei í tako í ce nṵa kuwāe.

24 Jesu ku bei ku naa, Zāa í cea inei Izireli ṵa fei waazo í ni a kpaasi idṵ nṵa nṵ a ce inyi ku dasi.

25 Waati iyi icēi Zāa í maai ku kpa iri í ni, kṵ je amui í waa degbe ṵa, amma ine gṵ á naa si anyim iyi n kṵ to n bate n fū ikūi baatae.

26 To, inε kpaasi ṵa, inε iyi í je dimii Aburahamu ṵa, do dimi mmu ṵa iyi í waa jirima Ilaaḏ, inεi à sambaa idei faabau ihē wa.

27 Wee inei Zeruzalemu ṵa do ine ngbo nṵa ṵa a kṵ mà yooi Jesu í je dee dee, a kṵ nṵ a kṵ gbṵ yaasei idei walii ṵa iyi à ya maa cio si ajoi kuṣmi feiu. Amma do nṵu fei à jṵ ideu í kṵ si waati iyi à ye taalei Jesu.

28 A kṵ ye sie ngṵṵṵ iyi á jṵ a kpa, amma do nṵu fei à tṵṵ Pilati ku jṵ a kpa.

29 Nṵi à ce mii iyi à kṵ na irieṵ fei. Si anyie nṵ à kítae hai si jli ku gaauu à dasi iku si inṵ bale.

30 Amma Ilaaḏ í jūu hai si bale,

31 nṵ si afei ajo nkpṵ nkpṵ í nyisi ine gṵ ṵa arae. Ine ṵau, aṵai à tooe wa wo hai ilei Galilee à naa Zeruzalemu. Aṵai à waa je seedaí idee nsei bi inei Izireli ṵa.

32 Awa mṵo idei kuwā iyi Ilaaḏ í cea bala nwa ṵau, nṵui à waa sṵ ṵe.

33 Í jṵ kuwāu í kṵ si waati nwa. Awa tṵku nṵa ṵa, awai à ye kukṵi kuwāu waati iyi í jli Jesu hai si bale si bei à kṵṵ si Tiai Iri Kukṵ iri minjisia à ni,

Ilaaḏ í ni, awṵ í je amam,

Hai nnyi nṵ je Baae.

34 Ilaaḏ í fṵ wo í ni nṵu á jūu hai bi iku ṵa ku ba ku maà na ku sāmi. Beebei í fṵ waati iyi í ni,

An wee nje dee dee bei n wãð Davidi wo, kù nò kù ne sika.

³⁵ Na n̄oi í ce Davidi í fò má í ni,

I kaa jò arai Ine Kumáe ku sãmi.

³⁶ Davidi takae í ce mii iyi Ilaaõ í dasie í bei í ku, nò à suu kòkòl balae nja nò arae í sãmi, mà irei.

³⁷ Amma Jesu ine n̄ju Ilaaõ í jũu hai si bale kù sãmi.

³⁸ Debei, in̄e kpaasim nja, í jò í mà nja iyi na saabuei à waa sisi n̄je iyi Ilaaõ á kpa idei dulum dũ n̄e.

³⁹ In̄e iyi í dasie naane fei, n̄jui á jò laf̄ee ku je dee dee bi Ilaaõ. Amma woodai Moizi kaa yãkò ku ce bebe.

⁴⁰ Na n̄ju, í ce laakai nja mii iyi walii nja à f̄ou ku maà ba n̄je, iyi à ni,

⁴¹ In̄e woo yaako amu Ilaaõ, í gbò idem nja.

Aa biti nja nò aa ce nfe nja,

Domí an ce mii gò si waati n̄je iyi baa bii í je ine gò í na wa sisi n̄je í kaa dasi naane nja.

⁴² Iyi Pòlu í fò beebe í tã n̄oi n̄ju do Baanabasi à waa bi a fita hai ile bii à ya ce kutòtòu be, n̄oi ine n̄ju à waa tã nja a nyi wa má a naa a waazo si ide akãu si ajò kusími mmu iyi wa baa.

⁴³ Iyi ine n̄ju à fita n̄oi Zuifu nk̄pò do ine nja iyi à waa too kucei Zuifu nja nò à mà beereí Ilaaõ à waa too nja. N̄oi Pòlu do Baanabasi à ba nja ide ku fò à mu n̄ja gbugbã ku ba a maa leekí dim dim si didõí Ilaaõ.

⁴⁴ Si ajò kusími mmu inei ilu n̄ju fei à tòtòo í ba a gbò ideí Laf̄ee.

⁴⁵ Iyi Zuifu n̄ju à ye zamaau n̄oi à dedeò igu ku ja à waa jã ide iyi Pòlu wa f̄ou nò à waa buu.

⁴⁶ Amma Pòlu do Baanabasi à s̄õ nja do wòkò à ni, tilasii in̄e Zuifu nja a tako a s̄õ n̄je ideí Ilaaõ. Amma si na iyi í jò í waa kòsi nja nò í kù ka ara n̄je si ine nja iyi à bi a ba kuwee hai tã, na n̄ju, aa ka jò n̄je nò ka bò bi dimi mmu nja,

⁴⁷ domi n̄ju bei Laf̄ee í dasi wa ku ce í ni,

N ce n̄je bei fitila bi dimi mmu nja

Ku ba í bòð ideí faabau hee kòoi andunyau nja.

⁴⁸ Iyi hai je Zuifu n̄ju à gbò ideu, n̄oi í d̄õ n̄ja si, à waa saabu Āõ Laf̄ee na ideeu. Nò ine nja iyi Āõ Laf̄ee í jilò si a ba kuwee hai tãu fei à dasi naane.

⁴⁹ Nò ideí Laf̄ee í fangaa si il̄eu fei.

⁵⁰ Amma Zuifu n̄ju à dede idòkõí ilu irii ilu n̄ju do inaabo ilu amani nja iyi à waa too kucei Zuifu n̄ju. N̄jui í jò à kp̄a Pòlu do Baanabasi iju à lele nja hai be.

⁵¹ N̄oi woo be n̄ju à gbugbã sí nja s̄ãai baata n̄ja nja à waa nyisiò iyi mii iyi à na ku ba nja í je ideí iri n̄ja. Si anyie nò à ne Ikonimu.

⁵² Amma ine nja iyi à waa too kp̄aai Jesu Antiòsiu ngu nja à weeò inò didõ nò à k̄sò Hundei Ilaaõ.

14

Pòlu do Baanabasi à wa Ikonimu

¹ Ikonimu bei Pòlu do Baanabasi à lò ile bii Zuifu nja à ya ce kutòtòu nò à ce waazo hee ine nk̄pò í dasi naane, hai Zuifu nja hee do hai je Zuifu nja fei.

² Amma Zuifu nja iyi à kò ku dasi naane à dede idòkõí dimi mmu nja ku ba a ce lasabu laalò si ḡãmei kpaasi woo dasi Jesu naane n̄ju.

³ Do n̄ju fei, Pòlu do Baanabasi à kp̄e Ikonimu à waa waazo a ine nja do wòkò. Laf̄ee í mu n̄ja gbugbã à ya maa ceò maamaake ikã ikã nja. Maamaake n̄ju wa nyisi iyi waazo n̄ja iyi à waa ce si ideí didõí n̄ju n̄toi.

4 Amma inei ilu nau à kpɛ minji. Ine go na à leeklò Zuifu na, ine go na mɔ à leeklò woo be nau.

5 Nɔi Zuifu na do hai je Zuifu na do ine ngbo nna na à ce anu akā a wahala woo be nau a ta na kuta a kpa na.

6 Iyi Pɔlu do Baanabasi à mà ideu gbakā, nɔi à sa à bɔ Lisiti do Dɛɛbu si ilei Likoni do si ilɛkɔɛ na.

7 Nɔ à wasi laabaau jiidau ku waazo be.

Pɔlu do Baanabasi à wa Lisiti

8 Mɔkɔ go í wa Lisiti, isɛɛ na fei í ku nɔ beɛbeí à buu do, kù dede kù nɛ baa ajɔ akā.

9 Si bei Pɔlu wa ba ine na ide ku fɔ mɔkɔu wa gbɔ. Nɔi Pɔlu í ká sie iju nɔ í ye iyi naanɛ á yɔkɔ ku jɔ ku ba iri.

10 Nɔi Pɔlu í sɔɔ do gbugbā í ni, dede í leekl si kutɛɛ. Nɔi mɔkɔu í dede í fo í dinga wa nɛ.

11 Iyi zamaau í ye mii iyi Pɔlu í ce nɔi à dɔ anu hee lele do fee nna à ni, iwɛ nwa nau à kpɔɔ amanɛ à naa si wa.

12 Nɔi à waa kpe Baanabasi Susi, Pɔlu mɔ Hɛɛmɛɛzi domi Pɔlu í je woo waazo.

13 Wee ilei iwɛ iyi à ya kpe Susiu í wa hai do angulei bi ku lɔi iluu wa. Nɔi ine na à koo à de ketɛ kombo na wa nɔ à ce booda do kokoi jli na à da nna si kɔɔ. Nɔ woo weei Susiu í naaɔ na wa andɛ koofai iluu. Nɔu do ine nau fei à waa bi a cea woo be nau kuwee.

14 Amma iyi woo be minji nau à gbɔ ideu, à ga ibɔ nna na à waa nyisiò iyi anja a kù jesi, nɔ à dɔ anu à sei à waa nɛɔ bi zamaau à waa ni,

15 na mii í ce ì waa ce beɛbe, inɛ kpaasi na. Awa mɔ amanɛi bei inɛ taka nɛ. Laabaau jiidai à naa ku sɔ nɛ ku ba í jɔ iwɛ nfe nɛ nna nau nɔ í sinda si llaaɔ, nɔu iyi í je icui kuwɛɛ. Nɔu í ce lele do ilɛ do tenku do mii iyi í wa inɔ nna fei.

16 Tako wo í jɔ dimi fei wa too kpāai iyi í bi.

17 Amma do nɔu fei í nyisi wa iyi nɔu í wɛɛ domi wa ce nwa jiidai na. Í jɔ ijɔ wa wɔ ku ba ka ba ije si iko si waatii aɛ ku ba ka nɛ inɔ didɔ.

18 Amma baa do iyi Pɔlu na à fɔ beɛbe fei, bei à ce à ganji kuweei zamaau í gaabu.

19 Nɔi Zuifu go na à naa hai Antioasi do hai Ikonimu à wa inyii itli ine nau nɔ à ta Pɔlu kuta ku ba a kpa, nɔi à faa à bɔɔ alalai iluu domi à tamaa bei í kui.

20 Amma ine na iyi à waa too kpāai Jesu à naa à kaakɔɛ, nɔi í dede í bɔ inɔ ilu. Iju kumaɛ nɔi nɔu do Baanabasi à dede à bɔ Dɛɛbu.

À nyi Antioasi si ilei Siri

21 Iyi Pɔlu do Baanabasi à to Dɛɛbu à waazo laabaau jiidai si iluu nɔ ine nkɔɔ í lɔsi kpāai Jesu ku too be. Si anyie nɔ à nyi ikpa Lisiti do Ikonimu do Antioasi iyi í wa ilei Pisidi.

22 Nɔ à mua ine na iyi à waa too kpāai Jesu gbugbā ku ba a leekl si naanɛu dim dim. Nɔ à sɔ na à ni, wahala nkɔɔ nkɔɔi aa ka ye ka bei ka lɔ si andunya titi llaaɔ.

23 Nɔi à cicaa igbei inei Jesu na fei ine ngbo na. Si anyie nɔ à ce kutɔɔ do anu kudl à so na à daa Lafɛɛ si awo, nɔu iyi à dasi naanɛu.

24 Si anyii nɔu nɔ à nɛ hai be à koo à lɔ ilei Pisidi à bɔ ilei Panfili,

25 nɔ à to iluɛ go iyi à ya kpe Pɛɛzu à ce waazo be à bei à bɔ Atali.

26 Hai bei à lɔ akɔi inyi à nyi ikpa Antioasi si ilei Siri be. Ilu bei à tako à le nna awo si iri wo na ice iyi aa koo a ceu ku ba llaaɔ ku mu nna didɔɛ. Nɔ iceui à ce à kpa irie wa be.

²⁷ Iyi à to Antiòsi n̄ai à t̄ot̄o in̄ei iḡbei Jesu n̄a n̄o à sisi n̄n̄a mii iyi Ilaaḡ í cea aḡa fei do si bei í ceḡ kp̄aa hai je Zuifu n̄a m̄o à dasiḡ naane.

²⁸ N̄o à kpe ilu be do in̄e n̄a iyi à waa too kp̄aaí Jesu aḡo.

15

À ce kut̄ot̄o Zeruzalemu

¹ N̄oi in̄e ḡo n̄a à naa Antiòsi be. In̄e n̄au à naai hai il̄ei Zudee, n̄o à waa s̄o kpaasi woo dasi Jesu naane n̄au à ni, i kaa ba faaba n̄a bii a kù dasi n̄e bango si bei woodai Moizi wa f̄o.

² Iyi P̄olu do Baanabasi à gb̄o beebe n̄oi à ba n̄a kak̄o ku ce jiida jiida si ideu. N̄oi woo dasi Jesu naane n̄au à cica P̄olu do Baanabasi do in̄e ḡo n̄a hai ilui Antiòsi be à be n̄a Zeruzalemu bi woo be n̄au do in̄e nḡbo n̄au na irii ideu.

³ P̄olu n̄a à dasi kp̄aa à waa ne n̄o in̄ei iḡbei Jesu n̄au à koo à leekí n̄n̄a. N̄oi à ce is̄eene n̄n̄a à koo à l̄o il̄ei Fenisi do il̄ei Samari n̄o à wasi ku sisia kpaasi woo dasi naane n̄au bei hai je Zuifu n̄a m̄o à sinda id̄o n̄n̄a si Jesu. N̄oi laabaauí ideu í j̄o in̄oi aḡa fei í d̄s̄ n̄to n̄to.

⁴ Iyi à to Zeruzalemu, n̄oi in̄ei iḡbei Jesu n̄au do woo be n̄au do in̄e nḡbo n̄au à gba n̄a do in̄o did̄o. N̄oi P̄olu do Baanabasi à sisi n̄n̄a mii iyi Ilaaḡ í ce fei na icei aḡa.

⁵ Amma Farisi ḡo n̄a iyi à dasi Jesu naane à dede à ni, hai je Zuifu n̄a iyi à dasi Jesu naane fei, tilasií a dasi n̄a bango n̄o a s̄o n̄a a too woodai Moizi.

⁶ N̄oi woo be n̄au do in̄e nḡbo n̄au à t̄ot̄o a w̄ua ideu.

⁷ Si bei à waa fa ideu n̄oi Pīe í dede í ni, in̄e kpaasim n̄a, í mà n̄a iyi hai ku kpe Ilaaḡ í nyam hai si in̄o n̄n̄e ku ba n̄ koo n̄ sisia hai je Zuifu n̄a m̄o laabaauí jiidaí ku ba aḡa m̄o a dasi naane.

⁸ N̄o Ilaaḡ, n̄n̄u iyi í mà id̄oi in̄e fei, í mu n̄n̄a Hundee bei í mua awa m̄o ku ba ku nyisi iyi n̄n̄u í gba n̄a.

⁹ Kù ce nk̄ama iyi í je ik̄a si ḡame n̄n̄a do awa. Í j̄o id̄o n̄n̄a í má na naane iyi à dasi bei í cea awa m̄o.

¹⁰ Debei, na mii í ce í waa c̄a id̄oi Ilaaḡ n̄a n̄sei, í bi í k̄aa hai je Zuifu n̄a iyi à waa too kp̄aaí Jesu aso iyi bala n̄wa n̄a do awa taka n̄wa à m̄onḡo ku so.

¹¹ À mà iyi na did̄oi Laf̄e Jesuí awa à baḡ faaba, n̄o beebe moi baa do hai je Zuifu n̄au m̄o.

¹² N̄oi in̄e n̄au fei à coko à waa desi P̄olu do Baanabasi it̄l waati iyi à waa sisi n̄n̄a yaasei maamaake n̄a iyi Ilaaḡ í j̄o aḡa à ce fei si wajui hai je Zuifu n̄au.

¹³ Iyi à f̄o ide à t̄a n̄oi Zaaki m̄o í so ide í ni, in̄e kpaasim n̄a, í gb̄o iyi ñ wa n̄ f̄o.

¹⁴ Sim̄o í sisi n̄n̄e bei Ilaaḡ í ce hai sinte í cicaḡ in̄e ḡo n̄a hai si in̄oi dimi mmu n̄au à kpe n̄a in̄e n̄a.

¹⁵ N̄o ideu í je ak̄a do ti walii n̄au si bei kuk̄oi ideí Ilaaḡ í ni,

¹⁶ Amu Ilaaḡ, waati beeb̄ei an̄ nyi wa,

N̄o n̄ teese ilei Davidi iyi í cuku.

An dede ile kùkùú,

N̄o n̄ maa má,

¹⁷ Ku ba in̄e n̄a iyi a kù je in̄ei kpas̄e fei a dede amu Aḡ Laf̄e.

Aḡaí à je in̄e n̄a iyi à je titom hai si dimi mmu n̄a.

¹⁸ Beeb̄ei amu Aḡ Laf̄e ñ f̄o, amu iyi ñ j̄o à mà mii n̄au ih̄e hai ku kpe.

¹⁹ N̄o Zaaki í ni má, na n̄n̄u, si kuyem, kù s̄la a s̄o hai je Zuifu n̄a iyi à sinda id̄o n̄n̄a si Ilaaḡu wooda ku gaabu n̄a.

20 Amma ka ce nna tia ka sɔ̄ na a maà ya je ijei kuwee, nɔ a maà ya tɔtɔ sɛɛ do inaabo mmu gɔ walakɔ inaabo mɔ do mɔkɔ mmu gɔ, a maà ya nɔ inja jifa, nɔ a maà ya nɔ kpaai inja.

21 Hai tako wo, si ilu fei à ya cio woodai Moizi ile bii Zuifu na à ya ce kutɔtɔ si aji kusimi fei nɔ a waazo ideɛ.

À sambaa hai je Zuifu woo dasi Jesu naane nau tia

22 Iyi Zaaki í fɔ beɛɛ í tã nɔi woo be nau do ine ngbo nau do ine igbe nau fei à ye iyi í sɔ̄ ku je aña a cica ine gɔ na hai si inɔi aña a be na Antiasi do Pɔlu do Baanabasi aji. Nɔi à cica Silasi do Zudu iyi à ya kpe Baasaba má, aña iyi à ne beɛɛ si inɔi kpaasi woo dasi Jesu naane nau.

23 Nɔi à ni a kooɔ tiau. Si tiau à ni,

Awa woo be na do ine ngbo nau, awa woo dasi naane kpaasi nne na, awai à sambaa nne tiau ihɛ wa. Inɛi à sambaa wa, inɛ hai je Zuifu woo dasi naane na iyi í wa Antiasi do Siri do Silisi. À waa ce ne fɔ.

24 À gbɔ iyi ine gɔ nwa na à naa bi tu ne à fɔ inɔ nne nɔ à sinda laakai nne do ide nna na. Amma awa si à dasi na ide be wa.

25 Na nɔi í jò à busi ne nɔ à yɔɔ iyi í sɔ̄ ka cica ine gɔ na ka be si ne wa. Anjai aa si Baanabasi do Pɔlu, baakɔ nwa nau wa,

26 aña iyi a kù saalu kuwee nna ngɔgɔ na irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

27 Zudu do Silasi anjai à je ine na iyi à cicau. À waa be na wai a na a sɔ̄ ne ide akãu geleɔ gele.

28 Awa do Hundei Ilaaɔ í sɔ̄ nwa si ka maà kã nne aso gɔ bii kù je iyi ihɛ iyi í je asoi tilasi.

29 Nnui í je, i maà ya je ijei kuwee na, nɔ i maà ya nɔ kpaai na, i maà ya nɔ inja jifa na, nɔ i maà ya tɔtɔ sɛɛ do inaabo mmu gɔ walakɔ inaabo mɔ do mɔkɔ mmu gɔ na. Bii í mu ara nne si mii beɛɛ nau be na í sɔ̄. To, ka sukadɔ.

30 Iyi à tɔɔ ne sukadɔ à tã nɔi ine nau à dasi kpã à ne Antiasi. Bei à koo à tɔtɔ ine igbe Jesu nau fei à na na tiau.

31 Iyi à cio tiau í mu nna gbugbã nɔ inɔ nna í dɔ.

32 Zudu do Silasi na mɔ walii nai, à mua kpaasi woo dasi naane nau gbugbã nɔ à sobi na si ide nkpɔ nkpɔ.

33 Iyi à ce aji minji be kpaasi woo dasi naane nau à tɔɔ na sukadɔ nɔ à ni a to bi ine na iyi à be na wa baani. [

34 Amma Silasi ine nnu í dasi idɔ nnu ku ce aji minji be má.]

35 Pɔlu do Baanabasi à gbe Antiasi be. Anjaɔ ine nkpɔ na aji à waa kɔa ine na si cioi ide Lafɛɛ nɔ à ce waazoɛ.

Pɔlu do Baanabasi à kpɛ

36 Iyi í ce aji minji má nɔi Pɔlu í sɔ̄ Baanabasi í ni, ka koo kaa kaako kpaasi nwa nau má si ilu na bii à tako à waazo ide Lafɛɛ fei wo nɔ ka ye bei ine nau à weɛɔ si nsei.

37 Nɔi Baanabasi wa bi ku gbã Zãa Maaku anjaɔ na.

38 Amma Pɔlu í fɔ í mantee í ni kù sɔ̄ aña a gbã, nnu iyi kù sobi aña wo si iceu amma í sinda í jò aña wa hai Panfili.

39 Nɔi à ce kakɔ nɔ a kù gbɔ si ne hee à na à kpɛ. Nɔi Baanabasi í gbã Maaku à lɔ akoi inyi à bɔ Sipu.

40 Nɔ Pɔlu mɔ í cica Silasi, nɔ kpaasi woo dasi naane nau à so na à daa Lafɛɛ si awɔ à bei à ne,

41 à koo à ló ilei Siri do Silisi à wasi inei igbei Jesu ña ku mua gbugbā si naane ñña.

16

Timotee í too Pòlu do Silasi

1 Njoi Pòlu do Silasi à to Dεebu do Lisiti. Wee ine gò í wa be wa too kpāai Jesu. À ya kpoo Timotee. Iyee Zuifu woo dasi Jesu naane, amma baae Gerεkii.

2 Kpaasi woo dasi naane ña iyi à wa Lisiti do Ikonimu à ya maa fò jiiida ku jεε.

3 Pòlu í bi Timotee ku too ññu nò í gbā í nεε. Amma ku bei ku gbā ku nεε í dasie bangoi na Zuifu ña iyi à wa beu domi aña fei à mà iyi baae Gerεkii.

4 Nò à bò ilu do ilu ña à s̄s̄ woo dasi Jesu naane ñau mii ña iyi woo be ñau do ine ngboi igbei Jesu ña iyi à wa Zeruzalemu à jile nò à nì a jirima ña.

5 Njoi woo dasi Jesu naane ñau, naane ñña í teese í k̄d̄osi nò akpò ñña m̄o í ya maa k̄d̄osii ajò fei.

Pòlu í ce kuyε Torasi

6 Hundei Ilaās̄ í ganji Pòlu ña a waazo idei Ilaās̄ si ilei Azii, ñoi í jò à too do ikpa ilei Firizi do tí Galati.

7 Iyi à to ilei Misi ñoi à waa bi a bò ilei Bitini, amma Hundei Jesu í kò ñña.

8 Njoi í jò à too do ilei Misi à bò ilu iyi à ya kpe Torasi.

9 Njoi Pòlu í ce kuyε idū. Si kuyεeu í ye inei Masedoni gò wa leek̄l̄ nò wa t̄oò ññu ku naa Masedoni ku na ku sobi aña.

10 Si bei í ce kuyεu ñoi gbakā à waa de kpāa ku ba ka bò Masedoni domi à mà iyi Ilaās̄ í bi kaa waazo ñña laabaau jiidau.

Lidi í dasi naane Filipi

11 Hai Torasi bei awa à ló akoi inyi nò gbakā à bò gungūm gò iyi à ya kpe Samotasi. Iju kumae nò à bò Neapolisi.

12 Hai be do kutei à nε à bò Filipi, ilu nlai Masedoni nò à ce ajò minji be. Wee inei Romu ñai à nε iluu.

13 Si ajoi kus̄miu ñoi à fita hai ilu be à bò it̄li ido gò, à bò ku cò mà tengi bii à ya ce kut̄oò í wa be. Njoi à koo à ye tengi bii ine ña à ya ce kut̄oò nò à buba à ce faaji do inaabo gò ña iyi à t̄ot̄oò be.

14 Abo gò í wa be à ya kpoo Lidi, inei Tiatiii, í ya ta ac̄oi fia nkpò nò í ya maa jirima Ilaās̄. Iyi à waa ba ña ide ku fò nò wa de it̄l̄, nò Laf̄εε í c̄l̄ id̄e ku ba ku gbò ide iyi Pòlu wa fò.

15 Abou do inei kpas̄εε ña fei à ce inyi ku dasi nò í t̄oò wa í ni, bii í mà iyi ñ dasi naane nt̄o nt̄o ñai i naa wa i naa i ce baa ajò minji kpas̄εm ña. Nò í mante wa hee à jé nò à koo kpas̄ε be.

Inò piis̄oi Filipi

16 Njoi ajò ññu gò iyi awa à waa bò tengi bii à ya ce kut̄oò, à ko ama inaabo woo ce ice gò iyi í nε inei in̄ōko. Bii inei in̄ōkou í dede sie í ya maa fò ide iyi à na ku cei. Nò laf̄εεε ña à waa ba fia jiiida na irie.

17 Njoi í too awa do Pòlu wa la hee lele wa ni, ine ñau ih̄ε woo ce icei Ilaās̄ ilu gbugbā ñai. À naa ku nyisi ñe kpāai faabai.

18 Bεεbei í ya maa fò ajò fei, hee ideu í caa si Pòlu nò í sinda í s̄s̄ inei in̄ōkoue í ni, do saabui irii Jesu Kirisi ñ ni, fita. Be gbakā ñoi í fita sie.

19 Iyi laf̄εεε ña à mà iyi aña a kaa ba sie fia má, ñoi à mu Pòlu do Silasi à tale ña à b̄oò ña bantuma bi woo kiiti ña.

20 À bɔɔ ɲa si wajui ine ngboi Romu ɲa à ni, ine ɲau ihɛ à waa beje ilu nwai. Zuifu ɲai,

21 nɔ à wasi ku sisi ide gɔ ɲa iyi wooda nwa kù bi ka gbɔ hee ka toɔɛ, awa iyi à je inei Romu ɲa.

22 Nɔi idoi zamaau í kɔ si ɲa. Nɔi ine ngbo ɲau à bɔ ibɔi Pɔlu do Silasi do gbugbã nɔ à ni a cã ɲa do faataa.

23 Iyi à cã ɲa jiida jiida à tã ɲoi à koo à cɔmbo ɲa ile piisɔɔ nɔ à sɔ woo degbe piisɔɔu ku degbe ɲa ku sɔa.

24 Iyi woo degbeu í gbɔ à sɔɔ beɛbe, ɲoi í koo í dasi ɲa hee ilaawai ankãanyii piisɔɔu nɔ í da ɲa si gbɛgbɛkui jli.

25 Zakai idu laja ɲoi Pɔlu do Silasi à waa ce kutɔɔ nɔ à kɔ iri à waa saabuɔ Ilaaɔ. Nɔ inei piisɔɔ ɲa iyi à wa beu à waa de si ɲa itl.

26 Nɔi gbakã ile í yaya do gbugbã hee icui ile piisɔɔu í yaya. Nɔi gambo ɲau fei à cɔ nɔ sесе ɲa iyi à dɔɔ inei piisɔɔ ɲau fei à fũ à cuku.

27 Nɔi gbakã woo degbeu í jli í ba gambo ɲau fei wa cɔ ɲoi í tamaa bei inei piisɔɔ ɲau à sai. Nɔi í nya taakuba wa bi ku kpa araɛ.

28 Amma Pɔlu í la hee lele í ni, maà cea araɛ laalo kãma. Awa fei à wa ihɛ.

29 Nɔi woo degbeu í de fitila í sei í lɔ hee ilaawa bii Pɔlu do Silasi à wau nɔ í gule ɲa do kuyaya.

30 Nɔi í fitaɔ ɲa wa waduude í ni, i suuru ɲa, mii an ce n baɔ faaba.

31 Nɔi à sɔɔ à ni, dasi Jesu Lafɛɛ naane aa ba faaba, awɔ do inei kpasɛɛ ɲa fei.

32 Nɔi à waazooa idei Lafɛɛ Jesu, nɲu do inei kpasɛɛ ɲau fei.

33 Nɔi iduɔ be woo degbeu í gbã ɲa í koo í wiɛ kumɛɛ ɲa ɲau. Nɔ nɲu do ineɛ ɲa fei à ce inyi ku dasi gbakã.

34 Nɔi í gbã Pɔlu do Silasi í bɔɔ ɲa lele bii ileɛ í wa nɔ í na ɲa ije à je. Nɲu do ineɛ ɲa fei, inɔ ɲa í dɔ do bei à dasi Ilaaɔ naane.

35 Iyi iju í má ɲoi ine ngboi Romu ɲa à be polisi ɲa a koo a sɔ woo degbeu ku jɔ ine ɲau.

36 Nɔi woo degbeu í sɔ Pɔlu ideu í ni, ine ngbo ɲa à ni n jɔ ɲe. Na nɲu, i fita í nɛ nɲe sɛɛ.

37 Amma Pɔlu í sɔ polisi ɲau í ni, aawo. À cã wa si bantuma hai a kù ce nwa kiiti, awa mɔ iyi à je inei Romu ɲa nɔ à cɔmbo wa si ile piisɔɔ. Nɔ nsei à bi a nya wa do asii? Kù je beɛbei à ya ce. Í gbe aɲa taka ɲai a naa a nya wa.

38 Nɔi polisi ɲau à koo à sɔ ine ngboi Romu ɲau. Iyi à gbɔ Pɔlu do Silasi inei Romu ɲai ɲoi zigi ɲa í da ntɔ ntɔ.

39 Nɔi à koo à tɔɔ ɲa suuru nɔ à nya ɲa hai ile piisɔɔu à bei à tɔɔ ɲa a fita hai inɔ iluu.

40 Iyi Pɔlu do Silasi à fita hai ile piisɔɔu ɲoi à bɔ kpasɛi Lidi. Iyi à koo à ye kpaasi woo dasi naane ɲau à mu ɲa gbugbã, à bei à nɛ.

17

Pɔlu do Silasi à bɔ Tesalonika

1 Nɔi Pɔlu do Silasi à waa nɛ nɔ à lɔ ilu minji gɔ ɲa iyi à ya kpe Anfipolisi do Apoloni nɔ à to Tesalonika bii Zuifu ɲa à nɛ ile bii à ya ce kutɔɔɔ.

2 Nɔi Pɔlu í bɔ ileu be si bei í nɛ dɔnɛɛ. Nɔ aɲaɔ ɲa à wũa tiai idei Ilaaɔ ajai kuslmi meeta à mɔɔ.

3 Wa sɔ ɲa iyi kù nɛ bei à ce iyi ine iyi Ilaaɔ í cicau kù ye ijuukpã. Á kù nɔ ku jli hai si bale má. Nɔi í sɔ ɲa í ni, Jesuu iyi n̄ wa n sisi nɲe ideɛu ihɛ nɲui í je ine iyi Ilaaɔ í cicau be.

4 Ine nja iyi à de ití sieu ine gò nja à dasi ideu naane, nò à baa anu akā ku ce, nju do Silasi. Beɛbei hai je Zuifu nkɔ mɔ do inaabo ilu iri nja ilu iri nja à ce, aña iyi à mà beɛrei Ilaaɔ.

5 Amma Zuifu nja à dedeò igu ku ja nò à tətəɔ ine nfe nja beɛteke à jò hoya hoya í dede nò aña fei à sei à bɔ Pɔlu do Silasi ku dede kpasɛi Zasɔɔ ku ba a fitaò nja wa si wajui zamaau.

6 Iyi à dede nja a kù ye nja, nò à mu Zasɔɔ do kpaasi woo dasi Jesu naane gò nja à fa nja à bɔð nja bi ine ngboi ilu nja. Nò à wasi ku la à waa ni, ine nja iyi à waa sinda andunya feiu à to wa ihɛ,

7 nò wee Zasɔɔ í jò à sɔ kpasɛe. Aña fei à waa beje woodai ilaalu nlai Romu à waa ni ilaalu gò í wee má iyi à ya kpe Jesu.

8 Njoi ideu í dede idoi zamaau do ine ngboi ilu nja.

9 Njoi à ni Zasɔɔ do kpaasie nja a sã fia si bei wooda í jile a bei à jò nja a ne. Iyi à sã fia nò à jò nja.

Pɔlu do Silasi à bɔ Beree

10 Iyi idu í dù gbakā njoi kpaasi woo dasi naane nja à jò Pɔlu do Silasi à ne Beree. Iyi à to be njoi à bɔ ile bii Zuifu nja à ya ce kutətəɔu.

11 Amma ine nja iyi à wa be nja à lasabu si ideu do laakai í re Zuifu nja iyi à wa Tesalonika. À gba idei Ilaaɔ do inò didɔ. Ajo fei à ya maa cio kukəui ku ba a mà bii í je mii iyi Pɔlu í ya maa sɔ nja ntəi.

12 Nò Zuifu nkɔ í dasi Jesu naane do inaabo Gereki gò nja iyi à je ilu iriu do ineməko nkɔ.

13 Amma Zuifu nja iyi à wa Tesalonika à gbɔ iyi Pɔlu wa waazo idei Ilaaɔ Beree njoi à koo à dede idoi ine nja à fɔ inò nja.

14 Be gbakā njoi kpaasi woo dasi naane nja à bɔð Pɔlu ikpa tenku ku ba ku ne hai be, amma Silasi do Timotee à gbe Beree be.

15 Ine nja iyi à koo à leekia Pɔluu à bɔðei hee Ateni. Njoi Pɔlu í samba nja anu í ni a sɔ Silasi do Timotee a hãmeɛ nju wa nja nja. Nò ine nja à sinda à ne Beree má.

Pɔlu í wa Ateni

16 Waati iyi Pɔlu wa degbe nja Ateni laakaɛ ci ya sũ domi iwɛ í kpɔ si iluu.

17 Na nju, Zuifu nja do Gereki nja iyi à ya maa jirima Ilaaɔ, í ya ba nja faaji ku ce ile bii Zuifu nja à ya ce kutətəɔu. Nò ajo fei, ine nja iyi í ko si bantumai iluu añað nja mɔ à ya maa ce kakəɔ má.

18 Si bei í ya maa ba nja kakəɔ ku ce njoi woo mà gò nja iyi à je inei Epikuri * do Sitosi † nja à bɔ bi tɛɛ à waa baa kakəɔ ku ce. Ine gò nja à ni, woo ce ide nkɔ yoomai ihɛ. Nò ine gò nja mɔ, iyi à gbɔ wa fɔ idei ikui Jesu do kujɛ má à ni, mà iwɛ mmu gò nja wa fãa ya.

19 Njoi à bɔðe iri kuta gò iyi à ya kpe Arepagu, tenji bii ine ngboi ilu nja à ya ce kutətəɔ nja nò à ni, à bi ka gbɔ ide titɔ iyi í waa dabiidò,

20 domi í waa sisi nwa ide titɔ nò à bi ka mà yaasee.

21 Wee inei Ateni nja fei do ine njoo nja iyi à na à buba ilu be à ya so waati nja fei a maa fɔ walakə a gbɔð baauu mii titɔ.

22 Njoi Pɔlu í dede í leeki Arepagu be í sɔ nja í ni, inje inei Ateni nja, n ye iyi idei iwɛ nja wa mu nje ntə ntə.

* 17:18 inei Epikuri nja aña à ya ni, inò didɔ í re mii fei si kuweei amane. † 17:18 inei Sitosi nja aña à ya ni, ine ku jesi mii iyi à naa sie fei.

²³ Waati iyi n̄ wa n dabii si in̄o ilu n̄je n̄ ye mii nkp̄o iyi ì waa t̄ō ŋa. N̄ ye bi kuwee ḡo à k̄o si à ni, tengi ih̄ei à ya t̄ō in̄e iyi a k̄u mà. Nsei in̄e iyi in̄je ì waa t̄ō iyi ì k̄u mà ŋau b̄e, ideei n̄ wa n sisi n̄je.

²⁴ Ilaās, n̄ju iyi í taka andunyau do mii iyi í wa si fei, n̄ju iyi í je Laf̄ei lele do ile, kaa buba si ile iyi amane ŋa à ma do awō n̄ja.

²⁵ Awōi amane kaa ȳk̄o ku muaa nk̄ama, domi k̄u n̄e bukaatai nḡoḡo. N̄ju takaei wa mua amane ŋa kumi do kuwee do mii fei.

²⁶ Hai si in̄e ak̄a iyi í tako í takaui dimi iyi wa te si andunyau ih̄e fei í fita. Hai takoi í jile waati n̄ja do tengi bii aa maa wa.

²⁷ Ilaās í ce bēbēi ku ba a ce kookaaí a maa ded̄ee do kubabii n̄o si kud̄edeu aa ȳō. Amma nt̄o nt̄o Ilaās k̄u j̄l̄o k̄ama nwa ḡo,

²⁸ domi na irīe à n̄e kuwee, n̄o n̄jui í j̄o ara nwa wa n̄e. Woo k̄o tia n̄je ḡo ŋa à ni, awa m̄o amae ŋai.

²⁹ Debēi, si na iyi í j̄o à je amai Ilaās ŋa, k̄u s̄la ka maa ce lasabu ka ni Ilaās í ye bēi iw̄e iyi amane í lasabu í coo ku s̄la do wura wala do isō f̄uf̄u wala do kuta.

³⁰ Ilaās í temuad̄ amane ŋa wo si kumà hai mà n̄ja, amma nsei wa s̄s̄ in̄e ŋa tengi bii à wa fei a naa a kpaasi id̄o n̄ja.

³¹ N̄o í jile ājo si bii in̄e iyi í cicau á kiitiò in̄e andunya ŋa fei n̄o kiitīe deedei á je. N̄o í j̄u t̄a hai si bale ku ba ku nyisi in̄e fei iyi in̄e b̄e á na ku cei.

³² Iyi à gb̄o P̄olu wa f̄ō ideí kuj̄ti iku ŋa hai si bale ŋōi in̄e ḡo ŋa à waa yaakōe. In̄e ḡo ŋa m̄o à ni, à bi faajii ideu b̄e má ājo ḡo.

³³ Ŋōi P̄olu í n̄e í j̄o ŋa.

³⁴ Do n̄ju fei, inem̄k̄o ḡo ŋa à b̄o bi t̄ee à dasi Jesu naane. Si in̄o n̄jai Deni woo ce kiitii Arep̄agu ḡo í wa. Abo ḡo m̄o iyi à ya kpe Damarisi í dasi naane do in̄e ḡo ŋa má.

18

P̄olu í b̄o K̄orenti

¹ Si anyii n̄ju, P̄olu í n̄e hai Ateni b̄e í b̄o K̄orenti.

² Ŋōi í ko Zuifu ḡo b̄e iyi à ya kpe Akilasi, iyi à buu ilei P̄ontu. K̄u kpe tit̄a iyi í naa hai ilei Itali, n̄ju do ab̄oe Pirisila, domi Kolodu ilaalu n̄lai Romu í na wooda í ni Zuifu fei ku fita hai Romu. Ŋōi P̄olu í b̄o ku c̄o ŋa.

³ N̄o í buba ājo ŋa à ce ice ājo domi í ya ce ilei āo bēi āja m̄o à ya ce.

⁴ Ājo kusimi fei í ya b̄o waazo ku ce ile bii Zuifu ŋa à ya ce kut̄ot̄ō. N̄o í ya maa mu n̄ja ide āja do Gēeki ŋau ku ba a dasi Jesu naane.

⁵ Waati iyi Silasi do Tim̄otee à to wa hai ilei Mased̄oni, P̄olu í ya maa ce icei waazoí waati k̄ama fei ku maa s̄s̄ Zuifu ŋau iyi nt̄o nt̄o Jesu í je in̄e iyi Ilaās í cicau.

⁶ Amma à j̄aa n̄o à waa buu, ŋōi í ḡbugb̄a si ŋa irurui ib̄e n̄o í s̄s̄ ŋa í ni, bii ì na ì ce nfe ŋa, í je ideí iri n̄je. K̄u je baam má. Hai n̄nyi an̄ j̄o ŋe n̄ koo n̄ cea hai je Zuifu ŋa waazo.

⁷ Ŋōi í n̄e hai b̄e í b̄o kpas̄eí Titee Zusitu, in̄e iyi í ya maa jirima Ilaās̄u. Ilee wee k̄ak̄o ile bii Zuifu ŋa à ya ce kut̄ot̄ōu í wa.

⁸ Ŋōi Kirisipu in̄e nḡboi iḡbeu í dasi Laf̄e Jesu naane, n̄ju do in̄e kpas̄e ŋa fei. In̄e K̄orenti nkp̄o í gb̄o waazoí P̄olu n̄o āja m̄o à dasi naane, n̄o à dasi ŋa in̄yi.

⁹ Ŋōi Ās̄ Laf̄e í s̄s̄ P̄olu si kuye id̄u í ni, maà ce n̄jo. Hanya í s̄s̄ ŋa, maà coko,

¹⁰ domi n̄ wee do awō. In̄e ḡo kaa ȳk̄o ku lesie awō hee ku ce laalo. S̄s̄ ŋa ideu domi in̄e nkp̄oí wa si iluu ih̄e iyi á je titom.

¹¹ P̄olu í buba ilu b̄e ad̄o ak̄a do bubu n̄o wa k̄o ŋa si ideí Ilaās̄.

12 Waati iyi Galiḵo wa je ilaalu si ilei Geresi, nḵi Zuifu nḵau à ce anu akā à tḵtḵo à gbā Pḵlu à bḵḵe bi ku ce kiiti.

13 À ni, mḵkḵu ihē nḵei wa lele ine nḵa ku ba a tḵo Ilaaḵ si bei wooda nwa kḵ bi.

14 Iyi Pḵlu wa bi ku fḵ ide, nḵi Galiḵo í sḵ nḵa í ni, bii í je ideí kurara walakḵ laalo gḵi í ce an nyi wa n naa n gbḵ ide nḵe.

15 Amma bii í je ideí kakḵḵ nḵai do ideí irii ine nḵa do woodai inḵe taka nḵei, inḵei aa wḵa ndu nḵe. N kaa n je woo kiitii ide dimi beḵe.

16 Nḵi í lele nḵa hai bi ku ce kiituu.

17 Nḵo ine nḵau fei à mu Sḵsiteni ine ngboi igbei Zuifu nḵau à lḵsi ku cāa tengii andei ile bi ku ce kiituu. Amma baai Galiḵo kḵ wa si ideu.

Pḵlu í nyi ikpa Antioḵi

18 Pḵlu í kpḵ Kḵrenti má. Si anyie nḵo í tḵo kpaasi woo dasi naane nḵau sukudḵ nḵo í koo í wa irie Sankeree ku ba ku nyisi iyi í tako í cea Ilaaḵ kuwā do kugbasi wo. Nḵo í lḵ akḵi inyi do Pirisila do Akilasi aḵo à ne ikpa ilei Siri.

19-21 Iyi à to Efḵezu nḵi Pḵlu í lḵ ile bii à ya ce kutḵtḵo nḵo í ba Zuifu nḵau faaji ku ce. Nḵi à tḵḵe ku ce aḵo minji bi tu nḵa, amma kḵ waa je. Iyi wa ne nḵi í sḵ nḵa í ni, bii Ilaaḵ í bi an nyi wa má. Nḵo í jḵ Pirisila do Akilasi be í koo í lḵ akḵi inyi í ne hai Efḵezu.

22 Iyi í to Sezaree, nḵi í kita í bḵ Zeruzalemu í koo í ce inei igbei Jesu nḵa fḵo. Si anyie nḵo í bḵ Antioḵi.

23 Iyi í ce aḵo minji be nḵi í nyi í dasi kpāa má í koo wa dabii si ilei Galati do Firizi wa mua ine nḵa iyi à waa too kpāai Jesu fei gbugbā.

Apolo í bḵ Efḵezu do Kḵrenti

24 Zuifu gḵ iyi à ya kpe Apolo iyi à bi Alesandiri í bḵ Efḵezu. Ilu bisii nḵo í mà tiai ideí Ilaaḵ sāa sāa.

25 Wee í mà kpāai ideí Lafḵe nḵo í ya ce waazoe do himma nḵo í sisi ideí Jesu dee dee. Amma inyi ku dasii Zāa nḵu akāi í mà.

26 Wa ce nḵa waazo do naane ile bii Zuifu nḵa à ya ce kutḵtḵḵu. Nḵi Pirisila do Akilasi à gbḵ waazie nḵo à kpoo ide nḵa à koo à teese à sisiaa yaasei ideí Ilaaḵ dee dee.

27 Si anyie, Apolo í dasi idḵ nḵu ku bḵ ilei Geresi. Nḵo kpaasi woo dasi naane nḵau à muaa gbugbā ku ba ku koo nḵo à cea ine nḵa iyi à waa too kpāai Jesu iyi à wa ilei Geresiu tia ku ba bii í to be a coo cenkā. Waati iyi í to be í sobi woo dasi Jesu naane nḵau jiida jiida na didḵi Ilaaḵ.

28 Nḵo í kāmia Zuifu nḵau do wḵḵḵo si bantuma ku ba a mà iyi aḵa à wa si kurarai nḵo í nyisi nḵa hai si tiai ideí Ilaaḵ iyi Jesu í je ine iyi Ilaaḵ í cicau dim dim.

19

Pḵlu í bḵ Efḵezu

1 Waati iyi Apolo í wa Kḵrenti Pḵlu í too kpāa iyi wa bḵ ikpa iri kuta nḵau nḵo í to Efḵezu. Nḵi í ba ine gḵ nḵa iyi à waa too kpāai Jesu be.

2 Nḵi í bee nḵa í ni, i kḵ ba Hundei Ilaaḵ titā hai waati iyi í dasi naane nḵa? Nḵi à jeaa à ni, aawo. A kḵ gbḵ mà Hundei Ilaaḵ í weḵe mḵm.

3 Nḵi Pḵlu í bee nḵa má í ni, debei, inyi ku dasi yoomai à ce nḵe. Nḵi à jeaa à ni, inyi ku dasii Zāai.

4 Nḵi Pḵlu í sḵ nḵa í ni, ine nḵa iyi à kpaasi idḵ, aḵai Zāa í dasi inyi. Nḵo í sḵ ine nḵa í ni a dasi Jesu naane, nḵu iyi á na ku naa si anyii nḵu.

5 Iyi à gbḵ ideí Pḵluu nḵi à ce inyi ku dasi do irii Lafḵe Jesu.

⁶ Njoi Pɔlu í le nɔ́ awɔ́ si iri nɔ́ Hundeí Pɔ́aá í naa si ɔ́a ɔ́a à waa fɔ́ ide do fee mmu ɔ́a nɔ́ à ce walii.

⁷ Ine ɔ́a à to zakai aɔ́a maateejí.

⁸ Si anyii nɔ́u, Pɔ́lu í bɔ́ ile bii Zuifu ɔ́a à ya ce kutɔ́tɔ́u wa waaɔ́o ideí bommai Pɔ́aá do naane nɔ́ í ce beɛbe zakai cukpa meeta, nɔ́ aɔ́a ɔ́a à wasi ku busi nje nɔ́ í wasi ku lele ɔ́a ku ba a dasi naane.

⁹ Amma ine ɔ́o ɔ́a à lele idɔ́ nɔ́a à kɔ́ ku dasi naane, nɔ́ à nyi à waa fɔ́ ide laalo má si kpáai ideí Lafɛe si wajui zamaau. Na ɔ́a í jò Pɔ́lu í tekee hai bi tu ɔ́a, nɔ́u do ine ɔ́a iyi à waa too kpáai Jesuu. Í ya maa kɔ́ ɔ́a si cio aɔ́o fei si ile cioí Tianusi.

¹⁰ Beɛbei à ce adɔ́ minji hee ine ɔ́a iyi à wa ileí Azii fei, hai Zuifu ɔ́a do hai je Zuifu ɔ́a, à gbɔ́o ideí Lafɛe Jesu.

Idei ama inemakoi Seva ɔ́a

¹¹ Pɔ́aá í mua Pɔ́lu gbugbá ku ceò maamaake nla ɔ́a.

¹² Na ɔ́a í jò jaee iyi í lu araee fei, bii à so à lea bɔ́o ɔ́a si ara à ya ba irii. Ine ɔ́a mɔ́ iyi à ne ineí inɔ́ko ɔ́a, bii à lu ɔ́aò, ineí inɔ́ko ɔ́a à ya fitai.

¹³⁻¹⁴ Zuifu ɔ́o ɔ́a à ya maa dabii bii fei a maa nya ineí inɔ́koí ine ɔ́a. Si inɔ́ nɔ́a ɔ́o ɔ́o nɔ́a ɔ́a à dasi idɔ́ a kpe irii Lafɛe Jesu a nɔ́aò ineí inɔ́koí ine ɔ́o. Zuifu ine nɔ́boi woo weei Pɔ́aá ɔ́o iyi à ya kpe Seva, ama inemakɔ́ meejee ɔ́a à waa bi a ce beɛbe. Aɔ́o nɔ́u ɔ́o à sɔ́ ineí inɔ́koí ine ɔ́o ɔ́a à ni, do irii Jesu iyi Pɔ́lu wa waaɔ́o, fita.

¹⁵ Amma ineí inɔ́koí ineɛu í ni, ò mà Jesu nɔ́ ò mà Pɔ́lu, amma yooi inje mɔ́ ò je.

¹⁶ Njoi makɔ́ iyi í ne ineí inɔ́kou í fo í bata ɔ́a nɔ́ í kámia ɔ́a í cã ɔ́a í mee ɔ́a ntɔ́ ntɔ́ hee aɔ́a fei à sa hai kpasɛe basl.

¹⁷ Njoi ineí Efezu ɔ́a hai Zuifu do Gereki ɔ́a fei à gbɔ́o ideu, nɔ́ njo í mu ɔ́a, nɔ́ irii Lafɛe Jesu í ne beere ntɔ́ ntɔ́.

¹⁸ Njoi woo dasi Jesu naane nkɔ́o í naa í tuuba si bantuma. À fɔ́ mii iyi aɔ́a à ya ce wo.

¹⁹ Ine ɔ́a iyi à ya tako a maa ce dobu dobu wo aɔ́a nkɔ́o nkɔ́o à naaò tia nɔ́a ɔ́a iyi à ya maa ceò dobu dobuu wa à naa à joo si wajui zamaa. Ine ɔ́o í ce dooai fiai tia ɔ́a, nɔ́ à ba wee jiaee í to zakai kpekele dubu ciitaa*.

²⁰ Beɛbei gbugbái Aɔ́ Lafɛe í jò ideí Jesu wa fangaa bii fei do gbugbá.

Ijai Efezu

²¹ Iyi nɔ́u ɔ́a í ce í tã, ɔ́a Pɔ́lu í dasi idɔ́ nɔ́u ku too do ileí Masedoni do si ileí Gereɔ́si nɔ́u ku bɔ́ Zeruzalemu. Í ni bii nɔ́u í to be, tilasii nɔ́u ku bɔ́ Romu mɔ́.

²² Njoi í be Timotee do Erasitu, aɔ́a iyi à waa sobie si iceu, ikpa Masedoni, amma nɔ́u takaa í kpe keeke má ileí Azii be.

²³ Waati beɛbe wahala nla ɔ́o í dede Efezu be na kpáai ideí Jesu.

²⁴ Gbede woo cã iso fufu ɔ́o í wa be à ya kpoo Demetiusi. Í ya ce mii ɔ́o ɔ́a iyi à jò ileí iwɛe nɔ́a Aritemi. † Nɔ́ woo ce ice dimi beɛbe ɔ́a fei à ya ba si amanií jiida.

²⁵ Njoi í tɔ́tɔ́ woo ce icee ɔ́a do gbede mmue ɔ́o ɔ́a má í ni, í kù mà ɔ́a iyi si iceu ihɛi à waa ba si amani?

²⁶ Inje taka nje ò waa yoo ɔ́a, ò nɔ́ ò waa gbɔ́ ɔ́a mii iyi Pɔ́lu wa ce. Wa ni kù je iwɛe ɔ́a iyi amane ɔ́a à ce do awɔ́ nɔ́aí aa tɔ́o. Nɔ́ í yokɔ́ í kámia ine nkɔ́o nkɔ́o, kù nɔ́ kù je baa Efezu ihɛe nɔ́u akã, do si ilu nkɔ́oí ileí Azii feii.

* **19:19 kpekele dubu ciitaa** fiai tia ɔ́a iyi à fáa à yokɔ́ ku to fia iyi aa sãa woo ce ice zakai adɔ́ cijeò fɛɛwa si waati nɔ́a. † **19:24 iwɛe nɔ́a Aritemi** iwɛu ihɛe inaaboí.

²⁷ Á na ku jò ice nwa ku ba iri sãmi. Si anyie á nyi ku jò à kaa saalu baa ilei iwē nwa Aritemi, nò beere nlae á na ku tã, iwē iyi inei Azii ña do inei andunya fei wa tɔɔ.

²⁸ Iyi à gbɔ ideu ñoi idɔ ñña í kɔ, nò à wasi ku dɔ anu hee lele à waa ni, Aritemi nwa í la.

²⁹ Ñoi hoya hoya í dede si iluu fei nò do anu akã ine ña à fɔ à bata Gayusi do Aritaaki à mu ña à bɔð ña bii à ya ceiu. Ine ñau inei Masedoni ñai, anjai à waa si Pɔlu si iseenɛu. Nò ine nkɔ í sei í bɔ be.

³⁰ Pɔlu wa bi ku bɔ bi zamaau amma kpaasi woo too kpãai Jesu ñau à kɔ.

³¹ Nò hee do akawei ile be ña gɔgɔ ña iyi à je kpaasie ñau anja mɔ à be ama wa à ni à koo a tɔɔe suuru ku maà naa ile be.

³² Ile bei anja fei à waa dɔ anu à wasi ku fɔ ide ñña ikã ikã. Ine nkɔ ñña kù mà na mii í ce à tɔtɔ be mòm.

³³ Ñoi Zuifu gɔ ña à sisia Alesandu yaasei ideu nò à tale sie wajui zamaau. Ñoi Alesandu í ni a coko do awɔ nò wa bi ku sɔ ña ideu do yaasee.

³⁴ Amma waati iyi à mà iyi ññu mɔ Zuifui, anja fei à wasi ku dɔ anu hee zakai isɔ minji à waa ni, Aritemi nwa í la.

³⁵ Si anyie ñoi woo kɔ tiaí ilu ññau í jò à coko nò í ni, ine inei Efɛɛzu ña, yooi kù mà iyi ilu nwai ilei Aritemi ilu beereu í wa, awai à nò à waa ceaa ice. Nò í mà ña hai lelei mii iyi í jɔɔu í cuku wa.

³⁶ Ine gɔ kaa yɔkɔ ku jã ideu. Na ññu, i mu ara ññe ña i maà ce ngɔgɔ do saasa.

³⁷ Ine ña iyi í naaɔ wa nsei ñau ihē ña a kù ce ilei mii ndii ilei iwē nwa ña a kù nò a kù fɔ laalɔe.

³⁸ Na ññu, bii Demetiusi do gbɛde ña iyi à wa bi tee ñau à ne ide gɔ do ine gɔi à jile aɔ ña iyi à ya ce kiiti do woo ce kiiti ña, í jò ña a ce ide ñña be.

³⁹ Nò bii í ne ide gɔ si antae má ña, aa yɔkɔ í wũae bi ine ngboi woo ce kiiti ña.

⁴⁰ Aa yɔkɔ a ye taale nwa a ni awai à dede ija si idei nnyiu ihē domi kù ne yaase. Bei à bee wa yaasei ideu a kaa ka ba iyi aa ka fɔ mòm.

⁴¹ Iyi í fɔ beere í tã ñoi í jò zamaau í fangaa.

20

Pɔlu í bɔ Masedoni do Gereɛsi

¹ Iyi hoya hoyau í leeki ñoi Pɔlu í tɔtɔ ine ña iyi à waa too kpãai Jesu ñau í mu ñña gbughã nò í tɔ ña sukudɔ í bei í ne ilei Masedoni.

² Í dabii si ileu fei í mua ine ña iyi à waa too kpãai Jesu ña gbughã ntɔ ntɔ, í bei í to ilei Gereɛsi

³ Í ce be cukpa meeta. Waati iyi wa bi akɔi inyi ku lɔ ku bɔ ilei Siri ñoi í gbɔ iyi Zuifu ña à waa de ññu ku kpa. Na ññu, í dasi idɔ ññu ku too do ikpa Masedoni má.

⁴ Ine ña iyi à suu si iseenɛu wee, Sopatee amai Pirusi inei Beree, do Aritaaki do Sikundusi inei Tesalonika ña, do Gayusi inei Dɛɛbu, do Timotee do Tisiki do Torofimu, inei ilei Azii ña.

⁵ Anjai à cua à koo à degbe wa Torasi.

⁶ Iyi awa taka nwa à je jingauí Pɛe hai ne lefeeu à tã à koo à lɔ akɔi inyi Filipi be. Nò si iseenɛu nwau si aɔ miusia à koo à ba ña Torasi nò à ce aɔ meeje be.

Pɔlu í ce waazo Torasi

⁷ Ñoi aɔ sintei azuma aleu awa à tɔtɔ à waa je ijei Lafɛe, ñoi Pɔlu í wasi ku cea ine ñau waazo. Bii iju í máí Pɔlu á ne. Ñoi í jò waazoɔu í sɔ hee í to idú laja.

⁸ Wee fitila í kpɔ lelei ile kukpeke bii à tɔtɔu.

⁹ Njoi awaasũ gɔ wa buba si ferenti be à ya kpoo Etiki. Si bei waazoi Pɔlu í sɔ njai í siiko hee í na í sí njoo nɔ í cuku wa ile hai lelei ile kukpeke metasiau. Iyi à koo à dede à ba wee í ku.

¹⁰ Njoi Pɔlu í kita wa nɔ í bate í soo í ni, i maà ce njo ña, hundee í wee.

¹¹ Iyi Pɔlu í gũ lelei ileu má í so pɛe í bububue nɔ añað ña à je, nɔ í lɔsi ku waazo má hee iju í máu í bei í nɛ.

¹² Amma à bɔðe Etiki iyi í nya í cuku wau kpasɛ baani nɔ inɔi aña fei í dɔ jiida jiida.

Hai Torasi Pɔlu í bɔ Miletu

¹³ Awa à koo à lɔ akoi inyi à cua à bɔ Asosi. Tengi bei Pɔlu á na ku ba wa nɔ ka soo. Beɛbei í bi si na iyi í jɔ wa bi ku koo do ise.

¹⁴ Iyi í naa í ba wa Asosi, hai bei í lɔ akoi inyi awað ña à bɔ Mitileni.

¹⁵ Njoi à nɛ hai be nɔ iju kumáe à to gungum gɔ iyi à ya kpe Kio. Iju kumá mmue nɔ à to gungum mmu gɔ iyi à ya kpe Samosi, njoi ajo metasiae à to Miletu.

¹⁶ Wee Pɔlu í dasi idɔ nñu ku maà leekí Efɛezu ku ba waati ku maà lɔ nñu si ilei Azii. Wa ce kookaai fei ku ba nñu ku to Zeruzalemu na jingauí Pantikotu.

Pɔlu wa tɔɔ ine ngboi Efɛzu ñau sukudɔ

¹⁷ Njoi hai Miletu Pɔlu í be ama Efɛezu í ni a kpe ine ngboi igbei inɛi Jesu ñau wa a naa a ba nñu be.

¹⁸ Iyi ine ñau à to wa bi tɛɛ njoi í sɔ ña í ni, inɛ taka nñe ì mà ña bei ñ je kuwɛem waati iyi ñ wa si anini nñe hai ajo sinte iyi ñ naa si ilei Azii.

¹⁹ Ñ ce icei Lafɛɛ Jesu do ara ku kaye do cikāaju ajo, ñ nɔ ñ ye wahala si na iyi í jɔ Zuifu ñau à leekí si aña a kparam.

²⁰ Inɛ taka nñe ì mà mii ña iyi á ce nñe aranfāani, n kù singa nñe kāmae. Amma ñ sɔ ñe ntɔ fei nɔ ñ kɔ ñe si cio si bantuma do si kpasɛ nñe ña.

²¹ Ñ sɔ Zuifu ña do hai je Zuifu ña a naa a kpaasi idɔ ña a sinda si Ilaaɔ a dasi Lafɛɛ nwa Jesu naane.

²² Nɔ wee beɛbei má, Hundei Ilaaɔ wa tilasiim n bɔ Zeruzalemu, nɔ n kù mà mii iyi á koo bam be.

²³ Amu de ñ mà si ilu fei Hundei Ilaaɔ wa sɔm iyi piisɔɔ ku ce do ijuukpā wa degbem.

²⁴ Amma kuwɛem kù je ngɔgɔ bi tom, n kù nɔ n kù wa saalue, amu de n ba n tambɔ icem iyi Jesu Lafɛɛ í dasim n ce. Iceu nñui í je n sisi laabaau jiidai didɔ iyi Ilaaɔ í ce nwa.

²⁵ Inɛ iyi ñ dabii ñ wa n waazo ideí bommai Ilaaɔ si aninii nñeu fei, nsei ñ mà iyi í kaa yem má ña.

²⁶ Na njoi í ce ñ wa n sɔ ñe si bantuma hai nnyi, bii ine gɔ nñe í na í ce nfe kù je ideí irim,

²⁷ domi ñ sisi nñe ide iyi Ilaaɔ í jile fei n kù singa nñe gɔgɔɛ.

²⁸ I mu ara nñe ku sɔa, nɔ i ya maa degbe ine ña iyi Hundei Ilaaɔ í da nñe si awɔ fei, aña iyi à je igbei inɛi Lafɛɛ Jesu ña iyi nñu takae í ya do nñe.

²⁹ Ñ mà do anyim amane ña aa naa si anini nñe bei injai sako í ya naa si angudā ña, a kaa nɔ a jɔ ñe.

³⁰ Nɔ baa hai si inɔ nñe ine gɔ ña aa kpaasi ntɔu ku ba ku je ibo nɔ aa wa inyii itfi woo dasi Jesu naane ñau a jɔð mɔcɔ ña.

³¹ Na nñu, i wɔ njoo ña. I ye gigi ña bei amu takam ñ ce adɔ meteta bi tu ñe Efɛezu be wo nɔ ñ kɔ ñe akā akā aleð daakɔ do cikāaju ña.

³² Nsei ñ so nje ñ wa n daa Ilaaḍ si awḍ nḍ ñ wa n da nne ideide didḍe si awḍ. Nñui á yḗkḗ ku mu nne gbugbā nḍ ku mu nne tubu iyi í jileá ine nja iyi í cica a je tee fei.

³³ Waati iyi ñ wa bi tu nje, inje taka nne ñ mà nja iyi n kù ne kḗdeei isḗ fūfūi ine gḗ hee má je wura wala íbḗe.

³⁴ Ì nḍ ñ mà nja iyi ñ ya n ce icei do awḗm n bei n ba bukaatai mii nja iyi ñ bi fei, amu do ine nja iyi à waa toom.

³⁵ N nyisi nje si mii fei iyi á sīa í ce ice beebe nja í ya sobiḗ hai ne gbugbā nja nḍ í ye gígii ideide Jesu Lafēe iyi í ni, woo ce amua í ne inḗ didḗ í re ine iyi wa gba amua.

³⁶ Iyi Pḗlu í fḗ beebe í tā nḗi í gule aḗaḗ nja fei nḍ à ce kutḗ.

³⁷ Nḗi aḗa fei à kpata nḍ à yáa à tḗe sukudḗ do kubi

³⁸ à bei à suu hee bi akḗi inyi. Aḗa fei à wḗeḗ inḗ ku foi si na iyi í jḗ í ni a kaa na a ye nḗu má.

21

Pḗlu í bḗ Zeruzalemu

¹ Iyi à tḗ nja sukudḗ nḗi awaḗ Pḗlu à koo à lḗ akḗi inyi à ne suusu à bḗ gungum gḗ iyi à ya kpe Kosi, iju kumae nḍ à to gungum mmu gḗ iyi à ya kpe Rodu. Hai be má nḍ à bḗ Patara.

² Bei à ba akḗi inyi iyi wa bḗ ikpa ilei Fenisi nḍ à lḗ à ne.

³ Nḗi à ye gungum gḗ iyi à ya kpe Sipu, à dalee do ikpa awḗ canga nḍ à bḗ ikpa ilei Siri. Nḗi à to Tii bii akḗi inyi á kita asoe.

⁴ Ilu bei à ye ine gḗ nja iyi à waa too kpāi Jesu nḍ à ce aḗo meeje bi tu nja be. Nḗi Hundeide Ilaaḍ í jḗ à sḗ Pḗlu à ni ku maà bḗ Zeruzalemu.

⁵ Amma iyi aḗi kune nwa í to à nyi bi akḗu má. Aḗa fei do abo nḗa nja do ama nḗa nja à naa à leekḗ nwa hai iluu. Awa fei à gule itii tenkuu nḍ à ce kutḗ.

⁶ Iyi à tḗ nje sukudḗ à tā awa à lḗ akḗi inyi à ne, nḗi aḗa mḗ à ne à nyi kpasē nḗa nja.

⁷ Hai Tii à dasi kpāa má nḍ à to Tolemasi. Bei à kita hai si akḗi inyi nḍ à koo à ce kpaasi woo dasi Jesu naane nja fḗ nḍ à sū be idū akā.

⁸ Iju kumáe nḍ à ne à bḗ Sezaree. Nḗi à koo à sḗ kpasēi Filippu woo waazou, nḗu iyi wa je ine akāi amanee meeje nja iyi à cica wo si ilui Zeruzalemu.

⁹ Mḗkou í ne mudēe mee gḗ nja iyi à kù má mḗkḗ, walii nja.

¹⁰ Iyi à ce aḗo minji be walii gḗ iyi à ya kpe Agabusi í naa be hai ilei Zudee.

¹¹ Í naa bi tu wa nḍ í so santiikii Pḗlu í dḗḗ isee nja do awḗe nja nḍ í ni, ide iyi Hundeide Ilaaḍ wa fḗ wee. Ine iyi í ne santiikiu ihē be ihēi Zuifu nja iyi à wa Zeruzalemu aa dḗu nḍ a daa dimi mmu nja si awḗ.

¹² Iyi awa do inei Sezaree nja iyi à wa be à gbḗ ideu, nḗi à wasi ku tḗ Pḗlu ku maà bḗ Zeruzalemu má.

¹³ Amma í ni, na mii í ce ñ waa kpata beebe nja ñ waa ganji wḗkḗm nja. Ñ tā sḗlu n ku na irii icei Lafēe Jesu Zeruzalemu be, kù je ku dī nḗu akā.

¹⁴ Iyi à ye kù gbḗ ide nwa, à coko nḍ à ni, Aḗ Lafēe ku ce idḗbie.

¹⁵ Si anyii nḗu nḍ à dede à ce sḗlu à waa bḗ Zeruzalemu.

¹⁶ Nḗi si inḗi ine nja iyi à waa too kpāi Jesu nja, ine gḗ nja à dede hai Sezaree be à si wa, nḍ à bḗḗ wa hee kpasēi Nasḗ inḗi Sipu bii aa ka sḗu. Mḗkou í dasi Jesu naane í kpe.

Pḗlu í bḗ Zaaki ku cḗ

17 Iyi à to Zeruzalemu be n̄oi kpaasi woo dasi Jesu naane n̄a à gba wa do ino did̄s.

18 Iju kumáe n̄oi awaò Pòlu n̄a à b̄o bi Zaaki n̄o ine ngboi igbei Jesu n̄au fei à t̄òt̄ò be.

19 N̄oi Pòlu í ce n̄a f̄ò n̄o í sisi n̄n̄a mii n̄a iyi Ilaās í ce akā akā si gāmei hai je Zuifu n̄a na ice iyi n̄n̄u í ce.

20 Iyi à gb̄o idee n̄oi à saabu Ilaās. N̄oi à s̄o Pòlu à ni, kpaasi n̄wa, ì gb̄o? Zuifu nk̄p̄o nk̄p̄oi í dasi Jesu naane n̄o n̄n̄a fei à waa too woodai Moizi do himma.

21 Amma ine n̄a à m̄áe ide à ni ì waa s̄o Zuifu n̄a iyi à wa bi dimi mmu n̄a a j̄ò woodai Moiziu do dedembai bala n̄wa n̄a, n̄o a maà ya dasi ama n̄n̄a n̄a banḡo.

22 Debei, beirei aa ka ce. Kù ne sika k̄ama ine n̄a aa mà iyi ì to wa ilu ih̄e.

23 Na n̄n̄u, ce iyi aa ka s̄e. Amane mee go n̄a à wa ih̄e iyi à cea Ilaās kuwā*.

24 Kooò n̄a n̄o ñ̄e fei í ce buki iyi á j̄ò ì má n̄a, n̄o ì s̄i fiati iri ku wa n̄n̄a. N̄n̄ui á j̄ò ine fei ku mà mii iyi à gb̄o na irīe kù je n̄to, amma aa ye iyi aw̄o takae ì waa too woodai Moizi.

25 Amma iyi í je ti dimi mmu woo dasi Jesu naane n̄a, awa à k̄o tia à samba n̄n̄a si na iyi í j̄ò à ȳòo iyi í s̄ia ka j̄ile n̄n̄a wooda ka ni a maà ya je ijei kuwee n̄o a maà ya n̄o kpaai ñ̄n̄a n̄o a maà ya n̄o ñ̄n̄a jifa n̄o a maà ya t̄òt̄ò s̄e hai ce ab̄òd̄s.

26 Iju kumáe n̄o Pòlu í kooò ine n̄au n̄o à ce buki iyi á j̄ò a má. Si anyie Pòlu í l̄o bantumai kpas̄ei Ilaās í koo í s̄o woo weei Ilaās n̄au ājo iyi buki ñ̄n̄a á k̄s, ājo n̄n̄u bei a cea ñ̄n̄a kuwee akā akā.

À mu Pòlu kpas̄ei Ilaās

27 Iyi ājo meejeu wa t̄a n̄oi Zuifu n̄a iyi à naa hai ilei Azii à ye Pòlu kpas̄ei Ilaās be. N̄oi à dede id̄oi zamaau fei n̄o à muu.

28 À d̄s̄ anu à waa ni, ñ̄e inei Izireli n̄a, í faaba. M̄òk̄o ih̄e í ya maa b̄o bii fei ku maa k̄o ine fei si cio ku maa f̄ò taalei inei Izireli n̄a do woodai Moizi do kpas̄ei Ilaās ih̄e. Wee í naaò dimi mmu go n̄a wa si kpas̄e ih̄e má, n̄o í dasi ile kumáú riisi.

29 À f̄o bēebei si na iyi í j̄ò à tako à ye Torofimu inei Efeezuu, n̄n̄u do Pòlu si iluu, n̄o à tamaa bei Pòlu í naae wa kpas̄ei Ilaās bei.

30 N̄o ine n̄a à c̄a bii bii si iluu fei. N̄oi ine n̄a à sei à wasi ku naa hai bii fei, n̄o à mu Pòlu à faa à fitae wa hai bantumai kpas̄e. Be gbakā à c̄imbo gambo n̄au.

31 Waati iyi à waa bi a kpaai n̄oi ine ngboi iḡūi Romu í gb̄o iyi hoya hoya í dede si ilui Zeruzalemu fei.

32 N̄oi gbakā í so sooge go n̄a do ine ngboi sooge go n̄a má n̄o í sei í b̄ò n̄a bi zamaau. Iyi zamaau í ye n̄n̄u do sooge n̄au, n̄oi à j̄ò Pòlu ku c̄a.

33 N̄oi ine ngboi iḡūi í b̄o bi Pòlu í muu n̄o í ni a d̄ūu do sese minji. N̄o í bee n̄a í ni, yooi. Mii í ce.

34 Amma si zamaau ine go n̄a à waa la do ide akā, ine go n̄a m̄o do ide mmu hee í j̄ò ine ngboi iḡūi kù ȳak̄o ku mà n̄tōi ideu na wakatau. Na n̄oi í ce í ni a b̄ò Pòlu bii kuwai sooge n̄a.

35 Iyi à toò Pòlu hai bii à ya ḡū a b̄ò in̄o ileu, n̄oi sooge n̄au à soo lele na kugaabui zamaau,

36 domi ine n̄au fei à waa too n̄a à waa laò à waa ni, í kpaai.

Pòlu wa k̄ò arae

* 21:23 à cea Ilaās kuwā Si waati n̄n̄a, bii ine í cea Ilaās kuwā, kù ne kp̄ai ku wa irie. Amma bii kuwā í k̄s, waati n̄n̄u à wa irie, n̄o ku ce kuwee n̄a.

37 Si bei à waa bi a lɔ̀ɔ̀ Pɔ̀lu inɔ̀ ileu, nɔ̀i í bee inɛ ngboi igũu í ni, aa yɔ̀ɔ̀daam n fɔ̀ ide gɔ̀? Amma inɛ ngbou í beee í ni, asee í waa gbɔ̀ Gereki mɔ̀m?

38 Debei, i kù je inɛi Ezibiti iyi si ajɔ̀ gbeejiu ihɛ́ í bi ku keke ilaaluu nɔ̀ í tɔ̀tɔ̀ woo kpa inɛ nja anja dubu mee í bɔ̀ɔ̀ nja si gɔ̀babuau?

39 Nɔ̀i Pɔ̀lu í jɛaa í ni, amuu Zuifui. Amuu amaalui si ilu gɔ̀ iyi í nya iri. À bim ni Tarusi si ilei Silisi. Ñ wa n tɔ̀ɔ̀ei, jò n ba inɛ nja ide ku fɔ̀.

40 Nɔ̀ inɛ ngboi igũu í muaa kpáa. Nɔ̀i Pɔ̀lu wa leeki bi ku gũ ku lɔ̀ɔ̀ inɔ̀ ileu í ni zamaau ku koko do awɔ̀. Nɔ̀i anja fei à koko cau. Nɔ̀ Pɔ̀lu wa sɔ̀ nja ide do feei Ebee.

22

1 Í ni, inɛ kpaasim nja do baam nja, i gbɔ̀ iyi ñ ne ku sɔ̀ nje n kɔ̀ɔ̀ aram.

2 Iyi à gbɔ̀ wa ba anja ide ku fɔ̀ do feei Ebee nɔ̀i à mu ara nja sɛ́e í re baa bei à tako à mu ara nja wo. Nɔ̀i Pɔ̀lu í sɔ̀ nja í ni,

3 amuu Zuifui, à bim nii Tarusi si ilei Silisi, amma Zeruzalemu ihɛ́i à bíim. Gamalieli í kɔ̀m si cio, nɔ̀nɔ̀i í kɔ̀m si woodai bala nwa nja sáa sáa, nɔ̀ ñ ne himma si icei Ilaaɔ̀ si bei inɛ fei í wɛɛ̀ɔ̀ nnyi nja.

4 Ñ kpá woo too kpáai Jesu nja iju jiiida jiiida hee ñ kpa gɔ̀gɔ̀ nja. Ñ mu inɛmɔ̀kɔ̀ nja do inaaɔ̀ nja ñ ñi nja ñ dasi nja piisɔ̀.

5 Woo wee nlaɪ Ilaaɔ̀u do igbei inɛ ngbo nja fei aa yɔ̀kɔ̀ a je sɛɛdam. Hai si awɔ̀ nɔ̀nɔ̀i ñ gba tia iyi à kɔ̀a Zuifu kpaasi nja iyi à wa Damasi. Nɔ̀ ñ bɔ̀ be ku ba n mu woo dasi Jesu naane nja iyi à wa beu n ñi nja nɔ̀ n naaɔ̀ nja wa Zeruzalemu n jò a kpá nja iju.

Pɔ̀lu wa sɔ̀ nja bei nɔ̀i í kpaasi ido

(Cɔ̀ IWB 9:1-19; 26:12-18)

6 Nɔ̀i Pɔ̀lu í sɔ̀ nja má í ni, si bei ñ wa n koo ñ maai Damasi zakai dasáu, si kpáau gbaká nɔ̀i inya kumá nla gɔ̀ í naa sim hai lele í bíim piu.

7 Nɔ̀i ñ cuku ile nɔ̀ ñ gbɔ̀ ide ku fɔ̀ gɔ̀ wa kpem wa ni, Sɔ̀lu, Sɔ̀lu, na mii í ce í waa kpám iju.

8 Nɔ̀i ñ bee ñ ni, awɔ̀i yoo Lafɛ́e. Nɔ̀i í ni, amui Jesu inɛi Nazareti, amu iyi í ya maai kpá ijuu.

9 Inɛ nja iyi à waa toom nja à ye inya kumáu amma a kù gbɔ̀ imui inɛ iyi wa bam ide ku fɔ̀u.

10 Nɔ̀ ñ beee ñ ni, Lafɛ́e, beirei an ce. Nɔ̀i í ni, dede i bɔ̀ Damasi. Bei aa sɔ̀e mii iyi Ilaaɔ̀ í bi í ce fei.

11 Kulai inya kumáu í jò ñ feɛju. Na nɔ̀i, kpaasim nja à mu awɔ̀m nii à toò Damasi.

12 Wee mɔ̀kɔ̀ gɔ̀ í wa be à ya kpoo Ananiasi, í mà beɛɛi Ilaaɔ̀ nɔ̀ wa too woodai Moizi. Zuifu nja iyi à wa ilu be fei à waa je sɛɛda jiiidae.

13 Nɔ̀i í naa bi tom nɔ̀ í ni, Sɔ̀lu kpaasim, ye ilu. Tengɪ be gbaká ijum í cɪ nɔ̀ ñ yɔ̀.

14 Nɔ̀ í ni má, Ilaaɔ̀ Lafɛ́ei bala nwa nja í cicae ku ba í mà idɔ̀ɔ̀bie nɔ̀ í ye Jesu Inɛ Dee deeu, nɔ̀ í gbɔ̀ idei geɛe.

15 Awɔ̀i aa je sɛɛdae í sɔ̀ inɛ fei mii iyi í ye do iyi í gbɔ̀.

16 Nsei, maà jò ku kpe má. Dede i kpe irii Aɔ̀ Lafɛ́e, í jò a dasiɔ̀ inyi ku ba í we í má hai si dulum deɛ nja.

Pɔ̀lu wa sisi bei Lafɛ́e í be nɔ̀i bi dimi mmu nja

17 Pɔ̀lu í ni má, iyi ñ nyi Zeruzalemu nɔ̀i ajɔ̀ nɔ̀i gɔ̀ ñ wa n ce kutɔ̀ kpaɛ́i Ilaaɔ̀ nɔ̀ ñ ce kuye.

18 Si kuyem nou n ye Lafɛɛ Jesu nɔ́ í sɔ́m í ni n ce ríya n fita hai Zeruzalemu domi ine nɔ́u a kaa gba ide iyi n wa n sisi na irii nɔ́u.

19 Nɔ́ n ni, Lafɛɛ, ngu nɔ́ à mà sãa sãa iyi n ya n bɔ́ ile bii à ya ce kutɔ́tɔ́ nɔ́ n mu ine nɔ́u iyi à dasiɛ naane n cã nɔ́ n nɔ́ n dasi nɔ́u piisɔ́.

20 Nɔ́ à mà si aɔ́ iyi à kpa Etieni woo je seɛdaɛ, amu takam n wa be n jesi a kpaɔ. Amui n cɔ́a ine nɔ́u iyi à kpaɔ nɔ́u jine nɔ́u mɔ́m.

21 Amma í sɔ́m í ni n koo, domi hee jiji bi dimi mmu nɔ́u nɔ́u á bɛm.

Pɔ́lu do ine ngboi igũi Romu

22 Ine nɔ́u à waa desi idei Pɔ́lu itl hee í fɔ́ ide nɔ́u bɛ. Amma waati iyi à gbɔ́ í ni Ilaaɔ́ í bɛ nɔ́u bi dimi mmu nɔ́u, nɔ́u nɔ́u fei à bɔ́si ku dɔ́ anu à waa ni, í kpaɔ. Dimii lafɛɛ kù sɛa ku maa weɛ.

23 Idɔ́kɔ́ nɔ́u í jɔ́ à waa dɔ́ anu nɔ́ à bɔ́ ibɔ́ nɔ́u nɔ́u à nyɔ́, nɔ́ à waa dede iruru lele.

24 Nɔ́u ine ngboi igũi Romuu í ni a bɔ́ɔ́ Pɔ́lu inɔ́ ile nɔ́ a teaa kɔ́tɔ́ ku ba ku fɔ́ ntɔ́. Í ni bɛɛbei si na iyi í jɔ́ wa bi ku mà na mii í jɔ́ zamaaɔ́ wa dɔ́ sie anu.

25 Iyi à dɛ́ Pɔ́lu à waa bi a cãa nɔ́u í bee ine ngboi sooge nɔ́u iyi í wa beu í ni, ì ne kpaɔ à cã inei Romu titã í bei í ceaa kiiti?

26 Iyi ine ngboi sooge nɔ́u í gbɔ́ ideu í koo í sɔ́ ine ngboi igũu í ni, beirei aa ce. Mɔ́kɔ́u inei Romui.

27 Nɔ́u ine ngboi igũu í naa bi Pɔ́lu í beɛ í ni, awɔ́u inei Romui? Nɔ́ Pɔ́lu í ni, oo.

28 Nɔ́u ine ngboi igũu í ni, amu n sã fiã jiiã jiiã n bei n jɛɔ́ inei Romu. Nɔ́u Pɔ́lu í jɛaa í ni, amu, bɛɛbei à bím.

29 Nɔ́u gbakã ine nɔ́u iyi à waa bi a cãa à jɔ́, domi nɔ́u í mu baa ine ngboi igũu takæ do iyi í gbɔ́ Pɔ́lu takæ inei Romui nɔ́ weɛ nɔ́u í jɔ́ à dũu do sesee wo.

À bɔ́ɔ́ Pɔ́lu bi igbei woo kiiti nɔ́u

30 Ine ngboi igũu í bi nɔ́u ku mà kam kam mii iyi í jɔ́ Zuifu nɔ́u à waa ye taalei Pɔ́lu. Na nɔ́u í jɔ́ iju kumáɛ í jɔ́ à fũu, nɔ́ í ni ine ngboi woo weɛ Ilaaɔ́ nɔ́u do igbei woo kiiti nɔ́u fei a tɔ́tɔ́ wa. Nɔ́ í bɔ́ɔ́ Pɔ́lu waju nɔ́u.

23

1 Pɔ́lu í kãsi ine nɔ́u iyi à tɔ́tɔ́u iju nɔ́ í ni, inɛ kpaasim nɔ́u, idɔ́m kaa ye taalem domi n ce kuweɛm nii dee dee si wajui Ilaaɔ́ hee do nnyi fei.

2 Nɔ́u Ananiasi woo weɛ nɔ́u, í sɔ́ ine nɔ́u iyi à waa leekl bi Pɔ́luu í ni a cãa si gɛɛɛ.

3 Nɔ́ Pɔ́lu í buu í ni, Ilaaɔ́ á cãɛ, awɔ́ idl fufu *! Ì buba ì waa kiitiim si woodai Moizi, nɔ́ ì kua wooda mà ì ni a cãm.

4 Nɔ́u ine nɔ́u iyi à waa leekl kɔ́kɔ́u à ni, woo weɛ nɔ́u Ilaaɔ́ ì yɔ́kɔ́ ì waa bu bɛɛɛ?

5 Nɔ́u Pɔ́lu í ni, kpaasim nɔ́u, n kù mà mà woo weɛ nɔ́u. Ì mà iyi kukɔ́i ide Ilaaɔ́ í ni, ì maà ya fɔ́ taalei ilu iri nɔ́u nɔ́u.

6 Pɔ́lu í mà si igbeu ine gɔ́ nɔ́u Sadusi nɔ́u, ine gɔ́ nɔ́u mɔ́ Farisi nɔ́u. Nɔ́u í fɔ́ ide hee lele si igbeu í ni, inɛ kpaasim nɔ́u, amuu Farisii, ine iyi Farisi nɔ́u à bí. Í waa kiitiim nɔ́u si na iyi í jɔ́ nɔ́u dasi naane iyi iku nɔ́u aa na a jɛ́ hai si bale.

7 Iyi í fɔ́ bɛɛɛ gbakã, nɔ́u Farisi nɔ́u do Sadusi nɔ́u à waa ce kakɔ́ nɔ́u igbeu í kɔ́pɛ minji.

* 23:3 awɔ́ idl fufu bi Zuifu nɔ́u arabui. Bi tu nɔ́u inɔ́ ilei à ya si ine nɔ́u nɔ́u à ya teese anyii ileui jiiã. Amma inɔ́ ileu takæ konkombii í ya maa nu. Bii à nia ine idl fufu í ye bei ilu muafitii à waa kpoo.

⁸ Sadusi nja à ya ni iku nja a kaa jì hai si bale, amaleka do hunde mmu gò nja mɔ a kù wɛɛ, amma Farisi nja à jesi iyi mii nja u bɛ fei í wɛɛ.

⁹ Nɔ wakata í dede sí anini nja à waa já do gbugbã, nɔ Farisi woo kò inɛ nja si wooda gò nja à ni, a kù ye taalei mɔkɔu. Yooi í mà mà amaleka gɔi walakò hunde mmu gɔi í sɔɔ ide.

¹⁰ Njɔi kakɔu í la ntɔ ntɔ hee njo í mu inɛ ngboi igũu jjiida a màd na a ga arai Pɔlu. Nɔ í ni sooge nja a koo a gbã Pɔlu wa a nyiɔde inɔ ileu.

¹¹ Idũ ajɔ nju Aɔ Lafɛɛ í naa í sɔ Pɔlu í ni, màd mɔngɔ munya. Si bei ì jɛɛm sɛɛda Zeruzalɛmu ihɛ, bɛɛbɛ mɔi aa jɛɛm sɛɛda Romu má.

À waa de Pɔlu ku kpa

¹² Iju kumáɛ daadaakò njɔi Zuifu nja à ce anu akã nɔ à ceekpe à ni nja a kaa jɛ hee má jɛ a mɔ bii kù jɛ à kpa Pɔlu sisi.

¹³ Anja iyi à ce anu akãu à re baa anja cijji.

¹⁴ Njɔi à koo à ba inɛ ngbo nja do inɛ ngboi woo weei Ilaaɔ nja à sɔ nja à ni, à ceekpe iyi a kaa ka tie ngɔgò bii kù jɛ à ba à kpa Pɔlu sisi.

¹⁵ Na nju, à bi inɛ do igbei woo kiiti nja u koo í sɔ inɛ ngboi igũu ku naaɔ Pɔlu wa bi tu nɛ, nɔ ku jò bei ì waa bi í teese í cɔ yaasei ideɛu má nja. Awa aa ka ce sɔlu ka kpa a hee ku maa to wa bɛ.

¹⁶ Amma ama inɛmɔkɔi wecli Pɔlu í gbɔ à waa fɔ idei zambau. Njɔi í koo í lo idei sooge nja nɔ í sɔ Pɔlu ideu.

¹⁷ Njɔi Pɔlu í kpe inɛ akã inɛ ngboi sooge nja í sɔ í ni, bɔɔ ama awaasũ ihɛ bi inɛ ngboi igũu domi í nɛ ide gò iyi á sɔɔ.

¹⁸ Njɔi inɛ ngboi sooge nja í bɔɔ awaasũu bi inɛ ngboi igũu, nɔ í sɔ í ni, Pɔlu inɛi piisɔu í kpem nɔ í tɔɔm n naaɔ awaasũu ihɛ wa bi titɛɛ, domi wa bi ku sɔɛ ide gò.

¹⁹ Njɔi inɛ ngboi igũu í mu awɔi awaasũu í bɔɔɛ kɔkɔɛ í beɛ í ni, ide mii ì waa bi í sɔm.

²⁰ Njɔi í ni, Zuifu nja à ce anu akã à tɔɔɛ ala í bɔɔ Pɔlu bi igbei woo kiiti nja, nɔ ku jò bei à waa bi a teese a cɔ yaasei ideɛ má.

²¹ Amma màd ti í gbɔ ide nja, domi à re baa anja cijji inɛ nja iyi à waa siaa kpãa ku ba a muu. Nɔ anja fei à ceekpe à ni nja a kaa jɛ a kaa mɔ bii kù jɛ à kpa. Baa nsei à tã sɔlu a coo. Awɔ akã à waa degbe í jò ku naa wa.

²² Njɔi inɛ ngboi igũu í ni, màd sɔ inɛ gò í ni í sisiim ideu ihɛ má. Nɔ í jò awaasũu í nɛ.

À bɔɔ Pɔlu bi Felisi ilu ile

²³ Njɔi inɛ ngboi igũu í kpe inɛ ngboi sooge minji gò nja í sɔ nja í ni, í tɔtɔ sooge cɔ minji a bɔ Sezaree do masa kitaɔ fɛɛwa do ilu kakaa nja anja cɔ minji í ce sɔlu í dasi kpãa isɔ mɛɛsãi ale nja.

²⁴ Nɔ í dĩa ací nja gaayi nɔ í so Pɔlu í kooɔɛ bi Felisi ilu ileu baani.

²⁵ Iyi í fɔ bɛɛbɛ í tã njɔi í kɔ tia má í ni,

²⁶ amu Kolodu Lisiasi, ñ wa n ceɛ fɔɔ, awɔ Felisi ilu ile ilu bɛɛɛ nla nla.

²⁷ Mɔkɔu ihɛ wee ñ jò à naaɔɛ wa bi tɛɛ. Zuifu nja à muu à waa bi a kpaa. Iyi ñ mà iyi inɛi Romui njɔi ñ koo do soogem nja nɔ ñ gbã.

²⁸ Ñ bi n mà na mii í ce à waa ye taaleɛ. Na nju, ñ bɔɔɛ si wajui igbei woo kiiti nja.

²⁹ Hai bei ñ yɔɔ iyi à waa ye taaleɛ na wooda nja amma kù ce ngɔgò iyi í to a dasi piisɔ mɔm hee ma jɛ a kpaa.

³⁰ Si anyie n̄ gbɔ̄ iyi Zuifu ηau à ce anu akā ku ba aηa a kpaa, ηoi gbakā n̄ jò à naaɔe wa bi tɛɛ. Nɔ̄ n̄ s̄ɔ̄ ine ηa iyi à waa ye taalee a naa a fɔ̄ ide ηja si wajue.

³¹ Iyi í kɔ̄ tiau í tã nɔ̄ í soo í na sooge ηau. N̄ɔ̄i sooge ηau à ce bei í s̄ɔ̄ ηau fei, à so Pɔ̄lu idũu à bɔ̄ɔe hee Antipatisi.

³² Iju kumae ηoi sooge ηau à nyi bi ileu nɔ̄ masa ηau à waa bɔ̄ɔ Pɔ̄lu bi Felisi ilu ileu.

³³ Iyi à to Sezaree gbakā ηoi à naa tiau nɔ̄ à nyisie Pɔ̄lu.

³⁴ Iyi í cio tiau í tã ηoi í bee Pɔ̄lu hai bii í naa. N̄ɔ̄i Pɔ̄lu í ní hai ilei Silisii.

³⁵ Nɔ̄ Felisi í ni, awɔ̄ aa sisiim idee bii woo ye taalee ηau à to wa. Nɔ̄ í ni a dasi Pɔ̄lu kpasɛi amanlu Herodu.

24

Zuifu ηa à má Pɔ̄lu ide

¹ Iyi í ce ajo miu ηoi Ananiasi woo wee n̄lai Ilaaũu í bɔ̄ Sezaree ηju do ine ngbo go ηa do woo mà wooda go iyi à ya kpe Tɛɛtulu. N̄ɔ̄i à bɔ̄ bi Felisi ilu ileu à koo à waa fɔ̄ taalei Pɔ̄lu.

² N̄ɔ̄i à kpe Pɔ̄lu wa nɔ̄ Tɛɛtulu í lɔ̄si ide ku fɔ̄ wa yeɔ̄ taalee wa ni, awɔ̄ Felisi ilu beere n̄la, à ne laakai ku sũ n̄tɔ̄ n̄tɔ̄ do baakae. Ilu ku ye jiiɔ̄e í jò í kpaasi mii nkpɔ̄ na aranfaanii ile nwa.

³ À jesi mii iyi í waa ce fei bii fei si waati kãma fei do saabu jiiɔ̄e.

⁴ A kù bi ka kpa waatie amma à waa tɔ̄ɔe í cɔ̄ wa do iju jiiɔ̄e nɔ̄ í gbɔ̄ ide keeke iyi à neu ihɛ.

⁵ À ye iyi mɔ̄kɔ̄u ihɛ ilu naanaui, nɔ̄ í ne kòsi si aninii Zuifu ηa si andunyau ihɛ fei. N̄ηui í je ine ngboi kpãai Aɔ̄ ku tɔ̄ go iyi à ya kpe inei Nazareti ηa.

⁶ Í de kpãa mɔ̄m ku riisiɔ̄ kpasɛi Ilaaũu. N̄ηui í jò à muu. [À bi ka kiitie do wooda nwa.

⁷ Amma Lisiasi ine ngboi igũu í naa í gbaa hai si awɔ̄ nwa do gbugbã.

⁸ Nɔ̄ í ni woo ye taalee ηau a naa bi tɛɛ.] Awɔ̄ takae beee ide, aa yɔ̄kɔ̄ í gbɔ̄ n̄tɔ̄i ideu si bii í jò à waa ye taaleu.

⁹ Iyi Tɛɛtulu í fɔ̄ beebe í tã nɔ̄ Zuifu ηa iyi à wa beu fei à ni ideu n̄tɔ̄i.

Pɔ̄lu í kɔ̄ɔ̄ arae si wajui Felisi

¹⁰ N̄ɔ̄i Felisi ilu ileu í tosi Pɔ̄lu awɔ̄ í ni ku fɔ̄ idee. N̄ɔ̄i Pɔ̄lu í ni, n̄ mà iyi awɔ̄i í je woo ce kiitii ileu ihɛ hai ku kpe. Na ηju, an kɔ̄ɔ̄ aram do laakai ku sũ.

¹¹ Bii í bee aa s̄ɔ̄e iyi kù re ajo maateeeji wa iyi n̄ bɔ̄ Zeruzalemu Ilaaũu ku gulea.

¹² Ine kãma kù yem bii n̄ wa n ce kakɔ̄ do ine go titã hee má je n kòsi ηa ija si kpasɛi Ilaaũu walako ile bii à ya ce kutɔ̄tɔ̄ ηja ηa walako si inɔ̄ ilu ηja.

¹³ Ide iyi à waa mãm n̄ɔ̄u be nsei, nkãma kù wee iyi wa nyisi iyi n̄tɔ̄i.

¹⁴ Amma ide akãi an jesi si wajue, n̄ wa n tɔ̄ Ilaaũu Lafɛi bala nwa ηa do kpãa iyi ine ihɛ ηa à waa ni iboi. Do ηju fei, n̄ wa n jirima woodai Moizi ηau do tiai walii ηau fei.

¹⁵ N̄ dasi naane iyi Ilaaũu á j̄l amane jiiɔ̄e ηa do amane laalo ηa hai si bale, bei aηa mɔ̄ à dasi naane.

¹⁶ N̄ηui í jò amu mɔ̄ n̄ wa n hanya ajo fei ku ba idɔ̄m ku maà ye taalem si wajui Ilaaũu do si wajui ine ηa.

¹⁷ Adɔ̄ nkpɔ̄ nkpɔ̄i í lɔ̄ n kù bɔ̄ Zeruzalemu. Si ajo gbееjiu ihɛi n̄ koo be n̄ bɔ̄ ku sobi inei ilem ηa do fia nɔ̄ n cea Ilaaũu amua.

¹⁸ Si ηju à bam kpasɛi Ilaaũu be n̄ wa n ce bukii ara ku mãm. Zamaa kãma kù wa be, ija ku kòsi mɔ̄ kù wa be.

19 Amma Zuifui ilei Azii gɔ ɲa à wa be. Á sɛa ɲa taka ɲɲa a naa a je seeda si wajue bii í je à ye sim taale gɔ.

20 Walakɔ jò ine ɲau ihē a fɔ taale iyi à ye sim si waati iyi à leekim si wajui igbei woo kiiti ɲau.

21 A kù ye taalem si nkāma bii kù je si ide akāu ihē iyi n̄ fɔ hee lele n̄ ni iku ɲa aa na a j̄l hai si balɛ. Na ɲɔi í jò à waa kiitim si wajue nnyi má.

22 Wee Felisi í mà yaasei kpāai woo dasi Jesu naane ɲa sāa sāa, ɲɔi í s̄ Zuifu ɲau í ni, í jò Lisiasi ine ngboi igūu ku to wa, aɔ ɲɲui an wūa ide ɲɲe.

23 Nɔ í s̄ ine ngboi sooge ɲau í ni ku mu Pɔlu titā, amma ku jò ku ne arae keeke nɔ kú ya jò kpaasie ɲa a ya naa a cɔɔ nɔ a máa gbɔaa.

Pɔlu í wa wajui Felisi do Dusila

24 Iyi waati í lɔ keeke ɲɔi Felisi í naaɔ abo Zuifue gɔ wa, à ya kpoo Dusila. ɲɔi í ni a koo a kpe Pɔlu wa. Iyi í to wa nɔ à waa desie it̄l si bei wa fɔ idei naane ku dasi si Jesu Kiriisi.

25 Amma si bei Pɔlu wa sisi ɲɲa idei dee dee ku je do gaya do kiiti iyi wa naa, zigii Felisi í da nɔ í ni, aa yɔkɔ í ne titā. Bii n̄ ba faya an kpee má.

26 Wee wa bi Pɔlu ku mua ɲɲu fiaɛ. ɲɔi í ce í ya maa kpoo kpaɛ kpaɛ a maa fɔ ide.

27 Iyi í ce bei ad̄ɔ minji ɲɔi Pɔsiu Fesitu í na í s̄asi agbei Felisi. Wee Felisi í jò Pɔlu ile piis̄ɔ bei si na iyi í jò wa bi ɲɲu ku ne beere bi Zuifu ɲau.

25

Pɔlu í so kiitie í daa ilaalu nɛai Romu si awɔ

1 Iyi Fesitu í to wa Sezaree, si aɔ m̄esiae í bɔ Zeruzalemu.

2 ɲɔi ine ngboi woo weei Ilaaɔ ɲau do Zuifu ine ngbo ɲau à koo à má Pɔlu ide bi Fesitu.

3 Nɔ à waa t̄ɔɔ suuru ntɔ ntɔ ku ba kú jò Pɔlu ku naa Zeruzalemu. À waa bi Pɔlu ku naa Zeruzalemui si na iyi í jò à ɔ̄ zamba ɲɲa ɲɲa a ba a kpaɛ kpāa.

4 Amma Fesitu í je ɲɲa í ni Pɔlu í wa ile piis̄ɔi Sezaree nɔ ɲɲu takai ɲɲu kaa kpeɛ ku nyi be.

5 Na ɲɲu, í ni a jò ɲɲu do ine ngbo ɲɲa ɲa a koo be nɔ bii í je í ce taale gɔi á fɔ.

6 Fesitu kù re aɔ m̄eɛjɔ wala aɔ m̄eɛwa si inɔ ɲɲa nɔ í nyi Sezaree má. Iju kumáɛ nɔ í bɔ ile bi ku ce kiiti nɔ í ni a naaɔ Pɔlu wa.

7 Iyi Pɔlu í to wa ɲɔi Zuifu ɲa iyi à naa hai Zeruzalemu à kaakɔɛ à waa máa ide laalɔ kugaabu nkɔ nkɔ nɔ nkāma kù weɛ iyi wa nyisi iyi ide ɲɲau nt̄ai.

8 ɲɔi Pɔlu wa kɔɔ arae í ni, n kù ce kurara gɔ si woodai Zuifu ɲa hee má je si kpas̄ei Ilaaɔ hee má je bi ilaalu nɛai Romu.

9 Amma Fesitu wa bi ɲɲu ku ne beere bi Zuifu ɲau. Na ɲɔi í jò í bee Pɔlu í ni, í bi í bɔ Zeruzalemu a ceɛ kiiti si wajum na irii ideu ih̄ɛ?

10 ɲɔi Pɔlu í ni, aawo. Bi ku kiitii ilaalu nɛai Romui n̄ wa ih̄ɛ, ih̄ei á s̄la a kiitim. N kù cea Zuifu ɲa kurara kāma, nɔ awɔ takae í waa ne kumāsie s̄aa s̄aa.

11 Bii n̄ ce kurara walakɔ daa gɔ iyi í to a kpam n kaa n kɔ. Amma ide ɲa iyi à waa ye taalem siu ih̄ɛ, bii kù je nt̄o ine gɔ kaa yɔkɔ ku dasim awɔ. Na ɲɲu, n̄ so kiitim n̄ daa ilaalu nɛai takae si awɔ.

12 Iyi Fesitu do ine ɲa à busi ɲje à t̄a, ɲɔi í s̄ Pɔlu í ni, si bei ì so kiitie ì daa ilaalu nɛai si awɔ, bi t̄ei aa bɔ.

À bɔɔ Pɔlu si wajui Agiripa do Berenisi

13 Iyi waati í ló keeke má, n̄oi amanlu Agiripa do wecl̄e Berenisi à naa Sezaree Fesitu ku ce f̄o.

14 Si bei à waa kp̄e be n̄oi Fesitu í s̄o amanluu ideí P̄olu í ni, in̄e ḡo í wa ih̄e, Felisi í j̄ò à dasie piis̄o.

15 Iyi ñ b̄o Zeruzalemu n̄oi in̄e ngboi woo weei Ilaaḥ n̄au do in̄e ngboi Zuifu n̄au à naaḥ idee wa bi tom. N̄o à t̄oḥm n̄ ye taalee ku ba aḥa a kpāa.

16 Amma ñ je n̄ḥa ñ ni in̄ei Romu n̄a a ci ya j̄ò a kpa in̄e bii kù je à kiitīe. À ya muaa waatii n̄ḥu do woo ye taalee n̄au a f̄o ide tit̄a geled̄o gele.

17 N̄oi aḥa fei à naa ilu ih̄e. Si bei n̄ kù bi ku kp̄e má, n̄oi iju kumáe ñ kpe n̄a bi ku ce kiitīi n̄o ñ ni a gb̄a P̄olu wa.

18 N̄oi woo ye taalee n̄au à dede sie amma a kù ye taalee si ide laal̄o ḡo bei ñ wa n̄ tamaa.

19 Idei kut̄oḥi aḥa taka n̄ḥai à waa ce si kak̄o, do ideí m̄ok̄o ḡo iyi í ku à ya kp̄oo Jesu. Amma P̄olu í ni dim dim m̄ok̄oḥi í wee.

20 Amu ñ biti beirei an̄ kiitīi ideu ih̄e. Na n̄oi í j̄ò ñ bee P̄olu bii í bi n̄ koo n̄ ceaa kiitīi ideu Zeruzalemu.

21 Amma í so kiitīeu í na ilaalu n̄lau. N̄o ñ ni a dasie piis̄o má tit̄a hee n̄ maa n̄ j̄ò a kooḥe bi tee.

22 N̄oi Agiripa í s̄o Fesitu í ni, amu takam ñ bi n̄ gb̄o ide hai si geleí m̄ok̄oḥi. N̄oi Fesitu í ni, ala aa gb̄o.

23 N̄oi iju kumáe Agiripa do Berenisi à naa bi ku ce kiitīi do jirima j̄iida, n̄oi in̄e ngboi sooge n̄a do ilu beereí ilu n̄au à too n̄a wa. N̄oi Fesitu í ni a naaḥ P̄olu wa, n̄o à naae wa.

24 Iyi P̄olu í to wa n̄oi Fesitu í ni, to, awo amanlu Agiripa do in̄e iyi ñ wa ih̄e fei n̄a, P̄olu wee. Na iriei Zuifu n̄au fei à naa bi tom waati iyi ñ b̄o Zeruzalemu, n̄o à n̄yi wa bitom ih̄e má, à waa la à ni kù sla a j̄ò si hunde.

25 Amu n̄ kù ye sie taale k̄ama iyi í to a kpāa. Amma si bei n̄ḥu takae í so kiitīi u í daa ilaalu n̄lau si awo n̄oi í ce ñ ni an̄ j̄ò a kooe bi tee.

26 Do n̄ḥu fei, n̄ kù ye sie ide baa icu ak̄a iyi an̄ ceḥ ilaalu n̄lau tia. Na n̄oi í j̄ò ñ naae wa si wajui in̄e fei. Iyi í re m̄oḥm ñ naae wai si wajui awo amanlu Agiripa, i c̄o yaasei ideu ku ba n̄ ba iyi an̄ k̄o.

27 Kù neem yaase n̄ sambaa in̄ei piis̄oḥi ḡo n̄o n̄ kù sisiaa taale ḡo iyi í ce.

26

P̄olu wa k̄oḥ arae si wajui Agiripa

1 N̄oi Agiripa í s̄o P̄olu í ni, í ne kp̄aa í f̄o ide í k̄oḥ arae. N̄oi P̄olu í wu awo lele n̄o í l̄osi ku k̄oḥ arae í ni,

2 awo amanlu Agiripa, in̄oḥm í d̄o do bei an̄ f̄o ide n̄nyi n̄ k̄oḥ aram si wajue si ide n̄a iyi Zuifu n̄au à waa m̄am n̄au fei.

3 Ñ mà iyi ñ mà dedembai Zuifu n̄a s̄aa s̄aa do ideí kak̄oḥ n̄ḥa. Na n̄oi í j̄ò ñ wa n̄ t̄oḥe í gb̄o idem do laakai.

4 Zuifu n̄au fei à mà kuweem hai waati iyi ñ wee awaas̄u. À mà iyi Zeruzalemu bei ñ je ama bi dim̄i in̄em n̄ḥa.

5 À m̄am hai ku kp̄e. Na n̄ḥu, bii à bi aa ȳok̄o a jeem seeda iyi si kp̄aaí Farisi n̄ai ñ la, aḥa iyi à re in̄e fei si kp̄aaí Ilaaḥ ku t̄oḥ n̄wa.

6 N̄o n̄sei à waa kiitīim si na iyi í j̄ò ñ wa n̄ c̄o kp̄aaí kuw̄a iyi Ilaaḥ í cea bala n̄wa n̄ḥa.

⁷ Kuwāui dimi maateji nwa n̄au m̄o fei à waa c̄o kp̄āae. Na n̄oi í j̄ò à waa cea Ilaaḍ ice do himma aleḍ daak̄o. Amanlu, kp̄āau be iyi n̄ wa n c̄o n̄hui í j̄ò Zuifu n̄au à waa m̄am ide.

⁸ Beirei í ce in̄e Zuifu n̄a í ci ya ȳok̄o í dasi naane n̄a iyi Ilaaḍ á j̄l iku n̄a.

⁹ Amu takam n̄ tamaa í slai wo n d̄ede kp̄āa baa yooma fei bei an ce n ganjiḍo ide Jesu inei Nazaretii.

¹⁰ B̄eebei n̄ ce Zeruzalemu. In̄e ngboi woo weei Ilaaḍ n̄a à nam gbugb̄a n muḍ woo dasi Jesu naane nkp̄o n̄ dasi n̄a piis̄o. Bii à bi a kpa in̄e ḡo m̄om amu takam n̄ ya n wa sii.

¹¹ Tuuba nkp̄o nkp̄o n̄ ya n maa n kp̄a n̄a ijui ile bii Zuifu n̄a à ya ce kut̄oḍo n̄a n̄a fei ku ba n tilasi n̄a a k̄osi idei Jesu. N̄ ya n maa n mu n̄a do id̄ok̄o hee kaa kaa, n̄ ya n b̄o hee do si ilu mmu n̄a fei n koo n kp̄a n̄a iju.

*P̄olu wa f̄o idei id̄o ku kpaasi
(C̄o IWB 9:1-19; 22:6-16)*

¹² N̄oi P̄olu í ni má, b̄eebei in̄e ngboi woo weei Ilaaḍ n̄a à ȳoḍdaam n b̄o Damasi do yiiko n̄a.

¹³ Amanlu, zakai das̄a si kp̄āau n̄ ye inya kumá í naa hai lele í bii wa, amu do in̄e n̄a iyi à waa sim. Inya kumá í re baa inya kumá inunu.

¹⁴ N̄oi awa fei à cuku ile, n̄o n̄ gbo imu ḡo wa bam ide ku f̄o do feei Eb̄ee wa ni, S̄olu, S̄olu, na mii í ce ì ya maa kp̄am iju. Á gaabue í k̄o sim bei í ya gaabua kete kombo iyi wa jabu na goloi laf̄ēē.

¹⁵ N̄o n̄ bee n̄ ni, aw̄oi yoo Laf̄ē. N̄o í ni, amui Jesu iyi ì ya maa kp̄a ijuu.

¹⁶ N̄sei, dede í leek̄l. N̄ naa siei n c̄ic̄ae í je woo ce ic̄em, n̄o í je sēedai mii n̄a iyi ì ye t̄a do iyi aa nyi í ye má waati iyi an naa sie.

¹⁷ N̄ c̄ic̄aei hai si inei Izireli n̄a do hai bi dimi mmu n̄a n̄o n̄ wa n b̄ee bi tu n̄a

¹⁸ í c̄l n̄a iju. N̄ wa n b̄ee bi tu n̄a í ku ba a sinda hai si ilu kuku a l̄o si inya kumá, n̄o a sinda hai si gbugb̄ai Seetam a naa bi Ilaaḍ. An b̄ee bi tu n̄a í ku ba a dasim naane n̄o Ilaaḍ ku kpa dulum du n̄a n̄o a na a je tubu do in̄e n̄a iyi í c̄ic̄a à je t̄ē.

P̄olu wa f̄o idei ic̄e

¹⁹ N̄oi P̄olu í ni má, amanlu Agiripa, na n̄oi í ce ì n̄ wa n jirima kuye iyi í naa hai bi Ilaaḍu.

²⁰ Sinte tit̄a n̄ ce waazo Damasi, si anyie n̄o n̄ ce Zeruzalemu do si ilei Zudee fei do bi dimi mmu n̄a. N̄ s̄ḍ n̄a n̄ ni a kpaasi id̄o a sinda si Ilaaḍ, n̄o a ce ic̄e iyi á j̄ò a ye si n̄a iyi à kpaasi id̄o.

²¹ Na n̄oi í ce Zuifu n̄au à mum hai kpaasi Ilaaḍ à waa de ku kpaam.

²² Amma Ilaaḍi í nyam hee do nnyi fei n̄o n̄ wa ih̄ē n̄ wa n je sēeda si wajui aman̄e n̄a hai keeke do nla fei. N̄ k̄u wa n f̄o ide ḡo bii k̄u je iyi Moizi do walii n̄a à ni á na ku ceu baasi.

²³ Mii iyi à ni á na ku ceu n̄hui í je Kirisi á na ku ye ijuukp̄a n̄o k̄u je in̄e sinte iyi á j̄l hai si bale n̄o ku sisi idei inya kumá bi Zuifu n̄a do bi dimi mmu n̄a.

P̄olu í s̄ḍ Agiripa ku dasi Jesu naane

²⁴ Si bei P̄olu í sisi yaasei idee b̄eebe n̄oi Fesitu í la hee lele í ni, P̄olu, ì waa s̄umui. M̄a cio nla ku cēi í dasie s̄umu.

²⁵ Amma P̄olu í ni, n̄ k̄u je s̄umu Fesitu, aw̄o ilu b̄eereu. Ide iyi n̄ wa n f̄ou dei í je nt̄o, n̄o wa too kp̄ā.

²⁶ Amanlu Agiripa í nò í mà yaasei ideu. Njoi í ce ñ wa n fò ideu do laakai ku sũ si wajuê si na iyi í jò ñ mà kãmae kù manjia, domi ideu kù ce si asii.

²⁷ Awò amanlu Agiripa, ì dasi ideí walii ñau naane mbe? Ñ mà sãa sãa iyi ì dasi naane.

²⁸ Njoi Agiripa í sã Pòlu í ni, debei, si waati keeke ihê ì waa tamaa aa cem inei Kirisi?

²⁹ Njoi Pòlu í jëaa í ni, ñ wa n tão Ilaaõ ku jò í ye bei amu, bii á ce nsei, bii í nò í je á kpe mõi. Ku maà je baa awò akã, amma hee do ine ña iyi à waa de itf si idem nnyiu ihê fei. Ñ bi inje mõi í ye bei amu amma ku maà je a da nje si kpenkpe m bei à daam siu ihê.

³⁰ Iyi Pòlu í fò beebe í tã ñoi amanluu do ilu ileu do Berenisi do ine ña iyi à wa bi tu ñau fei à dede

³¹ à fita hai inò ileu. Iyi à waa fita ñoi à sã nje à waa ni, ineeu be kù ce daa kãma iyi í to a muu piisõo hee má je a kpaá.

³² Njoi Agiripa í sã Fesitu í ni, bii mækou kù so kiituu ku daa ilaalu nlai Romu si awò wo aa ka yókò ka jòo.

27

À waa bõo Pòlu Romu

¹ Waati iyi à dasi ido ka bõ ilei Itali do akoi inyi ñoi à so Pòlu do inei piisõo go ña à daa ine ngboi sooge go iyi à ya kpe Julius si awò. Njui mwa je ine ngbo si inò wuai soogei Romu ña iyi à ya kpe ti ilaalu Ogusitu.

² À ló akoi inyii Adamiti go iyi wa bõ ikpa ilei Azii, nò à ne. Nò inei Masedoni go iyi í naa hai Tesalonika í wa inò nwa à ya kpoò Aritaaki.

³ Iju kumáe nò à to Sidõo. Njoi Zuluu í cea Pòlu jiiida í jò í koo í ye kpaasie ña ku ba a muua mii iyi í bi.

⁴ Iyi à ne hai be ñoi fufu nla go wa ko ña wa, njui í jò à too do icei gungum go iyi à ya kpe Sipu.

⁵ Njoi à kua inyi dũdũu ikpa ilei Silisi do Panfili nò à to wa Mira si ilei Lisi.

⁶ Ilu bei, ine ngboi soogeu í ye akoi inyii Alesandiri go iyi wa bõ ikpa ilei Itali nò í dasi wa be.

⁷ Iyi à ne, ajò nkpò nkpò kpele kpelei à ce à waa koo do wahala nla nla nò à to kókoi ilu go iyi à ya kpe Sinidi. Si bei fufu nla u wa ganji wa waju ku bõ, à yaa à bõ ikpa gungum go iyi à ya kpe Kereti. Iyi à waa koo, à tooi do ikpa icei gungum nòu kókoi ilei Samoneei domi fufuu kù la do ikpa be.

⁸ Nò à ló be do kookaai nla nla nò à to bi ku leekii akoi inyi iyi à ya kpe Ku Sla kókoi Lasee.

⁹ Waati sisoi à ce be hee ine ña à ði anu à tã, nò waju ku bõ nwa í je mbirisi nla nla domi waatiu í ya gaabu do akoi inyi. Na ñoi í jò Pòlu í sã ña í ni,

¹⁰ inje kpaasim ña, ñ ye ilu ku bõ nwau á gaabu, á ne mbirisi do muse. Aso nwa ña do akoi inyi takae fei á ce nfe, nò awa taka nwa ka ku.

¹¹ Amma ine ngboi sooge ñau wa gbò ideí woo mu akou do ine iyi í ne akou takae í re ti Pòlu.

¹² Wee bi ku leekii akoi inyi ñau kù sla a leekii be sukui kpaá. Njoi í jò ine nkpò ña í dasi ido í ni ka mõi waju ka to Fenisi tengi bii bi ku leekii akoi inyii gungum ndii Keretiu í wa. Bi ku leekii akoi inyi do ikpa nunui ale cingaa do cingaa wa cõ. Bei à bi a wa sukui fufuu.

Fufu nla go í dede si tenku

13 Njoi fufu ferefere go í dede hai ikpa awo cangai kpāai inunu n̄oi in̄e n̄au à tamaa bei is̄enei an̄au á cei si bei an̄a à bi. Njoi à fa mii ku leekl ak̄ou wa hai in̄o inyi à b̄o waju n̄o à waa too k̄ak̄oi gungum ndii Kereti.

14 Amma iyi í ce s̄aa fufu nla go iyi à ya kpe Erakil̄o í dede do gbugb̄a hai geetei gungum n̄ou wa.

15 Njoi í tale ak̄ou wa hee à m̄onḡo ku j̄ò ak̄ou ku ne dee dee n̄o à j̄òe í n̄eò wa bii í bi.

16 N̄o à koo à l̄o k̄ak̄oi gungum keeke go be iyi à ya kpe Koda. Gungum n̄oui í j̄ò fufuu í tia. Do n̄ju fei ka bei ka so ak̄oi inyi keeke iyi í je ti faabau ka dasi in̄o ak̄oi inyi n̄lau à wahala nt̄o nt̄o.

17 Iyi à dasi à t̄a n̄oi woo ce ice si in̄oi ak̄oi inyi n̄au à d̄i ak̄oi inyi do ik̄u n̄a. N̄o à f̄u ik̄u ac̄oe, n̄o à j̄ò fufuu í b̄òò n̄a bii í bi si na iyi í j̄ò à waa ce n̄jo a maa na a dasi s̄āai Libi.

18 Iju kum̄ae si bei fufuu wa c̄a wa do gbugb̄a n̄oi à l̄osi asoi ak̄oi inyi do ku w̄a ku dasi in̄o inyi.

19 Iju kum̄ae má à wasi nyau ak̄oi inyi tak̄ae ku w̄a ku s̄osi in̄o inyi do aw̄oi awa taka nwa.

20 Aj̄o nk̄p̄o nk̄p̄oi à ce inunu k̄u fita hee má je andaiya n̄a n̄o fufu nla go wa ce, a k̄u tamaa ma aa ka fita si.

21 Hai kukpe a k̄u je. Njoi P̄olu í dede í leekl si anini n̄n̄a í ni, in̄e fei, bii í je idem n̄a w̄o a kaa ka ne hai Kereti n̄o a kaa ka ye mbirisi do museu ih̄e.

22 Amma nsei n̄ wa n t̄ò n̄e, í j̄ò laakai n̄n̄e ku s̄u domi k̄āma n̄n̄e go kaa ce nfe bii k̄u je ak̄oi inyi n̄ju ak̄a.

23 N̄ m̄a beeb̄ei si na iyi í j̄ò Ilaāò, n̄ju iyi n̄ je t̄ee, n̄ wa n ceaa iceu, amalekae í naa sim id̄u ana

24 í ni, P̄olu, maà ce n̄jo. K̄u ne bei aa ce iyi í k̄u leekl si wajui ilaalu n̄lai Romu. N̄o wee, in̄e n̄a iyi in̄eò n̄a í wa in̄o ak̄ou fei, Ilaāò í ȳòda n̄jai a bāe ku wee.

25 Na n̄ju, in̄e fei, í f̄u ara n̄n̄e, domi n̄ wa n naane idei Ilaāòu. Bei í s̄m̄ n̄ou á cei.

26 Amma ak̄oi inyi á cuku k̄ak̄oi gungum go ku lege.

27 Si id̄ui aj̄o maat̄es̄iāe n̄oi fufu nla go wa tale wa si antai tenku bii à wa iyi à ya kpe Mediteraneu. Njoi zakai id̄u lajau woo ce icei ak̄oi inyi n̄au à tamaa bei à maai ilei.

28 Njoi à dasi mii go in̄o inyi à w̄a kujli isae n̄o à ba í to m̄eetu kuntaa do m̄eje. Iyi í k̄òosi keeke n̄o à s̄osi má n̄o à ba í ce m̄eetu k̄onfia do m̄eje.

29 À waa ce n̄jo a maa na a gam̄o do kuta n̄a, na n̄oi í ce à s̄osi mii ku leekl ak̄oi inyi ara m̄e do anyii ak̄ou ku ba ku leekl̄e n̄o à waa degbe iju ku má n̄ya.

30 Njoi woo ce icei ak̄o n̄au ḡoḡo n̄a à waa de bei aa ce a sa do ile. Na n̄oi í j̄ò à kita ak̄oi inyi keeke iyi í je ti faabau si inyi do ku ba in̄e n̄a a tamaa bei à waa b̄o ku d̄i mii ku leekl ak̄ou si wajuei.

31 Amma P̄olu í s̄o sooge n̄au do in̄e ngbo n̄n̄a í ni, bii in̄e n̄au ih̄e a k̄u buba s̄e in̄e taka n̄n̄e í kaa ba faaba n̄a.

32 Njoi sooge n̄au à bu ik̄u ak̄o keekeu n̄o à j̄ò í mile si inyi.

33 Si bei à waa degbe iju kum̄au n̄oi P̄olu í t̄ò an̄a fei a je. Í ni, aj̄o maat̄e wai ih̄e í waa de kp̄āi faaba n̄a í k̄u n̄o í k̄u je nḡoḡo n̄a.

34 N̄ wa n t̄ò n̄e í je na faaba n̄n̄e. Nt̄o nt̄o n̄ wa n s̄ò n̄ei, baa n̄toi irii in̄e ak̄a n̄n̄e kaa da ku nyo.

35 Iyi P̄olu í f̄o beeb̄e í t̄a n̄oi í so p̄ēe í saabu Ilaāò si wajui an̄a fei n̄o í bububue í l̄osi ku je.

36 Njoi an̄a fei à f̄u ara n̄n̄a à wasi ku je.

³⁷ Awa iyi à wa si inoi akoi inyiu à wɛɛi amanɛ ɛlɔ minji do kitaò fɛɛwa do mɛɛfa.

³⁸ Iyi nja fei à je à yo nɔi à wa iyafu nja à sɔsi ino inyiu ku ba akou ku fɛɛɛ.

Akoi inyiu í lege

³⁹ Iyi iju í má nɔi à nyɔ. Woo ce ice si akoi inyi nja a kù mà inyau, amma à ye waawaa gɔ í nɛ sãa, nɔ à dasi ido a bɔò akou be bií aa yɔkɔ.

⁴⁰ Nɔi à bu ikú ku leekl akou à jò í mile. Si waati akou nɔ inɛ gɔ nja à fú ikú iyi à ya dɔò falafili nja. Nɔ à dede acou lele ikpa wajui akou ku ba fufu ku taleɛ ikpa waawaa.

⁴¹ Amma à kãsi geetei sãa gɔ do gbugbã nɔ à mɔngɔ ku lɔ. Nɔ wajui akou í gú ile si sãa à mɔngɔ ku wue, nɔ kucãi inyi nlaui í tale fitii akoi inyiu do gbugbã í legeɛ.

⁴² Nɔi sooge nja à dasi ido nja a kpa inɛi piisɔɔ nja fei ku ba a maà na a wà a sa.

⁴³ Amma inɛ ngboi sooge nja í bi ku faaba Pɔlu. Na nɔi í ce í ganji nja. Í ni inɛ nja iyi à mà àwà a cua a kua ice.

⁴⁴ Nɔ inɛ nja iyi à gbe a gú kpatakui akou walakɔ kpalɔɛ nja a kuaò ice. Bɛɛbei inɛ nja fei à kuaò ice baani.

28

Pɔlu í wa Malitu

¹ Iyi awa fei à to gungum be baani à mà iyi inyau Malitui à ya kpoo.

² Inɛi Malitu nja à mu wa do kubi jiida. À ko nwa ina nla nla awa fei à naa à nyia si na iyi í jò ijí wa rɔ nɔ tútú wa ce.

³ Nɔi Pɔlu í so jli kambo í dasi ina. Asee njo wukuku gɔ í wa si be. Iyi í gbɔ inya gbãa nɔi í fita í wenwee si awɔɛ.

⁴ Iyi inɛi ilu nja à ye njou si awɔi Pɔlu nɔi à sɔ nje à waa ni, kam kam mɔkɔu ihɛ woo kpa inɛi. Baa do iyi í fita hai si wahalai inyiu ihɛ fei, iwɛ nja aa kiitɛ nɔ a kaa jò kú wɛɛ.

⁵ Amma Pɔlu í gbugbã njou si ina kù nɔ kù gbɔ ara kuro kãma.

⁶ Nɔi inɛ nja à waa cɔò mà araɛ á na ku wu walakɔ mà á na ku ku. Amma à kpe be nɔ nkãma kù ce nɔ à kpaasi ide à ni inɛɛu ihɛ iwɛ nla nla gɔi.

⁷ Wee kɔkoi inyau kpasɛi mɔkɔ gɔ í wa be, mɔkɔui í je ilaalu gungum nɔu, à ya kpoo Pubilusi. Í gba wai jiida jiida à ce ajo mɛeta si kpasɛɛ.

⁸ Wee baɛ kù waa nɛ baani, wa ce ara gbãa do bambannu. Nɔi Pɔlu í bɔ ile bií wa sũu í koo í ceaò kutɔò í le sie awɔ nɔ í ba iri.

⁹ Si anyii nja, à naaò bɔɔ mmu gɔ nja wa má nɔ à ba iri.

¹⁰ Nɔi inɛ nja à jirima wa ntɔ ntɔ. Iyi awaati í to à waa bi ka nɛ nɔi andi bukaatai mii iyi à bi fei inɛ nja à mu nwa.

Pɔlu í to Romu

¹¹ Cukpa mɛetai à ce be à bei à lɔ akoi inyii Alesandiri gɔ à nɛ. Nju mɔ gungum bei í leekl sukui kpaau. Akou í nɛ nyindai iwɛ Sika nja*.

¹² Nɔ à to ilu gɔ iyi à ya kpe Sirakusi nɔ à sũ be idũ mɛeta.

¹³ Si anyiɛ nɔi à dede hai be má à bɔ Rezio. Iju kumáɛ nɔ fufu gɔ í dede wa hai ikpa awɔ cangai kpãai inunu wa tale wa í jò à to Puzoli si ajo minjisiaɛ.

* **28:11 iwɛ Sika nja** Iwɛ Sika njaui à ya kpe Kasitɔò do Polusi. Nyinda njaui ilu akoi inyi nja à masi ako njaui ku ba ku je woo degbe nja.

14 Njoi à ye kpaasi woo dasi Jesu naane go ña be no à ni ka ce azuma akā bi ti aña. Beebei iseeñe nwau í ce à bei à toò Romu.

15 Njoi kpaasi woo dasi Jesu naane ña iyi à wa Romuu à gbɔ baau nwa no à naa kuko nwa hee kɔkɔi ajai Apiusi. Nɔ ine go ña mo à kò wa bi ku sɔi ine njoo ña iyi à ya kpe Ile Mɛeta. Iyi Pɔlu í ye ña ñoi laakae í sū í wasi Ilaaɔ ku saabu.

16 Iyi à to Romu ñoi à jò Pɔlu í ne ilee ikā. Nɔ sooge go í ya maa degbee.

Pɔlu í ce waazo Romu

17 Iyi í ce zakai ajɔ mɛeta ñoi Pɔlu í kpe ine ngboi Zuifui Romu ñau. Iyi à tɔtɔ à tā ñoi í ni, inɛ kpaasim ña, Zuifu ña iyi à wa Zeruzalɛmu à mum à koo à na inei Romu ña n kù bei n kù raraa zamaau si nkāma, n kù nɔ n kù kɔsi dedembai bala nwa ña.

18 Inei Romu ñau à cɔ yaasei ideu nɔ à bi a jòm domi a kù ye sim kurara kāma iyi í to a kparam.

19 Amma Zuifu ñau a kù jɛ ideu ñoi í ce n so kiitui n daa ilaalu nlai Romu si awɔ, baa do iyi n kù bi n ye taalei inei dimim ña.

20 Na ñoi í jò n tɔtɔ ñe n sɔ ñe do yaasee. Ine ña à daam si kpɛnkɛm nii na ine iyi inei Izireli ña à waa cɔ kpāaɛu.

21 Njoi à sɔɔ à ni, a kù ye tia kāma iyi à ce wa hai ilei Zudee na irii idee, a kù no a kù ye ine kāma iyi í naaò ide laalɔ wa hai be na iriɛ.

22 Amma awa taka nwa à bi ka gbɔ iyi í wa idɔe, domi à mà bii feii à ya maa fo laalɔi kpāa iyi ì waa toou.

23 Nɔ à jile ajɔ iyi aa nyi wa bi tee má. Iyi ajɔu í to ine nkɔi í naa ile bii í wau. Njoi í kɔ ña si cio hai daakɔ hee ale í koo í lɛɔ. Wa sisi ña yaasei bommai Ilaaɔ nɔ wa kɔ ña si idei Jesu hai si woodai Moizi do si tiai walii ñau ku ba a jesi.

24 Njoi ine go ña à jɛ ideu, amma ine go ña a kù jesi.

25 Si bei a kù gbɔsi nje, ñoi à fita hai bi Pɔlu. Waati iyi à waa bi a ne ñoi Pɔlu í fo ide go í ni, hai tako Hundei Ilaaɔ í ne ntɔ waati iyi í jò walii Ezai í sɔ bala ñe ña ide go.

26 Í ni,

Bɔ bi ine ñau be i sɔ ña i ni,

Aa ya de ití do laakai ña amma i kaa gbɔ yaasei ide kāma ña.

Aa ya cɔ ilu ña jiida jiida amma i kaa ye ña.

27 Ntɔ ntɔ, idai ine ñau kù ne biti.

À dī ití ña

Ku ba a maà gbɔ ide.

Nɔ à bii iju ña

Ku ba a maà ye ilu.

Beebei à ce ku ba idɔ ña ku maà mà ngɔgɔ

Nɔ a maà na a sinda wa bi tom n jò a ba iri.

28 Njoi Pɔlu í sɔ ña má í ni, na ñu, i mà ña iyi Ilaaɔ í jò idei faabae í bɔ bi dimi mmu ña. Añai aa gbɔɔ. [

29 Iyi Pɔlu í fo ideu beebɛ í tā ñoi Zuifu ñau à dede à waa ce kakɔ ntɔ ntɔ à waa neɔ.]

30 Adɔ minjii Pɔlu í ce si ile iyi í hayau. Nɔ ine ña iyi à bɔ ku cɔ fei í ba ña faaji ku ce do inɔ didɔ.

31 Wa waaɔo ide bommai Ilaaɔ nɔ wa kɔ ña si idei Lafɛɛ Jesu Kirisi do wɔkɔ nɔ ine kāma kù ganjie.

Ti a iyi Pɔlu í cea in ei Romu ɲa

Í ce ɲa fɔɔ

¹ Amui Pɔlu woo ce icei Jesu Kirisi, amu iyi Ilaaɔ́ í kpe n na n je woo be nɔ́ í nyam ikā n waazɔɔ́ laabaau jiidae.

² Laabaau jiidau Ilaaɔ́ í wāɔ́ wa wo. Nɔ́ kuwā́ iyi í ceui í jò waliie ɲa à kɔ́ si kukɔ́i ideɛ.

³ Jesu Kirisi Lafɛɛ nwai wa fāa, nɲu iyi í je Amai Ilaaɔ́u. À búui bei amanɛ si dimii Davidi amanlu nlaui,

⁴ amma Hundei Ilaaɔ́ í nyisi do gbugbā iyi ntɔ́i Amai Ilaaɔ́i si waati iyi í dedee hai si bale.

⁵ Jesuu nɲui í muum didɔ́ n̄ jèɔ́ woo be ku ba n naaɔ́ inɛ ɲa wa hai si dimi fei bi tɛɛ na iriɛ ku ba a dasiɛ naanɛ nɔ́ a jirimae.

⁶⁻⁷ Inɛ inei Romu ɲau, ì wa si inɔ́ nɲa ɲa, inɛ iyi Jesu Kirisi í kpe.

Na ɲɔ́i í jò n̄ wa n kɔ́a inɛ fei tiau ihɛ wa, inɛ iyi Ilaaɔ́́ í nɛ kubi nɲɛ nɔ́ í kpe ɲɛ í na í je titi nɲu ɲa. Ilaaɔ́́ Baa nwa do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mu nɲɛ didɔ́ do laakai ku sù.

Pɔlu wa bi ku bɔ Romu woo dasi Jesu naanɛ ɲa ku kaako

⁸ Sinte titā n̄ wa n saabu Aɔ́ Lafɛɛm do saabui Jesu Kirisi na irii inɛ fei, si na iyi í jò à waa fɔ́ ideɛ naanɛ ku dasi nɲɛ si andunya fei.

⁹ Ilaaɔ́́, nɲu iyi n̄ wa n cea ice do idɔ́m fei n̄ wa n sisiò laabaau jiidai Amaɛ, í mà iyi n̄ wa n ye gígí nɲɛ waati kāmā fei

¹⁰ si kutɔ́m. N̄ ya n maa n tɔ́ɔ́ Ilaaɔ́́ bii í bi ku muum kpāa bebei n naa bi tu ɲɛ,

¹¹⁻¹² domi n̄ dasi idɔ́ jiidā jiidā n naa n ye ɲɛ ku ba í ba gbugbā ɲa do saabum, waatɔ́ ka ba gbugbā aɲɔ́ si naanɛ ku dasi nwa aɯae ɲa waati iyi an naa n wa bi tu ɲɛ. Gbugbāu amuai Hundei Ilaaɔ́́i.

¹³ Inɛ inɛm ɲa, n̄ bi í mà ɲa iyi tuuba nkpɔ́ nkpɔ́i n̄ ya n ce sɔ́lɔ́i ku naa bi tu ɲɛ, amma hee nsei n kù ba fayae. N̄ bi icem ku nɛ iso si anini nɲɛ, bei í nɛ bi dimi mmu gɔ́ ɲa mɔ́.

¹⁴ N̄ wa n mu gbesei n waazɔ́a inɛ fei hai inɛ ɲa iyi à fū iju hee do ilu iju dūdū ɲa, bi inɛ ɲa iyi à nɛ kumà hee do inɛ ɲa iyi a kù nɛ kumà.

¹⁵ N̄ɔ́i í jò n̄ wa n bi n sisia inɛ inei Romu ɲau mɔ́ laabaau jiidau ntɔ́ ntɔ́.

Gbugbāi laabaau jiidā

¹⁶ N kaa n ce anyɔ́i laabaau jiidau, domi í je gbugbāi Ilaaɔ́́i iyi wa faaba inɛ iyi í dasi Jesu naanɛ fei, hai Zuifu ɲa hee ku koo si dimi mmu ɲa.

¹⁷ Laabaau jiidau wa nyisi iyi Ilaaɔ́́ í ya jò inɛ ku je dee dee na naanɛ ku dasi nɲu akā, si bei à kɔ́ à n̄i, inɛ iyi í je dee dee si wajui Ilaaɔ́́ na naanɛ ku dasi u á ba kuwɛɛ.

Taalei inɛ ɲa

¹⁸ Do ntɔ́i, Ilaaɔ́́ wa nyisi idɔ́kɔ́ɛ wa hai lele si gāmɛi inɛ ɲa iyi à waa ce laalɔ́ fei nɔ́ a kù mà bɛɛɛɛ. Si laalɔ́ ku ce nɲau a kù jò ntɔ́ kù waa ce ice.

¹⁹ Ilaaɔ́́ wa ce idɔ́kɔ́́ domi mii iyi í jɔ́ amanɛ kú mà sie kù manji ɲa. Ilaaɔ́́ takae í nyisi ɲa mam mam.

²⁰ Do ntɔ, a kaa yɔkɔ a yɔɔ do iju, amma hai waati iyi í taka andunya í nyisi arae iyi nɔɔi í je Ilaaɔ, nɔ í nyisi gbugbã hai ne kɔɔe si mii ɔa iyi í taka. Na nɔɔ, a kù ne iyi aa fɔ.

²¹ À mà Ilaaɔ amma a kù waa saaluɛ hee a bei a saabuɛ si bei í jo. Iri nɔa í na í ku, nɔ idɔ hai ne bisi nɔa í dási ilu kuku nla nla.

²² À waa tamaa aɔa à ne bisi amma nnyei à na à ce.

²³ Í síai wo a tɔɔ Ilaaɔ ilu amboe, nɔɔ iyi kaa ku aɔo kãma. Amma wee à sinda à waa tɔɔ iwɛ ɔa iyi à jo amanɛ iyi á ku. Iwɛ gɔ ɔa mɔ à jo yei ɔa, do inɔ ɔa iyi à waa ne do iyi à waa cã ilɛ.

²⁴ Na ɔɔi í jo Ilaaɔ í fúsi ɔa awɔ ku ba a hanya a ce daa sãmi aɔa duusɔɔ si bei idɔ nɔa í bi. Daa sãmiu á jo à cã anyi.

²⁵ Inɛ ɔaɔ à kpaasi ntɔi Ilaaɔ do ibo. Mii ɔa iyi Ilaaɔ í taka ɔai à waa tɔɔ à waa ce nɔa icɛ, kù je Ilaaɔ takae. Ilaaɔi à ne ka maa saabu hee do aɔo fei. Ami.

²⁶ ɔɔi í jo Ilaaɔ í fúsi ɔa awɔ nɔ à dasi kɔdɛɛ iyi í jo à waa cã anyi. Inaabo nɔa ɔa a ci ya je baa inɛmɔkɔ ku sũɔ ɔa má, bii ku je aɔa duusɔɔ.

²⁷ Bɛɛbɛ mɔi inɛmɔkɔ ɔaɔ mɔ a ci ya sũɔ baa inaabo ɔaɔ má, amma kubi hai ne yaasei aɔa duusɔɔ í la hee í caa. À waa ce ideɔi iju hai ne anyɔ inɛmɔkɔ do inɛmɔkɔ, nɔ aɔa taka nɔa à waa gba ijuukpã iyi í to zakai kurara nɔa.

²⁸ Si na iyi í jo à kù bi Ilaaɔ ku mà ɔɔi í jo í dasi ɔa lasabu laalɔ a ceɔ mii iyi kù jo amanɛ ku ce.

²⁹ Nɔ laalɔ fei í wɛɛ nɔa, hai inɔ ku kã do kɔdɛɛ do nje ku cé do igu do inɛ ku kpa do ija do ibo do bisi laalɔ, hee do irii nje ku sɔ.

³⁰ À ya maa fɔ laalɔi nje, à cé Ilaaɔ, à ya ye ara nɔa, à je ilu faau ɔa, à ya tɔɔ fufu, à ne bisii laalɔ ku ce, a kù waa saalu iyeɔ baa nɔa ɔa.

³¹ A kù ne bisi, a kù ne naanɛ, a kù bi nje, a kù ne araarei nje.

³² À mà woodai Ilaaɔ iyi wa fɔ í ni, inɛ ɔa iyi à waa ce dimii mii bɛɛbɛ ɔa, ikui í je kɔkɔ nɔa. Do nɔɔ fei à ya coo, nɔ à ya maa saabu woo ce dimie ɔa má.

2

Kiitii Ilaaɔ

¹ Na nɔɔ, awɔ iyi í waa ye taaleɔ inɛ ɔa, baa bii yooi í je, i kù ne iyi aa fɔ, domi waati iyi í waa ye taaleɔ inɛ ɔa nɔ awɔ takae í waa ce mii laalɔ ɔaɔ be, awɔ takae í waa so taaleɔ.

² Do ntɔ, à mà iyi Ilaaɔ í ne ntɔ bii wa ye taaleɔ inɛ ɔa iyi à waa ce dimi bɛɛbɛ.

³ Debei, í waa tamaa mà awɔ aa fita si kiitii Ilaaɔi, awɔ iyi í waa ye taaleɔ inɛ ɔa, nɔ awɔ mɔ í waa ce dimi bɛɛbɛ má?

⁴ Mà í donda kulai jiida ku jeɛ do temuɛɔ do suuru ku neɛi? I kù mà iyi jiida ku jei Ilaaɔ í mɔsi wa koo si gãmɛɛ ku ba í kpaasi kuwɛɛɛ?

⁵ Amma si na iyi í jo idɔɛ í le nɔ í kù jesɔi í kpaasi, í waa faa arae idɔɔkɔ iyi í la í rei si aɔo iyi Ilaaɔ á kiitii inɛ ɔa dee dee nɔ inɛ fei á yɔɔ.

⁶ Aɔo nɔɔ be á sãa inɛ fei si bei kuceɛ í to.

⁷ Inɛ ɔa iyi à temuɛ à waa ce jiida à waa dɛdɛɔ amboe do bɛɛɛɛ, nɔ à waa de aɔa a maà ce nfe, aɔai Ilaaɔ á muɛ kuwɛɛ hai tãu.

⁸ Amma inɛ ɔa iyi à kɔsiɛ nɔ a kù waa ceɔ ntɔ icɛ í gbe laalɔ, aɔai aa ye idɔɔkɔ nlaɛ.

⁹ Inɛ iyi wa ce laalɔ fei á ye wahala do ijuukpã, hai Zuifu ɔa hee ku koo si dimi mmu ɔa.

10 Ine mɔ̄ iyi wa ce jiida á ba amboe do beere do laakai ku sū, hai Zuifu ŋa hee ku koo si dimi mmu ŋa.

11 Beɛbei Ilaaɔ́ á ce domi bi tɛɛ ine gɔ̄ kù re ine gɔ̄.

12 Ine ŋa iyi à waa ce dulum hai mà wooda, si wooda hai mà ŋjai aa ce nfe. Amma ine ŋa mɔ̄ iyi à mà wooda nɔ̄ à waa ce dulum, woodau á kiiti ŋa,

13 domi kù je ine ŋa iyi à waa gbɔ̄ ideɪ woodau aŋai à je dee dee si wajui Ilaaɔ́, í gbe ine ŋa iyi à waa ce iyi wa fɔ̄.

14 Waati iyi dimi mmu ŋa, aŋa iyi a kù mà wooda, à waa ce mii iyi wa fɔ̄ do idɔ̄bi ŋja, iyi be wa nyisi iyi woodau í wa si idɔ̄ ŋja.

15 Daa ŋja wa nyisi iyi à kɔ̄ woodau si idɔ̄ ŋja. Idɔ̄ ŋja wa je seɛɛɛ, nɔ̄ lasabu ŋja í ya ye taale ŋja walakɔ̄ ku na ŋa ntɔ̄.

16 Aɔ̄i kiitii Ilaaɔ́ si bii Jesu Kirisi á kiiti ine ŋa beɛbei mii ŋau be fei á ce. Á kiiti ine ŋa na ice iyi à waa ce si asii fei si bei laabaau jiida iyi ñ wa n sisi nŋeɪ wa fɔ̄.

Zuifu ŋa do wooda

17 Awɔ̄ Zuifu, ì waa cɔ̄ arae Zuifu, ì waa naane wooda, ì waa tɔ̄ fufu ì ni awɔ̄ ì je ineɪ Ilaaɔ́.

18 Ì mà mii iyi Ilaaɔ́ í bi i ce, nɔ̄ wooda í kɔ̄e si i ce mii iyi í sla.

19 Ì waa tamaa iyi aa yɔ̄kɔ̄ i cuaa feɛju ŋa nɔ̄ ì je ìnya kumáɪ ineɪ ilu kuku ŋa.

20 Ì waa tamaa mà aa yɔ̄kɔ̄ ì mua nnyei ŋa bisii, nɔ̄ ì kɔ̄ hai mà ŋa si cio, domi ì mà iyi icui kumà do ntɔ̄ si woodai í wa.

21 To, awɔ̄ iyi ì waa kɔ̄ ine gɔ̄ ŋa si cio, na mii í ce ì kaa kɔ̄ arae. Awɔ̄ iyi ì waa sɔ̄ ine ŋa a mà ce ile, na mii ì waa ce ile.

22 Awɔ̄ iyi ì ni ine ŋa a mà ce sakara, na mii í ce ì waa coo. Awɔ̄ iyi ì cé iwɛ̄, na mii í ce ì waa bɔ̄ ilè ile be.

23 Awɔ̄ iyi ì waa tɔ̄ fufu si na iyi í jɔ̄ ì mà wooda, na mii í ce ì kù waa jirimae ì jɔ̄ irii Ilaaɔ́ wa beje.

24 Na irii ine Zuifu ŋai dimi mmu ŋa à ba à waa fɔ̄ taaleɪ Ilaaɔ́, si bei kukɔ̄ ideɛ wa fɔ̄.

25 Awɔ̄ Zuifu, bii ì waa too wooda, bangoe í ne aranfaani jiida, amma bii ì kù waa jirima woodau, bangoe í je ngbe.

26 Na nŋu, dimi mmu iyi a kù dasie bango nɔ̄ wa too woodau, Ilaaɔ́ kaa cɔ̄ bei ine iyi à dasie bango?

27 Dimi mmu iyi wa too woodau, baa bii a kù dasie bangou á ye taaleɪ ine Zuifu ŋau, domi baa do iyi ì ce bango nɔ̄ ì mà wooda iyi à kɔ̄ nŋe ì kù waa jirimae ŋa.

28 Ine iyi í je Zuifu do ntɔ̄ kù je ine iyi í je Zuifu si kuyei ine ŋa. Iyi í nɔ̄ í je bangou ntɔ̄ ntɔ̄ kù je iyi à ya ce si ara.

29 Amma ine iyi í je Zuifu ntɔ̄ ntɔ̄, nŋui í je Zuifu si idɔ̄e. Iyi í nɔ̄ í je bango do ntɔ̄ nŋui í je bangoi idɔ̄. Icei Hundeɪ Ilaaɔ́i, kù je ti wooda. Zuifu dimi beɛbe, Ilaaɔ́i á saabue, kù je amane ŋa.

3

1 Debei, aranfaani yoomai Zuifu ku je í ne. Riba yoomai bango ku ce í ne.

2 Ntɔ̄ ntɔ̄ aranfaane í la si mii fei. Sinte, Zuifu ŋai Ilaaɔ́ í daa ideɛ si awɔ̄.

3 Bii ine gɔ̄ ŋa a kù dasi naane, naane hai dasi nŋau á jɔ̄ Ilaaɔ́ mɔ̄ kú je hai ne naaneɪ?

4 Aawo, kù je beɛbe. Baa bii ine fei í je ilu ibo ka mà iyi Ilaaɔ́ í je ntɔ̄. Si bei kukɔ̄ ideɛ wa fɔ̄ na irie ì ni,

Amanɛ ɲa à nɛ a mà iyi ì jɛ dee dee si ide kufɔɛ,
Nɔ ì ya fɔ ntɔ si kiitiɛ.

⁵⁻⁶ Amma bii laalɔ ku ce nwa í jò à mà iyi Ilaaɔí í jɛ dee dee, beirei aa ka ni. Aa ka ye taalee Ilaaɔ bii wa kpā wa iju? Aawo, kù jɛ beɛbe. Ñ wa n fɔ dei si bei amane ɲa à ya dɔ. Bii Ilaaɔ kù jɛ dee dee, debei beirei á ce ku kiiti andunyau.

⁷ Bii ibom í teese í jò ine ɲa à waa ye ntoi Ilaaɔ, nɔ do yaase beɛbe iriɛ wa baɔ amboe, na mii í ce á maa ye taalem má bei ilu dulum.

⁸ Na mii í ce a kaa ka ni, ka ce laalɔ ku ba irii Ilaaɔ ku nɛɔ beɛɛ. Ine gɔ ɲa à ya ni beɛbei ñ wa n fɔ ku ba a beje irim. Ine dimie ɲa aa nɔ a ye ijuukpāɛ si bei í jɔ.

Ine kāma kù jɛ dee dee

⁹ Debei, awa Zuifu ɲa mɔ à tia ine gɔ ɲa mɛɛ. Aawo, baa keeke, domi à nyisi tā iyi Zuifu ɲa do dimi mmu ɲa aɲa fei à wa si awɔ gbugbāi dulum.

¹⁰ Kukɔi ideí Ilaaɔ wa fɔ í ni,
Ine kāma kù jɛ dee dee, baa akā.

¹¹ Ine gɔ kù wɛɛ iyi í nɛ bisi.

Ine gɔ kù nɔ kù wɛɛ iyi wa de Ilaaɔ.

¹² Ine fei í nyoi,

Ine fei í bejei.

Ine kāma kù wɛɛ iyi wa ce jiida baa akā.

¹³ Idei geɛ ɲɲa í sāmi bei bale foo,

Nɔ í nɛ aɔl bei njo.

Do ideí geɛ ɲɲaui à ya takiɔ ine ɲa.

¹⁴ À nɛ inɔ kuro nɔ ikpei wa kɔ si geɛ ɲɲa.

¹⁵ Kute gbāa ku kpa inei à nɛ.

¹⁶ Bii à bɔ fei ideí kukpa do inɔ kufɔi à ya jò be.

¹⁷ A kù mà kpāai laakai ku sū.

¹⁸ A kù nɛ njoí Ilaaɔ.

¹⁹ Amma awa à mà iyi mii iyi wooda wa fɔ fei, ine ɲa iyi woodau í kái wa fāa. Wooda í wɛɛi ku ba geɛ kāma ku maà nɛ iyi á fɔ, nɔ ine fei ku mà iyi Ilaaɔ wa ye taaleɛ.

²⁰ Ntɔ ntɔ ine kāma kù wɛɛ iyi á yɔkɔ ku jirima wooda hee koo jɛɔ dee dee si wajui Ilaaɔ. Wooda í wɛɛi ku ba ku jò amane ku mà iyi ɲɲu í jɛ ilu dulum.

Yaase bei Ilaaɔ í ya ce ine dee dee

²¹ Amma nsei, Ilaaɔ í nyisi wa yaase bei ɲɲu í ya ce amane dee dee, kù jɛ do ideí wooda. Woodai Moizi do walií Ilaaɔ ɲau à jɛ seɛɔɔɛ.

²² Ine ɲa iyi à dasi Jesu Kirisi naane fei, Ilaaɔ í ce ɲa dee dee na naane iyi à dasi. Ine gɔ kù jɛ ikā,

²³ domi ine fei í ce dulum nɔ à kua amboei Ilaaɔ.

²⁴ Amma Ilaaɔ í ce ɲa dee dee hai nɛ ngɔgɔ ku sā na didɔɛ do saabui Jesu Kirisi iyi í ya ɲa.

²⁵ Nɲui Ilaaɔ í jile ku jɛ kuwee. Njɛɛ iyi í nikā í kpa dulum dii ine ɲa iyi à dasi naane. Ilaaɔ í ce beɛbei ku nyisiɔ iyi ɲɲu í jɛ dee dee. Tako wo si suuruɛ í temua do dulum dii amane ɲa, kù kpā ɲa iju.

²⁶ Amma si dee dee ku jɛɛ wa nyisi wa si waatii nseiɲu ihɛ iyi ɲɲu ine dee deei, nɔ ɲɲu wa ce ine ɲa dee dee na naane iyi à dasi Jesu.

²⁷ Debei, à nɛ kpāa iyi aa ka tɔɔ fufu má? Aawo, kaa ce. Na mii. Si na iyi í jò kù jɛ wooda ku jirimai à waa ka, bii kù jɛ naane ku dasi.

²⁸ À nɔ à yɛ iyi amanɛ á jɛ dee deei na naane iyi í dasi nɲu akã, kù jɛ na wooda ku jirima.

²⁹ Mà Ilaaḍ í jɛ ti Zuifu ŋa aɲa akãí? Kù jɛ ti dimi mmu ŋa má? Ntɔ ntɔ í jɛ ti dimi mmu ŋa mɔ,

³⁰ domi Ilaaḍ akãí í wɛɛ. Nɲui á ce inɛ ŋa dee deei na naane ku dasi nɲa, hai Zuifu ŋa hee do dimi mmu ŋa.

³¹ Si bɛɛbɛ à waa kpa wooda na ideɛ naane ku dasiui? Aawo. À kḥosi gbugbãɛ mɔm nii.

4

Yaase iyi à yɛ si kuwɛɛi Aburhamu

¹ Bɛirɛi aa ka fɔ nsei do ideɛ Aburhamu bala nwa. Mii í ba.

² Bii Ilaaḍ í ce Aburhamu amanɛ dee deei na icɛ iyi í ce, á yɔkɔ ku tɔɔɔ fufu. Amma kù nɛ si bii á tɔɔɔ fufu si wajui Ilaaḍ,

³ domi kukɔi ideɛ Ilaaḍ wa fɔ í ni, Aburhamu í dasi Ilaaḍ naane nɔ nɲui í jɔ Ilaaḍ í dooɛ si inɛ dee deei.

⁴ Nsei, inɛ iyi wa ce icɛ a ci ya doo fiái lafɛɛ bei amua, ti nje asaiyaei.

⁵ Amma inɛ iyi í dasi Ilaaḍ naane, nɔ kù de nɲu ku jɛ dee deei na icɛɛ, Ilaaḍ mɔ, nɲu iyi í ya ce ilu dulum ŋa dee deei, á doo lafɛɛu amanɛ dee deei na naane ku dasiɛ.

⁶ Bɛɛbei Davidi mɔ wa fɔ ideɛ inɔ didḥi inɛ iyi Ilaaḍ í doo amanɛ dee deei iyi kù jɛ na icɛɛ.

⁷ Í ni,

Ilu inɔ didḥi inɛ iyi Ilaaḍ í kpa ideɛ kuraraɛ,
Nɔ í bii dulum deɛ.

⁸ Ilu inɔ didḥi inɛ iyi Ilaaḍ kù waa doo dulum deɛ.

⁹ Inɔ didḥu, ti inɛ ŋa iyi á ce bango aɲa akãí? Kù jɛ ti inɛ ŋa mɔ iyi a kù ce bango? Á tako à fɔɔ tá wo à ni, Ilaaḍ í doo Aburhamu amanɛ dee deei na naane iyi í dasiui.

¹⁰ Bɛirɛi í yɛ waati bɛɛbɛ. Í ce bango ba. Mà kù ce. Waati bɛɛbɛ kù ce bango titã. Hai lɔ bangoi wa jɛ.

¹¹ Si anyiɛ í na í ce bango iyi wa jɛ nyinda iyi Ilaaḍ í coo inɛ dee deei. Í coo inɛ dee deei na naane ku dasiui waati iyi kù ce bango. Bɛɛbɛ mɔi í na í jɛ balai hai ce bango ŋa iyi á dasi naane fei ku ba Ilaaḍ ku doo aɲa mɔ inɛ dee deei ŋa.

¹² Nɔ wa jɛ balai woo ce bango ŋa mɔ, aɲa iyi kù jɛ bango nɲu akãí à ce, amma tuubai naane ku dasi iyi bala nwa Aburhamu í jɔ si waati iyi kù ce bango, nɲui aɲa mɔ à waa too si.

Do naane ku dasi à ya baḍ kuwãi Ilaaḍ

¹³ Ilaaḍ í cea Aburhamu do dimiɛ ŋa kuwã iyi aɲai aa jɛ tubui andunyau ihɛ fei. Kù jɛ si na iyi í jɔ í jirima wooda, amma si na iyi í jɔ í jɛ dee deei na naane ku dasiui.

¹⁴ Bii í jɛ inɛ ŋa iyi á waa jirima wooda, aɲai aa nɛ mii ŋa iyi Ilaaḍ í ce kuwãuɛ, naane ku dasiui ngbei, nɔ kuwã iyi Ilaaḍ í ceu mɔ í kpa iri mbe,

¹⁵ domi woodai wa naaḍ idɔɔkḥi Ilaaḍ wa. Amma bii wooda kù wɛɛ, ideɛi wooda ku kua mɔ ka wɛɛ.

¹⁶ Na nɲu, kuwãu, ti inɛ ŋa iyi á dasi naaneɛ ku ba ku jɛ amua iyi Ilaaḍ í mu nwa na didḥɛ nɔ ku jɛ ti dimii Aburhamu fei. Kù jɛ inɛ ŋa iyi á nɛ wooda aɲa akã, amma do inɛ ŋa iyi á dasi naane bei Aburhamu, nɲu iyi í jɛ balai awa fei.

¹⁷ Kukɔi ideɪ ɪlaaɔ wa fɔ́ í ni, nɲui ñ ce balai dimi nkɔɔ. Nɲui í je bala nwa si wajui ɪlaaɔ. ɪlaaɔ́ í dasi naane, nɲu iyi í ya ɲi iku ɲa, nɔ do ide ku fɛɪ í taka mii ɲa iyi a kù wɛɛ wo.

¹⁸ Aburahamu í dasi ɪlaaɔ naane nɔ wa cɔɔ kpāa baa do iyi kù yɛ mii iyi wa degbeu titá. Na nɲu, ɪlaaɔ́ í coo balai dimi nkɔɔ ɲa si bei í tako í fɔ́ í ni, dimie ɲa aa na a kpɔ.

¹⁹ Waati nɲu í ne zakai adɔ́ cɔ́ɔ. Í mà iyi nɲu í gbo, nɔ Sara aboɛu mɔ kaa yɔko ku bí ama má, amma do nɲu fei naane ku dasie kù kaye.

²⁰ Kù fúsi naane ku dasie awɔ, kù nɔ kù sika si ide iyi ɪlaaɔ́ í wāu. Naaneu í teese wa muua gbugbā mɔm nii nɔ wa saabu ɪlaaɔ,

²¹ domi í mà kam kam, mii iyi ɪlaaɔ́ í wāu í ne gbugbāi ku coo.

²² Nɔi í jɔ na naane ku dasie ɪlaaɔ́ í dooɛ ine dee dee.

²³ Amma iyi à kɔɔ à ni, à dooɛ ine dee dee, kù je na irii nɲu akāi à kɔɔ.

²⁴ À kɔɔi na irii awa mɔ iyi ɪlaaɔ́ wa doo wa ine dee dee, awa iyi à dasie naane, nɲu iyi í ɲi Jesu Lafɛɛ nwa hai si bale.

²⁵ ɪlaaɔ́i í jɔ́ à kpa Jesu wo na irii dulum du wa nɔ í jɔ́u má ku ba ku ce wa ine dee dee ɲa.

5

À dɔ́ do ɪlaaɔ́

¹ Nɛɛi, si bei ɪlaaɔ́ í ce wa ine dee dee ɲa na naane ku dasi nwa, à dɔ́ do nɲu na saabui Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

² Jesu mɔi í mu nwa kpāa do saabui naane ku dasiu ka sekeɛ si ɪlaaɔ́, nɲu iyi í ce nwa didɔ́. Na didɔ́ui à waa leekɔ́ dim dim nɔ à ne inɔ didɔ́ domi à waa cɔ́ kpāa iyi aa ka ne baa nwa si amboei ɪlaaɔ́.

³ Iyi í re mɔm, baa si wahala à ya ka ne inɔ didɔ́ domi à mà iyi wahala í ya bí temua.

⁴ Bii à nɔ à temua si wahalau, aa ka fita bei ine iyi í je igũ si laakai ku cɔ́, nɔ igũ iyi à je u á bí nwa kpāa ku cɔ́.

⁵ Nɔ kpāa iyi à waa cɔ́u kaa je ngbe domi kubii ɪlaaɔ́ í wa si idɔ́ nwa do saabui Hundee iyi í mu nwa.

⁶ Si waati iyi a kù ne gbugbā, Kirisi í ku na irii ine ɲa iyi a kù mà beɛɛɛi ɪlaaɔ́. Í kui si waati iyi ɪlaaɔ́ í jileu.

⁷ À gaabua amanɛ ku jesi nɲu ku ku baa na ine dee dee. Á yɔko ku je ilu wɔɔko gɔ́ á jesi nɲu ku ku na ine jiida gɔ́.

⁸ Amma ɪlaaɔ́ í nyisi wa kubi nlaɛ domi waati iyi à je ilu dulum ɲa Kirisi í ku na iri nwa.

⁹ Nɛɛi, si na iyi í jɔ́ nɛɛi Kirisi í jɔ́ ɪlaaɔ́ í ce wa ine dee dee ɲa, kù ne sika kāma á faaba wa hai si idɔ́kɔ́ɛ iyi á naa.

¹⁰ Waati iyi à je mɛɛɛi ɪlaaɔ́, í jɔ́ à dɔ́ do nɲu na ikui Amaɛ. Na nɲu nɛɛi, si bei à dɔ́ do nɲu, sika kāma kù wasi á nyi ku faaba wa má na kuwɛɛi Amau.

¹¹ Iyi í re mɔm, Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, nɲu iyi í jɔ́ à dɔ́ do ɪlaaɔ́, í nyi í jɔ́ à ne inɔ didɔ́ má si ɪlaaɔ́.

Adamu do Kirisi

¹² Dulum í lɔ́ wai si andunya hai bi ine akā, nɔ dulum nɔu í naaɔ́ iku wa. Si beɛbe, ikuu í tosi ine fei domi ine fei í ce dulum.

¹³ Ntɔi dulum í wa si andunya wo woodai Moizi í bei í naa, amma bii wooda kù wɛɛ, ijuukpāi wooda ku kua mɔ kaa wɛɛ.

14 Do n̄ɲu fei, hai waatii Adamu hee ku koo si Moizi fei, in̄e ɲa à ya ku baa do iyi a kù kua wooda bei Adamu í ce.

Aa ka yǎkǎ ka wā Adamu do in̄e iyi í na í naau.

15 Ntǎ ntǎ, in̄e nkpǎi í ku na kurarai in̄e akāu, amma didǎi Ilaaǎ í la í re kurarai Adamu. Didǎi Ilaaǎu mǎ hai bi in̄e akāi í naa, nǎ lafǎɛui í je Jesu Kirisi. Didǎu amua nla nlai, nǎ í tosi in̄e nkpǎ.

16 Amuai Ilaaǎu do kurarai in̄e akāu í wāia n̄je, domi kurara akāui í jǎ Ilaaǎ á kiiti in̄e ɲa ku ye taale n̄ɲa, amma didǎi á jǎ ku ce wa in̄e dee dee baa do iyi à tako à ce kurara nkpǎ.

17 À mà iyi iku í tosi in̄e fei na kurarai in̄e akāu. Amma na in̄e akā mǎi aa ka ba mii iyi í la í re, domi in̄e iyi í gba didǎ nlai Ilaaǎ do amua nlae iyi í jǎ í je dee dee fei, á maa wee nǎ á je bomma na irii Jesu Kirisi.

18 Na n̄ɲu, si bei kurarai in̄e akā í jǎ Ilaaǎ í ye taalei in̄e fei, beɛbe mǎi dee dee ku jei in̄e akā í jǎ in̄e fei í je dee dee í baǎ kuwee.

19 Si bei ide hai gbǎi in̄e akā í jǎ in̄e nkpǎ í je ilu dulum, beɛbe mǎi Ilaaǎ á ce in̄e nkpǎ dee dee na ide ku jirimai in̄e akāu.

20 Wooda í lǎ wai ku ba kurara ku kǎosi, amma bii dulum í kǎosi, didǎi Ilaaǎ mǎ í ya kǎosi ku roo mái.

21 Si bei dulum í lǎsi in̄e fei hee í naaǎ iku wa, beɛbe mǎi didǎi Ilaaǎ í naa si in̄e fei ku ba ce wa in̄e dee dee ɲa nǎ ku mu nwa kuwee iyi ci ya tā na anu akā iyi à ne do Lafǎe nwa Jesu Kirisi.

6

À ku si gǎmei dulum, nǎ à je ilu hunde si Kirisi

1 Debei beirei aa ka ce. Aa ka ya maa ce dulum ku ba didǎu ku kǎosi?

2 Aawo, kù je beɛbe. Awa iyi à ku si gǎmei dulum, beirei aa ka ce ka maa je kuwee nwa si dulum má.

3 I kù mà ɲa awa iyi à dasi wa inyi do irii Jesu Kirisi fei, à kui bei n̄ɲu mǎ í ku?

4 Na n̄ɲu, si inyi ku dasi à ku do n̄ɲu aǎ, nǎ à si wa do n̄ɲu aǎ, ku ba bei amboei Ilaaǎ Baaba í dedee hai si bale awa mǎ ka maa ne si kuwee titǎ.

5 Ntǎ ntǎ, si bei anu akā nwa do n̄ɲu í jǎ à ku do n̄ɲu aǎ, kù ne sika á jǎ ka dede má hai si bale do n̄ɲu aǎ.

6 À mà iyi à kpakpa daa nwo nwa si j̄i ku gaau do Jesu aǎ, ku ba daa nwo nwa iyi wa dasi wa dulum n̄u ku kpa iri, nǎ ka maǎ je arui dulum má,

7 domi dulum kaa ne gbugbǎ kǎma má si in̄e iyi í ku.

8 Nsei, si bei à ku do Kirisi aǎ, beɛbe mǎi à ne naane iyi aa ka ba kuwee do n̄ɲu aǎ,

9 domi à mà iyi Kirisi, n̄ɲu iyi í dede hai si bale kaa ku má, iku kù ne sie gbugbǎ má.

10 Waati iyi í ku, í kui gbakǎ akā na irii dulum, amma í baa si kuwee má, nǎ kuwee iyi í wa si nsei í je ti Ilaaǎ.

11 Beɛbe mǎi in̄e taka n̄je í doo ara n̄je bei iku si gǎmei dulum, nǎ í doo ara n̄je ilu hunde má si wajui Ilaaǎ na anu akā n̄je iyi í ne do Jesu Kirisi ɲa.

12 Na n̄ɲu, í maǎ jǎ dulum ku je bomma si ara n̄je má, í maǎ ti í jǎ kǎɛɛi arau ku kǎmia ɲe má.

13 I maǎ ti í jǎ ikǎ ikǎi ara n̄je kǎma kù wa si awǎi dulum má í maa ceǎ laalǎ ɲa. Amma í so ara n̄je í na Ilaaǎ bei in̄e ɲa iyi à j̄i wa hai si bale, nǎ í so ikǎ ikǎi ara n̄je fei í daa Ilaaǎ si awǎ ɲa í maa ceǎ j̄iida.

14 Dulum kù ne ku ne si nje gbugbā má domi wooda kù ne gbugbā si nje amma didāi Ilaađi í ne gbugbā si nje.

Ka je arui ice jiiida ku ce

15 To, mii aa ka ce. Si bei Ilaađ í ce nwa didā nō wooda kù ne si wa gbugbā, dulum nii aa ka maa ce? Aawo, kù je beebe.

16 Ì mà sāa sāa nja bii ì so ara nje ì daa ine gō si awō ì waa jirimae nja, ine iyi ì waa jirimau be nja aruei ì je nja. Bii ì je arui dulum nja, kəkəəei í je iku, bii ì nō ì je arui Ilaađ ku jirima nja, kəkəəi nju mōi á jđ Ilaađ ku ce nje ine dee dee nja.

17 Amma ka saabu Ilaađ domi baa do iyi ì je arui dulum nja wo, nsei do ino akā ì waa jirima kukəsi iyi ì da nje si awō.

18 À ya nje hai si awōi dulum, nō ì baa ì je arui ice jiiida ku ce nja.

19 N wa n sō nje ideu ihēi do yaasei kucei ine nja na gbugbā hai ne nje. Si bei ì tako ì so ikđ ikđi ara nje ikā ikā ì daa riisi do laalo si awō bei aru ku ba ì ceđ laalo nja, nsei ì ne ì so ikđi ara nje fei ì jđ ku je arui ice jiiida ku ce nja nja ku ba daa nje ku má.

20 Waati iyi ì waa je arui dulum nja, ì ya jilə si ì kù ne ì ce mii iyi Ilaađ wa tə njei.

21 Riba yoomai ì ya ba nja waati beebe. Riba iyi ì ba nja wa mu nje anyə nsei, nō iri ku kpae ikui.

22 Amma nsei à ya nje hai si awōi dulum ì baa ì je arui Ilaađ nja, riba njei ì je daa iyi í má, iri ku kpae mōi ì je kuwēe hai tā.

23 Ribai dulum nii ì je iku, amma amuai Ilaađi í je kuwēe iyi ci ya tā na anu akā nwa iyi ì ce do Jesu Kirisi Lafēe nwa.

7

Nje ku so í je nwa yaase

1 Inje inem nja, inje iyi ì mà wooda nja, ì kù mà nja iyi wooda í ne gbugbāi si amane si waati iyi í wēe si hunde nju akā?

2 Beebe mōi abo à so məkō í ne ku wa bi məkəe si waati iyi məkou ì wēe. Amma bii məkou ì ku abou ì fita hai si woodai nje ku so mbe.

3 Na nju, bii məkou ì wēe nō abou ì koo í so məkō mmu, abo à ce sakarai aa kpoo. Amma bii məkəe ì ku, ì fita si woodai nje ku soui. Waati beebe bii ì so məkō mmu kù je à ce sakara má.

4 Beebe mōi inje inem nja, anu akā nje do Kirisi í jđ inje mō ì ku do nju ajə nō ì fita hai si awōi wooda. Bebei ti ine mmui ì je nja. Ti ine iyi ì jł hai si balui ì je nja ku ba ì so iso iyi ì je ti Ilaađ nja.

5 Waati iyi ì wēəđ daa nwo nwa nja wo, kədeə laalo iyi wooda í dede si wa wa ce ice si ikđi ara nwa ikā ikā fei nō wa bəđ wa bi iku.

6 Amma nsei, si bei à ku si gāmei wooda, nju iyi wa mu wa wo bei aru, à fita hai si awōe. Bebei aa ka yəko ka cea Ilaađ ice do daa titō iyi ì je ti Hundee, kaa je do daa nwo iyi ì je ti wooda.

Wooda do dulum

7 To, beirei aa ka fə. Woodau dulum nii? Aawo, kù je beebe. Amma na saabui woodau ì jđ n̄ mà dulum. Ntə ntə, n kaa n mà mà kədeə dulum nii wo bii wooda kù ni n mađ n ce kədeə.

8 Nō na woodau dulum ì ba kpāa ì bím kədeə ikā ikā fei, domi bii wooda kù wēe dulum mō kaa wēe.

⁹Tako waati iyi n kù mà wooda, n wεε wo, amma waati iyi n na n mà wooda, dulum í dedei

¹⁰nò n ku. Bεεbei wooda iyi í nε ku jò n nε kuwεε, n ba wee ikui í naam wa,

¹¹domi dulum í ceò wooda ice nò í wa inyii itlm í kpm.

¹²Ntò ntò wooda í má nò ideε mò í má, í je dee dee, í nò í sía.

¹³Debei mii jiidau í baa í jεem kpāai iku? Aawo, kù je bεεbe. Dulum nii í kpm. Mii jiidai í so í na í kpm do. Nηui í jò à yəə iyi dulum í je mii laalò do ntò nò í gaabu í caa.

Inε iyi dulum í kāmia

¹⁴Ntəi à mà iyi woodai Ilaaš ti Hundeí, amma amu amanéi iyi à taa dulum n je arue.

¹⁵Mii iyi n wa n ce n ci ya n mà yaaseε, domi mii iyi n bi, n ci ya n ce nηu, amma mii iyi n cé, nηui n ya n ce.

¹⁶Bii n wa n ce iyi n kù bi, n jesi iyi wooda í síaí.

¹⁷Amma bii bεεbei, kù je amui n wa n coo má, dulum iyi í wa sim nii wa coo.

¹⁸N mà sāa sāa iyi mii jiiida kāmā kù wa sim, waatə daam nii n wa n fāa, domi waati kāmā fei idəm í ya maa bi jiiida ku ce, amma kuceei n ci ya n yəkə.

¹⁹N ci ya n ce jiiida iyi n bi, í gbe laalò iyi n kù biu.

²⁰Nò bii n wa n ce iyi n kù bi, kù je a ní amui n wa n coo, dulum iyi í wa sim nii wa coo.

²¹To, n ye ide gò í wεem. Nηu wee. Waati iyi n bi jiiida ku ce fei, laalò í ya maa má sim.

²²Si idəm woodai Ilaaš ku jirima í dš,

²³amma si kucei ikš ikšai aram fei n wa n ye ide mmu gò iyi wa ja do lasabum, nò wa cem arui dulum iyi í wa sim.

²⁴Ilu inə kufòí n je. Yooi á nyam hai si awəi ara iyi wa bəəm ikuu ihē.

²⁵N wa n saabu Ilaaš do saabui Jesu Kirisi Lafēε nwa.

Bεεbe mōi, n je arui woodai Ilaaš si idəm, amma si daam n je arui gbugbāi dulum.

8

Kuwεε iyi Hundeí Ilaaš wa mu nwa

¹Na nηu, nsei Ilaaš kaa ye taalei inε ηa iyi à nε anu akā do Jesu Kirisi má.

²Hundeí Ilaaš í ya jò inε ku ba kuwεε na saabui Jesu Kirisi, nò gbugbāi Hundeui í nyam hai si gbugbāi dulum do ti iku.

³Mii iyi woodai Moizi kù yəkə ku ce si na iyi í jò məngoi amanε ηa í jò woodau í kua gbugbā, Ilaaš í coo. Dulum iyi í wa si arai amanε, í kiitie si waati iyi í jò Amaí nηu takε í so ara iyi í jə arai dulum dii amanε ηa, nò í bəə wa ku na ku je kuwεε na dulum.

⁴Ilaaš í ce bεεbei ku ba isεεnε nwa ku je dee dee si ide iyi woodau wa fə, awa iyi a kù waa nε si idəəbii ara nwa, í gbe si idəəbii Hundeí Ilaaš.

⁵Inε ηa iyi à waa nε si idəəbii ara, lasabu nηa fei si daai arau í ya wa. Amma inε ηa iyi à waa nε si idəəbii Hundeí Ilaaš, lasabu nηa fei si mii iyi Hundeu í bii í ya wa.

⁶Inε iyi lasabue fei í wa si idəəbii ara, ikui á je iri ku kraε. Amma inε iyi lasabue í wa si mii iyi Hundeí Ilaaš í bi, lafēε á ba kuwεε do laakai ku sū.

⁷Inε ηa mō iyi à waa too idəəbii ara, anjai à je mbεei Ilaaš ηa. A kù waa jirima woodaε, nò a kaa yəkə məm.

⁸Inε ηa iyi à waa too idəəbii ara a kaa yəkə a ce iyi á dša Ilaaš si.

⁹ Amma iŋe i kù waa too idɔɔbii ara, ì waa ne ŋai bei Hundei í bi, iŋe iyi Hundei Ilaaɔ í wa si ŋe. Ine iyi kù ne Hundei Kirisi, lafɛɛ kù je ti Kirisi.

¹⁰ Nɔ bii Kirisi í wa si ŋe, baa do iyi ara ŋŋe í ku na dulum fei, hunde ŋŋe á ma wɛɛ domi ì je dee dee si wajui Ilaaɔ ŋa.

¹¹ Ilaaɔi í jì Jesu hai si bale. Nɔ bii Hundei nŋu iyi í jì Kirisi hai si baléu í wa si ŋe á na ara iku ŋŋe ŋau mɔ kuwɛɛ na saabui Hundee iyi í wa si ŋeu.

¹² Na nŋu iŋe inem ŋa, Ilaaɔi à ne ka saabu, kù je ara hee arau ku tilasi wa ka ceò mii iyi í bi.

¹³ Ntɔ ntɔ, bii ì waa ce idɔɔbii ara aa ku ŋa. Amma bii ì jò Hundei Ilaaɔ í sobi ŋŋe í kpaò kookoosui arau aa ne kuwɛɛ ŋa,

¹⁴ domi ine ŋa iyi Hundei Ilaaɔ wa gbã fei, aŋai à je amai Ilaaɔ ŋa.

¹⁵ Hundei iyi Ilaaɔ í mu ŋŋe kaa ce ŋe aru, kaa nɔ ku jò njo ku mu ŋŋe má, amma Hundeu í ce ŋe amai Ilaaɔ ŋa, nɔ do saabuei aa ka yɔko ka kpe Ilaaɔ, ka ni Baaba.

¹⁶ Hundei Ilaaɔ takae wa sɔ hunde nwa iyi à je amai Ilaaɔ ŋa.

¹⁷ To, si bei à je amae ŋa, nŋui í jò à ne baa si mii iyi í jile nwa. Aa ka ne ikpɛ do Kirisi ajɔ, domi bii à baa ijuukpãe ku kpɛ, beɛbe moi aa ka baa amboeɛ ku kpɛ má.

Amboe iyi á na ku naa

¹⁸ Ñ mà wahalai nsei nwa ihɛ kù je nkãma do amboe iyi Ilaaɔ á na ku nyisi wa.

¹⁹ Baa mii ŋa iyi Ilaaɔ í taka fei à waa degbe ajɔ nŋu do saasa, ajɔ si bii Ilaaɔ á jò a ye amboeɛ si amae ŋa,

²⁰ domi mii ŋa iyi í taka fei à dási kpãai nfe ku ce, kù je na idɔɔbii aŋa taka ŋŋa, Ilaaɔi í coo beɛbe. Do nŋu fei, kpãa ku cɔu mɔ í wɛɛ

²¹ iyi Ilaaɔ á ya mii ŋau mɔ ku ba kãma ŋŋa ku maà beje má nɔ a ne ikpɛ si amboeɛ ara ku nei amai Ilaaɔ ŋa.

²² À mà iyi hee nsei mii ŋa iyi Ilaaɔ í taka fei à waa kakaai bei inaabo iyi wa kakaa do ara kuroi kubí.

²³ Nɔ iyi í re mɔm, baa awa iyi Ilaaɔ í mu nwa Hundee bei fiaa kaazigi, à waa kakaa si idɔ nwa à waa degbeò Ilaaɔ ku nyisi iyi à je amae ŋa ntɔ ntɔ nɔ ku faaba ara nwa.

²⁴ Faabau í je tu wa, amma si kpãae ku cɔi à wa si titã. Bii à ye mii iyi à waa degbe, kudegbe kù wɛɛ má. Mii iyi amanɛ wa ye á maa cɔ kpãae má?

²⁵ Amma bii à waa cɔ kpãai mii gɔ iyi a kù waa ye, aa ka maa degbeɛi do temua.

²⁶ Beɛbe moi Hundei Ilaaɔ í ya maa sobi wa si gbugbã hai ne nwa, domi a ci ya ka mà mii iyi í sɔa ka tɔɔ. Amma Hundeu takaei í ya tɔɔ Ilaaɔ na iri nwa do ide iyi í re ide ku foi amanɛ ŋa.

²⁷ Nɔ Ilaaɔ, nŋu iyi wa ye idɔi amanɛ ŋa í mà mii iyi Hundeu wa lasabu, domi do idɔɔbiei Hundeu wa tɔɔɛ na irii ine ŋa iyi à je tɛɛ.

²⁸ Nɔ iyi í re mɔm, à mà sãa sãa, ine ŋa iyi à bi Ilaaɔ, aŋa iyi í kpe si idɔɔbie à je tɛɛ, Ilaaɔ wa ce icɛ si mii iyi í ba ŋa fei ku ba ku ce ŋŋa jiiida.

²⁹ Ntɔ ntɔ, ine ŋa iyi Ilaaɔ í cica hai tako, aŋai í jile ku ba a jò Amae. Si beɛbe Amaeui á je yemmai ifo nkpɔ nkpɔ.

³⁰ Ine ŋa iyi í cica í jileu, nŋui í kpe ŋa. Ine ŋa iyi í kpeu í ce ŋa dee dee. Ine ŋa iyi í ce dee deeu í ce ŋŋa ikpɛi amboeɛ.

Kulai kubii Ilaaɔ

³¹ Debei beirei aa ka fɔ má. Bii Ilaaɔ í je tu wa, yooi á yɔko ku je mbɛɛ nwa.

³² Ilaaɔ kù kɔð amai nŋu takae, amma í jò à daa ine ŋa si awɔ à kpaa na irii awa fei. Nŋu iyi í na wa amaɛu beɛbe, beirei á ce iyi kù mu nwa mii iyi í gbe fei.

³³ Ine ɲa iyi Ilaaɔ́ í cica, yooi á yɔkɔ ku má ɲa dulum má. Kù wee, domi Ilaaɔ́ í ce ɲa dee dee.

³⁴ To, yooi á yɔkɔ ku ye taale ɲɲa. Kù wee, domi Jesu Kirisi í ku, nɔ iyi í re mɔm í jì hai si bale má, í wa awɔ ɲɲei Ilaaɔ́. Í nɔ wa tɔɔ Ilaaɔ́ na iri nwa.

³⁵ Yooi á yɔkɔ ku fɛɛfɛ wa do kubii Kirisi. Tɔnya? Mà wahala. Mà ijuukpá. Mà ari. Mà are. Mà mbirisi. Mà igũ.

³⁶ Ntɔ ntɔ,
Lafɛɛ, na iriei à ya ka wa si anui iku alɛð daakɔ.

À waa cɔ wa bei angudã ɲa iyi à waa bɔ ku saka,
si bei kukɔi ideí Ilaaɔ́ í fɔ.

³⁷ Amma si mii ɲau ihɛ fei à je igũ mam mam na saabui Kirisi iyi í bi wa,

³⁸ domi ñ mà kam kam, nkãma kù wee iyi á yɔkɔ ku fɛɛfɛ wa do kubie. Baa iku kaa yɔkɔ, wala kuwee, do amaleka ɲa, do yiikoi lele ɲa. Mii iyi í ba wa nnyi hee do iyi á na ku ba wa ala fei, kãma ɲɲa kaa yɔkɔ.

³⁹ Mii ɲa iyi à wa lele do iyi à wa ile hee do mii iyi à taka fei, nkãma kaa yɔkɔ ku fɛɛfɛ wa do kubi iyi Ilaaɔ́ í nyisi wa si Jesu Kirisi Lafɛɛ nwa.

9

Ilaaɔ́ do inei Izireli ɲa

¹ Ntɔi ñ wa n fɔ, amu inei Kirisi, n kaa n sɔ ibo. Idɔm do Hundei Ilaaɔ́ à jesi iyi ntɔi.

² Inɔm í fɔ ntɔ ntɔ na Zuifu kpaasi ɲa nɔ ñ ya n maa n ce araare ɲɲa waati kãma fei.

³ An jesi Ilaaɔ́ ku ceekpem nɔ ku fɛɛfɛem do Kirisi ku ba ine ɲa iyi à je dimim a ba faaba.

⁴ Anjai à je inei Izireli ɲa, ine ɲa iyi Ilaaɔ́ í cica a je tɛɛ bei amae ɲa, nɔ í nyisi ɲa amboee. Do anjai í dɛ akabuue ɲa, nɔ í na ɲa wooda do kpãae ku tɔɔ, do ideí kuwãe.

⁵ Bala ɲɲa ɲai à je inei Ilaaɔ́ ɲa. Si dimi ɲɲai Kirisi í fita bei amanɛ ɲɲu iyi í re mii fei. Nɲui í je Ilaaɔ́, ɲɲu iyi í jɔ ka maa saabu hee do ajɔ fei. Ami.

⁶ Kù je ñ wa n ni ide iyi Ilaaɔ́ í wãu í je ngbe, amma kù je ine ɲa iyi à bí si dimii inei Izireli ɲau feii à je inei Izireli do ntɔ.

⁷ Kù nɔ kù je ine ɲa iyi à bí si dimii Aburahamu feii à je tɔkue ɲa do ntɔ, domi Ilaaɔ́ í sɔ Aburahamu í ni, dimii amai Izaaki ɲai aa je tɔkue ɲa.

⁸ Waato kù je amai Aburahamu ɲa feii à je amai Ilaaɔ́ ɲa, í gbe amu ɲa ɲa iyi Ilaaɔ́ í cea kuwãe ɲau, anja akã.

⁹ Ide iyi Ilaaɔ́ í wãð Aburahamu wee, í ni, adɔ go suku be iyi ihɛ an nyi wa má, hee waati beɛbe Sara á bí ama inemɔkɔ.

¹⁰ Kù je iyi be ɲɲu akã, amai Rebeka minji ɲau fei sika ɲai. Baa ɲɲai í je bala nwa Izaaki.

¹¹⁻¹² Amma do ɲɲu fei, hee Rebeka ku maa bí ɲa, si waati iyi a kù ce jiida go titã hee má je laalɔ, Ilaaɔ́ í sɔ Rebeka í ni, ine sintei á ya sũa ine ankãanyiu iri ile. Í fɔ beɛbei ku ba ku nyisi iyi ɲɲu í ya cica ine ɲai bei ɲɲu takai ɲɲu í bi, nɔ í kpe ɲa si bei ɲɲu takae í jile, kù je na kuce ɲɲa.

¹³ Tiai ideí Ilaaɔ́ í fɔ má í ni, Ilaaɔ́ í ni, ñ bi Zakɔbu nɔ ñ cé Ezau.

¹⁴ Debei, beirei aa ka fɔ nsei. Ilaaɔ́ kù je dee deei? Aawo, kù je beɛbe,

¹⁵ domi í sɔ Moizi í ni, ine iyi ñ bii an cea didɔ, nɔ ine iyi ñ bii an ce araareɛ.

¹⁶ Na ɲɲu, kù je na idɔbii ine go, kù nɔ kù je na kookaai ine go, amma na araareí Ilaaɔ́i.

17 Bɛɛbɛi kukɔi ideɪ ɪlaaɔ wa fɔ ideɪ Faraɔ, nɲu iyi ɪlaaɔ í le idɔɛ í ni n kã n cee ɪlaalui ku ba inɛ ɲa a yɛ gbugbãm sie, nɔ inɛi andunya fei ku gbɔ irim.

18 Bɛɛbɛi ɪlaaɔ í ya ce araareɪ inɛ iyi í bi, nɔ ku le idɔi inɛ mɔ iyi í bi.

19 Bii bɛɛbɛi, inɛ gɔ á yɔkɔ ku sãm ku ni, ɪlaaɔ kù ne kpãa ku ye taaleɪ amane ɲa má, domi inɛ kãma kaa yɔkɔ ku dede si mii iyi í jilɛ.

20 Awɔ iyi í waa fɔ bɛɛbɛ, yooi í je í bɛi í kakɔɔ ɪlaaɔ. Caka á yɔkɔ ku bee woo ma ku ni, na mii í ce í mam bɛ ihɛ?

21 Kù je woo ma cakai á ceɔ ama bɛi í bi ba. Si ama akãu bɛ kaa yɔkɔ ku ce caji iyi á ya maa ceɔ ice waati kãma fei do caka iyi í nɛ bɛɛɛɛ í re ba.

22 To, yaaseu bɛ wa nyisi mii iyi ɪlaaɔ í ce. Í bi ku nyisi inɛ gɔ ɲa idɔɔkɔ nlaɛ do gbugbãɛ. Amma í temuai titã do inɛ ɲa iyi idɔɛ í kɔ siu, aɲa iyi á yɛ bɛi caka ɲa iyi aa nyɔu.

23 Amma í bi ku nyisi inɛ gɔ ɲa mɔ bɛi amboeɛ í la í to. Aɲai í ce araare ɲa nɔ í ce sɔɔlu ɲa hai ku kpɛ a nɛ ikpɛ si amboeɛ.

24 Inɛ ɲau awai. Si inɔ nwa Zuifu ɲa do hai je Zuifu ɲa à wasi. ɪlaaɔi í kpe awa fei.

25 Bɛɛbɛi walii Ozee í fɔ si tiaɛ í ni, ɪlaaɔ í ni, Inɛ ɲa iyi a kù je tom wo, nsei an kpe ɲa inɛm.

Dimi ɲa iyi n kù bi wo, nsei an kpe ɲa baakɔɔm ɲa.

26 Nɔ tengi bii ñ sɔ ɲa wo ñ ni, i kù je inɛm ɲa,

Bɛ mɔi an kpe ɲa má amam ɲa, amu iyi ñ je irii kuwɛɛ.

27 Nɔi walii Ezai í fɔ ide hee lele na irii inɛi Izireli ɲa í ni, baa bii inɛi Izireli ɲau à kpɔ bɛi sãai acli ido, inɛ mbɔi á ba faaba.

28 Ide iyi ɪlaaɔ í fɔu á kɔi mam mam si andunyaɔ, nɔ kaa kpe mɔm.

29 Í yɛ mbɛ bɛi walii Ezai í tako í fɔu iyi í ni,

Bii Aɔ Lafɛɛ, ilu gbugbã fei kù jɔ nwa fiti mbɔi amane ɲa wo ni,

Awa fei aa ka kui wo bɛi inɛi Sodomu ɲa,

Do inɛi Gɔmɔɔ ɲa.

Inɛi Izireli ɲa do laabaau jũda

30 Debeɪ, beireɪ aa ka fɔ. Bɛi aa ka fɔ wee, dimi mmu ɲa iyi a kù waa de à je dee dee si wajui ɪlaaɔ wo, nsei à je dee dee na saabui naane ku dasi ɲa.

31 Amma inɛi Izireli ɲa iyi á waa de aɲa a too wooda ku ba aɲa a je dee dee si wajui ɪlaaɔ, kù ce.

32 Na mii. Si na iyi í jɔ inɛi Izireli ɲa a kù dedeɛ do naane ku dasi, í gbe do ice ɲa. Á koose si kuta iyi í ya jɔ inɛ ɲa a kooseu.

33 Ideɛi kukɔu wa fãa í ni,

Wee ñ wa n jile inɛ gɔ Siɔɔ iyi í yɛ bɛi kuta bi ku koose.

Nɲui á jɔ inɛ gɔ ɲa a cuku,

Amma inɛ iyi í dasie naane kaa yɛ anyɔ.

10

1 Inɛ inɛm ɲa, iyi ñ bi si idɔm fei do iyi ñ wa n tɔɔ ɪlaaɔ, nɲui í je dimim ɲa a ba faaba.

2 Ntɔ ntɔ, an yɔkɔ n fɔ na iri ɲa n ni à waa cea ɪlaaɔ ice do himma, amma a kù nɛ kumà.

3 A kù mà bɛi ɪlaaɔ í ya ceɔ inɛ dee dee, nɲui í jɔ à de kpãa ɲa bɛi aa ce a jeɔ dee dee, nɔ a kù waa too si kpãa iyi ɪlaaɔ í jilɛ.

4 Kpãa iyi ɪlaaɔ í jilɛui í je Kirisi iyi í na í kpa irii woodai Moizi nɔ inɛ iyi í dasie naaneu fei á je dee dee si wajui ɪlaaɔ.

Faabau í je ti ine ña iyi à dasi Lafɛɛ naane fei

⁵ Ide iyi Moizi í kò si yaase bei ine á jeò dee dee si wajui Ilaaḍ si wooda ku jirima wee. Ine iyi wa jirima wooda ñau fei, si ññui á ba kuwee.

⁶ Amma ide iyi à kò si yaase bei amanɛ á jeò dee dee na naane ku dasi wee. Maà ti í fò si idɔɛ í ni, yooi á bò lelei Aḍ. Bii ì waa fò beɛbe, í ye bei ì waa de Kirisi ku kita wai.

⁷ Nò í maà ti í fò í ni, yooi á ló lelei ile. Bii ì waa fò beɛbe, í ye bei ì waa de ku dede Kirisi hai si bale máí.

⁸ Debei, beirei ideu wa fò. Bei wa fò wee. Ide iyi ì waa dɛɛu kù jiiɛ, í wa si gɛɛɛ móm do si idɔɛ. Ideu ññui í je ideí naane ku dasi iyi à waa waazo, iyi í ni,

⁹ Bii ì fò do gɛɛɛ ì ni Jesui í je Lafɛɛ, nò ì dasi naane si idɔɛ iyi Ilaaḍ í dede hai si bale, aa ba faaba,

¹⁰ domi do idɔi amanɛ í ya dasiò naane ku ba ku je dee dee si wajui Ilaaḍ, nò do gɛɛɛ mòi í ya fòò ide ku ba ku baò faaba.

¹¹ Tiai ideí Ilaaḍ í nò í fò í ni, ine iyi í dasiɛ naane fei kaa ye anyò.

¹² Beɛbei ine gò kù je ikā, hai Zuifu ña hee ku bò do dimi mmu ña fei. Aña fei Lafɛɛ akāi à ne. Amanie mò í je ti ine ña iyi à waa tɔɔɛ fei.

¹³ Debei ine iyi wa tɔɔ Aḍ Lafɛɛ fei á ba faaba, si bei ideí Ilaaḍ í fò.

¹⁴ Nò beirei ine ña aa ce a tɔɔɛ bii a kù dasiɛ naane. Mà beirei aa ce a dasiɛ naane bii a kù gbò ideɛ. Nò beirei aa ce a gbò ideɛ bii ine gò kù ce waazoi ideu.

¹⁵ Nò beirei aa ce a ce waazoi ideu bii kù je ine gò í be ña. Kukòí ideí Ilaaḍ wa fò í ni, ino didḍ nlaí kunaai ine ña iyi à dabii à waa sisi laabaau jiidau.

¹⁶ Amma kù je ine feii í jesi ideí laabaau jiidau. Beɛbei walii Ezai mò í fò í ni, Lafɛɛ, yoo ñai à dasi waazo nwau naane.

¹⁷ Beɛbe mòi naane ku dasi wa naai hai si ide iyi ine wa gbò. Nò ide iyi à waa gbòu ideí Kirisii.

¹⁸ Amma ñ wa n beei, Zuifu ña a kù gbò ideui? À gbòò, domi à kòò à ni, Woo ce waazo ñau à dabii si andunya fei

Nò ine fei í gbò ide ñña.

¹⁹ To, ñ wa n bee má, ineí Izireli ña a kù gbò yaasei ideu ba. À gbòò, si bei Moizi í tako í kò na iri ñña í ni,

Ilaaḍ í ni,

An dede igu ññe do dimi gò iyi a kù waa saalu bei dimi,

Nò n dede idɔɔkḍ ññe do dimi hai ne bisi.

²⁰ Ezai mò í kò do wɔkḍ í ni, Ilaaḍ í ni,

Ine ña iyi a kù waa dedeem ñai à yem,

Nò ñ nyisi ña aram, kù nò kù je añaí à tɔɔm.

²¹ Amma si gāmei irii ineí Izireli ña í kò í ni, Ilaaḍ í ni, hai daakòí ñ to awo bi hai gbò ide ilu ifl ku yika ña.

11

Ilaaḍ kù kòsi ineí Izireli ña

¹ Debei ñ wa n beei, Ilaaḍ í kòsi ineɛ ñai? Aawo, kù je beɛbe, domi amu takam ineí Izirelii ñ wa n je, ñ je tókui Aburahamu si dimii Benzamee.

² Ilaaḍ kù kòsi ineɛ ña iyi í tako í cica hai kukpɛu. Mà í kù mà ña bei kukòí ideí Ilaaḍ í fò ña si waati iyi Elii í bòò taalei ineí Izireli ña bi Ilaaḍ í ni,

³ Lafɛɛ, ine ñau à kpa waliie ña nò à kɛkɛ bi kuwee ña. Amu akāi ñ gbe iyi ñ wa n jirimae, à nò à waa de hundem ku nya.

4 Amma Ilaaḍ í jeaa í ni, ñ ne amane dubu meeje má iyi a kù gule si wajui iwē iyi à ya kpe Baali.

5 Beɛbe mɔi, baa nsei inei Izireli mbɔ ɲa à waa jirima Ilaaḍ, aɲa iyi í cica na didḗeu.

6 Í cica ɲai na didḗe, kù je na ice. Bii í je do iceui, didḗu kù je didḗ má.

7 Ntɔ ntɔ beirei í ce. Inei Izireli ɲa a kù ba mii iyi à waa de. Si inɔ ɲja ine ɲa iyi Ilaaḍ í cicaì à baa. Ine ɲa iyi à gbe à lele idɔ ɲja.

8 Na irii ɲjai kukɔi ideí Ilaaḍ í ni,

Ilaaḍ í da ɲja si sisi ɲjoo si idɔ.

Nɔ í mu ɲja iju iyi a kaa yɔkɔ a yeḗ ilu.

Nɔ í mu ɲja itl iyi a kaa yɔkɔ a gbɔḗ ide hee do nnyi fei.

9 Nɔ Davidi mɔ í ni,

Jingau ɲja ku je ɲja cekũm do taao,

Nɔ ku nyi ku je ɲja bi ku koose má

Ku ba a koo a ba ijuukpã.

10 Jḗ ilu kuku ku wa si iju ɲja a maà ye ilu.

Nɔ í jḗ a ya bate a maa ceḗ ice do aɲo fei.

11 Nɔi í jḗ ñ wa n bee, si waati iyi inei Izireli ɲa à koose, à cukui hee do aɲo fei? Aawɔ, kù je beɛbe. Amma na kucuku ɲjai í jḗ dimi mmu ɲau mɔ à baḗ faaba ku ba igu ɲja ku dede si ɲa.

12 Debei, si bei kucukui inei Izireli ɲa í jḗ hai je Zuifu ɲa à ba amanii Hunde, nɔ kukayeí inei Izireli ɲa í kḗosi amanii dimi mmu ɲa, zaka beirei amanii dimi mmu ɲau á la ku to waati iyi inei Izireli ɲa fei aa na a ba kpãai faaba.

Dimi mmu ɲa à ba faaba

13 Ine dimi mmu ɲau be, inei ñ wa n ba ide ku fɔ, amu iyi ñ je woo be bi tu ɲe.

Ñ ya n maa ne inɔ didḗi do icem iyi ñ wa n ce.

14 Si iceu bei ñ wa n de kpãa n dedeḗ igui dimim ɲa, ku ba ine gɔ ɲja ɲa a ba faaba.

15 Ilaaḍ í jḗ hai je Zuifu ɲa à dḗ do ɲju si waati iyi í jḗ Zuifu ɲa titã. Debei, beirei á ye si waati iyi á gba ɲa má. Nɲu bei á jḗ aɲa iyi á ku wo a baa si kuwee.

16 Si iyafũ pɛɛ iyi à kpo, bii pɛɛ sinte iyi à ceu í je ti Ilaaḍ, debei pɛɛu fei ti Ilaaḍi. Beɛbe mɔi bii icãi jli í je ti Ilaaḍ, do amaawɔɛ ɲa fei ti Ilaaḍi.

17 Amma nsei à cafe amaawɔ gɔ ɲa hai si jli ndii olivi, nɔ inɛ iyi ñ je amaawɔi jli ndii sako, inɛi à sãsi agbe ɲja. Nsei wee, inɛ mɔ ñ waa ba inyi iyi wa naa si amaawɔ ɲau hai si icãu.

18 Na ɲju, i maà tɔɔ fufu ɲa si amaawɔ ɲa iyi à cafeu. Beirei aa ce i tɔɔ fufu ɲa. I jḗ i mà ɲa iyi kù je inɛi ñ waa mu icãu, icãu njei wa mu ɲe.

19 Ine akã ɲɛe gɔ á ni, à cafe amaawɔ ɲau bei ku ba a sãsim si agbe ɲja.

20 Ntɔi, à da ɲai na naane hai dasi ɲja, nɔ awɔ mɔ ñ wa agbeu bei na naane ku dasie. Maà tɔɔ fufu, amma ce njo,

21 domi bii Ilaaḍ kù jḗ amaawɔ sinte ɲau, á na ku jḗ awɔ mɔ?

22 Debei, cɔ jiida ku jei Ilaaḍ do kugaabue. Í gaabu si ine ɲa iyi à cuku, amma í je ine jiida bi tɛɛ. Awɔ de leekl dim dim si jiida ku jeɛ. Bii kù je beɛbe aa da awɔ takæ.

23 Bii aɲa mɔ a kù mɔsi idɔ ku lele ɲja, Ilaaḍ á sindo ɲa si agbe bii à wau wo, domi á yɔkɔ ku sindo ɲa si agbe ɲja má.

24 Bii Ilaaḍ í dae wa hai si jli ndii olivii sako nɔ í másie si jli ndii olivi iyi à waa logooa iyi kù je icue, debei, kaa gaabuaa ku sindo amaawɔu si jli ndii ɲju takæ.

Inei Izireli ɲa aa ba faaba

²⁵ ɲɛ inem ɲa, n kù bi asiii ideu ihē ku manji nɲɛ hee ku jò i maa cò ara nɲɛ ilu bisì ɲa. Asiiu wee. Idòì inei Izireli fiti mbò ɲau í lei titā hee kukpòì dimi mmu ɲa iyi aa ba faabau ku kò.

²⁶ Si bɛɛbɛ, inei Izireli ɲau fei aa ba faabau, si bei à kòò à ni, Ilaaḍ í ni, Woo Faabau á naai hai Síḍò, Nò ku nya lasabu hai mà bɛɛrem hai si dimii Zakòbu.

²⁷ Iyi ihēi í je akabuu iyi an dī do aɲa si waati iyi an kpa ideì dulum du ɲa.

²⁸ Si tuubai laabaau jiidau Zuifu ɲa à je mbɛɛi Ilaaḍ, nò nɲu bei í baa í je aranfaanii ɲɛ, amma si tuubai kucica, à je inɛ ɲa iyi Ilaaḍ í bi hee nsei na bala nɲa ɲa.

²⁹ Ilaaḍ í bi ɲa hee nsei domi ci ya ce mua ngba nò ci ya sinda idò hai si inɛ ɲa iyi í kpe.

³⁰ Tako wo ì donda Ilaaḍ ɲa, amma nsei Ilaaḍ í too si ide hai gbò Zuifu ɲau í ceò araare nɲɛ.

³¹ Nsei si bei Ilaaḍ í ce nɲɛ didò na saabui ide hai gbò nɲau, bɛɛbɛ mǎi á too si araare iyi í nyisi ɲɛ ku ba ku ce araareì aɲa mǎ.

³² Ntò ntò, Ilaaḍ í jò inɛ fei í baa í je arui ide hai gbò, ku ba ku ce araareì inɛ fei.

Kulai Ilaaḍ

³³ Irei ì gbò bei amanii Ilaaḍ do bisie do kumàè í la í to. Inɛ gò kaa yòkò ku mà yaaseì lasabue. Inɛ gò mǎ kù nò kù wɛɛ iyi á mà kpàaɛ sǎa sǎa.

³⁴ Bɛɛbei kukòì ideì Ilaaḍ í ni, Yooi í mà lasabui Aḍ Lafɛɛ. Mà yooi í muaa bisì ajò gò.

³⁵ Yooi í tako í muaa ngògò ku bei ku maa degbe ku sǎa nɲu gbese.

³⁶ Ilaaḍ í je irii mii fei, hai bi tɛɛi fei ndɛɛ wa naa. Nò mii fei í wɛɛi na irie. Ambœe ku je tɛɛ hai nsei hee do ajò fei. Ami.

12*Kuwɛɛ titò iyi í wɛɛ na irii Ilaaḍ*

¹ Na nɲu ɲɛ inem ɲa, n wa n tǎò ɲɛi na saabui araare iyi Ilaaḍ í ce nɲɛ, i na Ilaaḍ ara nɲɛ. I jò kuwɛɛ nɲɛ ku jeaa bei kuwee gò iyi í má nò í sǎa si. Do yaase bɛɛbei í sǎa í ya tǎò Ilaaḍ ɲa.

² I maà ya ce kucei inei andunya ɲa, amma i jò Ilaaḍ ku mu nɲɛ lasabu titò iyi á kpaasiò kuwɛɛ nɲɛ, ku ba i mà iyi í je idòɓbii Ilaaḍ ɲa. Idòɓbieu wee, iyi í je jiidà, iyi í dǎ do iyi í kǎ mam mam.

³ Na didò iyi Ilaaḍ í muum, n wa n sǎ ɲɛ fei, i maà jile ara nɲɛ tengi bii i kù to ɲa, amma inɛ fei ku jile araɛ si zaka bei Ilaaḍ í muaa naane.

⁴ Si ara akā ikā ikā ikāi í wa si nò aɲa fei do ice nɲai.

⁵ Bɛɛbɛ mǎi, baa bii awa à kpò à je ara akā si Kirisi nò à dī si njei bei ikā ikā ikāi arau.

⁶ Bɛɛbɛ mǎi à nɛ amua ikā ikā iyi Ilaaḍ í ce nwa si didòɛ. Inɛ iyi í nɛ amuai ide iyi wa naa hai bi Ilaaḍ ku sǎ inɛ ɲa, ku ceò ice si bei naane ku dasie í to.

⁷ Inɛ iyi í nɛ amuai ku cea inɛ ɲa ce si igbɛu, ku coo. Inɛ iyi í nɛ amuai inɛ ɲa ku kò si ideì Ilaaḍ ku kò ɲa si.

⁸ Inɛ mǎ iyi í nɛ amuai inɛ ɲa ku mua gbugbā ku coo. Inɛ mǎ iyi í ya yòkò ku ce amua ku coo do inò akā. Inɛ ngbo ku ce icɛɛ do himma. Inɛ iyi í nɛ amuai ilu are ɲa ku sobi ku coo do inò didò.

⁹ I maà jò kubi nɲɛ ku jɛ do muafiti. I saa laalɔ nɔ i leekɪ si jiida ku ce dim dim ɲa.

¹⁰ I bi nɲɛ ɲa, i ce kookaai i ya màò bèɛɛɛi nɲɛ ɲa.

¹¹ I maà jò himma nɲɛ ku kaye, amma i ya maa cea Aɔ Lafɛɛ ice ɲa, nɔ i jò Hundee ku maa ce ice si nɲɛ.

¹² I wɛɛò inɔ didɔ ɲa na kpāa ku cɔu. I temua si wahala ɲa. I maà ya gbɛɛji do kutɔɔ ɲa.

¹³ I ya sobi ine ɲa iyi à jɛ ti Ilaaɔ si bukaatai mii iyi à bi. Nɔ i ya yaae ine njoo ɲa.

¹⁴ I ya weea ine ɲa iyi à waa kpā ɲɛ iju. I wee nɲa ɲa, i maà ceekpe ɲa.

¹⁵ Inɛ ɲa iyi à wa si inɔ didɔ i ba ɲa inɔ didɔ ku kpɛ, ine ɲa mɔ iyi à waa kpata i ba ɲa ku kpata ɲa.

¹⁶ I ya nɛ anu akā ɲa, i maà jò lasabui ara ku so ku wa si nɲɛ, amma i ya kaye ara nɲɛ ɲa. I maà ya jilɛ ara nɲɛ ilu bisì ɲa.

¹⁷ I maà ya sāa ine gɔ laalɔ ɲa. I ya maa dɛ i ce iyi í jɛ jiida si gāmei ine fei ɲa.

¹⁸ Bii í jɛ á ce i ce kookaai baa yooma fei i jò inɛò ine fei i ya dɔ ɲa.

¹⁹ Inɛ kpaasim ɲa i maà ya dɛ i sāa nɲɛ gbesei laalɔ ɲa, amma i ya jò Ilaaɔ ku sã nɲɛ gbesei idɔɔkɔ, domi à kɔɔ à ni, Aɔ Lafɛɛ í ni, Amui an sã gbesei idɔɔkɔ.

²⁰ Nɔ à kɔɔ má à ni,

Bii ari wa kpa mbɛɛɛ, náa ije ku jɛ.

Bii agbe wa kpa, muaa inyi ku mɔ,

Domì bii ì waa ceaa bèɛɛ, í yɛ bei ina nyenyɛi ì waa koaa si iri.

²¹ Maà jò laalɔ ku kāmíae, amma jò ì kāmíae do jiida ku ceɛ.

13

Ka jirima ilaalui ilɛ nwa ɲa

¹ Inɛ fei ku jirima ilaalui ilɛɛ, domi ilaalui kāma kù wɛɛ iyi kù jɛ do kumàsii Ilaaɔ. Ilaalu ɲa iyi à wɛɛ fei Ilaaɔi í jilɛ ɲa.

² Na nɲu, bii ine í donda ideì ilaalui, ide iyi Ilaaɔ í jilɛi í kɔsi. Nɔ ine ɲa iyi à waa kɔ ide dimi bèɛɛ, à waa dedɛa ara nɲa taalei.

³ Ntɔ ntɔ, woo ce jiida ɲa a kù nɛ zigiiida do ine ɲa iyi à waa mu ilɛu, í gbe woo ce laalɔ ɲa. Bii i kù bi njo ku muɛ si gāmei ilaalui ɲau, ce jiidaɛ, aa nɛ siɛ inɔ didɔ.

⁴ Ilaalu ɲa à waa ce icei Ilaaɔi na aranfāani nɲɛ. Amma bii ì waa ce laalɔɛ ɲa, i ce njo nɲa, domi a kù waa mu taakuba si ngbɛ. Anɲa mɔ woo ce icei Ilaaɔ ɲai ku ba a sã gbesei idɔɔkɔsi Ilaaɔ nɔ a kpā ine ɲa iyi à waa ce laalɔ iju.

⁵ Na nɲu, ì nɛ i sũ nɲa iri ilɛ ɲai, nɔ kù jɛ si na iyi í jò ì waa ce njoì ijuukpā nɲu akā ɲa, amma ku ba idɔ nɲɛ ku maà yɛ taale nɲɛi.

⁶ Nɲui í nɔ í jò ì waa sã fiài lempoo má ɲa, domi ine ɲa iyi à waa mu ilɛu anɲa mɔ woo ce icei Ilaaɔ ɲai nɔ à na ara ɲai mam mam.

⁷ I sāa ine fei iyi ì nɛ ì sā ɲa. Inɛ ɲa iyi ì nɛ ì sāa lempoo ì sā nɲa ɲa. Inɛ iyi ì nɛ ì sāa fiài duani ì sāa lafɛɛ. Inɛ iyi ì nɛ ì jirima fei ì jirima lafɛɛ ɲa. Inɛ iyi ì nɛ ì mà bèɛɛɛ, ì mà ɲa.

Ka bi nɲɛ

⁸ I maà ya mu gbesei ine gɔ. Gbesei mii akāi ì nɛ ku wa si anini nwa, nɲui í jɛ kubi, domi ine iyi í bi ine ɲa wa kɔ wooda feii.

⁹ Ntɔ ntɔ, wooda ɲau ihɛ iyi í ni, i maà ce sakara, nɔ i maà kpa ine, nɔ i maà ce ile, nɔ i maà ce bine, do wooda ikā ikā iyi í gbe fei aa yɔkɔ a tɔtɔɔ ɲa si wooda akā. Wooda akāu wee, bi ine mmu bei ì bí araɛ.

¹⁰ Bii kubi í wa si gãme nɛɛ i kaa yəkɔ i cea nje laalɔ ɲa. Na nɲu, bii ì bi nje ì waa jirima wooda ɲau fei ɲai.

Ka tā sɔɔlu ka maa degbeɔ kunyɔi Kirisi wa

¹¹ Í sɛa i ce bɛɛɛɛ ɲa, domi ì mà ɲa si waati bii à wa nɛɛi. Í to i jɪ hai si iri njoo ɲa, domi waati iyi Lafɛɛ á faaba wa mam mam í maaɪ wa nɛɛi í re waati iyi à sinti dasi naane.

¹² Idū í dū wa koo, nɔ amɛɛjumá í maaɪ wa. Na nɲu, ka jò icei ilu kuku ku ce, nɔ ka so jɪnɛi igū iyi á jò ka jabu si inya kumá.

¹³ I jò ka nɛ dee dee awa iyi à jɛ inɛi inya kumá ɲa. Ka maà jò ije ku bi nwa do atɛ ku mɔ nwa ku la ku caa, ka maà nɛ adɛi abo do daa bɛɛtɛkɛ ku ce, nɔ ka jò ija do igu.

¹⁴ Amma i so daa titɔi Jesu Kirisi Lafɛɛ nwa, nɔ i maà jò daai inje taka nje ku maa nɛɔ ɲɛ i maa ceɔ bine má ɲa.

14

Maà yɛ taalei kpaasi woo dasi Jesu naane

¹ I gba inɛ iyi naane ku dasiɛ kù nɛ gbugbā, nɔ i maà ya yɛ taalei ide iyi wa lasabu.

² Inɛ ihɛ wa tamaa si iyi nɲu á yəkɔ ku jɛ ije fei. Inɛ ihɔ mɔ iyi kù nɛ gbugbā si naane ku dasiɛu, ci ya ɲɔ inja.

³ Inɛ iyi wa jɛ mii iyi í ba fei ku maà donda inɛ iyi ci ya jɛ mii fei, nɔ inɛ mɔ iyi ci ya jɛ mii iyi í ba fei, ku maà yɛ taalei inɛ nje iyi wa jɛ mii fei, domi Ilaaɔi í gba lafɛɛ.

⁴ Bɛirei awɔ ì yɛ ì bei ì waa kiitiɔ amaacei inɛ mmu gɔ. Bii wa leekɪ si icɛɛ walakɔ bii í nɔ í fusi awɔ mɔi idei irii lafɛɛɛi. Amma á maa leekɪ domi Aɔ Lafɛɛ í nɛ gbugbā ku muaa gbugbā.

⁵ Inɛ gɔ ɲa à ya tamaa bɛi aɔ gɔ ɲa à re nje do bɛɛɛɛi, nɔ inɛ gɔ ɲa mɔ à ya maa tamaa mà iju iyi í má fei akai. Si ide ɲau ihɛ í sɛa inɛ fei ku mu iyi í jɛ lasabui idɛɛ ðim ðim.

⁶ Inɛ iyi wa tamaa aɔ gɔ ɲa à re nje do bɛɛɛɛ, wa cooi na Aɔ Lafɛɛ. Inɛ iyi wa jɛ ije iyi í ba fei, na irii Aɔ Lafɛɛi wa jɔɔ, domi í ya saabu Ilaaɔi titá na ijeu. Inɛ mɔ iyi kù waa jɛ mii fei, na irii Ilaaɔi kù waa jɛ, í nɔ wa saabue.

⁷ Kuwɛɛi inɛ kãma nwa kù jɛ ti nɲu akã, bɛɛɛɛ mɔi do ikue.

⁸ Ntɔ ntɔ, bii à wɛɛ, à wɛɛi na irii Lafɛɛ, bii à nɔ à ku mɔi, na irii Lafɛɛi à ku. Na nɲu, bii à waa wɛɛ walakɔ bii à ku, ti Lafɛɛi à jɛ,

⁹ domi Kirisi í ku nɔ í dede hai si bale má ku ba ku jɛ Lafɛɛi inɛ ɲa iyi à ku do inɛ ɲa iyi à wɛɛ.

¹⁰ To, bii bɛɛɛɛi, na mii í ce awɔ ì waa yɛ taalei kpaasiɛ. Mà na mii í ce ì waa donda kpaasiɛ. Awa feii aa ka leekɪ aɔ akã si wajui Ilaaɔ ku kiiti nwa.

¹¹ Aɔ nɲui kukɔi idei Ilaaɔu ihɛ á kɔ tengi bii í ni,

Aɔ Lafɛɛ í ni,

Amui ñ jɛ kuwɛɛ, inɛ fei á na ku gule si wajum.

Nɔ inɛ fei ku saabum do gɛɛɛ.

¹² Bɛɛɛɛ mɔi awa fei aa ka fɔ tu wa si wajui Ilaaɔ.

Maà ce ngɔgɔ iyi à dasi kpaasiɛ kurara

¹³ Na nɲu, i maà ya kiiti nje ɲa. Amma ce laakai i maà ti i ce ngɔgɔ iyi á jò kpaasiɛ ku rara ku dasi dulum.

¹⁴ Na saabui Lafɛɛ Jesu ñ mà kam kam iyi sɔnda kãma kù jɛ ìwɔ. Amma bii inɛ gɔ wa doo sɔnda gɔ ìwɔ, bi tɛɛi í jɛ ìwɔ.

15 Bii inɔi kpaasie í fɔ na ije gɔ iyi ò waa je, wa nyisi iyi i kù waa ne si kpāai kubi má. Maà jò ideí ije ku jò inɛ gɔ iyi Kirisi í ku na iriɛ ku ce nfe.

16 Iyi í ye í sɔaɛ ku ce, maà ti i coo do yaase bei á jò inɛ ɲa a fɔ laalɔɛ.

17 Bommaí Ilaaɔ kù je ideí kujɛ do kumɔ, bii kù je dee dee ku je do laakai ku sù do inɔ didɔ́ iyi Hundi Ilaaɔ wa mu nwa.

18 Inɛ iyi wa cea Kirisi ice si yaase beɛbe, lafɛɛi Ilaaɔ á bi, nɔ baa amane ɲa aa saabuɛ.

19 Na ɲɲu, ka de mii iyi á naaɔ laakai ku sù wa do mii iyi á mu nwa gbugbā si naane ku dasi nwa.

20 I maà beje icei Ilaaɔ na ideí ije. Ntɔi, sɔnda kāma kù je iwɔ, amma kù sɔa inɛ gɔ ku je ije iyi á jò kpaasie ku koose.

21 Iyi í sɔa ɲɲui í je í maà ɲɔ inɲa, nɔ í maà mɔ vɛɛ, nɔ í maà ce ngɔgɔ bii í je á dasi kpaasie kurara.

22 Mii iyi ò waa lasabu si ideu ihɛ, muu si idɔɛ, nɔ kù je si gāmei awɔ do Ilaaɔ ɲɲu akā. Ilu inɔ didɔ́ inɛ iyi idɔɛ kù waa ye taaleɛ si mii iyi wa ce.

23 Amma inɛ iyi wa sika si ije gɔ iyi wa je, Ilaaɔ á ye taaleɛ domi kù waa coo do naane. Ntɔ ntɔ, mii iyi inɛ wa ce fei nɔ kù waa coo do naane, dulum nii.

15

Ce iyi á dɔa kpaasie si, maà de ti awɔ takae

1 Nsei, awa iyi á ne gbugbā si naane ku dasi, í jò ka temuad gbugbā ku kuai hai ne gbugbā ɲa, nɔ ka maà ya ka ce mii iyi á dɔa awa taka nwa si.

2 Awa fei ka ya ce mii iyi á dɔa kpaasi nwa ɲa si na aranfāani ɲa, ku ba naane ku dasi ɲa ku bɔ waju.

3 Kirisi takae ci ya ce mii iyi á dɔa ɲɲu takae si, amma si bei á kɔɔ à ni, í sɔ́ Ilaaɔ í ni, inɛ ɲa iyi á buɛ, arabu ɲɲa í baa sim.

4 Mii iyi á kɔ tako fei wo, á kɔɔi ku ba ku kɔ wa nɔ ka ne kpāa ku cɔ hai si kukɔi ideí Ilaaɔ, iyi wa mu nwa gbugbā do temua.

5 Ilaaɔ, ɲɲu iyi wa mu nwa temua do gbugbā, kù jò inɲɛ duusɔ́ i ne anu akā ɲa si bei í yɔɔ si Jesu Kirisi ɲa,

6 ku ba inɲɛ fei í ya maa saabu Ilaaɔ ajɔ do anu akā ɲa, ɲɲu iyi í je baai Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

Laabaau jiidau í je ti dimi fei

7 Na ɲɲu, í ya gba nɲɛ ɲa si bei Kirisi mɔ í gba ɲɛ ku ba í nyisiò amboei Ilaaɔ ɲa.

8 Ñ wa n sɔ́ ɲɛi iyi Kirisi ɲɲui í baa í je woo ce icei Zuifu ɲau ku ba ide iyi á wɔɔ bala ɲa ɲau ku kɔ, nɔ ku nyisiò iyi Ilaaɔi í je ilu ntɔ.

9 Jesu í naai má ku ba dimi mmu ɲa mɔ a saabu Ilaaɔ na araareɛ si bei kukɔi ideí Ilaaɔ wa fɔ í ni,

Na ɲɔi í jò ñ wa n saabuɛ si inɔi dimi mmu ɲa.

Nɔ n kɔ́ iri n nyisiò amboei iriɛ.

10 Nɔ́ í ni má,

Inɲɛ dimi mmu ɲa í wɛɛɔ inɔ didɔ́ do inɛi Ilaaɔ ɲa ajɔ.

11 Nɔ́ í ni má,

I saabu Aɔ Lafɛɛ, inɲɛ dimi mmu ɲau fei,

Inɲɛ fei í kɔ́ iri í cūu.

12 Nɔ́ walií Ezai mɔ́ í ni,

Tɔkui Izai gɔ́ á na ku dede

Ku je ilaalui dimi fei,

Nɔ kp̄aa ku cɔi dimi ɲau á wa sie.

¹³ Nsei, Ilaaḏ, ɲɲu iyi wa mu nwa kp̄aa ku cɔ, ku mu ɲɲe inɔ didḵ do laakai ku sũ fei na naane iyi ì dasi ɲa ku ba kp̄aa ku cɔ ɲɲe ku la si gbugbā iyi Hunderi Ilaaḵ í mu ɲɲe.

Pɔlu í ne kp̄ai ku kɔ tia do wɔkɔ

¹⁴ Iɲe inem ɲa, amu takam ñ mà kam kam iyi ì je ine jiiḵa ɲa nɔ ì mà mii iyi ì ne ku ce ɲa, aa nɔ ì yɔkɔ ì mua ɲe bisi ɲa.

¹⁵ Do ɲɲu fei, do wɔkɔ nla nla ì kɔ ɲɲe ide gɔ ɲa wa si ide i tiau ihē, n ye ɲeḵ gigii mii ɲa iyi ì mà tā ɲa. Ñ kɔ ɲɲe wa beɛbeɛ na didḵ iyi Ilaaḵ í ceem

¹⁶ ñ wa n jeḵ woo ce icei Jesu Kirisi bi hai je Zuifu ɲa. Ñ wa n waazo laabaau jiidai Ilaaḵ bei woo wee ku ba hai je Zuifu ɲa a ye bei kuwee iyi á dḵa Ilaaḵ si, si na iyi í jḵ Hunderi é cica ɲa í jḵ á má.

¹⁷ Na ɲɲu, na saabui Jesu Kirisi, ñ ne inɔ didḵ si icem iyi ñ wa n cea Ilaaḵ.

¹⁸ N kaa n yɔkɔ n fɔ ide gɔ bii kù je ide ice iyi Kirisi í ce si ide ku fɔm do si kookoosum ɲa ku ba hai je Zuifu ɲa a jirima Ilaaḵ

¹⁹ na saabui maamaake dimi ikā ikā ɲa iyi gbugbāi Hunderi Ilaaḵ í ce. Beɛbe mɔi ñ waazo laabaau jiidai Kirisi bii fei sāa sāa hai Zeruzalemu hee ku bɔ ikpa ilei Iliri.

²⁰ Nɔ ñ dasi idɔ n waazo laabaau jiidau si ile ɲa bii a kù gbɔ idei Kirisi titā, ku ba n maà n ma si icui ilei ine gɔ.

²¹ Ñ ce beɛbeɛ ku ba n ce bei kukɔi idei Ilaaḵ í fɔ, tengi bii í ni, Ine ɲa iyi a kù fɔ ideɛ bi tu ɲa ajɔ kāma, aa yɔḵ. Ine ɲa mɔ iyi a kù gbɔ baauɛ wo, aa gbɔ yaaseɛ.

Pɔlu wa fɔ idei Romu ku bɔ

²² Tuuba nkpɔ nkpɔ iseeɲe ɲau bei í ya maa ganjim n naa bi tu ɲe.

²³ Amma nsei, ñ kpa irii icem si ile ɲau be, nɔ si na iyi í jḵ ñ wa n bi n naa bi tu ɲe hai adḵ nkpɔ nkpɔ,

²⁴ ñ wa n tamaa bii ñ wa n bɔ ikpa ilei Esipanyi, an yaa wa bi tu ɲe. Ñ bi n ye ɲe n ce ajɔ minji bi tu ɲe be ka kpē inɔ didḵ, nɔ ì sobim ɲa ku ba n bɔ Esipanyiu.

²⁵ Amma nsei titā Zeruzalemui ñ wa n bɔ n koo n sobi woo dasi Jesu naane ɲa,

²⁶ domi woo dasi Jesu naane ɲa iyi á wa ilei Masedɔni do ilei Geresi á tɔtɔɔ fia do inɔ akā na ilu are ɲa iyi á wa si inɔi woo dasi Jesu naane ɲau Zeruzalemu be.

²⁷ Do kubii á tɔtɔḵ fia, amma ntɔ ntɔ gbesei á waa mu si na iyi í jḵ amanii Ilaaḵi iyi Zuifu ɲau á ne á kpḵḵ do dimi mmu ɲa. Beɛbe mɔi á s̄ta dimi mmu ɲau mɔ a sobi ɲa do amanii andunya ɲa.

²⁸ Waati iyi an to Zeruzalemu n na ɲa fia iyi á tɔtɔḵ n kpḵḵ irii iceu be, an bɔ Esipanyi nɔ n yaa wa n naa n ye ɲe.

²⁹ Ñ mà iyi kutom wa bi tu ɲe be á jḵ Kirisi ku wee ɲɲe si mii nkpɔ nkpɔ.

³⁰ Iɲe inem ɲa, ñ wa n tɔḵ ɲe do irii Lafēɛ nwa Jesu Kirisi do kubi iyi Hunderi Ilaaḵ wa mu nwa, í bam ku jabu si kutɔḵ ɲɲe ɲa.

³¹ I tɔḵ Ilaaḵ ku nyam hai si awɔi hai dasi Jesu naane ɲa iyi á wa ilei Zudee, nɔ ì ce kutɔḵ má ɲa ku ba woo dasi Jesu naane ɲau a gba amua iyi ñ wa n bɔḵ Zeruzalemu do awɔ minji.

³² Beɛbe mɔi an to wa bi tu ɲe do inɔ didḵ bii Ilaaḵ í bi, nɔ n s̄mi keeke bi tu ɲe.

³³ Ilaaḵ, ɲɲu iyi wa mu nwa laakai ku sũ, ku weɛ do iɲe fei. Ami.

16

Pɔlu wa ce inɛ ɲa fɔɔ

¹ Ñ wa n sɔ ɲɛ iyi Feebe weɔɔ nwa si kpāai naane ku dasi í je ilu naane. Woo ce icei inɛi igbei Jesu ɲai wa je si ilui Sankere.

² I gba abou na iri Lafɛɛ si bei í jɔ woo dasi Jesu naane ɲa a ce. Nɔ í maa sobie ɲa do bukaatai mii iyi í bi si aninii inɛ fei, domi nɲu takæ í sobi inɛ nkpɔ, do amu takam.

³ I ce Pirisila do mɔkɔɛ Akilasi fɔɔ, kpaasi woo ce icem ɲa si icei Jesu Kirisi,

⁴ aɲa iyi a kù saalu baa kuwɛɛ ɲɲa ku ba a faaba ti amu. Kù je amu akāi ñ wa n saabu ɲa, hee do igbei inɛi Jesu ɲa iyi à je dimi mmu ɲau fei à waa saabu ɲa.

⁵ Nɔ í ce inɛi igbei Jesu ɲa iyi à ya tɔtɔɔ kpasɛ ɲɲau fɔɔ. Nɔ í ceem Epaneti kpaasi jiidam nɔu fɔɔ, nɲu iyi í tako í dasi Kirisi naane si ilei Azii.

⁶ Nɔ í ce Maari fɔɔ, nɲu iyi í ce ice ntɔ ntɔ na iri nɲɛ.

⁷ Nɔ í ce Andoniku do Zunia dimim ɲau fɔɔ, awaɔ ɲai à ce piisɔɔ aɲ. À nɛ beɛɛ nla nla si inɔi woo be ɲau. À tako à dasi Kirisi naane mɔm amu mbe ñ dasi.

⁸ Nɔ í ce Ampilatu fɔɔ, nɲu iyi í je kpaasi jiidam si kpāai Lafɛɛ.

⁹ I ce Urībɛɛ fɔɔ, kpaasi woo ce ice nwa si icei Kirisi, do Sitaki kpaasi jiidam.

¹⁰ I ce Apelesi fɔɔ, nɲu iyi í nyisi naane ku dasie ntɔ ntɔ si laakai ku cɔ. I ce inɛi kpasɛi Arisitobu ɲa fɔɔ.

¹¹ I ce Herodiɔɔ dimim nɔu fɔɔ. I ce inɛi kpasɛi Naasisi ɲa fɔɔ, aɲa iyi à dasi Lafɛɛ naane.

¹² I ce Tiifeni do Tiifozi fɔɔ, inaabo ɲa iyi à waa cea Lafɛɛ iceu. Nɔ í ceem Pɛɛsidi inaabo baakɔɔm nɔu mɔ fɔɔ, nɲu mɔ í cea Lafɛɛ ice ntɔ ntɔ.

¹³ I ce Rufusi fɔɔ, nɲu iyi wa cea Lafɛɛ ice jiiɔa, do iyee iyi wa je bei iyɛi amu mɔ si kpāai naane ku dasi.

¹⁴ I ce Asenkiti fɔɔ, do Filegoni, do Herimesi, do Patobasi, do Herimasi, do kpaasi ɲa iyi aɲaɔ ɲa à wɛɛ.

¹⁵ I ce Filɔɔɔɔ fɔɔ, do Zuli, do Neree, nɲu do weɔɔ, do Olempasi, do woo dasi Jesu naane ɲa iyi aɲaɔ ɲa à wɛɛ fei.

¹⁶ I ya ce nɲɛ fɔɔ do kubi jiiɔa ɲa. Igbei inɛi Kirisi ɲa fei à waa ce ɲɛ fɔɔ.

Ide kufɔi ankāanyi

¹⁷ Ñ wa n sɔ ɲɛi, inɛ inɛm ɲa, i ya ce laakai inɛ ɲa iyi à ya naaɔ nɲɛ ku fɛɛɛ wa si anini nɲɛ, nɔ a jɔ inɛ ɔɔ ɲa a koose si naane ku dasi ɲɲa a cuku. Aɲai à ya maa ɲa cɔɔi cio iyi í gbo ɲa. I jɔ í jɔ inɛ dimi beɛɛ ɲa

¹⁸ domi inɛ dimi beɛɛ ɲa a kù waa cea Kirisi Lafɛɛ nwa ice, í gbe inɔi aɲa taka ɲɲa. Do ide didɔ do ide inɛ ku lɛɛ ɲɲa ɲau í ya wa inyii itɔi inɛ ɲa iyi a ci ya ce laakai.

¹⁹ Iyi í je ti inɛ mɔ, inɛ fei í mɔ bei í waa jirima Lafɛɛ ɲa. Na nɲu, ñ wɛɛɔ inɔ didɔ na iri nɲɛ. Amma ñ bi í nɛ bisi ɲai ku ba í mɔ bei aa ya ce jiiɔa ɲa, nɔ í je inɛ ɲa iyi laaɔ ku ce í je iwɔ ɲɲa.

²⁰ Kaa kpe má, Ilaaɔ nɲu iyi wa mu nwa laakai ku sù, á jɔ í tɛɛɛ Seetam ɲa.

Didɔi Lafɛɛ nwa Jesu ku wɛɛ do inɛ.

²¹ Timɔtee kpaasi woo ce icem wa ce ɲɛ fɔɔ, do Lusiusi, do Zasɔɔ do Sosipateɛ dimim ɲa.

²² Nɔ amu Tetiusi, amu iyi Pɔlu í sɔm ide ɲau ihɛ nɔ ñ kɔɔ, ñ wa n ce ɲɛ fɔɔ do irii Lafɛɛ.

²³ Gayusi, ilu idem wa ce ɲɛ fɔɔ, nɲu iyi bi tɛɛi inɛi igbei Jesu ɲa fei à ya tɔtɔɔ. Erasitu, woo singa fiaɔ iluu do inɛ nwa Kaatusi à waa ce ɲɛ fɔɔ. [

²⁴ Did̄si Laf̄εε nwa Jesu Kirisi ku wεε do iηε fei. Ami.]

Saabui ankāanyi

²⁵ Ka saabu Ilaaḍ, nηu iyi á yəkṵ ku mu nηε gbugbã na saabui laabaaɗu jiida do idei Jesu Kirisi iyi à wa n ce waazoeu. Ideui wa nyisi wa asii iyi wa singa wo hai ku kpε.

²⁶ Amma nsei í fita gbugbãa. Ide ηa iyi walii ηau à kṵ si tia nηa ηa í jḵ dimi fei í mà asiiu. Nṵ Ilaaḍi í jilṵ si bεεβε ku ba dimi fei ku jirimae si naane ku dasi.

²⁷ Na nηu, Ilaaḍ, nηu akā iyi í je ilu bisi do ntṵ, amboe ku je tεε hee do aḵṵ fei do saabui Jesu Kirisi. Ami.

Tia sinte iyi Pɔlu í kɔa inei Kɔrenti ɲa

Í ce ɲa fɔɔ

¹ Amu Pɔlu, amu iyi Pɔlu í kpe si idɔɔbie ñ je woo bei Jesu Kirisi. Amu do Sɔsiteni kpaasi nwa

² à waa ce ɲe fɔɔ, inɛ inei igbei Pɔlu ɲa iyi ò wa ilui Kɔrenti ɲa. À waa ce ɲe fɔɔ, inɛ iyi Pɔlu í kpe ò je tɛɛ ɲa, inɛ iyi í cica í jile í maa ne anu aká do Jesu Kirisi ɲa. À ce inɛ fei fɔɔ hee do inɛ ɲa iyi à wa ile baa yooma fei, inɛ ɲa iyi à waa tɔɔ do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, ɲɲu iyi í je Lafɛɛi awa fei.

³ Pɔlu baa nwa do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mu ɲɲe didɔ do laakai ku sũ.

Pɔlu wa saabu Pɔlu na inei Kɔrenti ɲa

⁴ Waati káma fei ñ ya n maa n saabu Pɔlu na iri ɲɲe si na iyi í jò í mu ɲɲe didɔɛ na anu aká ɲɲe iyi ò ce do Jesu Kirisi ɲa.

⁵ Ntɔ ntɔ, anu aká ɲɲe iyi ò ce do Jesu Kirisi ɲa ɲɲui í jò ò ba amua baa yooma fei ò jeò ilu amani ɲa si ideí Pɔlu ku fɔ do ku mà.

⁶ Idei Kirisi iyi à waazo ɲɲe ɲɲui ò leekí si dim dim ɲa hee

⁷ amuai Hundei Pɔlu baa aká kù gaizia ɲe, inɛ iyi ò waa degbe waati iyi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi á faata wa.

⁸ Jesu Kirisi á jò ò ya maa leekí dim dim ɲa hee kɔɔ ku ba ò je hai ne taale ɲa si ajɔ iyi á nyi wa mà.

⁹ Pɔlu ilu naaneí, ɲɲu iyi í kpe ɲe ò ce anu aká ɲa do Amaɛ Jesu Kirisi Lafɛɛ nwa.

ɲɲe ku fɛɛɛ si igbei Jesu

¹⁰ Inɛ kpaasim ɲa, ñ wa n tɔɔ ɲe do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, ò ce kookaai ò ya maa gbɔsí ɲe ɲa ku ba ɲe ku fɛɛɛ ku maà ya wa si anini ɲɲe. Í jò ò ne anu aká dee dee ɲa, nɔ lasabu ɲɲe mɔ ku je aká, do mii iyi ò waa lele ɲa.

¹¹ Inɛ inem ɲa, ñ wa n fɔ beɛbeí si na iyi í jò inei nyaanzei Kolosee ɲa à sɔm à ni ija ò ya wa si anini ɲɲe.

¹² Mii iyi í jò ñ wa n fɔ beɛbe wee. Ñ gbɔ à ni inɛ gɔ í ni ti Pɔlu ɲɲu í je, inɛ ihɔ mɔ í ni ti Apoloi ɲɲu í je, nɔ inɛ ihɔ mɔ í ni ti Sefaaí * ɲɲu í je, nɔ inɛ mmu gɔ mɔ í ni ti Kirisi ɲɲu í je.

¹³ Í waa tamaa bei aa kpɛ Kirisi ikɔ bututu ɲai? Amu Pɔlu, amu sisi ñ ku si jli na irii dulum du ɲe. Kù nɔ kù je do irim nii à dasi ɲe inyi.

¹⁴ Ñ wa n saabu Pɔlu do iyi n kù dasi inɛ gɔ ɲɲe inyi, bii kù je Kirisipu do Gayusi.

¹⁵ Beɛbe mɔi inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ni à dasi ɲe inyi do irim.

¹⁶ Amma ntɔi, ñ dasi inɛ kpaasí Setefani ɲa mɔ inyi. To, aɲa baasi n kù mà mà ñ dasi inɛ gɔ inyi mà.

¹⁷ N kù dasi inɛ nkɔɔ inyi si na iyi í jò kù je na ɲɲui Kirisi í bɛm wa. Í bɛm wai n na n sisi laabaau jiidau. Laabaau jiidau, kù je do gele didɔ ñ wa n sisi, ku ba ikui Kirisi si antai jli ku gaauu ku maà ce nfe.

Bisii amane ɲa do ti Pɔlu iyi à waa cɔ bei ideí sũmu

* **1:12 Sefaa** ɲɲui à ya kpe Píɛɛ mà.

¹⁸ Ntò ntò, ideì ikui Kirisi si antai jli ku gaau í yei bei ide hai ne yaase bi ine ña iyi à wa si kpāai nfe ku ce. Amma bi awa iyi à wa si kpāai faabau, gbugbāi Ilaaḍi.

¹⁹ Mii iyi kukoi ideì Ilaaḍ wa fò wee. Í ni, Ilaaḍ í ni,

An nya laakaii ilu laakai ña,
Nò n kpa bisii ilu bisii ña.

²⁰ To, iwoi ilu bisii í wa mòm. Iwoi woo kò ine ña si wooda í wa. Iwoi ine iyi ine ña à waa kpe woo m̄ai andunyau í wa. Ilaaḍ í nyisi iyi bisii andunyau í yei bei ideì sūmu.

²¹ Ntò ntò, ineì andunya ña a kù yòkò a kù mà Ilaaḍ do bisii aña taka ña. Ilaaḍ takaeì í coo b̄eɛbe. Amma si bisie mii iyi í slaa wee. Ine ña iyi à dasie naane à ba faaba na ideì waazo iyi ine gò ña à waa cò bei ideì sūmu.

²² Zuifu ña maamaakeì à ya maa bee, nò Gereki ña m̄o bisii à ya maa de.

²³ Amma awa, waazoi Kirisi iyi à kpakpa si antai jli ku gaauu à waa ce. Ideu bei í je bei kuta bi ku koose bi Zuifu ña nò í je ma bei ideì sūmu bi dimi mmu ña.

²⁴ Amma bi ine ña iyi Ilaaḍ í kpe, baa bii à je Zuifu walakò dimi mmu ña, Kirisii í je gbugbāi Ilaaḍ do bisie.

²⁵ Kirisii í je gbugbāi Ilaaḍ do bisie bi tu ña domi ideì Ilaaḍ iyi ine gò ña à waa cò bei ideì sūmuu í re bisii amane ña, nò iceì Ilaaḍ iyi ine gò ña à waa ni kù ne gbugbāu í re gbugbāi amane ña.

²⁶ Ine kpaasim ña, ine iyi Ilaaḍ í kpe, i cò bei ì ye ña. Kù je ine nkpò nñei í je ilu bisii si kuyei amane ña walakò ilu gbugbā walakò ilu b̄eɛɛ.

²⁷ Amma Ilaaḍ í cica mii ña iyi ineì andunya ña à waa cò bei hai ne yaase ña í dasiò ilu bisii ña anyò, nò í cica m̄ongoi andunya ña í dasiò ilu gbugbā ña anyò.

²⁸ Nò Ilaaḍ í cica taaka ña do ine ña iyi à ya maa donda, iyi a kù je ngògò si andunya í kayeò ine ña iyi à waa cò ara ña bei ine nla ña.

²⁹ Í ce b̄eɛbei ku ba ine k̄ama ku maà yòkò ku t̄ò fufu si wajue.

³⁰ Ilaaḍi í j̄ò ì ne anu akā do Jesu Kirisi ña. Nò Kirisii í je bisii Ilaaḍ bi tu wa na saabuì anu akā nwau iyi à ce do n̄ju. Kirisii í nya wa hai si dulum du wa. Do saabuì à j̄eò dee dee nò à j̄eò ineì Ilaaḍ ña.

³¹ Na n̄ju, “ine iyi wa t̄ò fufu ku t̄ò na irii Laf̄ɛɛ.” B̄eɛbei kukoi ideì Ilaaḍ í ni.

Waazo iyi Polu í ce Kòrenti wo

2

¹ Ine kpaasim ña, waati iyi n̄ naa bi tu ñe n kù sisi ideì Ilaaḍ do bisii nla gò walakò do gele did̄ò gò.

² N kù nò n kù dasi idò n sisi ide mmu gò si anini n̄je bii kù je ideì Jesu Kirisi iyi à kpakpa si jli ku gaau.

³ Nò waati iyi n̄ wa bi tu ñe u, do gbugbā hai nei do njo do kuyaya nla nla.

⁴ Si idem do si waazom n kù dede n lele ñe do bisii amane ña, amma gbugbāi Hundi Ilaaḍi n̄ j̄ò ì k̄amia ñe.

⁵ N̄ ce b̄eɛbei ku ba naane ku dasi n̄je ku maà leekl si bisii ine ña, bii kù je si gbugbāi Ilaaḍ.

Ideì bisii Ilaaḍ

⁶ Do n̄ju fei, ideì bisii gòì à waa sisia ine ña iyi à j̄la si naane ku dasi ña. Amma kù je bisii andunyau ih̄e walakò bisii ine nla ñau aña iyi à waa b̄o nfe ku ce.

⁷ Aawo, bisii asiii Ilaaḍ iyi í singaa amane ḡai à waa waaazo. Bisuu Ilaaḍ í ce sɔɔluɛi hai waati iyi kù taka andunya ku ba ka kpɛ amboeɛ do nḡu takae aḡo.

⁸ Baa ine akāi ilu irii andunya ḡau ihɛ kù mà yaaseɛ, domi bii í je à màai wo a kaa kpakpa Lafɛɛ si ḡii ku gaau, nḡu iyi í ne amboe fei.

⁹ Amma kukɔi ideii Ilaaḍ í ni,

Iyi iḡu kù ye aḡo kāma,

Nɔ ití kāma mɔ kù gbɔɔ,

Iyi kù nɔ kù lɔsi idai amane,

Nḡui Ilaaḍ í cea ine ḡa iyi à buu sɔɔluɛ.

¹⁰ Nḡu bei Ilaaḍ í jò Hundee í nyisi wa. Hundeeu í yɔkɔ í nyisi wai si na iyi í jò í ya wuse fei ndee nɔ ku mà hee do lasabui Ilaaḍ takae iyi wa manji fei.

¹¹ Mà yooi í mà lasabui amane bii kù je hundeei nḡu takae iyi í wa sie. Beebe mɔi ine ḡo kù mà lasabui Ilaaḍ bii kù je Hundee.

¹² Awa, kù je lasabui andunyai à ba, amma Hundeei Ilaaḍi à ba, ku ba ka mà mii iyi Ilaaḍ í mu nwa si didɛ.

¹³ Nɔ a kù waa tuse asiuu do ide iyi wa naa hai si lasabui amane, bii kù je hai bi Hundeei Ilaaḍ. À ya tusea ine ḡa mii ndii Hundeei do ide iyi wa naa hai bi Hundee*.

¹⁴ Ine ḡa iyi a kù ne Hundeei Ilaaḍ a kaa gba ideii Hundeei Ilaaḍ domi bei ideii sūmui í ye bi tu ḡa. A kaa yɔkɔ a gbɔ yaaseɛ domi do gbugbāi Hundeei Ilaaḍ nḡu akāi à ya wūa ideii Hundee.

¹⁵ Ine iyi í ne Hundeei Ilaaḍ á yɔkɔ ku kiiti si mii fei, amma ine ḡo kù weɛ iyi á yɔkɔ ku kiiti lafɛɛ.

¹⁶ Kukɔi ideii Ilaaḍ wa fɔ í ni, yooi í mà lasabui Aḡ Lafɛɛ hee ku muaa bisii. Kù weɛ. Amma awa à ne lasabu dimi akā Kiriisi.

3

Amaacei Ilaaḍ ḡa

¹ Ine kpaasim ḡa, n kù yɔkɔ n kù ba ḡe ide ku fɔ bei n ya n fɔ do ine ḡa iyi à ne Hundeei Ilaaḍ. Amma n ba ḡe ide ku fɔi bei ine ḡa iyi à waa too si idɔɔbii ara, ine ḡa iyi à ye bei ama kpɔtɔɔ ḡa si kpāai Kiriisi.

² Cio iyi n kɔ ḡe si í yei bei amɔi n na ḡe, kù je ije kili, domi i kù to ine ḡa iyi aa je ije kili ḡa. I kù to baa nsei ḡa

³ si na iyi í jò ì waa too idɔɔbii ara titā ḡa. Ntɔ ntɔ, igu do kakɔ í wa si anini nḡe, nɔ iyi be wa nyisi iyi ì waa too idɔɔbii ara nḡei. Iseene nḡe ḡa mɔ í yei bei ti inei andunya ḡa.

⁴ Bii ine ḡo nḡe wa ni ti Pɔlui nḡu í je, nɔ ine ḡo mɔ wa ni ti Apoloi nḡu í je, inje mɔ í kù tia inei andunya ḡa iyi à gbe ḡa.

⁵ Yooi í je Apolo. Mà yooi í je Pɔlu. Awa taka nwa mɔ amaacei Ilaaḍ ḡai. Awa fei, ice iyi Lafɛɛ í dasi wai à waa ce, ku ba ì dasi naane ḡa do saabui ice nwa.

⁶ Ine ì yei bei ikoi Ilaaḍ ḡa tenḡi bii à gbɛ ideɛ. Amu n yei bei ine iyi wa gbɛ, Apolo mɔ bei ine iyi wa fāsi inyi, amma Ilaaḍi í jò wa la.

⁷ Na nḡu, ine iyi wa gbɛ do ine iyi wa fāsi inyi a kù je nḡoḡo, bii kù je Ilaaḍ iyi í jò wa la.

⁸ Woo gbɛ do woo mua inyi aḡa fei akāi, nɔ aḡa fei aa ba riba nḡai si bei ice nḡa í to.

⁹ Ntɔ ntɔ awa à waa ce icei do Ilaaḍ aḡo, nɔ inje ì ye ḡai bei ikoi Ilaaḍ.

* **2:13** tia nwo ḡo ḡa à ya ni “mii ndii Hundee, ine ḡa iyi à ne Hundeei à ya tusea.”

Inɛi ì yɛ má ɲai bei ile iyi Ilaaḍ wa ma.

¹⁰ Amu mɔ, na saabui didḍ iyi Ilaaḍ í ceem, amui ñ nyɔ icui ileu bei woo ma iyi í ne laakai. Nsei ine mmu goi wa ma si antae. Amma ine fei ku ce laakai si yaase bei wa ma si.

¹¹ Iyi í je ideí icui ileu, à nyɔɔ tā nɔ ine go kaa yɔkɔe ku nyɔ mmue go má. Jesu Kirisii í nɔ í je icui ileu.

¹² Nɔ ine ɲa iyi à waa ma si antaeu, ti ine go ɲa í yei bei à waa ma do wura walakɔ do iso jiida walakɔ do dimii kuta ku daana go ɲa *. Ti ine go ɲa mɔ í yei bei à waa ma do jii walakɔ do taka walakɔ do fɔfɔ.

¹³ Amma si ajɔi kiitiu Ilaaḍ á jò icei ine fei ku fita gbugbãa. Ajɔ nɲu bei á dasi icei ine fei si ina nɔ inauí á nyisi bei icei ine fei í yɛ.

¹⁴ Ine iyi kumae kù jo á ba riba.

¹⁵ Amma ine iyi icei í jo nɲui á yɛ muse. Nɲu takae á ba faaba, amma á yɛ bei ine iyi í cã ina í fitaḍ.

¹⁶ I kù mà ɲa iyi inɛi ì je bi ku wai Ilaaḍ? I kù mà ɲa iyi Hundee í wa si ɲei?

¹⁷ Na nɲu, bii ine go í beje bi ku wai Ilaaḍ, Ilaaḍ mɔ á beje lafɛe. Á ce beɛbei si na iyi í jò bi ku wae í má, inɛi ì nɔ ì je bi ku wau.

¹⁸ Ine go ku maà lele arae. Ine go nɲe iyi í tamaa nɲu í ne bisi si andunyau ihɛ ku jò ku je nnyei ku ba ku yɔkɔ ku je ilu bisi ntɔ ntɔ.

¹⁹ Í sɛa ku ce beɛbei domi bisii andunya í yɛi bei ideí sũmu si kuyei Ilaaḍ. Kukɔi ideí Ilaaḍ takae í ni, Ilaaḍ í ya mu ilu bisi ɲai do ideí bisi laalɔi aɲa taka ɲa.

²⁰ Kukɔi ideí Ilaaḍ í ni má, Aḍ Lafɛe í mà iyi lasabui ilu bisi ɲa ngbei.

²¹ Mii fei tu ɲei. Na nɲu, ine go ku maà tɔɔ fufu na amanɛ.

²² Hai Pɔlu do Apolo do Píee do andunya do kuwee do iku do iyi í wee nnyí do iyi wa naa ala, fei ndee tu ɲei.

²³ Inɛe mɔ ti Kirisii, Kirisi mɔ í je ti Ilaaḍ.

4

Woo bei Kirisi ɲa

¹ Í sɛa í doo wa bei woo ce icei Kirisi ɲa iyi Ilaaḍ í so ideí asiie í daa si awɔ.

² Ine ɲa iyi à nɔ à da ɲa mii ɲau si awɔ í sɛa a je ilu naane ɲa.

³ Si kuyem kù jeem taale bii ì waa kiitiim ɲa, walakɔ bii à waa kiitiim si wajui amanɛ ɲa. Baa amu takam, n ci ya kiiti aram.

⁴ Do ntɔ, idɔm kù waa yɛ taalem, amma kù je iyi bei wa nyisi iyi ñ je dee dee do ntɔ. Lafɛe á kiitiim.

⁵ Na nɲu, i maà kiiti ine kãma hai waati iyi Ilaaḍ í jileu kù to. I degbe ajɔ iyi Lafɛe á nyi wa. Mii iyi wa manji si ilu kuku fei nɲui á jò ku fita bantumama, nɔ ku jò a mà lasabui idɔi amanɛ ɲa. Waati beɛbei, ine fei á gbɔ saabu iyi í je tee hai bi Ilaaḍ.

⁶ Inɛe kpaasim ɲa, ñ so ideí amu do Apolou ihɛi ku ba n na ɲe ikɔ. Ñ bi yaase nwa ku nyisi ɲe bei aa ce í leeki si kukɔi ideí Ilaaḍ ɲa. Ine kãma nɲe ku maà tɔɔ ñ ine akã fufu nɔ ku jò ine ihɔ.

⁷ Ì tamaa ì tia ine go ɲai? Mii ì ne ɲa iyi Ilaaḍ kù mu nɲe. Mà ì kù mà ɲa iyi nɲui í mu nɲe fei ndee. To, na mii í ce ì waa tɔɔ fufu ɲa bei ine ɲa iyi à ba do ara ɲa.

* **3:12 dimii kuta ku daana go ɲe** dimii kuta ɲa iyi à waa fãau ihɛ à ya taai fia nkɔ nkɔ. Nɲui à ya ceḍ leleawɔ do saba go ɲa.

8 Ì waa ce bei inε nja iyi à nε mii iyi à bi fei tã nja, bei inε nja iyi à je ilu amani tã. Ì waa ce má bei inε nja iyi à je bomma nɔ awa a kù wa si. Á s1a bii ì je bomma do ntɔ nja awae nja fei ka buba si bommau ajɔ.

9 Amma si kuyεm, Ilaaɔ í jile awa woo be njaui bei inεi anyi nja. À je bei inε nja iyi à ye taale nja ku ba a kpa nja *. Í jò à je dɔanyi nja si wajui inε baa yooma fei, hai amaleka nja hee do amane nja fei.

10 Awa à waa cɔ wa bei sũmu nja na irii Kirisi, amma inε ì waa cɔ ara nne ilu bisi nja na anu akã nne do Kirisi. Awa a kù nε gbugbã, amma inε ì waa cɔ ara nne bei ilu gbugbã nja. Inε ì je ilu beεεε nja amma awa à je hai nε beεεε nja.

11 Hee í koo í toò waatiu ihε ari wa kpa wai, nɔ aqbe wa kpa wa. J1ne ku dasi wa gaizia wa, à ya maa cã wa, a kù nε bi ku wa dee dee má.

12 Nɔ do gbεejii à ya ka maa ceò icε iyi aa ka baò mii ku je. Bii à waa bu wa, à ya ka maa wee njai. Bii à waa kpã wa iju, à ya ka maa temuai.

13 Baa bii à waa má wa ide, à ya ka jei do ide didɔ. Hee nsei à ya maa cɔ wai bei gaawɔi caka do bei iri ankitã.

14 Kù je ñ wa n kɔ iyi ihε ku ba n dasi nε anyɔ. Amma ñ wa n fɔ si nε idei bei amam nja iyi ñ bi ku ba ì ce laakai nja.

15 Baa bii woo kɔsi cio nne nja si kpãai Kirisi a kù nε jia, do nju fei baa akã ì nε nja. Ntɔ ntɔ amui ñ je baa nne si kpãai Jesu Kirisi si na iyi ì jò amui ñ sisi nne laabaau jiidau.

16 Na nju, ñ wa n tɔɔ nε ì ya too si kucem nja.

17 Nɔi í jò ñ be si nε Timɔtee wa, nju iyi í je amam si kpãai Lafεε. Í je ilu naane nɔ ñ buu jida. Njuí á ye nε gigi bei isεenem í ye si kpãai Kirisi si bei ñ wa n kɔ inε nja si bii fei si igbei inεi Jesu nja fei.

18 Wee nsei inε gɔ nja à waa tamaa bei n kaa n nyi wa be máí, nɔi í jò à waa so ara nja lele.

19 Amma bii í je ti idɔɔbii Lafεεi, bii í ce ajɔ minji an naa bi tu nε. Nɔ inε nja iyi à waa so ara nja lele, kù je ide ku fɔ nja nju akãi an mà ajɔ nju, an mà mii iyi aa yɔkɔ a ce má.

20 Ntɔ ntɔ, aa ka mà iyi inε gɔ í jesi Ilaaɔ ku je ilaaluei bii à ye gbugbãi Ilaaɔ wa ce icε siε, kù je si ide ku fɔε.

21 Yoomai ì bi nja. N naa si nε do golo? Mà do kubi do daa didɔ.

5

Inei igbei Jesu gɔ í ce sakara

1 À waa gbɔ bii fei à ni inε akã nne gɔ wa ce sakara iyi baa hai dasi Jesu naane nja a kaa yɔkɔ a coo. À ni inε akã nne í ya maa sũò aboi baεe *.

2 Nɔ do nju fei ì waa tɔɔ fufu nja. Á s1ai wo ì nε inɔ ku fɔ nja, nɔ ì nya lafεε hai inɔ nne.

3 Amu, baa do iyi n kù wa bi tu nε do ara, lasabum í wa be. Na nju, inε iyi í ce kurarau be, ñ ye taalei lafεε tã do yaase bei an ye taaleε bii ñ wa be.

4 Ñ wa n sɔ nεi ì ceaa kutɔtɔɔ nɔ lasabum á wa bi tu nε nɔ gbugbãi Lafεε nwa Jesu á wεε do inε. Ñ wa n tɔɔ nε do irii Jesu,

* 4:9 **À je bei inε nja iyi à ye taale nja ku ba a kpa nja** Si dɔɔne nja bii à ye taalei inε gɔ à waa bi a kpaai à bɔde bantuma bii à ya ce kuceii nɔ à leekε aninii bantumau nju do muusu nla a ja. Nɔ inε nja à ya koo a leekii a maa cɔ. * **5:1 aboi baεe** kù je iye à bíei Pɔlu wa fãa, abo mmu gɔ iyi baεe ì soi.

⁵ si so inεεu i daa Seetam si awɔ, ku kpāa iju ku ba hundee ku ba faaba si ajɔi Lafɛε Jesu.

⁶ Dimii fufu ku tɔɔ nηeu kù sɓa. I kù mà ηa, lefee keekei í ya dede iyafūi pɛε fei?

⁷ Ntɔ ntɔ, à kpa Kirisi tā, nηu iyi í je bei angudāi jingau Iku ku kua nwa. Na nηu, í sɓa nsei í nya lefee nwo hai si kuwεε nηe ku ba í ye bei pɛε titɔ iyi kù ne lefee, si bei í ye tā ηa.

⁸ Debei, ka maà je jingauu do laalɔ do inɔ sāmii iyi í ye bei lefee nwo, amma ka jɔɔ do pɛε hai ne lefee. Pɛε hai ne lefeeui í je ntɔ do idɔ ku má.

⁹ Si tia iyi n̄ tako n̄ ce nηe wo n̄ ni i maà tɔtɔɔ do woo ce sakara ηa.

¹⁰ Amma bii n̄ ni i maà tɔtɔɔ do woo ce sakara ηa wala do ilu bine ηa do ile ηa do woo tɔɔ iwɛ ηa, kù je hai dasi Jesu naane ηai n̄ wa n̄ fāa, domi bii bεεbei tilasii í fita hai si andunya ηa.

¹¹ N̄ ni i maà tɔtɔɔ do inε iyi wa kpe araε woo dasi Jesu naane nɔ wa ce sakara, wala bine, wala iwɛ ku tɔɔ, wala inε ku bu, wala atɛ ku mɔ, wala inε ku takí. Nɔ inεɔ inε dimi bεεbe ηa i maà ya tɔtɔɔ í je ηa mɔm.

¹²⁻¹³ Amu n̄ kù ne kpāa n̄ kiiti hai dasi Jesu naane ηa. Ilaaɔí á kiiti ηa. Amma í sɓa í kiiti inεi igbe nηe ηa. Debei, i “nya inε laalɔ hai si anini nηe” si bei kukɔi ideí Ilaaɔ wa fɔ.

6

I maà ya kpe nje kiiti bi inεi andunya ηa

¹ Bii kpaasi woo dasi naane gɔ í ce nηe kurara, beirei aa ce i dale inεi igbe nηe ηa nɔ i kpoo kiiti bi hai dasi naane ηa.

² I kù mà ηa iyi woo dasi naane ηai aa na a kiiti inεi andunya ηa? Nɔ bii inεi aa kiiti inεi andunya ηa, debei í kaa yɔkɔ í kiiti baa ide keeke ηa?

³ I kù mà ηa iyi awai aa ka kiiti amaleka ηau? Aa na í fɔ ideí andunyau ihɛ má?

⁴ Na nηu, bii kpaasie í ceε kurara, kù sɓa í jɔ hai dasi Jesu naane gɔ ku kiiti nηe, nηu iyi kù ne baa gɔ si igbei Jesu.

⁵ N̄ kɔ nηe iyi ihɛ wai anyɔ ku ba ku mu ηe. Ntɔ ntɔ, inε gɔ kù wa si anini nηe iyi bisie í to ku kiiti kpaasie ηai?

⁶ Na mii í ce ì waa kpe nje kiiti bi hai dasi Jesu naane ηa.

⁷ Bii ide gɔ í wa si anini nηe, wa nyisi mɔngɔ nηei mam mam. Na mii í ce i ci ya yɔkɔ í te idɔ ηa bii à rara nηe. Na mii í ce i ci ya je a takii ηe.

⁸ Amma inε taka nηei ì ya maa raraa inε gɔ ηa, kpaasi woo dasi Jesu naane ηa mɔm nii ì ya maa takii ηa.

⁹ Inε, i kù mà ηa iyi woo ce laalɔ ηa a kaa ba tubu si bommai Ilaaɔ? I maà jɔ a d̄i iju nηe. Woo ce aɗei abo yaamɔ do woo tɔɔ iwɛ ηa do woo ce sakara ηa do inε ηa iyi à waa sūd inεmɔkɔ kpaasi ηa

¹⁰ do ile ηa do ilu bine ηa do woo mɔ atɛ ηa do woo yaako inε ηa do woo je inε takii ηa a kaa ba tubu si anundya titɔi Ilaaɔ.

¹¹ Bεεbei inε gɔ nηe ηa à ye wo. Amma à wɛ ηe, nɔ à jɔ ì má ηa, nɔ ì je dee dee ηa na saabui irii Lafɛε Jesu Kirisi, do Hundei Ilaaɔ Lafɛε nwa.

I jɔ kucei ara nηe ku na Ilaaɔ amboe

¹² Inε gɔ nηe ηa à ya ni, n̄ ne kpāai n̄ ce mii fei. Ntɔi, amma fei ndεε si á sɓa nηe. An yɔkɔ n̄ ni, n̄ ne kpāai mii fei ku ce, amma n̄ kaa n̄ jɔ n̄ je arui nkāma.

13 Ì ya nyi i ni ña, ije í wɛɛi na inɔ, nɔ inɔ mɔ í wɛɛi na ije. Ntoi, amma do nɔɔ fei Ilaaɔ á na ku kpa irii mii minji ñau be fei. Amma i ce laakai ña, ara kù wɛɛ na abo kaafe ña ku sùò. Í wɛɛi na Lafɛɛ nɔ Lafɛɛ mɔ í wɛɛi na irie.

14 Ilaaɔ, nɔɔnyi iyí í jì Lafɛɛ hai si bale á jì awa mɔ do gbugbãɛ.

15 Inɛ í kù mà ña iyí ara nɔɔ í yɛi bei ikɔi ikɔi arai Kirisi? Debei, aa so ikɔi arai Kirisi í jò ku tɔtɔò abo kaafe a je akã ña? Aawo, kaa ce.

16 Mà í kù mà ña inɛ iyí wa tɔtɔò do abo kaafe, aɔaò à baa à je ara akãí? Si kukoí ideí Ilaaɔ á ni, aɔa minjiu fei aa na a je ara akã.

17 Bɛɛbe moi inɛ iyí í tɔtɔò do Lafɛɛ aɔaò à baa à nɛ lasabu akã.

18 I saa aɔɛi abo ña. Dulum iyí amanɛ wa ce fei ci ya má si araɛ, amma inɛ iyí wa ce aɔɛi abo, arai nɔɔ takaeí wa dasi dulum.

19 Mà í kù mà ña iyí ara nɔɔ í je bi ku wai Hundi Ilaaɔ iyí í wa si nɛ iyí Ilaaɔ í mu nɔɔ? I kù nɛ ara nɔɔ

20 domi à ya ñɛi do fia iyí kù nɛ jia. Na nɔɔ, i jò kucei ara nɔɔ ku jò inɛ ña a mà bɛɛɛi Ilaaɔ.

7

Idei abɔɔɔ

1 Ide iyí í kɔom wa si tia nɔɔ, nɔɔni n wa n je nɔɔ wa bɛɛɛi. Í sla inɛmɔkɔ ku maà so abo.

2 Amma na sakara í sla inɛ fei ku nɛ aboɛ, nɔ abo fei ku nɛ mɔkɔɛ.

3 Mɔkɔ í nɛ kù cea aboɛ mii iyí í jò a cea abo fei, nɔ abo mɔ ku cea mɔkɔɛ mii iyí í jò ku cea mɔkɔ fei.

4 Abo kaa yɔkɔ ku ce bei í bi do araɛ, domi araɛu ti mɔkɔɛi. Bɛɛɛi mɔkɔ mɔ kaa yɔkɔ ku ceò araɛ bei í bi, domi nɔɔ mɔ araɛ ti aboɛi.

5 I maà ya kɔ ku sùò abo nɔɔ ña bii kù je inɛ minji feii í gbɔsi nɔɔ í yɔɔ ña iyí á sla í jò titã ña si waati keeke ku ba í na ara nɔɔ í ce kutɔò ña. Nɔ si anyie í tɔtɔò má ña. Bii kù je bɛɛɛɛ á yɔkɔ ku je í kaa na í yɔkɔ í mu ara nɔɔ nɔ Seetam á na ku lele ñɛ.

6 N kù wa n fɔ iyí ihɛ bei tilasi, amu de n wa n tɔò ñɛi.

7 Á slaam si bii inɛ fei í wɛɛ kaafe bei amu takam, amma Ilaaɔ í cea inɛ fei amuaɛi, ti inɛ ihɛ ikã, ti inɛ ihɔ mɔ ikã.

8 Amma n wa n sɔ kaafe ña do jaaɔ ña á sla a maa wɛɛ nɔɔ kaafe bei n wɛɛ.

9 Amma bii a kaa yɔkɔ a mu ara nɔɔ, a dɛɛɛ nɔɔ a so nɔɔ, domi í sla a so nɔɔ do iyí aa maa wɛɛò binɛɛ nɔɔ nɔɔ.

10-11 Nsei, inɛ ña iyí á so nɔɔ tã aɔai n wa n sɔ woodau ihɛ. Mɔkɔ ku maà kɔsi aboɛ, nɔ abo mɔ ku maà kɔ mɔkɔɛ. Amma bii á fɛ nɔɔ, abo ku buba ku maà so mɔkɔ titɔ, walakɔ ku nyi bi mɔkɔ nwoɛu. Kù je amui n wa n na nɔɔ woodau ihɛ, Lafɛɛi wa na nɔɔ.

12 Inɛ ña iyí á gbe aɔa moi n wa n sɔ iyí ihɛ, kù je Lafɛɛi í fɔɔ. Bii woo dasi Jesu naane gɔ í nɛ abo, nɔ abou kù je woo dasi naane, bii abou í jesi aɔa a maa wɛɛ, ku maà kɔsiɛ.

13 Bii abo gɔ mɔ í nɛ mɔkɔ nɔ mɔkɔu kù je woo dasi Jesu naane, bii í sla mɔkɔu si aɔa a maa wɛɛ, ku maà kɔsiɛ.

14 N ni bɛɛɛɛi domi Ilaaɔ á yɔkɔ ku cica mɔkɔ hai dasi Jesu naaneu na aboɛ. Bɛɛɛɛ moi Ilaaɔ á yɔkɔ ku cica abo hai dasi naaneu na mɔkɔɛ. Nɔ á yɔkɔ ku cica ama nɔɔ ña mɔ. Bii kù je bɛɛɛɛ, amu ñau, cefee ñai aa je.

15 Amma hai dasi Jesu naaneu, bii í nɛ, jòɛ ku koo. Kù je tilasi í maa wɛɛò nɔɔ ña domi Ilaaɔ í kpe wai ka maa wa si laakai ku sã.

16 Amma bii í jesi i maa wɛɛ ɲa í sɫa, domi awɔ abo i kù mà bii í je mɔkɔɛ á na ku ba faaba na iriɛ. Nɔ awɔ mɔ mɔkɔ i kù mà bii í je aboɛ á na ku ba faaba na iriɛ.

I wɛɛ bei ì tako ì ye ɲa Ilaaɔ́ í bei í kpe ɲɛ

17 Aɔ Lafɛɛ í jilea inɛ fei tengi bii á ne si kuwɛɛɛ. Na ɲɲu, baai ideɪ nje ku so baasi, í sɫa inɛ fei ku máa ne si kp̄aai kuwɛɛ bii í tako í wa wo Ilaaɔ́ í bei í kpoo. Iyi ñ jilea igbei inɛi Jesu ɲa bii fei mbe.

18 Bii à dasi inɛ bango Ilaaɔ́ í bei í kpooi, lafɛɛ ku wɛɛ beɛbe. Inɛ mɔ iyi a kù dasiɛ bango Ilaaɔ́ í bei í kpoo, lafɛɛ ku maà de a dasiɛ bango má.

19 Bii à dasi inɛ bango wala bii a kù dasiɛ, kãmaɛ kù je taale, amma woodai Ilaaɔ́ ku jirimai í sɫa.

20 Inɛ fei ku leekí si bei í wɛɛ í bei í gbòð kukpei Ilaaɔ́.

21 Ì je aru wo waati iyi Ilaaɔ́ í kpeɪ? Maà ti í jò inɔɛ ku fɔ. Amma bii ì na ì ba kp̄aa gɔ iyi aa neð araɛ, beɛge si be gbakã.

22 Aru iyi Aɔ Lafɛɛ í kpe í baa í je inɛ iyi í ne araɛi na saabui Lafɛɛ. Beɛbe mɔi inɛ iyi í ne araɛ iyi Aɔ Lafɛɛ í kpoo, lafɛɛ í baa í je arui Kirisi.

23 À ra ɲɛi do fia hai ne jia. Na ɲɲu, i maà jò ì je arui inɛ ɲa.

24 Inɛ inɛm ɲa, i jò inɛ baa yooma fei ku leekí si wajui Ilaaɔ́ si bei í wɛɛ wo Ilaaɔ́ í bei í kpoo.

Ideɪ kaafe ɲa

25 Nsei, iyi í je ti inɛ ɲa iyi a kù tɔtɔ sɛɛ do inɛ gɔ titã, n kù ne ide gɔ iyi í je woodai Lafɛɛ. Amma si bei Lafɛɛ í ce araarem ñ jeð ilu naane, ñ wa n sɔ ɲɛ iyi í je lasabum.

26 Ñ tamaa, na wahalai waatiu ihɛi á sɫa inɛ fei ku wɛɛ bei í wɛɛ nsei.

27 Bii ì ne abo, maà de kp̄aa í fɛɛfɛɛ nje. Bii ì nɔ ì wɛɛ kaafe, maà de abo.

28 Amma do ɲɲu fei bii í so abo i kù ce dulum. Bii mudɛɛ mɔ í so mɔkɔ, kù ce dulum. Amma inɛ ɲa iyi à so nje, asoi andunya ɲɲai á kɔɔsi, nɔ n kù bi í ye beɛbe ɲa.

29 Inɛm ɲa, iyi ñ wa n fɔ wee, waatiu kù sɔ má. Na ɲɲu, hai nsei inɛ iyi í ne abo, í sɫa ku ye bei inɛ iyi kù ne abo.

30 Nɔ inɛ iyi wa kpata ku ce bei inɛ iyi kù ne inɔ ku fɔ. Inɛ mɔ iyi wa nyaanyi ku ce bei inɛ iyi kù ne inɔ didɔ. Inɛ mɔ iyi wa ra ngɔgɔ, ku ce bei kù je titɛɛ.

31 Inɛ iyi amanii andunya wa bukaataa ku maà dasi laakaɛ fei si be. Ñ wa n fɔ beɛbei si na iyi í jò yaase bei andunya ihɛ í ye kaa kpe jiiida má.

32 N kù bi nkãma ku maa bitandi ɲɛ. Inɛ iyi kù so abo, laakaɛ fei si iceɪ Lafɛɛ í ya wa, í ya maa de ɲɲu ku ce iyi á dɔa Lafɛɛ si.

33 Amma inɛ iyi í ne abo, lasabue si mii ndii andunya ɲai í ya wa. Mii iyi á dɔa aboɛ sii í ya maa de ku ce.

34 Laakaɛ ci ya je akã. Inaabo ɲa iyi a kù ne mɔkɔ do mudɛɛ ɲa lasabu ɲɲa si ideɪ Lafɛɛ í ya wa ku ba a je dee dee si ara do si hunde. Amma inɛ iyi í ne mɔkɔ lasabue si mii ndii andunya ɲai í ya wa. Mii iyi á dɔa mɔkɔɛ sii í ya maa de ku ce.

35 Na aranfãani ɲɲɛi ñ wa n fɔ iyi ihɛ, kù je na n dasi ɲɛ wahala, amma na n nyisi ɲɛ iyi í sɫa í ce ɲai ku ba í na Lafɛɛ ara ɲɲɛ mam mam.

36 Bii inɛ gɔ í ye ama inaaboɛ í jla í to abòð nɔ í ye kù sɫa ku maa wɛɛ kaafe, nɔ í bi a gbaa abòð, kù ce bei í bi. Bii í ni a gbaa abòð kù ce dulum.

37 Amma inɛ iyi í dasi idɔ dim dim bii kù je do tilasi gɔ, bii í jilɔ si ama inaaboi ɲɲu ku maà so mɔkɔ, mii jiidai í lasabu.

³⁸ Bɛɛbɛ mɔi inɛ iyi í jò à gbà ama inaabɔɛ abɔdɔ mii jiidai í ce, amma inɛ iyi í kɔ a gbà titɛɛ abɔdɔ nɔui í ce í re.

³⁹ À ði aboi si mɔkɔɛ bii mɔkɔɛ í wɛɛ si hunde, amma bii mɔkɔu í ku, abou í nɛ arɛɛ ku so mɔkɔ titɔ iyi í bi, lafɛɛ de kú je woo dasi Jesu naanɛ.

⁴⁰ Amma si lasabum, bii abou í bubɛɛ jaaɔ, inɔ didɔɛ á la ku re. Nɔ ñ tamaa Hundei Ilaaɔi í sɔm ideu ihɛ.

8

Ije iyi à ceò kuwee

¹ Nsei si ideí mii iyi à ceò kuwee ñ lɔ si. Ntoi awa fei à nɛ kumà si bei í fɔ ña. Kumà í ya jò inɛ ku nɛ faaui, amma kubi í ya sobi inɛ.

² Bii inɛ ɔɔ í tamaa nɔui í mà nɔɔɔ, kù mà nkàma tità si bei í jò.

³ Amma inɛ iyi í bi Ilaaɔ, Ilaaɔ í mà lafɛɛ.

⁴ Iyi í je ti ideí inɔi kuwee si bii í waa bee mà í sɛ la í ya ñɔɔ ña. Awa à mà iyi iwɛ kù je nɔɔɔ si andunya. À nɔ à mà iyi Ilaaɔ nɔui akàí í wɛɛ.

⁵ Ntɔ ntɔ, iwɛ nkɔɔ do lafɛɛ nkɔɔi í wa lele do si ilɛ. Amma baa do iyi inɛ ña à waa tɔɔ iwɛ nkɔɔ nkɔɔ,

⁶ bi tu wa Ilaaɔ akàí í wɛɛ. Nɔui í je Baaba, hai bi tɛɛi mii fei wa naa. Na iriei awa à nɔ à wɛɛ. Lafɛɛ akà mɔi í nɔ í wɛɛ. Nɔui í je Jesu Kirisi, hai bii mii fei wa ceò. Do saabuei à nɛò kuwee.

⁷ Amma kù je inɛ feii í mà iyi bɛ. Hee nsei inɛ ɔɔ ña iyi à tako à nɛ dɔɔnɛi iwɛ ku tɔɔ à waa ñɔ inɔu bei ijei kuwee, nɔ idɔ ñɔa wa ye taale ñɔa na gbugbā hai nɛ ñɔa.

⁸ Kù je ijei á bɔð wa bi Ilaaɔ. Bii à jɛ, kaa kɔð nwa si nɔɔɔ, bii a kù nɔ a kù je, kaa jò ka kua nɔɔɔ.

⁹ Amma í ce laakai ña ku ba ara ku nɛ nɔje ku maà dasi inɛ ɔɔ ña dulum.

¹⁰ Bii nsei, awɔ iyi ì nɛ kumà ì buba ì waa je ilei iwɛ, inɛ iyi kù nɛ gbugbā, bii í yɛɛ bɛ, nɔui mɔ á nɛ wɔkɔ ku je ijei kuweeui baa bii idɔɛ wa yeò taaleɛ.

¹¹ Nɔ do saabui kumàɛ kpaasiɛu ku ce nfe, nɔui mɔ iyi Kirisi í ku na irie.

¹² Bii ì waa cea kpaasi hai nɛ gbugbā nɔje ña dulum bɛɛbɛ ña nɔ ì waa mɛɛ ña si idɔ ñɔa ña, Kirisi takaei ì waa cea dulum ña.

¹³ Na nɔui, bii inɔi á jò kpaasim ɔɔ ku dasi kurara, n kaa n ñɔ inɔa má aɔ kàma ku ba n maà n dasie kurara.

9

Kpāai mii iyi woo bɛ í nɛ do ice iyi í nɛ ku ce

¹ N kù nɛ aram nii? N kù je woo bei? N kù ye Jesu Lafɛɛ nwai? I kù je isoi icem iyi ñ cea Lafɛɛ ñai?

² Baa bii inɛ ɔɔ ña à kɔ ku mà m bei woo bɛ, ñ je woo bɛ bi tu nɔje, domi inɛi ì je sɛɛda iyi wa nyisi iyi amuu woo bei Lafɛɛi ntɔ ntɔ.

³ Inɛ ña iyi à waa wusem, ide iyi an je ñɔa wee.

⁴ A kù nɛ kpāa ka je nɔ ka mɔi?

⁵ A kù nɛ kpāa ka nɛ abo woo dasi Jesu naanɛ iyi á si wa bei woo bɛ ɔɔ ña à waa cei? Bei ifoi Lafɛɛ ñau do Sefaa Píɛɛ?

⁶ Mà amu do Baanabasi awa akàí a kù nɛ kpāai a ya na wa ije, í gbe ka ce ice?

⁷ Inɛ kàma kaa bɔ ikoi igù do fiaí nɔui takae. Inɛ kàma kaa lo jli ndii rezɛɛ iyi kù je isoe. Nɔ inɛ kàma kaa maa degbe mɛɛmu gaa iyi kù waa mɔ amɔɛ.

⁸ Kù je do bisii amanɛ nɔui akàí ñ wa n fòð ideu ihɛ. Ide akāui do iyi woodai Moizi wa fɔ.

⁹ Moizi í kò si tiai woodaεu í ni, í maà ti í ðí gelei kete iyi wa jojo si bilee wa nya γογοε. Na kete ηai Ilaađ í fò iyi be ba.

¹⁰ Mà na iri nwai wa fò ideu. Oo, na iri nwai à kòò, domi í sla woo logoo do ine iyi wa kpokpo aηa fei a maa cò kpāai ikpē nηa.

¹¹ Ide iyi à s̄s̄ ηε í yei bei idei Hundei à gbē nηε. Debei, bii ì mu nwa s̄ndaia ara ηa, aa jò ku la nηei?

¹² Bii ine gò ηa à ne kpāae bi tu ηε, awa m̄ ni a kù re ηa?

Amma a kù ceò kpāau ice si ηε. À temua si fei ndεε ku ba ka maà ti ka ðí kpāai laabaau jiidai Kirisi.

¹³ I kù mà ηa iyi ine ηa iyi à waa ce ice kpasēi Ilaađ, bei à ya ba ije nηa? Ine ηa m̄ iyi à je woo wee ηa, si kuweeu bei à ya ba mii ku je nηa.

¹⁴ Bεεbe m̄oi Lafēε í jilòò si ine ηa iyi à waa sisi laabaau jiidau aηa m̄ a ba ije nηa si be.

¹⁵ Amma n kù ceò kāmāε ice. N kù n̄ n kù wa n kò iyi ihē ku ba a ceem bεεbe. Ñ gbasi n kù do iyi ide iyi ñ wa n t̄òò fufuu ihē á ce nfe.

¹⁶ N kù wa n t̄òò fufu si na iyi í j̄ò ñ wa n sisi laabaau jiidai. Amma tilasii bi tom n coo. N̄o ijuukpāi á je titom bii n kù waazo ideu.

¹⁷ Bii do id̄òòbim nii ñ wa n coo, ñ ne kpāai n ba riba. Amma tilasi ñ ne ku ceε m̄om nii domi Ilaađi í dasim.

¹⁸ Debei, yoomai í je ribam. Ribam nii í je n waazo laabaau jiidai Kirisi, ku maà ti ku je do idei fia n̄o n maà n ti n ce ice do kpāa iyi ñ ne.

¹⁹ Ñ ne aram, n kù je arui ine kāmā. Amma do nηu fei ñ ce aram arui ine fei ku ba n fa ine nkp̄o n naaò wa bi Kirisi.

²⁰ Bi Zuifu ηa ñ baa ñ je bei Zuifu, ku ba n fa ηa wa. Ine ηa m̄o iyi à waa jirima wooda ñ je ine akā nηa ku ba n fa ηa wa baa bii amu takam n kù wa si aw̄oi wooda.

²¹ Bi ine ηa iyi a kù ne wooda ñ je ine akā nηa ku ba n fa ηa wa. Kù je n kù wa n jirima woodai Ilaađ, domi ñ wa n too woodai Kirisi.

²² Bi ine ηa iyi a kù ne gbugbā amu m̄o n ce bei ine iyi kù ne gbugbā ku ba n fa ηa wa. Ñ ce bei ine fei í ye ku ba ḡḡo nηa ηa a ba faaba, baa bii beirei.

²³ Ñ wa n ce fei ndεei ku ba kuwee iyi laabaau jiidau í ne n basi ikpē.

²⁴ Iηε fei ì mà ηa si gaasai kusei ine feii í ya sei amma ine akāi í ya ba ribae. Na nηu, i hanya ku ba i ba ribae ηa.

²⁵ Woo ce gaasai kusei ηa à ya maa mu ara nηai si fei ndεε. À waa ce bεεbe ku ba a ba fulai wua * nηa iyi á gbε n̄o ku w̄o. Amma awa à waa cei ku ba ka ba iyi ci ya tā.

²⁶ Na η̄oi í ce ñ wa n sei bei ine iyi í ne mii iyi wa lele. Ñ wa n jabu amma kù je si ngbe.

²⁷ Ñ wa n wahala aram nt̄o nt̄o ku ba n kāmīae n̄o n maà n ti n je ine iyi aa na a lele aw̄o ngbe waati iyi ñ cea ine ηa waazo ñ tā.

10

I maà ya t̄òò iwē ηa

¹ Iηε inem ηa, ñ bi í mà ηa iyi si waatii Moizi, bala nwa ηau fei kud̄ui ifl̄ui à too n̄o aηa fei à kua tenkuu do ise.

* **9:25 fulai wua** Si waati nηa ine iyi í cua kpaasi nηa si gaasai kusei, fulai wuai à ya daa si iri

² Kudũi iŋu ku too do tenkuu ku kua í yei bei à dasi ŋa inyi nɔ à baa à je mɔcɔi Moizi ŋa.

³ Nɔ aŋa fei ije dimi akā gɔi à je. Ijeu hai bi Ilaaŋi í naa.

⁴ Nɔ aŋa fei inyi dimi akāi à mɔ. Inyiu Ilaaŋi í jò í fita hai si kuta. Kutau í ya maa too ŋai. Nɔ Kirisii í je kutau.

⁵ Do ŋu fei, Ilaaŋi í jò ine nkɔɔ ŋa í ku si gɔɔba si na iyi í jò daa ŋa ku sɔaa si.

⁶ Nsei, mii ŋau bei í je nwa yaase ku ba ka maà ne bine laalo ŋa bei aŋa mɔ.

⁷ Nɔ i maà ya tɔ iwē ŋa bei gɔgɔ ŋa ŋa à ce. Í mɔ ŋa iyi à kɔ idei iwē ku tɔ ŋa à ni, ine ŋau à buba à je à mɔ, nɔ à dede à waa jojo.

⁸ Ka maà ya ce adei abo kaafe bei gɔgɔ ŋa ŋa à ce, nɔ amane dubu kɔnfia do mɛeta (23.000) í ku si aɔ akā.

⁹ Ka maà ya ka cɔ laakai Ilaaŋi bei í to bei gɔgɔ ŋa ŋa à ce, nɔ njo ŋa à kpa si ŋa ine nkɔɔ.

¹⁰ Ka maà gɔgɔba bei gɔgɔ ŋa ŋa à ce, nɔ amalekai iku í kpa ŋa.

¹¹ Mii ŋau bei í ba ŋa bei yaase, nɔ à kɔɔ ku ba ka ce laakaii ara nwa, awa iyi à weɛ si waatii ankāanyiu ihē.

¹² Na ŋu, ine iyi í tamaa ŋu wa leekɔ dim dim ku jò ku ce laakaii araɛ, ku ba ku maà ti ku cuku.

¹³ I kù ye dimii laakai ku cɔ gɔ ŋa iyi kù je dimi iyi ine fei í ya ye. Ilaaŋi ilu naane kaa jò à cɔ laakaii nɛ ku re zaka bei aa yɔkɔ í temuad ŋa. Amma si laakai ku cɔ baa yooma fei í ya nyi ku ce bi ku fita má ku ba í yɔkɔ temua ŋa.

¹⁴ Na ŋu kpaasim ŋa, i saa iwē ku tɔ ŋa.

¹⁵ N wa n ba ŋe ide ku fɔi bei ilu laakai ŋa. I jò í ce lasabu si iyi n wa n fɔ ŋa.

¹⁶ Si ijei Lafē, kɔɔfu iyi à ya ka so ka saabuɔ Ilaaŋi wa nyisi iyi à ne ikpē si njei Kirisi. Nɔ pēe iyi à ya ka so ka buu wa nyisi iyi à ne ikpē si araí Kirisi, mɔ irei.

¹⁷ Si na iyi í jò awa fei pēe akāui à je, ŋui í jò baa do iyi à kpɔ fei à je ara akā, domi awa fei à ba ikpē nwa si pēe akāu.

¹⁸ I cɔ inei Izireli ŋa. Ine ŋa iyi à waa je ijei kuwee, à ne ikpē si bi ku weeu, mɔ irei.

¹⁹ Debei, mii n wa n fɔ. N kù ni iŋa iyi à ya ceɔ kuwee í je ngɔgɔ. N kù nɔ n kù ni iwēu takae mɔ í je ngɔgɔ.

²⁰ Aawo, amma n wa n fɔi n ni kuwee iyi woo tɔ iwē ŋau à ya ceu, inei inɔɔko ŋai à ya cea, kù je Ilaaŋi. Nɔ wee n kù bi í ne ikpē do inei inɔɔko ŋa.

²¹ Ije iyi í ya je ijei Lafē ŋa nɔ i mɔ mii iyi í wa si kɔɔfue ŋa, i kaa nyi í sinda i ŋo iŋa iyi à cead inei inɔɔko ŋa kuwee má ŋa nɔ i mɔ mii iyi í wa si kɔɔfu ŋa ŋa.

²² À bi ka dede igui Lafēi? À roo gɔgɔbāi?

I ce fei ndeɛ ku ba ine ŋa a mà beɛɛi Ilaaŋi

²³ Ine gɔ ŋe ŋa à ya ni, n ne kpāai n ce mii fei. Ntɔi, amma fei ndeɛ si á sɔa ŋe. Ntɔ ntɔ, í ne kpāai í ce mii fei ŋa, amma fei ndeɛ kaa mua ine gɔgɔbā.

²⁴ Ine kāmā ku maà dede aranfāanii ŋu takae amma ku dede ti ine mmu ŋa.

²⁵⁻²⁶ Kukɔi idei Ilaaŋi wa fɔ í ni, ile do mii iyi í wa si fei ti Aŋ Lafēi. Na ŋu, iŋa iyi à waa ta aja fei í ŋo ŋa, i maà bee ide kāmā ŋa ku ba idɔ ŋe ku maà ye taale ŋe.

²⁷ Bii hai dasi Jesu naane gɔ í kpe ŋe ku je, bii ì dasi idɔ i koo ŋa, mii iyi à na ŋe fei, í je ŋa, i maà ya bee ide kāmā ŋa ku ba idɔ ŋe ku maà ye taale ŋe.

²⁸ Amma bii ine gɔ í sɔ ŋe í ni, iyi ihē à ceɔ kuwee, i maà ŋo ŋa na ine iyi í sɔ ŋe idɔe ku maà ye taale.

²⁹ Kù jɛ na idɔi inɛ taka nɛɛ, amma na ti inɛ iyi í sɔ̄ nɛui.

Ntɔ̄ ntɔ̄, idɔi inɛ gɔ̄ kaa yɛ taalei ara ku nɛm.

³⁰ Bii ñ saabu Ilaaɔ̄ si ijɛ, inɛ kãma kù nɛ kpãa ku yɛ taalem na ijɛu iyi ñ saabuò Ilaaɔ̄ tã.

³¹ Na nɛɛ, bii ñ jɛ ñ waa mɔ̄ nɛ, walakɔ̄ bii ñ waa ce ngɔ̄gɔ̄ nɛ i ce fei ndɛɛ ku ba inɛ nɛ a mà bɛɛɛi Ilaaɔ̄.

³² I ce kuwɛɛ nɛɛ do yaase bei i kaa dasiò inɛ kãma kurara nɛ, hai Zuifu nɛ do Gɛɛki nɛ hee do inɛi igbɛi Ilaaɔ̄ nɛ fei.

³³ I sisim nɛ. Amu takam ñ wa n ce kookaa ku ba kucem ku dɔ̄a inɛ fei si, si mii baa yooma fei. N kù wa n de aranfãanii amu takam, í gbɛ ti zamaa iyi í gbɛ fei ku ba a ba faaba.

11

¹ I sisiim nɛ bei amu takam ñ wa n sisi Kirisi.

Yaase bei í sɛa inɛ ku nyisiò bɛɛɛi Ilaaɔ̄ wee

² Ñ wa n saabu nɛ do iyi ñ ya maa yɛ gigiim si fei ndɛɛ nɛ, do si bei ñ mu cio iyi ñ kɔ̄ nɛ siu dim dim nɛ.

³ Amma ñ bi ñ mà nɛ iyi Kirisii í jɛ inɛ ngboi inɛmɔ̄kɔ̄ baa yooma fei, inɛmɔ̄kɔ̄ mɔ̄i í jɛ inɛ ngboi abɔɛ, Ilaaɔ̄ mɔ̄i í jɛ inɛ ngboi Kirisi.

⁴ Inɛmɔ̄kɔ̄ iyi wa ce kutɔ̄ walakɔ̄ walii fei, bii í bii iriɛ kù waa nyisi bɛɛɛi inɛ ngboɛ.

⁵ Amma inaabo iyi wa ce kutɔ̄ walakɔ̄ walii fei, bii kù bii iriɛ, kù waa nyisi bɛɛɛi inɛ ngboɛ. Í yɛi bei inaabo iyi à gbogoo iriɛ.

⁶ Bii inaabo kù waa bi mango ku we, ku gbogoo iriɛ. Amma bii iri ku gbogoo ñ jɛaa anyɔ̄, ku we mango.

⁷ Kù sɛa inɛmɔ̄kɔ̄ ku bii iriɛ domi Ilaaɔ̄ í takaa ku jɔ̄ nɔ̄ ku nyisi amboɛɛ, amma inaabo, amboɛi inɛmɔ̄kɔ̄i wa nyisi,

⁸ domi hai si kutaka inɛmɔ̄kɔ̄ kù fita hai si inaabo, amma inaaboi í fita hai si inɛmɔ̄kɔ̄.

⁹ Bɛɛbɛ mɔ̄i a kù taka inɛmɔ̄kɔ̄ na inaabo amma à taka inaaboi na inɛmɔ̄kɔ̄.

¹⁰ Na nɛɛ, na irii amaleka nɛ í sɛa inaabo ku we mango ku nyisi iyi nɛɛ wa sɛa mɔ̄kɔ̄i nɛɛ iri ile.

¹¹ Amma do nɛɛ fei si wajui Lafɛɛ inɛ gɔ̄ kaa yɔ̄kɔ̄ ku ni nɛɛ í nɛ gbubgã nɛɛ ku ce kuwɛɛi nɛɛ ikã, domi inaabo í nɛ bukaatai inɛmɔ̄kɔ̄, inɛmɔ̄kɔ̄ mɔ̄i í nɛ bukaatai inaabo.

¹² Bei à nya inaabo hai si inɛmɔ̄kɔ̄, bɛɛbɛ mɔ̄i à bí inɛmɔ̄kɔ̄ hai bi inaabo, amma Ilaaɔ̄i wa ce fei ndɛɛ.

¹³ Inɛ taka nɛɛ i lasabu nɛ. Í sɛa inaabo ku tɔ̄ Ilaaɔ̄ hai we mango?

¹⁴ Inɛ taka nɛɛ i kù mà nɛ iyi anyɔ̄i bii inɛmɔ̄kɔ̄ í nɛ ntoi iri sisɔ̄?

¹⁵ Amma bii ntoi irii inaabo í sɔ̄, boodai. À muaa ntoi iriɛi ku jɛ bei fuugɛɛ.

¹⁶ Bii inɛ gɔ̄ wa bi ku ba wa kakɔ̄ ku ce si ideu bɛ, amu de ñ wa n fɔ̄ iyi si inɔ̄ nwa do si igbɛi inɛi Ilaaɔ̄ nɛ a kù nɛ dɔ̄nɛ mmu gɔ̄ ma.

Ijɛi Lafɛɛ

(Cɔ̄ Matie 26:26-29; Maaku 14:22-25; Luku 22:15-20)

¹⁷ Ide iyi an sɔ̄ nɛ nɛɛi, n kaa n saabu nɛɛ si, domi à sɛa kutɔ̄tɔ̄ nɛɛ nɛɛ ku mu nɛɛ gbubgã wo, amma wee nɛɛi wa kɛkɛ nɛi.

¹⁸ Sintɛ, à sɔ̄m à ni bii ñ tɔ̄tɔ̄ nɛ inɛ gɔ̄ nɛ à wa si inɔ̄ nɛɛ iyi inɛò nɛ i ci ya nɛ anu akã. Nɔ̄ ñ tamaa ntoi.

¹⁹ Ntò ntò, kù ne bei á ce iyi nje ku fefe kù wa si anini nje, ku baa mà ine ña iyi à je ti ntò.

²⁰ Bii ì tótò ì waa je ña, ì ya tamaa bei ije Lafèi ì waa je ña amma iboi,

²¹ domi bii ì buba ña gbakā, ine fei í ya maa saasai ku je sondaæ iyi í naaò wa, nò a jò ine gò ña do ari, nò ine gò ña à je à mò hee atè ku kpa ña.

²² I kù ne kpasèi ara nje bii aa je í mò ñai? Mà ì bi ì donda igbei inei Ilaaò ña, nò ì dasi ilu are ña anyò ñai? Beirei an ni nje. N saabu nje? Aawo, n kaa n saabu nje si nñu be.

²³ Ide iyi ñ gba hai bi Lafèe ñ kò nje si wee. Idū ajò iyi à so Lafèe Jesu à daa ine ña si awò í so pèe

²⁴ í saabu Ilaaò, nò í bububue. Nò í ni, iyi ihèi í je aram iyi ñ na na iri nje. I ya ce iyi ihèi í maa yeò gigim ña.

²⁵ Bèèbè moi, iyi à je à tà, í so kòofu í ni, kòofuu ihèi í je akabuu titsi Ilaaò iyi í dí do njem. Waati iyi ì waa mò do kòofuu ña fei, í ya coo í maa yeò gigim ña.

²⁶ Waati kàma iyi ì waa je pèeu nò ì waa mò do kòofuu ña fei, ikui Lafèe ì waa sisi ña hee koo nyiò wa.

²⁷ Na nñu, ine iyi í je pèei Lafèe walakò í mò do kòofue, nò kuwèe kù je dee dee, í raraa arai Lafèe do njei.

²⁸ Na nñu, ine fei ku wuse araè ku bei ku je pèeu, nò ku mò do kòofuu.

²⁹ Ntò ntò, bii ì je nò ì waa mò ña nò ì kù mà ña iyi arai Kirisii, ì waa soa ara nje taalei si kuje do si kumò nje.

³⁰ Njò í jò ine nkpò nje wa ce bōò nò gògò ña à je m̀ngò ña, gògò ña m̀ à ku.

³¹ Bii à kiiti ara nwa do ntò, Ilaaò kaa kiiti wa mà.

³² Amma bii Lafèe í kiiti wa, í ya jò ka baa si kpāa jiidai ku ba ku maà ye taale nwa do inei andunya ña ajò.

³³ Na nñu, ñe inem ña, bii ì waa tótò ku ba í je ña, í jò ì ya degbe nje.

³⁴ Bii ari wa kpa ine gò, ku je sondaæ kpasè ku ba í maà na ì so taale si kutótò nje. Ide iyi í gbe, an ce nje cioe bii ñ na ñ to wa.

12

Amua ña iyi Hundei Ilaaò wa mu nwa

¹ Nsei, ñe inem ña, iyi í je idei amua ña iyi Hundei Ilaaò wa mu nwa, ñ bi ì mà ntòe ña.

² Ì mà ña, waati iyi ì kù mà Ilaaò ña à ya maa fa ñei si kpāai iwè dekl ña ku tō.

³ Na njò í jò ñ wa n bi ì mà ña, ine kàma iyi í jò Hundei Ilaaò wa gbāa fei kaa yòkò ku ni à ceekpe Jesu. Nò ine gò kaa yòkò ku ni Jesu í je Lafèe, bii kù je Hundei Ilaaò ñ wa gbā lafèe.

⁴ Amua ikā ikāi í wèe, amma Hunde akāui wa kpè ña.

⁵ Ice ikā ikāi í wèe, amma Lafèe akāi à waa cea.

⁶ Gbugbāi Ilaaò wa ce ice si ine fei ikā ikā, amma Ilaaò akāui wa mua ine fei gbugbā iyi á ceò ice baa yooma fei.

⁷ Í na ine fei amua iyi wa nyisi iyi Hundee wa ce ice sie nò ku ceò ice na aranfaanii ine fei.

⁸ Hundei Ilaaò ñ í ya mua ine gò ña amua a muòò ine ña bisi, nò Hunde akāui í ya mua ine gò ña m̀ amua a fò ide do kumà.

⁹ Hunde akāui í ya mua ine gò ña gbugbāi naane ku dasi, nò ku mua ine gò ña gbugbā a jò bōò ña a ba iri.

¹⁰ Bèèbè moi Hunde akāui í ya mua ine gò ña gbugbā a ceò maamaake ña, nò ku cea ine gò ña amua a ceò walii, nò ku mua ine gò ña m̀ bisi a mà bii í je mii

³ Baa bii ñ kpɛa ilu are ña amanim fei, nɔ baa bii ñ jò à sɔ aram bei ñjai kuwee, bii n kù nɛ kubi, n kaa n ba riba.

⁴ Kubi í ya temua, í ya nɔ ku ce mii jiida, ci ya ja igu, ci ya so arae lele, nɔ ci ya je ilu faatu.

⁵ Kubi ci ya ce mii gɔ iyi kù je dee dee, nɔ ci ya de aranfãanii ñju akã. Ine iyi í nɛ kubi idɛe ci ya kɔ gbãa gbãa, nɔ ci ya jilɛ ideí taale si idɛe.

⁶ Ine iyi í nɛ kubi ci ya wɛɛò inɔ didɔ si mii iyi kù je dee dee, í gbe si mii iyi í je ntɔ.

⁷ Kubi ci ya mɔngɔ nkãma. Naane ku dasiɛ do kpãa ku cɔe do temuae ci ya tã.

⁸ Kubi ci ya nɛ kɔɔ. Amma walii ku ce á na ku kpa iri, fee ikã ikã ku fɔ á na ku tã, nɔ kumãí amane mɔ á na ku tã.

⁹ Mii ñau à na ku kpa iri si na iyi í jò kumà nwa do walii ku ce nwa, gɔgɔe kù kɔ.

¹⁰ Amma waati iyi mii iyi í kɔ á naa, waati bɛɛbei, iyi kù kɔ á nɛ.

¹¹ Waati iyi ñ wɛɛ keeke, ñ ya n maa n fɔ ideí bei ama keeke, nɔ n maa n ce laakai bei ama keeke, nɔ n maa n lasabu bei ama keeke, amma nsei iyi ñ ce ine ngbo ñ jò daai ama.

¹² Iyi à waa ye nsei í yei bei mii iyi à waa hɔnne bari bari si isɔ fufu, amma ajo wa naa iyi aa ka ye ijuò iju. Iyi ñ mà si nsei kù kɔ, amma waati ñju an màa sãa sãa bei Ilaaɔ í màm.

¹³ Nsei mii mɛɛtau ihɛí í wɛɛ. Mii ñau wee, naane ku dasi, do kpãa ku cɔ, do kubi. Amma kubi í re ña.

14

Idei amuai Hundei Ilaaɔ

¹ Na ñju, kubii í sɔa í dɛɛɛ ña. Nɔ í de amua ña iyi Hundei Ilaaɔ wa mu nwa, iyi í re mɔm ñjuí í je walii ku ce.

² Ine iyi wa fɔ ide do fee iyi kù waa gbɔ, Ilaaɔí wa ba ide ku fɔ, kù je amane, domi ine gɔ kù waa gbɔ ideɛ. Amma ideí asiií wa fɔ do gbugbãí Hundei Ilaaɔ.

³ Amma ine iyi wa ce walii amane ñai í ya ba ide ku fɔ. Í ya jò à leekí si naane ku dasi dim dim, nɔ ku mu ñja gbugbã, nɔ ku tũ inɔ ñja.

⁴ Ine iyi wa fɔ ide do fee iyi kù mà, naane ku dasii ñju takaeí wa mua gbugbã. Amma walii, ineí igbei Jesu ñai wa mua gbugbã.

⁵ Á dɔɔm si bii ñje fei ñ waa fɔ ide do fee ña iyi í kù waa gbɔ ña, amma iyi ñ wa n bi wa re, ñjuí í je í ya maa ce walii ña. Ñ n bɛɛbei si na iyi í jò ine iyi wa ce walii, icɛɛ í nɛ aranfãani í re ine iyi wa fɔ ide do fee ña iyi kù wa gbɔ, í gbe bii wa tuse ideuí, nɔ ku mua ineí igbei Jesu ña gbugbã.

⁶ Nsei, ñje inem ña, aranfãani yoomai aa ba ña bii ñ naa bi tu ñe nɔ ñ wa n fɔ fee iyi í kù waa gbɔ ña. Í kaa ba aranfãani kãma ña. Amma bii ñ sɔ ñe yaaseí ide iyi Ilaaɔ í sɔm, walaka ñ sisi ñje ideí kumà, walaka ideí walii, walaka cio gɔ, ine ñju á nɛ ñje aranfãani.

⁷ Bɛɛɛ mɔí, mii iyi kù nɛ kuwɛɛ bei yèè do mɔɔlɔ bii à waa cãa, bii a kù waa cãa dee dee, beireí ine gɔ á ce ku gbɔ yaaseɛ.

⁸ Ine mɔ iyi wa cã gãgãí igũ, bii kù waa cãa dee dee, yooí á ce sɔɔlui igũ.

⁹ Bɛɛɛ mɔí, bii kù je í waa fɔ fee iyi ine ña à mà ña, beireí aa ce a gbɔ yaaseɛ. Ide ñje á nei si fufu.

¹⁰ Fee dimi ikã ikã nkɔpɔí í wa si andunya, nɔ kãmae kù kua yaaseɛ.

¹¹ Do ñju fei, bii n kù wa n gbɔ fee iyi à waa bam ku fɔ, ine iyi wa fɔɔu, dimi mmui í je bi tom, nɔ amu mɔ ñ je dimi mmu bi lafɛɛ.

12 Bɛɛbɛ mɔi iŋɛ mɔ, si na iyi í jò ì waa dɛ amuai Hundei Ilaaɔ ŋa, á sɛa i hanyaa i dɛdɛ amua ŋa iyi á jò naanɛ ku dasii inɛi igbɛi Jesu ŋa ku bɔ waju.

13 Na ŋɔ, á sɛa inɛ iyi wa fɔ ide do fee iyi a kù waa gbɔ ku tɔɔ Ilaaɔ amua iyi á tuseɔ ideu.

14 Bii ñ wa n ce kutɔɔ do fee iyi n kù wa n gbɔ, hundem nii wa ce kutɔɔ, amma lasabum kù waa ce nkâma.

15 To, nsei, beirei an ce. An ce kutɔɔ do hundem do lasabum aɔ. An kɔ iri do hundem do lasabum aɔ.

16 Bii do hunde ŋɔ akâi ì waa saabu Ilaaɔ ŋa, beirei inɛ ŋa iyi à gbe aa ce a ni Ami si kutɔɔɛ. Kaa ce, domi a kù mà iyi ì waa fɔ ŋa.

17 Baa bii kutɔɔɛ í sɛa, kaa mua lafɛɛ ŋa gbugbã.

18 Ñ wa n saabu Ilaaɔ si na iyi í jò ñ ya n fɔ fee ŋa iyi inɛ ŋa a kù waa gbɔ ñ re iŋɛ fei.

19 Amma si igbɛi inɛi Jesu ŋa ñ gbasi n fɔ ide icu miu do yaase n kɔa inɛ ŋa si cio do iyi an fɔ ide icu dubu mɛɛwa do fee iyi inɛ ŋa a kù waa gbɔ.

20 Iŋɛ inɛm ŋa, i maà ya wãa ide bei ama keeke ŋa ma ŋa. Bii í jɛ idei laalɔ ku cei, í sɛa í yɛ bei ama keeke ŋa iyi a kù mà laalɔ ku ce, amma si kpãai ide ku wãa i jò í yɛ bei inɛ ngbo ŋa.

21 Si tiaa woodai Ilaaɔ à kɔɔ à ni, Lafɛɛ í ni, an jò isɛ mmu ŋa

a ba inɛ ŋau ihɛ ide ku fɔ do fee mmu *.

Amma do ŋɔ fei, a kaa gbɔ idem.

22 Amuai ide ku fɔ do fee iyi inɛ ŋa a kù waa gbɔ, nyindai í jɛ bi hai dasi Jesu naanɛ ŋa, kù jɛ bi woo dasi naanɛ ŋa. Amma amuai idei Ilaaɔ ku waazo ŋɔi í jɛ nyinda bi woo dasi Jesu naanɛ ŋa, kù jɛ bi hai dasi naanɛ ŋa.

23 Na ŋɔ, bii inɛi igbɛi Jesu ŋa fei à tɔtɔɔ, nɔ inɛ fei ku lɔsi ku fɔ fee iyi inɛ ŋa a kù waa gbɔ, bii inɛ titɔ ŋa walakɔ hai dasi Jesu naanɛ ŋa à lɔ wa, a kaa ni ì waa sũmu ŋai?

24 Amma bii inɛ fei wa waazo idei Ilaaɔ, bii hai dasi naanɛ gɔ í lɔ wa walakɔ inɛ titɔ gɔ, ideu á tosi idɛɛ nɔ ide iyi inɛ ŋa à waa fɔu ku jò ku mà dulum dɛɛ.

25 Nɔ lasabue á fita gbugbã, nɔ ku gule ku tɔɔ Ilaaɔ ku ni, ntɔi, Ilaaɔ í wa si anini ŋɛ.

Yaase jiida si kutɔtɔɔ

26 Na ŋɔ, iŋɛ inɛm ŋa, beirei aa ka ce. Bii ì waa tɔtɔɔ ŋa inɛ gɔ ŋɛ ŋa aa nɛ iri ku kɔ, inɛ gɔ ŋa mɔ cio ku kɔsi, inɛ gɔ ŋa mɔ idei Ilaaɔ ku waazo, inɛ gɔ ŋa mɔ ide ku fɔ do fee iyi a kù waa gbɔ, inɛ gɔ ŋa mɔ yaasei fee ŋau ku tuse. Í sɛa í maa ce fei ndɛɛ ŋa ku ba ku mua inɛi igbɛi Jesu ŋa gbugbã.

27 Bii inɛ gɔ ŋa à waa fɔ ide do fee iyi a kù waa gbɔ, kù sɛa a re amanɛ minji wala mɛɛta nɔ á sɛa a fɔ ide akã akã, nɔ inɛ gɔ mɔ ku maa tuseɛ ideu.

28 Amma bii inɛ gɔ kù wa be iyi á yɔkɔ ku tuse ideu, i jò ku koko si kutɔtɔɔ, nɔ ku jɛ Ilaaɔi wa baa ide ku fɔ.

29 Inɛ ŋa iyi à waa ce walii, í sɛa ku jɛ amanɛ minji wala mɛɛta ku fɔ ide nɔ inɛ ŋa iyi à gbe a wuse ideu a cɔ.

30 Bii Ilaaɔ í nyisi inɛ gɔ ngɔgɔ si kutɔtɔɔ, i jò inɛ iyi í tako wa fɔ ideu ku koko.

31 Iŋɛ fei aa yɔkɔ i ce walii akã akã ku ba inɛ fei ku ba ikɔ nɔ i ba gbugbã ŋa.

* **14:21 an jò isɛ mmu ŋa a ba inɛ ŋau ihɛ ide ku fɔ do fee mmu** Ilaaɔ wa fɔ idei ijuukpã iyi inɛi Izireli ŋau à yɛ si waati iyi isɛ mmu ŋa à na à jɛ ŋa igũ. Isɛ mmu ŋau à mu ŋa à nɛɔ ile mmu, amma do ŋɔ fei lasabu ŋa kù lɔsi ide iyi Ilaaɔ wa sɔ ŋau.

32 Í s̄la walii ña a k̄amia amua ñña.

33 Nt̄o nt̄o, Ilaās kù bi ka maa ce kuw̄ee nwa b̄eeteke, í bi ka cooi si laakai ku s̄u.

Si bei in̄e ña à ya ce si igbei woo dasi Jesu naane ña fei,

34 Í s̄la inaabo ña a ya coko bi kut̄ot̄o. Kù s̄la a f̄o ide, amma a s̄u iri ile si bei wooda wa f̄o.

35 Bii à bi a mà nḡoḡo a ya bee m̄ak̄o ñña ña kpas̄e, domi kù j̄e dee dee inaabo ku maa f̄o ide bi kut̄ot̄o.

36 Hai bi tu ñei idei Ilaās í sinti? Ma in̄e ak̄ai ì gb̄aa ña.

37 Bii in̄e ḡo í tamaa ññu í j̄e walii, walak̄o wa tamaa ññu í ba amuai Hundeí Ilaās, í s̄la ku j̄esi iyi ide iyi ñ j̄o ññeu woodai Laf̄eí.

38 In̄e iyi kù j̄esi b̄eēbe a kaa gb̄a laf̄eé †.

39 Na ññu, in̄e in̄em ña, i ded̄e amuai walii, amma i maà ti í ganji woo f̄o ide do fee iyi a ci ya f̄o si andunya.

40 Amma i ce fei nd̄e dee dee do yaase jiida ña.

15

Kuj̄i Kirisi hai si bale

1 In̄e in̄em ña, ñ wa n ye ñe gigii laabaau jiidaui iyi ñ s̄o ñe wo n̄o ì gb̄a ña, ì n̄o ì waa leek̄i si ña.

2 Bii ì n̄o ì muu dim dim ña si bei ñ sisi ññeu, ññui í j̄e faaba ññe. Amma bii í kù muu dim dim ña, inya ngbei ì dasi naane ña.

3 Ide iyi í n̄e amboe í re ññui ñ sisi ññe b̄e si bei à daam si aw̄o. Ideu wee. Kirisi í ku na irii dulum du wa si bei kuk̄oi idei Ilaās wa f̄o.

4 A suu n̄o í j̄i hai si bale si aj̄o m̄eetasia si bei kuk̄oi idei Ilaās wa f̄o.

5 Í tuse arae bi Sefaa iyi í j̄e P̄iee, si anyii ññu bi m̄oc̄o maateejie ñau.

6 Si anyii ññu, í bei í koo í tuse arae bi m̄oc̄e ña iyi à re baa amane c̄l̄o m̄iuu. Nkp̄o ñña í w̄ee baa nsei, amma in̄e ḡo ña à ku.

7 N̄o í koo í tuse arae má bi Zaaki, si anyie í bei í koo í tuse arae bi woo b̄e ñau fei.

8 Si anyii aña fei í bei í tuse arae bi tom, amu iyi ñ ye bei in̄e iyi cukpai kubie kù k̄s̄ à bei à búu.

9 Nt̄o nt̄o, amui ñ j̄e keekei woo b̄e ñau. N kù to a kpem woo b̄e, domi ñ kp̄a in̄e igbei Ilaās ña iju.

10 Amma mii iyi ñ j̄e nnyi, na did̄oi Ilaāsi, n̄o did̄oi iyi í ceem n̄ou kù ce nfe. Ñ ce kookaai ñ re baa woo b̄e ñau fei, amma kù j̄e amu takam nii ñ coo, did̄oi Ilaās iyi í wa sim nii í coo.

11 Na ññu, ide ak̄aii awa fei à waa waazo b̄e, ññu m̄oi ì n̄o ì dasi naane ña b̄e.

Kuj̄i nwa hai si bale

12 Nsei à waa waazo iyi Kirisi í ku n̄o í j̄i hai si bale má. N̄o beirei í ce in̄e ḡo ññe ña à ya ni iku ña a kaa j̄i ma.

13 Bii iku ña a kaa j̄i hai si bale, deb̄ei Kirisi m̄o kù j̄i.

14 N̄o bii Kirisi kù j̄i, waazo nwa ngbei, n̄o naane ku dasi ññe m̄o ngbei.

15 Bii í j̄e nt̄oi iku ña a kaa j̄i hai si bale, deb̄ei Ilaās kù j̄i Kirisi wo. Debei, s̄eēda iboi à waa j̄ea Ilaās si waati iyi à ni í j̄i Kirisi hai si bale.

16 Nt̄o nt̄o, bii iku ña a kaa j̄i, Kirisi m̄o kù j̄i wo.

† 14:38 a kaa gb̄a laf̄eé A kù mà yaasee s̄aa s̄aa. Á yoko ku j̄e P̄olu í ni in̄e igbei Ilaās ña a maà gb̄a laf̄eé, wala Ilaās kaa gb̄a laf̄eé.

17 Nò bii í je Kirisi kù jì hai si bale wo, ì kò ì wa si dulum du ñei, nò naane ku dasi nñe ngbei.

18 Nò inè ña mọ iyi à dasi Kirisi naane à bei à ku, à ce nfei.

19 Bii na kuwèu ihè ññu akāi à dasi Kirisi naane, à je ilu araare ña í re baa inè fei.

20 Amma ntọ ntọ Kirisi í jì hai si bale, nò í je inè sinte si inoi inè ña iyi aa na a jì.

21 Inè fei ì mà ña iyi iku í naai hai bi inè akā. Bèbè mọi kujji iku ña í naa hai bi inè akā.

22 Ntọ ntọ, si bei ara akā nwa do Adamu í jò awa fei aa ka na ka ku, bèbè mọi anu akā nwa iyi à ce do Kirisi á jò awa fei ka na ka jì hai si bale,

23 amma inè fei do waatièi. Sinte Kirisii, si anyii ññu inè ña iyi à je titeè si waati iyi á nyi wa.

24-25 Si anyiè iri ku kpai andunya á to wa, nò kù ne bei á ce iyi Kirisi kù je bomma hee koo ceò mbèèe ñau fei bi ku lesi isèè. Si anyiè nò ku so bommau ku daa Ilaaḥ Baaba si awò. Ntọ ntọ, Kirisi á kpa irii ilu yiiko ña do ilu gbugbā ña do inè ngbo ñau fei.

26 Mbèèi ankāanyi iyi Kirisi á kpa ññui í je iku.

27 Si tiai idei Ilaaḥ à kḡò à ni, Ilaaḥ í daa mii fei si awò. Amma baa bii kukòu í ni bèbè, kù je do Ilaaḥ takae iyi í jò mii fei wa sūaa iri ilèui wa fāa.

28 Nò waati iyi á daa Kirisi mii fei si awò, ññu iyi wa je Amau, á so arae ku daa Ilaaḥ si awò, ku ba Ilaaḥ ku wa si antai mii fei.

29 Ntọi, Kirisi í jì hai si bale. Bii kù je bèbè, inè ña iyi à ce inyi ku dasi si agbei iku ña, aranfaani yoomai à waa ba. Bii í je ntọi iku ña a kaa jì, na mii í ce inè ña à ce inyi ku dasi si agbe ñña.

30 Awa taka nwa, na mii í ce à ya kaa maa wa si kpāai mbirisi waati kāmā fei.

31 Inè inem ña, ajọ fei si anui ikui ñ ya n maa n wa. Nò ntọ ntọ bèbèi, si bei ì mà ña ntọ ntọ iyi ñ wa n tḡo fufu na saabu nñe si Lafèè nwa Jesu Kirisi.

32 Inè ña iyi a kḡsim Efèezu be a yei bei inai sako ña iyi awaò ña à waa jabu. Aranfaani yoomai ñ ne bii í je ñ wa n jabui na didi andunyau ihè ññu akā. Bii í je iku ña a kaa jì, “ka je nò ka mọ domi ala aa ka ku”.

33 I maà ya jò a dī iju nñe. Kpaasi laalo, ññui í ya beje ide jiidae iyi ì waa ce.

34 I jò laakai jiiida nñe ku nyi wa si bei á sīa, nò í jò kookoosui dulum. Gḡḡ nñe ña a kù mà Ilaaḥ do ntọ. Ñ wa n fḡo iyi ihèi ku ba anyo ku mu ñe.

Ara titḡo iyi aa ka jìò hai si bale

35 Ñ mà inè ḡo ña aa bee a ni, beirei iku ña aa ce a jì. Dimii ara mii aa ne.

36 Amma an je ñña n ni í kù ne bisi ña. I kù mà ña iyi bii í gbè ngboi mii ḡo kaa fita bii kù je í ku.

37 Mii iyi amanè wa gbè fei dimii ngḡoi í ya je, bei ijui iya, walakḡ ngḡo. Kù je kpokpoo takaei aa tu wa í naa í lo.

38 Nò Ilaaḥ í na dimi ñau fei ara ikā ikā si bei í bi, í na ngboi mii fei arae ikā ikā.

39 Mii ña iyi à waa mi fei, inai ara ñña kù je dimi akā. Ti amanè ña ikā, ti mēemu ña ikā, ti yei ña ikā, ti cèè ña mọ ikā.

40 Arai lele í wèèi, ti andunya mọ í wèèi. Arai lele í ne kusīaei, nò ti andunya mọ í ne tēèi.

41 Nunu í ne kusīaei, nò cukpa mọ í ne tēèi do andaiya ña. Nò baa si inoi andaiya ñau à reò nje do kusīa.

⁴² Bɛɛbɛ mɔi á yɛ si waati iyi Ilaaɔ á j̄l iku ŋa. Ara iyi à siu, ara iyi á bɛjɛi, amma bii à j̄tu kaa bɛjɛ má.

⁴³ Bii à suu ci ya nɛ bɛɛɛ, amma bii à j̄tu ilu jirima nlaɪ. Bii à suu, hai nɛ gbugbāi, amma bii à j̄tu á nɛ gbugbā.

⁴⁴ Bii à suu, arai ilei, amma bii à j̄tu ti lelei á jɛ. Ntɔ ntɔ, arai ile í wɛɛ, nɔ bɛɛbɛ mɔi arai lele mɔ í wɛɛ.

⁴⁵ Bɛɛbɛ mɔi à kɔɔ à ni, waati iyi à taka Adamu sinte à daa si kuwɛɛ, amma Kirisi iyi à ya kpe Adamui ankāanyiu, n̄ɣui í jɛ hunde nɔ n̄ɣui í ya daa inɛ ŋa si kuwɛɛ.

⁴⁶ Kù jɛ arai lelei í tako í naa, arai ileui, ti leleu í bɛi í naa.

⁴⁷ Adamu sinteu, í naai hai si ile nɔ í jɛ ti ile. Nɔ Adamu minjisiau í naa hai lelei Aɔ.

⁴⁸ Inɛ ŋa iyi à jɛ ti ileu ih̄ɛ fei à yɛi bɛi inɛ sinte iyi à taka hai ile. Nɔ inɛ ŋa iyi à jɛ ti lelei Aɔ à yɛi bɛi inɛ iyi í naa hai lelei Aɔ.

⁴⁹ Nɔ si bɛi à jɔ inɛi ileu, bɛɛbɛ mɔi aa ka jɔ inɛi leleu.

⁵⁰ Inɛ inɛm ŋa, iyi ih̄ɛi n̄ wa n fɔ, arai ile kaa yɔkɔ ku ba ikpɛɛ si bommai Ilaaɔ. N̄ɣu iyi í jɛ ti iku kaa yɔkɔ ku ba kuwɛɛ hai tã.

⁵¹ Idei asii wee iyi n̄ wa n sɔ ŋɛ. Awa fei si aa ka ku, amma Ilaaɔ á kpaasi awa fei

⁵² gbakā, si iju kameɛ akā, waati iyi kākāakki ankāanyi á kpata. Waati iyi kākāakki ankāanyiu á kpata Ilaaɔ á j̄l iku ŋa nɔ a kaa ku má, nɔ ku kpaasi awa mɔ.

⁵³ Ntɔ ntɔ, ara iyi á bɛjɛu kù nɛ bɛi á ce iyi kù kpaasi iyi ci ya bɛjɛ. N̄ɣu iyi í jɛ ti iku, kù nɛ bɛi á ce iyi kù kpaasi iyi ci ya ku.

⁵⁴ Nɔ waati iyi ara ku bɛjɛu á kpaasi iyi kaa bɛjɛ, nɔ ti iku mɔ ku kpaasi iyi kaa ku, waati bɛɛbɛi ide iyi à kɔu á ce, iyi í ni,

Ilaaɔ í kāmia iku mam mam.

⁵⁵ Iku kaa kāmia inɛ ŋa má.

Iku kaa nɛ gbugbā si inɛ ŋa má.

⁵⁶ Iku kaa wɛɛ wo bii kù jɛ na dulum, nɔ dulum mɔ kaa nɛ gbugbā wo bii kù jɛ na wooda.

⁵⁷ Amma ka saabu Ilaaɔ, n̄ɣu iyi wa mu nwa gbugbā à waa kāmiaɔ dulum na anu akā nwa iyi à ce do Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

⁵⁸ Na n̄ɣu, inɛ baakɔɔm ŋa, i leeki dim dim i maà tekɛɛ ŋa. I ce kookaai si icei Lafɛɛ do aɔ fei si na iyi í j̄l ò mà ŋa ice iyi ò waa cea Lafɛɛ kaa ce nfe ŋa.

16

Fia ku tɔtɔ na woo dasi Jesu naane ŋa

¹ Nsei, ka fɔ ideɪ fia iyi à waa tɔtɔ na woo dasi Jesu naane ŋa iyi à wa Zeruzalemu. Í s̄la inɛ mɔ i ce bɛi n̄ s̄l inɛi igbɛi Jesu ŋa iyi à wa ilei Galati.

² Si aɔ ama azuma fei í s̄la inɛ fei ku nya fiaɛ ikā, zaka bɛi á yɔkɔ, si bɛi Ilaaɔ í muua, ku ba i maà ti i degbe hee waati iyi n̄ to wa i bɛi i maà tɔtɔ fia ŋa.

³ Bii n̄ naa, an bɛ inɛ ŋa iyi ò cica ŋau Zeruzalemu do amua n̄ɛ do tia iyi á sisi n̄ɣa yaasee.

⁴ Bii í nɔ í jɛ í s̄la amu takam n koo mɔi, aɔwɔ ŋa aa ka koo aɔ.

Mii ŋa iyi Pɔlu wa bi ku ce

⁵ Bii í kɔɔsi an bɔ ilei Masedɔni nɔ hai bɛ an naa bi tu ŋɛ.

⁶ An ce baa aɔ minji bi tu ŋɛ, bii i kù laakai mɔm, bɛi an jɛ kpaa. Si anyii n̄ɣu, nɔ í sobim do bii n̄ nɛ ku bɔ ŋa.

⁷ Bèbei n kù bi n yé ñe do saasa, amma bii Lafèé í bi an kpe bi tu ñe be.

⁸ Amma hee ajó Pantekotu koo toò wa an maa n wa Eféezu ihé titá

⁹ domi Ilaaḍ í c̄lim kpāa nla nla n ceò ice ihé iyi á ne aranfāani, baa bii mbée ña à kpó.

¹⁰ Bii Timṵtee í to wa bi tu ñe, i gbaa do yaase bei á neò ara ku fū si anini ñe, domi ññu mṵ icei Lafèéi wa ce bei ñ wa n ceu.

¹¹ Na ññu, i maà jò ine gó ku dondae ña, amma i sobie si iseeñee iyi á ce ku baaò wa ku ba ku to wa bí tom do laakai ku sū, domi ñ wa n cṵ kpāae ññu do kpaasi ña iyi á waa suu wa.

¹² Amma iyi í je ideí kpaasi nwa Apolo, tuuba nkṵ nkṵi ñ ya n maa n sṵo n ni koo cṵ ñe do kpaasi nwa gṵ ña ajó, amma si nsei titá kù waa bi ku naa kpata kpata. Bii í ba fayae á naa.

Idei ankāanyi ña

¹³ I ce laakaii ara ñe, i leekí si naane ku dasi dim dim ña. I ce wṵkṵ ku ba i ba gbugbā ña.

¹⁴ Iyi ì waa ce fei, i coo do kubi ña.

¹⁵ Í mà ña iyi Setefani do inei kpaséé ñai à je woo dasi Jesu naane sinte si ilei Geṛesi à nṵ à na ara ñña à sobiò woo dasi Jesu naane ña. Ine inem ña, ñ wa n tṵo ñei,

¹⁶ amané dimi bēbe ña do ine ña iyi à waa ba ña iceu ku ce do himma fei, i ya jirima ña ña.

¹⁷ Ñ ne inṵ didṵ do kunaai Setefani, do Fṵṵtunatu do Akaiku, domi si bei i kù wa ihé ña aṵai à ce mii iyi ì ne ku ce ña.

¹⁸ Ine ñau à tū inṵm bei à ya tū tu ñe mṵ. Í s̄la i saabu ine dimi bēbe ña.

¹⁹ Igbei inei Jesu ña iyi à wa ilei Azii à waa ce ñe fṵo. Akilasi do Piisila do inei igbei Jesu ña iyi à ya tṵtṵo kpasé ñña, à waa ce ñe fṵo jiiida jiiida do irii Lafèé.

²⁰ Kpaasi woo dasi Jesu naane ña fei à waa ce ñe fṵo.

Ine mṵ i ce nje fṵo ña do kubi.

²¹ Amu Pṵlu, amui ñ kṵ ññe fṵou ihé wa do aṵṵm.

²² Ine iyi kù ne kubii Lafèé fei, ikpe ku muu.

Lafèé Jesu ku nyi wa.

²³ Didṵi Lafèé Jesu ku wée do inje.

²⁴ Kubim í wée do inje fei na anu akā nwa do Jesu Kirisi. Ami.

Tia minjisia iyi Pɔlu í kɔa inei Kɔrenti ɲa

Idei fɔ

¹ Amui Pɔlu woo bei Jesu Kirisi si idɔɔbii Ilaaɔ, do Timɔtee kpaasi nwa.

À ce inei igbei Ilaaɔ ɲa iyi à wa Kɔrenti fɔɔ do woo dasi naane ɲa fei iyi à wa si ilei Gɛɛsi fei.

² Ilaaɔ Baa nwa do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mu nɲe didɔ do laakai ku sũ.

Pɔlu wa saabu Ilaaɔ

³ Ka saabu Ilaaɔ, Baaí Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, nɲui í ne araare, nɔ nɲui í ya maa tũ idɔ nwa waati kãma fei.

⁴ Wa tũ idɔ nwa si wahala baa yooma nwa fei. Í ya ce beɛbei ku ba awa mɔ ka yɔkɔ ka tũ idɔi ɲa iyi à waa wahala do yaase bei í tũɔ ti awa mɔ.

⁵ Ntɔ ntɔ, à ne ikpɛ nla nla si ijuukpãí Kirisi, amma bei ijuukpãu í la í to, beɛbe mɔi yaase bei Kirisi wa tũɔ idɔ nwa ɲau mɔ í to.

⁶ Bii à ye ijuukpã, na iri nɲei, ku ba í ba faaba ɲa nɔ Ilaaɔ ku tũ idɔ nɲe. Bii Ilaaɔ í nɔ í tũ idɔ nwa, na iri nɲei, inɲe mɔ i temua ɲa do ijuukpã dimi akã do iyi à waa yeu, nɔ idɔi inɲe mɔ ku tũ.

⁷ À waa naane ɲe ntɔ ntɔ domi à mà, si bei í ne ikpɛ si ijuukpã nwa ɲa, beɛbe mɔi Ilaaɔ á tũ idɔ nɲe si bei wa tũ tu wa.

⁸ Inɲe inɲe nwa ɲa, à bi í mà ɲa wahala iyi í ba wa si ilei Azii í caa. Í re gbugbã nwa hee a kù tamaa mà aa ka weɛ si hunde má.

⁹ A tamaa bei à ye taale nwa á kpa wai. Amma dimii ideu ihɛ í ba wai ku ba ka mà iyi kù sãa ka dasi naane nwa si awa taka nwa, amma ka dasi naane nwa fei si Ilaaɔ ɲɲu akã iyi á jì iku ɲa.

¹⁰ Nɲui í nya wa hai si iku dimi beɛbe, á nɔ ku nya wa má. Ntɔi, à waa cɔ kpãae á nyi ku nya wa má.

¹¹ Inɲe taka nɲe ì waa sobi wa do kutɔɔ nɲe. Ilaaɔ á gba kutɔɔ iyi inɲe nkpɔ í ce na iri nwa, nɔ ku ce nwa didɔ ku ba inɲe nkpɔ ku saabue na iri nwa.

Pɔlu í kpaasi ideu ilu ku bɔɛ

¹² Ide iyi í jɔ à waa tɔɔɔ fufu wee. Idɔ nwa wa je nwa seɛda iyi isɛɛne nwa í má si wajui inei andunya ɲa, nɔ iyi í re mɔm nɲui í je si waju nɲe. Kù nɔ kù je do muafiti. Mii ɲau be fei, hai bi Ilaaɔi wa naa. Kù je do bisii amane ɲa, amma do didɔi Ilaaɔi.

¹³⁻¹⁴ Beɛbei si tia iyi à ce nɲe, a kù kɔ nɲe mii mmu gɔ bii kù je iyi ì cio ì gbɔ yaaseɛ ɲau be. Si ajɔ iyi Lafɛɛ Jesu á nyi wa aa ka yɔkɔ ka tɔɔ fufu na iri nɲe. Beɛbe mɔi inɲe mɔ aa yɔkɔ i tɔɔ fufu ɲa na iri nwa. Ì gbɔ yaaseɛ ideu ihɛ keeke tã ɲa, amma ñ bi i gbɔ yaaseɛ ɲai mam mam.

¹⁵ Na saabui ideu ihɛi í jɔ ñ tako ñ dasi idɔ n bɔ bi tu ɲe ku ba í ba didɔ ikɔ minji ɲa.

¹⁶ Ñ lasabu bii ñ wa n bɔ ikpa ilei Masedoni n yaa n ye ɲe, nɔ n nyi n ye ɲe má bii ñ wa n baa. Beɛbei aa sobim si isɛɛnem ɲa n bɔɔ ikpa ilei Zudee.

¹⁷ Si ide iyi ñ lasabuu, idɔ minjii ñ ce? Mà ì waa tamaa ɲa ñ ya n ni ñ wa n naa nɔ gbakã n kpaasi ide má n ni n kù wa n naa bei inei andunya ɲa à ya cei?

¹⁸ Si bei ì mà ɲa iyi Ilaaɔ í je ilu naane, ñ bi í mà ɲa iyi n ci ya ni, ñ wa n naa nɔ n ni, n kù wa n naa má.

19 Ntɔ ntɔ, Jesu Kirisi amai Ilaaɔ, nɔɔ iyi amu do Silasi do Timotee à waaɔo nɔɔ, kù naa do idɔ minji. Amma í naai do ide ntɔi Ilaaɔ,

20 nɔ kuwá nɔ iyi Ilaaɔ í ce fei í kɔ siɛ. Na nɔɔ na saabuei à waa ni, ami, à waa saabuɔ Ilaaɔ.

21 Ilaaɔi í jò awae nɔ fei à leekɔ si Kirisi dim dim ajɔ. Nɔɔi í nɔ í cica wa iká.

22 Nɔɔi í ce si wa seedaɛ iyi wa nyisi iyi à je tɛɛ, nɔ í da nwa si Hundee si idɔ ku je nwa bei kaazigi.

23 Ilaaɔ í je seɛdam n kù bi n ba nɔ ide ku gaabu ku ce. Na nɔi í ce n kù nyi wa Korēnti.

24 A kù bi ka jile nɔ ide gɔ do tilasi si naane ku dasi nɔ si na iyi í jò ì waa leeki dim dim nɔ tã si naane ku dasi, amma à bi ka ce icei awae nɔ ajɔ ka mu nɔ inɔ didɔ.

2

1 Nɔɔi í jò ì lasabu n maà n ti n naa bi tu nɔ n naa n fɔ inɔ nɔ má.

2 N kù bi n fɔ inɔ nɔ domi bii ì fɔ inɔ nɔ, yooi á tũ inɔm má bii kù je inɔ iyi ì fɔ inɔ nɔ.

3 Na nɔi í jò ì tako ì kɔ nɔ tiau bɛ wa do yaase bɛbɛ. N kù bi n naa bi tu nɔ, inɔ iyi hai bi tu nɔ an ba inɔ didɔ, ì fɔ inɔm nɔ. Ñ wa n naane inɔ fei iyi bii inɔm í dɔ, inɔ didɔi inɔ fei.

4 Bɛbɛ ì kɔ nɔ tiau wa do inɔ ku fɔ do cikáaju nkpɔ nkpɔ, kù je n fɔ inɔ nɔ, ì bi ì mà nɔ zaka bei ì bi nɔ í toi.

Iya kpa idei kurara nɔ

5 Si bei inɔ gɔ nɔ í fɔ inɔm, kù je inɔi amu akái í fɔ, ti inɔ fei. Walakɔ ñ tamaa í sɔa n ni, inɔi inɔ gɔ nɔ nɔi í fɔ, domi n kù bi n fɔ n lɔsi.

6 Amma í to bɛbɛ, si bei inɔ nkpɔ nɔ í kpáa iju.

7 Í sɔa í kpa idei kuraraɛ í mua gbugbá nɔ ku ba inɔ ku fɔ nɔ ku maà caa siɛ.

8 Na nɔ, ñ wa n tɔ nɔ, i ceaɛ bei á mà iyi ì bi nɔ nɔ.

9 Na nɔi í jò ì tako ì kɔ nɔ tiau wa wo n cɔ laakai nɔ ku ba n mà bii í je ì waa jirima fei ndɛ nɔ.

10 Inɔ iyi ì kpa idei kuraraɛ nɔ, amu mɔ ñ kpaa mbe baa do iyi kù je amui í raraa. Nɔ ideu iyi ñ kpa, ñ kpaai na iri nɔ si wajui Kirisi,

11 ku ba Seetam ku maà zamba wa. Ntɔi, à mà sãa sãa iyi wa bi ku ce.

À je igũ si kpáai Jesu Kirisi

12 Iyi ñ to Torasi laabaau jiidai Kirisi ku sisi, ñ yɔɔ iyi didɔi Lafɛi í cɔlim kpáa n ceɔ ice bɛ.

13 Amma laakaim kù sũ sɛɛ si bei n kù ye kpaasim Titee. Na nɔi í jò ñ tɔ inɔi Torasi nɔ sukudɔ ñ nɛ ilei Masedoni.

14 Amma ka saabu Ilaaɔ, domi í mu nwa gbugbá ka jeɔ igũ waati káma fei si kpáai Kirisi. Wa ceɔ wa ice ku ba ku jò inɔ nɔ a mà Kirisi, nɔ kumai Kirisi ku fangaa bii fei bei inúnù tularɛ í ya fangaa.

15 Ntɔi, si wajui Ilaaɔ à yei bei inúnù didɔi Kirisi, bi inɔ nɔ iyi à ba faaba, do bi woo bɔ nfe ku ce nɔ.

16 Bi inɔ nɔ iyi à waa bɔ bi ku ce nfe, inúnù ikui iyi wa bí iku. Bi inɔ nɔ má iyi à waa ba faaba, inúnù kuwɛi iyi wa na kuwɛɛ. Yooi í to ku ce dimii iceu bɛ.

17 A kù je bei inɔ gɔ nɔ iyi à waa sisi idei Ilaaɔ do ibo na fia. Amma si na iyi í jò Ilaaɔi í bɛ wa wa, nɔɔi í jò à waa fɔ ide dee dee na anu aká iyi à ce do Kirisi, kù je do muafiti.

3

Amaace ɲa iyi aa sisia ine ɲa akabuu titō

¹ Ide iyi à fō nseiu ihē í ye bei à waa tōo fufu máí? Awa mō à ne bukaatai ka naa bi tu ɲe do tia iyi á sisi ɲɲe yaase nwai, bei ine gō ɲa à ya ce? Mā ka tōo ɲe í kō nwa dimie ɲai.

² ɲɲe taka ɲɲei í je bei tia nwa iyi à kō si idō nwa. Í ye ɲai bei tia iyi ine fei í mà wa cioe.

³ Kokoosuu ɲɲe wa nyisi ntō ntō iyi ɲɲei í je bei tia iyi Kirisi í kō na ice nwa iyi à ce si inō ɲɲe. Tiau, kù je do biikii à kōo, amma do Hundeí Ilaaōi à kōo, ɲɲu iyi í je icui kuwεε. Kù je si kutai à kōo, si idōi amanε ɲai.

⁴ Naane ɲɲui à ne si wajui Ilaaō do saabui Kirisi.

⁵ Ntōi, a kù to ara nwa ka ni à ce ngōgō do ara nwa. Mii iyi à yōkō à waa ce fei, hai bi Ilaaōi wa naa,

⁶ domi ɲɲui í mu nwa gbugbā ka jeō amaaceε ɲa ka sisia ine ɲa akabuu titō. Akabuuu kù waa ce ice do wooda iyi à kōu, bi kù je do Hundeí Ilaaō. Wooda iyi à kōu í ya jō ine ku kui, amma Hundeí Ilaaōi í ya na kuwεεi.

⁷ Waati iyi à kō woodau akā akā si kuta, amboei Ilaaō í má inya. Amboeu í jō wajui Moizi wa daana hee ineí Izireli ɲa à mōngō ku kāsie iju. Do ɲɲu fei, amboeu í na í tā. Bii í je wooda iyi í jō ine ɲa à kui í naa do dimii amboe beεbe,

⁸ amboei ice iyi Hundeí Ilaaō wa ce kaa re beεbe? Ntō ntō á re.

⁹ Icei wooda iyi í ya ye taalei ine ɲa í ne amboe, amma ti ice iyi í jō ine ɲa à je dee dee si wajui Ilaaō í roo hee bii í jl.

¹⁰ Aa ka yōkō ka ni mōm amboe iyi wa má inya tako kù to ngōgō do ti nsei iyi í la í roo.

¹¹ Ntōi, bii mii iyi kaa kpe í ne amboe, zaka beirei amboei mii iyi á ya maa wεε do ajo fei á la ku to.

¹² À waa fō ide do naane si na iyi í jō à ne kpāa ku cōu ihē.

¹³ A kù je bei Moizi iyi í bii fuugesε ku ba ineí Izireli ɲa a maà ye waati iyi amboeu í sekeε hai si wajue.

¹⁴ Amma à lele idō ɲa a kù yōkō a kù gbō yaaseε. Baa do nnyi fei bii à waa cio tiai akabuu sintei ideí Ilaaō, í yei bei fuugesεu í kō í wa be. Nō fuugesεu kaa nya bii kù je à dasi Kirisi naane.

¹⁵ Baa nnyi má, waati iyi ineí Izireli ɲa à waa cio tia iyi Moizi í kō fei, í ya ye bei fuugesεu wa ganji ɲa a gbō yaaseεi.

¹⁶ Amma kukoi ideí Ilaaō wa fō í ni, waati iyi ine í kpaasi idōe í sinda si Lafēε, waati beεbei fuugesεu á nya.

¹⁷ Nō wee, Lafēεu, Hundeí. Tengi bii Hundeí Lafēε í wa, tengi bei ara ku ne í ya wa.

¹⁸ Fuugesεu kù wa si waju nwa má nō ine ɲa à ya maa ye amboei Lafēε si wai bei si digi, nō amboeε iyi à waa cōu, ɲɲui wa kpaasi wa ku ba ka jōo, nō í ya maa kōsiii waati kāma fei si wa. Iceu be, Hundeí Lafēεi wa coo.

4

Amanii Hunde iyi í wa si wa

¹ Ilaaōi í da nwa iceu si awō na jiida ku jeε. ɲɲui í jō a kù mōngō munya.

² À nyō daai anyo ɲa iyi ine ɲa à ya ce si asii. A kù wεε do baai bisi laalo, a kù kpaasi ide ntōi Ilaaō ibo. Amma à jō ine ɲa à waa mà ntōu sāa sāa ku ba ine fei kù mà si idōe awa ilu ntō ɲai si wajui Ilaaō.

³ Baa do iyi à waa sisi laabaau jiidau dee dee, ine gò ña a ci ya gbò yaasee, amma ine ña iyi aa ce nfe aña akāi a ci ya gbò yaasee.

⁴ Ine ñau a kù dasi naane si na iyi í jò Seetam, lafēi andunyau í nya laakai ña. Í nya laakai ñai ku ba a mað ye inya kumái laabaau jiidau. Laabaau jiidau wa nyisi wa amboei Kirisi, iyi í je Ilaað takae.

⁵ Do ntò, a kù waa waazo ideí iri nwa. Si waazo nwa à waa fò iyi Jesu Kirisii í je Lafēe nò awa mò à je woo ce ice nje ña na irie.

⁶ Ilaaði í ni, inya kumá ku ce si aninii ilu kuku, ñhui í nò í da nwa si inya kumáe si idò nwa ku ba ka mà amboee. Amboei Ilaaði à waa ye si wajui Kirisi.

⁷ Amma awa iyi à ne amani nlaw ihē, à yei bei cakai amà ku ba kulai gbugbāu ku je ti Ilaað, ku mað je ti awa taka nwa.

⁸ À yoyò wa do ijuukpā ikā ikā fei, amma a kù ku. À bití amma a kù mōngò.

⁹ Ine ña à kpā wa iju, amma Ilaað kù kōsi wa. À keke wa, amma a kù kpa wa.

¹⁰ Ajò fei sí wahalau ihē í yei bei à waa ba ikpē nwa si ikui Jesu bii à waa bò fei ku ba a ye kuwēe si ara nwa.

¹¹ Ntòí, baa do iyi à wēe fei, si anui ikui à ya ka wa waati kāmā fei na irii Jesu, ku ba a ye kuwēe si ara nwa.

¹² Bēbei awa si anui ikui à wa, amma inje, kuwēe í je tu je.

¹³ Naane ku dasi nwa í ye bei ti ine iyi í kò si kukoi ideí Ilaað í ni, ñ dasi naane, na ñoi í jò ñ wa n fò ide. Na ñju, awa mò, si na iyi í jò à dasi naane, ñhui í jò à waa fò.

¹⁴ À mà do ntò, ine iyi í jì Lafēe Jesu hai si bale, á jì wa do Jesu ajò nò kú jò awae ña ka kò si wajue.

¹⁵ Na iri ñhei à waa temuað mii ñau ihē fei ku ba ine ña iyi à ba didsi Ilaaðu, akpò ñja ku ya maa kōsi nò a ya maa saabue ntò ntò, domi bēbei aa nyisið amboee.

Ka je kuwēe do naane ku dasi

¹⁶ Ñhui í jò a kaa ka mōngò munya. Baa bii ara nwa wa gbò, hunde nwa í ya maa wēe titið do ajò fei.

¹⁷ Ijuukpā keeke iyi à waa ye si nseiuhē wa ce nwa soolui amboe iyi ci ya tãi iyi í la í re ijuukpāu.

¹⁸ Ntò ntò laakai nwa kù wa si mii iyi iju wa ye, í gbe si mii iyi kù waa ye. Mii iyi iju wa ye ci ya kpē, amma mii iyi kù waa ye í ya wēe do ajò fei.

5

¹ Arai í je bi ku wai hunde nwa si ileu ihē. Nò à mà bii ara nwa í ku, Ilaað í jile nwa bi ku wa lele iyi ñju takae í ce, kù je amane. Bi ku wau á maa wēe do ajò fei.

² Nò à wasi ku weewea si na iyi í jò hunde nwa í bi ku dasi bi ku wai leleu bei amane í ya dasi ibò.

³ Í bi bēbei domi bii à dasi, hunde nwa kaa wēe hai ne bi ku wau.

⁴ Ntò ntò, si waati iyi à wa si arau ihē à waa weewea à waa ne bei ine iyi aso wa wò. Kù je à bi ka wēe hai ne ara amma à bi a da nwa si ara titið leleu, ku ba kuwēe ku kpa irii mii ña iyi í je ti iku.

⁵ Ine iyi í jile nwa mii ñau ihē ñhui í je Ilaað. Ñhui í mu nwa Hundee bei kaazigi.

⁶ Ñhui í jò à ya ka ne wòkò ajò fei baa do iyi à mà si waati iyi à wa si arau ihē à jìò bi ku wai Lafēe.

⁷ À waa ce isēne nwa na naane ku dasi, kù je na mii iyi à waa ye.

⁸ Ntò ntò à ya ka ne wòokò. Amma iyi à bi í re fei ndeε nηui í je ka jò arau ihē ka bò bi Lafēε ka maa wa bi tεε.

⁹ Nηui í jò à waa ce kookaai ka ce iyi á dōa Lafēε si, bii í je à wεε si arau ihē walakò bii á ku.

¹⁰ Í sla ka ce iyi á dōa si domi kù ne bei aa ka ce iyi a kù leekí si wajui Kirisi ku kiiti wa awa fei, nò ku sāa ine fei si bei kookoosu iyi í ce si kuwεεε í to, bii laalò, bii í nò í je jiiida mòi.

Kirisi í jò à dō do Ilaaō

¹¹ Ilaaō í mà wa sāa sāa, nò beεbe mòi n̄ tamaa inje taka nηε ì mà wa ηa. Si na iyi í jò à mà beεrei Lafēε. À waa de ka kāmia ine ηai.

¹² Kù je à waa tō fufu bi tu ηε. Amma à waa bi í ba yaase bei aa ce í wεεò inò didō ηai na iri nwa. Beεbei aa ba bei aa jea ine ηa iyi à waa tō fufu na mii ηa iyi à waa ye nηu akā, nò à fūsi iyi í je ti idou awò.

¹³ Bii à waa ce wa sūmu, na Ilaaōi. Bii à nò à waa ce wa ilu laakai ηa mòi, na iri nηei.

¹⁴ Kubii Kirisii wa nèd wa. Si na iyi í jò à mà ine akāi í ku na ine fei, à nò à mà iyi ine feii í ne ikpē si ikue.

¹⁵ Í kui na ine fei ku ba ine ηa iyi à wεε si hunde a maà wεε na irii aηa taka nηa má, í gbe na irie, nηu iyi í kù nò í jì na iri nηa.

¹⁶ Na nηu, bebei a kaa ka cò iyi à waa yeò iju si amane nηu akā. Baa bii beεbei à tako à cea Kirisi wo, nsei a kaà ka ce beεbe má.

¹⁷ Bii ine gò í ne anu akā do Kirisi í je ine titō. Mii ndii tako ηau à lò, nò wee mii titō ηai à sāsi wa.

¹⁸ Mii ηau ihē fei icei Ilaaōi, nηu iyi í jò à dō do nηu na saabui Kirisi, nò í be wa ku ba awa mò ka jò ine ηa a dō do nηu.

¹⁹ Ntò ntò, na saabui Kirisii Ilaaō í jò ine ηa à dō do nηu. Í kpa idei kurara nηa kù waa dooae má, nò í jile nwa ice ka sisia ine ηa bei aa ce a dō do nηu.

²⁰ Na nηu, à je woo bei Kirisi ηa. Í yei bei Ilaaō takaei wa ba ηe ide ku fò hai bi tu wa nò à waa tō ηe do irii Kirisi, í jò í dō do Ilaaō ηa.

²¹ Kirisi, nηu iyi kù ce dulum kāma, nηui Ilaaō í kāa dulum du wa ku ba ka je dee dee si wajuε na anu akā nwa iyi à ce do Kirisi ajo.

6

¹ Awa iyi à waa ce ice do Ilaaō ajo, à waa tō ηei í maà jò didō iyi Ilaaō í ce nηeu ku ce nfe.

² Si tiai idei Ilaaō à kòò à ni,
Ilaaō í ni,

N̄ gbò kutòε nò n̄ jeε si waati jiiida.

N̄ sobie si ajoi faaba.

To, nsei í je waati jiiidau, nnyii ajoi faaba.

³ A kù waa bi ine gò ku ye taalei ice nwa. Nηui í jò a kù waa ce ngogò iyi á dasi ine kurara.

⁴ Amma si kookoosu nwa fei à waa bi kuwεε nwa ku nyisi iyi à je woo ce ice jiiidai Ilaaō ηa. À waa temua ntò ntò si wahala do si are do si ijuukpā.

⁵ À te nwa kpótò à dasi wa piiśò, nò ine ηa à dede gidi si wa amma si fei ndeε à yòkò temua. À ya ka ce ice hee ka gbεεji, à ya ka wò njoò, nò à ya ka dī anu.

⁶⁻⁷ À waa nyisi iyi à je woo ce icei Ilaaō ηa do kuwεε jiiida nwa, do kumà nwa, do suuru nwa, do jiiida ku je nwa, do kubi hai ne muafiti nwa, do idei ntou ku

waazo. Nõ gbugbāi Ilaaõ do ice iyi Hundee wa ce si wa wa nyisi iyi à je woo ce icee ña. Dee dee ku jei í je nyaui igũ nwa iyi à ya ka jaò nõ ka kãò ara nwa.

⁸ À ya ka temuai bii ine ña à mà beere nwa walakò bii à waa nya fũne nwa. Beere mõi à ya ka temua bii à waa fõ jiida nwa walakò bii à waa fõ laalò nwa. À waa cõ wa bei woo sò ibo ña baa do iyi à waa fõ ntõ fei.

⁹ À waa cõ wa bei a kù mà wa, baa bii ine fei í mà wa sãa sãa. À waa cõ wa bei ine ña iyi à kasãm, amma hee nsei à wee si baani. À kpã wa iju ntõ ntõ, amma a kù kpã wa.

¹⁰ À waa cõ wa bei ilu inõ ku fõ ña, amma à ya ka maa ne inõ didõsi waati kãma fei. À waa cõ wa bei ilu are ña, amma à waa mua ine nkpõ amani. À waa cõ wa bei a kù ne ngõgõ, amma à ne fei ndee.

¹¹ Inje inei Kõrenti ña, à sõ ñe ide ntõ iyi í wa si idõ nwa fei. Idõ nwa í ne kubi ñe jiida jiida.

¹² Kubi nwa kù kaye si gãme ñe, amma injei í kù na wa ara.

¹³ Na ññu, i ce nwa bei awa mõ à waa ce ñe. Ñ wa n ba ñe ide ku fõ bei amam ña, i jò í bi wa jiida jiida ña.

I maà ne anu tãõsi do hai dasi Jesu naane ña

¹⁴ I maà ne anu tãõsi do hai dasi Jesu naane ña domi í kù jõ ña ña. Beirei jiida do laalõ á ce ku tõtõ. Mà beirei inya kumá do ilu kuku á ce ku tõtõ.

¹⁵ Beirei Kirisi do Seetam aa ce a gbõ si ñe. Mà mii woo dasi Jesu naane do hai dasi naane à ne si gãmei ñe.

¹⁶ Beirei bi ku wai Ilaaõ do iwẽ ña á ce ku tõtõ. Awai à je bi ku wai Ilaaõ, ññu iyi í je icui kuwee. Nõ ññu takae í fõ í ni, An wee do aña nõ awaò ña ka maa ne.

An je Lafẽe ñña nõ aa je inem ña.

¹⁷ Na ñõi í jò Ilaaõ í nyi í ni má, I fa ara ñe hai bi tu ña nõ í jìò ña ña.

I maà má kãkõi mii iyi í riisi ña.

Bii ì waa ce beere ña an gba ñe.

¹⁸ An je baa ñe.

Nõ inje mõ aa je ama inemõkõ do ama inaabom ña. Mii iyi Ilaaõ ilu gbugbã fei í fõ mbe.

7

¹ Baakõm ña, kuwãu ihẽ fei tutu wai. Na ññu, ka jò idõ nwa ku má sãa sãa si mii fei ku ba ara nwa do idõ nwa ku maà ne taale kãma, nõ kumá nwa ku maa kãõsi si Ilaaõ nõ ka màò beere.

Inõ didõsi Põlu

² I jò í ne kubi nwa ña. A kù raraa ine gõ, a kù beje kuweei ine gõ, a kù nõ a kù taki ine gõ.

³ N kù wa n fõ beere na n ye taale ñe. Ntõi, si bei ñ fõ tã, à ne kubi ñe si idõ nwa, baa bii í je si kuwee wala si andei ikui.

⁴ Ñ wa n naane ñe ntõ ntõ, nõ ñ wa n tãõ fufu na iri ñe si mii fei. Ñ ba gbugbã na iri ñe nõ inõm í dõ í caa si ijuukpã nwa fei.

⁵ Ijuukpãu í jò a kù s̄mi waati iyi à to ilẽi Masedõni. À ba ijuukpã ikã ikã baa yooma fei. À ya ka ba ija hai waduude nõ si idõ nwa njo wa mu wa.

⁶ Amma Ilaaõ, ññu iyi wa mua ilu inõ ku fõ ña gbugbã, í jò kunaai Titee í mu nwa gbugbã.

⁷ Kù je kunaae nɲu akāi í mu nwa gbugbā, amma iyi í ni má inɛ taka nɲe ì mua nɲu gbugbā ɲa. Í nɔ í sɔ wa bei ì waa bi ku yem ɲa ntɔ ntɔ, do bei ì ne inɔ ku fɔ ɲa, do bei ì ne kubim ɲa jiiida. Ideeu í jò inɔ didɔm í kɔɔsi hee í caa.

⁸ Na ɲɔi í jò baa bii tia iyi ñ kɔ nɲe í fɔ inɔ nɲe, n kù ne inɔ ku fɔ do iyi ñ kɔɔ. Ñ tako ñ ne inɔ ku fɔe si waati iyi ñ ye í fɔ inɔ nɲe si waati keeke gɔ.

⁹ Amma nsei inɔm í dɔ. Kù je na iyi í jò ñ fɔ inɔ nɲe, amma si na iyi í jò inɔ ku fɔ nɲe í jò ñ kpaasi daa ɲa. Bɛɛbei í ce si na iyi í jò Ilaaɔ í ceò inɔ ku fɔ nɲe ice. Na nɲu, a kù ce nɲe laalɔ kāma.

¹⁰ Ntɔ ntɔ, inɔ ku fɔ iyi Ilaaɔ wa ceò ice í ya jò inɛ ku kpaasi daae nɔ ku ba faaba. Dimii daa ku kpaasi bɛɛɛe í kaa ni, bii ñ mà. Amma inɔ ku fɔi andunya í ya bí ikui.

¹¹ Ilaaɔ í ceò inɔ ku fɔ nɲeu ice, nɔ í cɔ ribae nsei ɲa. I cɔ zaka bei inɔ ku fɔu í jò ñ ce laakai ɲa í ce himma ñ kɔò ara nɲe ɲa. Nɔ í jò inɔ nɲe kù waa dɔ wo nɔ ñ waa ce nɲo ɲa, ñ kpā woo ce laalɔ iju ɲa. Nɔ í jò ñ bi í yem má ɲa nɔ ñ ne kubim ɲa. Si fei ndɛɛ ñ nyisi iyi í má si ideu ɲa.

¹² Na nɲu, bii ñ kɔ nɲe tiau wa, n kù kɔɔ na inɛ iyi í ce laalɔu nɲu akā, walako na inɛ iyi í cea laalɔu nɲu akā. Amma ñ kɔɔi ku ba í mà sāa sāa ɲa si wajui Ilaaɔ iyi ñ ne kubi nwa ntɔ ntɔ ɲa.

¹³ Na ɲɔi í jò à ba gbugbāu.

Kù nɔ kù je gbugbā nɲu akāi à ba, amma iyi í re mɔm, à ye iyi Titee í wɛɛò inɔ didɔ si na iyi í jò inɛ fei ñ tū inɔe. Nɲu bei í jò inɔ didɔ nwa í kɔɔsi má.

¹⁴ Baa bii ñ tɔɔ fufu keeke bi tɛɛ na iri nɲe wo, ñ kù dasim anyɔ ɲa, domi si bei ide ɲa iyi à sɔ ɲeu fei ntɔi, bɛɛɛe mai Titee í yɔɔ iyi fufu ku tɔɔ nwa si ntɔi.

¹⁵ Kubi nɲe iyi Titee í ne wa kɔɔsi si bei wa ye gigi iyi inɛ fei ñ jirimae nɔ ñ gbaa ɲa do bɛɛɛɛ nla nla.

¹⁶ Ñ ne inɔ didɔ do iyi an yɔkɔ n dasi ɲe naane si mii fei.

8

I ce amua do inɔ didɔ

¹ Inɛ kpaasim ɲa, à bi í mà ɲa bei Ilaaɔ í cea igbei inɛi Jesu ɲa iyi à wa ilei Masedoni didɔ.

² Anɲai à ye laakai ku cɔ si ijuukpā jiiida. Amma inɔ didɔ nla nɲa í jò à ce amua nɲa do inɔ akā, baa do iyi are nɲa í la.

³ Ñ jé sɛɛda iyi à na do idɔɔbi nɲa zaka bei à yɔkɔ, nɔ à na mɔm nii hee í re zaka bei a kù waa tamaaò.

⁴ À mante wa ntɔ ntɔ à ni ka jò anɲa mɔ anɲa a na sobii anɲa na irii woo dasi naane ɲa iyi à wa ilei Zudee.

⁵ À ce í re baa zaka bei à waa tamaa. Sinte titā à na Lafɛɛ ara nɲa, à bei à na awa mɔ ara nɲa do idɔɔbii Ilaaɔ.

⁶ Nɲui í jò à tɔɔ Titee ku naa bi tu ɲe ku na ku sobi ɲe si bei í tako í sintie, ku ba inɛ mɔ ñ tambɔ ice jiiidau be ɲa.

⁷ Fei ndɛɛ í caa si ɲe, hai naane nɲu ku dasi do ide ku fɔ do kumà, do himma nɲe si mii fei, do kubi nwa iyi ñ ne ɲa. Nɲui í jò à bi ice jiiidau be mɔ ku caa si ɲe.

⁸ Kù je woodai ñ wa n na nɲe, himmai inɛ gɔ ɲai ñ wa n sɔ ɲe ku ba ku mu nɲe kpāa iyi á jò inɛ ɲa a yɔɔ iyi kubi nɲeu ntɔi.

⁹ Í nɔ ñ mà didɔi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi ɲa, nɲu iyi í tako í je ilu amani, nɔ í ce arae ilu are na iri nɲe ku ba areu ku ce ɲe ilu amani ɲa.

10 Si ideu ihē ikɔi ñ wa n na nɛ. Hai icl inɛi ñ je inɛ sinte ŋa si icɛu. Kù je si kuceɛ nɲu akā, amma sinte inɛi ñ dasi idɔ ñ coo ŋa. Inɛi í sɛa ñ temua ñ mɔsiò icɛu ŋa.

11 Na nɲu, ñ hanya si bɛɛbɛ nsei ñ kpa irii icɛu ŋa. Si bei ñ dasi idɔ ntɔ ntɔ ñ sintie do himma ŋa, bɛɛbɛ mɔi á sɛa ñ tambɔɛ ŋa do himma si bei kune nɲɛ í to.

12 Bii ñ na do inɔ akā, Ilaaɔ í ya gbai. Zaka bei ñ nei í ya cɔ, nɔ baacɛ ci ya wa si iyi ñ kù nɛ ŋa.

13 N kù bi ti inɛ mɔ ku na ku maa gaizia nɛ na faabai inɛ gɔ ŋa, amma í sɛa kune nɲɛ do tu ŋa ku munga.

14 Si nsei, kune nɲɛ í la. Na nɲu, aa yɔkɔ ñ sobi inɛ ŋa iyi ñ wa si are. Nɔ ajɔ iyi inɛ mɔ ñ na ñ wa si are, bii kune nɲa í la, aɲa mɔ a sobi nɛ. Bɛɛbei kune inɛ fei á maa munga.

15 Bɛɛbei kukɔi ideɪ Ilaaɔ í fɔ í ni,
Inɛ iyi í kó mana í kpɔ, kù re gūa.
Inɛ mɔ iyi í ko keeke, kù gaizia gūa.

Inɛ ŋa iyi ñ bɔ amuuu ku gba wa

16 Ñ wa n saabu Ilaaɔ, nɲu iyi í jò Titee í bi nɛ bei awa taka nwa ñ bi nɛ.

17 Waati iyi ñ tɔɛ ku naa bi tu nɛ í jesi idem tengi bɛ gbakā, nɔ nɲu takacɛ í dasi idɔ mɔ wo ntɔ ntɔ ku naa bi tu nɛ hai ñ kù sɔɔ.

18 Nɔ ñ waa bɛ inɛ nwa gɔ wa do nɲu takacɛ ajɔ, inɛ iyi igbei inɛi Jesu ŋa fei ñ waa saabu na icɛi laabaau jiidau iyi wa ce.

19 İyi í re mam, igbei inɛi Jesu ŋa ñ cicacɛ ku si wa si isɛɛnɛ nwa ka naaɔ amuuu wa. Iɛu ñ waa cooi ka naɔ Lafɛɛ takacɛ amboe nɔ ka nyisiò iyi ñ nɛ idɔ jiiida ka sobiò inɛ ŋa.

20 Á waa ce kookaai ku ba inɛ gɔ ku maà yɛ taale nwa na fia nɛlu ihē ku mue iyi ñ da nwa si awɔ.

21 Ntɔ ntɔ, ñ waa bi ka ce mii iyi í sɛa, ku maà je si ijui Lafɛɛ nɲu akā, amma do bi amanɛ ŋa fei.

22 Á waa bɛ ŋa do inɛ nwa gɔ má, inɛ iyi ñ cɔ laakaie isɛ fɛɛfɛlo, ñ nɔ ñ yɛ í je ilu himma si icɛ nkɔɔ. Amma nsei himmaɛ í kɔɔsi domi wa naanɛ nɛ ntɔ ntɔ.

23 Inɛ ŋa iyi ñ bɛ si nɛ nɲu wee. Titee nɲui ñ je minjisiám iyi wa bam icɛ ku ce bi tu nɛ. Inɛ ŋa mɔ iyi aa suu wa, aɲai ñ je woo bei igbei inɛi Jesu ŋa nɔ ñ je inɛ ŋa iyi ñ waa na Kirisi amboe.

24 Na nɲu, ñ nyisi ŋa iyi ñ bi ŋa ŋa ntɔ ntɔ, ku ba igbei inɛi Jesu ŋa a mà iyi ñ nɛ kpāa ka tɔɔ fufu na iri nɲɛ.

9

Sobi iyi aa sambaa woo dasi naanɛ ŋa

1 Kù jɛɛm tilasi ñ kɔ nɲɛ tia wa na sobi iyi á je ti woo dasi Jesu naanɛ ŋa iyi ñ wa ilei Zudee.

2 Ñ wa n fɔ bɛɛbei si na iyi í jò ñ mà kubi jiiida nɲɛ nɔ ñ tɔɔ fufu na iri nɲɛ bi inɛi Masedɔni ŋa ñ ni inɛ woo dasi naanɛ ŋa iyi ñ wa ilei Geresi ŋa ñ tā sɔɔlui sobiu hai icl ŋa. Himma nɲɛ í dasi inɛ nkɔɔ nɲa kookaai.

3 Do nɲu fei, ñ wa n bɛ si nɛ inɛ nwa nɲu ihē wa ku ba fufu ku tɔɔ nwa na iri nɲɛ ku maà je ngbɛ si ideu ihē. Ñ bi ñ wɛɛɔ sɔɔlu ŋa si bei ñ fɔu.

4 Bii kù je bɛɛbɛ, bii inɛi Masedɔni gɔ ŋa ñ sim wa, nɔ ñ na ñ ba ñ kù ce sɔɔlu ŋa, naanɛ nwa iyi ñ nɛ si nɛ á kpaasi anyɔ. Aa fɔ ideɪ inɛ má?

⁵ Na ŋɔi í jò ñ yɔɔ iyi í sɪa n tɔɔ kpaasi nwa ŋau ihɛ a cuaam wa bi tu ŋɛ a ceɔ sɔɔlui amua jiida iyi ì wāu tã ŋa. Si bɛɛbɛ á maa jilɛi hee n maa n to wa, nɔ ku nyisi iyi ì waa na do inɔ akã ŋa, kù je do tilasi.

⁶ I kù mà ŋa, inɛ iyi í gbɛ keeke, keekei í ya da? Inɛ mɔ iyi í nɔ í gbɛ í la, nla nla í ya da.

⁷ Na ŋɟu, í sɪa inɛ fei ku na bei í dasi idɔ, ku màà ti ku je do tilasi walakɔ do weewea, domi inɛ iyi wa na do inɔ didɔi Ilaaɔ í bi.

⁸ Ilaaɔ á yɔkɔ ku jò didɔ ikã ikã fei ku caa si ŋɛ ku ba í nɛ fei ndɛɛ do aɔjɔ fei ŋa. Si bɛɛbei aa ba bukaatai mii iyi ì bi fei ŋa, hee ku gbe nŋɛ nla nla í ceɔ icɛ jiida fei ŋa.

⁹ Bɛɛbei kukɔi ideɪ Ilaaɔ wa fɔ í ni, Ilaaɔ í kpɛa ilu are ŋa amanɛ do inɔ akã. Inɔ akãɛ kaa tã baa aɔjɔ gɔ.

¹⁰ Ilaaɔi í ya na woo gbɛ dimi nɔ ku jò ku so jiida ku je mii iyi á je. Nŋɟu mɔi á mu nŋɛ gbugbã í ceɔ amuau ŋa. Amuau á yɛi bei dimi iyi ì waa gbɛ ŋa, nɔ Ilaaɔ ku jò icɛ jiida nŋɟu ku kɔɔsi jiida.

¹¹ Á na ŋɛ amani ikã ikã fei iyi á to í ya ceɔ amua ŋa do inɔ didɔ. Nɔ inɛ nkɔɔ á saabu Ilaaɔ na amua nŋɛ iyi aa ka na ŋau.

¹² Ntɔ ntɔ, icɛ iyi ì waa ce ŋa wa wãa bukaatai woo dasi naane ŋa jiida. Amma kù je baa iyi bɛ nŋɟu akã. Á jò inɛ nkɔɔ ku saabu Ilaaɔ.

¹³ Amuau á dɔa inɛ ŋa si hee ku jò a maa saabu Ilaaɔ do yaase bei ì waa jirimae ŋa. Ilaaɔ ku jirimae nŋɛi wa nyisi iyi ì dasi laabaau jiidai Kirisi naane ŋa. Nɔ aa nyi a saabuɛ má do yaase bei ì ce ikpɛi amani nŋɛ do inɔ akã inɛ do inɛ ŋa iyi á gbe fei.

¹⁴ Aa ce nŋɛ kutɔɔ do kubi nla nla na irii didɔ nlaui ihɛ iyi Ilaaɔ í ce nŋɛ.

¹⁵ Ka saabu Ilaaɔ na amuae iyi í kpeɔɔ kufɔ do gɛɛ.

10

Pɔlu wa kɔɔ arae na icɛɛ

¹ Amu Pɔlu, amu takam nii ñ wa n fãa ŋɛ, amu iyi à ni ñ ya n kaye aram bii ñ wa bi tu ŋɛ, bii ñ jìɔ ŋɛ nɔ n ba ŋɛ ide ku fɔ do kulele. Amma do daa didɔi Kirisi do jiida ku jɛɛi ñ wa n tɔɔ ŋɛ ideu ihɛ.

² I màà tilasim n ba ŋɛ ide ku fɔ do kulele waati iyi an na n to wa bi tu ŋɛ, domi bɛɛbei ñ dasi idɔ n cea inɛ gɔ ŋa iyi á waa ni idɔɔbii ara nwaí á waa ce.

³ Ntɔi, à wa si ara, amma a kù waa jabu do idɔɔbii ara.

⁴ Jɪnei igũ ŋa iyi á waa jabuɔ kù je ti andunya, amma gbugbãi Ilaaɔi iyi á jò ka keke bindi ŋa ka kpaɔ irii lasabui kurarai amane

⁵ Do dimii ara ku so iyi inɛ ŋa á nɛ fei á waa jãɔ ide ntoi Ilaaɔ. Nɔ do nŋɟui á waa kãmiaɔ lasabu fei ku ba a jirimae Kirisi.

⁶ Á nɔ á tã sɔɔlu ka kpã inɛ ŋa iyi a kù waa jirimae ideu fei iju waati iyi ì na í waa jirimae dee dee ŋa.

⁷ I jò í cɔ mii ŋa iyi ì waa yɛ si waju nŋɛ. Bii inɛ gɔ í mà kam kam iyi nŋɟu í je ti Kirisi, ku mà si idɛɛ iyi bɛɛbɛ mɔi awa mɔ à je ti Kirisi.

⁸ Lafɛɛ í mu nwa yiiku ku ba ka mu nŋɛ gbugbã, kù je ka keke ŋɛ. Nɔ baa bii fufu ku tɔɔ nwa í la keeke na yiikou n kaa n yɛ anyo.

⁹ N kù bi a ni ñ wa n da zigí nŋɛ do tiam ŋa.

¹⁰ Ntɔ ntɔ, inɛ ŋa á ya ni tiam í lele nɔ í gaabu, amma bii ñ wa inɔ nŋɛ n ci ya nɛ gbugbã, ide ku fɔm ci ya nɛ bɛɛɛ.

11 Ine iyi wa fɔ beɛbe í sɪa ku mà iyi ihē. Do yaase bei à waa kɔ si tia nwa bii a kù wa be, do yaase beɛbe mɔi kookoosu nwa á ye waati iyi aa ka wa bi tu nje.

12 Ntɔi, a kaa ka je ka wā ara nwa do ine nja iyi à ya maa so ara nja lele hee ka jɔ nja. Ine nju nja a kù ne bisi domi à so ara nja í baa í je mii ku wā nje, nɔ à ya maa wā nje anja duusɔ.

13 Amma awa, a kaa ka tɔɔ fufu si mii iyi a kù ne kpāa ka tɔɔ fufu. Si ice iyi Ilaaɔ í jile nwa ku cei aa ka tɔɔ fufu, nɔ inje í je ribai ice nwa.

14 Ntɔ ntɔ, awai à naa nje laabau jiidau wa. Bii kù je beɛbe wo, a kaa ka ne kpāai fufu ku tɔɔ.

15 Si beɛbe, a kù waa tɔɔ icei ine gɔ fufu. Amma à waa cɔ kpāa, si bei naane ku dasi nje í la wa kɔɔsi, ice nwa mɔ á na ku kɔɔsi si anini nje

16 ku ba ka yɔkɔ ka bɔɔ laabaau jiidau si ilu nja iyi à wa waju nje, ku maà ti ku je do fufu ku tɔɔ na saabu ice iyi ine gɔ nja à ce tā.

17 Kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ, í ni, Ine iyi wa tɔɔ fufu, ku tɔɔ fufu na Lafē.

18 Na nju, ine iyi wa cɔ arae ine jiiida, kù je njui Ilaaɔ á saabu, í gbe ine iyi Aɔ Lafē takae wa cɔ ine jiiida.

11

Pɔlu í ni a ce laakai do woo be ilu ibo nja

1 Oo, n̄ bi í temuaɔm nja bii n̄ fɔ ide keeke iyi kù ne yaase. Ntɔ ntɔ, í temuaɔm nja.

2 N̄ wa n ce igu iyi wa naa hai bi Ilaaɔ na iri nje, domi í ye n̄ai bei mudēe iyi n̄ mu a mɔkɔ akā. Mɔkɔui í je Kirisi nɔ n̄ bi n̄ kooɔ nje bi tēi bei mudēe iyi kù mà mɔkɔ.

3 Amma si bei Seetam njou, í d̄i ijuí Efa wo do bisi laalɔe, n̄ wa n ce njo lasabu nje mɔ ku maa na ku sinda hai si kpāai Kirisi iyi í waa too nsei nja do naane hai ne muafiti.

4 Njo í nyi wa mum má si na iyi í jò bii ine gɔ í naa wa sisi nje idei Jesu mmu gɔ í ci ya kɔ nja. Í ba Hundei Ilaaɔ tā nja, amma í nyi í tā sɔɔlu í gba hunde mmu gɔ má nja. Í gba laabaau jiidau tā nja, amma í nyi í tā sɔɔlu í gba laabaau ikā má nja.

5 N̄ wa n tamaa ine nja ihē iyi à waa cɔ ara nja woo be nla nja, kāma nja gɔ kù rem do ngɔgɔ.

6 Baa bii n̄ kù d̄s̄ gɛle bei ine nja ihē, kù je n̄ kua kumà, n̄ nɔ n̄ nyisi nje si fei ndēe fei mam mam.

7 Waati iyi n̄ sisi nje laabaau jiidai Ilaaɔ, n̄ cooi ngbe ngbe. N̄ kaye aram ku ba n so nje lele. Iyi n̄ ce beɛbe n̄ rarai?

8 N̄ gba fiaí igbei inei Jesu gɔ nja wai fei s̄aa s̄aa n̄ na n̄ sobi n̄eɔ.

9 Waati iyi n̄ wa bi tu nje n̄ kù je asoi ine gɔ nje. Bii n̄ ne bukaatai ngɔgɔ, ine nwa nja iyi à ya naa hai ilei Masedoni anjai à ya naam mii iyi n̄ ne bukaatae fei wa. N̄ mu aram si fei ndēe ku ba n maà n̄ je aso nje. Beɛbe mɔi an nɔ n̄ maa n̄ mu aram.

10 Do ide n̄toi Kirisi iyi í wa sim, n̄ wa n s̄ɔ nje iyi ine gɔ kù wēe si ilei Geresi fei iyi à ganjiim n̄ tɔɔ fufu si ideu ihē.

11 Na mii í jò n̄ ce beɛbe. Í waa tamaa n̄ kù bi n̄ei? Ilaaɔ í mà s̄aa s̄aa iyi n̄ bi nje.

12 Amma bei n̄ wa n ce nsei, beɛbei an maa n ce má ku ba n d̄i nja kpāa, anja iyi à waa de a tɔɔ fufu a ni awaɔ nja nja akāi.

13 Ine n̄au, woo b̄e ilu ibo n̄ai iyi à ya d̄i ijui ine ḡo n̄a, n̄o à waa kpe ara n̄ja woo b̄e Kirisi n̄a.

14 Nk̄ama kù wa b̄e iyi á bitì ine, domi Seetam tak̄ae á yòkò ku kpaasi arāe b̄e amalekai Ilaās.

15 Na n̄ju, bitì ḡo kù w̄e b̄i woo ce ic̄e n̄a à kpaasi ara n̄ja b̄e woo ce ic̄e Ilaās n̄a. Amma aa ba riba n̄ja si b̄e ic̄e n̄ja í ye.

Ijuukp̄a iyi Pòlu í ye si kub̄e

16 Ñ wa n f̄o má, ine ḡo ku maà c̄om b̄e s̄umu. Amma baa b̄i ì waa c̄om s̄umu n̄a, ì gbam do b̄e b̄e, ku ba amu m̄o n t̄o fufu keeke.

17 Iyi ñ wa n f̄o n̄sei kù je b̄e Laf̄e í bi ine n̄a a ya f̄o. Amma si ideu ih̄e ñ wa n t̄o fufu n̄o ñ f̄o ide b̄e s̄umu. N̄o b̄i ñ wa n t̄o fufu ñ ne m̄i iyi ñ wa n t̄o fufu.

18 Amu takam m̄o an t̄o fufu si na iyi í j̄ò ine nk̄p̄o wa t̄o fufu na ara.

19 Ì waa temuāo ine hai ne yaase n̄a, in̄e iyi ì waa tamaa ì ne yaase j̄iida n̄a.

20 Ì waa coko à waa ce n̄e aru n̄a, à waa ce n̄e ile, à waa taki n̄e, n̄o à waa donda n̄e, n̄o à waa sambala n̄e.

21 Anȳo wa mum n s̄ò n̄e iyi n kù ne gbugb̄a n ce n̄n̄e b̄e b̄e.

Do n̄ju fei, b̄i ine ḡo ì ne w̄òkò wa t̄o fufu amu m̄o ñ ne. Ñ wa n f̄o ide b̄e s̄umu.

22 À je in̄e Eb̄e n̄ai? B̄e b̄e m̄oi amu takam. À je in̄e Izireli n̄ai? B̄e b̄e m̄oi amu takam. À je t̄okui Aburhamui? B̄e b̄e m̄oi amu takam.

23 À je woo ce ic̄e Kirisi n̄ai? Ñ re n̄a si b̄e. Idem n̄ou, ideì s̄umui. Ñ ce ic̄e ñ re n̄a, à dasim piis̄o ì re n̄a, à t̄em kp̄ot̄o n kù m̄a baa j̄iāe. Ise nk̄p̄o nk̄p̄o ñ m̄aai iku.

24 Ise gb̄ewui Zuifu n̄a à t̄em kp̄ot̄o anu ciiji fak̄a kù wa si.

25 In̄e Romu n̄a à c̄am do golo ì to ise gb̄eta. À tam kuta à bi a kpam gbak̄a ak̄a. Ise gb̄etai ak̄oi inyì iyi ñ l̄o í je inyì, n̄o ñ dasi inyì gbak̄a ak̄a ñ wa b̄e hai daak̄o hee iju í koo í má.

26 Si is̄en̄em n̄a aj̄o nk̄p̄o nk̄p̄o si mbirisii ñ ya n m̄aa n wa na kuk̄oi ido do woo bata ku gba n̄a iyi à wa si kp̄aa. Aj̄o ḡo n̄a ñ ya n wa si mbirisii bi ñim̄i in̄em n̄a, aj̄o ḡo n̄a m̄o bi ñim̄i mmu n̄a, aj̄o ḡo n̄a m̄o si in̄o ilu, aj̄o ḡo n̄a m̄o si gbabua, aj̄o ḡo n̄a m̄o si tenku, aj̄o ḡo n̄a m̄o bi ine n̄a iyi à s̄o ibo à waa ni n̄ja à je kpaasi woo dasi naane n̄a.

27 Ñ mà ic̄e ku gaabu n̄a do wahala n̄la n̄la n̄a, à ganj̄iim njoo ku s̄u. Ari í ya kpam n̄o agbe í ya kpam, ñ ce anu ku d̄i do tilasi, ñ wahala do t̄út̄u n̄o n kù ne j̄in̄e ku dasi n̄a.

28 Si anyii m̄i n̄ju b̄e fei, lasabum í ya maa wa si ic̄e n̄a iyi ñ cea igb̄ei in̄e Jesu n̄a fei.

29 B̄i ine ḡo kù ne gbugb̄a, amu m̄o n ci ya n ne gbugb̄a. B̄i ine ḡo ì dasi dulum ñ ya n ne ara kuroi j̄iida.

30 B̄i í je ñ wa n t̄o fufu, an t̄o si m̄i iyi wa nyisi gbugb̄a hai n̄em fei.

31 Ka saabu Ilaās baai Laf̄e nwa Jesu do aj̄o fei. N̄ju í mà iyi n kù wa n s̄o ibo.

32 Waati iyi à wa Damasi, in̄e ngbo iyi amanlu Aretasi í j̄ile si iluu í j̄ile ine n̄ai a maa degbe anu koofai ilu n̄lau a ba a mum.

33 Amma à j̄ò ñ fitai hai do ferentii bindii iluu n̄o à kitaam nii si kòlò, n̄o do yaase b̄e b̄e ñ ce ñ gb̄ò.

12

Kuyɛ do kukõsi iyi Ilaaõ í nyisi Põlu

¹ Debei í gbe n tão fufu, baa bii í je kù ne aranfãani gõ. Amma nsei an fõ idei kuyɛ do kukõsi iyi Lafɛɛ í nyisim.

² Ñ mà inei Kirisi gõ iyi à soo hee lelei Aõ í to adõ maatɛɛ nnyi. Do araei à soo do ntõ? Mà í ce kuyei? N kù mà. Ilaaõ nju akã dei í mà.

³⁻⁴ Ñ mà iyi à so makõu hee bi Ilaaõ. Nõ ñ sisi ñ wa n fõ má, do araei à soo do ntõ? Mà í ce kuyei? Ilaaõ nju akã í mà. Tengi bei í gbõ ide iyi kù jõ amanɛ ku fõ, nõ kaa yõkõ ku fõ mòm.

⁵ An tão fufu si inɛɛu be. Amma n kaa n tão fufu si aram, bii kù je si gbugbã hai nɛm.

⁶ Bii í je ñ bi n tão fufu n kaa n je sũmu, domi an fõ ntõ. Amma n kù wa n tão fufu ku ba inɛ gõ ku maã cõm ku re bei wa yem, walakõ bei wa gbõ hai si gɛɛm.

⁷ Amma ku ba n maã n ce faao na kukõsi nlaui, bõõ gõ í na í sãke sim bei agũ. Í naai bei woo bei Seetam * ku na ku cãm nõ ku ganjiim faao ku ce.

⁸ Ise gbɛetai ñ tão Lafɛɛ na irii bõõu ku ba ku jõ n ba iri.

⁹ Amma í jɛɛm í ni, didãm í toɛ domi si gbugbã hai nɛɛi inɛ nja aa ye gbugbãm. Na nju, ñ bi n tão fufu si gbugbã hai nɛm ku ba gbugbãi Kirisi ku wa sim.

¹⁰ Na nji í jõ ñ ne inõ didõ si gbugbã hai nɛm, do arabu nja, do inõ ku fõ nja, do ijuukpã nja do wahala nja iyi í ya bam na irii Kirisi. Ñ ya n ne inõ didõ domi waati iyi amu takam n kù ne gbugbã, waati bɛɛbei Ilaaõ í ya muum gbugbã.

Zigüda iyi Põlu í ne na inei Kõrenti nja

¹¹ Ñ wa n fõ ide bei sũmu, amma ñ tilasim nja. Injei í sla í fõ jiidam nja wo, domi baa bii n kù je ngõgõ, inɛ nju ihɛ iyi à waa cõ ara nja woo be nla nju, a kù rem.

¹² Ñ nyisi nje ntõ ntõ iyi ñ je woo be si kookoosum nja do temua nla nla iyi ñ ce. Kookoosu nju njuu í je maamaake dimi ikã ikã nja do icɛ gbugbã nju fei.

¹³ Mii ñ cea igbei inei Jesu gõ nja iyi n kù ce nje, bii kù je iyi ñ ni n kù bi n je aso nje. Nõ bii na nju, í ceem suurui kuraram.

¹⁴ Wee ñ tã sãlu n naa bi tu nje ise gbɛetasia. Nõ n kaa n je aso nje má. Inje taka njei ñ bi, kù je fia nje. Kù je amu nja aa ba fia a wõd baa nja nja, amma baa nja aa ba fia a wõd ama nja nja, mà irei.

¹⁵ Inõ didãm nii n je mii iyi ñ ne fei, nõ n loõ aram na hunde nje. Bii kubi nje iyi ñ ne wa kõõsi, kubi iyi ñ bim nja á kayɛ?

¹⁶ Í mà do ntõ nja iyi n kù je aso nje amma inɛ gõ nja à ni ñ ya n ce nje bisii n maã n gba fia nje si asii.

¹⁷ Mà inɛ nja iyi ñ ya n be si nje wa nju, baa inɛ akã nja, í taki njei?

¹⁸ Ñ tão Titee ku naa bi tu nje, ñ bõõ wai nju do kpaasiu. Aa ni Titee í taki nje má nja? Lasabui awaõ fei kù je akã? Kookoosu nwa kù je akã?

¹⁹ Í tamaa bei hai kukpe à waa dɛ ka kõõ ara nwa si wajui njei? Aawo, kù je bɛɛbe baakõõ nwa nja. À waa fõ idei bei Kirisi í bi si wajui Ilaaõ ku ba naane ku dasi nje ku bõ wajui.

²⁰ Ñ wa n ce njo bii ñ na ñ to wa bi tu nje n maã n na n ba nje bei n kù bi, inje mõ, í maã ti í na í bam bei í kù bi nja. Ñ wa n ce njo ija do igu ku maã wa si nje,

* **12:7 woo bei Seetam** amalekai Seetam nii Zuifu nja à ya kpe nja do fee nja, nõ yaasei amalekai í je woo be.

do idɔɔkɔ, do nɛ ku wā, do arabu ŋa, do irii ine ku sɔ, do faau, do mii hai ne yaase.

²¹ N̄ wa n ce njo Ilaaɔ ku maà na ku kayem si waju nɛ waati iyi an na n̄ nyi wa bi tu nɛ má. Nɔ n̄ wa n ce njo má n maa n na n kpata na irii ine nkɔɔ ŋa iyi à tako à ce dulum wo nɔ a kù kpaasi idɔ hai si abo kaafe ŋa ku sũd do si daa sãmi nkɔɔ do daa nkɔɔ nkɔɔ iyi à ya ce.

13

Idei ankãanyi do fɔɔ

¹ Kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ í ni, i bei i yɛ taalei ine baa yooma fei í s̄la ku jɛ do s̄ɛɛdai amanɛ minji walakɔ mɛɛta. Wee ise gbɛɛtasiam nii n̄ wa n naa bi tu nɛ bɛbei.

² Nɔ n̄ nɛ ide iyi an sɔ ine ŋa iyi à ce dulum wo, do ine ŋa iyi à gbe fei. N̄ fɔɔ tã waati iyi n̄ wa bi tu nɛ ise gbɛɛjisiau. Amma nsei iyi n kù wa bɛ, n̄ sisi n̄ wa n fɔ má. Waati iyi an na n to wa bi tu nɛ bɛ má, bii ine gɔ nɛ í ce ide gɔ an fɔ sie ide do kugaabu.

³ An gaabu si na iyi í jò ì bi n nyisi nɛ iyi Kirisii wa fɔ ide hai bi tom ŋa. Debei, aa yɔɔ ŋa. Kirisi kù kua gbugbã bi tu nɛ, amma wa nyisi gbugbãɛ si anini nɛ.

⁴ Ntɔi, à kpakpae si j̄li ku gaau si gbugbã hai nɛɛ, amma nsei í wɛɛ do saabu gbugbãi Ilaaɔ. Awa mɔ à jɛ hai nɛ gbugbã si anu akã nwa do nɲu, amma aa ka maa wɛɛ do nɲu si anini nɛɛ na saabu gbugbãi Ilaaɔ.

⁵ I wuse ara nɲɛ i cɔ yaasei kuwɛɛ nɲɛ bii í jɛ isɛɛnɛ nɲɛ wa too naane iyi í dasi ŋa do ntɔ. I kù mà ŋa iyi Jesu Kirisi í wa si nɲɛi? Í gbe bii inɛ ì mɔngɔ ku nyisi iyi ì dasi naane ntɔ ntɔ ŋa.

⁶ Amma do nɲu fei n̄ tamaa aa yɔɔ ŋa iyi kù nɛ sika awa à dasi naane ntɔ ntɔ.

⁷ Mii iyi à waa tɔɔ Ilaaɔ nɲui í jɛ i maà na i ce laalɔ kãma ŋa. Kù jɛ à waa dɛ ine ŋa a saabu ice jiida nwa nɲu akã, amma iyi à waa lele, nɲui í jɛ i ce mii jiida ŋa, baa bii ine ŋa à waa ni awa a kù ce nkãma.

⁸ A kù nɛ gbugbã ka kpaasiɔ ide ntɔ do ibo, bii kù jɛ ka jò ntɔu ku bɔ waju.

⁹ À wɛɛɔ inɔ didɔ ka jɛ hai nɛ gbugbã ŋa bii ntɔ ntɔ inɛ ì nɛ gbugbã ŋa. Nɔ nɲu mɔm nii à waa tɔɔ Ilaaɔ ku ba i kɔ ŋa.

¹⁰ Na n̄ɔi í ce n̄ kɔ nɲɛ mii ŋau ihɛ hai waati iyi n̄ wa n j̄lɔ ŋɛ ku ba bii n̄ to wa, n maà n gaabu si nɛ do gbugbã iyi Lafɛɛ í muum. Í muum gbugbãm nii, kù jɛ n kɛkɛɔ nɛ, amma ku ba n jò naane ku dasi nɲɛ ku bɔ waju.

¹¹ Iyi í gbe nsei, inɛ inem ŋa, i jò ì nɛ inɔ didɔ ŋa, i ce kookaai i jɛɔ ine ŋa iyi à kɔ, i ya maa mua nɲɛ gbugbã ŋa. I ce anu akã ŋa, i wɛɛɔ laakai ku sũ ŋa. Ilaaɔ ku wɛɛ do inɛ, nɲu iyi í bi wa nɔ wa mu nwa laakai ku sũ.

¹² I ce nɲɛ fɔɔ do kubi jiida ŋa. Woo dasi naane ŋau fei à waa ce nɲɛ fɔɔ.

¹³ Didɔi Lafɛɛ Jesu Kirisi, do kubii Ilaaɔ, do anu akãi Hundei Ilaaɔ ku wɛɛ do inɛ fei.

Tia iyi Pɔlu í cea inɛi Galati ɲa

Í ce ɲa fɔɔ

1 Amu Pɔlu woo beu, amui n̄ kɔ n̄ɲe tiau ih̄e wa. Kù je amanei í kpem n̄ jeò woo be, kù nɔ kù je inɛ goi í bɛm. Jesu Kirisii í kpem, n̄ɲu do Ilaaɔ Baaba iyi í j̄uu hai si bale.

2 Amu do kpaasi woo dasi naane ɲa iyi à wa ih̄e fei à ce igbei inɛi Jesu ɲa iyi à wa ilei Galati fɔɔ.

3 Ilaaɔ Baaba do Laf̄ɛɛ Jesu Kirisi a mu n̄ɲe didɔ do laakai ku s̄u.

4 Jesu Kirisi í na arae na irii dulum du wa ku ba ku nya wa hai si kuce laabi andunyau ih̄e. Bɛɛbei í ce í ceò idɔɔbii Ilaaɔ Baa nwa.

5 Ilaaɔi í ne amboe hee do aɲɔ fei. Ami.

Laabaau j̄iida ak̄ai í wɛɛ

6 Ideu í mum biti do iyi ì f̄usi Ilaaɔ awo gb̄aa gb̄aa bɛɛbe t̄a ɲa, n̄ɲu iyi í kpe ɲe wa si didɔi Kirisi, nɔ ì waa bi í too laabaau mmu go má ɲa.

7 Ntɔ ntɔ, laabaau j̄iida k̄ama go kù wɛɛ má. Amma inɛ go ɲa à waa f̄ɔ lasabu n̄ɲe dei, nɔ à waa bi a kpaasi laabaau j̄idai Kirisii.

8 Amma baa awa taka nwai walakɔ amaleka iyi í naa hai lele, bii í ce n̄ɲe waaɔoi laabaau mmu go má, bii kù je iyi à ce n̄ɲe ih̄e, Ilaaɔ ku ceekpe laf̄ɛɛ.

9 À tako à fɔɔ wo n̄ nɔ n̄ wa n fɔɔ má, bii inɛ go í ce n̄ɲe waaɔoi ide mmu go iyi kù je iyi ì j̄esiu t̄a ɲa Ilaaɔ ku ceekpe laf̄ɛɛ.

10 Si ideu ih̄e aa ni n̄ wa n de saabui amane ɲai? Aawo, saabui Ilaaɔi n̄ bi. Ñ wa n de n ce mii iyi á d̄aa amane ɲa si? Aawo, bii n̄ wa n de n ce mii iyi á d̄aa amane ɲa si, n kaa n je woo ce icei Kirisi.

B̄ei Pɔlu í jeò woo be

11 In̄e kpaasim ɲa, n̄ bi í mà ɲa iyi laabaau j̄iida iyi n̄ sisi n̄ɲe kù je hai bi amanei í naa.

12 Kù je amanei í s̄ɔm, inɛ k̄ama sisi í ceem cioe, Jesu Kirisi n̄ɲu ak̄ai í nyisim.

13 Ì gb̄ɔ bei kuwɛɛm í ye ɲa wo si waati iyi n̄ wa n t̄ɔɔ Ilaaɔ bei Zuifu ɲa. In̄e fei ì mà ɲa kookaai iyi n̄ tako n̄ ce n̄ kp̄ɔ inɛi igbei Ilaaɔ ɲa iju ku ba n ce nfe ɲa.

14 Si kp̄aai Zuifu ɲa ku too n̄ wa si in̄ai inɛ ɲa iyi à waa je waju si in̄ai saam ɲa.

15 Amma Ilaaɔ í cicaam à bei à b̄im nɔ í kpem si didɔɛ n cea ice.

16 Si waati iyi í j̄ileu, í nyisim Amae ku ba n cea dimi mmu ɲa waaɔoi laabaau j̄iidae. Nɔ n kù bɔ bi inɛ k̄ama ku muum bisì.

17 N kù nɔ n kù bɔ Zeruzalemu n koo n ye inɛ ɲa iyi à tako à je woo be ɲa n̄ bei n̄ jeò woo be. Amma iyi n̄ dede gbak̄a ilei Arabii n̄ bɔ. Hai be nɔ n̄ nyi Damasi má.

18 Í kpe í to zakai ad̄ɔ mɛeta n̄ bei n̄ bɔ Zeruzalemu n̄ koo n̄ mà Sefaa *, nɔ n̄ ce aɲɔ maat̄u bi t̄ɛɛ.

19 N kù nɔ n kù ye woo be mmu k̄ama be má, bii kù je Zaaki, if̄ɔi Laf̄ɛɛ.

20 Iyi n̄ wa n k̄ou ih̄e nt̄ai. Ilaaɔi í je seɛdam bii n̄ wa n s̄o iboi.

21 Si anyie nɔ n̄ bɔ ilei Siri do Silisi ɲa.

22 Waati bɛɛbe igbei inɛi Kirisi ɲa iyi à wa ilei Zudee a kù ye wajum tit̄a.

* 1:18 Sefaa n̄ɲui à ya kpe Piec má.

²³ Nɲu de à gbɔ iyi inɛ iyi í tako wa kpã ɲa ijuu, wee nsei wa waazo ideɪ woo dasi Jesu naane ɲa, ide iyi nɲu takæ wa bi ku ce nfeɛu wo.

²⁴ Nɔ à saabu Ilaaɔ na irim.

2

Pɔlu do woo be ɲa iyi à gbe

¹ Iyi í kpɛ í to zakai adɔ maatɛɛ ɲɔi n̄ nyi Zeruzalemu má, amu do Baanabasi. Nɔ à gbã Titee í si wa.

² N̄ kooi si na iyi í jò n̄ ce kuye. Nɔ si kuyɛu Ilaaɔi í ni n̄ koo. N̄ kpɛ inɛ ngbo ɲa ikãɪ awaɔ ɲa à tɔtɔɔ nɔ n̄ sisi ɲa yaasei ideɪ laabaau jiidau iyi n̄ ya n̄ cea dimi mmu ɲa waazoɛu wo. N̄ ce beɛbei si na iyi í jò n̄ kù bi icem iyi n̄ ce wo, walako iyi n̄ wa n̄ ce nsei ku ce nfe.

³ Nɔ inɛ ngbo ɲau a kù tilasi Titee iyi í wa bi tom nɔu ku ce bango baa do iyi í je Gereki fei.

⁴ A kù tilasiɛ baa do iyi inɛ gɔ ɲa iyi a kù je inɛ nwa ɲa do ntɔ à lɔ wa si igbeu à waa bi a tilasi inɛ fei ku ce bango. Inɛ ɲau woo zamba inɛ ɲai. À naai do bisi ku ba a beje ara ku ne nwa si anu akã nwa do Jesu Kirisi nɔ a ce wa aru.

⁵ Amma awa a kù je ide ɲa baa keeke domi à bi ka leeki si ntɔi laabaau jiidau na iri nɲɛ.

⁶ Nɔ inɛ ɲa iyi à ne jirima à re a kù kɔɔsi ide kãma má si ide iyi n̄ fɔu. Ntɔi, baa bii aɲai à je ilu jirima ɲa kù jeɛm nkãma, domi bi Ilaaɔ inɛ gɔ kù re nje. Inɛ ngbo ɲau be a kù kɔɔm si ide kãma.

⁷ Amma à ye iyi Ilaaɔ í daam laabaau jiidau si awɔ n̄ sisia dimi mmu ɲa, si bei í daa Píɛɛ si awɔ ku sisia Zuifu ɲa.

⁸ Ilaaɔi í na Píɛɛ gbugbã ku jeɔ woo beɛ bi Zuifu ɲa, mà irei. Nɲu mɔi í nɔ í nam gbugbã n̄ jeɔ woo beɛ bi dimi mmu ɲa.

⁹ Nɔ Zaaki do Píɛɛ do Zãa, aɲa iyi à je bei sɔbe si igbei inɛi Jesu ɲa, à ye iyi Ilaaɔi í daam icɛu ihɛ si awɔ na didɔɛ. Nɲɔi à jesi ka ce anu akã, amu do Baanabasi ka bɔ bi dimi mmu ɲa nɔ aɲa mɔ a bɔ bi Zuifu ɲa.

¹⁰ Amma à tɔɔ wa ka ye gigii ilu are ɲa ɲa. Nɔ beɛbe mɔi amu takam n̄ dasi ido tã.

Pɔlu wa gbagba si Píɛɛ Antiɔsi

¹¹ Si waati iyi Píɛɛ í naa Antiɔsi be n̄ gbagba sie si bantuma si na iyi í jò wa ce taale.

¹² Taaleɛu wee. Inɛ gɔ ɲa iyi à wa bi Zaaki à naa Antiɔsi. Inɛ ɲau à ya na gbugbã si bango ku ce. Hee a maa to wa Píɛɛ í ya maa je do dimi mmu woo dasi Jesu naane ɲa aɲɔ. Amma iyi inɛ ɲau à na à to wa, í fa aræ ci ya je aɲaɔ ɲa má domi wa ce njo ɲa.

¹³ Nɲɔi Zuifu woo dasi Jesu naane ɲa iyi à wa beu, gɔgɔ ɲa mɔ à ce bei Píɛɛ í ceu hee à fa Baanabasi mɔ si muafiti nɲau.

¹⁴ Iyi n̄ ye a kù waa ne do inɔ akã si kpãai laabaau jiidau, ɲɔi n̄ sɔ Píɛɛ si wajui aɲa fei n̄ ni, awɔ Zuifui nɔ ì waa ce bei dimi mmu ɲa, ì kù waa ce kucei Zuifu ɲa. To, beirei aa ce ì tilasi dimi mmu ɲa a ce kucei Zuifu ɲa.

Zuifu ɲa do dimi mmu ɲa à ba faaba na naane ku dasi

¹⁵ Ntɔi, awa Zuifu ɲai, a kù je dimi mmu ɲa iyi à ya kpe ilu dulum ɲa, domi Zuifu ɲai à bí wa.

¹⁶ Do nɲu fei, à mà iyi amanɛ kaa je dee dee si wajui Ilaaɔ na wooda ku too, bii kù je na naane iyi á dasi Jesu Kirisi. Na nɲu, awa mɔ à dasi Jesu Kirisi naane

ku ba ka je dee dee na naane iyi à dasi Kirisi, kù je na wooda ku too. Ilaaḍ kaa ce inε gō dee dee si na iyi í jò wa jirima wooda.

¹⁷ Nsei, bii à waa δε ka je dee dee na saabui Kirisi, nō à ba wee awa mō ilu dulum ηai bei hai je Zuifu ηa, aa ka je ka ni icei Kirisii í jò dulum wa kḥōsi? Aawo, ka maà lasabu bεεβε.

¹⁸ Nsei, bii ñ teese ñ wa n ma mii iyi ñ tako ñ lege wo, ñ baa ñ je ilu taalei.

¹⁹ Ntō ntō, woodau takae í jò ñ ye bei iku si wajue, ku ba n ce kuweem na Ilaaḍ.

²⁰ Í ye bei à kpakpaam si jli do Kirisi ajō. Na nηu, kù je na aram nii ñ weε má, bεbei Kirisii wa ce kuweεε sim. Nō kuweε iyi ñ wa n weε nsei, ñ wa n weei do naane iyi ñ dasi Amai Ilaaḍ, nηu iyi í bim nō í na kuweεε na irim.

²¹ N kaa n fūsi didōi Ilaaḍ awō n maa n jirima wooda, domi bii í je amanε á yōkō ku je dee dee na wooda ku jirima, debei iku Kirisiu ngbei.

3

Wooda ku jirima de, mà naane ku dasi

¹ Inε inei Galati ηau, i kù ne laakai ηa. Inε iyi à sisia idei Jesu Kirisi iyi à kpakpa si jli ku gaau sāa sāa, yooi í kḥōtē ηe.

² Ñ bi í sōm ide icu akāu ihē ηa. Í ba Hundei Ilaaḍ na wooda ku jirima ηjei de, mà na laabaau jiidau iyi í gbō ì dasi naaneu ηai.

³ Beirei í ce ì kua laakai bεεβε ηa. Í sinti do Hundei Ilaaḍ ηa nō ì waa bi i kpa irie do gbugbāi ara nηe?

⁴ Ijuukpā iyi ì ye wo ηa na naane ku dasi nηe, nsei aa jò ku je ngbe ηai? Ñ tamaa i kaa jò ku je ngbe ηa.

⁵ Iyi Ilaaḍ í na ηe Hundee, nō wa ce maamaake ηa si anini nηe, wa cooi na wooda ku jirima nηe? Mà na iyi í jò ì gbō idei laabaau jida ì dasi naane ηai.

⁶ Í mà ηa iyi kukoi idei Ilaaḍ í ni, Aburahamu í dasi Ilaaḍ naane, nηui í jò Ilaaḍ í doaaε amanε dee dee.

⁷ Na nηu, i jò í mà ηa iyi woo dasi Jesu naane ηai à je tōkui Aburahamu ηa do ntō.

⁸ Hai tako wo Ilaaḍ í mà iyi nηu á jò dimi mmu ηa a je dee dee na naane ku dasi nηa. Nōi í jò í sisia Aburahamu laabaau jiidau hai ku kpe í ni, hai bi tēei an wea inei andunya fei.

⁹ Aburahamu í dasi naane nō í ba kuwee. Bεεβε mōi inε ηa iyi à dasi naane aa ba kuwee do nηu ajō.

¹⁰ Inε ηa iyi à waa na gbugbā si wooda ku jirima ikpei í je tu ηa, domi à kḥō à ni, inε iyi kù waa mu ide à kō si tiai woodau fei nō kù waa jirimaε, lafēε ilu ikpei.

¹¹ Nō nsei à yōō mam mam iyi inε gō kaa je dee dee si wajui Ilaaḍ na wooda ku jirima, domi à kḥō à ni, inε iyi Ilaaḍ í jò í je dee dee na naane ku dasi, lafēεi á ne kuweεε.

¹² Ntō ntō, icui wooda kù wa si naane ku dasi. Amma à kḥō à ni, inε iyi í yōkō wa jirima woodau dee dee, lafēεi á basi kuweεε.

¹³ Amma Kirisi í ya wa hai si ikpei wooda si waati iyi í na í je ilu ikpe na iri nwa. Í na í je ilu ikpe si na iyi í jò kukoi idei Ilaaḍ wa fō í ni, inε iyi à kpakpa si antai jli fei ilu ikpei.

¹⁴ Kirisi í ce bεεbei ku ba kuwee iyi Ilaaḍ í weea Aburahamuu kù je ti dimi mmu ηa na saabui Jesu Kirisi. Nō si bεεβε awa fei aa ka ba Hundei iyi Ilaaḍ í wāō wa na naane ku dasi.

Wooda ku jirima do idei kuwā

15 Ine inem ɲa, an so yaasei ide gɔ iyi ine fei í mà. Bii ine gɔ í kɔ bei í bi a kpɛ amanɛ hai kù ku í jilɔ, ine gɔ kaa yɔkɔ ku ganji ideu hee má je ku kɔ̀si, baa do iyi amanɛ í kɔ̀.

16 To, Aburhamu do tɔkuei Ilaaɔ́ í cea kuwā. Bii à ni tɔkue ɲa, ine nkpoi à fāa. Amma à ni tɔkuei, waato ine akāi, nɔ ɲɲui í je Kirisiu.

17 Na ɲɲu, ide iyi ñ wa n bi n fɔ wee. Ilaaɔ́ í ce kuwāi ideu nɔ í jilɔ. Nsei, wooda iyi í naa si anyii adɔ́ cɔ́ cɔ́ mɛɛ do kuntaa, kaa yɔkɔ ku ganji ideu hee ku jò ide iyi Ilaaɔ́ í wāu ku je ɲɲɛ.

18 Amma bii na wooda ku jirimai à je tubu, kù je na idei kuwā má. Nɔ wee do kuwāi Ilaaɔ́ í ceaɔ́ Aburhamu didɔ́ɛ.

19 Debei, na mii í ce Ilaaɔ́ í na wooda. Í naai ku ba kookoosu iyi kù je tɛɛ ku fita gbugbāa. Nɔ woodau wa ce iceiɛ hee tɔkui Aburhamuu koo tóo wa. Tɔkueui à cea ine ɲa kuwāɛu. Woodau amaleka ɲai Ilaaɔ́ í jò à na Moizi, ɲɲu iyi í wa gāmei Ilaaɔ́ do amanɛ ɲa, nɔ ɲɲu mɔ́ ku sɔ́ ine ɲau.

20 Amma waati iyi Ilaaɔ́ í ce kuwāu, kù ne bukaatai ine iyi á wa si gāmei ɲɲu do amanɛ ɲa, domi ɲɲu akāi í ce kuwāu.

Mii iyi wooda wa lele

21 Debei, woodau wa já ide iyi Ilaaɔ́ í wāu mɛɛ. Aawo, kù je bɛɛbɛ. Ntɔ ntɔ, bii í je à na wooda wo iyi á yɔkɔ ku mua amanɛ kuwɛɛ, Ilaaɔ́ á jò amanɛ ku je dee dee wo na woodau.

22 Amma kukoɔ́i idei Ilaaɔ́ wa nyisi iyi ine fei í wa si awɔ́ gbugbāi dulum, ku ba do saabui naane ku dasi, kuwāu ku je ti woo dasi Jesu Kirisi naane ɲa.

23 Tako wo wooda wa mu wai bei aru wa gbā wa hee Kirisi ku maa to wa ku na ku nyisi wa kpāai naane ku dasi.

24 Bɛɛbei, woodau wa gbā wa wa bɔ̀ɔ́ wa bi Kirisi ku ba Ilaaɔ́ ku jò ka je dee dee na naane ku dasiu.

25 Nsei iyi waatii naane ku dasiu í to, a kù ne bukaatai woodau ku gbā wa má.

26 Bɛɛbei ɲɛ fei í je amai Ilaaɔ́ na naane iyi ì dasi Jesu Kirisi ɲa.

27 Ntɔ ntɔ, ɲɛ iyi ì ce inyi ku dasi do irii Kirisi fei, ì so daai Kirisi ɲai.

28 ɲɛ fei ì je akā si anu akā ɲɛɛ iyi ì ce do Jesu Kirisi ɲa. Na ɲɲu, ine gɔ kù je ikā, hai Zuifu ɲa hee do dimi mmu ɲa, hai aru ɲa do ine ɲa iyi à ne ara ɲa, hai inaabo ɲa hee do inemɔ́kɔ ɲa.

29 Bii ì nɔ ì je ti Kirisi ɲa, ì je tɔkui Aburhamu ɲa. Nɔ aa je tubu ɲa bei Ilaaɔ́ takae í ce kuwāɛu.

4

1 Nsei ñ wa n bi n na ɲɛ yaase gɔ. Yaaseu wee. Ama iyi á je tubui baee, si waati iyi wa je amau kù tia aru * gɔ, baa do iyi fei ndɛɛ á na ku je titeɛ.

2 Si waati iyi wa je amau, ine gɔ ɲa à wɛɛ iyi à waa muu, nɔ à waa cea wāa hee í tóɔ waati iyi baee í jilɛaa.

3 Bɛɛbe mɔ́i do awa taka nwa. Waati iyi à tako à wɛɛ bei ama keeke ɲa, à je arui mii ndii andunya ɲa wo.

4 Amma iyi waati iyi Ilaaɔ́ í jilɛu í na í to, ɲɔi í bɛ Amaɛ wa. Inaaboi í buu, nɔ si woodai Zuifu ɲai wa ne

5 ku ba ku ya ine ɲa iyi à wa si awɔ́i wooda. Í ce bɛɛbei ku ba ka je amai Ilaaɔ́ ɲa.

* 4:1 kù tia aru Aru do woo ce ice fei ide akāu mbe si feei ine ɲa iyi à kɔ akabuu titsi idei Ilaaɔ́.

⁶ Nɔ Pɔlaaɔ́ í bɛ Hundei Amae wa si idɔ nwa ku nyisiò iyi awai à je amae ña. Hundeu wa kpoo Baaba.

⁷ Si bɛɛɛɛ i kù je aru má ña, inɛu amu ñai bebei. To, nsei iyi ì je amai Pɔlaaɔ́ ña, Pɔlaaɔ́ í nyi í ce ñe woo je tubue ña má.

Zigüida iyi Polu í ne na inei Galati ña

⁸ Tako wo i kù mà Pɔlaaɔ́ ña, nɔ ì je arui iwē ña iyi a kù je Pɔlaaɔ́.

⁹ Amma nsei ì mà Pɔlaaɔ́ ña. Nɔ iyi í re mɔm Pɔlaaɔ́ í mà ñe. To, beirei í ce ì waa bi i sinda si mii ndii andunya ña má ña, iyi kù ne gbugbã nɔ kù ne bɛɛɛɛ. Na mii í ce ì waa bi i je aru ñña má ña.

¹⁰ Ì ya maa na aji jingau gɔ ña gbugbã ña, do cukpa gɔ ña do waati gɔ ña do adɔ́ gɔ ña.

¹¹ Nsei ñ wa n ce njo ice iyi ñ ce si gãme ñne ku maà ce nfe.

¹² Ñ wa n tɔɔ ñe, inɛ inem ña, i jile ara ñne si agbɛm bei amu mɔ ñ jile aram si agbɛ ñne. Waati iyi ñ wa bi tu ñe, i kù ceem kurara gɔ ña.

¹³ Ì mà sãa sãa ña, waati iyi ñ sinti ku ce ñne waazoi laabaau jiidau, do bɔɔi arai.

¹⁴ Amma i kù dondam ña, i kù nɔ i kù kɔsim ña, baa bii bɔɔm nɔu ku yɛɛ í cé ñe. Do nɔu fei, ì gbam ñai bei aa gba amalekai Pɔlaaɔ́ ña, walakɔ bei Jesu Kirisi takæ.

¹⁵ Ì ne inɔ didɔ́ wo ña. To, nsei, mii í ce ñe. An yɔkɔ n je seeda na iri ñne n ni bii á ce wo aa nya iju ñne í nam ña.

¹⁶ Si na iyi í jò ñ sɔ ñe ntɔui i jò n je mbɛɛ ñne nsei?

¹⁷ Inɛ ñau, à waa na ñe ara amma kù je do yaase jiiida. À waa bi a fa ñei hai bi tu wa ku ba í na ña ara ña.

¹⁸ Í sɔa i ne himma si mii jiiida ku ce ña waati kãma fei, nɔ ku maà je bii ñ wa inɔ ñne nɔu akã.

¹⁹ Inɛ amam ña, bei inaabo iyi wa bi ku bí í ya gbɔ ara kuro, bɛɛɛɛ mɔi amu mɔ ñ wa n gbɔ ara kuro má hee idei Kirisi ku buba si ñe ntɔ ntɔ.

²⁰ Ñ bi n wa inɔ ñne nsei ku ba n maà n fɔ ide bɛ ihɛ má, amma do nɔu fei ñ ne zigüida na iri ñne.

Idei Agaa do Sara

²¹ Ì jò n bee ñe, inɛ iyi ì bi i wa si awai wooda ña, i kù gbɔ iyi wooda wa fɔ ñai?

²² À kɔɔ à ni Aburahamu í bí ama inemɔkɔ minji, akã do abo aru gɔ, akã mɔ do abo iyi í ne aræ.

²³ Aruu, í bí amaɛi bei à ya bí inɛ fei, amma inɛ iyi í ne aræu í bí amaɛi do kuwã Pɔlaaɔ́.

²⁴⁻²⁵ Ideu ihɛ í yɛi bei mɔnda. Inaabo minji ñau arai à je bei akabuu minji. Agaa nɔui í je bei akabuu iyi Pɔlaaɔ́ í na inɛ ña tako wo si geetei Sinai si ilei Arabi. Nɔu bei í je wooda iyi wa dasi inɛ ña aru. Nɔ Agaa í yɛi má bei ilui Zeruzalemu iyi í wɛɛ nsei, domi í wa si aru do inɛ ña fei.

²⁶ Amma Sara í yɛi bei Zeruzalemu iyi í wa leleu iyi í ne aræ. Nɔui í je iye nwa.

²⁷ Nɔ à kɔɔ à ni,

Jò inɔɛ ku dɔ́, awɔ inaabo gbɛnda iyi i kù bí.

La, i dɔ́ anu do inɔ didɔ́, awɔ iyi i kù mà ara kuroi kubí,

Domi inaabo iyi à kɔsi á na ku bí ama ku re inaabo iyi í wa idei mɔkɔ.

²⁸ Nsei inɛ inem ña, inɛi ì je amu ña iyi Pɔlaaɔ́ í ce kuwãɛu bei Izaaki í yɛu.

²⁹ Waati nɲu, ama iyi à bí bei à ya bí ine fei í kpā ine iyi à bí do gbugbāi Hundei Ilaaɔu iju. Bɛɛbɛ moi í ye nsei.

³⁰ Amma kukoi idei Ilaaɔ wa fɔ, í ni, Lele aruu do amae fei,

Domi amai aru kaa je tubu do amai abo iyi í ne araeu ajo.

³¹ Bɛɛbɛ moi inɛ inɛm ɲa, ì mà ɲa iyi a kù je amai aru, amma amai inɛ iyi í ne araei à je.

5

I leekɔ dim dim ɲa si ara ku ne nɲe

¹ Kirisi í jò à ne ara nwa ku ba ka ne ara nwa do ntɔ. Na nɲu, i leekɔ dim dim ɲa si ara ku ne nɲe, i maà jò í na í je aru má ɲa.

² I de itɔ í gbɔ. Amu Pɔlui n wa n sɔ nɲe ideu ihɛ. Bii ì jò à dasi nɛ bango, icei Kirisi kù ne aranfaani kama bi tu nɲe.

³ N nyi n sisi n wa n fɔ má, inɛ iyi í jò à dasiɛ bango, tilasii lafɛɛ ku jirima wooda fei.

⁴ Inɛ iyi ì waa bi í je dee dee si wajui Ilaaɔ na wooda ku jirima, ì fɛɛfɛ ara nɲe do Kirisii nɔ ì fusi didɔi Ilaaɔ awɔ ɲa.

⁵ Amma awa, Hundei Ilaaɔ wa sɔ wa mam mam iyi Ilaaɔ á jò ka je dee dee na naane ku dasi nwa.

⁶ Ntɔ ntɔ, bii à ne anu akā do Jesu Kirisi, à ce bango, a kù ce bango kù je ide kama. Ide iyi í ne amboe í re nɲui í je naane ku dasi iyi wa ce ice do kubi.

⁷ Ì waa ce kuwɛɛ nɲe wo dee dee ɲa. Yooi í ganji nɛ í jò í kù waa jirima ntɔu má ɲa.

⁸ Ikɔ iyi à na nɲe be kù waa naa hai bi Ilaaɔ, nɲu iyi í kpe nɲe.

⁹ Na nɲu, i ce laakai ɲa, domi à ya fɔ a ni lefee keekei í ya dede pɛɛ fei.

¹⁰ Amma Lafɛɛ í jò n wa n naane nɲe iyi í kaa ce lasabu go iyi í je ikā do lasabu iyi ì ceu be ɲa. Inɛ mɔ iyi wa bitandi nɲe, baa bii yooi Ilaaɔ á kpāa iju.

¹¹ Inɛ inɛm ɲa, bii í je amu takam n wa n waaɔo hee nsei n ni inɛ ɲa a ce bangoi, na mii í ce à ya maa kpām iju. Bii í je bɛɛbɛ mɔm nii n wa n ce, ikui Jesu si jii kaa jea inɛ ɲa bi ku ko ise.

¹² Inɛ ɲa iyi à waa bitandi nɲe be, n bi a nya ɲa ikā*.

¹³ Inɛ inɛm ɲa, à kpe nɲe í na í ne ara nɲe. Do nɲu fei, i maà jò ara ku ne nɲe ku mua daai inɛ taka nɲe kpāa í ceò idɔɔbii ara nɲe. Amma i ya maa sobi nɲe do kubi ɲa,

¹⁴ domi wooda fei í wa si irii ide akāu ihɛ iyi í ni, bi inɛ mmu ɲa bei ì bi arae.

¹⁵ I maà ya maa nɔ nɲe ɲa bei inɛ sako ɲa. I ce laakai ɲa ku ba i maà ce nfei nɲe ɲa.

Ka jò Hundei Ilaaɔ ku neò wa

¹⁶ Ide iyi n wa n fɔu wee, í jò Hundei Ilaaɔ ku maa neò nɲe. Bii ì waa ce bɛɛbɛ ɲa, í kaa ce kubi nfe nfei ara nɲe má,

¹⁷ domi mii iyi daai awa taka nwa í bi ci ya je dimi akā do iyi Hundei Ilaaɔ í bi. Kubi minji ɲau, à ya maa jai hee a kaa ka yɔkɔ ka ce bei à bi.

¹⁸ Amma bii Hundei Ilaaɔ wa neò nɲe í kù wa si awɔi wooda má ɲa.

¹⁹ Inɛ fei í mà daai amanɛ sãa sãa. Daa ɲau í je sɛɛ ku tɔtɔ hai ne yaase, do daa sãmi do daa nkɔ nkɔ,

* **5:12 n bi a nya ɲa ikā** inɛ go ɲa à ni, bii à bi mɔm a bantam ara ɲa gbakā.

20 do iwē ku tɔɔ, do dobu dobu ku ce, do mbεεte, do ija, do igu, do idɔkɔ yaamɔ, do nje ku wā, do kakɔɔ, do nje ku fεεfe,

21 do kɔδεε, do atε ku kpa ine, do ije ku bi, do mii iyi í jɔ bεεbe fei. Ñ wa n sɔ nje bei ñ tako ñ fɔ ñ ni, ine nja iyi à waa ce dimi bεεbe a kaa ba tubu kāma si andunya titɔi Ilaaɔ.

22 Amma mii iyi Hundi Ilaaɔ í ya bí, nñui í je kubi, do inɔ didɔ, do laakai ku sū, do temua, do jiida ku je, do inɔ akā, do naane,

23 do daa didɔ, do ara ku mu. Mii nja be fei, wooda kù ganji nja.

24 Nɔ ine nja iyi à je ti Jesu Kirisi í ye bei à kpa kucei daai ara nja si jji ku gaauu, do binε do kubie fei.

25 Si bei Hundi Ilaaɔi wa mu nwa kuwεε, ka jɔ ku neɔ wa.

26 Kù sla ka je ilu faaɔ, wala woo kosi ine nja, walakɔ ka maa ce igu si awa duusɔ.

6

Iya sobi nje si aso nja

1 Inε inεm nja, inje iyi Hundi Ilaaɔ wa neɔ nje, bii ì mu ine gɔ si kurara, i nyisi lafεε kpāa jiida do daa didɔ nja. Nɔ i ce laakai nja ku ba inje mɔ i maà na i dasi kurara bεεbe.

2 I sobi nje si aso * ku so nja. Bii ì waa ce bεεbe nja ì waa jirima woodai Kirisi nja.

3 Bii ine gɔ wa cɔ arae ngɔgɔ nɔ wee kù je ngɔgɔ, wa lele araei.

4 I jɔ ine fei ku wuse daai nju takae nɔ ku ye si bii nju á tɔɔ fufu, amma ku maà tɔɔ fufu na iyi nju í re ine gɔ,

5 domi ine fei á so asoi † nju takaei.

6 Awɔ iyi à waa kɔ ideɔ Ilaaɔ, mii iyi ì ne fei jɔ ì kpɔɔ do ine iyi wa kɔε si.

7 I maà ti ì lele ara nje. A ci ya nyaanyi Ilaaɔ. Mii iyi amanε í gbε nñui á da.

8 Bii wa gbε iyi daai nju takae í bi, nfe ku cei á bíaa. Bii í nɔ wa gbε iyi Hundi Ilaaɔ í bi, kuwεε hai tã Hundi Ilaaɔu á bíaa.

9 Na nju, ka maà gbεεji do jiida ku ce, domi bii á kù mɔngɔ aa ka ba ka da si awaati iyi í jɔ.

10 Bεεbe mɔi waati iyi à ba awɔε fei, ka cea ine fei jiidaε. Nɔ iyi í re mɔm, ka cea kpaasi woo dasi Jesu naane nja bεεbe.

Idei ankāanyi do fɔɔ

11 Hai ihε bei do awɔi amu takam nii ñ kɔ nje wa ‡. Inje taka nje aa yɔɔ mɔm bei kukɔ nja à la à to.

12 Inε nja iyi à waa bi a tilasi nje í ceɔ bango nja à waa ce bεεbe ku ba a ce mii iyi á dɔa amanε nja si, nɔ a maà kpā nja iju na irii ikui Jesu Kirisi si jji ku gaauu.

13 Amma nja taka nja, baa do iyi à ce bango fei, a kù waa jirima wooda. À bi a dasi nje bango ku cei ku ba a tɔɔ fufu si na iyi í jɔ à yɔkɔ à kāmia nje.

14 Amma amu n kù n wa n tɔɔ fufu bii kù je na ikui Lafεε nwa Jesu Kirisi si jji ku gaau. Na ikuεu mii ndii andunya fei í yεεm nii bei mii iyi kù wεε má, nɔ bεεbe mɔi ñ wa n yɔɔ baa do kuwεεi amu takam fei.

15 À ce bango, a kù ce bango kù je ide kāma. Mii iyi í ne amboε í re, nñui í je a taka ine titɔ.

* 6:2 aso nñui í je wahala nja. † 6:5 Yaasei isεεdeu ihεi í je, domi ine feii a na ku fɔ bei nju í ce ice.

‡ 6:11 hai bei do awɔi amu takam nii ñ kɔ nje wa Si dɔnne nja bii ì waa ce leeti à ya maa fɔi nɔ ine gɔ ku maa kɔɔ. Amma Pɔlu í kɔ ideɔ ankāanyi nja ihε do awɔε.

¹⁶ Laakai ku sũ do didõ ku wεεa ine ηa iyi à waa too woodau ihē hee do inei Izireli ηa, aηa iyi à je inei Ilaaõ ηa.

¹⁷ Hai nnyi ine kãma ku maà wahalam má domi na irii Jesui n̄ ba dalai juju ηa iyi à wa si aram nõu ihē.

¹⁸ Inε inεm ηa, didõi Lafēε nwa Jesu Kirisi ku wεε do inε fei. Ami.

Tia iyi Pɔlu í cea inei Efeezu ɲa

Í ce ɲa fɔɔ

¹ Amui Pɔlu amu iyi ñ je woo bei Jesu Kirisi do idɔɔbii Ilaaɔ.

ɲe inei Efeezu ɲa, ɲe woo dasi Jesu Kirisi naane ɲa, ñ wa n ce ɲe fɔɔ, ɲe iyi Ilaaɔ í cicaɔ.

² Ilaaɔ Baa nwa do Lafɛe Jesu Kirisi a mu ɲɛ didɔ do laakai ku sũ.

Didɔ iyi Ilaaɔ í ce nwa si anu akã nwa do Kirisi

³ I jò ka saabu Ilaaɔ Baai Lafɛe nwa Jesu Kirisi. Na saabui anu akã nwa do Kirisi, í wee nwa do didɔ ikã ikã iyi Hundee wa mu nwa wa hai lele.

⁴ Ilaaɔ í cica wa tã hai waati iyi kù taka andunya ka je titee si kpãai Kirisi, nɔ ka je inɛ kumá ɲa ka maà ne taale kãma bi tɛɛ.

⁵ Si kubie í lasabu wo hai ku kpe ku ce wa amaɛ ɲa si anu akã nwa do Jesu Kirisi, si bei í bi si jiida ku jɛɛ

⁶ ku ba ka saabu didɔ nla nlaɛ iyi í ce nwa si anu akã nwa do amaɛ, inɛ iyi siei kubie fei í wa.

⁷ Do saabui njei Jesui Ilaaɔ í ya wa nɔ í kpa idei dulum du wa si didɔ nlaɛ iyi í nyisi wa.

⁸ Didɔ iyi í ce nwa í caa si bei i mu nwa bisi nla nla do laakai jiida.

⁹ Nɔ í jò a mà asii iyi ɲɲu takae í dasi idɔ ku ce hai tako na jiida ku jɛɛ.

¹⁰ Lasabui Ilaaɔu iyi á ce si ojo iyi awaatie í to ɲɲui í je ku tɔtɔɔ mii iyi í taka fei, hai mii iyi í wa lele do iyi í wa ile fei, nɔ Kirisi ku je irie.

¹¹ Ntɔ ntɔ, mii fei wa cei si bei Ilaaɔ í bi. Na ɲɲu, à je woo je tubu bi tɛɛ na anu akã nwa do Kirisi, si na iyi í jò í cica wa wo si bei ɲɲu takae í dasi idɔ hai tako.

¹² Na ɲɲu, í jò ka saabu kulai Ilaaɔ, awa Zuifu ɲa iyi à tako à waa cɔ kpãai Kirisi wo.

¹³ Nɔ ɲɲe dimi mmu ɲa mɔ, ajo iyi ñ gbɔ ide ntɔu iyi í je laabaau jiida iyi wa naa ɲɲe faaba wa, waati beebei ɲɲe mɔ í dasi Kirisi naane ɲa. Nɔ Ilaaɔ í dasi nyindai ɲɲu takae si ɲe. Nyindau ɲɲui í je Hundee iyi í da ɲɲe si si bei í ce kuwãe wo.

¹⁴ Hundeeu ɲɲui í ye bei kaazigii tubu nwa iyi Ilaaɔ í wãɔ inɛɛ ɲa wo. Nɔ wa sɔ wa kam kam iyi aa ka je tubuu si waati iyi Ilaaɔ á ya inɛɛ ɲa mam mam. Na ɲɲu, ka saabu kulae.

Kutɔɔi Pɔlu

¹⁵ Na saabui ide ɲau be feii í jò hai waati iyi ñ gbɔ baau naane ku dasi ɲɲe si Lafɛe Jesu do bei ñ bi woo dasie naane ɲa fei,

¹⁶ n ci ya n gbɛɛjiò Ilaaɔ ku saabu na iri ɲɲe. Ñ wa n ye gigi ɲɲe si kutɔɔm.

¹⁷ Ñ wa n tɔɔ Ilaaɔ ilu amboe, Baai Lafɛe nwa Jesu Kirisi, ku ce ɲe ilu laakai jiida nɔ ku nyisi ɲe bei ɲɲu takae í ye ku ba i màa sãa sãa ɲa.

¹⁸ Ñ wa n tɔɔɛ má ku jò inya kumá ku lɔ si idɔ ɲɲe ku ba i mà yaasei kpãa ku cɔ si bii í kpe ɲe, do si bei tubu iyi í jilea woo dasie naane ɲa í la í to,

¹⁹ do bei gbugbã nlaɛ wa ce ice si awa iyi à dasie naane. Gbugbãu, í je akã do gbugbã nla

²⁰ iyi í ce í jò Kirisi hai si bale, nɔ í bubae si awɔ ɲɲe lele.

²¹ Bei Kirisi í wa í reò ilu irii lele fei do ilu yiiko ɲa do ilu gbugbã ɲa do lafɛɛ ɲa fei. Nɔ irie í re iri fei si waatiu ihɛ do si waati iyi wa naa.

²² Nɔ Ilaaɔ í jò í je irii mii fei, nɔ í cicaɛ ku je ilaalu nlaɛ igbee.

²³ Igbèui í je arai Kirisi. Si igbèui Kirisi takæ í wa nò í kǝ dee dee, nɲu iyi í wa bii fei si mii baa yooma fei.

2

Hai si iku à bǝ si kuwεε

¹ Tako wo ì yε ɲai bei iku ɲa na irii kurara nɲε do dulum du nɲε.

² Kucei tako nɲε í jǝ ti inei andunya ɲa, nǝ ì ya maa jirima Seetam, ilaalui ilu gbugbǎi lele ɲa. Ilaaluu nɲui í je hunde iyi wa ce ice hee nsei si idǝi inε ɲa iyi a kù waa jirima ideí Ilaaǝ.

³ Ntǝi, awa fei à tako à yei wo bei aɲa mǝ. Binε nwai wa neǝ wa, nǝ à waa ce mii iyi awa taka nwa à bi do iyi à waa lasabu. À yei wo bei inei andunya ɲa, aɲa iyi aa na a ye idǝakǝi Ilaaǝ.

⁴ Amma araarei Ilaaǝ í la na kubi nlaε iyi í bi wa.

⁵ Hai waati iyi kurara nwa í ce wa bei iku ɲa, Ilaaǝ í mu nwa kuwεε do Kirisi ajo. Na didǝei ì baǝ faaba ɲa.

⁶ Si anu akǎ nwa do Kirisi, Ilaaǝ í jǐ wa hai si bale ka je bomma lele do Jesu Kirisi ajo.

⁷ Í ce beεbei ku ba ku nyisi didǝ nla hai ne kǝε si jiida ku jεε iyi í ce nwa do saabui Jesu Kirisi hee do ajo fei.

⁸ Na didǝi Ilaaǝi ì ba faaba ɲa do saabui naane ku dasi. Kù je na himma nɲε, amuai Ilaaǝi.

⁹ Kù je ribai ice nɲε. Na nɲu, inε gǝ kaa yǝkǝ ku tǝǝ fufu.

¹⁰ Awa icei awǝi Ilaaǝi à jε. Í taka wai si anu akǎ nwa do Jesu Kirisi ka ceǝ ice jiida iyi í ce sǝǝlue hai ku kpe.

Dimi fei í je akǎ si Kirisi

¹¹ Inε dimi mmu ɲa, i ye gigi ɲa iyi inε ɲa iyi à ya ce bango ɲau à ya maa kpe nɲε hai ce bango ɲa wo.

¹² Waati beεbe ì jǐǝ Kirisi ɲa wo nǝ ì je ise mmu bi inei Izireli ɲa. I kù ne baa nɲε si akabuu iyi Ilaaǝ í wǝǝ inεε ɲa. Í wa si andunya ihǝ ì kù waa cǝǝ kpǎai nkǎma ɲa, nǝ ì kù wεεa Ilaaǝ ɲa.

¹³ Amma nsei iyi ì ne anu akǎ do Jesu Kirisi ɲa, inε iyi ì tako ì wa ijǐ ɲa, wee nsei ì ce amεε do Ilaaǝ ɲa do saabui njei Kirisi.

¹⁴ Kirisi takæi í je nwa laakai ku sǝ, nɲu iyi í ce Zuifu ɲa do dimi mmu ɲa akǎ. Nɲui í kpa mbeete iyi í ye bei idǐ iyi wa fεεfe wa wo.

¹⁵ Do ikui aræi í kpaǝ irii woodai Zuifu ɲa do iwǝε ɲa ku ba ku yǝkǝ ku ce dimi minji ɲau dimi titǝ akǎ lege lege si nɲu takæ. Si beεbei, í dasi laakai ku sǝ si anini nɲa.

¹⁶ Do saabui ikue si antai jǐi ku gaauui í kpaǝ mbeete iyi a waa muǝ nje wo, nǝ í tǝtǝ dimi minji ɲau akǎ í jǝ à dǝ do Ilaaǝ. Aɲa fei à baa à je ara akǎ ajo.

¹⁷ Beεbei kukǝi ideí Ilaaǝ í kǝ, si bei í ni Kirisi í naa ku sisi laabaauui laakai ku sǝ bi tu nɲε, inε iyi ì tako ì jǐǝ Ilaaǝ, do bi Zuifu ɲa, aɲa iyi à ceǝε amεε.

¹⁸ Nǝ ntǝi, do saabui Kirisi awa fei, Zuifu ɲa do dimi mmu ɲa, aa ka yǝkǝ ka bǝ wajui Ilaaǝ Baaba do sobii Hunde akǎu.

¹⁹ Si beεbe, ì kù je dimi mmu ɲa ma, walakǝ ise mmu, amma nsei ì je inei ilu akǎ ɲa do woo dasi Jesu naane ɲa fei, nǝ ì je inei kpaǝi Ilaaǝ ɲa.

²⁰ Inε mǝ ì yei bei idǐ iyi à ma si antai icui ile iyi woo be ɲau do walii ɲau à jǐle. Jesu Kirisi takæi í je kuta sintei icui ileu.

²¹ Nɲui à jǝ ileu ku la nǝ ku ne gbugbǎ nǝ ku je bi ku tǝǝ Lafεε iyi í má jiida.

²² Na anu akā nɛɛ do Kirisi, inɛ mɔ̀ ò yei bei ileu, nɔ̀ inɛ̀ò ɛ̀a ò jɛ̀ò bi ku wai Hundeɛ̀ ɪ̀laaɔ̀ ɛ̀a.

3

Icɛ̀i Pɔ̀lu na dimi mmu ɛ̀a

¹ Na saabui iyi ihɛ̀i amu Pɔ̀lu n̄ wa n ce kutɔ̀, amu iyi n̄ wa piisɔ̀ si na iyi í jò n̄ wa n ce icɛ̀i Kirisi na irii inɛ̀ dimi mmu ɛ̀a.

² N̄ mà kam kam iyi ò gbɔ̀ tã ɛ̀a bei ɪ̀laaɔ̀ í ceem didɔ̀ ku ba n naa n sisi nɛ̀ɛ̀ yaasei didu,

³ do si bei nɛ̀u takæ í jò n̄ mà asiiɛ̀. Wee n̄ kɔ̀ ideu keeke tã.

⁴ Bii ò cio ideu ɛ̀a, aa yɔ̀ ɛ̀a iyi n̄ mà asiii ideɛ̀ Kirisi do ntɔ̀.

⁵ A kù s̄ inɛ̀i tako ɛ̀a asiii ideu, amma nɛ̀i ɪ̀laaɔ̀ í jò Hundeɛ̀ í nyisi woo bæɛ̀ do walii kumáɛ̀ ɛ̀a.

⁶ Asiiu wee. Do saabui laabaau jiidai dimi mmu ɛ̀a do Zuifu ɛ̀au à jɛ̀ò woo je tubu aɔ̀. Anɔ̀ò ɛ̀a à baa à je ara akā, nɔ̀ anɔ̀a mɔ̀ à nɛ̀ baa nɛ̀a si ide iyi ɪ̀laaɔ̀ í wã nɛ̀u ku ce si Jesu Kirisiu.

⁷ Do saabui didɔ̀ iyi ɪ̀laaɔ̀ í ceem si gbugbãɛ̀ n̄i í jò n̄ je woo ce icɛ̀i laabaau jiidau.

⁸ Amu iyi n̄ je keekei woo dasi Jesu naanɛ̀ ɛ̀a fei, amui ɪ̀laaɔ̀ í cea didɔ̀ n sisi dimi mmu ɛ̀a laabaau jiidai nɔ̀ n s̄ ɛ̀a bei didɔ̀i Kirisi í la í to nɔ̀ í re kumà nwa.

⁹ Nɔ̀ n sisi inɛ̀ fei bei yaasei asiii ɪ̀laaɔ̀ á ce ku ceò. ɪ̀laaɔ̀, nɛ̀u iyi í taka mii fei í singa asiiu ihɛ̀ hai ku kɛ̀,

¹⁰ ku ba inɛ̀ ngboi lele ɛ̀a do ilu yiikoi lele ɛ̀a a mà yaasei bisie do saabui igbei inɛ̀i Jesu ɛ̀a si waatiu ihɛ̀.

¹¹ Bɛ̀ɛ̀ɛ̀i í ce í jilɛ̀ò ide iyi wa ce, í bei í takàò andunya, nɔ̀ í kpa irie si Jesu Kirisi Lafɛ̀ɛ̀ nwa.

¹² Naanɛ̀ iyi à dasiɛ̀u í jò à nɛ̀ anu akā do nɛ̀u. Na n̄i í jò à nɛ̀ ara nwa ka bɔ̀ wajui ɪ̀laaɔ̀ do laakai akā.

¹³ Na nɛ̀u, n̄ wa n tɔ̀ ɛ̀ɛ̀i maà m̄ngɔ̀ temua ɛ̀a na ijuukpã iyi n̄ wa n ye na iri nɛ̀ɛ̀, domi ijuukpãu, nɛ̀ui á jò í nɛ̀ bæɛ̀ɛ̀ɛ̀ ɛ̀a ntɔ̀ ntɔ̀.

Kubii Kirisi

¹⁴ Nɔ̀ na saabui ideui n̄ wa n gule si wajui ɪ̀laaɔ̀ Baaba.

¹⁵ Nɛ̀ui í je Baai nyaanze baa yooma fei iyi í wa lele do iyi í wa ilɛ̀ fei.

¹⁶ N̄ wa n tɔ̀ɛ̀ ku jò Hundeɛ̀ ku mu nɛ̀ɛ̀ gbugbã jiidai jiidai si idɔ̀ nɛ̀ɛ̀ si bei ambœɛ̀ í la í to,

¹⁷ nɔ̀ Kirisi ku ce bi ku wæ si idɔ̀ nɛ̀ɛ̀ na naanɛ̀ ku dasi nɛ̀ɛ̀. Nɔ̀ n̄ wa n tɔ̀ má ku jò í nɛ̀ gbugbã í maà leekl̄ dim dim si kubi ɛ̀a,

¹⁸ ku ba inɛ̀ do woo dasi Jesu naanɛ̀ ɛ̀a iyi à gbe fei í yɔ̀kɔ̀ í mà zaka bei kubii Kirisi í c̄i í to do kusɔ̀ɛ̀ do kujlisæ do kugbokæ.

¹⁹ Baa do iyi kubiu í re kumàì amanɛ̀ fei, n̄ bi í mà yaaseɛ̀ ɛ̀a ku ba ò k̄ mam mam bei ɪ̀laaɔ̀ í k̄.

²⁰ ɪ̀laaɔ̀ í nɛ̀ yiiko ku ce mii iyi à waa tɔ̀ fei do iyi à waa lasabu fei, nɔ̀ á yɔ̀kɔ̀ ku ce baa mii iyi í re bæɛ̀ɛ̀ɛ̀ m̄m hee ku caa.

²¹ Í s̄la inɛ̀i igbɛ̀ɛ̀ ɛ̀a a jò inɛ̀ ɛ̀a a mà bæɛ̀ɛ̀ɛ̀ waati kãma fei hee do aɔ̀ fei do saabui Jesu Kirisi. Ami.

4

Anu akā iyi à nɛ̀, awa iyi à je arai Kirisi

¹ Na n̄ju, amu iyi ñ wa piis̄o si na iyi í j̄ò ñ wa n ce icei Laf̄e, ñ wa n t̄o ñe i maa ñe dee dee si bei í j̄ò ine ña iyi Ilaaḍ í kpe à ya ñe.

² I ya maa ñe do ara ku kaye ña, do daa did̄o do temua, n̄o i ya maa mu ñe ña do kubi.

³ I ce kookaai i ya mu anu ak̄a iyi Hundei Ilaaḍ wa mu ñe na saabui laakai ku s̄u iyi í t̄o t̄o ñe.

⁴ Ara ak̄ai í wee, Hunde ak̄a moi í wee, n̄o kp̄aa ku c̄o ak̄a moi í wee si bii Ilaaḍ í kpe ñe.

⁵ Laf̄e ak̄ai í wee, naane ku dasi ak̄a moi í wee, n̄o inyi ku dasi ak̄ai í wee.

⁶ Ilaaḍ ak̄ai í wee iyi í je baai ine fei. N̄jui í je laalui mii fei, n̄jui í wa bi ine fei, n̄o í wa si ine fei.

⁷ Amma do ñju fei awa fei à ba amua nwa si bei Kirisi í mu nwa.

⁸ Na n̄ju, kuk̄oi idei Ilaaḍ wa f̄o í ni,

Waati iyi í ḡu lele

Í je mb̄ee ña iḡu í mu ña aru,

N̄o í cea ine ña amua ña.

⁹ To, bii à ni í ḡu lele, iyi be wa nyisi iyi í tako í kita í b̄o hee lelei ilei.

¹⁰ Ine iyi í kita í b̄o hee lelei ileu n̄o í nyi í ḡu leleu má ine ak̄ai, ku ba ku j̄ò mii fei ku k̄o dee dee.

¹¹ Amua ña iyi í cea ine ña wee, í cica ine ḡo ña à je woo be ña, ine ḡo ña m̄o wali ña, ine ḡo ña m̄o woo sisi laabaau jiida ña, ine ḡo ña m̄o woo degbe inei igbei Jesu ña, ine ḡo ña m̄o woo k̄o ine ña si cio.

¹² Bēbeí í ce ku ba ku ceḍ s̄olui woo dasi Jesu naane ña si icee, ku ba ku k̄oosi gbugb̄ai arai Kirisi.

¹³ N̄o bēbe moi awa fei aa ka ce anu ak̄a si naane ku dasiu n̄o ka mà Amai Ilaaḍ, n̄o ka je ine ngbo ka t̄oo alái Kirisi.

¹⁴ Do yaase bēbeí a kaa ka je bei amu ña má, hee cio ik̄a ik̄a ku maa tale wa ih̄e walak̄o ih̄o bei fufu í ya maa tale ak̄oi inyi bii fei. N̄o ine ña a kaa ði iju nwa má hee má je a wa inyii it̄f nwa do bisi laal̄o ña.

¹⁵ Amma bii à waa sisi nt̄ou do kubi aa ka la si mii fei ka t̄oo alái Kirisi iyi í je iriu.

¹⁶ Siei awa fei à waa k̄a bei ik̄oi ara, n̄o arau fei í másie do ik̄o ik̄o. Nsei, bii ik̄o fei wa ce ice si bei í j̄o, arau fei á lai ku maa k̄oosi na saabui kubi.

Kuwee tit̄o si Kirisi

¹⁷ Ide iyi ñ wa n s̄o ñe do irii Laf̄e wee. I maà j̄ò í ya maa ñe má bei hai dasi Jesu naane ña, ine ña iyi à waa too lasabu nfe nfe ña.

¹⁸ A k̄u ñe laakai jiida. À le ido ña n̄o a k̄u mà nk̄ama. N̄jui í j̄ò a k̄u ñe ikp̄e si kuwee iyi Ilaaḍ wa mu nwa.

¹⁹ A k̄u ñe anȳo ḡo má, à na ara ña mam mam si dulum a ceḍ daa laal̄o dimi ik̄a ik̄a fei do bine.

²⁰ Amma ñe, k̄u je bēbeí ñ màḍ Kirisi ña.

²¹ Ñ n̄o ñ mà kam kam iyi ñ gb̄o idee ña, n̄o à k̄o ñe si nt̄o iyi í wa si Jesu.

²² Na n̄ju, í j̄ò daa nwo ñe ña iyi wa n̄eḍ kuwee ñe wo, domi binei daa nwo ñe ñaui wa ði iju ñe n̄o wa b̄oḍ ñe nfe ku ce.

²³ I j̄ò í ñe ido tit̄o do lasabu tit̄o mam mam ña,

²⁴ n̄o í j̄ò í ñe daa tit̄o ña iyi í j̄o ti Ilaaḍ. Daa tit̄o, aa ȳoḍ si dee dee ku je ñe do kuwee hai ñe dulum. Iyi be hai bi nt̄oi wa naa.

²⁵ Na n̄ju, i maà ya s̄o ibo má ña. I j̄ò ine fei ku s̄o kpaasie nt̄o, domi à je ik̄o ik̄a ik̄ai ara ak̄a.

²⁶ Baa bii idɔ nɲɛ í kɔ́, i maà ya ce dulum ɲa. I maà ya jò idɔ̀kɔ̀u ku wɛɛ nɲɛ hee inunu koo lɔ̀.

²⁷ I maà jò Seetam ku ba bi ku dasi ise si ɲɛ.

²⁸ Inɛ iyi í ya ce ile wo, ku maà ce ile má, amma ku ya ce ice do awɔɛ. Bɛɛbei á ba mii jiida ɲa iyi á sobiò ilu are ɲa.

²⁹ Nɔ́ i maà ya jò ide laalo káma ku fita hai si geɛ nɲɛ. Amma i ya fɔ ide jiida iyi á mua ine ɲa gbugbá si naane ku dasi nɔ́ ku sobi ɲa si bukaata ɲa nɔ́ ine ɲa iyi á waa gbɔ̀ ku je ɲa aranfáani jiida.

³⁰ I maà fɔ inɔ́i Hundei Ilaaɔ́ ɲa, domi Hundeu bei í je seɛdai Ilaaɔ́ si ɲɛ hee koo tòd ajɔ́ iyi Ilaaɔ́ á yá inɛɛ ɲa mam mam.

³¹ I nɲɔ́ daa kuro nɲɛ fei do idɔ̀kɔ́ yaamɔ́ do idɔ̀kɔ́. Nɔ́ i maà ya gbagba si nɲɛ walakɔ́ i maà sɔ́ irii nɲɛ ɲa. I jò inɔ́ sámi baa yooma fei.

³² I cea nɲɛ didɔ́ ɲa, nɔ́ i ya nɛ araarei nɲɛ ɲa, nɔ́ i ya kpaa nɲɛ ideí kurara ɲa bei Ilaaɔ́ i kpa ideí kurarai ɲɛ mɔ́ na irii Kirisi.

5

Kuɛɛ si inya kumá

¹ Na nɲu, si na iyi í jò í je amu ɲa iyi Ilaaɔ́ í bi ɲa, i ce bei nɲu takae.

² I jò kookoosui kuɛɛ nɲɛ kú nyisi kubi bei Kirisi í bi wa, nɔ́ í na kuɛɛɛ na iri nwa. Kuɛɛɛ iyi í nau nɲui í je kuɛɛ jiida iyi inunue í dɔ́a Ilaaɔ́ si.

³ Inɛ ti Ilaaɔ́ í je ɲa. Na nɲu, i maà ya ce baa ngɔ̀ɔ́ iyi á jò ine ɲa a sɔ́ iri nɲɛ a ni í tɔ̀tɔ̀ sɛɛ hai nɛ yaase ɲa walakɔ́ a ni í ce daa laalo ɲa walakɔ́ bine.

⁴ Nɔ́ i maà ya jò ideí anyɔ́ walakɔ́ ide hai nɛ yaase walakɔ́ ide nfe nfe ku fita hai si geɛ nɲɛ, domi ide dimi bɛɛɛ kù jɔ̀d ɲɛ, amma i jò ide nɲɛ ku ya je Ilaaɔ́ ku saabu.

⁵ I jò í mà ɲa kam kam iyi woo tɔ̀tɔ̀ sɛɛ hai nɛ yaase do ilu daa sámi ɲa, káma ɲa kù nɛ ikpɛ́ si bommai Ilaaɔ́ do ti Kirisi. Bɛɛɛ moi hee do ilu bine ɲa fei, káma ɲa kù nɛ ikpɛ́ si bommai Ilaaɔ́ do ti Kirisi domi bine í yei bei iwɛ́ ku tɔ̀.

⁶ I maà ya jò ine gɔ́ ku dɛ́ iju nɲɛ do ide nfe, domi na nɲu bei í jò idɔ̀kɔ́i Ilaaɔ́ wa naa si irii ine ɲa iyi a kù waa jirimae.

⁷ Na nɲu, i maà ya jò ide gɔ́ ku tɔ̀tɔ̀ ɲɛ do amane dimi bɛɛɛ ɲa.

⁸ Inɛ taka nɲɛ, si ilu kukui í wa ɲa wo, amma nsei, ì wa si inya kumá ɲa na anu aká nɲɛ do Lafɛɛ. Na nɲu, i jò isɛɛne nɲɛ ku jɔ́ ine ɲa iyi á waa nɛ si inya kumá,

⁹ domi bii á waa nɛ si inya kumá kuce iyi aa ka ce nɲui í je daa didɔ́ baa yooma fei do dee dee ku je do ntɔ́ ku fɔ́.

¹⁰ I ce kookaai i mà mii iyi á dɔ́a Lafɛɛ si.

¹¹ I maà dasi ara nɲɛ si kookoosu laalo iyi amane ɲa á waa ce si ilu kuku. Amma kookoosu dimi bɛɛɛ i ya fɔ̀ ɲa.

¹² Anyɔ́ nla nla mɔ́m nii bii á fɔ́ mii iyi ine ɲau á waa ce si asii.

¹³ Amma kookoosuu be bii á fɔ̀ á fita si inya kumá.

¹⁴ Nɔ́ mii iyi í fita gbugbá fei í ya máí. Na ɲɔ́i í ce kukɔ́i kukɔ́i ideí Ilaaɔ́ í fɔ́ í ni,

Awɔ́ iyi ì waa sɪ njoo, jɪ.

Dede hai si inɔ́i iku ɲa,

Nɔ́ Kirisi ku máɛ inya.

¹⁵ Na nɲu, i ce laakaii isɛɛne nɲɛ. I maà jò í maa nɛ bei ine ɲa iyi a ci ya lasabu, amma i maa nɛ do laakai ɲa.

¹⁶ Waati iyi ì nɛ ɲa, i ceò ice, domi waatii ihɛ bei waati laaloí.

17 Na nɛɛɛ, i maà yɛ bei inɛ ɛa iyi a ci ya lasabu, amma i hanya ɛa ku ba i mà mii iyi Aɔ Lafɛɛ i bi i ce ɛa.

18 I maà ya jò atɛ ku kpa ɛɛ, domi si bei daa beretɛke fei í wa. Amma i jò i kɔɔ Hundi Ilaaɔ ɛa.

19 I jò saabu do iri ku kɔ ku ya wa si faaji nɛɛ, i ya kɔ iri do irii Ilaaɔ, i cɛu do ida nɛɛ fei.

20 I ya maa saabu Ilaaɔ Baaba waati kãma fei ɛa si mii fei do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

Abo do mɔkɔ

21 Inɛ iyi i mà bɛɛɛ Kirisi, i ya sɛa nɛɛ iri ile ɛa.

22 Inɛ inaabo ɛa i sɛa mɔkɔ nɛɛ ɛa iri ile bei aa cea Lafɛɛ ɛa,

23 domi mɔkɔi í je inɛ ngboi aboɛ, bei Kirisi mɔi í je inɛ ngboi igbɛɛ. Igbɛui í je arai Kirisi, nɔ Kirisi mɔi í je woo faabaɛ.

24 Nɔ si bei igbɛu í ya sɛa Kirisi iri ile, bɛɛɛ mɔi inaabo ɛa à nɛ a sɛa mɔko nɛa ɛa iri ile si mii fei.

25 Nɔ inɛ mɔkɔ ɛa i bi abo nɛɛ ɛa bei Kirisi í bi inɛ igbɛɛ ɛa, nɔ í na kuwɛɛɛ na iri nɛa.

26 Í nya ɛa ikã nɔ í wɛ ɛa í jò à má na saabui ideɛ.

27 Í bi igbɛu ku naa si wajue do kusɛa fei, ku maà ti ku nɛ riisi gɔ, nɔ batai arae ku maà yuguu, nɔ ku maà nɛ mii mmu dimi bɛɛɛ gɔ ɛa má, amma í bi ku je dee deei, ku maà nɛ taale kãma.

28 Bɛɛɛɛ í jɔ mɔkɔ ɛa á bi abo nɛa ɛa bei à bi ara nɛa. Inɛ iyi í bi aboɛ í bi araei.

29 Inɛ gɔ kù nɔ kù wɛɛ iyi í cé arae, amma í ya maa wɔoi nɔ ku maa gbɔa bei Kirisi wa ce na igbɛɛ.

30 Igbɛɛu nɛui í je arae nɔ awa fei à yɛi bei ikɔ ikɔi araeu.

31 Kukɔi ideɛ Ilaaɔ wa fɔ í ni, na nɛɛ, mɔkɔ á jò iyeɔ baai, nɔ ku wɛɛ do aboɛ ku ba ɛa minji fei a baa a je ara akã.

32 Asiiu ihɛ ide nla nlaɛ, amma ideɛ Kirisi do igbɛɛi nɛ wa n fãa.

33 Na nɛɛ, mɔkɔ fei ku bi aboɛ bei í bi arae, nɔ abo fei ku jirima mɔkɔɛ.

6

Amu ɛa do baa nɛa ɛa

1 Inɛ amu ɛa, i jirima inɛ ɛa iyi à waa mu nɛɛ si bei Ilaaɔ í bi, domi bɛɛɛɛ í sɛa.

2 Wooda sinte iyi Ilaaɔ í ceɔ kuwã wee. I jirima iyeɔ baa nɛɛ ɛa

3 ku ba i nɛ inɔ didɔ ɛa nɔ hunde nɛɛ ku sɔ si andunyau.

4 Inɛ baa ɛa, i maà ya kɔ idɔi ama nɛɛ ɛa, amma i bi ɛa, i dasi ɛa iju ɛa i kɔ ɛa si ideɛ Aɔ Lafɛɛ ɛa.

Aru do lafɛɛɛ

5 Inɛ aru ɛa, i jirima lafɛɛ nɛɛ ɛa si andunyau ihɛ do bɛɛɛ do kuyaya, ku maà je do muafiti, nɔ kù yɛ bei Kirisii i waa cea ɛa.

6 Ku maà je bii à leekɛ à waa cɔ nɛɛ nɛɛ akã. Bii í je waati iyi à waa cɔ nɛɛ nɛɛ akã, í yɛ bei amane ɛa i waa cea ɛa ku ba ku dɔ nɛa si. Amma i jò i ce idɔɔbii Ilaaɔ do idɔ nɛɛ fei bei arui Kirisi ɛa.

7 Ice iyi à dasi nɛɛ, i jò i coo do himma ɛa, nɔ kù yɛ bei Ilaaɔi i waa cea ɛa, ku maà ti ku je amane nɛɛ akã.

8 Í mà sãa sãa ɛa iyi Ilaaɔ á sãa inɛ fei ribai ice jjiida iyi í ce, baa bii aru, walako inɛ iyi í nɛ araei.

⁹ Inje lafɛɛ ɲa mɔ, i cea aru nɲɛ ɲa beɛbe, i maà ya ta nɲa gbugbã. I mà ɲa iyi ɲeð ɲa fei Lafɛɛ akãi ì nɛ lele bii inɛ gɔ kù re inɛ gɔ.

Jɲɛi igũi woo dasi Jesu naane

¹⁰ Ide iyi í gbe ñ wa n bi n sɔ ɲɛ wee. Si anu akã nɲɛ do Lafɛɛ i jò gbugbã nlaɛ ku mua ɲɛ mɔ gbugbã ɲa.

¹¹ I ði jɲɛi igũ ɲa iyi Ilaaɔ wa mu nɲɛ fei, ku ba i yɔkɔ i leekɪ dim dim i kɔsiò kookoosu ikã ikã Seetam ɲa,

¹² domi kù je do amanɛ ɲai à waa ja. À waa jai do ilu iri laalɔi lele ɲa do ilu yiiiko ɲa, do ilaalui andunyai ilu kuku ɲau ihɛ, do inɛi inɔko woo ce icei Seetam ɲa.

¹³ Na nɲu, i so jɲɛi igũi Ilaaɔ fei i ði ɲa. Si beɛbe, bii ajoyi wahala í na í naa, aa yɔkɔ i kɔð ara nɲɛ si wajui Seetam mbɛɛ nɲɛu. Nɔ bii i ce igũ i tã ɲa, i leekɪ dim dim hee kɔɔ.

¹⁴ Na nɲu, i dede i leekɪ dim dim ɲa. I jò ntɔ ku wɛɛ nɲɛ bei santiiki iyi sooge í ya ðiò gbankilie, nɔ i jò dee dee ku je ku wɛɛ nɲɛ má bei ibɔi isɔ.

¹⁵ I jò himmai laabaau jiida ku sisi ku wɛɛ nɲɛ bei baata nɲɛ. Laabaau jiidaui á naaɔ laakai ku sũ wa.

¹⁶ Nɔ iyi í re mɔm, i jò naane ku dasi ku wɛɛ nɲɛ jiida jiida bei teli iyi á ganji afa ku nɛ ina iyi Seetam mbɛɛ á ta wau ku to wa si ɲɛ.

¹⁷ Ì gba faabau bei fulai isɔ, nɔ idei Ilaaɔ mɔ i gbaa ɲa bei taakubai Hunderi Ilaaɔ.

¹⁸ Waati kãma fei i ya ce kutɔɔ ɲa nɔ i ya maa tɔɔ sobii Ilaaɔ ɲa. I dede i leekɪ do temua ɲa si idei kutɔɔ do gbugbã Hunderi Ilaaɔ, nɔ i ya ce kutɔɔ na irii woo dasi naane fei ɲa.

¹⁹ Nɔ i cea amu mɔ kutɔɔ ɲa ku ba bii ñ cɪ geɛ, n ya n ba ide iyi an fɔ nɔ n nɛ wɔkɔ n sisiò idei laabaau jiida iyi wa singau wo.

²⁰ Na irii ideui ñ je woo bei Ilaaɔ baa do iyi ñ wa piisɔɔ si nsei. Na nɲu, i ce kutɔɔ ku ba n yɔkɔ ñ sisi ideu do wɔkɔ bei á sɪa.

Fɔɔi sukudɔ

²¹ Tisiki baakɔɔ nwa, woo ce ice ilu naane si kpãai icei Lafɛɛ, á sisi nɲɛ laabaau fei ku ba i mà bei ñ wɛɛð ɲa do mii iyi ñ wa n ce.

²² Na ɲoi í ce ñ bɔɔ wa si ɲɛ ku naa ku sɔ ɲɛ bei à wɛɛð ku ba ku tũ idɔ nɲɛ.

²³ Nɔ Ilaaɔ Baaba do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mua kpaasi woo dasi Jesu naane ɲa fei laakai ku sũ do kubi do naane jiida.

²⁴ Nɔ didɔi Ilaaɔ ku wɛɛ do inɛ ɲa iyi à bi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi fei nɔ kubi ɲa ci ya kpaasi.

Tia iyi Pɔlu í cea inɛi Filipi ɲa

Í ce ɲa fɔɔ

¹ Amui Pɔlu do Timɔtee, awa woo ce icɛi Jesu Kirisi ɲa. À ce inɛ ɲa iyi Jesu Kirisi í cica à je tɛɛ si ilui Filipi fei fɔɔ, hee do inɛ ɲa iyi à je inɛ ngboi igbɛu do woo ce icɛi igbɛu fei.

² Ilaaɔ Baa nwa do Jesu Kirisi Lafɛɛ nwa a mu nɲɛ ididɔ do laakai ku sù.

Pɔlu í cea inɛi Filipi ɲa kutɔɔ

³ Ñ ya n maa n saabu Ilaaɔ waati kâma iyi n ye gigi nɲɛ fei.

⁴ Si kutɔɔm ɲa fei iyi n ya n maa n ce na irii inɛ fei, n ya n cooi do inɔ didɔ,

⁵ si na iyi í jò ì sobim ɲa n sisiò laabaau jiidau hai ajo sinteru hee ku baa nsei.

⁶ Ñ wa n mà kam kam, Ilaaɔ iyi í sinti ice jiidau ihɛ si ɲɛ á maa cooi hee koo kpaɔ irie si ajɔi kunyii Jesu Kirisi wa.

⁷ Nɔ í sɪa n ce lasabu nɲɛ bɛɛbɛ, domi n nɛ kubi nɲɛ si idɔm. Ntɔ ntɔ, ì ya bam ice ku ce ɲa ile piisɔ ihɛ do waati iyi n nɛ aram wo n ya n maa n sisi laabaau jiidau ku ba ku nɛ gbugbã ku maa koo nɔ n ya n maa n jabu na irie.

⁸ Ilaaɔi í je sɛɛdam iyi n bi inɛ fei bei kubii Jesu Kirisi í yɛ.

⁹ Mii iyi n wa n bee si kutɔɔm nɲui í je kubi nɲɛ ku kɔɔsi ku maa koo nɔ kubi nɲɛu ku jò kumà nɲɛ do bisi nɲɛ ku kɔɔsi,

¹⁰ ku ba í yɔkɔ í wɔa mii ɲa iyi à je jiidà à re ɲa. Bɛɛbɛ mɔi aa je inɛ kumá ɲa, nɔ si ajɔi Kirisiu í kaa nɛ taale kâma ɲa,

¹¹ nɔ ice jiidà nɲɛ ɲa iyi ì waa ce ɲa na saabui Jesu Kirisiu ku kɔ, nɔ ku jò inɛ ɲa a yɛ amboei Ilaaɔ nɔ a maa saabue.

Kirisi nɲui í je kuwɛɛ

¹² Kpaasim ɲa, n bi í mà ɲa iyi mii iyi í bam nɔu ihɛi í je waju ku bɔi laabaau jiidau.

¹³ Ntɔ ntɔ, ciikui amanlu ɲau do inɛ ɲa iyi à gbe fei à mà iyi na irii Kirisii n wa piisɔɔu ihɛ.

¹⁴ Ile piisɔɔ ku wam í mua kpaasi woo dasi Lafɛɛ Jesu naane nkpa gbugbã í kɔɔsi à waa sisiò ideɪ Ilaaɔ do idɔ ku buba do wɔɔkɔ.

¹⁵ Ntɔi, inɛ gɔ ɲa à waa sisi ideɪ Kirisi do igu do nɲɛ ku wã, amma inɛ gɔ ɲa à waa cooi do yaase jiidà.

¹⁶ Inɛ nɲu ɲau à waa cooi do kubi domi à mà iyi icem nii n jabu na irii laabaau jiidau.

¹⁷ Inɛ ihɔ ɲa mɔ à waa waazo ideɪ Kirisi, kù je do inɔ akã, amma do nɲɛ ku wã. À tamaa bei aa kɔɔm si ijuukpãui si ile piisɔɔu ihɛ.

¹⁸ Bii í yɔkɔ lasabu ɲa kù je laalɔ walakɔ kù je jiidà, kâmaɛ kù jɛɛm taale. Baa bii beirei nɲu de a sisi ideɪ Kirisi. Inɔm í dɔ á nɔ ku dɔ ku maa kooi,

¹⁹ domi n mà iri kukpai iyi ihɛ nɲui í je faabam na saabui kutɔɔ nɲɛ, do sobii Hundeɪ Jesu Kirisi.

²⁰ Mii iyi n dasi idɔ nɔ n wa n cɔ kpãɛ kam kam nɲui í je n maà n ce nkâma iyi á jò anyɔ ku mum. Mii iyi n bi nɲui í je n nɛ wɔɔkɔ bei ì nɛ hai tako n maa n nyisiò kulai Kirisi bii n wɛɛ si hunde walakɔ baa bii í je n ku mɔi.

²¹ Ntɔ ntɔ, bi ti amu bii n wɛɛ, na irii Kirisii n wɛɛ, bii n nɔ n ku mɔi, an ba riba.

²² Amma bii í jε ñ wεε si hunde an yókò n ce ice jiiida iyi í nε aranfāani, to, n kù mà iyi an cica.

²³ Lasabum wa fam ni do cingaa minji minji fei. Ñ bi n nε n koo n wa bi Kirisi, domi iyi bei í sía í re.

²⁴ Amma na aranfāani nñei í sía í re n maa n wa si andunya má.

²⁵ Na nñu, ñ mà iyi kù nε sika kāma an buba n wεε do ñε fei na waju ku bō nñe do inò didō nñe si naane ku dasi nñe.

²⁶ Si bεεbε aa ba kpāa í saabu Jesu Kirisi ña do inò didō na irim si waati iyi an na n wa anini nñe má.

²⁷ Nñu de í ya jò isεene nñe ña ku ye bei laabaau jiidai Kirisi í fō. Bii ñ waa ce bεεbε ña, bii ñ naa bi tu ñe, walakò baa bii n kù naa, n maa n gbō iyi ñ waa leekí si ñim ñim ña, í ya maa gbōsi nñe nō í maa jabu do inò akā ña na laabaau jiidau iyi í je icui naane ku dasi nñe.

²⁸ I maà jò mbeε nñe ña a da zigi nñe si nkāma. Nñui á nyisi ña iyi añai à waa bō nfe ku ce, nō ku nyisi ñε mō iyi ñ wa si kpāai faaba ña. Iyi bε fei wa naai hai bi Ilaaō,

²⁹ domi Ilaaō í ce nñe didō ñ dasiò Kirisi naane ña, amma kù je baa iyi bε nñu akā, í ce nñe didō má ñ ya maa yeō ijuukpā ña na irie.

³⁰ Iñε mō ñ bam ku jabu ña si kujabu iyi ñ ye ñ ce ña wo nō ñ waa gbō ña iyi hee nsei ñ wa n mōsi.

2

Kukayei Kirisi do aláe

¹ Ì mà sāa sāa ña, naane iyi ñ dasi Kirisi ña wa mu nñe gbugbā. Kubiε wa dasi ñε himma. Hundei Ilaaō í jò ñ nε anu akā ña. Araarei Kirisi do jiiida ku jεε í wa si anini nñe.

² Na nñu, ñ wa n tōo ñe, í jò í ya nε anu akā ña, do kubi akā, do idō akā, do lasabu akā. Iyi bei á jò inò didōm ku kō.

³ I maà ya ce ngōgō do ñε ku wā ña walakò do fufu ku tōo, amma í kaye ara nñe í ya dooa ine ña bei mii iyi à re ñe.

⁴ Nō kāma nñe gō ku maà ya ce lasabui iri nñu akā, amma ku ya ce lasabui ine mmu mō ña má.

⁵ Í jò lasabu nñe si gāmei ñε ku ye bei Jesu Kirisi mō í ce.

⁶ Baa do iyi í to Ilaaō, kù cō arae bei mii iyi í je saai Ilaaō do tilasi.

⁷ Amma andi mii iyi í nε fei í jòo nō í baa í je amane, í naa í je mōm nii bei aru. Iyi í sinda amane í tã,

⁸ Í kaye arae ma nō í jirima Ilaaō hee í na arae í to siò iku si antai jii ku gaau mōm.

⁹ Na saabu nñui Ilaaō í soo lele ntō ntō nō ñ naa iri iyi í nε bεεre í re iri fei,

¹⁰ Ku ba ine fei ku gule ku nyisiò bεεrei Jesu, hai ine ña iyi à wa lele do ine ña iyi à wa ile hee do lelei ile fei.

¹¹ Nō gēlei ine fei ku jesi iyi Jesu Kirisii í je Lafēε. Nñu bei á na Ilaaō Baaba ambœe.

I má inya ña bei fitila si andunya

¹² Iñε baakōom ña, ñ ya jirimam ña si waati iyi ñ wa inò nñe wo. Nsei iyi ñ jìò ñε í sía í ya maa jirimam ku re ña. Í kookaai í ce ice do njo do kuyaya ku ba ice jiiida nñe ku jò a mà iyi ñ ba faaba ña,

¹³ domi Ilaaōi wa ce ice si ñε ku ba ku mu nñe idōobi do gbugbā iyi aa yókò ñ cooò ña bei nñu takae í bi.

¹⁴ Mii iyi ñ waa ce fei í coo ña kugbagba ku maà wasi walakò kakō,

¹⁵ ku ba i má dee dee ña nɔ i maà ne taale gɔ, inɛ iyi i jɛ amai Ilaaɔ ña. Kù sɩa i ne kurara gɔ si wajui inɛ laalɔi andunya ña iyi a kù waa too kpãa. Í sɩa i maa má inya ña si anini nɓa bei fitila ña,

¹⁶ nɔ i ya maa sɔ ña ideɪ kuwee ña. Bii i waa ce beɛbe ña an tɔɔ fufu na iri nɓe si aɔ iyi Kirisi á nyi wa, si na iyi í jò icem do kookaaim kù jɛ ngbe.

¹⁷ Naane ku dasi nɓe í yei bei kuwee iyi i waa cea Ilaaɔ ña. Nɔ baa bii í jɛ à kram nii, nɔ ñ nìkã nɓem bei kuwee iyi à nìkã si antai kuwee nɓeu, do nɓu fei inɔm á dɔ, nɔ awae ña ka kpɛ inɔ didɔ.

¹⁸ Beɛbe moi í sɩa inɛ mo i weɛð inɔ didɔ nɔ inɔ didɔ nɓeu i kpɔɔ ña do amu.

Timotee do Epafoditi

¹⁹ Bii Lafɛe Jesu í jɛ, si aɔ gbeejiu ihɛ an be Timotee wa bi tu nɓe ku ba amu mo n gbɔ laabaau nɓe nɔ ku muum gbugbã.

²⁰ Inɛ kãma kù wa bi tom ihɛ má iyi awað à ne lasabu akã bii kù jɛ nɓu akã, nɔ nɓu akãɪ lasabue í wa si nɓe ntɔ ntɔ.

²¹ Inɛ ña iyi à gbe fei, lasabui ideɪ aɓa taka nɓai à waa ce, lasabu nɓa kù wa si ideɪ Jesu Kirisi.

²² Inɛ taka nɓe í mà ña iyi Timotee í nyisi arae ilu naane nɔ í na arae si iceɪ laabaau jiidau ku ce do amu bei ama do baaɛ.

²³ Nɓi í jò ñ wa n bi n bɔɔ wa bi tu nɓe si waati iyi an mà bii ñ wa.

²⁴ Ñ ne naane iyi Lafɛe á jò amu takam n naa bi tu nɓe be si aɔ gbeejiu ihɛ.

²⁵ Amma nsei, ñ ye í sɩa n jò kpaasim Epafoditi ku nyi wa bi tu nɓe, nɓu iyi i tako i be sim wa ña do sobi iyi ñ biu. Nɓui i jɛ kpaasi woo ce icem nɔ wa bam ku jabu.

²⁶ Ñ wa n sindae wai si na iyi í jò wa bi inɛ fei ku ye ntɔ ntɔ, nɔ laakae í dede do iyi i gbɔ ña kù waa ne baani.

²⁷ Í ce bɔɔi ntɔ ntɔ hee í maai iku, amma Ilaaɔ í ce arareɛ. Nɔ kù jɛ arareɪ Epafoditi nɓu akã, do ti amu takam nii, ku ba inɔ kufɔm nou ku maà kɔɔsi má.

²⁸ Nɓi í jò ñ wa n saasa n ba n sinda nɓe wa ku ba inɔ nɓe ku dɔ má bii i yɔɔ ña, nɔ inɔ kufɔi amu takam ku kaye.

²⁹ Na nɓu, i gbaa ña do irii Lafɛe do inɔ didɔ nla nla. Í sɩa i mà beɛrei inɛ dimi beɛbe ña,

³⁰ domi í maai iku si iceɪ Kirisi. Í ta hundee í naað sobi iyi inɛ taka nɓe i kù ba fayae i naam wa ña wo.

3

Béi aa jèð dee dee si wajui Ilaaɔ

¹ Nsei inɛ inem ña, i ya jò i weɛ do inɔ didɔ ña do iyi i jɛ ti Lafɛe ña.

Bi ti amu n kaa n gbɛɛjið ide akãu ku kɔ nɓe wa, domi ñ mà iyi á mu nɓe gbugbã.

² I ya maa ce laakaii woo ce ice laalɔ ña iyi à ne daa sãmi bei aja ña. Inɛ ñau à waa kaaba bango iyi à bu si ara.

³ Awa à ce bango do ntɔ, awa iyi à waa tɔɔ Ilaaɔ do gbugbã Hundee, nɔ à waa tɔɔ fufu na irii Jesu Kirisi, kù nɔ kù jɛ kuce nwai à waa kaaba.

⁴ Nɔ bii amu takam ñ bi an yɔkɔ n kaaba kuce nwau. Bii inɛ gɔ wa tamaa si nɓu á yɔkɔ ku kaaba kuce nwau, aa fɔ ideɪ amu má?

⁵ Si aɔ mɛɛjɔsiai à dasim bango, amuu amai Izireliu, si dimii Benzameɛ. Amuu alalai Zuifu ñai, bii si woodai Zuifu ña ku jirimai ñ jɛ Farisi.

6 Ñ ne himma ntɔ ntɔ hee ñ kpā inei igbei Jesu ŋa iju. Ine go kaa ye taalem do yaase bei ñ jirima ideyi wooda ñ wa n dɛdɛ n jɛd inɛ dee dee.

7 Amma mii ŋa iyi ñ wa n tamaa à ne riba tako fei wo, nsei ñ wa n cɔɔi bei mii hai ñe beere na saabui Kirisi.

8 Ñ dɔo fei ndɛɛ fei mɔm bei mii hai ne beere na ide iyi í ne amboe í re. Ideu ŋɔui í je Jesu Kirisi Lafɛɛm iyi ñ mà. Na iriei ñ jò mii fei, ñ doo anja fei bebei bei riisi iyi á kpā ku ba n ne Kirisi,

9 nɔ n wɛɛ do ŋɔu. Nɔ ñ wa n mà n kaa n yɔkɔ n je dee dee na wooda ku jirima, amma ñ je dee deei si na iyi í jò ñ dasi Kirisi naane. Dee dee ku jɛu wa naai hai bi Ilaaɔ na saabui naane iyi à dasiu.

10 Iyi ñ bi, ŋɔui í je n mà Kirisi, do gbugbā iyi í jìd hai si bale nɔ n ne ikpɛ si ijuukpāɛu hee ku ye bei amu mɔ ñ ku do ŋɔu ajɔ,

11 ku ba n ne kpāa ku cɔ iyi amu mɔ an jì hai si bale.

Amanii lele ku sei si

12 Kù je ñ mà Kirisi beɛbe titā n kù toò awɔ kù nɔ kù je n kɔ. Amma ñ wa n ce kookaai fei ku ba n mà. Na ŋɔui í jò Jesu Kirisi í cem titɛɛ.

13 Inje inɛm ŋa, n kù wa n cɔ aram bei mii iyi n toò awɔ titā, amma mii akāi ñ wa n ce. Ñ ya n maa n gbeje mii iyi í wa do anyim nii, nɔ n ce kookaai n maa n lele ti waju.

14 Beɛbei ñ ce ñ wa n bɔd waju bei inɛ iyi wa ce gaasai kusei, ku ba n ba riba iyi Ilaaɔ wa kpe wa ka na ka gba lele do saabui Jesu Kirisi.

15 Na ŋɔu, awa iyi à jì si kpāai naane ku dasi, ka ce lasabu beɛbe. Amma bii í waa ce lasabu go iyi kù waa too kpāa ŋa, Ilaaɔi á nyisi ŋe iyi kù je dee dee.

16 Si bei í jɛu fei, awa de ka maa bɔ waju si kpāa akā iyi à waa too.

17 Inje inɛm ŋa, inje fei í sisiim ŋa. À nyisi ŋe kuce jìida. Na ŋɔu, i ya maa cɔ inɛ ŋa mɔ iyi à yɔkɔ à waa ce beɛbe.

18 Ñ sɔ ŋe tā isɛ fɛɛfelo, nɔ ñ nyi ñ wa n sisi nɛje má do kukpata, inɛ nkpɔ í wɛɛ iyi wa je mbeɛi ideyi ikui Kirisi si jìi ku gaauu.

19 Nfe ku cei aa kpaɔd irie, domi inɔ ŋɔai à ya maa cea ice si agbei Ilaaɔ. Iyi í jò ku je ŋɔa anyɔ ŋɔui aa ya maa tɔɔd fufu. Mii ndii andunya ihɛ ŋɔu akāi à waa lasabu si.

20 Amma awa, lelei Aɔi í je ilu nwa. Hai bei à waa degbe woo faaba nwa Lafɛɛ Jesu Kirisi ku nyi wa.

21 Do gbugbāɛ iyi á jò mii fei ku jirimaɛd ŋɔui á kpaasiɔ ara hai ne beere nwau ku jɔ arai ŋɔu takae iyi í ne amboe.

4

Ide iyi à jile nwa ka ce

1 Na ŋɔu inje baakɔm ŋa, inje iyi ñ wa n bi ku ye jìida jìida má, inje iyi í ya jò n ne inɔ didɔ, nɔ ñ ya n tɔɔ fufu na iri nɛje, í jò í leekí beɛbe ŋa dim dim si Lafɛɛ.

2 Ñ wa n tɔɔ inaabo minji ŋau ihɛ Efodi do Sentiki a ya jò anu ŋɔu ku je akā si ideyi Lafɛɛ.

3 Awɔ mɔ woo ce ice kpaasim, awɔ iyi í je ilu naane, ñ wa n tɔɔɛi í sobi inaabo minji ŋau be. Anjai à bam kujabu wo si laabaau jìidau ku sisiɛ, anja do Kelema do woo ce ice kpaasim ŋa iyi à gbe fei, anja iyi iri ŋɔu í wa si tiai kuwɛɛu.

4 I ya jò inɔ nɛje ku maa dɔ si Lafɛɛu do ajɔ fei ŋa, ñ nyi ñ fɔ ñ wa n sisi ma, í ya jò inɔ nɛje ku maa dɔ.

5 I jò inɛ fei ku ye daa didɔ nɛje ŋa, domi kunyii Lafɛɛ í maai wa.

⁶ I maà ya jò zigi nɛɛ ku da do ngɔgɔ. Amma si mii fei i ya tɔɔ Ilaaɔ do ku saabu nɔ i beɛɛ bukaatai mii iyi i bi ɲa.

⁷ Nɔ laakai ku sɔi Ilaaɔ iyi i re kumai amanɛ fei á degbe idɔ nɛɛ do lasabu nɛɛ si anu akā iyi i nɛ do Jesu Kirisi ɲa.

⁸ Iyi í gbe nɛɛ, inɛ inɛm ɲa, i ya ce lasabu ɲa si mii iyi í sɛa, iyi Ilaaɔ á saabu. Mii ɲau í jɛ mii iyi í jɛ ntɔ fei, do mii iyi í nɛ beɛɛ fei, do iyi wa too kpāa fei, do iyi í má fei, do iyi í dɔ fei, do iyi í jɔ amanɛ ku saabu fei.

⁹ Ide iyi ñ kɔ nɛɛ si nɔ ñ jɛsi ɲau, do iyi ñ sɔ nɛɛ do iyi ñ yɛ ñ ce ɲa, i ya coo ɲa. Nɔ Ilaaɔ, nɲu iyi wa mu nwa laakai ku sɔ á wɛɛ do inɛ.

Pɔlu wa saabu inɛi Filipi ɲa na amua ɲa

¹⁰ Ñ nɛ inɔ didɔ ntɔ ntɔ do iyi ñ yɛ ñ waa ce lasabum má ɲa, nɔ ñ wa n saabu Lafɛɛ. N kaa n yɔkɔ n ni i ci ya ce lasabum ɲa, faya dei i ci ya ba ɲa.

¹¹ Kù jɛ a ni ñ nɛ bukaatai ngɔgɔi í jò ñ wa n fɔ beɛbe, domi ñ kɔkɔ inɔ didɔ ku nɛ si mii iyi í bam fei.

¹² Ñ mà bei ñ ya n jɛ kuwɛɛm si waatii are, ñ nɔ ñ mà bei ñ ya n jɛ kuwɛɛm si waatii ayo. Bii fei do iyi í bam fei, ñ ya n wɛɛ do inɔ didɔi, si waatii ayo do si waatii ari. Ñ nɔ ñ mà bei an ce bii ñ nɛ nla nla do bii ñ kù nɛ.

¹³ An yɔkɔ n ce fei ndɛɛ do saabui Kirisi iyi wa muum gbugbā.

¹⁴ Do nɲu fei, ñ ce í sɛa ɲa do iyi ñ kpɛ wahalam nɔu ɲa.

¹⁵ Inɛ inɛi Filipi ɲau, inɛ taka nɛɛ ñ mà sāa sāa ɲa iyi laabaau jiidau ku sinti ku fɔɛ si waati iyi ñ nɛ hai Masedoni, igbei inɛi Jesu gɔ kù sobim bii kù jɛ inɛ akā, awaɛ ɲai à sobi nɛɛ.

¹⁶ Waati iyi ñ wa Tesalonika, ñ sobim si bukaatam ɲa, iyi kù jɛ baa gbakā akā mɔm.

¹⁷ Kù jɛ a ni amuai ñ wa n tɔɔ, amma ñ wa n bi riba nɛɛ ku kɔɔsi.

¹⁸ Andi mii iyi ñ sambaam wa fei ɲa ñ yɔɔ. Í nɔ í to hee í gbe. Bei Epafoditi í naam amua nɛɛ wa í ceem zaka. Amua nɛɛu í yɛɛm nii bei kuwee iyi í nɛ inunu jiiida iyi Ilaaɔ í gba í dɔa si.

¹⁹ Do saabui Jesu Kirisi Ilaaɔ á mua inɛ fei bukaatai mii iyi ñ nɛ ɲa si bei amanii amboeɛ í to.

²⁰ Amboei Ilaaɔ Baa nwa ku wɛɛ do ajɔ fei. Ami.

Fɔɔi ankāanyi

²¹ I ce inɛ ɲa iyi Jesu Kirisi í cica à jɛ tɛɛu fei fɔɔ ɲa. Amu do inɛ ɲa iyi à wa bi tom à ce inɛ fei fɔɔ.

²² Inɛ ɲa iyi Jesu í cica à jɛ tɛɛu, aɲa iyi à wa ihɛ fei à ce nɛ fɔɔ. Ti inɛi kpasɛi ilaalu ɲau, inɛ nɲu í re mɔm.

²³ Didɔi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi ku wɛɛ do inɛ fei. Ami.

Tia iyi Pɔlu í ce a inɛi Kolosee ɲa

Í ce ɲa fɔɔ

¹ Amui Pɔlu, woo bei Jesu Kirisi na idɔɔbii Ilaaɔ, amu do Timɔtee inɛ nwa,
² à ce ɲe fɔɔ, ɲɛ inɛ nwa ilu naane ɲa iyi Kirisi í cica ì je tɛɛ ɲa si ilui Kolosee be. Ilaaɔ Baa nwa ku mu ɲɛ didɔ do laakai ku sũ.

Pɔlu wa saabu Ilaaɔ na iri ɲɛ

³⁻⁴ Hai waati iyi à gbɔ bei ì dasi Jesu Kirisi naane ɲa, do bei ì bi woo dasi Jesu naane ɲa fei, à ya ka maa ce ɲɛ kutɔɔi waati kãma fei, ka maa saabu Ilaaɔ Baai Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

⁵ Waati iyi ideɪ laabaau jiida iyi í je ntɔu í sinti to wa bi tu ɲe, à jò ì mà kpãa ku cɔ iyi ì ne ɲa. Si beɛbe, naane ku dasi ɲɛ do kubi ɲɛ fei, si kpãa ku cɔ iyi à jile ɲɛ ikpa leleui í wa.

⁶ Laabaau jiida wa fangaa bii fei nɔ wa naaɔ kuwee wa si andunya fei. Nɔ í la wa kɔɔsi si bei í ce bi tu ɲɛu hai waati iyi ì gbɔ ideɪ didɔi Ilaaɔu ɲa nɔ ì mà bei í ye ɲa do ntɔ.

⁷ Epafaasi, woo ce ice baakɔ nwa, ɲɲui í kɔ ɲɛ si. Wa ce ice na aranfãani ɲɛ, ɲɲu iyi í je ilu naane woo ce icei Kirisi.

⁸ ɲɲui í sɔ wa kubi iyi Hundei Ilaaɔ í mu ɲɛ.

⁹ Na ɲɲu, hai waati iyi à gbɔ laabaau ɲɛ, waati kãma fei à ya ka maa ce ɲɛ kutɔɔi. À waa tɔ Ilaaɔ ku jò Hundee ku mu ɲɛ bisi do laakai ku ba ì mà idɔɔbie ɲa mam mam.

¹⁰ Beɛbei iseene ɲɛ ɲa á jɔ ti inɛ ɲa iyi à je ti Lafɛɛ, nɔ waati kãma fei í ya ce iyi á dɔaa si ɲa. Nɔ í ya ce ice jiida ikã ikã fei ɲa, nɔ Ilaaɔ kumà ɲɛ ku kɔɔsi.

¹¹ À waa tɔ Ilaaɔ ku mu ɲɛ gbugbã si mii fei do saabui gbugbãi yiikoɛ ku ba ì yɔkɔ temua si mii fei ɲa, nɔ ì ya maa leekɪ dim dim ɲa.

¹² Í ya maa saabu Ilaaɔ Baaba do inɔ didɔ ɲa, ɲɲu iyi í jò ì ne ikpɛ si tubu iyi í jileɔ woo dasi naane ɲa si inya kumá.

¹³ Do ntɔi í nya wa hai si awɔ gbugbãi ilu kuku nɔ í buba wa si bommai amaɛ iyi í bi.

¹⁴ Do saabui amaui í ya wa nɔ í kpa ideɪ dulum du wa.

Yaasei Jesu takae do iceɛ

¹⁵ Inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ye Ilaaɔ. Amma Kirisi amaɛu Ilaaɔi, nɔ à yɔɔ, í nɔ í jɔɔi dee dee. Kirisiu í weɛi hai waati iyi a kù taka andunya.

¹⁶ ɲɲui í taka mii fei, nɔ mii fei í weɛi na iriɛ. Na saabuei Ilaaɔ í takaɔ mii fei iyi í wa lele do ile. Mii ɲa iyi à waa ye do iyi a kù waa ye fei, ɲɲui í taka ɲa. Hai ilaalui lele ɲa do ilu iri ɲa do ilu yiiko ɲa do ilu gbugbã ɲa fei icei awɔɛi.

¹⁷ Kirisi ɲɛ í weɛ tã à bei à taka mii fei. Do gbugbãe ì jò mii fei í wa si agbɛɛ.

¹⁸ Igbɛɛ í yei bei ara, nɔ ɲɲu mɔi í je iri. ɲɲui í je icui kuweɛ, nɔ ɲɲu mɔi í tako í jl hai si bale, ku ba ku je sinte si mii fei.

¹⁹ Ilaaɔ í bi ɲɲu ku wa si amai ɲɲu mam mam.

²⁰ Beɛbe mɔi í bi inɛi andunya fei ku dɔ do ɲɲu, hai mii iyi í wa ile hee do iyi í wa lele fei. Í ce ɲɲu bei si waati iyi Amaɛ í ku nɔ í nikã ɲɛɛ si antai jli ku gaauu nɔ í naaɔ laakai ku sũ wa.

21 Inje mɔ, baa do iyi í j̄lò Ilaaḍ ḡa wo, nɔ lasabu laalɔ nɗe do kuce laalɔ nɗe ḡa à j̄lò í je mbɛɛɛ ḡa,

22 do nɗu fei, nsei Ilaaḍ í j̄lò í d̄s do nɗu ḡa. Í ce nɗu bei si waati iyi í j̄lò Amaɛu í so arai amanɛ ku ba ku ku, ku ba í naa í leekl̄ si wajue ḡa hai nɛ dulum, riisi do taale ḡɔ ku maà wa si.

23 Amma í gbe í temua ḡa si naane ku dasi í leekl̄ si dim dim ḡa. Nɔ si bei í gbɔ laabaau j̄idau ḡa iyi à sisi inɛi andunya fei, í maà ti í j̄lò a sinda ḡe hai si kp̄aa ku cɔ iyi wa j̄ile nɗe. Laabaau j̄idau, amu Pɔlu, amui ñ je woo ce icɛɛ.

Ice iyi à dasi Pɔlu na irii igbei inɛi Jesu ḡa

24 Nsei ñ ya n nɛ inɔ did̄s si ijuukp̄a iyi ñ wa n ye na iri nɗe. Nɔ mii iyi í gaizia si wahala ḡa iyi Kirisi í nɛ ku ye, *, amui an tambɔɛ si aram na arɔɛ iyi í je igbɛu.

25 Nɔ Ilaaḍ í cem woo ce icɛi igbɛu, si bei í j̄ileem na iri nɗe, ku ba n sisi idee mam mam.

26 Ideu, asiii iyi í singaa inɛ fei hai ku kpɛ, amma nsei í nyisi inɛɛ ḡa.

27 Í nyisi ḡai si na iyi í j̄lò wa bi a mà bei asiii nɗu í nɛ beɛɛɛ do yiiko si anini dimi mmu ḡa. Asiiu wee. Kirisi í wa si ḡe, nɔ wa mu nɗe kp̄aa ku cɔ iyi inɛ mɔ aa ba ikp̄ɛ si amboei Ilaaḍ ḡa.

28 Idei Kirisii à waa sisi, nɔ à waa s̄s inɛ fei ku ce laakai, nɔ à kɔ ḡa si cioɛ do bisii baa yooma fei. À waa ce beɛbei ku ba inɛ fei ku j̄la si anu ak̄ɛ do Kirisi ka bei ka tuɛɛ ḡa bi Ilaaḍ.

29 Na ḡoi í j̄lò ñ wa n ce icɛ do kookaai ñ wa n jabu do gbugb̄ai Kirisi iyi wa ce icɛ sim.

2

1 Ñ bi í mà ḡa bei kujabum í la í to na iri nɗe do inɛi Laodisee ḡa do inɛ ḡa iyi a kù yem do iju fei.

2 Ñ wa n ce beɛbei ku ba n mu nɗa gbugb̄a, nɔ a gbɔsi nɗe do kubi, nɔ kumà nɗa ku maa k̄ɔsi, sika k̄ama ku maà wa si. Beɛbe mɔi aa mà asiii Ilaaḍ iyi í je Kirisi takɛ.

3 Bisi nla do kumai Ilaaḍ fei wa singa sie.

4 Ñ wa n s̄s ḡe ide ḡau ih̄i ku ba inɛ ḡɔ ku maà d̄l iju nɗe do ḡɛɛ did̄s.

5 Ntɔ ntɔ, baa do iyi aram í j̄lò ḡe, lasabum í wa si ḡe. Nɔ ñ nɛ inɔ did̄s si na iyi í j̄lò inɛ fei wa ce icɛ si bei í j̄lò, nɔ naane ku dasi nɗe wa leekl̄ si Kirisi dim dim.

Kuwɛɛ iyi í k̄s si Kirisi

6 Na nɗu, si bei í gba Jesu Kirisi í je Lafɛɛ nɗe, í ce isɛɛnɛ nɗe si anu ak̄a do nɗu.

7 Í j̄lò ic̄a nɗe ku mi sie, nɔ í ba gbugb̄a nɗe fei hai bi tɛɛ ḡa. Í leekl̄ si naane ku dasii ḡa si bei à kɔ nɗe si, nɔ í ya saabu si ḡa.

8 Nɔ í ya ce laakai ku ba inɛ ḡɔ ku maà na ku mu ḡe do taale do bisii nɗu takɛ walakɔ do ide ḡa iyi à ya d̄d̄o ij̄ui amanɛ ḡa. Mii nɗu ḡau be wa naai hai si dedembai amanɛ ḡa do mii ndii andunya ḡa, kù je hai bi Kirisi.

9 Ntɔ ntɔ zaka bei Ilaaḍ í to fei, à yɔɔ si arai Kirisi mam mam.

10 Nɔ inɛ mɔ í k̄s ḡa do saabui anu ak̄a nɗe do nɗu, nɗu iyi í je inɛ ngboi ilaalui lele ḡa do ilu yiiko ḡa fei.

* 1:24 mii iyi í gaizia si wahala na iyi Kirisi í nɛ ku ye Bii Pɔlu í ni beɛbe, kù je a ni ngɔḡo í gaizia iyi Kirisi kù ba kù ce na faaba nwa. Amma igbɛui wa ba wahala. Nɔ bii igbɛu wa ba wahala, nɗu iyi í je irieu kù nɛ sika k̄ama wahalau á to siei.

11 Nɔ si anu akā nɛe do nɛu à dasi nɛ bango. Kù jɛ bango iyi amane nɛ à ya ce, amma iyi Kirisi í ya ceui. Bangou, nɛui í jɛ daa nwo nwa nɛ iyi Kirisi í bu í nɔu.

12 Ntɔi, si waati iyi à dasi nɛ inyi í yei bei à si nɛ do Kirisi. Nɔ à dede nɛ do nɛu, si na iyi í jò ì naane gbugbái Ilaaɔ iyi í jũu hai si bale nɛ.

13 Tako wo, ì yei bei iku nɛ na irii kurara nɛe do iyi ì jɛ dimi mmu nɛ iyi à kù ce bango. Amma nsei Ilaaɔ í ce nɛ ilu hunde do Kirisi aɔ.

Í kpa idei dulum du wa fei.

14 Tako wo í yei bei à kɔ gbesei dulum du wa si tia
Iyi wa ye taale nwa na wooda hai jirima nwa.

Nɔ Ilaaɔ í so tiau í kpa idee

Í kpakpae si jli ku gaauu í kpa irie.

15 Bɛɛbei í kamiaò ilaalui lele nɛ do ilu yiiko nɛ

Í dasi nɛ anyɔ si bantuma.

Do ikui Amae si antai jli ku gaauu í kāmiaò nɛ

Nɔ wa dabiò nɛ si inɔ ilu bei ilaalui nɛ à ya dabiò inɛ nɛ iyi à mu wa hai si igũ,
zamaa fei ku ye nɛ.

16 Na nɛu, i maà ya jò inɛ go ku ye taale nɛe si ije do si mii ku mɔ. I maà jò inɛ go ku tilasi nɛ i maa jirimaò wooda nɛ iyi à jile na aɔi jingau nɛ iyi à ya ce adɔ do adɔ walakɔ jingau cukpa titɔ walakɔ aɔi kusimi.

17 Mii nɛu bɛ fei kù ye kaa bei ayai mii iyi wa naa ala, amma Kirisi takae nɛui í jɛ mii nɔu.

18 I maà jò inɛ go ku jò ì kua ribai ala nɛe ku dasi nɛ amaleka nɛ ku tɔɔ. Dimii amane bɛɛbe nɛ à ya naai do ide i ara ku kaye, amma do ntɔ à ya maa saabu ara nɛai na kuye nɛ iyi à ya maa ce nɔ à ya maa tɔɔ fufu si lasabu nfe nfei amane nɛ.

19 Inɛ nɛu a kù waa leekɔ si Kirisi, nɛu iyi í jɛ iri nɔ siei ara fei í tɔtɔ do ikɔ ikɔe nɔ ì ba gbugbá wa lá bei Ilaaɔ í bi.

Ka ku nɔ ka wɛɛ do Kirisi

20 Í kù do Kirisi aɔ nɛ si mii ndii andunya nɛ. To, na mii í ce ì waa ce kuwɛɛ nɛe bei inɛ nɛ iyi à jɛ ti andunya. Na mii í ce ì jò à kãa nɛe wooda, aɛa iyi à ya ni,

21 maà jɛ iyi ihɛ, maà tie iyi ihɛ, maà lu iyi ihɛ.

22 Mii nɛu bɛ fei á ce nfe bii à ceò nɛ ice. Woodai amane nɛ do cio nɛa nɛui ì wa too nɛ.

23 Ntɔi, wooda nɛu, bii ì waa cɔ nɛ aa ni à sɔai domi aa sobi wa ka jirima kpāai Aɔ ku tɔɔ go, nɔ aa jò ka kaye ara nwa, nɔ ka kpā ara nwa iju, amma a kaa sobi wa ka kāmiaò kubii ara nwa.

3

Kuwɛɛ nwo do kuwɛɛ titɔ

1 Ilaaɔ í dede nɛ hai si bale do Kirisi aɔ. Na nɛu, i de mii ndii lele bii Kirisi wa buba si awɔ nɛi Ilaaɔ nɛ.

2 Mii ndii lele nɛai í sɔa ì ya maa lasabu si nɛ. I maà ce lasabui mii ndii ile ihɛ nɛ,

3 domi ì ku si mii ndii andunya nɛ, kuwɛɛ titɔ nɛe í nɔ wa singa do Kirisi aɔ bi Ilaaɔ.

4 Kirisii í jɛ kuwɛɛ nɛe do ntɔ, nɔ aɔ iyi á faata wa, do inɛi aɔ, nɔ aa ba ikpɛ nɛe si amboe.

⁵ Na nɲu, i kpa kubii mii ndii andunya iyi wa ce ice si ɲe fei. Mii ndii andunya ɲau i je abo kaafe ku sũð, do daa laalɔ, do bine, do kubi nfe nfe, do kɔðɛi mii nkɔ. Ntɔ ntɔ bii i waa ce kɔðɛ, mii nkɔi í ya tɔɔ si agbei Ilaaɔ.

⁶ Mii ɲau be fei í ya fa idɔ̀kɔ̀i Ilaaɔ wa si ine ɲa iyi à kɔ ku jirima ideɛ.

⁷ Iɲe taka ɲɲe beɛbei i ya tako i maa ce ɲa wo waati iyi i wa si dulum ɲau be ɲa.

⁸ Amma nsei, i nyɔ mii ɲau be fei ɲa, hai idɔ̀kɔ̀, do mbɛɛte, do inɔ sãmi. I maà ya jò arabu walakɔ ide ku sisi ku fita hai si gele ɲɲe ɲa.

⁹ Nɔ i maà ya sɔa nje ibo ɲa si na iyi í jò í jò daa nwo do dɔ̀nɛɛ tã ɲa,

¹⁰ nɔ i ne daa titɔ ɲa. I baa i je amane titɔ ɲa iyi Ilaaɔ woo taka nwa wa kpaasi kpele kpele ku ba i jɔ̀ nɔ i maà sãa sãa ɲa.

¹¹ Beɛbe moi si inɔ ɲɲe ine gɔ̀ kù je mmu, hai dimu mmu ɲa hee do Zuifu ɲa, hai ine ɲa iyi à ce bango hee do ine ɲa iyi a kù ce fei, hai inei ileeko ɲa do ilu iju dũdũ ɲa, hai aru ɲa do hai je aru ɲa. Nɲu ɲau be fei Kirisi ɲɲu akã i je fei ndɛe nɔ í wa si ine fei.

¹² Na nɲu, si na iyi í jò Ilaaɔ í bi ɲe nɔ í cica ɲe i je tɛɛ ɲa, mii iyi í jɔ̀ i mu ɲa wee, araare do jiida ku je do ara ku kaye do daa didɔ̀ do temua.

¹³ Í ya yɔ̀kɔ̀ð nje temua ɲa nɔ i ya kpa idei kurarai nje ɲa bii ide gɔ̀ í lɔ̀ si anini ɲɲe. Si bei Kirisi í kpa idei kurara ɲɲe, iɲe mɔ̀ i ya cea nje beɛbe ɲa.

¹⁴ Iyi í re mɔ̀m i bi nje ɲa. Kubiui á jò i ya maa gbɔ̀si nje jiida jiida ɲa.

¹⁵ Nɔ i jò laakai ku sũ iyi Kirisi í mu ɲɲe ku maa ce ice si idɔ̀ ɲɲe, domi si laakai ku sũu bei Ilaaɔ í kpe ɲe i jeð ara akã ɲa. Nɔ i ya maa saabue ɲa.

¹⁶ I jò idei Kirisi ku kɔ̀ mam mam si idɔ̀ ɲɲe ɲa, nɔ ku mu ɲɲe bisi ntɔ̀ ntɔ̀ ku ba i kɔ̀ nje si cio nɔ̀ i mua nje gbugbã ɲa.

¹⁷ Si kookoosu ɲɲe do si kufɔ̀ ɲɲe i ce fei ndɛe do irii Lafɛɛ Jesu nɔ̀ i saabu Ilaaɔ Baaba ɲa na saabue.

Anu akã ine ɲa si kuwɛɛ titɔ̀

¹⁸ Iɲe inaabo ɲa, i sũa mɔ̀kɔ̀ ɲɲe ɲa iri ile si bei í jò ine iyi í ne anu akã do Lafɛɛ ku ce.

¹⁹ Iɲe mɔ̀kɔ̀ ɲa, i bi abo ɲɲe ɲa, i maà ya jò i gaabu si ɲa ɲa.

²⁰ Iɲe amu ɲa, i jirima iyeð baa ɲɲe ɲa si ide baa yooma fei, domi beɛbei á dɔ̀a Lafɛɛ si.

²¹ Iɲe baa ɲa mɔ̀, i maà kɔ̀ idɔ̀i ama ɲɲe ɲa inɔ̀ ɲɲa ku fɔ̀.

²² Iɲe aru ɲa, i jirima lafɛɛ ɲɲe ɲa si fei ndɛe si andunyaui ihɛ, ku maà je bii à leekí à waa cɔ̀ ɲe ɲɲu akã. I jirima ɲa do inɔ̀ akã ɲa si na iyi í jò i mà beɛrei Lafɛɛ ɲa, nɔ̀ ku maà je mii iyi á dɔ̀a amane ɲa si ɲɲu akã i waa bi ku ce ɲa.

²³ Iyi i waa ce fei i coo do inɔ̀ akã ɲa, nɔ̀ ku je bei Lafɛɛi i waa cea ɲa, kù je amane ɲa.

²⁴ I mà ɲa iyi Lafɛɛ á sã ɲɲe riba ɲɲe ɲa, iyi í je tubu iyi í jilee inɛɛ ɲa, domi Kirisii í je Lafɛɛ ɲɲe iyi i waa cea ice ɲa.

²⁵ Amma ine iyi í ya maa ce laalɔ, á ye ribae si bei laalɔ kuceɛ í to, domi Ilaaɔ ci ya nya ine gɔ̀ ikã.

4

¹ Iɲe lafɛɛ ɲa, i cea aru ɲɲe ɲa dee dee si bei í jɔ̀. I ye gigi iyi iɲe mɔ̀ i ne Lafɛɛ iyi í wa lele ɲa.

Iyi à dasi wa

² I temua si kutɔ̀ ɲa, i ya maa tɔ̀ Ilaaɔ waati kãma fei nɔ̀ i maa saabue ɲa.

³ Nɔ i ce nwa kutɔɔ ŋa ku ba Ilaaɔ ku fũ nwa kpãa ka waazo ideɛ, ku ba ka yɔkɔ ka sisi asiii Kirisi. Na asiui n waɔ piisɔɔ nsei.

⁴ Na nɔ, i ce kutɔɔ ŋa ku ba n yɔkɔ n sisi asiui si bei í jɔ ku ba ine ŋa a mà ideu sãa sãa.

⁵ I je kuwɛɛ nɛɛ do laakai ŋa si inɔi hai dasi naane ŋau. I ya ce ice jiida si waati iyi i ne fei ŋa.

⁶ I ya jɔ ide nɛɛ ku dɔ ku gbɔ nɔ ku too kpãa, ku ba i mà si bei í sía í jɛa ine fei ide ŋa.

Fɔɔi sukudɔ

⁷ Tisiki baakɔɔ nwa, nɔ, nɔ iyi í je woo ce ice ilu naane do minjisiyam si icei Lafɛɛ, á sisi nɛɛ baaum fei.

⁸ N̄ wa n bɔɔ wai bi tu ŋɛ ku sɔ ŋɛ bei à wɛɛɔ, nɔ ku tũ idɔ ŋɛ.

⁹ Onezimu, baakɔɔ nwa ilu naane, iyi í je inei ide nɛɛui á suu wa. Anɔi aa sisi nɛɛ mii iyi í ba wa ihɛ fei.

¹⁰ Aritaaki iyi awaɔ à wa piisɔɔ í ce ŋɛ fɔɔ. Maaku ifɔi Baanabasiu mɔ wa ce ŋɛ fɔɔ. N̄ nɔ n̄ sisi nɛɛ idei Maakuu tã wo. Bii í naa bi tu ŋɛ i gbɔa do inɔ didɔ ŋa.

¹¹ Jesu iyi à waa kpe Zusitu, nɔ, nɔ mɔ í ce ŋɛ fɔɔ. Amanɛ mɛɛta ŋau anɔ akãi à je Zuifu woo dasi Jesu naane ŋa iyi à waa bam ice ku ce na bommai Ilaaɔ. À muum gbugbã ntɔ ntɔ.

¹² Epafaasi, inei ide nɛɛ, woo ce icei Jesu Kirisi, nɔ, nɔ mɔ í ce ŋɛ fɔɔ. Waati kãma fei í ya maa jabui ku maa ce kutɔɔ na iri nɛɛ ku ba i jla si idei Ilaaɔ nɔ i yɔkɔ i leekɔ si dim dim ŋa nɔ i tã sɔɔlu i maa ceɔ idɔɔbii Ilaaɔ fei ŋa.

¹³ An yɔkɔ n̄ je seɛɔɛ iyi wa ce lasabu nɛɛ ntɔ ntɔ, do ine ŋa iyi à wa Laodisee do Herapolisi.

¹⁴ Luku lokotoro kpaasi jiida nwau, nɔ, nɔ do Demasi à ce ŋɛ fɔɔ.

¹⁵ I ce ine nwa ŋa iyi à wa Laodiseeu fɔɔ do abo iyi à waa kpe Nenfa do inei igbei Jesu ŋa iyi à ya tɔtɔɔ kpašɛɛ.

¹⁶ Bii í cio tiaui ihɛ í tã ŋa i na inei igbei Jesu ŋa iyi à wa Laodiseeu a cioɛ. Nɔ bii inei Laodisee ŋau mɔ à cio tiaui n̄ samba nɛɛau à tã, anɔ mɔ aa samba nɛɛ wa i cioɛ ŋa.

¹⁷ Nɔ i sɔ Aasipu ku dasi icei Lafɛɛ iyi à jileau iju ku ba ku yɔkɔ ku faataɛ.

¹⁸ Fɔɔu ihɛ amu takam nii n̄ kɔɔ wa. Amui Pɔlu n̄ ce ŋɛ fɔɔ. I maà gbɛje iyi n̄ wa ile piisɔɔ ŋa.

Nɔ didɔi Ilaaɔ ku wa si ŋɛ. Ami.

Tia sinte iyi Pɔlu í kɔa inɛi Tɛsalonika ɲa

Pɔlu í ce inɛi Tɛsalonika ɲa fɔɔ

¹ Amu Pɔlu do Silasi do Timɔtee, à ce ɲe fɔɔ, inɛe inɛi igbei Jesu ɲa iyi ì wa Tɛsalonika ɲa, inɛe iyi ì je ti Ilaaɔ Baaba do ti Lafɛɛ Jesu Kirisi ɲa. Didɔ do laakai ku sù ku wɛɛ ɲɛɛ.

Naane ku dasii inɛi Tɛsalonika ɲa

² À ya ka maa saabu Ilaaɔ waati kâma fei na irii inɛe fei, à ya ka nɔ ka maa ye gigi ɲɛɛ si kutɔɔ nwa.

³ À waa ye gigi ɲɛɛ si wajui Ilaaɔ Baa nwa do yaase bei ì dasi naane ntɔ ntɔ ɲa, do bei ì bi inɛ ɲa do bei ì ya maa cɔ kpãai Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi dim dim ɲa.

⁴ Inɛe inɛ nwa ɲa, inɛe iyi Ilaaɔ í bi, à mà iyi í cica ɲe ì je tɛɛ ɲa.

⁵ Nɔ laabaau jiiɔa iyi à sisi ɲɛɛ wo kù naa bi tu ɲe do ide nɲu akã, amma do gbugbãí í naa, do sobii Hundei Ilaaɔ aɔ, nɔ sika kâma kù wa si. Inɛe taka ɲɛɛ ì mà bei à je kuwɛɛ nwa si anini ɲɛɛ na aranfãani ɲɛɛ.

⁶ Inɛe mà ì too si kuce nwa do ti Lafɛɛ, domi ì gba ideí Ilaaɔ ɲa do inɔ didɔ iyi Hundee í mu ɲɛɛ, baa do iyi í naa ɲɛɛ ijuukpã nla nla wa.

⁷ Si bɛɛbɛ, ì baa ì je yaase jiiɔa iyi woo dasi Jesu naane ɲa iyi à wa ilɛi Masedɔni do Gɛɛsi fei aa yãkɔ a too si.

⁸ Ntɔ ntɔ ideí Lafɛɛu í fangaa hai bi tu ɲe, kù je si Masedɔni do Gɛɛsi nɲu akã. Amma baatu naane ku dasi ɲɛɛ si Ilaaɔ í fangaa bii fei hee kù je baa tilasi mɔm ka ka ideu.

⁹ A waa fɔ bei ì mu wa ɲa si waati iyi à naa bi tu ɲeu, do bei ì jò iwɛ kù tɔɔ ɲa, ì kpaasi idɔ ì sinda si Ilaaɔ ɲa ku ba ì cɛaa ice ɲa, nɲu akã iyi ì je Ilaaɔ do ntɔ nɔ nɲui í je icui kuwɛɛ.

¹⁰ Nɔ à gbɔ bei ì waa degbe Jesu amaɛu ku nyi wa hai lele ɲa. Nɲui í je inɛe iyi Ilaaɔ í jì hai si bale, nɔ á na ku faaba wa hai si idɔɔkɔí Ilaaɔ iyi wa naa.

2

Icɛ iyi Pɔlu í ce Tɛsalonika

¹ Inɛe inɛ nwa ɲa, inɛe taka ɲɛɛ ì mà kunaan nwa bi tu ɲe kù je ngbe.

² Ì mà ɲa iyi à bú wa, à kpã wa iju Filipi bɛ à bei à naa bi tu ɲe. Do nɲu fei, Ilaaɔ í mu nwa wɔkɔ à sisiɔ laabaau jiiɔaɛ si anini ɲɛɛ, baa do iyi inɛ ɲa à bi a ganji wa ntɔ ntɔ.

³ Kurara kù wa si waazi nwa, nɔ baa yaase bei à waa sisi ɲɛɛ ideu í je dee dee, a kù waa ði iju ɲɛɛ.

⁴ Amma si bei Ilaaɔ í dasi wa naane, í so laabaau jiiɔaɛ í da nwa si awɔ, bɛɛbɛ mɔi à waa sisi ideu. A kù waa cɔɔ si bei á dɔa amanɛ ɲa si. À waa cɔɔi bei á dɔa Ilaaɔ si, nɲu iyi í mà yaasei idɔ nwa.

⁵ Inɛe taka ɲɛɛ ì mà sãa sãa ɲa nɔ Ilaaɔ í je sɛɛda nwa iyi a kù lele ɲe do ide didɔ go, a kù nɔ a kù ce waazou ku ba ka gba fia ɲɛɛ.

⁶ Nɔ a kù waa de saabu bi tu ɲe walakɔ bi inɛ go ɲa,

⁷ baa bii aa ka yãkɔ ka nyisi inɛe gbugbã nwa wo si na iyi ì jò à je woo bei Kirisi ɲa. Amma à ce ice do daa didɔ si anini ɲɛɛ bei iyei ama í ya ce do amaɛ ɲa.

⁸ Si na iyi í jò à bi ɲe ntɔ ntɔ, à ya ka tã sɔɔlu, kù je ka na ɲe laabaau jiiɔaɛ Ilaaɔ nɲu akã, amma do kuwɛɛi awa taka nwai, domi à ne kubi ɲɛɛ ntɔ ntɔ.

⁹ Inje inε nwa ηa, i waa ye gigi bei à ce ice si anini nηε hee à gbεεji. À ce ice dasā do idū ku ba ka maà jε asoi inε gō nηε si waati iyi à waa sisi laabaau jiidai idei Ilaaā si anini nηε.

¹⁰ Injei l̄ jε sεeda nwa ηa do Ilaaā takae iyi isεεnε nwa si wajui inje woo dasi Jesu naane ηau í má, í jε dee dee, nō taale kāma kù wa si.

¹¹ Inje fei l̄ nō í mà ηa iyi à ce nηei bei baa í ya cea amε ηa.

¹² À mu nηε gbugbā, nō à tū idō nηε, nō à tōō ηε ntō ntō í jō í maa nε ηa si bei á síaa Ilaaā si, nηu iyi í kpe ηε si bommaε do si amboεε.

¹³ À ya ka maa saabu Ilaaā ajō fei domi si waati iyi à waazo nηε i kù doo ideu si idei amanε ηa, amma i gbaa ηai si ti Ilaaā. Nō bεεbε moi í jε do ntō, nō wa ce ice si inje woo dasi Jesu naane ηa.

¹⁴ Inje inε nwa ηa, mii iyi í ba igbei inei Jesu Kirisi ηa iyi à jε ti Ilaaā si ilei Zudee, nηui í ba inje mō nsei. Ntō ntō i ye ijuukpā ηa hai bi inei ide nηε ηa, bei inε ηau mō à ye bi Zuifu ηa.

¹⁵ Zuifu ηau í kpa Lafεε Jesu do walii ηau, nō à kpā awa mō iju. Daa nηa ci ya dōa Ilaaā si, nō à jε mbεei inε fei.

¹⁶ À ganji mōm ka cea dimi mmu ηa waazo iyi á jō a ba faaba. Bεεbei dulum du ηa iyi à ya maa ce waati kāma fei í teese wa kōōsi wa caa. Amma idōkōi Ilaaā í fuka si iri nηa bebei.

Pōlu í bi inei Tsalonika ηau ku ye má

¹⁷ Inje inε nwa ηa, si bei à kpeō nηε ku ye, nō à fεεfεε nηε do ara baa do iyi kù jε do idō, à waa ce bεge nηε ntō ntō à waa ce kookaai ku ba ka ye ηε.

¹⁸ À bi ka nyi wa bi tu ηε bε má wo, nō amu Pōlu n̄ dasi idō isε fεεfelo n naa bε, amma Seetam í da nwa kpāa.

¹⁹ Ajō iyi Lafεε nwa Jesu á nyi wa, yoomai á jε kpāa ku cō nwa do inō didō nwa. Mii aa ka tōōd fufu má si wajuε bii kù jε inje.

²⁰ Ntōi, na iri nηei aa ka tōō fufu nō aa ka nε inō didō na iri nηε.

3

¹ Nηui í jō waati iyi idō nwa í kō ku sū, à lasabu iyi amu akā n gbe ilui Ateni.

² Nō à bε Timōtee, inε nwa iyi wa ce ice do Ilaaā ajō si icei laabaau jiidai Kirisiu. À bōō bi tu ηε ku ba ku sobi ηε i leekí si dim dim ηa, nō ku mu nηε gbugbā si naane ku dasi nηεu,

³ ku ba baa inε akā nηε ku maà jō ijuukpāu ku da zigie. Inje taka nηε i waa mà si ηa, inε nηu kù nε bei á ce iyi kù ba wa.

⁴ Baa hai waati iyi awaε ηa à wεε, à ya ka sō ηε wo ka ni aa kpā wa iju. Bεεbε moi í nō í ce, si bei i waa mà si sāa sāa ηa.

⁵ Njōi í jō waati iyi idōm í kō ku sū, n̄ bε Timōtee bi tu ηε bε ku ba n mà bei naane ku dasi nηε wa ye. N̄ wa n ce njo Seetam, woo lele inεu, ku maa na ku lele ηε i ce dulum ηa, nō ice nwa ku maa na ku jε ngbε.

⁶ Amma nsei iyi Timōtee í baa hai bi tu ηε, í sō wa laabaau jiidai naane ku dasi nηε do kubi nηε. Í sō wa iyi i ya maa ye gigi nwa do kubi ηa nō i waa bi ku ye ηε.

⁷ Na nηu, inje inε nwa ηa, baa bii í jε à ye ijuukpā do wahala fei, inō nwa de í tū do saabui naane ku dasi nηε.

⁸ Bεbei idō nwa í baa, si bei i waa leekí si kpāai Lafεε dim dim ηa.

⁹ Zaka bεirei aa ka yōkō ka saabu Ilaaā na inō didō nla nla iyi à nε si wajui Ilaaā Lafεε nwa na iri nηε.

¹⁰ Dasã do idũ fei à waa tɔɔe ntɔ ntɔ ku jò ka ye ñe do iju má, ku ba mii iyi wa gaizia ñe si naane ku dasiu ka kɔɔ ñe si.

¹¹ Ilaaɔ Baa nwa takae do Lafɛɛ nwa Jesu a ce nwa kpãa ka naa bi tu ñe.

¹² Nɔ Lafɛɛ ku kɔɔ ñe si kubi si ñe duusɔɔ do si inɛ fei hee kú to bei awa mo à bi ñe.

¹³ Nɔ ku jò idɔ ñe ku leekɪ si dim dim, ku jèɔ dee dee, ku maà ne taale gɔ si wajui Ilaaɔ Baa nwa, si waati iyi Lafɛɛ nwa Jesu á nyi wa do inɛ ña iyi í cica fei.

4

Kookoosu iyi wa dɔa Ilaaɔ si

¹ Ñe inɛ nwa ña, à kɔ ñe si bei í sɪa i maa ne ña ku ba ku dɔa Ilaaɔ si. Ntɔi, ì waa ce bɛɛbe tã ña. Amma iyi í gbe nsei, à waa tɔɔ ñe do irii Lafɛɛ Jesu, i hanya i ce bɛɛbe i maa koo ña.

² Ntɔ ntɔ, ì mà ikɔ ña iyi à ba hai bi Lafɛɛ Jesu nɔ à sɔ ñe.

³ Mii iyi Ilaaɔ í bi si ñe, ññui í je í má ña, waatɔ i nɔ ara ñe mam mam i maà ya ce sakara ña.

⁴ Ñe fei í sɪa i mà ara ñe ku mu nɔ kuwɛɛ ñe ku má nɔ ku ne bɛɛɛ,

⁵ ku maà ti ku je do kɔɔɛi ara bei dimi mmu ña à waa ce, aña iyi a kù mà Ilaaɔ.

⁶ Si ideu ihɛ, inɛ gɔ ku maà raraa kpaasie walakɔ ku jɔɔ taki, domi Aɔ Lafɛɛ á kpã woo ce mii bɛɛbe ña fei iju. Á nɔ à sɔ ñe à kɔnkɔm du ñe tã à ni i ce laakai ña.

⁷ Ilaaɔ kù kpe wa ka naa ka maa ce sakara, amma í bi ka je inɛ kumá ña.

⁸ Na ññu, inɛ iyi í kɔsi ikɔ ñau ihɛ, kù je amanɛi í kɔsi amma Ilaaɔ takaei, ññu iyi í mu ñe Hundee.

⁹ Iyi í je kubii woo dasi Jesu naane ña, kù je tilasi a kɔ ñe wa, domi Ilaaɔ í nyisi ñe si bei í jɔ i bi ñe ñe duusɔɔ.

¹⁰ Ntɔi, ì ne kubii ñe tã ña hee do woo dasi Jesu naane ña iyi à wa ilei Masedoni fei. Amma à waa tɔɔ ñe, ñe inɛ nwa ña, i hanya i ya maa ce bɛɛbe i maa koo ña.

¹¹ I kookaai ku ba i ya wa si anu akã ña, nɔ i ya ce wũai ara ñe ña, nɔ i ya ce ice do awɔ ñe ku ba i ba mii iyi aa maa wɛɛɔ ña si bei à jile ñe.

¹² Bii ì waa ce bɛɛbe ña, isɛɛne ñe á ne bɛɛɛ baa si wajui hai dasi Jesu naane ña, nɔ i kaa je asoi inɛ kãma ña.

Kunyii Lafɛɛ wa

¹³ Ñe inɛ nwa ña, a kù bi i wɛɛ hai mà yaase iyi í je ti inɛ ña iyi à ku ña, ku ba i maà ne inɔ ku fɔ, bei inɛ ña iyi à gbe, aña iyi a kù ne kpãa gɔ iyi à waa cɔ.

¹⁴ Awa à dasi naane iyi Jesu í ku, nɔ í jɪ hai si bale má. Bɛɛbe mɔi à dasi naane iyi inɛ ña iyi à dasi Jesu naane à bei à ku, Ilaaɔ á jɪ aña mo má hai si bale.

¹⁵ Iyi ihɛ ikɔi Lafɛɛi à waa sɔ ñe be. Awa iyi aa ka wɛɛ si hunde si waati iyi Lafɛɛ Jesu á nyi wa, a kaa ka cuaa iku ña.

¹⁶ Waati ññu, aa ka gbɔ anu ku dɔ, do imui amaleka nɛ do anui kãakãakli Ilaaɔ. Nɔ Lafɛɛ takae á kita wa hai lele. Inei Kiriisi ña iyi à ku, aña aa tako a jɪ.

¹⁷ Si anyii ññu, awa iyi à wɛɛ si hunde si waati bɛɛbe, á so wa awaɔ ña a jɔ si kudũi i jɪ, nɔ ka ko Lafɛɛ lele be. Si bɛɛbei aa ka maa wɛɛ do Lafɛɛ hee do a jɔ fei.

¹⁸ Na ññu, i jò i ya maa mua ñe gbugbã ña na ideu ihɛ.

5

1 Ine inε nwa ηa, iyi í je idei ajou do waati si bii mii ηau be á na ku ce, kù je tilasii ka kò nηe.

2 Ine taka nηe í waa mà sãa sãa ηa iyi Lafēe á na ku nyi wai si ajo iyi inε kãma kaa mà, bei woo ce ile ηa à ya naa idú.

3 Waati iyi inε ηa à waa ni laakai ku sù í wεε, zigiida kù wεε má, be gbakã iri ku kpai andunya á boe ηa, bei ara kuro í ya ba bãasí. A kaa ba bii aa sa a bõ má.

4 Amma inε inε nwa ηa, i kù wa si ilu kuku ηa hee ajou ku zamba ηe bei kunaai ile.

5 Ine fei í je inei inya kumá ηa do inei dasã ηa. A kù je inei idú ηa iyi à wa si ilu kuku.

6 Na nηu, ka maà sí njoo bei inε ηa iyi à gbe, amma í sía ka wõ njoo ka maa ceò laakaii ara nwa.

7 Idú inε ηa à ya sí njoo, nò idú mõi woo mõ atē ηa à ya mõ atē ku maa kpa ηa.

8 Amma awa iyi à je inei dasã ηa, í sía ka ya ce laakaii ara nwa. Ka jò naane ku dasi do kubi ku degbe wa bei ibõí igù, nò kpãai faaba ku cõ ku je nwa bei fulai iso.

9 Ntõ ntõ, Ilaaõ kù kpe wa ka naa ka ye idõakõε, amma ku ba ka ba faaba do saabui Lafēe nwa Jesu Kiriisi.

10 Nηui í ku na iri nwa ku ba bii à wεε si hunde si waati iyi á nyi wa walakõ bii à nò à ku mõi, ka wεε do nηu ajo.

11 Na nηu, i ya mua nje gbugbã ηa nò i ya maa sobi nje ku ba i la si naane ku dasi nηe, si bei í waa ce tã ηa.

Idei ankãanyi do fõε

12 Ine inε nwa ηa, à waa tão ηe i ya jirima inε ηa iyi à waa ce ice ntõ ntõ si inõ nηe, inε ηa iyi Lafēe í jò à waa gbã ηe nò à waa nyisi ηe kpãa.

13 I jò i ne kubi nηa jüida nò i mà beere nηa ηa na irií ice nηa. I ya jò i wεεò laakai ku sù inε duusõo.

14 À waa tão ηe inε inε nwa ηa, i sõ ilu ika ηa a ce laakai. Ine ηa iyi à mængõ munya, i mu nηa gbugbã. I sobi hai ne gbugbã ηa. I temua do inε fei ηa.

15 Í ce laakai ηa i maà jò inε gõ ku sãa kpaasie laalõ, amma i hanya i cea nje jüida waati kãma fei ηa do inε ηa iyi à gbe fei.

16 I jò i ya ne inõ didõ waati kãma fei ηa.

17 I ce kutõ hai ne kõo ηa.

18 Bei í jeò fei i saabu Ilaaõ ηa. Beεbei Ilaaõ í bi i ce ηa si kuwεε nηe do Jesu Kiriisi.

19 I maà ganji Hundei Ilaaõ ku ce ice si ηe.

20 I maà donda amuai walií ku ce ηa.

21 Amma i jò i wüa mii fei ηa nò i mu iyi í sía ηa.

22 I mu ara nηe si kpãai laalõ fei ηa.

23 Nõ Ilaaõ takæ, nηu iyi í je icui laakai ku sù, ku nya ηe i je titeε mam mam ηa, nò ku degbe hunde nηe do laakai nηe do ara nηe, taale gõ ku maà wa si, hee ku tóò ajo iyi Lafēe nwa Jesu Kiriisi á nyi wa.

24 Ilaaõ, nηu iyi í kpe ηeu, í ne naane, á nò ku ce fei ndεε.

25 Ine inε nwa ηa, i ce nwa kutõ ηa.

26 I ce inε nwa ηa fei fõo do kubi ηa.

27 N̄ wa n tão ηe do irií Lafēe, i cioa inε nwa ηa fei tiau ihē.

28 Nõ didõí Lafēe nwa Jesu Kiriisi ku wa si ηe.

Tiã minjisia iyi Pɔlu í kɔã inɛi Tɛsalonika ña

Pɔlu í ce inɛi Tɛsalonika ña fɔɔ

¹ Amu Pɔlu do Silasi do Timɔtee, à ce ñe fɔɔ, inɛe inɛi igbei Jesu ña iyi ì wa Tɛsalonika, inɛe iyi ì je ti Ilaaɔ Baã nwa do ti Lafɛɛ Jesu Kirisi.

² Ilaaɔ Baã do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mu ñe didɔ do laakai ku sũ.

Ilaaɔ á kiiti inɛe ña si aɔɔ iyi Kirisi á nyi wa

³ Inɛe inɛe nwa ña, í sãã ka ya maa saabu Ilaaɔ waati kãma fei na iri ñne. I jò ka maa ce bɛɛɛe domi naane ku dasi ñne wa kɔɔsi ntɔ ntɔ, nɔ kubi iyi ì ñe inɛe duusɔɔ ì la wa kɔɔsii.

⁴ Nɔi í jò à waa tɔɔ fufu na iri ñne si igbei inɛi Ilaaɔ ña na temua ñne do naane ku dasi ñne si ijuukpã do wahala ñne fei.

⁵ Iyi ihɛi wa nyisi kam kam iyi kiitii Ilaaɔ í je dee dee, domi ijuukpã iyi ì ye fei ña na irii bommai Ilaaɔi. Nɔi á jò Ilaaɔ ku ka ñe si inɛe ña iyi à tɔ a lɔsi bommaeu.

⁶ Ntɔi, Ilaaɔ á ce iyi í je dee dee. Inɛe ña iyi à waa kpã ñe iju, á sã ñña ijuukpã.

⁷ Nɔ inɛe iyi ì waa ye ijuukpã ñau á mu ñne kusĩmi do awa taka nwa. Iyi bɛ á cei si waati iyi Lafɛɛ Jesu á faata wa hai lele do amaleka ilu gbugbãe ña.

⁸ Á naai do ina sãsá ku ba ku kpã inɛe ña iyi a kù mà Ilaaɔ iju, aña iyi a kù waa jirima laabaau jiidai Lafɛɛ nwa Jesu.

⁹ Gbese iyi aa sã ñña nɔi í je nfe ku ce hee do aɔɔ fei. Aa fɛɛfɛ do Lafɛɛ Jesu do si amboe ilu gbugbãe

¹⁰ si waati iyi á nyi wa ku je ilu jirima bi inɛe ña iyi à je tɛɛ, nɔ inɛe ña iyi à dasie naane ña fei aa maa cɔɔ do bɛɛɛe si aɔɔ ñnu. Inɛe taka ñne aa wa inɔ ñña ña, domi ì dasi sɛɛda iyi à je ñne naane ña.

¹¹ Na nɔi í ce à waa ce kutɔɔ aɔɔ fei na iri ñne. À waa tɔɔ Aɔ Lafɛɛ nwa ku jò í je kuwɛɛ ñne dee dee si bei í jò inɛe ña iyi à gbɔ kukpɛe a ce. Nɔ à waa tɔɔ má gbugbãe ku jò ì ce jiidai iyi ì waa dasi idɔ ña nɔ ku jò kookoosui naane ku dasi ñne ku kɔ.

¹² Bɛɛɛi irii Lafɛɛ nwa Jesu á baɔ amboe hai bi tu ñe, nɔ inɛe mɔ ì baɔ amboe hai bi tɛɛ ña, do saabu didɔi Ilaaɔ do Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

2

Woo ce laalo

¹ Inɛe inɛe nwa ña, í jò n fɔ idei kubaai Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi do kutɔtɔ nwa do ñnu aɔɔ. Ñ wa n tɔɔ ñe

² ì maà jò idɔ ñne ku dede ñya ñya bii inɛe gɔ ña à ni aɔi Lafɛɛ í to wa tã. Nɔ ì maà jò ku mu ñe biti bii à ce waliie walakɔ waaZɔe, walakɔ baã bii à ni awai à kɔɔ bɛɛɛe.

³ Ì maà jò inɛe gɔ ku dɔ iju ñne si ide kãma. Aɔi Lafɛɛu ku bei ku to wa inɛe nkpɔi á fãsi naane ku dasie awɔ. Si anyii ñnu, inɛe iyi wa ba Ilaaɔ jau á faata wa, ñnu iyi í je amai nfe ku ce.

⁴ Mbɛɛi Ilaaɔi wa je. Á so arɛe ku re mii fei, nɔ ku kɔsi Ilaaɔ do mii iyi inɛe ña à waa tɔɔ fei. Kpasi Ilaaɔ mɔm nii á koo ku buba ku maa kpe arɛe Ilaaɔ.

⁵ Ì kù ye gígí iyi ì sɔ ñe ideu ihɛ tã waati iyi ñ wa bi tu ñe?

⁶ Amma titã ngɔgɔ wa ganjie ku naa nsei, ì nɔ ì mà sãã sãã mii iyi í je ña. Si bɛɛɛe, kaa naa bii kù je waatie í to.

⁷ Ntɔ ntɔ laalɔ wa ce tã si asii, amma í gbe inɛ iyi wa ganjiɛu ku nè ku bɛi ku fita gbugbãa.

⁸ Si anyii nɲu, inɛ iyi wa ba Ilaaɔ jau á faata wa nɔ amboei kunaai Lafɛɛ Jesu ku kpa iriɛ. Jesuu, nɲui á kpaɔ do fufui geɛɛ.

⁹ Inɛ iyi wa ba Ilaaɔ jau á naai do gbugbãi Seetam, nɔ ku ce maamaake dimi ikã ikã fei do dobu dobu nɲa ku ðò ijui inɛ nɲa.

¹⁰ Á nɔ ku ce laalɔ dimi ikã ikã baa yooma fei ku ðò ijui inɛ nɲa iyi à waa bɔ nfe ku ce. Aa ce nfe domi a kù nɛ kubii ntɔu iyi á faaba nɲa.

¹¹ Njoi í jò Ilaaɔ á samba banlala nla nla wa si nɲa ku ba a ya dasi ibo naane.

¹² Bɛɛɛɛ mɔi inɛ nɲa iyi a kù dasi ntɔ naane, nɔ à waa ce laalɔ do inɔ didɔ, aa so taale dei.

À cica nɛi i baò faaba nɲa

¹³ Inɛ inɛ nwa nɲa, inɛ iyi Lafɛɛ í bi, à nɛ ka ya maa saabu Ilaaɔ waati kãma fei na iri nɲɛ, domi Ilaaɔ í cica nɛ hai sinteɛ i baò faaba nɲa do gbugbãi Hundee, do naane nɲɛ iyi i nɛ si ntɔu nɲa. Hundeu nɲui í jò i jɛ inɛ kumá nɲa.

¹⁴ Mii iyi Ilaaɔ wa le mbɛ waati iyi í kpe nɛ do laabaau jiidau iyi à sisi nɲɛ, ku ba i nɛ ikpɛ si amboei Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi.

¹⁵ Na nɲu, inɛ inɛ nwa nɲa, i leekí dim dim i mu ide nɲa iyi à kɔ nɲa si geɛɔ geɛ walakɔ si tia nwau.

¹⁶ Nɔ Ilaaɔ Baa nwa, nɲu iyi í bi wa, nɔ do saabui didɔɛ í mu nwa gbugbã iyi kù nɛ kɔ do kpãa ku cɔ jiiɔa, nɲu do Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi takæ

¹⁷ a mu a idɔ nɲɛ gbugbã, nɔ a jò i leekí si dim dim i ceò icɛ jiiɔa do ide jiiɔa fei nɲa.

3

Pɔlu í ni a cea nɲa kutɔɔ

¹ Iyi í gbe, inɛ inɛ nwa nɲa, i ce nwa kutɔɔ nɲa ku ba idei Lafɛɛu ku fangaa gbãa gbãa nɔ inɛ nɲa a mà bɛɛɛɛ, si bɛi i ce si anini nɲɛ.

² I ce kutɔɔ nɲa ku ba Ilaaɔ ku nya wa hai si awɔi amanɛ laalɔ hai nɛ iri nɲau, domi kù jɛ inɛ feii wa dasi ideu naane.

³ Amma Lafɛɛ ilu naanei. Á mu nɲɛ gbugbã nɔ ku degbe nɛ na irii Seetam, inɛ laalɔu.

⁴ Lafɛɛ í jò à dasi nɛ naane. À mà iyi mii iyi à jile nɲɛu i waa coo nɲa, nɔ bɛɛɛɛ aa ce i maa koo nɲa.

⁵ Nɔ Lafɛɛ ku jò kubii Ilaaɔ ku kɔɔsi si idɔ nɲɛ do temua iyi Kirisi takæ wa mu nwa.

Í sɔa amanɛ ku ce icɛ

⁶ Inɛ inɛ nwa nɲa, à waa tɔɔ nɛ do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, i jìò kpaasi woo dasi Jesu naane baa yooma fei iyi à jɛ ilu ika nɲa nɔ a kù waa too si kukɔsi iyi à na nɲɛu.

⁷ Inɛ taka nɲɛ i mà nɲa iyi í sɔa i sisi daa nwa nɲa. Í sɔa i sisi daa nwa nɲa domi a kù jɛ kuwɛɛ nwa si anini nɲɛ do ika.

⁸ A kù jò inɛ gɔ ku wo wa nfe nfe hai sã fia, amma à ya ka maa ce icɛi ntɔ ntɔ alɛò daakɔ hee ka gbɛɛji ku ba ka màà jɛ asoi inɛ gɔ.

⁹ Kù jɛ a ni a kù nɛ kpãaɛ, amma à bi awa taka nwa ka nyisi nɛ yaase jiiɔa iyi inɛ mɔ aa yɔkɔ i sisi,

¹⁰ domi baa waati iyi à wa bi tu nɛ à sɔ nɛ à ni, inɛ iyi kù bi icɛ ku ce, kù nɛ a jò lafɛɛ ku jɛ.

¹¹ Wee à gbɔ iyi inɛ ɔɔ nɛɛ ɛa ilu ika ɛai iyi a kù waa ce ngɔɔ í gbɛ wɔbia ku ɔũ.

¹² À waa sɔ amanɛ dimi bɛɛɛɛ ɛa a tɔɔ ɛa suuru na irii Lafɛɛ Jesu Kirisi, a ya ce icɛ ku ba a wo ara nɛa.

¹³ Amma inɛ inɛ nwa ɛa, i maà ya gbɛɛji do jiiida ku ce.

¹⁴ Inɛ iyi í kɔ ku gbɔ ide iyi à kɔ si tiaui ihɛ i laakaɛ ɛa nɔ i maà jɔ ngɔɔ ku kosi ɛɛ do nɛɛ, ku ba aɛɛɔ ku muu.

¹⁵ Amma do nɛɛ fei i maà ti i dooaaɛ bei mbɛɛ, amma i nyisie kpãa bei inɛ nɛɛ.

Fɔɔi ankãanyi

¹⁶ Nɔ Lafɛɛ, nɛɛɛ iyi í je icui laakai ku sũ, ku mu nɛɛ laakai ku sũ waati kãma fei si mii iyi í ba ɛɛ fei. Lafɛɛ kú wɛɛ do inɛ fei.

¹⁷ Amui Pɔlu, ñ ce ɛɛ fɔɔ. Fɔɔɔ ihɛ, do aɔwɔi amu takam nii ñ kɔɔɔ. Nɛɛɛ í je sɛɛdam si tiam ɛa fei. Kukɔm nii mbɛ.

¹⁸ Nɔ didɔi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi kú wɛɛ do inɛ fei.

Tia sinte iyi Pɔlu í kɔa Timotee

Pɔlu í ce Timotee fɔ

¹ Amu Pɔlu n wa n ceɛ fɔɔ, amu iyi n je woo bei Jesu Kirisi. Ilaaɔ woo faaba nwa do Jesu Kirisi, nɲu iyi à waa cɔ kp̄aaɛ, anjai à jilɔɔ si n je woo be.

² N̄ ceɛ tiaɯ ih̄ɛ wai Timotee, awɔ iyi i ye bei ama abim si kp̄aaɛ naanɛ ku dasi. Ilaaɔ Baaba do Jesu Kirisi Laf̄ɛɛ nwa a ce araareɛ a muuɛ didɔ do laakai ku s̄u.

I ce laakai woo kasi cio ilu ibo ɲa

³ Nsei, n̄ bi i bubaa Efɛɛzɯ si bei n̄ s̄ɛ wo si waati iyi n̄ bɔ ilei Masedoni. Inɛ gɔ ɲa à wa be iyi à waa kɔ inɛ ɲa si cio mmu. Ganji ɲa.

⁴ S̄ɔ ɲa a maà ti a dasi laakai ɲa si ide ɲa iyi inɛ ɲa à bu à waa fɔ do irii bala nwa ɲa iyi à ya maa dɛ ku mà. Nɲu ɲau bei wa naaɔ kakɔɔ ɲa wa, kaa nɔ kù mua inɛ ɲa gbugb̄a si naanɛ ku dasi ɲa icei Ilaaɔ ku bei ku bɔ waju.

⁵ Amma mii iyi à waa le à waa s̄ɔ ɲeɔ ideu ih̄ɛi í je kubi nɲɛ ku k̄ɔsi, kubi iyi wa naa hai si idɔ iyi í mà, do idɔ hai nɛ taale.

⁶ Wee inɛ gɔ ɲa à yaa hai si ideu ih̄ɛ nɔ à koo à lɔ si kakɔɔ nfe ku ce.

⁷ À bi anja a je woo kɔ inɛ ɲa si cioi woodai Ilaaɔ, amma anja taka ɲa a kù mà yaasei ide iyi à waa fɔ baa do iyi à waa fɔɔ do naanɛ nla nla.

⁸ Awa à mà iyi wooda í sla bii amanɛ ɲa à waa ceɔ ice si bei í jɔ.

⁹ Nɔ à mà iyi a kù jilɛ wooda na inɛ dee dee ɲa. À jilɔɔi na woo donda wooda ɲa, do hai gbɔ ide ɲa, do ilu dulum ɲa, do inɛ ɲa iyi a kù mà bɛɛɛɛ Ilaaɔ walakɔ mii ɲa iyi à je tɛɛ, do inɛ ɲa iyi à waa kpa iyeɔ baa ɲa ɲa, do woo kpa inɛ ɲa,

¹⁰ do woo ce sakara ɲa, do inɛm̄kɔ ɲa iyi à ya maa s̄uɔ n̄je, do inɛ ɲa iyi à waa ce inɛ ɲa ile à waa ta, do woo s̄ɔ ibo ɲa, do woo ceekpe si ibo ɲa, do inɛ ɲa iyi à waa ce mii baa yooma fei iyi kù waa too si cio jiida.

¹¹ Cio jiidaɯ í naai hai si laabaau jiida iyi à daam si awɔ. Ilaaɔ ilu amboei iyi í ya weea inɛ ɲai laabaau jiidaɯ wa f̄aa.

Í saabu Ilaaɔ na araareɛ

¹² N̄ saabu Jesu Kirisi Laf̄ɛɛ nwa, nɲu iyi í muum gbugb̄a n̄ ceɔ iceɛm. N̄ saabue si na iyi í j̄ɔ í kam ilu naanɛ nɔ í cicaam si iceɛɛ,

¹³ baa do iyi n̄ ya n maa n fɔ laalɛ wo n̄ n̄ ya n maa n kp̄aa iju nɔ idɔɔk̄ɔm ci ya j̄l. Do nɲu fei, í ce araarem si bei n kù mà mii iyi n̄ wa n ce, si na iyi í j̄ɔ n kù dasiɛ naanɛ wo.

¹⁴ Nɔ wee didɔi Laf̄ɛɛ nwa í caa sim, nɔ í j̄ɔ n̄ dasiɛ naanɛ nɔ n̄ nɛ kubii inɛ ɲa.

¹⁵ Ide ilu naanɛi iyi í j̄ɔ í yɔ awɔ í gba ɲa mam mam. Ideu wee. Jesu Kirisi í naai si andunya ku faaba ilu dulum ɲa. Amui n̄ re ɲa do dulum,

¹⁶ amma Ilaaɔ í ce araarem ku ba Jesu Kirisi ku yɔkɔ ku nyisi temua hai nɛ k̄ɔɛ si amu iyi n̄ je inɛ ngboi ilu dulum ɲa. Nɔ n̄ bi n̄ jɛa inɛ ɲa iyi aa na a dasiɛ naanɛ a ba kuwɛɛ hai t̄a yaase jiida.

¹⁷ Ilaaɔ nɲu ak̄ai í je ilaalu hee do ajɔ fei, ci ya ku nɔ a ci ya yɔɔ do iju. Ka saabue nɔ ka mà bɛɛɛɛ hee do ajɔ fei. Ami.

¹⁸ Timotee amam, ide iyi n̄ wa n jilɛɛ wee si bei à ce waliie wo na irie. J̄ɔ idei waliu ku je j̄lnei iḡuɛ iyi aa maa jabuɔ í ceɔ iḡuɛ jiida.

¹⁹ Leekí dim dim si naanɛ ku dasiɛ nɔ í maà ce nk̄ama iyi á j̄ɔ idɔɛ ku ye taaleɛ. Amma inɛ gɔ ɲa ngu ɲa à kɔ ku gbɔ lasabu jiida iyi idɔ ɲa wa s̄ɔ ɲa nɔ à j̄ɔ naanɛ ku dasi ɲa í ce nfe.

²⁰ Si ino nηai Himenee do Alesandu à wa, nò nò so ηa n̄ daa Seetam si awò ku ba a mà iyi kù s̄la a maa fò laalɔi Ilaaɔ.

Idei kutɔɔ

2

¹ Mii sinte iyi n̄ wa n̄ tɔɔ ηei í je í ya ce kutɔɔ ηa. Mii iyi ì ne bukaatae fei, i ya tɔɔ Ilaaɔ ηa nò i ya ce kutɔɔ na irii ine fei ηa nò i ya saabu Ilaaɔ na iri nηa ηa.

² Nò i ya ce kutɔɔ ηa na irii ine ngboi ile ηau hee do inei anyi nηa ηau fei, ku ba ka yòkò ka je andunya nwa do laakai ku s̄u, nò ka ya ce kuwεε jiida ku ba ine ηa a mà beerei Ilaaɔ.

³ Dimii kutɔɔ beebei í s̄la nò í ya d̄sa Ilaaɔ woo faaba nwa si.

⁴ Í bi beebei domi í bi ine fei ku ba faaba nò ku mà ntɔ.

⁵ Ntɔ ntɔ Ilaaɔ ak̄ai í wεε, nò ine ak̄a m̄oi í wa si afei Ilaaɔ do amanε ηa ku ba ku jò amanε ηa a d̄s do Ilaaɔ. Laf̄εu nηui í je Jesu Kirisi, nηu iyi í baa í je amanε,

⁶ nò í na arae ku yað ine fei hai si dulum dεε. Beebei si waati jiidae í nyisi wa iyi Ilaaɔ í bi amanε fei ku ba faaba.

⁷ Na nηui Ilaaɔ í cicaam n̄ je woo waazo do woo be, nò n̄ kò dimi mmu ηa si cio si ide ntɔ nò n̄ s̄s̄ ηa a dasi Jesu naane. Ntɔi n̄ wa n̄ fò n̄ kù wa n̄ s̄o ibo.

⁸ Na nηu, tengi bii à ya ce kutɔɔ ηa fei, bii inemòkò ηa à wu awò lele à waa ce kutɔɔ, n̄ bi ku ya je do idò kumá, idòkò do kakò ku maà ya wasi.

⁹⁻¹⁰ Beebe m̄oi n̄ bi inaabo ηa a ya dasi j̄ne ku ne beere ηa si azaka. Í s̄la booda nηa kù je kookoosu jiida si bei í jò inaabo ηa iyi à ni aηa à mà beerei Ilaaɔ a ya ce, ku maà ti ku je do iri kubai faayi walakò do sabai wura ηa walakò do lege ηa, nò a maà ya dasi j̄nei fia nkpò nkpò.

¹¹ Í s̄la inaabo ηa a gbò ciou si laakai do jirima mam mam.

¹² N̄ kù je inaabo ηa a kò si cio walakò a je ine ngboi inemòkò ηa. Amma í s̄la a ya maa coko.

¹³ N̄ wa n̄ fò beebei si na iyi í jò Adamui Ilaaɔ í tako í taka í bei í taka Efa.

¹⁴ Nò kù je Adamui Seetam í d̄i ijuε. Ijuε ab̄oi í d̄i nò abou í kua woodai Ilaaɔ.

¹⁵ Amma inaabo ηa aa ba faaba si kp̄ai ama ku bí bii à waa mu ara nηa nò à leek̄ si kp̄ai naane ku dasi do kubi do kuwεε iyi í má.

Ine ngboi inei igbei Jesu ηa

3

¹ Ide ilu naane wee. Bii ine gò í bi nηu ku je ine ngbo si igbei inei Jesu ηa, ice jiidai í bi.

² Í s̄la laf̄εe ku maà ne taale gò nò ku ne abo ak̄a lege lege, si anyie nò ku je ine gò iyi í ya saku nò ku mà arae, ku maà je amanε yaka yaka, amma ku je ine gò iyi í ya yaae ine n̄joo ηa nò ku je ine gò iyi á yòkò ku kò ine ηa si cio.

³ Nò ku maà je woo m̄o at̄ε walakò woo bi ija, amma ku je ilu suuru iyi wa de laakai ku s̄u, nò ku maà je woo bí fia yaamò.

⁴ Nò ku je ine gò iyi í nò kpas̄εε mam mam, nò amae ηa à ya jirimae nò à mà beerei ine ηa.

⁵ Ntɔ ntɔ, bii ine kù mà bei á ce ku mu kpas̄εi nηu takae, beirei laf̄εε á ce ku mu inei igbei Ilaaɔ ηa.

⁶ Nò kù s̄la ku je ine iyi í dasi Jesu naane titò titò, domi á yòkò ku na ku ne faau nò Ilaaɔ á ye taalee bei í ye taalei Seetam.

⁷ Si anyii n̄ju, í s̄la hai dasi Jesu naane ŋa a máa je seeda jiidae ku ba a maà dondae, n̄o ku maà na ku dasi cekũm dii Seetam.

Woo ce icei igbei inei Jesu ŋa

⁸ Beɛbe m̄ai woo ce icei igbei inei Jesu ŋa á s̄la a je ine ŋa iyi à ne beere, a maà ti a je ilu gele minji ŋa, walak̄o woo m̄o at̄e yaam̄o, walak̄o woo de fia do bisi laalo.

⁹ Amma í s̄la a leek̄i dim dim si naane ku dasi do ido iyi í má.

¹⁰ N̄o í s̄la a c̄o laakai n̄ja tit̄a. Bii à ye a k̄u ne taale go a bei a l̄osi ice n̄ja ku ce.

¹¹ Beɛbe m̄ai í s̄la abo n̄ja ŋa a je ine ŋa iyi à ne beere, n̄o a maà je woo s̄o irii ine, amma a je woo gaya ŋa iyi à ne naane si mii fei.

¹² Í s̄la woo ce icei igbe ŋau a je ilu abo ak̄a lege lege n̄o a je ine ŋa iyi à n̄o ama n̄ja ŋa do inei kpas̄e n̄ja ŋa mam mam.

¹³ Woo ce ice ŋau, bii à waa ce ice n̄ja do in̄o ak̄a aa ne beere si kuwee n̄ja, n̄o aa ne ido ku buba nt̄o nt̄o si naane ku dasi iyi Jesu Kirisi wa mu nwa.

Asii nla nla

¹⁴ N̄ dasi ido n̄ naa n̄ yeɛ, amma n̄ k̄oɛ tiauu ih̄e wai

¹⁵ ku ba baa bii í na wa kpei, i mà bei í j̄o inei nyaanzei Ilaās̄ ŋa a maa neò ara n̄ja, waat̄o inei igbee ŋa, n̄ju iyi í je icui kuwee. Igbeui í ye bei s̄obei nt̄ou do gbugh̄ae.

¹⁶ Do nt̄o, ine go k̄u wee iyi á ȳok̄o ku j̄a kulai asiii kp̄ai Ilaās̄ ku t̄oo nwa.

Kirisi í baa í je aman̄e n̄o à ȳoo,

N̄o Hundei Ilaās̄ í j̄ò à mà iyi ine dee deei.

Amaleka ŋa m̄o à ȳoo.

À waazo idee si dimi baa yooma fei.

N̄o à dasi idee naane si andunya.

N̄o à soo lele í nyi si amboeɛ.

Woo k̄asi cio ilu ibo ŋa

4

¹ Hundei Ilaās̄ í f̄o dee dee í ni si awaatii ank̄anyi ine go ŋa aa j̄ò kp̄ai naane ku dasi, a máa jirima ideii woo d̄i ijui ine ŋa do kuk̄osi Seetam.

² Dimii kuk̄osi n̄ju wa naai hai bi ilu muafiti ŋa do woo s̄o ibo ŋa. Ine ŋau à lele ido n̄ja hee ci ya ye taale n̄ja má.

³ Aman̄e dimi beɛbe ŋai à ya ni k̄u s̄la ine ŋa a so nje. N̄o à ya nyi a ni má ije go ŋa à wee iyi k̄u s̄la ine ŋa a j̄oo, baa do iyi ije ŋau Ilaās̄ í taka ŋai ku ba woo dasie naane ŋa iyi à mà nt̄ou a ya j̄oo do saabu a j̄o.

⁴ Nk̄ama k̄u wa si iyi aa nȳo, domi mii iyi Ilaās̄ í taka fei mii jiidai, n̄o í s̄la ka gba fei nd̄eɛ do saabu.

⁵ Nt̄o nt̄o, mii fei í máii bii à waa ceò ice do yaase bei ideii Ilaās̄ í f̄o do bii à waa ce kut̄oo.

Woo ce ice jiidai Jesu Kirisi

⁶ Bii í waa k̄oa woo dasi Jesu naane ŋa si bisuu ih̄e, aa je woo ce ice jiidai Jesu Kirisi, n̄o naane ku dasi do ideii kuk̄osi jiidai iyi í waa too si á yei bei ije iyi í waa na hundee.

⁷ Amma k̄asi ar̄a hai ne yaase ŋa iyi a k̄u waa too si ideii Ilaās̄. Hanya i ce kuwee si bei á d̄oa Ilaās̄ si.

⁸ Nt̄oi, icei ara aranfāanie k̄u la, amma ideii Ilaās̄ ku leek̄i si í ne aranfāani si mii fei, domi si bei à ne kuweei nsei do ti ala.

⁹ Ide iyi à f̄ou be ide ilu naanei iyi í j̄o í ȳo aw̄o í gba ŋa mam mam.

¹⁰ Na n̄i í ce à jabu à waa ceò ice, domi kp̄aa ku cò nwa si Ilaaḍi í wa, n̄ju iyi í je icui kuwεε, nò í je woo faabai inε fei, woo dasi Jesu naane n̄a m̄m nii à re.

¹¹ S̄ n̄a a jirima mii n̄au ihē nò i kò n̄ja si cioε.

¹² Maà ti i j̄ à dondaε na awaas̄u ku jεε, amma j̄ à nyisi woo dasi Jesu naane n̄a yaase jiida si ide ku f̄ε, do kookoosui kuceε, do kubie, do naane ku dasie, do dee kec jεε.

¹³ Hee n ma n to wa, hanya i ka kukoi idei Ilaaḍ, nò i kò inε n̄a si, nò i ce waazoε.

¹⁴ Maà ti i ce atafii si amua iyi í wa sie, iyi Hundeí Ilaaḍ í muεε si waati iyi à ce walii na irie nò inε ngboi igbei Jesu n̄a à leε awò si iri.

¹⁵ Laakaiε fei ku wa si ideu ihē, nò i naa araε mam mam ku ba inε fei ku ye waju ku b̄ε.

¹⁶ Ce laakai do bei ì waa je kuwεεε do cio iyi í waa kò si nò i ya maa temua si. Bii í waa ce bεεbε, aa ba faaba, awò do inε n̄a iyi à waa gb̄o idee.

Iseenei woo dasi naane n̄a n̄ja duus̄o

5

¹ Maà ya f̄o si m̄kò ngbo n̄a ide do gbugb̄a, amma j̄ à ba n̄a ide ku f̄o kpele kpele bei baai awò takae. Nò í cea awaas̄u n̄a bei if̄oε n̄a do igb̄aε n̄a,

² abo ngbo n̄a m̄o bei iyee n̄a, nò inaabo saatara n̄a m̄o i ce n̄ja bei wec̄le n̄a, daae fei kú má bi tu n̄a.

³ Gb̄aa jaaḍ n̄a nò i mà beere n̄ja, n̄ja iyi à je jaaḍ do nt̄o.

⁴ Amma bii jaaḍ ḡo í ne amu n̄a wala t̄oku n̄a, í s̄la amae n̄au a woo bei n̄ju m̄o í tako í ce n̄ja. Bii à waa ce bεεbe à waa cea Ilaaḍ icei, nò n̄jui á d̄ā Ilaaḍ si.

⁵ Inaabo iyi í je jaaḍ do nt̄o nò kú ne inε ḡo iyi á woo, kp̄aa ku c̄ε fei si Ilaaḍi í ya wa nò í ya maa ce kut̄o ku maa t̄o sobie das̄o id̄u.

⁶ Amma jaaḍ iyi wa je andunyae do faayi í ye bei iku baa bii í wεε si hunde.

⁷ Ide n̄a iyi aa ya maa s̄o n̄a mb̄e ku ba inε ḡo ku maà ye taale n̄ja.

⁸ Inε iyi kú waa gb̄aa nyaanzeε n̄a, iyi í re m̄m inei kpas̄ε n̄a, laf̄εε í k̄osi naane ku dasi, nò laalo ku jεε í re baa hai dasi Jesu naane.

⁹ Maà ti i kò irii jaaḍ ḡo si tia bii à ya kò irii jaaḍ n̄a * bii kú je laf̄εε í ne ad̄o kita, nò kú je ilu m̄kò ak̄a,

¹⁰ nò ku je inε ḡo iyi à waa je seεdaí ice jiidaε. Nò ku je inaabo iyi í mà amu n̄a ku mu, nò ku je inε ḡo iyi í ya yaae inε njoo n̄a nò ku wie kutei woo dasi Jesu naane n̄a †, nò ku ya sobi inε n̄a iyi a wa si wahala, nò kú je inε ḡo iyi í ya ce ice jiida baa yooma fei.

¹¹ Amma maà ti i doo jaaḍ saatara n̄a si in̄oi jaaḍ n̄a, domi waati iyi kubi á tale n̄ja aa ce Kirisi atafii, aa bi a so m̄kò

¹² nò aa je ilu taale n̄a si na iyi í j̄ à kú ceò ide iyi à w̄au ice.

¹³ Si anyie nò aa ne ik̄a à ya maa dabii dabii kpas̄ε do kpas̄ε. Iyi í re m̄m, aa ya maa s̄o irii inε n̄a nò a ya maa ḡu w̄abia nò aa je woo sisi ide n̄a.

¹⁴ Na n̄ju n̄au bei í j̄ ñ bi jaaḍ saatara n̄a a so m̄kò a bí ama, nò a dasi kpas̄ε n̄ja iju jiida, ku ba a maà na a mua mb̄eε nwa n̄a kp̄aa a f̄o laalo nwa.

¹⁵ Nt̄o nt̄o jaaḍ n̄au, ḡoḡo n̄a à yaa t̄a à waa too kp̄aii Seetam.

* **5:9** tia bii à ya kò irii jaaḍ. Si tiau bei à ya kò irii jaaḍ n̄a iyi à jesi n̄ja a maà so m̄kò má nò a na kuwεε n̄ja a ceò Ilaaḍ ice hee k̄oi kuwεε n̄ja. An̄ai inei igbei Jesu n̄au à ya na bukaatai mii iyi à ne. † **5:10** **ku wie kutei woo dasi Jesu naane: n̄a** Bi Zuifu n̄a bii inε ḡo í naa kpas̄ε n̄ja à ya wieεa kutei bei awa m̄o à ya ka muaa inε inyí ku m̄o. Amma bi Zuifu n̄au, arui í ya wie kutei inε njoo.

16 Amma bii woo dasi Jesu naane go í ne jaað ña si nyaanzee, í sła ku sobi ña, ku maà ti ku kãa igbei inei Jesu ña asou ku ba igbeu ku yókò ku sobi jaað ña iyi a kù ne inè go.

17 Si anyii ññu, inè ngboi igbe ñau iyi à waa ce icè jiida, í sła i doo ña ilu beere iyi à ne aranfaani nla nla. Iyi í re mòm ññui í je inè ña iyi à waa ce kookaai si waazo do cio ku kòsi.

18 Kukòi ideí Ilaað wa fò í ni, i maà ti i dī gelei kete iyi wa jojo si bilee wa nya yoyòe. Nò wa fò má í ni, woo ce icè í ne kpãa ku gba fiae.

19 Bii à aa à sše taale iyi inè ngboi igbe go í ce, maà ti í jesi ideu, bii kù je amane minji wala meeta í je seeda.

20 Inè ña iyi à waa ce dulum, sš ña si wajui inei igbe ñau fei ku ba inè ña iyi à gbe a ce njo.

21 N̄ wa n tòe si wajui Ilaað do Jesu Kirisi do si wajui amaleka kumáe ña, gbò ideí kukòsiu ihē, maà ti i ce njoí ijui inè go. Nò i maà ti i ce ngògò na kubii kpaasi.

22 Maà ti i saasa i lea inè go awò si iri ku ba i maà ne ikpē si dulum dii inè go. Fa arae hai si dulum.

23 Maà ya mò inyi ññu akã, amma i ya mò vēe keeke na baanii inòe si na iyi í jò i ci ya fe bō.

24 Dulum dii inè go ña í ya fitai gbasasa a bei a kiiti ña. Amma ti inè go ña í ya fitai do ankãanyi.

25 Beebe mòi icè jiida mò í ya fitai gbasasa, nò baa bubue iyi a kù yòo waati beebe, kaa manji do ajo fei.

6

1 Inè ña iyi à je aru fei í sła a doo lafēe ña ña ilu jirima ña si mii fei, ku ba inè go ku maà ba faya ku fò taalei irii Ilaað walakò kukòsi nwa.

2 Aru ña iyi à ne lafēe woo dasi Jesu naane ña a maa donda ña a ni aña à je saa na saabui Lafēe. Amma si na iyi í jò inè ña iyi à waa je aranfaanii icè ññau à je woo dasi Jesu naane ña iyi Ilaað í bi, ññui í jò í sła a ce ñña icè ku re. Mii iyi í sła i waazo ñña mbe nò i kò ña si cioe.

Kukòsi ibo do amani jiida

3 Inè iyi wa kòa inè ña si cio mmu go nò kù waa too ide ntoi Lafēe nwa Jesu Kirisi iyi á jò ka mà beerei Ilaað,

4 lafēe ilu faau nla nla, kù mà nkãma. Amma wa ce bōi kakò do ide ku fengee. Nò hai bei igu do ija do arabu wa naa, nò ññui í ya jò inè ña a ci ya naane nje.

5 Nò í jò irii inè ña í sinda a kù mà ntò, à ya maa ce kakò hai ne kò. À tamaa kpãai ideí Ilaað ku too á ce ña ilu amani ñai.

6 Ntoi, kpãai ideí Ilaað ku tò amani nla gò, bii amane í saabu si mii iyi í ne.

7 Ntò ntò, a kù naaò nkãma wa si andunyau ihē, nò beebe mòi a kaa ka neò nkãma.

8 Na ññu, bii à ne ije do nyau ña á sła ku to wai wo.

9 Amma inè ña iyi à waa bi aña a je ilu fia nla, à ya dasi kulelei, nò bine laalo nkpò nkpò hai ne yaase a mu ña bei cekũm nò ku sòsi ña si ina iyi ci ya ku a ce nfe.

10 Beebèi á ce si na iyi í jò kubii fiaí í je icãi laalo ikã ikã baa yooma fei. Ññui inè go ña à lósi ku de hee à yaa hai si kpãai naane ku dasi, à baa à dasi ara ñña si kpãai wahala.

Iyi Pòlu í dasi Timotee ku ce

¹¹ Amma awɔ iyi ì je ti Ilaaɔ, saa mii ŋau be fei. Nɔ i lele kp̄aii dee dee ku je do beɛɛi Ilaaɔ ku mà do naane ku dasi do kubi do temua do daa didɔ.

¹² Jabu jiida si kp̄aii naane ku dasi. Leekl̄ dim dim si kp̄aii kuwɛɛ hai tã si beɛ Ilaaɔ í kpeɛ. Na kuwɛɛui ì je seɛda jiida si wajui ine nkɔ.

¹³ N̄ wa n s̄ɛ si wajui Ilaaɔ, n̄ɲu iyi wa na mii fei kuwɛɛ, do si wajui Jesu Kirisi, n̄ɲu iyi ì je seɛda jiida si wajui P̄onsu Pilati,

¹⁴ jirima woodau, nɔ kuwɛɛɛ ku maà ne riisi do taale gɔ hee ku toò ajɔ iyi Laf̄ɛɛ nwa Jesu Kirisi á faata wa.

¹⁵ Ilaaɔ, n̄ɲu iyi ì je icui inɔ didɔ fei, á jò ajɔu ku to wa si waatiɛ. N̄ɲu akã lege legei í ne yiiko si mii fei, n̄ɲui ì je ilaalui ilaalu ŋa, do Laf̄ɛɛi laf̄ɛɛ ŋa.

¹⁶ N̄ɲu akã ì je ine iyi ci ya ku. Nɔ í wa si inya kumá iyi ine gɔ kaa yɔkɔ ku maai si. Ine gɔ kù yɔɔ, nɔ ine gɔ kaa yɔkɔ ku yɔɔ m̄m. N̄ɲui í ne beɛɛɛ do gbugbã iyi ci ya tã. Ami.

¹⁷ S̄ɔ ilu amani ŋa a maà ti a tɔɔ fufu, nɔ naane n̄ɲa ku maà wa si amani iyi á na ku tã, amma a jò naane n̄ɲa ku wa si Ilaaɔ, n̄ɲu iyi wa mu nwa fei ndɛɛ do inɔ akã ku ba ka wɛɛð inɔ didɔ.

¹⁸ S̄ɔ ŋa a ce mii iyi í s̄ɛa, a je ilu amani si jiida ku ce, nɔ a ya kp̄ɛa ine ŋa amani n̄ɲa do inɔ didɔ.

¹⁹ Beɛɛɛi aa singaa ara n̄ɲa amani jiidai ala iyi kaa beje nɔ a ba kuwɛɛ iyi ì je kuwɛɛ do ntɔ.

²⁰ Timotee, ide iyi à dae si awɔu, muu ku s̄ɛa. Fa araɛ hai si ide nfe nfei andunya. Maà ce kakɔɔ do ine ŋa iyi à waa tamaa aŋa à ne kumà.

²¹ Kumãui ine gɔ ŋa à waa ni aŋa à ne, n̄ɲui ì jò à nyɔ hai si kp̄aii naane ku dasi.

Didɔi Ilaaɔ ku wɛɛ do inɛ.

Tia minjisia iyi Pɔlu í kɔa Timotee

Pɔlu í ce Timotee fɔɔ

¹ Amui Pɔlu, woo bei Jesu Kirisi si idɔɔbii Ilaaɔ. Ilaaɔ í dasim n sisi idei kuwɛɛ iyi í wãɔ wa si anu akã nwa do Jesu Kirisi.

² Amui ñ kɔɛ tiau ihɛ wa Timotee, awɔ iyi ñ bi jiiɔa nɔ ì ye bei ama abím si kpãai naanɛ ku dasi. Ilaaɔ Baaba do Jesu Kirisi Lafɛɛ nwa a ce araaree a muue didɔ do laakai ku sù.

Saabu do gbugbã ku mua

³ Ñ wa n saabu Ilaaɔ, nɲu iyi ñ wa n tɔɔ do idɔ hai ne taale si bei balam ɲa à tako à ce wo. Waati kãma fei ñ ya n maa n saabu Ilaaɔ na iriɛ, nɔ dasãɔ idú fei ñ ya n maa n ye gigie si kutɔm.

⁴ Ñ wa n ye gigii kukpatæ*, nɲui í jò ñ bi ku yeɛ ntɔ ntɔ ku ba inɔ didɔm nɔu ku kã.

⁵ Ñ wa n ye gigii naanɛ ku dasi hai ne muafiti iyi ì ne. Dimiei ayie Loisi do iyee Enisi à ne. Ñ mà kam kam iyi awɔ mɔ ì nɔɔ.

⁶ Nɔi í jò ñ wa n ye gigii iyi í sã í ce ice do amua iyi Ilaaɔ í muue si waati iyi ñ lee awɔ si iriu,

⁷ domi Hunde iyi Ilaaɔ í mu nwa kaa jò ka ce njo, amma í ya jò ka ne gbugbãi do kubi do ara ku mu.

⁸ Na nɲu, maà ti í ce anyoi sɛɛdai Lafɛɛ nwa ku je, nɔ ì maà ya ce anyoi amu takam, amu iyi ñ wa ile piisɔ na iriɛ. Amma jò ì jesi awaɛ ka ye ijuukpã ajɔ na irii laabaau jiidau nɔ ì maa neɔ gbugbã iyi Ilaaɔ í muue.

⁹ Nɲui í faaba wa nɔ í kpe wa ka je inɛɛ ɲa. Kù je na ice nwa ɲa iyi à ce, amma si na iyi í jò nɲu takæ í bi beɛbei na didɔɛ. Didɔɛu í jile nwai hai tako tako na anu akã nwa iyi à ce do Jesu Kirisi.

¹⁰ Nsei, kunaai woo Faaba nwa Jesu Kirisii í nyisi wa didɔu. Jesu Kirisiui í kpa irii gbugbãi iku nɔ ì nyisi wa kuwɛɛ iyi ci ya tã na saabui laabaau jiidau.

¹¹ Ilaaɔi í jò ñ je woo be do woo kɔsi cio ku ba n sisia inɛ ɲa laabaau jiidau.

¹² Nɔi í jò ñ wa n ye ijuukpãu ihɛ. Amma anyɔ kù waa muum, domi ñ mà inɛ iyi ñ dasi naanɛ ñ nɔ ñ mà kam kam iyi í ne gbugbã ku maa mu ide iyi í jòɔm nɔu hee ajɔu koo toɔ wa.

¹³ Ide ntɔɔu iyi ñ sisiɛ, muu do naanɛ jiiɔa do kubi iyi à ne si anu akã nwa do Jesu Kirisi.

¹⁴ Ide jiiɔa iyi à daɛ si awɔ, muu do gbugbãi Hundi Ilaaɔ iyi í wa si wa.

¹⁵ Awɔ takæ ì mà iyi inɛi Azii ɲau fei à fũ sim awɔ. Si inɔ nɲa bei Fijeli do Heemɔjɛni à wa.

¹⁶ Ilaaɔ kù ce araarei nyaanzei Onɛzifɔɔ domi í muum gbugbã ise fɛɛfɛlo. Kù nɔ kù ce baa anyoi iyi ñ wa piisɔɔ.

¹⁷ Iyi í to wa Romu mɔm ì dedɛem nii do inɔ akã hee í koo í yem.

¹⁸ Nɔ Lafɛɛ ku jò Ilaaɔ ku ce araaree si ajoi kiituu. Awɔ takæ ì mà sã sã ice iyi í ceem Efɛɛzu.

Woo jabu jiidai Jesu Kirisi

* **1:4 n wa n ye gigii kukpatæ** Timotee í kpatai wo si waati iyi Pɔlu wa ne. Amma Pɔlu wa bi ku naa ku yɔɔ mà ku ba inɔ ku fɔ nɲau ku kpa iri.

2

1 Na n̄ɲu, awo amam, mua arae gbugbā si didō iyi à n̄e do anu akā nwa iyi à ce do Jesu Kirisi.

2 Iyi ì gbò ñ wa n fò si wajui ilu s̄eɛda nkp̄ou, daa ilu naane gò ña m̄o si awo, ine ña iyi aa yòkò a kò ine gò ña m̄o si cio.

3 Ijuukpā iyi á naa s̄ie bei amu m̄o fei, jò ì jesi bei woo jabu jiidai Jesu Kirisi.

4 Sooge iyi í wa ikoi igū ci ya ce wūai andunya bii wa bi ku ce idòobii ine ngboe.

5 Woo ce gaasai ku sei kaa yòkò ku ba ribai aree bii kù je í jirima woodae ña.

6 B̄eɛbe m̄oi woo logoo iyi í ce ice do wahala n̄ɲui á tako ku je amaaj̄e*.

7 Lasabu si ide ña iyi ñ wa n f̄ou ih̄e, n̄o Laf̄e á sobie ì bei ì gbòd̄ yaasei fei nd̄e.

8 Ye gigii Jesu Kirisi, t̄okui Davidi, iyi í j̄i hai si bal̄eu. Idei í wa si laabaau jiidau iyi ñ wa n waazo.

9 Na laabaau jiidau ñ wa n ye ijuukpā hee à ð̄im do sesee bei woo ce laal̄. Amma idei Ilaaḍ si á ð̄i.

10 N̄oi í j̄ò ñ wa n temuao fei nd̄e na irii ine ña iyi Ilaaḍ í cicau, ku ba aña m̄o a ba faaba do saabui Jesu Kirisi, n̄o a n̄e ikp̄e si amboe iyi ci ya tā.

11 Ide ilu naane wee.

Bii à ku do n̄ɲu, aa ka w̄eɛ do n̄ɲu.

12 Bii à temuao, aa ka je bomma do n̄ɲu ajo.

Bii à n̄o à k̄osie, n̄ɲu m̄o á k̄osi wa.

13 Baa bii à je hai n̄e naane ña, do n̄ɲu fei, n̄ɲu í je ilu naane,

Domi kaa yòkò ku k̄osi arae.

Woo ce ice iyi kù waa ce anyoi icee

14 Ye ine ña gigii ide ñau ih̄e fei n̄o ì k̄onk̄on du ña si wajui Ilaaḍ ì ni a maà ya maa ce kak̄o si ide ña, domi dimii kak̄o b̄eɛbe kù n̄e aranf̄aani k̄ama, í gbe ku j̄ò ine ña iyi à waa gbòo a ce nfe.

15 Ce kookaai ì maa ce iyi aa baò saabu si wajui Ilaaḍ, bei woo ce ice iyi kù waa ce anyoi icee, iyi í ya maa sisi ide nt̄oi Ilaaḍ dee dee.

16 Amma waasu ide ña iyi a kù n̄e aranf̄aani gò n̄o a kaa sobi ine ña si naane ku dasi n̄ɲa, domi ine ña iyi à waa ce b̄eɛbe à ya na a j̄l̄o Ilaaḍ a maa kooi.

17 Idei ine ñau be í yei bei juju s̄ami iyi wa beje ara. Si in̄o n̄ɲai Himenee do Filetu à wa,

18 aña iyi à j̄ò kp̄ai nt̄o n̄o à waa k̄eke naane ku dasii ine nkp̄o domi à ni awaatii kuj̄li iku ña í l̄o tā.

19 Do n̄ɲu fei, icui naane ku dasi nwa iyi Ilaaḍ í j̄ile do gbugbā kaa yaya. À mà iyi nt̄oi si na iyi í j̄ò kukoi idei Ilaaḍ wa f̄o í ni, Laf̄e í mà ine ña. N̄o í ni má, ine iyi wa kpe irii Laf̄e fei ku saa laal̄o ku ce.

20 Si ile nla j̄eɛ dimi ik̄a ik̄ai í ya wa be. À ce ḡoḡo ña do wura, ḡoḡo ña m̄o do is̄o f̄uf̄u. Ine n̄ɲu ñau be ajoì j̄ingau nla ñai à ya ceò ice. Amma ḡoḡo ña m̄o à w̄eɛ má iyi à ce do am̄a, ḡoḡo ña m̄o kaalei, ine n̄ɲu ñai à ya maa ceò icei ajo fei.

21 Na n̄ɲu, ine iyi wa n̄ya arae hai si laal̄o ña iyi ñ f̄o ideeu fei, á yei bei j̄eɛ iyi í n̄e b̄eɛre. Á je ine iyi Ilaaḍ í cica ik̄a ku je t̄eɛ mam mam, n̄o Laf̄e á yòkò ku ceò ice si na iyi í j̄ò ñ s̄oɔlu ku ceò ice jiidai baa yooma fei.

22 Saa kubi nfe n̄eufi awaasū ña, ð̄ede kp̄ai dee dee ku je, do naane ku dasi, do kubi, do laakai ku sū, awo do ine ña iyi à waa t̄o Laf̄e do in̄o ak̄a.

* 2:6 Si tia nwo go ña à ya ni, “b̄eɛbe m̄oi woo logoo á ce icei do wahala ku bei ku ba amaaj̄e.”

²³ Amma maà ya ce kakɔ̀ si mii iyi kù ne aranfãani do iyi kù ne yaase, domi í mà kam kam iyi nɗui í ya na ku bí ija.

²⁴ Nɔ wee kù sɓa woo ce icei Lafɛɛ ku maa ja, amma í sɓa kú bi ine fei, nɔ kú je ine iyi á yɔ̀kɔ̀ ku kɔ̀ si cio nɔ ku ya temua.

²⁵ Ine ɗa iyi á kù waa jesi ideɛ í sɓa ku ba ɗa ide ku fɔ̀ do kúrɔ̀. Á yɔ̀kɔ̀ ku je Ilaaɔ̀ á mu nɗa kpãa a kpaasiò idɔ̀ nɗa a mà ntɔ̀,

²⁶ nɔ laakai nɗa ku baa, a gbã hai si taai Seetam, nɗu iyi wa mu ɗa wo nɔ í jò á waa ce idɔ̀bie.

Waatii ankãanyi

3

¹ Amma í sɓa í mà ɗa iyi kuweɛ nwa á na ku gaabu si waatii ankãanyi.

² Amanɛ ɗa aa maa ce ideí iri nɗa, lasabu nɗa fei si fiái á ya wa, aa je woo tɔ̀ɔ̀ fufu, aa nyisi iyi ɗa à je ngɔ̀ɔ̀, aa maa bu Ilaaɔ̀. A kaa jirima baa nɗa ɗa, aa je gudulu ɗa, a kaa mà beɛrei Ilaaɔ̀.

³ Aa je hai ne kubi ɗa, a kaa ne araaɗe ine ɗa, aa je woo sɔ̀ irii ine ɗa, a kaa mà ara ɗa, aa je ine ku gaabu ɗa, nɔ aa je mbɛɛi woo ce jiida ɗa.

⁴ Aa je ilu zamba ɗa, a kaa ne lasabu jiida, aa ne faao. Aa bi faayii andunya ku re Ilaaɔ̀.

⁵ Aa maa too kpãai Ilaaɔ̀ do gele, amma ilu muafiti ɗai domi á kɔ̀si gbugbãɛ. Fa araa hai bi amanɛ dimi beɛbe ɗa.

⁶ Gɔ̀ɔ̀ ɗa aa maa lɔ̀ kpasɛ̀ do kpasɛ̀ ɗa a maa kãmia inaabo hai donda kulele ɗa. Inaabo ɗau, dulun du ɗa í caa nɔ á waa too bine ikã ikã fei.

⁷ Iju iyi í má fei inaabo beɛbe ɗau á waa de arɗa a mà ngɔ̀ɔ̀, amma a kaa nɔ a mà ntɔ̀ pai.

⁸ Si bei Zanɛsi do Zambeesi á kɔ̀si Moizi wo, beɛbe mɔ̀i ine ɗau mɔ̀ á kɔ̀si ntɔ̀, iri nɗa í sinda mam mam. Naanɛ ku dasi nɗa kù ne aranfãani kãma.

⁹ Amma kookaai nɗa kaa bɔ̀ɔ̀ ɗa bii kãma, domi ine fei á na ku ye sũmu ku je ɗa, si bei á ye ti Zanɛsi do Zambeesi.

Iyi Pɔ̀lu í dasi Timotee ku ce

¹⁰ Amma awò ì mà sãa sãa yaase bei ñ kɔ̀ ine ɗa si cio do yaase bei ñ ce isɛɛnem bi tu ɗe, do mii ɗa iyi ñ dasi idɔ̀ n ce, do naanɛ ku dasim, do laakaim, do suorum, do kubim, do temuam.

¹¹ Ì mà bõne iyi á nyisim do ijuukpã iyi í bam si ilui Antiɔ̀si do Ikonimu do Lisitu. Kù ne bõne gɔ̀ iyi n kù ye be. Amma Lafɛɛ í nyam hai si fei ndɛɛ.

¹² Ntɔ̀i, ine iyi wa bi ku ce kuweɛɛ dee dee si wajui Ilaaɔ̀ si anu akã iyi í ce do Jesu Kirisi kù ne bei á ce iyi kù ye ijuukpã.

¹³ Amma ine laaɔ̀ ɗa do woo sɔ̀ ibo ɗa waati kãma fei laaɔ̀ nɗa í ya maa kãɔ̀sii. Si bei á waa ði ijui ine gɔ̀ ɗa, beɛbe mɔ̀i á waa ði ijui ara nɗa.

¹⁴ Amma awò, leekɪ dim dim si cio iyi á kɔ̀ɛ si, iyi ì dasi naanɛ, domi ì mà ine iyi í kɔ̀ɛ si.

¹⁵ Hai keekei, ì mà kukɔ̀i ideí Ilaaɔ̀ iyi á yɔ̀kɔ̀ ku muɛ bisi í dasiò Jesu Kirisi naanɛ ku ba í ba faaba.

¹⁶ Kukɔ̀i ideí Ilaaɔ̀ fei hai bi Ilaaɔ̀i wa naa. Nɔ í ne aranfãani ku kó ine ɗa si cio, ku nyisi amanɛ kuraraɛ, nɔ ku dasiɛ kpãa jiida má, nɔ ku nyisiɛ yaase bei á jeò dee dee,

¹⁷ ku ba ineí Ilaaɔ̀ ku kɔ̀, nɔ ku tã sɔ̀lu ku ceò ice jiida baa yooma fei.

4

1-2 Ñ wa n tɔɔɛi Timotee, i ya maa waazoa ine ŋa ideɪ Ilaaɔ waati kãma fei. I ya tã sɔɔlu baa bii beirei, à je a kù je. Ñ wa n tɔɔɛi si wajui Ilaaɔ do si wajui Jesu Kirisi, nŋu iyi á kiiti ilu hunde do iku ŋa. Na irii kunyiɛ wa do kunaai bommaɛi ñ wa n dasiɛ icɛu be. Na nŋu, lele ŋa, nɔ́ i nyisi ŋa kurara ŋa, mu ŋa gbugbã, nɔ́ i kɔ́ ŋa si cioi ideɪ Ilaaɔ do suuru nla nla.

3 Ñ wa n fɔ beɛbeɪ domi waati gɔ wa naa iyi ine ŋa a kaa bi ideɪ kukɔsi jiiɔa ku gbɔ, amma aa dedɛa ara ŋa woo kɔ́ si cio nkpɔ́, ine ŋa iyi aa lele ŋa do ide iyi à bi ku gbɔ.

4 Aa kɔ́ ku gbɔ ide ntɔu, nɔ́ aa sinda ara ŋa si ideɪ aráí amane ŋa.

5 Amma awɔ́, mu arae si mii fei, temua do ijuukpã, ce icei laabaau jiidau ku waazoe, nɔ́ i jò icei ideɪ Ilaaɔ iyi i waa ce ku kã mam mam.

6 Amma amu takam, kuwɛɛm í je bei atɛi kuwee iyi à waa nikã, nɔ́ waati iyi an jò andunya í maai wa.

7 Ñ jabu jiiɔa, nɔ́ ñ sei ñ bɔ hee kɔɔ, nɔ́ ñ wa n leekí si naane ku dasi dim dim.

8 Nsei, ñ mà iyi an ba ribai dee dee ku je. Lafɛɛ woo kiiti dee deei á muum si ajɔ nŋu. Kù je amu akã, amma hee do ine ŋa iyi à bi ajɔ kunyiɛ wa fei.

Ideɪ ankãanyi

9 Ce kookaai í hãmɛɛm wa nŋa nŋa,

10 domi Demasi í jòm í bɔ Tesalonika si na iyi í jò í bi andunya kaa kaa. Kerɛsani, ine nŋu í ne ikpa ilei Galati nɔ́ Titee mɔ́ í ne ikpa ilei Dalumasi.

11 Luku nŋu akãí í wa bi tom ihɛ. Gbã Maaku inɛɔ́ í naa wa ajɔ ŋa, domi á yɔkɔ́ ku sobim si icɛm nɔu.

12 Ñ be Tisiki Efɛɛzu.

13 Bii í waa naa, soom kumboo ku nya tütüm wa iyi ñ jò Torasi kpasɛi Kaapusí, do tiam ŋa, iyi í re mɔm nŋui í je iyi à ce do batau.

14 Alesandu gbɛɔu *, í ceem laalɔ́ ntɔ́ ntɔ́. Lafɛɛ á sãa mii iyi í ce.

15 Awɔ́ mɔ́ laakaie, domi í kòsí ide nwa do gbugbã.

16 Ine kãma kù nɔ́ kù leekí do amu sinteu mɔm iyi ñ wa n kɔɔ́ aram, aŋa feii à jòm. Ilaaɔ́ ku maà mu ŋa do.

17 Do nŋu fei, Lafɛɛ í leekí do amu í muum gbugbã, ku ba n waazo laabaau jiidau mam mam nɔ́ dimi mmu ŋau fei a gbɔɔ. Nɔ́ ñ fita si wahalau bei ine iyi í gbã hai si gelei muusu nla.

18 Lafɛɛ á nyam hai si laalɔ́ baa yooma fei, nɔ́ kù jò n lɔ́ si bommai leleɛ do alaafia. Ka saabuɛ hee do ajɔ fei. Ami.

Fɔɔi ankãanyi

19 Ce Pirisila do Akilasi fɔɔ do inei kpasɛi Onezifɔɔ ŋa.

20 Erasitu í gbe Kɔrenti be nɔ́ ñ jò Torofimu Miletu, domi kù waa ne baani.

21 Ce kookaai í naa hee sukui tütü ku maa to.

Ebulusi, do Pudeni, do Linusi, do Kolodia, do ine nwa ŋau fei à waa ceɛ fɔɔ.

22 Lafɛɛ ku wɛɛ do awɔ́.

Nɔ́ didɔ́i Ilaaɔ́ ku wa si inɛ fei.

* **4:14 gbɛɔu** Gbede iyi à waa fáau ihɛ kù je bei gbede ku rɔ́ kaako ŋa. Ine nŋu isɔ́ ku ce booda ŋa do iwɛ iyi ine ŋa à ya maa tɔɔi í ya yó.

Tia iyi Pɔlu í kɔa Titee

Pɔlu í ce Titee fɔ

¹ Amui Pɔlu, woo ce icei Ilaaɗ do woo bei Jesu Kirisi, amui n̄ kɔ tiau wa. À bɛm nii n̄ koo n̄ sobi inɛ ɲa iyi Ilaaɗ í cicaɔ ku ba a dasiɛ naane, nɔ a mà ntɔu si gāmei kpāai naane ku dasi nwa.

² Iyi bei á jò a maa cɔ kpāai kuwɛɛ hai tā. Ilaaɗ ci ya sɔ ibo. Nɔ baa hai kù takai andunya í ce kuwāi kuwɛɛ hai tā.

³ Nɔ nsei, si awaati iyi í jilɛu, í jò ideu í fita. Ideui í daam si awɔ n̄ waazoe si bei í jilɛem, n̄ju iyi í je Ilaaɗ woo faaba nwa.

⁴ Amu Pɔlu n̄ wa n̄ ceɛ tiau ihɛ wai, Titee. Si bei do saabum nii ì dasiò Jesu naane bei amu mɔ, n̄jui í jò ì je ama abim. Ilaaɗ Baaba do Jesu Kirisi woo faaba nwa a muue didɔ do laakai akā.

Ice iyi Pɔlu í dasi Titee Kereti

⁵ N̄ jòe Kereti bei ku ba i teese ide ɲa iyi í gbeu, nɔ i cica inɛ ngbo ɲa si igbei inɛi Jesu ɲa si ilu ɲau fei si bei n̄ sɔɛu.

⁶ Inɛ iyi á je inɛ ngboi igbeu í gbe ku je inɛ iyi kù nɛ taale gɔ, iyi í nɛ abo akā lege lege nɔ amaɛ ɲa à je woo dasi Jesu naane ɲa. Ku maà je a maa sɔ iri ɲja do daa bututu nɔ a maà je amu ɲa iyi a ci ya jirima inɛ.

⁷ Ntɔ ntɔ, inɛ ngboi igbeu icei Ilaaɗi wa ce. Na n̄ju í gbe ku je hai nɛ taale. Kù sɛa ku je ilu faau, walakɔ ilu idɔkɔ, walakɔ woo mɔ atɛ, walakɔ à bi ija, walakɔ inɛ iyi wa bi ku ba fia do bisilaaɔ.

⁸ Amma í gbe ku je inɛ iyi í ya yaaɛ inɛ njoo ɲa, nɔ ku ya bi mii jiida ku ce. Nɔ ku je inɛ iyi í mà araɛ. Ku je inɛ dee dee do inɛ kumá nɔ ku ya saku.

⁹ Í gbe ku maa mu ide iyi í nɛ naaneu dim dim si bei à kɔaa si. Bɛɛbei á yɔkɔ ku mua inɛ ɲa iyi à gbe gbugbā nɔ ku tuse ɲja yaasei cio jiida nɔ ku kāmia woo jā ide ɲa.

¹⁰ N̄ wa n̄ fɔ bɛɛbei domi inɛ nkɔɔi í wa si igbeu iyi a kù waa jirima inɛ ngbo ɲau, inɛ ɲa iyi à waa dasi inɛ ɲa iju dūdū do ide nfe. Si inɔ ɲja, Zuifu ɲa iyi à dasi Jesu naaneu, aɲa mɔm nii à re.

¹¹ Í gbe a ganji ɲa, domi à waa bitandi nyaanze nkɔ si bei à ya maa cio ɲja mii iyi kù jɔ. À ya maa ce bɛɛbei ku ba a baɗ fia do bisilaaɔ.

¹² Inɛi Kereti gɔ takae iyi í je woo sisi idei iwɛ ɲja í ni, waati kāmā fei inɛi Kereti ɲa woo sɔ ibo ɲai, nɔ à gaabu bei in̄ai sako ɲa, ilu ika ɲai, lasabu ɲja fei si kpāai ijɛi í wa.

¹³ Nɔ ide iyi í fɔu ntɔi. Na n̄ju, sɔ ɲa ide do kugaabu ku ba a leekɪ dim dim si kpāai naane ku dasi,

¹⁴ nɔ a maà na a too si alái Zuifu ɲau, walakɔ woodai inɛ ɲa iyi à yaa hai si kpāai ntɔ.

¹⁵ Mii fei í mái bi inɛ ɲa iyi à má, amma nkāmā ci ya má bi ilu riisi ɲa do hai dasi naane ɲa, domi lasabu ɲja do idɔ ɲja fei í nɛ riisi.

¹⁶ À waa fɔ do gele à ni aɲa à mà Ilaaɗ, amma kookoosu ɲja wa jā ɲa ide. À je inɛ laaɔ do woo kò ide ɲa, a kaa yɔkɔ a ce mii jiida kāmā má.

2

Kukɔsi jiida

¹ Awɔ takae kɔ ɲa si cio jiida.

² Sɔ məkɔ ngbo ɲa a jɔ̀ a mà mii iyi à waa ce, nɔ a je ilu beere iyi à mà ara ɲa nɔ a leekɪ si kpāai naane ku dasiu dim dim do ti kubi do ti temua.

³ Sɔ abo ngbo ɲa mɔ a maa je kuwee ɲa dee dee béi í jɔ̀ inei Ilaaɔ ɲa à ya ce. A maà je woo sɔ irii inɛ ɲa wala woo mɔ atɛ. Í sɫa a ya maa mua abo aso məkɔ saataɲa ɲa bisii jiida

⁴ ku ba a mà bei aa bi məkɔ ɲa ɲa do ama ɲa ɲa.

⁵ Nɔ a kɔ ɲa si a mà ara ɲa a je inɛ ɲa iyi aa leekɪ do məkɔ ɲa ɲa a maa ce icei abo aso məkɔ ɲa, a je inɛ jiida ɲa iyi aa sūa məkɔ ɲa ɲa iri ile. Iyi bei á jɔ̀ inɛ gɔ kaa yɔ̀kɔ ku fɔ laalɔi idei Ilaaɔ na iri ɲa.

⁶ Sɔ awaasū ɲa mɔ a mà ara ɲa.

⁷ Beɛbe mɔi awɔ takae, i ya jɔ̀ a ye sie jiida ku ce si mii fei. Si cioe, nyisi ɲa iyi í je dee dee nɔ í waa ce mii iyi à dasie.

⁸ Sɔ ɲa ideii ntɔu iyi a kaa yeɔ taaleii idee. Iyi bei á jɔ̀ anyɔ ku mu mbeɛ nɲe ɲa domi a kaa ba laalɔ nwa a fɔ.

⁹ Sɔ aru ɲa mɔ a jirima lafɛɛ ɲa ɲa si mii fei nɔ a ya ce mii iyi á dɔ ɲa si. A maà ya ba ɲa kakɔ ku ce,

¹⁰ nɔ a maà ya ce ɲa ile, amma a nyisi ara ɲa iyi aɲa à je ilu naane si mii fei. Beɛbei inɛ ɲa aa màɔ beereii cioi Ilaaɔ woo faaba nwa.

¹¹ N̄ ni i ce beɛbei domi Ilaaɔ í jɔ̀ didɔe í naa si andunya. Didɔu á yɔ̀kɔ ku mua inɛ fei faaba.

¹² Didɔu wa sɔ wa ka jɔ̀ kɔdɛeii andunya do kuwee iyi kù waa mà beereii Ilaaɔ. Beɛbei aa ka ce kuwee nwa si andunyau ihɛ dee dee, ka màɔ ara nwa, nɔ ka màɔ beereii Ilaaɔ,

¹³ nɔ ka maa degbeɔ ajɔ̀ jiida iyi à waa cɔ kpāae, si bii Jesu Kirisi woo faaba nwa á nyisi amboeɛ. Jesu Kirisi nɲui í je Ilaaɔ, nɔ nɲui í la.

¹⁴ Í sɔ arae í na na iri nwa ku ya wa hai si laalɔ baa yooma fei, nɔ ku ce wa inɛ kumá ɲa ka na ka je bei dimi akā iyi á je titi nɲu akā nɔ ka je ilu himma ka maa ceɔ ice jiida.

¹⁵ Beɛbei í sɫa i ya cioa inɛ ɲa. Sɔ ɲa ide do kugaabu, nɔ i mu ɲa gbugbā si bei í ne kpāae. Maà jɔ̀ inɛ gɔ ku dondae.

3

Iseenei inei Jesu ɲa

¹ Ye inei igbei Jesu ɲau fei gigi a ya sūa ilaalui ile ɲa do inɛ ngbo ɲa iri ile, a ya jirima ɲa, nɔ a ya tā sɔɔlu si ice jiida fei ku ce.

² Sɔ ɲa a maà ya fɔ laalɔi inɛ gɔ, nɔ a maà ya de anui inɛ gɔ, amma a ya cea inɛ fei jiida nɔ a nyisi inɛ ɲa daa didɔ.

³ Í sɫa ka ce beɛbe domi tako wo awa mɔ à yei bei inɛ ɲa iyi à gbe. A kù ne yaase, a ci ya ka jirima Ilaaɔ, à ya ka maa ce kurara. Kɔdɛeii andunya baa yooma fei do faayi ɲai à waa neɔ wa. A waa ce kuwee nwa do inɔ sāmii do bine. Nɔ à cé nɲe.

⁴ Amma waati iyi Ilaaɔ woo faaba nwa í nyisi jiida ku jee do bei í bi amanɛ ɲa,

⁵ í faaba wa. Waati beɛbei Hundee iyi í da nwa si í bí wa ise gbeejisia nɔ í mu nwa kuwee titɔ. Kù faaba wa si na iyi í jɔ̀ à ce ice jiida, amma si na iyi í jɔ̀ í ce araare nwai.

⁶ Ilaaɔ í mu nwa Hundee do inɔ akā na saabui Jesu Kirisi woo faaba nwa,

⁷ku ba ka na ka je ine dee dee si wajui Ilaaḍ na didḵe nḵ ka je tubui kuwee hai tā iyi à waa cḵ kpāae.

⁸Ideu í ne naane. N̄ bi i fḵ ideu i sisi ku ba ine ḵa iyi à dasi Ilaaḍ naane a ce kookaai a ceḵ ice jiiida. Ideu ide jiidai nḵ í ne aranfāani bi ine ḵa.

⁹Amma i ya feḵ kudedei ide hai ne yaase ḵa ku ce, nḵ i maḵ ya de irii bala nwa ḵa kú mà, nḵ i maḵ ya maa ce kakḵḵ hai tā si gāmei wooda. Iyi be fei ngbei, kù ne aranfāani kāma.

¹⁰Ine iyi wa fεεfe ine ḵa, sḵḵ bei ise gbeeji i bei i nya lafēε ikā.

¹¹Awḵ takae ì mà iyi amanε dimi beεbe í yaai hai si kpāa jiiida, wa ce dulum nḵ kookoosue í jḵ à ye taaleε.

Idei ankāanyi

¹²Wee an na n be Aatemasi walakḵ Tisiki wa bi tεε. Waati iyi ine akā ḵḵa á na ku to wa, ce kookaai i naa i bam Nikopolisi, domi bei n̄ bi n maa n wa sukui tūtū.

¹³Mua Zenasi woo mà woodau do Apolo bukaatai mii iyi à bi fei si iseene ḵḵau, ku ba ngḵḵḵ ku maḵ gaizia ḵa.

¹⁴Í s̄la ine nwa ḵḵau mḵ a hanyā si ice jiiida ku ce, ku ba a ba bukaatai mii iyi à bi nḵ a maḵ je kuwee ḵḵa ngbe ngbe.

¹⁵Ine ḵa iyi à wa bi tom ihē fei à ceε fḵḵ. Ce ine ḵa iyi à bi wa si kpāai naane ku dasi fḵḵ.

Didḵi Ilaaḍ ku wa si iḵe fei.

Tia iyi Pፊlu í kፌa Filemፌ

Pፊlu í ce Filemፌ fፌ

¹ Amu Pፊlu iyi ስ wa piisፌፌ na irii Jesu Kirisi, amu do Timፌtee ine nwa à ce tiau ihፌ wai Filemፌፌ, awፌ baakፌፌ nwa do minjisia nwa si icፌu.

² Nፌ à ce inei igbei Jesu ስa iyi à ya tፌፌፌ kpasፌፌu fፌፌ do wecl nwa Apia, do Aasipu, ስፓu iyi wa ba wa ku jabu.

³ Ilaaፌ Baa nwa do Lafፌፌ Jesu Kirisi a mu ስፓe didፌፌ do laakai ku sፌ.

Kubii Filemፌፌ do naane ku dasiፌ

⁴ Waati iyi ስ wa n ce kutፌፌ fei ስ ya n ye gigiei nፌ ስ ya n saabu Aፌ Lafፌፌm na iriፌ,

⁵ domi ስ wa n gbፌ baauፌ naaneፌ iyi ስ dasi Lafፌፌ Jesu do bei ስ bi woo dasi Jesu naane ስa fei.

⁶ ስ wa n tፌ Ilaaፌ ku jፌ anu akā iyi awae ስa à ne na naane ku dasiu ku jፌ ስ mà mii jiida iyi à ne si kpāai Kirisi fei.

⁷ Baakፌፌm, kubieu ስ muum gbugbā ntፌ ntፌ do inፌ didፌፌ nla nla, domi ስ waa tፌ inፌ inei Ilaaፌ ስa.

Pፊlu wa tፌፌ Onezimu suuru

⁸ Na ስፓu, baa do iyi ስ ne kpāa na irii Kirisi iyi an tilasiፌ i ce iyi ስ sፌa,

⁹ do ስፓu fei, na kubii ስ jፌ ስ wa n tፌፌ suuru. Amu Pፊlu, amu iyi ስ je mፌkፌ ngbo, nፌ wee nsei ስ wa piisፌፌ na irii Jesu Kirisi,

¹⁰ ስ wa n tፌፌ suuruፌ na irii Onezimu, ስፓu iyi ስ je bei amam iyi ስ bí si kpāai naane ku dasi si ile piisፌፌ ihፌ.

¹¹ Tako wo kፌ sobie jiida, amma nsei ስ je sobi nla nla bi tፌፌ do bi tom.

¹² Nsei ስ bፌፌ wai bi tፌፌ, ስፓu iyi ስ bi bei arai amu takam.

¹³ ስ bi ku wa kፌkፌm nii wo ku sobim si agbፌፌ si waati iyi ስ wa piisፌፌ ihፌ na laabaau jiidau.

¹⁴ Amma n kፌ bi n ce ngፌፌፌ bii kፌ yee, domi n kፌ bi i sobim do tilasi, bii kፌ je do idፌፌbie.

¹⁵ Á yፌkፌ ku je inፌፌ Onezimu ስ fፌፌፌ nፓe ስai wo si waati keekeu ku ba i naa i nፌፌ do ajፌ fei.

¹⁶ Kaa nyi wa bi tፌፌ baa bei aru ስፓu akā má, amma ስ re aru. Á nyi wai bei baakፌፌ jiidae. ስ ne kubie ntፌ ntፌ, nፌ ስ sፌa titeፌ ku re, domi kፌ je arue ስፓu akā, ስ je baakፌፌ si kpāai Kirisi má.

¹⁷ Na ስፓu, bii ስ waa kam bei kpaasie, gba ስፓu mፌ bei aa gba amu takam.

¹⁸ Bii ስ rarae, walako bii wa mu gbeseፌ, sindoe si irim.

¹⁹ Wee, ስ wa n kፌ iyi ihፌ do awፌፌ amu takam, amu Pፊlu, an sፌae fei ndeፌ. Baa bii n kፌ fፌፌ, awፌ takae ስ mà iyi ስ waa mu gbesem na kuweፌፌፌ iyi ስ ba.

²⁰ Na ስፓu, awፌ inem, ስ wa n tፌፌ i ceem didፌፌu be na irii Lafፌፌ. Tፌ inፌm si kpāai Kirisi.

²¹ ስ ceፌ tiau ihፌ wai si na iyi ስ jፌ ስ wa n naaneፌ iyi aa jirima ide iyi ስ wa n fፌu, nፌ ስ mà kam kam aa ce ku re baa iyi ስ wa n tፌፌu.

²² Mii akāi ስ gbe, ceem sፌፌlui ile bii an naa n wa, domi ስ wa n cፌ kpāa iyi Ilaaፌ á na ku sindoom wa bi tu ስe má na saabui kutፌፌ ስፓe.

Sukudፌ ku tፌፌ

²³ Epafaasi, awaፌ ine iyi a wa ile piisፌፌ na irii Jesu Kirisiu, ስ ni n ceፌ fፌፌ.

²⁴ Beεbe mᵃi woo bam ice ku ce ηa, Maaku do Aritaaki do Demasi do Luku, aηa fei à ceε fᵃᵃ.

²⁵ Didᵃi Lafēε Jesu Kirisi ku wa si ηε.

Ti a iyi à kɔa inɛi Ebɛɛ ŋa

Ilaaɔ í jò Amaí nɔu takæ í ba wa ide ku fɔ

¹ Tako bala nwa ŋa à gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ hai si gelei waliie ŋa ise fɛɛfɛlo si kpãa ikã ikã.

² Amma si waatii ankãanyiu ihɛ awa à gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ hai si gelei Amaɛ takæ. Amaui Ilaaɔ í cica ku jɛ woo jɛ tubui mii fei, nɔu iyi aɔaɔ à taka andunya.

³ Amboe iyi Ilaaɔ í nɛ fei, si Amaɛi aa ka yɔɔ. Amau í jò Ilaaɔ takæ dee dee, í nɔ wa mu mii fei do gbugbãi ideɛ. Waati iyi í ce ice iyi á kpa ideí dulum dii ine ŋa í tã, ŋoi í koo í buba lele si awɔ nɛi Ilaaɔ ilu gbugbã fei.

Amai Ilaaɔ í re amaleka ŋa

⁴ Si bei Ilaaɔ í na Amaɛu iri iyi í re ti amaleka ŋa, bɛɛbɛ mɔi Amau takæ í re amaleka ŋa.

⁵ Do ntɔ, Ilaaɔ kù sɔ ine akãi amaleka ŋau ku ni, Awɔi ì jɛ Amam. Hai nnyi ñ jɛ baæ.

Kù nɔ kù jɛ amaleka ɔoi wa fãa iyi í ni, An jɛ baæ, nɔ nɔu mɔ ku jɛ amam.

⁶ Amma waati iyi Ilaaɔ í bɛ ama yemmaɛ wa si andunya í ni, Amalekam ŋa fei a gulea.

⁷ Ide iyi Ilaaɔ í fɔ na irii amaleka ŋau wee. Í ni, Ñ ce amalekam ŋai bei fufu,

Woo ce iceɛm ŋau mɔ bei amei ina.

⁸ Amma Amaɛi wa fãa iyi í ni, Awɔi ì jɛ Ilaaɔ. Ñ jile bommaɛ hee do aɔ fei. Dee dee ku jei í jɛ akpai bommaɛ.

⁹ Í bi jiida nɔ ñ cé laalɔ.

Na ŋoi í ce amu Ilaaɔ ñ cicaɛ, awɔ Ilaaɔ.

Ñ nɔ ñ muue inɔ didɔ nɔ ñ jò bɛɛɛɛ í re ti kpaasi ŋa.

¹⁰ Nɔ í sɔɔ má í ni,

Awɔ Lafɛɛ, hai sinte awɔi ì jile icui ile.

Do awɔɛi ì ceɔ lele.

¹¹ Fei ndɛɛ á ce nfe amma awɔi aa weɛ.

Lele do ile fei á gboi bei ibɔ.

¹² Awɔi aa taabu ŋa bei j̄ine.

Aa nɔ a maã kpaasi bei á ya kpaasi ibɔ.

Amma awɔ i kaa kpaasi, nɔ kuwɛɛɛ kãa kpa iri.

¹³ Ilaaɔ kù nɔ kù sɔ amalekaɛ ɔ kù ni,

Buba awɔ nɔm hee n ce mbɛɛɛ ŋa bi ku lesi isɛɛ.

¹⁴ Debɛi, mii amaleka ŋa à jɛ. À jɛ hunde ŋa iyi à waa cea Ilaaɔ ice, aɔai í ya bɛ a koo a sobi ine ŋa iyi aa ba faaba.

2

Ideí faaba

¹ Na nɔu, í s̄la ka mu ide iyi à gbɔ dim dim ku ba ka maã nyɔɔ,

² domi baã ide iyi amaleka ŋa à naaɔ wa í nɛ gbugbã hee ine iyi kù saalue walakɔ kù jirimæ fei í ba ijuukpã iyi í jɔ.

³ Debei, beirei aa ka ce ka yɔkɔ ka saa ijuukpā bii à waa ceɪò ideɪ faaba iyi í to beɛbe. Lafɛɛ takae í tako í sisi ideɪ faabau, nɔ si anyie ine ɲa iyi à gbɔɔ à sɔ wa à ni ideu ntɔi.

⁴ Nɔ Ilaaɔ í ce maamaake ikā ikā fei ku ba gbugbāi seeda nɲau ku kɔɔsi. Nɔ í cea ine ɲa amua ikā ikāi Hundee si bei í bi.

Woo faaba ine ɲa

⁵ Ntɔ ntɔ, andunya iyi á na ku naa iyi à waa fāau, kù je amaleka ɲai Ilaaɔ í jile a je ine ngboe.

⁶ Amma ine gɔ í kɔ bii gɔ í ba Ilaaɔ ide ku fɔ í ni,

Mii amanɛ í je hee ì waa ce lasabue.

Yooi í je amanɛ hee i maa gbɔaa.

⁷ Si waati keeke gɔ ì coo ine iyi kù to amaleka ɲa.

Ì muaa amboe nɔ ì jò í ne jirima nla nla.

⁸ Ì muaa gbugbā si mii fei.

Ntɔi, iyi á ni Ilaaɔ í naa gbugbā si mii fei, nkāma kù weɛ iyi kaa sūaa iri ile.

Amma a kù ye bii mii fei í sūaa iri ile titā.

⁹ Do nɲu fei Jesu nɲu iyi à kaye wo, nsei à waa yɔɔ do amboe do jirima nla nla na wahala iyi í ye í kuò. Ntɔi, didɔi Ilaaɔ í tako í jò kù to amaleka ɲa si waati keeke gɔ. Ilaaɔ í ce beɛbei ku ba ku ye wahala ku kuò na irii ine fei.

¹⁰ Do ntɔ, Ilaaɔ, nɲu iyi í taka mii fei nɔ wa mu fei ndee, í yɔɔ iyi í sɪa Jesu ku ye ijuukpā ku ba ku je amanɛ iyi í kɔ nɔ ku gbā amanɛ nkɔɔ nkɔɔ ku naaɔ ɲa wa si amboe, domi Jesui í je icui faaba ɲa.

¹¹ Jesu iyi í we ine ɲa hai si dulum du ɲa, nɲu do ine ɲa iyi í we ɲau à je amai baa akā. Na nɲu, kù ce anyoi ku kpe ɲa ifɔe ɲa

¹² tengi bii í ba Ilaaɔ ide ku fɔ í ni,

An sisia ifɔm ɲa ideɛ.

An saabue si aninii ine ɲa iyi à tɔtɔ.

¹³ Nɔ í ni má,

An dasi Ilaaɔ naanɛm.

Si anyie má nɔ í ni,

Amu wee do ine ɲa iyi Ilaaɔ í muum.

¹⁴ Si bei ine ɲau à ne ara do nje, Jesu takae í na í so ara bei aɲa mɔ. Í ce beɛbei ku ba na saabui ikuɛ ku kpa gbugbāi Seetam, nɲu iyi í ne gbugbāi iku wo,

¹⁵ nɔ ku ya ine ɲa iyi à je bei aru ɲa si kuweɛ ɲa fei na njoɪ iku.

¹⁶ Ntɔ ntɔ, kù je amaleka ɲai í naa ku sobi, tɔkui Aburahamu ɲai í naa ku sobi.

¹⁷ Na nɲu, kù ne bei á ce iyi kù jo ifɔe ɲa si mii fei ku ba ku na ku je woo wee nla iyi í ne araare nɔ ku je ilu naane si icei Ilaaɔ, nɔ ku sá gbesei dulum dii ine ɲa.

¹⁸ Do yaase beɛbe á yɔkɔ ku sobi ine ɲa iyi à wa si kulele, domi nɲu takae í ye ijuukpā si kulele.

3

Jesu í re Moizi

¹ Na nɲu, ine inem ɲa, ine iyi ì je ti Ilaaɔ, ine iyi í kpe do woo dasi Jesu naane ɲa iyi à gbe ku ba í bɔ lelei Aɔ ɲa, í jò í cɔ Jesu, nɲu iyi Ilaaɔ í be wa ku je woo wee nla si kpāai naane ku dasi iyi à waa sisi.

² Bei Moizi í tako í je ilu naane si iceɛ iyi í cea ineɪ Izireli ɲa fei, beɛbe mɔi Jesu takae í ne naane si wajui Ilaaɔ, nɲu iyi í jilɔɔ si iceu.

³ Ine iyi í ma ile í ne beere í re ileu takae. Beebe mai Jesu í ne amboe nla nla iyi í re ti Moizi.

⁴ Ntoi, ile iyi ì ye fei amanei í maa, amma Ilaaḏi í je ine iyi í ma mii fei.

⁵ Si ice iyi Moizi í cea inei Izireli ḡa fei, í ye bei amaace ilu naane si kpasēi Ilaaḏ kù je nwa seḏai mii iyi á na ku ce.

⁶ Amma Kirisi nje amai kpasē ilu naanei iyi Ilaaḏ í ce ine ngboi kpasēeu. Inei kpasēe ḡau mḡ, awai bii à waa leekl si naane dim dim do si kpāa ku cḡ iyi à waa tḡḡḡ fufu.

Kustmi iyi Ilaaḏ í jileā inee ḡa

⁷ Na ḡḡu, í sotl í gbḡ ide iyi Hundei Ilaaḏ í fḡ í ni,

Bii ì waa gbḡ ide ku fḡi Ilaaḏ nnyi ḡa,

⁸ I maà lele idḡ ḡḡe má bei si aḡḡ iyi ì kḡsie ḡa,

Si waati iyi ì cḡ laakaiē ḡa si gbabuā.

⁹ ḡḡi Ilaaḏ í ni,

Tengi bei bala ḡḡe ḡa à kḡsim à dede idḡḡkḡm,

Baa do iyi à ye mii iyi ñ ce hee adḡ ciiji.

¹⁰ Na ḡḡi í jḡ ñ ce idḡḡkḡ do aḡa.

Nḡ ñ ye idḡ ḡḡa í ya sindai aḡḡ fei hai bi tom.

A kù mà kpāam.

¹¹ Si idḡḡkḡm ñ ceekpe ñ ni,

A kaa lḡsi bi kuslmi iyi ñ ce ḡḡa sḡḡḡeu aḡḡ kāmā.

¹² Na ḡḡu, inḡ inem ḡa, í ce laakai, í maà jḡ inee gḡ ḡḡe ku ne idḡ laalḡ hai dasi naane, iyi á jḡ ku sinda hai bi Ilaaḏ, ḡḡu iyi í wēe.

¹³ Amma si na iyi í jḡ Ilaaḏ í mu nwa aḡḡi nnyi, nḡ ala kù je tu wa, í sḡa í ya maa mua nje gbugbā aḡḡ fei ḡa ku ba ine gḡ ḡḡe ku maà jḡ dulum ku dḡ ijue hee ku le idḡe.

¹⁴ Ntoi, à ne ikpē si kuwēei Kirisi bii à waa leekl dim dim si naane ku dasi iyi à ne hai sinte hee kḡḡe.

¹⁵ Na ḡḡi í jḡ à ni,

Bii ì waa gbḡ ide ku fḡi Ilaaḏ nnyi ḡa,

I maà lele idḡ ḡḡe má bei si aḡḡ iyi ì kḡsie ḡa,

¹⁶ Yoo ḡai à gbḡ ide ku fḡi Ilaaḏ nḡ à kḡsie bii kù je ine ḡa iyi Moizi í gbā hai ilei Ezibitiu fei.

¹⁷ Mà yoo ḡai Ilaaḏ wa ce idḡḡkḡ hee zakai adḡ ciiji bii kù je do ine ḡa iyi à ce dulum nḡ à cuku à ku si gbabuau.

¹⁸ Si waati iyi Ilaaḏ í ceekpe í ni, a kaa lḡsi bi kuslmi iyi ḡḡu í ce ḡḡa sḡḡḡeu, yoo ḡai wa fāa bii kù je ine ḡa iyi a kù jirima idee.

¹⁹ Beebe mḡi, à ye iyi a kù yḡkḡ a kù lḡsi bi kuslmiu si na iyi í jḡ a kù dasi naane.

4

¹ Kuwāi Ilaaḏ iyi í ni aa ka lḡsi bi kuslmiu í wēe baa nnyi. Na ḡḡu, í ce laakai ku ba ine gḡ ḡḡe ḡa a maà na a to wa do ankāanyi nḡ a ba wee aḡa a kaa ba a lḡ bi kuslmiu.

² À waazo nwa laabaau jiiida si bei à cea ine ḡa iyi à tako à wa si gbabuau. À gbḡ ideu amma kù ce ḡḡa aranfāani kāmā domi si waati iyi à gbḡḡ, a kù dasi naane.

³ Awa iyi à dasi naane aa ka lḡsi bi kuslmiu, bi kuslmi iyi Ilaaḏ í fḡ idee í ni,

Si idḡḡkḡm ñ ceekpe ñ ni,

A kaa lḡsi bi kuslmi iyi ñ ce ḡḡa sḡḡḡeu.

Í fḡ beebe baa do iyi í ce sḡḡḡi kuslmiu tā hai waati iyi í taka andunya.

4 Do ntɔi, bii gɔ à fɔ ideɪ ajɔ mɛɛjesiau à ni,
 Ilaaɔ́ í kpa irii icɛɛ fei nɔ́ í sɪmi si ajɔ mɛɛjesia.

5 Do nɲu fei Ilaaɔ́ í fɔ ide iyi à tako à ka wau wo iyi í ni,
 A kaa lɔ́ si bi kusɪmi iyi ñ ce nɲa sɔɔluɛu ajɔ kãma.

6 Inɛ gɔ nɲa aa na a lɔ́ si bi kusɪmi. Amma inɛ sinte nɲa iyi à gbɔ laabaau jiidau a
 kù lɔ́si na ide hai jirima nɲau.

7 Na nɲu, nsei Ilaaɔ́ í jile ajɔ má, nɔ́ ajɔui nɲyi. Ideu í cei bei Ilaaɔ́ í jò à na à gbɔɔ
 hai si gɛlɛi Davidi si anyii adɔ́ nkɔ́ nkɔ́. Ideu í ni,
 Bii ì gbɔ ide ku fɔi Ilaaɔ́ nɲyi nɲa,
 I maà ti í lele idɔ́ nɲɛ.

8 Ntɔi, bii í je si kusɪmiu bei Zozue í bɔɔ inɛ nɲau wo, Ilaaɔ́ kaa fɔ ideɪ ajɔi
 kusɪmi mmu gɔ iyi á na ku naa.

9 Bɛɛbei kusɪmi í wɛɛ má iyi í je ti inɛi Ilaaɔ́ nɲa bei Ilaaɔ́ takɛ í sɪmi si ajɔ
 mɛɛjesiau.

10 Inɛ iyi í lɔ́si bi kusɪmi iyi Ilaaɔ́ í ce sɔɔluɛu, í kpa irii icɛɛi si bei Ilaaɔ́ mɔ́ í
 kpa irii tɛɛ.

11 Na nɲu, ka ce kookaai ka lɔ́si bi kusɪmiu. Kãma nwa ku maà je hai gbɔ ide
 bei inɛ nɲau. Bii kù je bɛɛbe aa ka na ka cuku ka kua bi kusɪmiu.

12 Idei Ilaaɔ́i í je kuwɛɛ, í nɔ́ í nɛ gbugbã. Í dɔ́ anu í re taakuba ilu andɛ minji.
 Í nɛ gbugbã iyi á yɔkɔ ku lɔ́ɔ hee lelei idɔ́ ku fɛɛfɛ idɔ́i amanɛ do lasabuɛ, ikɔ́i ara
 mɔ́ do lompi. Nɔ́ á wuse idɔ́ɔbii amanɛ do lasabuɛ. *

13 Nkãma kù wɛɛ iyi wa manjia Ilaaɔ́ woo taka. Fei ndɛɛ í cɪ wa jilei si wajue.
 Nɔ́ nɲui awa fei aa ka tusea kuwɛɛ nwa.

Jesui í je woo wee nlaui

14 Do ntɔi à nɛ woo wee nla iyi í bɔ lelei Aɔ́ í to hee bi Ilaaɔ́ takɛ. Nɲui í je
 Jesu amaɛ. Na nɲu, ka leekɪ ðim ðim si naane iyi à dasi,

15 domi woo wee nla iyi à nɛu á yɔkɔ ku ce araareɪ gbugbã hai nɛ nwa si na
 iyi í jò à leleɛ ku ceɔ laalɔ́ si mii fei bei awa mɔ́, amma kù ce dulum.

16 Kitãi bommai Ilaaɔ́i í je tengi bii aa ka ba didɔ́. Na nɲu, ka sɛkɛɛ si kitãu si
 kutɔ́ɔ nwa do idɔ́ ku bubã, ku ba ku ce araare nwa nɔ́ ku mu nwa didɔ́ iyi á sobi
 wa si waati iyi í jɔ.

5

1 Woo wee nla iyi à ya so hai si inɔ́i amanɛ nɲa fei, à ya sooi ku cea Ilaaɔ́ icɛ na
 iri nɲa ku ba ku ya kooa Ilaaɔ́ amua nɲa nɔ́ ku ce kuwɛɛ nɲa na irii dulum
 du nɲa.

2 Á yɔkɔ ku ce suuru do inɛ nɲa iyi a kù mà ngɔgɔ do inɛ nɲa iyi à yaa hai si kpãa,
 si na iyi í jò nɲu takɛ mɔ́ kù kɔ́.

3 Na nɲi í jò, kù nɛ bei á ce iyi kù ce kuwɛɛ na irii dulum dii nɲu takɛ bei wa
 ce na irii inɛ nɲa.

4 Inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku so araɛ ku ni nɲu í je woo wee nlaui, bii kù je Ilaaɔ́i í kpoo
 bei í kpe Arɔ́ɔ wo.

5 Bɛɛbe mɔ́i baa Kirisi takɛ kù so araɛ lele kù ni nɲu í je woo wee nlaui. Ilaaɔ́i
 í cicaɛ, nɲu iyi í sɔ́ɔ í ni,
 Awɔ́i ì je Amam.

Hai nɲyi ñ je Baɛɛ.

6 Bii gɔ à kɔ ide iyi í sɔ́ɔ má í ni,

* 4:12 *Ideɪ Ilaaɔ́ í je: kuwɛɛ* tia nwo nɲau à ni, "Ideɪ Ilaaɔ́ í wɛɛ njaawe".

Awɔi aa je woo wee do ajɔ fei bei Mɛɛkizedeki.

⁷Si waaati iyi Jesu í wa si andunya í ya ce kutɔɔ do anu ku dɔ nla nla do cikãaju. Í tɔɔ sobii Ilaaɔ, nɲu iyi á yɔkɔ ku nyaa hai si awɔi iku, nɔ í gbɔa si na iyi í jò í sũaa iri ile.

⁸Do iyi í je Amai Ilaaɔ fei, í kɔkɔ ku jirimæ si ijuukpã iyi í ye.

⁹Iyi í kɔ í tã nɔ í baa í jea ine ɲa iyi à waa jirimæ fei icui faaba iyi ci ya tã.

¹⁰Nɔ Ilaaɔ í coo woo wee nlaɔ bei Mɛɛkizedeki.

Ka maà jò naane ku dasi nwa

¹¹Mii nkɔɔ í wɛɛ iyi aa ka yɔkɔ ka fɔ si gãmei ideu ihɛ, amma á gaabu a sisi nɲɛ yaaseɛ domi í baa í je ine ɲa iyi a ci ya gbɔ yaasei ide nya nya ɲa.

¹²Waaati í to bebei bii í jɔ inɲɛ mɔ í kɔ ine gɔ ɲa mɔ si ideu, nɔ do nɲu fei, ì kɔ í waa ne bukaatai ine iyi á kɔ ɲɛ si mii sinte ɲa si idei Ilaaɔ. Inɲɛ iyi ì to í je ije kili nla nɔ í nyi ì waa ne bukaatai amɔ má ɲa.

¹³Ine iyi wa mamɔ fei amai, kaa yɔkɔ ku wũa jiida do laalɔ.

¹⁴Amma ije kili, ijei ine ngbo ɲai, aɲa iyi à mà jiida do laalɔ ku wũa si na iyi í jò à ne dɔɔnɛɛ.

6

¹Na nɲu, ka jò ide sinte ɲau si gãmei Kirisi nɔ ka bɔ waju ka je ine ɲa iyi à jla. A kaa ka jile icui ideu ku kɔsi má. Ideu í je idei idɔ ku kpaasi hai si kookoosui nfe ku ce, do idei naane ku dasi si Ilaaɔ,

²do idei ikɔi inyi ku dasi ikã ikã, do idei awɔ ku lea ine ɲa si iri, do idei kujji iku ɲa, do ide iyi Ilaaɔ á jile hee do ajɔ fei si kiitiu.

³Kookaaii waju ku boi aa ka ce bii Ilaaɔ í bi.

⁴Ine ɲa iyi à ba inya kumái Ilaaɔ tã, nɔ à tie amuai lele, nɔ à ba ikpɛ si Hundei Ilaaɔ,

⁵nɔ à yɔɔ iyi idei Ilaaɔ í sɪa, nɔ à mà gbugbã ku wɛɛi ala,

⁶bii à sinda à toa idei Ilaaɔ anyi, a kaa yɔkɔ a sinda idɔ má, domi à sisi à waa kɔkɔ Amai Ilaaɔ si jli ku gaauu má nɔ á waa dasie anyɔ si bantuma.

⁷Ntɔ ntɔ, ile á yɔkɔ ku mɔ inyii ijɪ nɔ amaaje iyi á cea woo logoo ɲa aranfãani á fita. Bii ileu í ce bɛɛbɛ, á ba kuweei Ilaaɔ.

⁸Amma bii agũ do agũ fũfũ ɲai à fita si, ileu kù ce nɛɛi. Bii í kɔɔsi Ilaaɔ á ceekpɛɛ, si anyie nɔ ku joo.

⁹Inɲɛ baakɔɔ nwa ɲa, baa do iyi à waa fɔ bɛɛbɛ, à waa naane ɲɛ. À mà iyi ì wa si kpãai faaba ɲa.

¹⁰Ilaaɔ í je ine dee dee, kaa gbeje ice nɲɛ do kubi iyi ì nyisi na iriɛ ɲa, si bei ì gbɔa ineɛ ɲa wo ɲa, nɔ ì waa gbɔ ɲɲa baa nsei ɲa.

¹¹Amma à bi ine baa yooma nɲɛ fei ku hanya do iju nkpa ku leekɪ si ideu hee kɔɔɛ ku ba mii iyi ì waa cɔ kpãæ ɲau ku ce mam mam.

¹²A kù bi í na í ce ika ɲa, amma í sisi ine ɲa iyi à dasi naane nɔ à temua à waa jeɔ tubu iyi Ilaaɔ í wã ɲa dou.

Ide iyi Ilaaɔ í wã kù ne sika

¹³Waaati iyi Ilaaɔ í cea Aburahamu kuwã í gbasi do irii nɲu takæ si na iyi í jò ine gɔ kù wɛɛ iyi í roo má,

¹⁴í ni, an weee do ntɔ, nɔ n jò dimie ku kpɔ.

¹⁵Si bɛɛbei Aburahamu wa temuad nɔ í ba mii iyi Ilaaɔ í wãa do.

¹⁶Bii ine ɲa à waa gbasi ide, à ya cooi do irii ine iyi í re ɲa, nɔ kugbasii ku jò a mà iyi ntɔ ntɔ á cooi nɔ ku kpa irii kakɔ fei.

17 Bɛɛɛɛɛɛɛɛ, inɛ ɲa iyi ɪlaaɔ́ í cea kuwāu, í bi ku nyisi ɲa mam mam iyi ideɪ ɲɲu kù nɛ gele ku kɔ́ɓia. Na ɲɔɪ í jò í gbasi ku ba a mà iyi ntɔ́ ntɔ́ á cooi.

18 Na ɲɲu, ideɪ kuwā do kugbasi, aɲa minjii à wɛɛ iyi kaa kpaasi, nɔ́ si ide minji ɲau bɛ ɪlaaɔ́ kaa yɔ́kɔ́ ku sɔ́ ibo. Si ide minji ɲau bɛɪ ɪlaaɔ́ wa mu nwa gbugbā ntɔ́ ntɔ́, awa iyi à waa leekɪ si kpāa ku cɔ́ iyi í jile nwa nɔ́ à ba bi ku manji nwa siɛ.

19 Kpāa ku cɔ́u wa mu idɔ́ nwai dim dim bɛɪ isɔɪ akɔɪ inyi í ya gɛɛ akɔ́u. Isɔ́ iyi à ɲɛu wa soi dim dim do anyii ridoo bi ku wai ɪlaaɔ́ lele.

20 Tengi bɛɪ Jesu í cua nwa í lɔ́ na iri nwa domi í baa í je woo wee nla do ajo fei bɛɪ Mɛɛkizedɛki.

7

Mɛɛkizedɛki í je ɪlaalu nɔ́ í je woo wee má

1 Mɛɛkizedɛkii í je ɪlaalui Salemu do woo weei ɪlaaɔ́ ilu gbugbā fei. Si waati iyi Aburahamu í je amanlu ɲa igū wa baa, ɲɔɪ Mɛɛkizedɛki í bɔ́ ku kòo ku weea.

2 Mii iyi Aburahamu í ba wa fei, í naa í ce ikpɛɛ, si mɛɛwa fei í nya akā í na Mɛɛkizedɛki. Yaasei irii Mɛɛkizedɛkiui í je ɪlaalu iyi í je dee dee. Si anyii ɲɲu, í je ɪlaalui Salemu, waatɔ́ ɪlaalui laakai ku sū.

3 Inɛ gɔ́ kù mà baaɛ walakɔ́ iyee walakɔ́ balae gɔ́. A kù ce faajii kubíɛ hee má je faajii ikue. Si bɛɛɛɛɛɛɛɛ í jɔ́ Amaɪ ɪlaaɔ́, nɔ́ í je woo wee do ajo fei.

4 I cɔ́ zaka bɛɪ kulai mɔ́kɔ́u í to, ɲɲu iyi si waati iyi Aburahamu bala nla nwa í je igū, mii ɲa iyi í ba wa, si mɛɛwa fei í nya akā í náa.

5 Si inɔɪ inɛɪ Levi ɲa, inɛ ɲa iyi à je woo wee ɲau, wooda nwa í na ɲa kpāa, si mɛɛwa fei inɛɪ Izireli ɲa a nya akā a na ɲa. Do ɲɲu fei, à je nyaanze akā, aɲa fei tɔ́kui Aburahamu ɲai.

6 Mɛɛkizedɛki í weea Aburahamu iyi ɪlaaɔ́ í cea kuwāu, nɔ́ baa do iyi Mɛɛkizedɛki kù je dimii Levi, do ɲɲu fei, Aburahamu í náa ikpɛu.

7 Kù nɛ sika gɔ́, inɛ iyi í re ɲɲui í ya weea kpaasi.

8 Inɛɪ Levi ɲa, aɲa iyi inɛ ɲa à ya na akā si mɛɛwau fei, amanɛ ɲai iyi à ya ku, amma Mɛɛkizedɛki í wɛɛ, si bɛɪ kukɔɪ ideɪ ɪlaaɔ́ wa fɔ́.

9 Nsei, si waati iyi Aburahamu í náa zakaa, í yɛi bɛɪ Levi takae mɔ́ í náa, ɲɲu iyi amaɛ ɲa à waa ba zakaau,

10 domi baa do iyi a kù bí Levi waati bɛɛɛɛ, í yɛ bɛɪ í wa si arai balae waati iyi balaeu í ko Mɛɛkizedɛki.

11 Wooda iyi ɪlaaɔ́ í na inɛɪ Izireli ɲa, kpāai kuweei inɛɪ Levi ɲai í je icue. Nsei, bii í je kpāai kuweeu bɛ á yɔ́kɔ́ ku jò inɛ ɲa a kɔ́ mam mam, a kaa nɛ bukaataɪ woo wee mmu gɔ́ ku naa má bɛɪ Mɛɛkizedɛki, inɛ iyi kù je dimii Arɔ́ɔ́,

12 domi bii à kpaasi kpāai kuwee bɛɛɛɛ, tilasi í gbe a kpaasi wooda mɔ́.

13 Ntɔɪ, Lafɛɛ nwa iyi ideu wa fāau, í je inɛɪ dimi mmu gɔ́, nɔ́ si dimiu inɛ kāma kù ce iceɪ kuwee.

14 Ntɔ́ ntɔ́, à mà iyi à buui si dimii Zuda. Moizi kù nɔ́ kù fɔ́ ideɪ inɛ kāma si gāmeɪ dimiu iyi á na ku je woo wee.

Woo wee gɔ́ iyi í yɛ bɛɪ Mɛɛkizedɛki

15 Yaasei ideu í fita sāa sāa si bɛɪ à yɛ woo wee mmu gɔ́ í fita iyi í yɛ bɛɪ Mɛɛkizedɛki.

16 A kù coo woo wee si na iyi í jò à buu si dimii woo wee ɲa, amma do gbugbāi kuwɛɛ iyi ci ya tāi.

17 Do ntɔɪ, kukɔɪ ideɪ ɪlaaɔ́ í fɔ́ na iriɛ í ni, Awɔɪ aa je woo wee do ajo fei bɛɪ Mɛɛkizedɛki.

18-19 Si bebei à kpa wooda nwou nò à naaò kpāa ku cò iyi í roo wa, nò do saabuèi à waa sekee si Ilaaò. À kpa wooda nwoi si na iyi í jò kù ne gbugbā nò kù ne aranfāni. Ntò ntò, wooda kù jò nkāma kù kò mam mam.

20 Ilaaò í jilò woo wee bei Meekezedekei nò í gbasi ideu. Ine ihò ña à je woo wee ña, kù je do kugbasii Ilaaò.

21 Amma do kugbasii Aò Lafèe í ce Jesu woo wee í ni, Amu Aò Lafèe ñ gbasi ideu.

N kaa n nò n dede si idem má.

Aa je woo wee do ajò fei.

22 Bebei Jesu í je nwa bei akaasii akabuu iyi í sla í re wa.

23 Tenji bii ideu Jesu do ideu woo wee ñau í nya ikā wee. Woo wee ñau à kpo si na iyi í jò amanè ñai iyi à ya na à ku, nò ice ñja ku leekl.

24 Amma Jesu nje í weei do ajò fei, ñai í jò inè mmu go kaa sāsì agbèe ajò kāma.

25 Na ñju á yòkò ku faaba inè ña iyi à waa sekee si Ilaaò do saabuè mam mam, domi í weei hee do ajò fei ku maa tò Ilaaò na iri ñja.

26 Na ñju, Jesu í je woo wee nla iyi à ne bukaatae. Kuweei ñju do ti ilu dulum ña kù je dimi akā. Í má, kù ce dulum ajò kāma nò riisi kāma kù wa siè. À soo í ne hee lelei Ilaaò.

27 Kù ye bei woo wee nla iyi ihò ña, aña iyi à ne bukaatai kuwee ajò fei, sinte na irii dulum dii aña taka ñja, si anyie ti inè ña iyi à gbe. Ine ñju í ce kuwee akā iyi í to hee do ajò fei si waati iyi ñju takae í na arae.

28 Woo wee nla ña iyi à waa ce ice bei woodai Moizi í jile, a kù kò. Amma woo wee nla iyi Ilaaò í jile do ideu kugbasie iyi í fò si anyii woodau, ñju í je Amae iyi í kò hee do ajò fei.

8

Jesu woo wee nla nwa

1 Nsei, irii ideu wee. Awa à ne woo wee nla dimi beebe, inè iyi wa buba lele si awò ñjei kitāi bommai Ilaaò ilu gbugbā fei.

2 Wa ce icei woo wee nla si inò kumái bi ku wai Aò Lafèe takae, iyi Aò Lafèe í ce, kù je amanè.

3 À jile woo wee nla baa yooma fei ku cea Ilaaò amua do kuwee ña. Na ñju, í gbe woo wee nla nwa kù ne ngògò iyi á ceò kuwee.

4 Bii í je í wa si andunya kaa je woo wee, domi woo wee ña à wee iyi à waa ce kuwee si bei woodai Moizi wa fò.

5 Woo wee ñau à waa sisi icei lele. Ice ñja í jò icei kuwee ntò iyi wa ce leleu. Bebe moi, waati iyi Moizi í tã sòlu ku ce ilei acò, Ilaaò í sò í ni, jò í coo mam mam ku ye bei ñ nyisie si antai iri kutau.

6 Do yaase bei icei Jesu í reò tu ña, bebei akabuu iyi í teese si gāmei Ilaaò do amanè ña í ne beere í re. Akabuuu, kuwā iyi í re do beereui í je icue.

7 Bii akabuu sinteu í kò, kaa ne a kpaasie má.

8 Amma Ilaaò í ye taalei inè ña waati iyi í ni, Amu Aò Lafèe ñ ni, ajò wa naa iyi an ði akabuu titò do dimii inè Izireli do inèi Zuda ña.

9 Kaa ye bei iyi ñ ði do bala ñja ña, Ajò iyi ñ mu awò ñja ñ fitaò ña hai ilei Ezibiti. A kù leekl do akabuu iyi ñ ði do aña.

Na ñju, ñ ce si ña atafii.

Ideu bei, amu Aò Lafèe ñ fò.

¹⁰ Nɔ̀ n̄ n̄ má, akabuum wee, iyi an d̄l do dimii inei Izireli ɲa si anyii aɔ̀ ɲɲu. An dasi woodam si lasabu ɲɲa. An kɔ̀ si idɔ̀ ɲɲa.

An jɛ Aɔ̀ Lafɛɛ ɲɲa nɔ̀ aa jɛ inɛm ɲa.

¹¹ Ine k̄ama ɲɲa kaa kɔ̀ inei ilue si cio má walakɔ̀ kpaasie ku ba ku mà̀m, Domi aɲa fei aa mà̀m hai ama keeke hee ku bɔ̀ inɛ ngbo.

¹² An kpa ideɪ kuce laalɔ̀ ɲɲa. N kaa n ye gigii dulum du ɲa má.

¹³ Ideɪ akabuu titɔ̀ iyi Ilaaɔ̀ wa fɔ̀u í jò ti takou kù ne aranf̄aani má. Wee mii iyi wa gbo wa fei, wa bɔ̀ ku kpa irii.

9

Kutɔ̀i akabuu sinte do ti lele

¹ Si waatii akabuu sinteu wooda í wɛɛ si ḡamei kutɔ̀, nɔ̀ ile bi kuwai Ilaaɔ̀ mɔ̀ í wɛɛ si andunya.

² Ntɔ̀i à gū ilei acɔ̀. Inɔ̀ sinteui à ya kpe ile kumá. Bei fitila í wa do taabu do p̄ɛɛ iyi à jileɪ Ilaaɔ̀.

³ Do wajui acɔ̀ minjisiau * inɔ̀ mmue gɔ̀ í wa bɛ má iyi à ya kpe ile iyi í re do kumá.

⁴ Bei bi kuwee iyi à ce do wura í wa, si antaei à ya jo tularɛ. Bɛ mɔ̀i kpakoi akabuui Ilaaɔ̀ í wa iyi à bii do wura. Si inɔ̀ kpakoui, cakai wura í wa, bii à dasi mana †. Nɔ̀ si inɔ̀ kpakou mɔ̀i goloɪ Arɔ̀ɔ̀ iyi Ilaaɔ̀ í jò í da koko wo í wa, do kuta ku munga anu si bii à kɔ̀ wooda.

⁵ Si antai kpakoui amaleka ilu amboe ɲau à wa. Wurai à yɔ̀ à ceɔ̀ amaleka ɲau. À jò ikpa ɲa í f̄u í bii tenɔ̀i bii à ya nik̄a njei kuwee na dulum. Amma a kaa ka yɔ̀kɔ̀ ka sisi ideɪ mii ɲau ih̄ɛ fei nsei.

⁶ Do yaase bɛɛbei à jile fei ndɛɛ nɔ̀ woo wee ɲa à ya lɔ̀ inɔ̀ sinteui aɔ̀ fei a maa ce icei kutɔ̀ ɲɲa.

⁷ Amma woo wee nlaɪ ɲɲu ak̄ai í ya lɔ̀ inɔ̀ minjisiau adɔ̀ do adɔ̀ gbak̄a ak̄a do njei mɛɛmu iyi í ya ceɔ̀ Ilaaɔ̀ kuweeu na dulum dii ɲɲu takae do iyi inɛ ɲa à ce sí kumá hai mà ɲɲa.

⁸ Bɛɛbei Hundei Ilaaɔ̀ wa nyisi wa iyi kp̄aa iyi wa bɔ̀ inɔ̀ ntɔ̀ iyi í re do kumá u a kù cūu tit̄a waati iyi ile sinteu í wɛɛ.

⁹ Iyi bei í jɛ nwa yaasei mii iyi wa ce nsei u ih̄ɛ, domi wa nyisi wa iyi amua ɲa do mɛɛmu ɲa iyi à ya ceɔ̀ Ilaaɔ̀ kuwee ɲau kù to ku jò idɔ̀ inɛ iyi wa coou kú má mam mam.

¹⁰ Mii ɲau bɛ fei wa fɔ̀ ideɪ kuje do kumɔ̀ do ara ku wɛɛ dimi ik̄a ik̄a. Woodai ara ɲɲu ak̄ai iyi Ilaaɔ̀ í jile hee tit̄ɛ ku maa naa.

¹¹ Amma waati iyi Kirisi í naa, í jɛ woo wee nla iyi í naaɔ̀ mii jiidai ala wa nnyi. Nɲui í lɔ̀ ile gɔ̀ iyi í la í re nɔ̀ í s̄la í re. Kù jɛ amanɛ ɲai à coo, waatɔ̀ kù wa si andunya iyi à taka.

¹² Kirisi nje í lɔ̀ inɔ̀ iyi í re do kumáui gbak̄a ak̄a hee do aɔ̀ fei, nɔ̀ kù jɛ do njei iwo ɲa walakɔ̀ ti ama ketɛ ɲa. Njei ɲɲu takaei í lɔ̀. Bɛɛbei í jò à baɔ̀ faaba iyi ci ya t̄a.

¹³ Inɛ ɲa iyi a kù má à ya f̄asi ɲa njei iwo ɲai do ti ketɛ kombo ɲa do irurui ketɛ ɲa iyi à jo, ara ɲɲa ku bei ku má.

* **9:3 acɔ̀ minjisiau** acɔ̀ sinteui í jɛ bi ku lɔ̀. † **9:4 mana** ije iyi Ilaaɔ̀ í sambaa inei Izireli ɲa wa hai lele waati iyi à wa gɔ̀buuu.

¹⁴ Bii beɛbei, beirei aranfāanii njei Kirisi á to. Do saabui Hundei Ilaaḏ iyi kaa kui í naḏ Ilaaḏ araɛ bei kuwee iyi kù ne agbe. Njei á jò idò nwa ku má hai si ice nfe nfe ku ce ku ba ka yòkò ka tḓ Ilaaḏ, nju iyi í je icui kuwee.

¹⁵ Na nḓi í jò Kirisi í je woo teese kpāa ku ba Ilaaḏ ku dī akabuu titḓ do amane nḓa nḓo ine nḓa iyi Ilaaḏ í kpe a je tubu iyi ci ya tā iyi í ce nḓa kuwāeu. Aa yòkò a je tubuu na iku iyi Kirisi í ku, ku yaḏ ine nḓa hai si kurara nḓa iyi à ce si waatii akabuu nwou.

¹⁶ Akabuu dimi beɛbe iyi í je ti tubu ku kpē, ku bei ku ce ice tilasi í gbe ine iyi í ce akabuuu ku ku titā.

¹⁷ Ntòì, a kaa ceḏ akabuui tubu ku kpē ice bii kù je ine iyi í ce akabuuu takae í ku, domi bii í wee si hunde akabuuu kaa ne gbugbā ku ce ice.

¹⁸ Na nḓi í ce baa akabuu sinteu, do njei à dūu.

¹⁹ Sinte Moizi í sisia ine fei wooda baa yooma fei si bei Ilaaḏ í jilḓ. Si anyii nju, nḓo í so njei ama ketɛ nḓa do ti iwo nḓa do inyi, nḓo í so ikū nkpa do amaawḓi jli ndii isḓpu, í dasi njeu nḓo í fāsi tiai woodau do ine fei.

²⁰ Nḓo í nī, iyi ihēi í je nje iyi wa mua akabuu iyi Ilaaḏ í dī do injeu gbugbā.

²¹ Nḓo í so njeu má í fāsi ilei acḓu do mii nḓa iyi à ya ceḏ kuweeu fei.

²² Si ideì wooda njei í ya jò mii nkḓo ku má. Bii nje kù nikā Ilaaḏ kaa kpa dulum dii ine kāma.

²³ Mii ndii andunya nḓau ihēi iyi à jḓ mii ndii lele nḓau à má do kuwee dimi beɛbe. Amma mii ndii lele nḓa taka nḓa à ne bukaatai kuwee iyi í re do beere.

Kuweei Kirisi í kpa ideì dulum

²⁴ À mà sāa sāa iyi Kirisi kù lḓ ile kumá iyi amane nḓa à ce. Kù lḓ ile iyi í jḓ bi ku wa ntḓo ntḓo Ilaaḏu, amma í lḓi hee lele takae nḓo nsei wa leekī si wajui Ilaaḏ na iri nwa.

²⁵ Si bei í lḓ be, kù je á ni í ne bukaatai koo ce kuweei araɛ tuuba nkḓo nkḓo. Woo wee nlau, ine nju í ya lḓi adḓ do adḓ si inḓo iyi í re do kumá do njei mēemu gḓ.

²⁶ Bii í je Kirisi í lḓ be tuuba nkḓo nkḓo wo, á ye ijuukpā ise feefelo hai sintei andunya. Amma nsei, si waatii ankānyiu ihē, í na araɛ bei kuwee gbakā akā iyi í to ku kpa ideì dulum hee do aḓo fei.

²⁷ Si bei Ilaaḏ í jilea ine fei ku ku gbakā akā ku bei ku kiitie,

²⁸ beɛbe moi Kirisi í na araɛ gbakā akā bei kuwee í soḏ dulum dii ine nkḓo.

Á nḓo ku na ku faata wa ise gbeejisia, kù je ku naa ku so dulum dii ine nḓa má, amma ku ba faabai ine nḓa iyi à waa degbee nḓau kù kḓ mam mam nii.

10

¹ Woodai Moizi ideì mii nḓa iyi à jḓ mii jiida nḓa iyi aa na a naai wa fḓ, kù je mii jiida nḓau taka nḓa. Na nju, ine nḓa iyi à waa sekee si Ilaaḏ do kuwee nḓa iyi à ya maa ce dimi akā adḓ do adḓ hai ne kḓ, woodau be kaa yòkò ku jḓ a kḓ mam mam.

² Bii í je yaasei Ilaaḏ ku tḓ beɛbei á jḓ ine nḓau a má wo, idḓ nḓa kaa ye taale nḓa nḓo a kaa ne bukaatai a maa ce kuwee má.

³ Amma kuweeu, í je mii gḓ iyi í ya ye ine nḓa gigii dulum du nḓa adḓ do adḓ.

⁴ Ntḓo ntḓo, njei ketɛ do ti iwo nḓau kaa yòkò ku kpa ideì dulum.

⁵ Na nju, waati iyi Kirisi í bi ku naa si andunya í sḓ Ilaaḏ í ni,

Kù je kuwee walakḓ amua nḓai ì bi.

Na nḓi í jḓ ì ceem ara.

⁶ Kù je kuwee nḓa iyi à ya jḓ si ina fei sāa sāa

Walakḓ kuwee iyi à ya ce na dulum dii ine nḓai á dḓe si.

7 Si anyii n̄ɲu n̄o ñ ni, amu wee Ilaaḏ.

N̄ wa n naai n na n ce id̄oɓɓie
Si bei à k̄o idem si tiai wooda.

8 Sinte tit̄a Kirisi í ni, kù je kuwee walak̄o amua ɲai ì bi. Kù n̄o kù je kuwee ɲa iyi à ya jo si ina fei s̄aa s̄aa walak̄o iyi à ya ce na dulum nii á d̄ɔe si. Do n̄ɲu fei kuwee ɲa iyi wa f̄aaú à waa cooi si bei wooda í jil̄o.

9 Si anyii n̄ɲu í ni, amu wee ñ wa n naai n na n ce id̄oɓɓie. Si beɛbei ì kpa irii kut̄o n̄wou n̄o ì kpaasie do mmue.

10 Si bei Jesu Kirisi í ce id̄oɓɓii Ilaaḏ, na ɲoi í j̄o aa ka ȳok̄o ka má hai si dulum du wa ɲa na saabui kuwee arae iyi í ce gbak̄a ak̄a hee do ajo fei.

11 Woo wee fei í ya maa ce ic̄eei ajo baa yooma fei. N̄o tuuba n̄kp̄o n̄kp̄o kuwee ak̄au bei í ya maa ce n̄o kaa ȳok̄o ku kpa ideí dulum.

12 Amma kuwee ak̄ai Kirisi í ce na irii dulum. Si anyii n̄ɲu, í koo í buba si aw̄o n̄jei Ilaaḏ hee do ajo fei,

13 wa degbe ajo iyi Ilaaḏ á ce mb̄eeɛ ɲa bi ku lesi is̄ee.

14 Á ȳok̄o ku maa bubae si na iyi í j̄o amua ak̄au í j̄o ine ɲa iyi Ilaaḏ í ce in̄ee ɲa à má mam mam hee do ajo fei.

15 Hundei Ilaaḏ m̄o wa je n̄wa seɛdai ideu. Sinte tit̄a í ni,

16 Aḏ Laf̄ee í ni, akabuu iyi an d̄i do aɲa si anyii ajo n̄ɲu wee.

An dasi woodam si id̄o ɲɲa.

An k̄o si lasabu ɲɲa.

17 N̄o í ni má,

N kaa n ye ḡiḡii dulum du ɲa

Do wooda ku kua ɲɲa má.

18 Debei, bii à kpa ideí dulum, kù ne a ce kuwee ḡo na irie má.

Ka sekee si Ilaaḏ

19 Na n̄ɲu, in̄e inem ɲa, aa ka ȳok̄o ka l̄o si in̄o iyi í re do kumáú do id̄o ku buba na saabui n̄jei Jesu.

20 Ridoo iyi wa ganji in̄e ɲa a l̄o in̄o iyi í re do kumáú í ga si waati iyi Jesu í na arae. Beɛbei í nya n̄waḏ kp̄aa tit̄o iyi í je ti kuwee.

21 N̄o à ne woo wee nla iyi í je in̄e ngboi kpas̄ei Ilaaḏ.

22 Na n̄ɲu, ka sekee si Ilaaḏ do id̄o hai ne muafiti do naane ku dasi hai ne sika, do id̄o kumáú iyi kù waa ye taale n̄wa do ara iyi à we do inyi iyi í má.

23 Ka j̄o ka leek̄i dim dim si kp̄aa ku c̄o iyi à waa je seɛdaeu ih̄e, domi Ilaaḏ, n̄ɲu iyi í ce kuw̄a í je ilu naane.

24 Ka ce laak̄ai n̄je ku ba ka ya mua n̄je gbugb̄a iyi á j̄o ka bi in̄e ɲa n̄o ka maa ce ice j̄iida.

25 Ka maḏ ti ka j̄o ideí kut̄oɓ̄o n̄wa, si bei in̄e ḡo ɲa à ya maa ce. Amma ka mua n̄je gbugb̄a. Bei ì ye ajoí Laf̄ee wa maai wa fei, beɛbe m̄oi aa ya maa muàḏ n̄je gbugb̄a ɲa.

26 Awa iyi à mà nt̄o t̄a, bii à waa m̄osi dulum ku ce, kuwee ḡo kù wee ma iyi á kpa ideí dulum,

27 í gbe ka wēo n̄jo ka maa degbe kiitii Ilaaḏ do ina nla iyi á ce n̄fei mb̄eeɛ ɲa.

28 In̄e baa yooma iyi í kua woodai Moizi fei, bii amane minji m̄eeta í je seɛdae à ya kpaai, a ci ya ce arae.

29 Debei, in̄e iyi wa donda Amai Ilaaḏ wa c̄o n̄je n̄fe, n̄je si bii Ilaaḏ í d̄i akabuue iyi á j̄o laf̄ee ku má, n̄o wa bu Hundei Ilaaḏ iyi wa nyisi wa did̄o, i c̄o zaka bei mii iyi á na ku ba laf̄ee si ajoí kiituu á to.

³⁰ Ntɔ ntɔ, awa à mà inɛ iyi í fɔ í ni, amui an sãa inɛ laalɔ iyi í ce, amui an kpã woo ce laalɔ iju. Nɔ í ni má, amu Aɔ Lafɛɛ an kiiti inɛm ɲa.

³¹ Ideu í to njo nla nla bii amanɛ í dasi awɔi Ilaaɔ, nɲu iyi í wɛɛ.

³² I ye gɪgi mii iyi í tako í ba ɲɛ wo ɲa si waati iyi í ye inya kumáí Ilaaɔ ɲa, í ba ijuukpã ɲa ntɔ ntɔ amma í leekí si dim dim ɲa.

³³ Waati gɔ ɲa à ya maa bu ɲɛ nɔ à kpã ɲɛ iju si bantuma, nɔ si waati gɔ ɲa mɔ í ya maa mua inɛ gɔ ɲa iyi à waa ye dimii wahalau bɛ gbugbã ɲa.

³⁴ Ntɔi, í ce araareí inɛi piisɔɔ ɲa. Iyi inɛ ɲa à nɔ à gba mii ndu ɲɛ ɲa í je ɲai do inɔ didɔ, domi í mà ɲa iyi í nɛ amani iyi í re do bɛɛɛ iyi í ya maa wɛɛ do aɲɔ fei.

³⁵ Na nɲu, í maà fũsi idɔ ku buba nɲɛ awɔ, domi ribaɛ í la.

³⁶ Do ntɔ, í gbe í temua ɲa ku ba bii í ce idɔɔbii Ilaaɔ í tã ɲa, í ba mii iyi í ce nɲɛ kuwã.

³⁷ Ntɔi, si bei kukɔi ideí Ilaaɔ wa fɔ í ni,

Waati í gbe keeke, keekeke mɔm.

Nɔ inɛ iyi í nɛ ku naa á naa, kaa kpɛ.

³⁸ Nɔ inɛm iyi í je dee dee, á maa wɛɛ do saabui naane ku dasi.

Amma bii í nyi do anyi, inɔm kaa dɔ do nɲu má.

³⁹ Awa à kù je inɛ ɲa iyi aa nyi do anyi a koo a ce nfe. Amma à dasi naane nɔ à wa si kpãai faaba.

11

Kpãai naane ku dasi

¹ Inɛ iyi í dasi Jesu naane í mà kam kam mii iyi nɲu wa cɔ kpãaɛu nɲu á baa. Í nɔ í mà mii iyi a kù ye do iju í wɛɛi do ntɔ.

² Naane ku dasi dimi bɛɛbei inɛi tako ɲa à nɛ, ɲɔi í jò kuwɛɛ nɲa í síaa Ilaaɔ si.

³ Na naane ku dasii, à mà iyi Ilaaɔi í taka andunya do ideɛ. Bɛɛbei í taka mii iyi à waa ye hai si mii iyi a kù waa ye.

⁴ Na naane ku dasii, Abeli í cea Ilaaɔ kuwɛɛ iyi í nɛ bɛɛɛ í re ti Kaɛɛ. Na saabui naane ku dasiei Ilaaɔ takae í jesi amuaɛ nɔ í kpoo inɛ dee dee. Na naane ku dasiui Abeli wa ba wa ide ku fɔ hee nsei baa do iyi í ku fei.

⁵ Na naane ku dasii Enɔku kù kù, Ilaaɔ í soo kù wa bi tɛɛ, nɔ inɛ gɔ kù yɔɔ do iju má. Waati iyi í wa si andunya, à ya maa je seɛdaɛ iyi kookoosue í dɔa Ilaaɔ si.

⁶ Nɔ wee inɛ gɔ kù wɛɛ iyi kookoosue á dɔa Ilaaɔ si bii kù je do naane ku dasi. Ntɔi, inɛ iyi wa sekeɛ si Ilaaɔ í nɛ ku dasi naane iyi Ilaaɔ í wɛɛ nɔ inɛ ɲa iyi à waa dɛɛɛ í ya sã nɲa ribaɛ.

⁷ Na naane ku dasii, Nowee í gbɔ ideí Ilaaɔ waati iyi í ni ku ce laakai si mii iyi á na ku naa iyi kù ye titã. Í jirima ideí Ilaaɔ nɔ í gbe akɔi inyiu si bii nɲu do inɛi kpasɛɛ ɲa fei aa ba faaba. Na naane ku dasiei í yeɔ taalei inɛi andunya ɲa nɔ Ilaaɔ í ni í je amanɛ dee dee.

⁸ Na naane ku dasii, Aburahamu í jɛɔ kukpei Ilaaɔ nɔ í dasi kpãa wa nɛ ikpa ile gɔ iyi Ilaaɔ á náa bei tubu. Í dasi kpãa wa koo baa do iyi kù mà bii wa bɔ.

⁹ Na naane ku dasii í koo í buba si ilɛu bei ise mmu, si ile iyi Ilaaɔ í cea kuwãɛ. Si ilei aɔɔ ɲa mɔm nii í wa. Bɛɛbei moi Izaaki do Zakɔbu à ce si anyie, aɲa iyi Ilaaɔ í cea kuwã akãu.

¹⁰ Aburahamu í ce bɛɛbei wa degbeɔ ilu nla iyi icue í nɛ gbugbãu. Iluu, Ilaaɔi í jile yaase bei á ye, nɲui á nɔ ku maa.

11 Na saabui naane ku dasii, Sara takae * í ba gbugbā í biò ama baa do iyi waatiɛ í lɔ. Í mà iyi Ilaaɔ, nɲu iyi í ce kuwā, í je ilu naane.

12 Bɛɛɛɛ mɔi inemɔkɔ akāu bɛ, nɲu iyi í maai iku, tɔkue ŋa à na à kpɔ bei andaiyai lele ŋa do bei sãai ido iyi inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ka ku mà jiaɛ.

13 Si naane ku dasii inɛ ŋau bɛ fei à ku. A kù ba mii iyi Ilaaɔ í ce nɲa kuwāɛu, amma à yɔɔi hai jiiɲi à coo cenkā. À fɔ iyi aɲa à je inɛ njoo ŋa do hai nɛ ide ŋa si andunyau ihɛ.

14 Inɛ ŋa iyi à waa fɔ bɛɛɛɛ, à waa nyisi mam mam iyi aɲa à waa dɛ ilɛ iyi á je tu ŋai.

15 Bii í je à waa ce bɛgɛi ide nɲa iyi à jò wa wo, aa ba kpāa a sinda a nyi.

16 Amma nsei à waa dɛ ide iyi í sɩa í re, waatɔ ide iyi í wa lele. Na ŋɔi í ce anyɔ kù waa mu Ilaaɔ a kpoo Lafɛɛ nɲa domi í ce nɲa sɔɔluu ilu gɔ.

17 Na naane ku dasii, Aburahamu í jesi ku ceò Izaaki kuwee si waati iyi Ilaaɔ wa cɔ laakaɛ. Nɲu iyi Ilaaɔ í cea kuwāu, í tã sɔɔlu ku ceò ama akāɛu kuwee.

18 Nɲui Ilaaɔ í sɔ wo í ni, hai bi Izaakii dimie á fita.

19 Í mà iyi Ilaaɔ í nɛ gbugbā ku jɩ inɛ baa hai si bale. Do ntɔ aa ka yɔkɔ ka ni í yei bei Ilaaɔ í jũu hai si bale.

20 Na naane ku dasii, Izaaki í weea Zakɔbu do Esau, í sɔ ŋa mii iyi á na ku ce.

21 Na naane ku dasii, Zakɔbu, waati iyi í maai iku, í weea amai Zozefu ŋa akā akā, nɔ í lólkò si golo í tɔò Ilaaɔ.

22 Na naane ku dasii, Zozefu mɔ, waati iyi í maai iku, í fɔ idei kufitai inɛi Izireli ŋa hai ilei Ezibiti do bei aa cea kùkùii nɲu ŋa.

23 Si waati iyi à bí Moizi, na naane ku dasii baaɛ ŋa a kù ce nɲoi a kua woodai ilaaluu nɔ à singaɛ zakai cukpa mɛɛta, domi à ye í je ama ku sɩa.

24 Na naane ku dasii, Moizi í kɔ a kpe nɲu amai ama inaaboí Faraɔ waati iyi í na í la.

25 Í gbasi a kpā nɲu iju do inɛi Ilaaɔ ŋa aɲɔ do iyi nɲu á maa wɛɛò inɔ didɔ si faayii dulum iyi kaa kpɛ.

26 Í gbasi a yaako nɲu bei aa na a yaako Kírisi. Wa lasabu iyi dimii yaako bɛɛɛɛ ku ye í nɛ bɛɛɛɛ í re amanií Ezibiti, domi amanií alai wa lele.

27 Na naane ku dasii Moizi í fita hai ilei Ezibiti, kù ce nɲoi idɔɔkɔi ilaaluu. Í leekil dim dim bei mii iyi í ye inɛ iyi a ci ya ye.

28 Na naane ku dasii í jò à je jingauí Iku ku kua. Nɔ í jò à fãsi njei angudā ŋa si andɛ koofa ŋa ku ba amaleka iyi á kpa ama yemma ŋa ku maà lu amai Izireli ŋa.

29 Na naane ku dasii, inɛi Izireli ŋa à kua Tenku Nkpau si ilɛ ngbɛ. Amma waati iyi inɛi Ezibiti ŋa à bi a ce bɛɛɛɛ, inyi í je ŋa.

30 Na naane ku dasii, bindii Zeriko í cuku waati iyi inɛi Izireli ŋa à kaako iluu aɲɔ mɛɛje.

31 Na naane ku dasii, Rahabu abo à ta icuu kù ku do inɛ ŋa iyi a kù jirima Ilaaɔ aɲɔ, si na iyi í jò í gba woo bɛ ŋau do inɔ akā.

32 Mii an fɔ má. Waati kù waa tom hee n ce faajii Zedeɔ do ti Baraki do Samsɔ do Zefutee do Davidi do Samuɛli do walii ŋau.

33 Na naane ku dasii à je amanlu ŋau igū, à ce iyi í je dee dee, nɔ à ba à gba mii iyi Ilaaɔ í ce nɲa kuwāɛ. À ði gɛlei muusu nla ŋa,

* **11:11 Na saabui naane ku dasii, Sara takae** Tia nwo go ŋa à ni, na saabui naane ku dasii, Aburahamu í ba gbugbā í biò ama baa do iyi í gbo nɔ Sara takae í je gbenda.

34 à kpa gbugbāi ina nla, à ba à fita hai si awɔi inɛ ɲa iyi à waa dɛ a kpa ɲa do taakuba. À kua gbugbā wo, amma à na à ba gbugbā má. À waa ce njo ɲɲa si igū, à jɛ dimi mmu ɲa igū.

35 Na naane ku dasii, inaabo go ɲa à ba inɛ ɲɲa ɲa à jɪ wa hai iku.

Inɛ go ɲa mɔ, baa do iyi à kpā ɲa iju hee à ku, a kù dɛ aɲa a fita si, domi a waa bi aɲa a na a koo a ba kuwɛɛ iyi í jɛ jiiida í re.

36 À yaako inɛ go ɲa mɔ nɔ à tɛ ɲɲa kpɔtɔɔ. À dɪ inɛ go ɲa do sɛsɛɛ à dasi ɲa piisɔɔ.

37 Gɔgo ɲa à ta ɲa kuta à kpa ɲa, inɛ go ɲa mɔ à bu ɲa kiti minji, gɔgo ɲa mɔ à kpa ɲa do taakuba. Inɛ go ɲa mɔ à dɪ batai angudā do batai iwo à waa dabiiɔ. A kù nɛ nkāma, à kpā ɲa iju, à wahala ɲa,

38 a kù jɔɔ andunya. À ya maa dabii si gbabua do si antai iri kuta ɲa. À wa si isai kuta ɲa do isai ilɛ ɲa.

39 Inɛ ɲau fei, à jɛ ɲɲa sɛɛda jiiida na naane ku dasi ɲɲa. Do ɲɲu fei, a kù ba kuwā iyi Ilaaɔ í ceu.

40 Ntɔi, si beɪ Ilaaɔ í jilɛ nwa mii iyi í nɛ bɛɛɛɛ í re, kù bi inɛ ɲau a kɔ dee dee iyi kù jɛ do awa aɲɔ.

12

Ilaaɔ Baa nwa

1 Na ɲɲu, si na iyi í jɔ woo jɛ sɛɛda nkɔɔ bɛ wa kaako wa, awa mɔ ka nɔ mii iyi wa bitandi wa si kuwɛɛ nwa do dulum iyi ci ya kpɛtɛ ku má si wa dim dim. Nɔ ka temua si kpāi kuwɛɛ iyi wa degbe wa beɪ woo sɛi í ya temua si areɛ.

2 Ka dasi laakai nwa fei si Jesu. Hai bi tɛɛi naane ku dasi nwa wa naa, ɲɲu mɔi í nɔ wa kɔɔ. Í jɔ à kpaa si jɪi ku gaau, kù cɔ anyɔi dimii ikuu domi wa cɔ kpāi inɔ didɔ iyi à jilɛaa. Nsɛi, wa buba si awɔ nɛi kitāi bommai Ilaaɔ.

3 Í jɔ à lasabu si mii iyi Jesu í ce, si beɪ í temua do mbɛɛtɛ nlaw hee í jɔ ilu dulum ɲa à kpaa. I mu ideu ɲa ku ba i maà kua gbugbā ɲa, nɔ i maà mɔngɔ munya ɲa.

4 Inɛ, si kujabu ɲɲɛ do dulum, i kù jabu i kù to hee si iku titā ɲa,

5 nɔ à gbejɛ ideɪ gbugbā iyi à mu ɲɲɛ waati iyi à kɔ à ni,

Amam, bii Aɔ Lafɛɛ wa kpāɛ iju, ikɔi wa naɛ, maà ce si atafii.

Inɛ ku maà fɔ bii wa fɔ sɛɛ ide,

6 Domi inɛ iyi Aɔ Lafɛɛ í bi, ɲɲui í ya kpā iju,

Nɔ ku cā inɛ ɲa iyi í doo si amaɛ ɲa fei.

7 Na ɲɲu, i temua do ijuukpā ɲɲɛ domi Ilaaɔ wa ce ɲɲɛi beɪ amaɛ ɲa. Ama yoomai í wɛɛ iyi baaɛ ci ya kpāa iju.

8 Bii a kù kpā ɲɛ iju beɪ amu ɲa iyi à gbe, debɛi i kù jɛ amai Baaba ɲa, inɛ ama seegɛ ɲai.

9 Baa nwa ɲa iyi à wa ilɛ ihɛ à ya kpā wa iju à ya ka nɔ ka jirima ɲa. Bii bɛɛbeɪ, beɪrei iri ilɛ ku sūa Baa nwa iyi í wa leleu í nɛ ku to ku ba ka nɛ kuwɛɛ.

10 Baa nwa ɲa à ya kpā wa iju si waati keeke si beɪ í sɪa ɲɲa. Amma Ilaaɔ í ya kpā wa iju na aranfāani nwa ku ba ka nɛ ikpɛ si kumáɛ.

11 Ntɔi, bii à waa kpā wa iju, inɔ ku fɔi í ya jɛ nwa titā, ci ya jɛ inɔ didɔ. Amma si anyii ɲɲu, inɛ ɲa iyi à ba ijuukpāu nɔ à kpaasi, à ya jɛ dee dee nɔ a jɛ kuwɛɛ ɲɲa si laakai ku sū.

12 Na ɲɲu, inɛ iyi à waa mɔngɔ temua, i wu awɔ ɲɲɛ lele, nɔ ilugū ɲɲɛ ɲa iyi à gbeɛji ɲau i mu ɲɲa gbugbā ɲa.

¹³Nɔ i cea ise nɛɛ ɛa kp̄ãa iyi í munga anu ɛa ku ba ilu kute b̄ɔɔ ɛa a maà tambɔ kute nɛɛa ɛau má, amma a ba iri.

Ide iyi à s̄ɔ wa ka ce

¹⁴I dɛ laakai ku s̄u do inɛ fei nɔ i ce kuwɛɛ iyi í má ɛa domi inɛ gɔ kù wɛɛ iyi á yɛ Laf̄ɛɛ bii kuwɛɛ kù má.

¹⁵I ce laakai ɛa k̄ama nɛɛ ku maà na ku toa did̄ɔi Ilaāɔ anyi, nɔ i maà jɛ ilu inɔ ku ro ɛa, domi inɔ ku rou á na ku la nɔ ku tosi inɛ nkp̄ɔ bei ic̄ai j̄i í ya yɔ.

¹⁶I ce laakai ɛa ku ba inɛ gɔ ku maà ce sakara, nɔ inɛ gɔ ku maà na ku kɔ ku mà bɛɛrei mii j̄iida ɛa. Bɛɛbei Esau í ce waati iyi í so yemma ku jɛɛ í taa na ije jɛɛ ak̄a.

¹⁷Si anyii nɛɛ, inɛ taka nɛɛ í mà ɛa iyi í bi baa nɛɛ ku weea nɛɛ, amma í kɔaa domi kù ba kp̄ãa ku kpaasi mii iyi í tako í ce baa do iyi wa dɛdɛɛ do cik̄aju fei.

¹⁸Inɛ, kù jɛ iri kuta gɔ iyi aa yɔkɔ a lui ì sɛkɛɛ si ɛa, bei inɛi Izireli ɛa à sɛkɛɛ si iri kutai Sinai. Si antai kutai Sinai ina nla nla í wa bɛ do kud̄ui īj̄i do ilu kuku do fufu dabii,

¹⁹do k̄aak̄aak̄i do ide ku fɔ nla nla. Iyi inɛi Izireli ɛau à gbɔ ide ku fɔu à tɔɔ suuru à ni ku maà ti ku ba aɛa ide ku fɔ má,

²⁰domi à waa ce njoì wooda iyi í ni, ilu hunde baa yooma iyi í lu iri kutau, baa bii mɛɛmui, aa taa kuta a kpaai.

²¹Mii iyi à yɛ bɛ, í nɛ njo hee Moizi í fɔ í ni, njo í mum hee ñ wa n yaya.

²²Amma inɛ, iri kutai Sīɔi ì sɛkɛɛ si ɛa, bii ilui Ilaāɔ, nɛɛ iyi í wɛɛ í wa. Iluu, nɛɛu í jɛ Zeruzalemui lele, tengi bii amaleka ɛa à ya tɔtɔɔ nkp̄ɔ nkp̄ɔ do inɔ did̄ɔ.

²³Ì sɛkɛɛ si inɛ ɛa iyi à kɔ iri ɛa lele ɛa, aɛa iyi à jɛ ama yemmai Ilaāɔ ɛa. Ì sɛkɛɛ si Ilaāɔ ɛa, nɛɛu iyi í jɛ woo kiitii inɛ fei, nɔ ì sɛkɛɛ si inɛ j̄iida tako ɛa iyi Ilaāɔ í j̄ɔ à k̄ɔ tá ɛa.

²⁴Ì sɛkɛɛ si Jesu do nɛɛ iyi í nik̄au ɛa. Jesui í jɛ woo teese kp̄ãa ku ba Ilaāɔ ku d̄i akabuu tit̄ɔ do amanɛ ɛa. Njɛɛui, wa ba wa ide ku fɔ, nɔ idɛɛ í d̄ɔ ku gbɔ í re ti Abeli.

²⁵Na nɛɛ, i ce laakai ɛa i maà kɔ ku gbɔ ide inɛ iyi wa ba ɛe ide ku fɔ ɛa. Moizi í ba inɛ ɛa ide ku fɔ si andunyau ih̄ɛ í ni a ce laakai, nɔ inɛ ɛa iyi à kɔ ku gbɔ idɛu a kù fita si ijuukp̄a. To, awa mɔ iyi à waa gbɔ inɛ iyi wa fɔ ide wa hai leleí Āɔ, bɛirei aa ka ce ka fita si ijuukp̄a bii à waa tɔaa anyi.

²⁶Inɛ iyi ide ku fɔɛ í tako í j̄ɔ ilɛ í yayau, í fɔ má nsei í ni, an nyi n yaya ilɛ má gbak̄a ak̄a amma kù jɛ ilɛ nɛɛ ak̄a, hee do lele feii.

²⁷Iyi í ni, an nɔ n coo má gbak̄a ak̄a, wa nyisi iyi mii iyi à taka á yaya ku lɔ ku ba mii iyi kaa yaya ku wɛɛ.

²⁸Na nɛɛ, ka saabu Ilaāɔ domi à nɛ bomma iyi kaa yaya nɔ ka tɔɔɛ si bei í bi, ka mà bɛɛɛɛ nɔ ka jirimaɛ.

²⁹Ntɔi, Āɔ Laf̄ɛɛ nwa í yɛi bei ina iyi í ya ce nfei mii ɛa.

13

Mii iyi aa ka ce ka d̄ɔa Ilaāɔ si

¹I ya temua si kpaasi woo dasi naane ɛa ku bi.

²I ye gigii iyi í sla í ya yaɛ inɛ njoò ɛa, domi inɛ ɛa iyi à waa ce bɛɛbɛ, gɔgɔ nɛɛa ɛa à yaɛ amaleka ɛa a kù mà.

³Nɔ í ya ye gigii inɛi piis̄ɔɔ ɛa bei mii iyi à mu inɛ mɔ piis̄ɔɔ ɛa. I ye gigii inɛ ɛa iyi à waa ye ijuukp̄a bei mii iyi inɛ taka nɛɛ í ye ijuukp̄a ɛa.

⁴ I jò məkò do abo baa yooma fei ku mà bæereí abòdš nò a leeklò nje dim dim domi Ilaaš á kiiti iné ña iyi à waa süð nje hai ce abòdš do iné ña iyi à waa ce sakara.

⁵ I maà ti i jò kubii fia ku mu ñe. I jò iyi ì ne ku ce nje zaka, domi Ilaaš í ni, n kaa n jòe pai, n kaa n nò n fù sie awò baa ajò gò.

⁶ Na nñu, aa ka yəkò ka cā gende ka ni,

Aš Lafēe í je iné iyi á sobim.

Njo kù waa mum.

Mii amane á yəkò ku ceem.

⁷ I ye gigii woo cuai tako nje ña, iné ña iyi à tako à sisi nje ideí Ilaaš. I lasabuð aranfaani iyi kuwee ña í naaò wa, nò inje mò i sisi naane ku dasi ña ña.

⁸ Jesu Kirisi ci ya kpaasi hai ana do nnyi hee do ajò fei.

⁹ I maà ti i jò a fa ñe si kukòsi ikā ikā, domi í sía idò nwa ku maa leekl si didšì Ilaaš, ku maà je si iwòì ije ku je ña. Iné ña iyi à waa too kpāau be fei a kù ba aranfaane kāma.

¹⁰ Awa à ne bi kuwee gò nò woo wee ña iyi à waa ce ice si ile kumáú a kù ne kpāa a je ijel kuwee.

¹¹ Í yeí beí kuwee iyi woo wee nlaú í ya ce. Í ya lòð njei mēemu ñaui si ino iyi í re do kumáú ku ceð kuwee na dulum dii amane ña. Amma injai mēemuu takae, angulei iluui à ya koo a joo.

¹² Na ñòí í jò Jesu mò, waati iyi í bi ku jò iné ña a má do njei nñu takae, í jò a kpaa angule.

¹³ Na nñu, ka bò bi titee angule be, ka jesi à donda wa bei a dondae,

¹⁴ domi a kù ne ilu gò si ileu ihē iyi á maa wee hee do ajò fei. Ilu iyi wa naa nñui à waa dede.

¹⁵ Do saabue ka maa saabu Ilaaš, waatò ka ya fò do gele nwa mii iyi í ce si wajui iné ña. Nò saabuu kú je bei kuwee iyi à waa ceaa waati kāma fei.

¹⁶ I maà gbeje jiida ku ce, nò i ya maa sobi nje ña, domi dimii kuwee bæebe í ya dša Ilaaš si.

¹⁷ I gbò ideí woo cua nje ña nò i sū ña iri ile, domi à waa cò baanii hunde nje si na iyi í jò Ilaaš á na ku bee ña idee. I ce bæebe ña ku ba a coo do inò didš, ku maà ti ku je do inò ku fò. Bii à coo do inò ku fò, kaa ce nje aranfaani kāma.

¹⁸ I ya ce nwa kutò ña. À mà kam kam iyi idò nwa kù waa ye taale nwa domi à bi ka ce isene nwa dee dee si mii fei.

¹⁹ Iyi ñ wa n tò ñe ntò ntò, nñui í je i ce kutò Ilaaš ku jò n baa ñya ñya bi tu ñe má.

Kutò

²⁰ Lafēe nwa Jesu í je Woo degbe iyi í re. Na njee iyi í nikā, í jile nwa akabuu titò iyi ci ya tā. Na nñu Ilaaš ilu laakai ku sū, nñu iyi í dedee hai si bale,

²¹ ku mu nje gbugbā í ceð daa jiida ña ku ba í ce idòbìe. Nò ku ce si ñe mii iyi á dšaa si, na saabui Jesu Kirisi. Amboe ku je ti Jesu Kirisi hee do ajò fei. Ami.

Fòò ankāanyi

²² Inje inem ña, ñ wa n tò ñe í jò i gbò ideí gbugbā ku mua iyi ñ kò nje wa si tiau ihē do temua, domi kù sò.

²³ Ñ bi í mà ña iyi à da Timòtee iné nwau hai piisò. Bii í to wa ñya, an naae wa bi tu ñe.

²⁴ I ce woo cua nje ña fei fò hee do iné ña iyi à je ti Ilaaš fei. Woo dasi Jesu naaneí ilei Itali ña à ce ñe fò.

²⁵ Didšì Ilaaš ku wee do inje fei.

Tia iyi Zaaki í kɔ

Zaaki í ce ɲa fɔɔ

1 Amui Zaaki woo ce icei Ilaaɔ do ti Lafɛɛ Jesu Kirisi.

Ñ ce dimii Zuifu maateji ɲa iyi à fangaa si andunya fei fɔɔ.

Naane do bisi

2 Kpaasim ɲa, dimii laakai ku cɔ iyi á naa si ɲe fei i ya jò ku je ɲe inɔ didɔ nla nla,

3 domi ì mà ɲa, bii Ilaaɔ wa cɔ laakai naane ku dasi ɲe nɔ i kù mɔngɔ ɲa á bí ɲe temua.

4 Amma i jò temua ɲe ku ce icee sãa sãa ku ba i je ine ɲa iyi à jla nɔ á kɔ, nɔ nkãma kù gbe ɲe má.

5 Do ɲɲu fei bii bisi í na wa gaizia ine akã ɲe gɔ, ku tɔɔ Ilaaɔ, ɲɲu iyi í ya mua ine fei do inɔ akã, kù ne kugbagba.

6 Amma lafɛɛ ku ce kutɔɔ do naane, ku maà sika sika, domi ine iyi wa sika sika í yɛi bei inyii tenku iyi fufu wa yaya bii fei.

7 Ine dimi beɛbe ku maà tamaa mà ɲɲu á ba ngɔgɔ hai bi Aɔ Lafɛɛ,

8 domi í je ilu idɔ minji iyi kù waa too kpãa akã si kuwɛɛɛ.

Are do fia ku ne

9 Í siã ilu are woo dasi Jesu naane ku tɔɔ fufu si na iyi í jò Ilaaɔ í soo lele.

10 Ilu fia mɔ ku tɔɔ fufu na irii kukayɛɛ domi á na ku lɔ bei kokoi jli.

11 Bei inunu í ya dede do inya gbãa nɔ ku jo wua ku gbe, nɔ kokou ku cuku kuslɛe ku tã, beɛbe mɔi ilu fia á na ku wó bei kokoi jli si aninii iceɛ.

Laakai ine ku cɔ do kulele

12 Ilu inɔ didɔi ine iyi í yɔkɔ í leekl dim dim si waati iyi Ilaaɔ wa cɔ laakae, domi si anyii laakai ku cɔu á ba ribai kuwɛɛ hai tã iyi Aɔ Lafɛɛ í wãɔ ine ɲa iyi à buu.

13 Bii à waa lele ine gɔ do laalɔ ku maà ti ku ni Ilaaɔi wa lele ɲɲu. A ci ya lele Ilaaɔ do laalɔ, beɛbe mɔi ɲɲu takae ci ya lele ine gɔ do laalɔ.

14 Amma waati iyi binei ine í faa í muu, ɲɲu bei í je kulele.

15 Si anyie, bii bineu í na í la, dulum nii á bia. Bii dulum nɔu í ce ice sie í tã nɔ ku bíá iku.

16 Baakɔm ɲa, i maà dɪ iju ɲe.

17 Amua jiida do amua ku sɪa baa yooma fei hai lelei Aɔi í ya naa. Wa naai hai bi Ilaaɔ Baaba, ɲɲu iyi í ce inya kumá lele ɲa. Ilaaɔ ci ya kpaasi nɔ ilu kuku kù wa siɛ.

18 Si idɔɔbie, í bí wa ise gbeejisia do saabui ide ntɛe ku ba hai si ine ɲa iyi í taka fei ka je bei amaje sinte ɲa iyi à je tɛɛ.

Kugbɔ do kuce

19 Baakɔm ɲa, ì mà ideu ihɛ tã ɲa. Na ɲɲu, í sɪa ine fei ku ya saku ku gbɔɔ ide, nɔ ku maà ya saasaɔ ide ku fɔ, nɔ idɔe ku maà ya kɔ gbãa gbãa.

20 Kù sɪa idɔi ine ku ya kɔ gbãa gbãa domi kù je do idɔkɔi amanɛ á ceɔ mii iyi í je dee dee si wajui Ilaaɔ.

21 Na ɲɲu, i nyɔ andi mii iyi í je riisi do laalɔ fei ɲa. Nɔ i gba ide iyi Ilaaɔ wa gbɛ si idɔ ɲe ɲa do ara kukaye, domi ideui á yɔkɔ ku faaba ɲe.

22 I maà jò i leekdò ide ku gbò n̄ju akā, amma i ya ceò ice ña. Bii kù je beɛbe, ì waa dī ijui ara n̄je ñai.

23 Ntò ntò, in̄e iyi í gbò ideu nò kù waa ceò ice, í yei bei m̀kò gò iyi wa cò arae si digi.

24 Iyi í cò digiu í tã nò í sinda wa n̄e, tengi be gbakā nò í gbɛje bei arae í ye.

25 Amma in̄e iyi á je ilu in̄o didò si mii iyi wa ce fei n̄jui í je in̄e iyi wa cio wooda do laakai nò wa jirimaɛ do temua. Nò bii í gbò ideu ci ya gbɛjeɛ n̄sei n̄sei amma í ya ceò icei. Lafɛɛ á je ilu in̄o didò si na iyi í jò woodau í je dee dee nò á n̄ya in̄e.

26 In̄e iyi wa tamaa n̄ju wa too kp̄ai Ilaaò nò kù waa nò am̄e, lafɛɛ wa s̄a arae iboi. Kp̄ai Ilaaò ku tooɛ ngbei.

27 Kp̄ai Ilaaò ku too iyi í má nò kù n̄e riisi k̄ama iyi Ilaaò Baaba í jilò si í je ntò, n̄jui í je in̄e ku ya ce ararei k̄oyò ña do jaaò ña iyi á waa wahala, nò ku má arae ku mu si laalò yaamoi andunya.

2

Maà ya cò bei aman̄e ña à reò n̄je do beɛɛ

1 Kpaasim ña, in̄e iyi í dasi Lafɛɛ n̄wa Jesu Kiri si naane, n̄ju iyi í je ilu amboe, ì maà ya jò naane ku dasi n̄je ku t̄t̄òò beɛɛ in̄e ña ku cò.

2 Yaase gò wee. Ilu fia gò iyi í n̄e ibò j̄ida do leɛawoi wura í naa si kut̄t̄ò n̄je. To, wee, ilu are gò m̀ò í naa be do ibò ku gaɛ.

3 Bii ì jirima ilu ibò j̄idau ña nò ì ni ku buba si kit̄ai in̄e n̄la ña, nò ì s̄ò ilu areu m̀ò ì ni ku leek̄ ih̄ò, walakò ku buba ile,

4 ì waa cò bei in̄e ña à reò n̄je do beɛɛ ñai. Nò ì waa kiiti in̄e ña m̄be do lasabu iyi kù je dee dee.

5 Baak̄om ña, ì gbò. In̄e ña iyi á je ilu are si andunya ih̄e Ilaaò í cica ku ba naane n̄ja ku la nò a baò bommaɛ iyi í w̄ò in̄e ña iyi á buu.

6 Amma in̄e, ì ya donda ilu are ñauì. Wee ilu fia ñauì á waa kp̄a ñe iju nò an̄ai à ya b̄ò ñe ile kiiti, mà iboi.

7 An̄ai à ya maa n̄ya c̄oi iri j̄ida iyi Ilaaò í mu n̄je.

8 Kuk̄oi idei Ilaaò í ni, bi in̄e mmu bei ì bi arae. Ntò ntò, mii j̄idai ì waa ce bii ì waa too woodai bommai Ilaaòu be ña.

9 Amma bii ì waa cò bei in̄e ña à reò n̄je do beɛɛ ña, dulum nii ì waa ce ña nò woodai Ilaaò á ye taale n̄je domi ì kù waa jirimaɛ ña.

10 Ntò ntò, in̄e iyi í kua wooda baa akā, wooda iyi wa too bebei fei ngbei.

11 In̄e iyi í ni, ì maà ce sakara, n̄jui í ni má, ì maà kpa aman̄e. Na n̄ju, baa bii ì kù ce sakara, bii ì kpa aman̄e, ì kua woodai.

12 Na n̄ju, ì ya f̄ò ide nò ì ya ce bei in̄e ña iyi wooda iyi í ya n̄ya in̄e á kiiti.

13 In̄e iyi kù n̄e araare i kpaasi, Ilaaò á kiiti n̄ju m̀oi kaa ce araareɛ. Amma in̄e iyi í n̄e araare i kpaasi ña á je iḡt̄ si ājoi kiitiu.

Naane ku dasi do ice ku ce

14 Kpaasim ña, riba yoomai aman̄e í n̄e bii í ni n̄ju í je woo dasi naane nò kù waa ce kookoosue. Naaneu be á faaba lafɛɛ?

15 Bii in̄e gò n̄je, in̄em̀kò walakò inaabo gò ì n̄e arei jaaɛ, nò kù n̄e baa ije iyi á je,

16 nò in̄e gò n̄je ku ni, ka sukud̄ò, ì ya je ì yo, maà jò t̄t̄u ku kpaɛ, bii kù muaa bukaatai mii iyi í n̄e, sukud̄oi mii wa n̄iaa.

17 Beɛbe m̀oi, naane ku dasi iyi á kù waa ye kookoosue, naaneu ngbei.

18 Ine gɔ á yɔkɔ ku ni, ine ihɛ́ í dasi naane, ine ihɔ́ mɔ́ wa ce kookoosue. Amma amu an jɛaa n ni, nyisim naane ku dasie iyi kù jɛ do kookoosu, nɔ́ amu mɔ́ n nyisi naane ku dasim do kookoosue.

19 Kù jɛ ì dasi naane iyi Ilaaɔ́ akāi í wɛɛ? Í sɛa. Baa inei inɔ́ɔko nja mɔ́ à mà beɛbe nɔ́ à waa yaya do njo.

20 Amma awɔ́ iyi í kù nɛ laakai, ì bi n nyisie iyi naane ku dasii ine gɔ iyi kù waa ce kookoosue, ngbei?

21 Bala nwa Aburhamu í jɛ dee dee si wajui Ilaaɔ́ na kookoosue iyi í ce, si iyi í jɛsi nɲu ku saka amaɛ Izaaki ku ceaɔ́ Ilaaɔ́ kuwee.

22 I kù yɛ naane ku dasii Aburhamu nje do kookoosue wa too njei ba. Naane iyi í dasi í bàa í kɔ́ na kookoosue iyi wa ce.

23 Beɛbei kukɔ́i ideí Ilaaɔ́u í ce iyi í ni, “Aburhamu í dasi Ilaaɔ́ naane, nɔ́ do saabui naaneu Aɔ́ mɔ́ í kàa si ine dee dee”. Nɔ́ à waa kpoo kpaasii Ilaaɔ́.

24 Debei amanɛ í ya jɛ dee dee si wajui Ilaaɔ́i na saabui kookoosue iyi wa ce, kù jɛ na naane iyi í dasi nɲu akā.

25 Beɛbe mɔ́i abo kaafe iyi à ya kpe Rahabuu, í ce. Í jɛ amanɛ dee dee si wajui Ilaaɔ́ na kookoosue si na iyi í jò í gba Zuifu woo be nja si kpaɛɛ nɔ́ í nya nja do kpāa mmu.

26 Njoi í jò à ni ara iyi kù nɛ hunde, ara ikui. Beɛbe mɔ́i naane ku dasi iyi kù waa ce kookoosue naane ikui.

3

Idei ame

1 Kpaasim nja, i maà de i kpɔ́ inje iyi ì waa bi i maa kɔ́ ine nja si ideí Ilaaɔ́, domi ì mà nja, awa iyi à waa kɔ́ ine nja si cioi ideí Ilaaɔ́, Ilaaɔ́ kaa ce araare nwa si kiitie.

2 Si mii nkpoí awa fei à ya ka rara. Ine iyi kù waa ce kurara si ide ku fɛɛ, lafɛɛ ine ku jɛai nɔ́ í yɛ bei ine iyi í dasi araɛ fei arezem.

3 Beɛbe mɔ́i à ya ka dasi arezem si geleí aɔ́ nja ku ba a jirima wa, ka bei ka yɔkɔ ka bɔ̀ɔ́ ara nja bii à bi.

4 Nɔ́ í ya cɔ́ akāi inyi má nja, do bei à lau fei nɔ́ fufu jiida wa ce í ya tale nja, amma do falafali keeke gɔ́i woo nyimbo akou í ya bɔ̀ɔ́e bii í bi.

5 Beɛbe mɔ́i amɛ í jɛ mii keeke si ara, amma í ya tɔ́ fufu si mii nla.

I cɔ́ bei ina nyɛnye í kere í to, amma do nɲu fei á yɔkɔ ku jo agbo nla nla.

6 Beɛbe mɔ́i amɛ í yɛ bei ina. Nɲui í jɛ laalɔ́ nla nla. Nɲu mɔ́ ikɔ́ akāi ara nwai, nɔ́ í ya beje ara nwa fei bei ina, domi laalɔ́ iyi í ya ce í yei bei inai ala.

7 Amanɛ á yɔkɔ ku kāmia injai sako ikā ikā fei, do yei nja do mii ku cā ile nja fei do mii ndii inɔ́ inyi nja, í nɔ́ nja tā mɔ́m de.

8 Amma ine kāmia ci ya nɔ́ amɛɛ. Mii laalɔ́ gɔ́i iyi ine gɔ́ kaa yɔkɔ ku kāmia, Í nɛ aɔ́ ntɔ́ ntɔ́ ku kpa amanɛ.

9 Do amɛi à ya ka saabuɔ́ Baaba Lafɛɛ nwa, nɔ́ do nɲui à ya ka ceekpeɔ́ ine nja iyi Ilaaɔ́ í taka bei nɲu takɛ.

10 Nɔ́ hai si gele akāu bei ideí saabu do ikpe í ya fita. Inje kpaasim nja, kù sɛa ku jɛ beɛbe.

11 Isɔ́ akā kaa yɔkɔ ku nɛ inyi didɔ́ do inyi laalɔ́ ajɔ.

12 Beɛbe mɔ́i kpaasim nja, í jò í mà nja iyi jɛi ndii figi kaa so olivi, nɔ́ jɛi ndii rezɛɛ mɔ́ kaa so figi. Beɛbe mɔ́i i kaa yɔkɔ í ba inyi jiida si inyi iyi í da imu.

Bisi iyi wa naa hai lele

¹³ Yoo nɛɛi í nɛ kumà do bisi. Bii lafɛɛ í nɛ bisii do ntɔ, kú jò a yɔɔ si isɛɛnɛ jiidɛ do si kookoosu ɲa iyi wa ce do ara ku kaye.

¹⁴ Amma bii í waa ce igu yaamɔ do nje ku wā, maà tɔɔ fufu, maà sɔa ntɔ ibo,

¹⁵⁻¹⁶ domi tengi bii igu do nje ku wā í wa, bei daa bɛɛɛkɛ do kuce laalɔ fei í ya wa. Dimii bisi bɛɛɛ kù waa naa hai lele. Inɛ ɲɲu bɛ ti andunyai, do ti idɔɔbii amanɛ, nɔ hai bi Seetam nii wa naa.

¹⁷ Amma bisi iyi wa naa hai lele, sinte tità í má. Si anyiɛ inɛ iyi í nɛ bisii í ya bi inɛ ɲa a nɛ anu akā, í ya maa mu arɛɛ, nɔ í ya bi ɲɲu ku ce mii iyi á dɔa inɛ ɲa si. Í ya nɛ araareí nɔ í ya ce icɛ jiiɔa. Ci ya na kubi ntɔ, kù nɔ kù nɛ muafiti.

¹⁸ Inɛ ɲa iyi á waa de anu akā á ya ce kuwɛɛ ɲɲa feii si laakai ku sū. Laakai ku sūu í yɛi bei dimi iyi á waa gbɛ nɔ mii iyi aa na a da ɲɲui í je kuwɛɛ dee dee.

4

Kɔɔɛi andunya

¹ Mii í ya naaɔ kakɔɔ do ija wa si aninii nɲɛ. Nɲu bɛ wa naai hai si kɔɔɛi mii nkpɔ iyi wa ba idɔ nɲɛ ku ja.

² Í bi í nɛ ngɔɔɔ iyi í kaa yɔkɔ í ba ɲa, ɲɔi í ce í ya bi inɛ ku kpa ɲa. Í waa ce kɔɔɛi mii iyi í kaa ba ɲa, í waa ce kakɔɔ do ija inɛ duusɔɔ. I kù nɛ mii iyi í bi ɲa domi í ci ya tɔɔ Ilaaɔ ɲa.

³ Nɔ baa bii í tɔɔ Ilaaɔ í kaa ba ɲa domi do kurarai í waa tɔɔu ɲa. Mii iyi í waa tɔɔu na irii faayii ara nɲɛi.

⁴ Inɛ iyi í kù leeklɔ inɛ akā ɲa, í kù mà ɲa iyi bii í bi andunya, mbɛɛi Ilaaɔi í ya je ɲa? Inɛ iyi í bi andunya, mbɛɛi Ilaaɔi í ya je.

⁵ I maà tamaa si ngbei kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ í ni, Ilaaɔ í bi Hunde iyi í da nwa si do igu.

⁶ Amma Ilaaɔ í ya mu nwa didɔ iyi í la í re. Nɔ bɛɛɛi kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ í ni, Ilaaɔ kù wa anyii ilu faau ɲa amma woo kaye ara ɲai wa mua didɔɛ.

⁷ Na ɲɲu, í sūa Ilaaɔ iri ilɛ. I kɔsi Seetam á sa nɲɛ ku jɪ.

⁸ I sɛkɛɛ si Ilaaɔ nɔ ɲɲu mɔ ku sɛkɛɛ si ɲɛ wa. Inɛ ilu dulum ɲa, í wɔɔ awɔ nɲɛ. Nɔ í fūta idɔ nɲɛ, inɛ ilu idɔ minji ɲau.

⁹ I jò í wɛɛ do inɔ kufɔ ɲa, í buba gɔɔwoo nɲɛ do kukpata. I jò anyi nɲɛ ku kpaasi do kukpata, nɔ inɔ didɔ nɲɛ ku je nɲɛ inɔ kufɔ.

¹⁰ I kaye ara nɲɛ si wajui Aɔ Lafɛɛ nɔ ku so ɲɛ lele.

Maà kiiti kpaasie

¹¹ Inɛ kpaasim ɲa, í maà ya sɔ nje laalɔ ɲa. Inɛ iyi wa sɔ kpaasie laalɔ, laalɔi woodai wa fɔ. Inɛ iyi wa kiiti kpaasie, woodai wa kiiti. Wee, bii í waa kiiti woodau í kù je inɛ iyi wa jirimaa, amma í jile arɛɛ si aqbei woo kiitiu.

¹² Ilaaɔ ɲɲu akāi wa na wooda, ɲɲui í nɔ í je woo kiiti. Nɲu akāi á yɔkɔ ku faaba inɛ, ɲɲui á nɔ ku yɔkɔ ku ce inɛ nfe. Beirei awɔ í yɛ í waa kiitiò kpaasie ɲa.

Maà tɔɔ fufu

¹³ Inɛ iyi í ya maa ni, ɲɲyi walakɔ ala aa ka bɔ ilu ihɔ ka ce sɪa bɛ zakai adɔ akā ku ba ka ba fia, í de itf í gbɔ iyi n wa n fɔ nsei.

¹⁴ I kù mà bei ala nɲɛ á yɛ. Mii kuwɛɛ nɲɛ í je. Kuwɛɛ nɲɛ í yɛi bei bukɔɔ iyi á tɔɔɔ nsei nsei nɔ ku fangaa ma.

¹⁵ Ide iyi í jɔ í fɔ ɲa wee, í ya ni ɲa, bii Ilaaɔ í bi aa ka wɛɛ, aa ka nɔ ka ce iyi ihɔ walakɔ aa ka ce iyi ihɔ.

¹⁶ Amma nsei í waa tɔɔ fufu í so ara nɲɛ lele. Dimii faau bɛɛɛ fei kù sɪa.

17 Bεεbei inε iyi í mà mii iyi í jε jiida nɔ kù waa coo wa dasi araε dulum nii.

5

Laabaau iyi à sɔ ilu fia ηa

1 Nsei, inε ilu fia ηa, í gbo iyi ñ wa n sɔ ηε. I kpata í cã kpokpo ηa na wahala ηa iyi aa naa si ηe!

2 Amani nηε ηa í sãmi, nɔ tütü ηa à jε ibɔ nηε ηa má.

3 Wura nηε ηa do isɔ fũfũ nηε ηa fei à mu ate. Ate ku mu nηau í jε sεεda si ηε nɔ ku ηɔ ara nηε bei ina. Ì ko amani ì tɔtɔε ηa si waatii ankãanyiu ihẽ.

4 Wee í ci ya sãa woo da amaajε nηε ηa fia ηa. I cɔ inɔ kufɔ nηa ηa! Anu ku dɔi inε ηau í to hee si itfi Aɔ Lafɛε ilu gbugbã.

5 Ì ce kuwεε nηε ηa si andunya do amani nla nla do faayi. Ì jε í ce kaato bei angudã iyi aa bɔɔ asɔ laga ηa.

6 Ì ye taalei inε dee dee ηa ì kpa ηa ηa, a kù nɔ a kù kɔɔ ara ηa.

Temua do kutɔ

7 Kpaasim ηa, inε fei í yɔkɔ temua ηa hee Lafɛε koo nyiò wa má. I cɔ bei woo logoo í ya temua ku maa cɔ ilεε hee amaajεε koo jlaɔ. Temuai í ya ce ku yeɔ ijf sinte hee do ti ankãanyie fei.

8 Inε mɔ í yɔkɔ temua ηa, í jò idɔ nηε ku leekɔ dim dim ηa, domi kunaai Lafɛε í maai wa mbe.

9 Inε kpaasim ηa, í maà ya ye taalei nηε ηa ku ba llaaɔ mɔ ku maà na ku ye taale nηε. Woo kiiti wee wa tɔ wa, wa bi ku lo wa.

10 Inε kpaasim ηa, í ye gigii walii ηa iyi à fɔ ide wo do irii Lafɛε. I sisi temua nηa iyi à ce si ijuukpã nηa.

11 Aa ka yɔkɔ ka ni ilu inɔ didɔ ηai domi ngu ηa à yɔkɔ temua. Ì gbo temuai Zɔɔbu ηa, nɔ ì mà mii iyi Aɔ Lafɛε ilu araare si jiida ku jεε í ceaa ηa si anyii wahalae.

12 Inε kpaasim ηa, iyi í re mɔm, í maà ya ceekpe do lele ηa wala do ilε wala do ide mmu gɔ. Bii ntɔi, ni ntɔi, bii ibo mɔi ni iboi, ku ba í maà na í dasi kiitii llaaɔ ηa.

13 Wahala í ba inε gɔ nηei? Ku ce kutɔ. Inɔi inε gɔ nηε wa dɔi? Ku saabu llaaɔ do iri ku kɔ.

14 Inε akã nηε wa ce bɔɔi? Ku kpe inε ngboi igbei inei Jesu ηa, aηai aa jɔaa ikpo si iri do irii Lafɛε nɔ a ceaa kutɔ.

15 Kutɔɔ do naanεu á yɔkɔ ku faaba bɔɔu. Aɔ Lafɛε á muaa baani, bii í nɔ í ce dulum nii á kpa ideí dulum deε.

16 Na nηu, inε fei í ce tuubai dulum du ηε si wajui nηε ηa nɔ í ya cea nηε kutɔɔ ηa ku ba í ba iri ηa. Kutɔi inε dee dee í nε gbugbã nla nla.

17 Elii amanei bei awa mɔ. Í ce kutɔɔ ntɔ ntɔ ijf ku maà rɔ, ijfu í nɔ í leekɔ zakai adɔ mεεta do cukpa mεεfa.

18 Si anyii nηu nɔ í ce kutɔɔ má nɔ llaaɔ í jò ijf í rɔ nɔ í jò ije í fita si ilε.

19 Inε kpaasim ηa, bii inε gɔ nηε í jfɔ ntɔ nɔ kpaasi gɔ í baεε wa si kpãai ntɔ,

20 ì mà ηa, inε iyi í baad ilu dulum wa hai si kpãa laalɔ bii í wa wo, í faaba hundei ilu dulum nɔui hai si kpãai iku, nɔ llaaɔ á kpa ideí kurara nkpɔ nkpɔε.

Tia sinte iyi Piεε í kɔ

Piεε í ce ηa fɔɔ

¹ Amui Piεε woo bei Jesu Kirisi.

N̄ kɔ n̄ηe tiau ih̄ei, in̄ηe iyi Ilaaɔ́ í cica nɔ̀ ì fangaa ì je ise mmu ηa si ilei Pontu, do Galati, do Kapadosi, do Azii, do Bitini.

² Ilaaɔ́ Baaba í cica ηei si bei í dasi idɔ̀ n̄ηu ku ce. Nɔ̀ ì je in̄εε ηa do saabui Hundee, ku ba í jirima Jesu Kirisi ηa nɔ̀ n̄ηεε ku we ηe.

Didɔ́ do laakai ku sũ ku kɔɔsi si kuwεε n̄ηe.

Kp̄aa ku cɔ iyi í je ti kuwεε

³ Ka saabu Ilaaɔ́, Baai Laf̄εε nwa Jesu Kirisi. Si araare nlae, í jò kujli Jesu Kirisi wa hai si bale í bí wa ise gbeejisia. Si beεbe í mu nwa kp̄aa ku cɔ iyi í je ti kuwεε.

⁴ Nɔ̀ í jile nwa tubu iyi kaa beje, kaa riisi, nɔ̀ kusl̄ae kaa tā. Tubuuí à jile n̄ηe lele,

⁵ in̄ηe iyi gbugb̄ai Ilaaɔ́ wa degbe do saabui naane ku dasi, aa ba faaba mam mam ηa. Faabau Ilaaɔ́ í ce sɔɔlue ku nyisi ηe si ajɔi ank̄anyiu.

⁶ Na ηoi í jò ì ya ne inɔ̀ didɔ́ nla nla ηa, baa bii í je ì wa si inɔ̀ ku fɔ̀ nsei ηa si waati keeke, si laakai ku cɔ dimi ik̄a ik̄a.

⁷ Naane ku dasi n̄ηe í ne beere n̄tɔ̀ n̄tɔ̀ í re wura, domi wura á na ku tā. Do n̄ηu fei, do inai à yɔɔ̀ à nya riisie. Beεbe moi, Ilaaɔ́ wa cɔ laakaii naane ku dasi n̄ηe ku ba ku mà gbugb̄ae. Nɔ̀ aa ba saabu do yiiko do beere ηa waati iyi Jesu Kirisi á faata wa.

⁸ Í buu baa do iyi í kù yɔɔ̀ ηa. Ì dasie naane baa do iyi í kù yɔɔ̀ tit̄a ηa. N̄oi í jò ì wεεɔ̀ inɔ̀ didɔ́ nla nla ηa iyi í ne amboe hee í kpeeɔ̀ ku f̄ɔ̀ do gele.

⁹ Í wεεɔ̀ inɔ̀ didɔ́ nla nla ηa si na iyi í jò ì waa ba ribai naane ku dasi n̄ηe, iyi í je faabai hunde n̄ηe.

¹⁰ Si ideí faabau ih̄e walii ηa iyi à ce walii si ḡamei didɔ́ iyi Ilaaɔ́ í jile n̄ηe à ce kudede jiida jiida ku ba a mà yaasee.

¹¹ Hundei Kirisiu í wa si ηa nɔ̀ í s̄ɔ̀ ηa do njuma iyi Kirisi á ba ijuukp̄a, nɔ̀ si anyie á ba amboe. Nɔ̀ à ce himma ku ba a mà waatiu do kp̄aa iyi wa f̄aa.

¹² Ilaaɔ́ í sisia walii ηau í ni ide iyi n̄ηu í s̄ɔ̀ ηau kù je ti aηa taka n̄ηa, tu ηei. Nsei woo sisi laabaau jiida ηau à waazo n̄ηe nɔ̀ ì gbɔ̀ ideu ηa. À fɔ̀ ideí do gbugb̄ai Hundei Ilaaɔ́ iyi à be wa hai lele. Nɔ̀ amaleka ηau taka n̄ηa à waa bi a mà yaasei ideu.

Ka leekt si kuwεε iyi í má

¹³ Na n̄ηu, í ce laakai ηa. Í mu ara n̄ηe ηa, nɔ̀ í dàsi kp̄aa ku cɔ n̄ηe fei si didɔ́ iyi aa na ηe si waati iyi Jesu Kirisi á faata wa.

¹⁴ Í jò ì je bei amu ηa iyi à ya gbɔ̀ ide nɔ̀ í maà ti í jò kɔdeε iyi í ya tako í maa ce ηa wɔ̀ si waati iyi í kù mà ngɔɔ̀ ηa kú maa neɔ̀ ηe.

¹⁵ Amma í jò is̄εene n̄ηe ηa fei ku má, bei Ilaaɔ́ í má, n̄ηu iyi í kpe ηe.

¹⁶ Ilaaɔ́ takae í fɔ̀ si kukɔε í ni, í jò kuwεε n̄ηe ku má, domi amu takam ñ má.

¹⁷ Ilaaɔ́, n̄ηu iyi ì ya kpe Baaba ηa si kutɔɔ̀ n̄ηe, n̄ηui í je in̄εe iyi á kiiti in̄εe fei si bei in̄εe fei í ce nɔ̀ kaa cɔ ijui in̄εe gɔ̀. Na n̄ηu, waati iyi í gbe n̄ηe si andunya í jɔɔ̀ do jirima ηa.

¹⁸ Bala n̄ηe ηa à jò n̄ηe tubui kuwεε nfe nfe. Nɔ̀ in̄ηe taka n̄ηe í mà ηa iyi à ya ηei hai si kuwεeu. Kù je do isɔ̀ fufũ walakɔ wura iyi á na ku tāi à ya ηeɔ̀.

19 Aawo, à faaba ñei do ñje ilu beereɛi Kirisi, ñju iyi í ye bei angudāi kuwee hai ne leebu nō kù ne riisi gō.

20 Hai waati iyi a kù taka andunyai, Ilaaḍ í cica Kirisiu, amma í nyisi arae si waatii ankāanyiu ihē na aranfaani ñje.

21 Na saabuei ì dasi Ilaaḍ naane ña, ñju iyi í dedee hai si bale nō í muaa amboe ku ba naane ku dasi ñje do kpāa ku cō ñje ku wa si Ilaaḍ.

22 Nsei, si ntō ku jirimai ì fūuta idō ñje ña ku ba kubii kpaasi woo dasi naane ña iyi ì ne ña ku maà je do muafiti. Na ñju, i bi ñje ntō ntō do idō ñje fei ña.

23 Í sīa i ce beebe ña si na iyi í jò à bí ñei ise gbeejisia, nō kù je do dimi iyi á ku, amma do dimi iyi kaa kui. Dimiui í je idei Ilaaḍ, ñjuí í je icui kuwee nō kaa tā.

24 Kukoi idei Ilaaḍ wa fō í ni,

Ine fei í yei bei fōfō,

Nō beereɛi ine fei í yei bei kokoi fōfō.

Fōfō í ya gbē, nō kokoe ku wō.

25 Amma idei Aḍ Lafēe á maa weei do ajō fei.

Ideu, ñjuí í je laabaau jiida iyi à waazo ñje.

2

Kuta ilu hunde

1 Na ñju, i jò laalō baa yooma fei ña, hai ibo ku sō, do muafiti, do igu, do irii ine ku sō.

2 Si bei ama kpōtōó í ya bi àmō, inje mō í sīa i bi àmō iyi í má iyi í je idei Ilaaḍ. Hundi Ilaaḍi wa mu ñje amōu ku ba i la si kpāai faabau ña,

3 Si bei í tie didāi Aḍ Lafēe tā ña.

4 I sekee si Lafēe wa, ñju iyi í je kuta ilu hunde iyi ine ña à kōsi, amma Ilaaḍ í cicae si na iyi í jò í ne beere bi tee.

5 Inje mō, i naa wa bei kuta ilu hunde a ceḍ ñe ice a maḍ ile bi ku wai Hundi Ilaaḍ. Bei aa je woo wee ña iyi à má iyi à na Ilaaḍ ara ñja bei kuwee iyi á dōaa si do saabui Jesu Kirisi.

6 Í sīa i ce beebe ña si na iyi í jò à kōo si tiai idei Ilaaḍ à ni,

Ilaaḍ í ni,

Ñ cica kuta ilu beere ñ jilō ilui Siḍō bei kuta gbugbāi icui ile.

Ine iyi í dasie naane, kaa ye anyō.

7 Kutau, í ne beere bi inje woo dasi Jesu naane ña, amma hai dasi naane ña à kōsie.

Do ñju fei, kukoi idei Ilaaḍ í ni,

Kuta iyi woo ma ña à kōsi

Ñjuí í na í je kuta gbugbāi icui ile.

8 Nō bii gō ña à ya ni má,

Kutau ihēi í jò ine ña à waa koose.

Ñjuí í ya maa keke ña.

À koosei si na iyi í jò à kō ku dasi ideu naane. Nō ñju bei Ilaaḍ í jile ñja.

9 Amma injei í je dimi iyi Ilaaḍ í cica, nō injei ì je woo weei ilaalu ña, ì je dimi iyi í má ña iyi Ilaaḍ í ya ku ba i sisi jiida ku je, ñju iyi í kpe ñe hai si ilu kuku ì naa ì lōsi inya kumá ilu beere.

10 Tako wo i kù je dimi ña iyi ine gō í mà, amma nsei ì je inei Ilaaḍ ña. Tako wo i kù mà mà Ilaaḍ wa ce araare ñje, amma nsei bei ì mà ña.

Kuweei woo dasi naane

11 Ine baakɔɔm ɲa, ɲ wa n tɔɔ ɲei, inɛ iyi ì ye bei ine ɲjoo do ise mmu ɲa si andunyau ihɛ, i jò i nɔ ara nɲe do binei ara iyi í ya maa ce igũ do hunde nɲe.

12 I jò i nɛ daa jiida ɲa si inɔi hai dasi Jesu naane ɲa, domi baa bii à waa kpe ɲe ine laalo ɲa, aa ye ice jiida nɲe nɔ a saabu Ilaaɔ si ajɔ iyi á kiiti ɲa.

13 I jirima ilu iri fei ɲa na irii Lafɛɛ, hai ilu ilɛ, nɲu iyi í re do gbugbã,

14 hee ku koo si ilaalui ilu ɲa, ine ɲa iyi í be wa ku ba a kpã woo ce laalo ɲa iju, nɔ a saabu woo ce jiida ɲa.

15 Do ntɔ, iyi Ilaaɔ í bi, nɲui í je ice jiida nɲe ku dɪ gelei hai mà ngɔɔɔ ɲa si ide hai ne yaase ɲa.

16 Í sla í ya maa nè bei ine ɲa iyi à nɛ ara ɲa, amma i maà ti i jò ara ku ne nɲe ku ye bei acɔ iyi wa bii laalo. I je kuwɛɛ nɲe bei woo ce icei Ilaaɔ ɲa.

17 I jirima ine fei ɲa, i bi kpaasi woo dasi Jesu naane nɲe ɲa, i ce nɲoi Ilaaɔ, nɔ i jirima ilu ileu ɲa.

Mii iyi wahalai Kirisi wa nyisi wa

18 Ine amaace ɲa, i sũa lafɛɛ nɲe ɲa iri ile i jirima ɲa ntɔ ntɔ, kù je ine jiida do amane ku rɔ aɲa akãí aa ya cea ɲa, amma hee do ine ku gaabu ɲa feii.

19 Do ntɔ, bii à waa kpã ɲe iju nfe nfe, í sla í yɔkɔ temuua ɲa na irii Ilaaɔ.

20 Bii ì yɔkɔ temuuai goloi kurarɛ i kù ne saabu kãma. Amma bii ì ba ijuukpã na jiida iyi ì waa ce ɲa nɔ ì temua, mii jiidai si wajui Ilaaɔ.

21 Na ideu bei Ilaaɔ í kpe ɲe domi Kirisi takarɛ í ba ijuukpã na iri nɲe nɔ wa nyisi ɲe yaase jiida ku ba i too tuubaɛ ɲa.

22 Kù ce dulum, a kù nɔ a kù gbɔ ibo si gelee ajɔ kãma.

23 Iyi à buu, kù sã ɲa arabu. Iyi à kpãa iju, kù ceekpe ɲa, amma í leekɪ do Ilaaɔ iyi í ya kiiti dee dee.

24 Kirisi takarɛ í so dulum du wa si ararɛ si jli ku gaauu, ku ba ka je bei iku si wajui dulum, nɔ ka ce kuwɛɛ nwa dee dee. Do saabui kumɛɛɛ ɲai à baò iri.

25 Tako wo ì ye ɲai bei angudã ɲa iyi à nyɔ, amma nsei ì nyi wa bi woo degbeu ɲa, nɲu iyi wa degbe hunde nɲe.

3

Abɔ do mɔkɔ

1 Bɛɛɛɛ mɔi inɛ inaabo ɲa, i sũa mɔkɔ nɲe ɲa iri ile, hee baa bii í je gɔɔɔ ɲa ɲa a kù dasi idei Ilaaɔ naane, daa nɲe ku jò a dasi naane. Waati bɛɛɛɛ ì kù ne bukaatai ide ku fɔ má ɲa,

2 domi aa ye kuwɛɛ nɲe í má, ì nɔ ì mà bɛɛɛɛ amane ɲa.

3 I maà dedɛ ì je abo kusɪa ɲa do mii ndii ara nɲu akã, bei iri ku ba, do sabai wura ɲa, do nyau kusɪa ɲa.

4 Amma ì jò kusɪa nɲe ku je si idɔ nɲe, kusɪa iyi ci ya tã. Nɲui í je daa didɔ do idɔ ku buba. Iyi bei ì je mii ilu bɛɛɛɛ jiida si wajui Ilaaɔ.

5 Bɛɛɛɛɛ inaaboi tako ɲa iyi à mà bɛɛɛɛɛ Ilaaɔ nɔ à dasie naane à ya teese ara ɲa nɔ à ya sũa mɔkɔ ɲa ɲa iri ile.

6 Bɛɛɛɛɛ Sara í ce, í ya maa jirima Aburahamu, nɔ wa kpoo lafɛɛɛ. Nsei, bii ì waa ce jiida ɲa nɔ ì kù waa ce nɲoi nkãma, inɛ mɔ ì je bei ama inaaboɛ ɲa.

7 Inɛ inemɔkɔ ɲa mɔ, si kuwɛɛ nɲe do abo nɲe ɲa, i ye gigi iyi a kù to ɲɔ̀ gbugbã. I jò ì mà bɛɛɛɛ ɲa ɲa, domi Ilaaɔ á mua aɲa mɔ kuwɛɛ inɛ̀ɔ ɲa ajɔ. I ya maa ce bɛɛɛɛ ku ba nkãma ku maà ganji ɲe si kutɔɔ ɲe.

Ijuukpã na jiida ku ce

⁸ Si anyii fei ndeε i jò inje fei i ne lasabu akā do kubi akā ηa. I bi nje bei igbā do ifō ηa, i ce araarei nje do ara ku kaye ηa.

⁹ I maà ya sāa ine laalε, walakō arabu ηa iyi í buε. Í sīa mām i ya jeaa do kuwee, domi Ilaađ í kpe ηei ku ba i ba kuwee ηa.

¹⁰ Si bei kukoi idei Ilaađ wa fō í ni, Ine iyi í bi ku ce kuweε jüida nō kú ne ino didō ajō fei, Kú jò laalō ku fō nō kú nō gelee si ibo ku sō.

¹¹ Í sīa ku saa laalō nō ku ce jüida, Í sīa ku maa de laakai ku sū waati kāma fei,

¹² Domi Lafēε wa degbe ine dee dee ηa Nō wa gbō kutōo ηa.

Amma í fūsi woo ce laalō ηa awō.

¹³ Yooi á ce nje laalō bii í hanya ì waa ce jüida ηa.

¹⁴ Baa bii í waa ba ijuukpā ηa na dee dee ku je nje, i ne ino didō ηa. I maà ce njoì amane ηa, nō í maà ya bitì ηa.

¹⁵ Amma í jò Kirisi ku je Lafēε si idō nje. I tā sōlu waati kāma fei í jea ine ηa iyi à waa bee yaasei kpāa ku cō nje.

¹⁶ Amma í je ηa do ide didō do beεε. I jò idō nje ku maa má ku ba bii à waa má ηe ide si íseεε jüida nje iyi wa naa hai bi Kirisi, anyō ku mu ηa si ideu.

¹⁷ Bii í je na idōobii Ilaađi à waa kpāε iju na jüida iyi í waa ce, iyi be í sīa do iyi aa maa kpāε iju na laalō.

¹⁸ Gbakā akāi Kirisi í ku na dulum. Nju iyi í je ine dee dee, í ku na ine laalō ηa, ku ba ku bōò wa bi Ilaađ. Waati iyi à kpaa arae í ku amma hundee í wεε.

¹⁹ Do hundeeui í koo í waazoa iku ηa iyi à waa mu bei inei piisōo ηa,

²⁰ ine ηa iyi a kù tako a waa jirima Ilaađ si waati iyi í temuadō ηa hee Nowee í koo í ceò akoi inyiui í tā. Ine ηa iyi à lō si akoi inyiui a kù kpō, a kù re anja meejo, nō à ba faaba hai si ino inyi nlaui.

²¹ Inyiui, í yei bei inyi ku dasi. Kù je a ni wa nya riisii ara, amma wa nyisi iyi ine í dasi idō nju ku ce kuweε iyi idōi nju kaa ye taalei nju si wajui Ilaađ. Mii ηau be fei í ce na saabui kujüi Jesu Kirisi hai si balε,

²² nju iyi í bō lele nō wa buba si awō njei Ilaađ. Bei amaleka ηa do ilu yiikoi lele ηa do ilu gbugbā ηa à waa sūaa iri ile.

4

Kuweε iyi í kpaasi

¹ Kirisi í ba ijuukpā si arae. Na nju, i mà ηa iyi inje mō aa ba ijuukpā nō í sīa i yōkō temua ηa, domi ine iyi í temuadō ijuukpā si arae, dulum kaa kāmiae má,

² nō waati iyi í gbe si kuweei andunyae ku je si idōobii Ilaađ, ku maà ti ku je do kōdeε nfe nfei ara.

³ Ntō ntō, tako wo ì ce bei hai dasi Jesu naane ηa à ya bi, amma í to beεε. Ì tako ì ce mii iyi í dōa ara nje si ηa, do bine, do atē ku mō, do atē ku kpa ine, do buki, do iwē ku tōo iyi kù waa too wooda.

⁴ Nsei à bitì si bei í kù waa ba ηa daa bututu ηau ku ce má ηa, nō à waa bu ηe.

⁵ Amma aa na a koo a sisi daa ηa bi Ilaađ, nju iyi í tā sōlu ku kiiti ilu hundee do iku ηa.

⁶ Na nju mām nii í jò à tako à sisia ine ηa laabaau jüidau wo ku ba baa do iyi à ku nsei na kiitii Ilaađ iyi í tosi ine fei, hundee nja ku maa wεε bei Ilaađ takae í wεε.

Ine ηa iyi à waa ce ice do amuai Ilaađ dee dee

⁷ Kɔɔi mii fei í maai wa. Na nɲu, i mu ara nɲe do laakai, nɔ́ i jò hunde nɲe ku wɔ́ nɲoo ku ba i yɔkɔ́ i ce kutɔ́ ɲa.

⁸ Iyi í re fei ndeɛ, nɲui í je i ce kookaai i bi nɲe ɲa, domi kubi í ya bii dulum nkɔ́.

⁹ I ya yaaɛ nɲe ɲa do inɔ́ akā, kugbagba kù maà wa si.

¹⁰ Ine baa yooma nɲe fei í ba amua hai bi Ilaaɔ́. Na nɲu, i ceò amua ikā ikāi Ilaaɔ́u ice ɲa i máa sobiò nɲe bei woo ce ice ilu naane ɲa.

¹¹ Ine iyi wa waazo í sɛa ku fɔ́ ideɛ Ilaaɔ́. Ine mɔ́ iyi wa cea ine gɔ́ ice ku coo do gbugbā iyi Ilaaɔ́ í muaa, ku ba si mii fei a ye amboei Ilaaɔ́ do saabui Jesu Kirisi, nɲu iyi í ne amboe do gbugbā hee do aɲo fei. Ami.

Temuai inei Kirisi ɲa si ijuukpā

¹² Ine baakɔ́m ɲa, i maà biti do ijuukpā iyi wa naa si ɲe bei ina ku còò laakai nɲe. I maà ti i dooɛ mii ikā.

¹³ Amma i jò inɔ́ nɲe ku dɔ́ bii i waa ba ikpē si wahalai Kirisi ɲa, ku ba i ne ino didɔ́ nla nla ɲa si aɲo iyi á nyisi amboeɛ.

¹⁴ Ine ilu inɔ́ didɔ́ ɲai bii à waa bu ɲe na irii Kirisi, domi Hundei Ilaaɔ́, ilu amboe, í wa si ɲe.

¹⁵ Ine kāma nɲe ku maà jò ku ye ijuukpā na ine ku kpa, walakɔ́ na ile, walakɔ́ na laalɔ́ ku ce, walakɔ́ na wɔ́bia ku gū.

¹⁶ Amma ine iyi wa wahala si na iyi í jò í je inei Kirisi, ku maà jò anyɔ́ ku muu, amma í sɛa ku saabu Ilaaɔ́ si na iyi í jò wa so irii Kirisiu.

¹⁷ Waati í to kiitiu ku sinti. Inei Ilaaɔ́ ɲai aa sinti ku kiiti. To, bii í sinti hai bi tu wa, beirei iri ku kpae á ye bi ine ɲa iyi à kɔ́ ku dasi laabaau jiidai Ilaaɔ́ naane.

¹⁸ Kukɔ́i ideɛ Ilaaɔ́ wa fɔ́ í ni,
Bii faabai ine jiidu ɲa í gaabu,

Beirei ti ilu dulum ɲa do ine ɲa iyi a kù mà beirei Ilaaɔ́ á ye.

¹⁹ Na nɲu, ine ɲa iyi à waa ye ijuukpā si idɔ́bii Ilaaɔ́, í sɛa a teese a maa ce jiidae nɔ́ a leekɔ́ do woo taka ɲa iyi í je ilu naane.

5

Ka gbɔa inei Ilaaɔ́ ɲa

¹ Nsɛi, si inɔ́ nɲe, ine ɲa iyi à je ine ngboi igbeɛ Ilaaɔ́ ɲai n̄ wa n fāa. Amu mɔ́ ine ngboi bei aɲa mɔ́, n̄ nɔ́ n̄ jé sɛɛdai ijuukpāi Kirisi nɔ́ n̄ ne ikpē si amboe iyi á na ku naa.

² N wa n tɔ́ ɲe, i gbɔa ine ɲa iyi Ilaaɔ́ í da nɲe si awo bei à ya gbɔa angudā ɲa, ku maà ti ku je do tilasi walakɔ́ do binei fia, amma i na ara nɲe si iceu do inɔ́ akā si bei Ilaaɔ́ í bi.

³ I maà taa ine ɲa iyi à da nɲe si awo ɲau gbugbā, amma i nyisi ɲa kuce jiidu iyi aa too si.

⁴ Nɔ́ waati iyi Kirisi á faata wa, nɲu iyi í je ine ngboi woo degbe ɲau, aa gba riba ilu amboe iyi kusɛae kaa tā ɲa.

⁵ Beɛbe mɔ́i, inɲe awaasū ɲa, i sūa ine ngboi igbe ɲau iri ile. Inɲe fei i jò ara ku kaye ku je nɲe bei ibo iyi à ya dasi, domi kukɔ́i ideɛ Ilaaɔ́ wa fɔ́ í ni, Ilaaɔ́ kù wa anyii woo tɔ́ fufu ɲa, amma wa cea woo kaye ara ɲa didɔ́.

⁶ Na nɲu, i kaye ara nɲe si awo gbugbāi Ilaaɔ́, ku ba ku so ɲe lele si aɲo iyi í dau.

⁷ I nɔ́ wahala nɲe fei bi tɛɛ, domi nɲui wa gbɔ nɲe.

⁸ I mu ara nɲe ɲa, i jò hunde nɲe ku wɔ́ nɲoo, domi Seetam, mbeɛ nɲei, í dabii wa dɔ́ anu bei muusu nla, wa dede ine iyi á ɲo.

⁹ I kòò ara nɛɛ si wajuɛ do naane ku dasi nla nla domi ì mà ɛa kpaasi woo dasi Jesu naane nɛɛ ɛa iyi à fangaa si andunya fei, ijuukpā dimi akāu bei à waa yɛ.

¹⁰ Amma bii ì yɛ ijuukpā si waati keeke ì tā ɛa, Ilaaɔ ilu didɔ fei, nɛɛ iyi í kpe ɛe ku ba ì nɛ ikpē si amboe hai nɛ kɔɔe na saabui anu akā nɛɛ do Kirisi, nɛɛ takaei á jò ì kɔ dee dee ɛa. Nɛɛui á nɔ ku jò ì leeki dim dim ɛa, nɔ ku mu nɛɛ gbugbā, ì maà tekeɛ hai si ideɛ ɛa.

¹¹ Nɛɛui í nɛ yiiko hee do aɔ fei. Ami.

Fɔɔi ankāanyi

¹² Ñ wa n kɔ nɛɛ ide keekeu ihē wai do sobii Silasi kpaasi ilu naane nwa. Ñ bi n mu nɛɛ gbugbā nɔ n nyisi ɛe iyi ideu ihē iyi ì waa leeki si dim dim ɛau, didɔi Ilaaɔi do nto.

¹³ Igbei inɛi Jesu ɛa iyi í wa ilui Babiloni, iyi Ilaaɔ í cica bei inɛ mɔ, wa ce ɛe fɔɔ, beɛbe mai Maaku iyi wa je bei amam si naane ku dasi, wa ce ɛe fɔɔ.

¹⁴ I ce nɛe fɔɔ do kubi jiida ɛa.

Laakai akā ku wɛɛɔ inɛ iyi ì je ti Kirisi fei ɛa.

Tia minjisia iyi Piεε í kó

Piεε í ce ηα fᵔ

¹ Amui Simᵔᵔ Piεε amaace woo bei Jesu Kirisi.

N̄ kó nηε tiau ihēi, iηε iyi Jesu Kirisi, nηu iyi í je Ilaaᵔ woo faaba nwa, í jᵔ ì dasi naane ηa na dee dee ku jeε. Naane iyi ì dasi ηau í ne beεεε bei ti awa mᵔ.

² Didᵔ do laakai ku sū ku kᵔᵔ nηε si, si na iyi í jᵔ ì mà Ilaaᵔ do Jesu Lafēε nwa ηa.

Kukpe do kucicai Ilaaᵔ

³ Yiikoi Ilaaᵔ í mu nwa bukaatai mii iyi à bi fei ku ba kuwεε nwa do kutᵔᵔ nwa ku maa bᵔ waju. Nᵔ í ce beεbei si bei í jᵔ ì mà, nηu iyi í kpe wa ka ba ikpē si amboεε do si jiida ku jeε.

⁴ Beεbei í ce nwa kuwā nla nla ilu beεεε ηa. Kuwā ηau aa jᵔ ì ye bei nηu takae í ye nᵔ ì saa kuce laalo sāmi ηa iyi í wa si andunya na binε.

⁵ Na nηu, i ce kookaai ì kᵔᵔsi isεεεε jiida si naane ku dasi nηε, nᵔ si isεεεε jiida ì kᵔᵔsi kumà,

⁶ nᵔ si kumà ì kᵔᵔsi gaya, nᵔ si gaya ì kᵔᵔsi temua, nᵔ si temua ì kᵔᵔsi beεrei Ilaaᵔ ku mà,

⁷ nᵔ si beεrei Ilaaᵔ ku mà ì kᵔᵔsi jiida ku cea nje, nᵔ si jiida ku cea nje ì kᵔᵔsi kubi.

⁸ Bii mii ηau be à wa si ηε nᵔ wa kᵔᵔsi, aa jᵔ ì ya maa ce kookaai si icε nηε, nᵔ icε nηeu ku ne aranfaani ku ba ì mà Lafēε nwa Jesu Kirisi ηa.

⁹ Amma inε iyi kù ne mii ηau be í yei bei feeju, walako bei inε iyi ijue kù waa dᵔ, nᵔ kaa ye ilu ku j̄l. Nᵔ í gbeje iyi nηu í má hai si dulum dii takoe.

¹⁰ Na nηu, iηε inem ηa, ì kᵔᵔsi himma ku ba ì mà sāa iyi Ilaaᵔ ì kpe ηε nᵔ ì cica ηε, domi bii ì waa ce beεbe ηa, ì kaa dasi dulum aᵔ kāma ηa.

¹¹ Beεbei aa jᵔ ì lᵔ do beεεε ηa si bomma hai tāi Lafēε woo faaba nwa Jesu Kirisi.

¹² Na ηᵔi í ce n kaa n gbeεjiᵔᵔ ku ye ηε gigii mii ηau ihē, baa do iyi ì mà tā ηa, nᵔ ì waa leek̄i dim dim si ntᵔ iyi ì waa mu nsei u ihē ηa.

¹³ Ntᵔ ntᵔ, waati iyi ì wεε si hunde, ì ne n ya n maa n ye ηε gigii ku ba ì ya maa wᵔ nᵔᵔ si ηa.

¹⁴ N̄ wa n fᵔ beεbei si na iyi í jᵔ ì mà iyi kaa kpe má an jᵔ arau ihē, si bei Lafēε nwa Jesu Kirisi í s̄m.

¹⁵ An ce kookaai n sᵔ ηε yaaseε ku ba ì yᵔkᵔ ì ye gigii mii ηau do aᵔ fei ηa si anyii ikum.

Inε ηa iyi à ye amboei Kirisi

¹⁶ Do ntᵔ, a kù waa too si ará iyi inε ηa à waa kpa do bisi nηa, si waati iyi à jᵔ ì mà gbugbāi Lafēε nwa Jesu Kirisi ηa do kunyie wa. Amma awa taka nwa mᵔ à ye kulae do iju nwa

¹⁷ nᵔ à gbᵔ imui Ilaaᵔ Baaba waati iyi í fᵔ hai lele í ni, inε ihēi í je ama akām iyi ì bi jiida, siei inᵔ didᵔm fei í ya wa. Waati nηu Ilaaᵔ, ilu amboε nla nla, ì nyisi beεrei Kirisiu do amboεε.

¹⁸ Si anyie, à nyi à gbᵔ imui Ilaaᵔ wa má hai lele si waati iyi awaᵔ ηa à wa si antai geete kumáu.

19 Bεεβε mɔi naane nwa í kɔsi si ideí walii ηau. I jò i de sie itf ηa, domi í yei bei fitila iyi wa má inya si ilu kuku hee iju koo máò nɔ Jesu, nηu iyi í ye bei andaiyai daakɔ, ku má inya si idɔ nηe.

20 Sinte, i jò i mà iyi ihε ηa, iyi ideí walii gɔ kù wεε si kukoi ideí Ilaaɔ iyi ine gɔ á tuse ndεε bei í bi*.

21 domi ideí walii gɔ kù wεε iyi ine gɔ í ce do idɔbii nηu takae, amma ine ηa á ya sisi ideí Ilaaɔi si bei Hundee í nyisi ηa.

2

Woo kɔ si cio ilu ibo ηa (Cɔ Zudu 4-13)

1 Walii ilu ibo ηa à wεε wo si inɔi ine ηau. Bεεβε mɔi woo kɔsi cio ilu ibo ηa aa faata wa si anini nηe. Aa naaɔ kukɔsi ibo wa do bisi, iyi á ce ine ηa nfe, nɔ aa kɔsi Lafεε iyi í ya ηa. Bεεbei aa faa ara nηa nfe ku ce anu akā.

2 Ine nkɔi á too daa laalo nηa, nɔ na iri nηa ine gɔ ηa aa bu kpāi ntɔ.

3 Na bine nηa aa je ηe taki do ide ηa iyi aηa taka nηa à waa lasabu. Amma hai ku kpe woo kiiti nηa í tā sɔlu ku kiiti nηa. Nηu mɔi á ce ηa nfe nɔ kaa kpe mɔm.

4 Baa amaleka ηa iyi à ce dulum wo, Ilaaɔ kù jò ηa, amma í tale si ηa si isa nla nla. Tengí bei á waa mu ηa si ilu kuku hee ajoi kiiti.

5 Ilaaɔ kù nɔ kù jò inei tako ηau mɔ waati iyi í jò ijf nlaú í je inei andunya ηa iyi á kù mà bεεεε, amma Nowee, nηu iyi í ce waazoi ide ntɔui í faaba do amane mεεje gɔ ηa.

6 Si anyie í nyi í ye taalei inei Sodomu do Gɔmɔɔ ηa mɔ má, nɔ í kpa ηa do ina. Iyi beu bei í je sεeda na ine laalo ηa iyi aa na a naa.

7-8 Amma í nya Lotu ine jiida iyi í wa si inɔi ine laalo ηau. Í nyaai si na iyi í jò í ya ne inɔ ku fɔ na daa bututu nηa, nɔ iju iyi wa má fei laalo iyi wa ye do iyi wa gbɔ wa bitandi idɔ dee deε.

9 Bεεβε mɔi Aɔ Lafεε í mà bei á ce ku faaba ine ηa iyi à mà bεεεε si wahala. Í nɔ í mà bei á mu ine laalo ηa ku wahala ηa si ajoi kiiti.

10 Ine ηa iyi à waa ce kubi nfe nfei ara nηa nɔ à donda yiikoi Ilaaɔ, wahala nηa á caa.

Woo kɔsi cio ilu ibo ηau à je ilu wɔkɔ yaamɔ ηa do woo tɔɔ fufu ηa iyi á kù waa ce nɔi ilu yiikoi lele ηa ku bu.

11 Baa amaleka ηau, aηa iyi à re ηa do gbugbā do yiiko ntɔ ntɔ, á kù waa ye taalei ilu yiikoi lele ηau hee má je á bu ηa si wajui Aɔ Lafεε.

12 Amma ine ηau à ya maa yaako mii iyi á kù mà. À yei bei inai sako ηa iyi á kù ne lasabu káma, nɔ aa ce nfei bei inai sako ηau iyi à bí ku ba á mu ηa á kpa ηa.

13 Laalo iyi à cea ine ηai aa sã nηa. Inɔ didɔ nηa fei si inaabo ηai í ya wa baa bii dasã nkpai. Baa waati iyi inɔd ηa ì tɔtɔ ì waa je ijei Lafεε ajo ηa, à ya maa ce daa laalo nηai nɔ á maa ne si inɔ didɔ. À yei bei angudāi kuwee ηa iyi à ne leebu do riisi.

14 Iju nηa fei si abo kaafe ηai í ya wa, dulum ci ya to ηa. À ya mu ine ηa iyi á kù waa leekí dim dim do taa. Idɔ nηa í ne dɔɔnei bine. Ilaaɔ í ceekpe ηa.

15 À jò kpāi jiida nɔ à nyɔ. À too kpāi walii Balamu, amai Beɔɔ, nηu iyi í bi ribai laalo ku je.

* 1:20 iyi ine gɔ á tuse ndεε bii í bi Yaasei ideu be á yɔkɔ ku je má, iyi ine gɔ í kɔ do arae.

16 Amma Ilaaḍ í fə siɛ ide na kuraraɛ. Ntɔi, gbankele iyi ci ya fə ide, Ilaaḍ í jò í baa ide ku fə bei amanɛ nɔ í leekí ide hai ne yaasei waliuu.

17 Ine ηau, à yei bei isḵ hai ne inyi walakɔ bei ijí iyi í dū nɔ kaa rɔ si na iyi í jò fufu wa taleɛ. Ilaaḍ í ce nηa sɔɔlui bi ku wa si ilu kuku nla nla.

18 À waa fə ideí fufu ku tɔɔ iyi kù ne iri. À waa fa ine gɔ ηa do bine ikā ikāi mii iyi lafɛɛ ηa à ne si idɔ nηa ηa ku ba a mu ηa do taa. Ine ηau, do wahalai à ba à gbā wa hai bi ine ηa iyi á wa si kuraraɛ.

19 Ine ηa iyi à ba à mu ηau, à ya ce nηa kuwāi ara ku nei, amma aηa taka nηa à je arui daa ηa iyi wa bɔɔ ηa nfe ku ce, domi ine fei í je arui mii iyi í kāmiaɛ.

20 Ntɔi, ine ηa iyi à jò laalɔ ku cei andunya si na iyi í jò à mà Lafɛɛ woo faaba nwa Jesu Kirisi, bii à nyi à jò laalɔ ku ceu í mu ηa má í kāmia ηa ise gbееjisia, kuwɛɛi tako nηa á tia do ti ankāanyi.

21 Á tia nηa bii í je a kù mà kpāai ntɔ wo do iyi à màa tã nɔ à toa woodai Ilaaḍ iyi à na ηau anyi.

22 Mii iyi í ba ηau be wa nyisi iyi mɔndau ihɛ í je ntɔ. Mɔndau í ni, aja í nyi í koo wa fa itue má. À ya ni má, kusɔɔ iyi à we í nyi wa bimbili si pɔkɔdɔ má.

3

Lafɛɛ á nyi wa si bei í ce kuwāɛ

1 Inɛ baakɔɔm ηa, tia minjisiám wee iyi n kɔ nηɛ. Si tia sinteu do minjisiáú fei n wa n de n jl lasabu jiida nηɛ do kukɔsi ηa iyi n wa n ye nηɛ gigi.

2 N bi i ye gigii ide iyi walii kumá ηau à fə wo, do woodai Lafɛɛ woo faaba iyi woo be nηɛ ηa à sisi nηɛ.

3 Sintɛ, n bi i mà ηa iyi si waatii ankāanyi ine gɔ ηa aa na a maa ne si idɔɔbi nηa. Nɔ aa yaako nηɛ

4 a maa ni, Kirisi í ce kuwā í ni nηu á nyi wa, mà iboi. To, iwoi í wa. Kù waa nyi wa má, domi hai waati iyi bala nwa ηa à ku, mii fei í weɛi bei hai sintei andunya ku taka.

5 Amma mii akāi ine ηau à gbɛje na kance. Mii iyi à gbɛje wee. Waati iyi Ilaaḍ í taka lele do ile, í taka ηai do ideí gɛlɛɛ. Do ide ku fɔɛi í nyaɔ ile hai si inɔ inyi nɔ í fɛɛfɛɛ do inyi.

6 Nɔ si anyie, do ide kufɔɛui í kpaɔ irii andunyai tako si waati iyi í jò inyi í je mii fei.

7 Lele do ile iyi í weɛ nsei, do ide akāu bei Ilaaḍ á kpa ηaɔ, amma bebei do inai á je. Wa mu ηai titá hee koo toɔ aɔo iyi á kiiti ine ηa iyi a kù mà beɛɛɛ nɔ á ce ηa nfe.

8 Amma inɛ baakɔɔm ηa, i màa jò í gbɛje mii akāu ihɛ ηa, iyi aɔo akā í yea Ilaaḍi bei adɔ dubu, nɔ adɔ dubu í yɛai bei aɔo akā.

9 Aɔ Lafɛɛ ci ya jò ideí kuwāɛ iyi í jilɛu ku kpe ideu ku kɔɔ si bei ine gɔ ηa à waa tamaa. Amma wa temua nηɛi, domi kù bi baa ine akā ku ce nfe. Í bi mɔm ku je ine fei ku kpaasi idɔ.

10 Do nηu fei, aɔo Lafɛɛ á naai bei ile. Si aɔo nηui, lele á kpa iri do iba nla nla. Mii iyi í wa be fei, á yɔ si ina nɔ ile do mii iyi í wa si fei á kpa iri.

11 Na nηu, si bei mii ηau fei á ce nfe beɛbe, i jò í mà sāa sāa ηa zaka bei í sīa isɛɛnɛ nηɛ ku maa má nɔ i mà beɛɛɛi Ilaaḍ ηa.

12 Nɔ i maa degbe aɔo ηa i maa ce kookaai ku ba ku naa ríya ríya. Si aɔo nηui ina á ce nfei lele, nɔ mii iyi í wa si fei ku yɔ do inya gbāa nla nla inau.

¹³ Amma Ilaaḍ í ce kuwā nḡu ku ce lele do ile fei titḵ bii dee dee ku je á wa. Nḡui à waa degbe.

¹⁴ Na saabu nḡu, iḡe baakḵm ḡa, si bei ì waa degbe aḡu, i ce kookaai Lafēe ku na ku ba ḡe si laakai ku sū, riisi do kurara ku maà wa si ḡe.

¹⁵ I doo temuai Lafēe nwa bei kpāai faaba ḡḡe, si bei Pōlu baakḵo nwa í kḵ ḡḡe do bisi iyi Ilaaḍ í muaa.

¹⁶ Ideu ihēi í kḵ si tia iyi í kḵ fei tenḡi bii wa fḵo ideu mii ḡau ihē. Si tiae ḡau bii ḡḵ ḡa í wēe iyi í gaabu ku ḡbḵ, nḵ hai mà ḡa iyi a kù waa leekí si dim dim à ya maa beḡe yaasei ideui, si bei à ya maa ce do mbḵi kukḵi ideu Ilaaḍ ḡḵ ḡa. Bebebi à waa faa ara ḡḡa nfe ku ce.

¹⁷ Amma iḡe baakḵm ḡa, ì mà ideu tā ḡa. Na nḡu, i ce laakai ara ḡḡe ku ba kurarai inē ḡa iyi a kù mà beereu Ilaaḍ ku maà jḵ i yaa hai si kpāa jiida iyi ì waa leekí si dim dim ḡa.

¹⁸ Amma didḵi Lafēe woo faaba nwa Jesu Kirisi ku maa kḵḵsi si ḡe, nḵ kumà iyi í nē si ḡāme ḡa ku kḵḵsi ku maa koo. Nḡui í je ilu amboe hai nsei hee do aḡ fei. Ami.

Tia sinte iyi Zãa í kò

Jesu, n̄ju iyi à ya kpe Ideu, n̄juí í je icui kuwɛɛ

¹ À waa kò n̄je si ideí Jesu, n̄ju iyi í wɛɛ hai sinteí mii fei. N̄juí í je Ideu, nò í je icui kuwɛɛ má. À gbò ideɛ, nò à yɔɔ do iju nwa, à cɔɔ do laakai, nò awò nwa í luu.

² Waati iyi kuwɛɛ í faata wa à yɔɔ, n̄jɔí í jò à waa je seɛdaɛ, nò à waa sisi n̄je ideí kuwɛɛ hai tã iyi í tako í wa bi Ilaaɔ Baaba wo, nò wee nsei í nyisi wa.

³ Iyi à ye do iyi à gbò, n̄juí à waa sisia in̄je m̄o ku ba awae n̄ja ka ne anu akã, nò anu akã iyi à neú à n̄oɔi do Ilaaɔ Baaba do amaɛ Jesu Kirisi.

⁴ À kò n̄je tiau ih̄ɛi ku ba in̄o did̄ɔi awa fei ku k̄ɔ.

Ilaaɔí í je inya kumá

⁵ Laabaau iyi à gbò hai bi Jesu Kirisi, nò à waa sisi n̄je wee. Ilaaɔí í je inya kumá, ilu kuku kãma kù wa sie.

⁶ Bii à ni à ne anu akã do n̄ju nò à bei à waa ne si ilu kuku, à waa sò iboi a kù waa ce kookoosui nt̄o.

⁷ Amma bii à waa ne si inya kumá, si bei Ilaaɔ takae í wa si inya kumá, aa ka ne anu akã awa duus̄ɔ, nò n̄jeí Jesu amaɛ á jò ka má hai si dulum fei.

⁸ Bii à ni a kù ne dulum, à waa s̄o afa nwa iboi, nò nt̄o kù wa si wa.

⁹ Amma bii à ce tuubai dulum du wa, Ilaaɔ ilu naaneí, n̄ju iyi í ya ce dee dee, á kpa ideí dulum du wa nò ku jò ka má hai si laal̄o ku ce nwa fei.

¹⁰ Bii à ni a kù ce dulum à waa ce Ilaaɔ ilu iboi, nò ideɛ kù wa si wa.

Kirisi wa sobi wa

2

¹ In̄je amam n̄ja, ñ kò n̄je ideu ih̄ɛ wai, ku ba í maà ce dulum n̄ja. Amma bii in̄e ḡo í ce dulum, à ne in̄e ḡo iyi á t̄oɔ nwa suuru bi Ilaaɔ Baaba, n̄juí í je Jesu Kirisi in̄e dee deeu.

² N̄ju takae í ce kuweeí araɛ ku ba ku kpa ideí dulum du wa, amma kù je ti awa akã, do ti in̄eí andunya feii.

³ Bii à waa jirima woodaɛ, si beɛbeí aa ka mà iyi à màa.

⁴ Bii in̄e ḡo í ni n̄ju í màa, nò kù waa jirima woodaɛ, laf̄ɛɛ ilu iboi, nt̄o kù wa sie.

⁵ Amma in̄e iyi wa jirima ideɛ, sieí kubii Ilaaɔ í ya k̄ɔ do nt̄o. Mii iyi á jò ka mà iyi à ne anu akã do n̄ju wee.

⁶ In̄e iyi í ni n̄ju í ne anu akã do n̄ju, laf̄ɛɛ í ne ku maa nei bei Jesu takae í ne.

Wooda tit̄ɔ

⁷ In̄je baak̄oɔm n̄ja, kù je wooda tit̄ɔí ñ kò n̄je. Wooda nwoi, iyi ñ ne hai sinte wo n̄ja. Wooda nwou, n̄juí í je ide iyi ñ tako í gbò tã n̄ja.

⁸ Do n̄ju fei, wooda iyi ñ wa ñ kò n̄je ih̄ɛ, in̄e n̄ju wooda tit̄ɔí, nò à waa ye nt̄o si Kirisi do si in̄je taka n̄je, domi ilu kuku wa sekeɛ, nò inya kumá nt̄o wa daana.

⁹ In̄e iyi í f̄o wa ni n̄ju í wa si inya kumá nò í cé kpaasie, si ilu kukui í wa hee nsei.

10 Ine iyi í bi kpaasie, lafëei í wa si inya kumá, nò nkāma kù wëea iyi á dasie dulum*.

11 Amma ine iyi í cé kpaasie, si ilu kukui í wa, si ilu kukuu mòi í nò wa ne si. Kù mà bii wa bò, domi ilu kukuu í dasie feju.

12 Ñ kò nñe wai, inje amam ña, si na iyi í jò Ilaađ í nya dulum du ñe na irii Jesu.

13 Ñ kò nñe wai, inje baaba ña, si na iyi í jò ì mà ine iyi í wëe hai sinte ña. Nò ñ kò nñe wai, inje awaasũ ña, si na iyi í jò ì jë Seetam ine laabũ igũ ña.

14 Ñ kò nñe má, inje amu ña, si na iyi í jò ì mà Ilaađ Baaba ña. Nò ñ kò nñe má, inje baaba ña, si na iyi í jò ì mà ine iyi í wëe hai sinte ña. Nò ñ kò nñe má, inje awaasũ ña, si na iyi í jò ì ne gbugbã ña, nò idei Ilaađ í wa si ñe, nò ì jë Seetam ine laabũ igũ ña.

15 I maà ti í bi andunya ña do mii ña iyi á wa si andunya. Ine iyi í bi andunya, kubii Ilaađ Baaba kù wa sie,

16 domi mii iyi í wa si andunya fei, hai kubi nfe nfei amanë, do kòðeei mii iyi iju wa ye, hee do faau ku ce, gogòe go kù waa naa hai bi Baaba, bii kù jë hai si andunya.

17 Andunya í nò wa tã mbe do bineë, amma ine iyi wa ce idòbii Ilaađ á maa wëei hee do ajo fei.

Mbeei Kirisi

18 Inje amam ña, kòai andunya í maai wa. Si bei ì gbò ña à ni ine go iyi í jë mbeei Kirisi á naa, wee nsei, mbeei Kirisi nkpò í to wa. Ñoi í jò à mà iyi kòai andunya í maai.

19 Mbëe ñau, hai si inò nwai à fita, amma a kù jë ine nwa ña, domi bii à jë ine nwa ñai wo aa wa inò nwa. Amma à fita ku ba ka mà iyi kāma ña kù jë ine nwai wo do ntò.

20 Amma inje ì ba Hundei Ilaađ hai bi ine kumá ña, ññui í jò inje fei ì ne kumà ña.

21 Bii ñ kò nñe, kù jë a ni í kù mà ntò ña, amma si na iyi í jò ì mà ñai, ì nò ì mà ña iyi ibo kāma kaa yòkò ku fita hai si ntò.

22 Yooi í jë woo sò ibo bii kù jë ine iyi í ni Jesu kù jë Kirisi. Lafëe, mbeei Kirisii iyi wa kòsi Baaba do Ama ajo.

23 Ntòì ine iyi í kòsi Ama, kù ne Baaba. Ine iyi í gba Amau í ne Baau mòi.

24 Inje mò, ide iyi í gbò hai sinteu í jò ku wa si idò ñe. Bii í wa si idò ñe aa ne anu akā ña do Ama do Baau.

25 Kirisi í ce nwa kuwã. Kuwã iyi í ce nwau, ññui í jë kuwëe hai tã.

26 Iyi ñ kò nñeu ihë, ñ kòò wai na ine ña iyi á waa bi a dasi ñe kurara.

27 Amma inje, Hundei Ilaađ iyi Kirisi í na ñeu, í wa si ñe. Na ññu, í kù ne bukaatai ine go ku kò ñe si cioi ngògò, domi Hundeu wa kò ñe si cioi mii fei iyi í jë ntò, ibo kù wa si. Na ññu, í jò ì ne anu akā do Kirisi ña, si bei Hundei Ilaađ í nyisi ñe.

28 Nsei, inje amam ña, í jò ì ne anu akā do Kirisi ña, ku ba ajo iyi á faata wa ka ne idò ku buba, nò anyò ku maà mu wa si wajue si ajo iyi á nyi wau.

29 Si bei ì mà ña iyi Kirisi í jë dee dee, í jò ì mà ña iyi ine iyi wa ce dee dee fei amaëi.

Amai Ilaađ ña

* 2:10 iyi á *dasie dulum* Si tiai idei Ilaađ go ña à ni, “iyi á dasiò ine go dulum”.

3

1 I cɔ kubi nla nla iyi Ilaaɔ Baaba í bi wa, hee à waa kpe wa amaɛ ɲa. Nɔ ntɔi beɛbeɪ à jɛ. Nɔi í jò inɛi andunya ɲa a kù mà wa domi a kù mà Ilaaɔ mɔm wo.

2 Inɛ baakɔɔm ɲa, si nsei à jɛ amai Ilaaɔ ɲa, amma a kù mà beirei aa ka na ka jɛ ala. Do nɲu fei, à mà waati iyi Kirisi á na ku faata wa aa ka jɔɔ, domi aa ka yɔɔ beɪ í yɛ.

3 Inɛ iyi wa cɔ kpāai ideu ihɛ fei, wa ce kookaai ku ba ku má beɪ Kirisi mɔ í má.

4 Inɛ mɔ iyi wa ce dulum fei, wa kua woodai Ilaaɔi, domi dulum wooda ku kuai.

5 Í mà ɲa iyi Jesu, nɲu iyi kù ce dulum, í naai ku nɲa dulum dii amanɛ ɲa.

6 Na nɲu, inɛ iyi í wɛɛ do nɲu fei ci ya maa mɔsi dulum ku ce. Amma inɛ iyi wa ce dulum, lafɛɛ kù yɔɔ, kù nɔ kù màa.

7 Inɛ amam ɲa, i maà ti i jò inɛ ɔɔ ku dɪ iju nɲɛ. Inɛ iyi wa ce mii iyi í jɛ dee dee, inɛ dee deei, si beɪ Jesu takaɛ í yɛ.

8 Inɛ iyi í ya maa mɔsi dulum ku ce, inɛi Seetam nii, domi hai sintei Seetam wa ce dulum. Na nɔi í jò Jesu, amai Ilaaɔ, í naa ku kpaɔ icei Seetam.

9 Inɛ iyi í jɛ amai Ilaaɔ fei, ci ya maa mɔsi dulum ku ce, domi kuwɛɛi Ilaaɔ í wa siɛ. Kaa yɔkɔ ku maa ce dulum, domi í jɛ amai Ilaaɔ.

10 Nsei, aa ka yɔkɔ ka mà inɛ ɲa iyi à jɛ amai Ilaaɔ ɲa do inɛ ɲa iyi à jɛ ti Seetam. Inɛ iyi kù waa ce mii iyi í jɛ dee dee fei, do inɛ iyi kù bi kpaasiɛ, kù jɛ ti Ilaaɔ.

Ka bi nɲɛ

11 Ide iyi ì gbɔ hai sinte ɲa, nɲui í jɛ ka bi nɲɛ,

12 nɔ ka maà yɛ beɪ Kaɛɛ inɛi Seetam inɛ laalɔu, nɲu iyi í kpa ifɔɛ. Na mii í ce í kpaɔ. Í kpaai si na iyi í jò kuceɛ í jɛ laalɔ, nɔ ti ifɔɛ í jɛ jiiida.

13 Inɛ inɛm ɲa, bii inɛi andunya ɲa à cé ɲɛ, i maà jò ku mu ɲɛ biti.

14 À mà iyi à kua ikui, nɔ à lɔ si kuwɛɛ si na iyi í jò à bi kpaasi nwa ɲa. Inɛ iyi kù nɛ kubi, si ikui í wa.

15 Inɛ iyi í cé kpaasiɛ fei, woo kpa inɛi. Inɛ taka nɲɛ ì nɔ ì mà ɲa iyi woo kpa inɛ ci ya nɛ kuwɛɛ hai tã.

16 À mà beɪ kubi í yɛ si na iyi í jò Kirisi í na kuwɛɛɛ na iri nwa. Na nɲu, awa mɔ ka na kuwɛɛ nwa na irii kpaasi nwa ɲa.

17 Bii inɛ ɔɔ í nɛ amani si andunyau ihɛ, nɔ í yɛ kpaasiɛ í wa si are nɔ í toaa anyi, beirei kubii Ilaaɔ á ce ku wa si inɛɛu be.

18 Inɛ amam ɲa, i maà jò ka bi nɲɛ do ide ku fɔi geɛ nɲu akã, amma ka bi nɲɛ do ntɔ do si kuce.

Laakai ku sũ si wajui Ilaaɔ

19-20 Bii idɔ nwa wa ye taale nwa aa ka mà iyi à jɛ ti ntɔ na kookoosu jiiida ɲa iy à waa ce, nɔ laakai nwa á maa sũi bi Ilaaɔ, domi à mà iyi Ilaaɔ í re idɔ nwa, í nɔ í mà mii fei.

21 Na nɲu, inɛ baakɔɔm ɲa, bii idɔ nwa kù waa ye taale nwa, à nɛ laakai ku sũ bi Ilaaɔ.

22 Nɔ mii iyi à tɔɔɛ fei á mu nwa wai, domi à waa jirima woodaɛ nɔ à waa ce mii iyi á dɔaa si.

23 Woodaɛu wee, ka dasi irii amaɛ Jesu Kirisi naane, nɔ ka bi nɲɛ si beɪ í jile nwa.

24 Inɛ iyi wa jirima woodai Ilaaɔ ɲa, í wa si Ilaaɔi nɔ Ilaaɔ mɔ í wa si lafɛɛ. Hundɛɛ iyi í mu nwa, nɲui í jò à mà iyi í wa si wa.

Hundɛi Ilaaɔ do hundɛi mbɛɛ

4

1 Ine baakɔɔm ɲa, i maà ya naane ine ɲa iyi à ya ni aɲa à ne Hundei Ilaaɔ fei, amma i cɔ yaase ɲja mà à je ti Ilaaɔ ntɔ ntɔ, domi waliu ilu ibo ɲa à waa kɔi si andunyau ihɛ.

2 Yaase bei aa yɔkɔ i mà ine ɲa iyi à ne Hundei Ilaaɔ ɲa wee. Ine iyi í jesi iyi Jesu Kirisi í baa í je amane do ntɔ fei, lafɛi í je ti Ilaaɔ.

3 Ine iyi kù jesi iyi Jesu í baa í je amane do ntɔ, lafɛe kù je ti Ilaaɔ, ti mbɛei Kirisii. Mbɛei Kirisiui í gbɔ à ni wa naa ɲau, wee í to wa si andunya tā mɔm.

4 Ine amam ɲa, ì je ti Ilaaɔ ɲa, ì nɔ ì kāmia waliu ilu ibo ɲau tā ɲa, domi ine iyi í wa si ɲe í ne gbugbā í re ine iyi í wa si andunyau.

5 Ine nɲu ɲa ti andunyai à je, ɲɔi í jò à waa fɔ ide do bisii andunya, nɔ inei andunya ɲa à waa gbɔ ide ɲja.

6 Amma awa ti Ilaaɔi à je. Ine iyi í mà Ilaaɔ fei í ya gbɔ ide nwai, amma ine iyi kù je ti Ilaaɔ ci ya gbɔ ide nwa. Si bɛɛbei aa ka yɔkɔ ka wūa ntɔ do ibo.

Ilaaɔi í je kubi

7 Ine baakɔɔm ɲa, i jò ka bi nje, domi kubi wa naai hai bi Ilaaɔ. Ine iyi í ne kubi, lafɛe amai Ilaaɔi, í nɔ í mà Ilaaɔ.

8 Ine iyi kù ne kubi, lafɛe kù mà Ilaaɔ, domi Ilaaɔi í je kubi.

9 I cɔ bei Ilaaɔ í nyisi wa kubie. Í be ama akāe wa si andunya ku ba ka ba kuwee na irie.

10 Kù je awai à tako à bi Ilaaɔ amma nɲui í bi wa, nɔ í be amae wa ku ba ku je kuwee iyi á kpa dulum du wa.

11 Ine baakɔɔm ɲa, bii bɛɛbei Ilaaɔ í bi wa, í sía awa mɔ ka bi nje.

12 Ine gɔ kù ye Ilaaɔ ajɔ gɔ, amma bii á bi nje, Ilaaɔ í wa si wa, nɔ kubie á kɔ si idɔ nwa.

13 A mà iyi à wa sie nɔ ɲju takae í wa si wa, si na iyi í jò í mu nwa Hundee.

14 Awa mɔ à ye iyi Ilaaɔ Baaba í be amae wa ku je woo faabai inei andunya ɲa, à nɔ à waa je seɛɔae.

15 Ine iyi í jesi iyi Jesu í je amai Ilaaɔ, Ilaaɔ í wa sie, nɔ lafɛe mɔ í wa si Ilaaɔ.

16 Nɔ awa à mà kubi iyi Ilaaɔ í bi wa, nɔ à dasi kubi u naane.

Ilaaɔi í je kubi. Ine iyi í ne kubi í wa si Ilaaɔi, nɔ Ilaaɔ mɔ í wa sie.

17 Bɛɛbei kubie í kɔ si idɔ nwa, ku ba ka ne laakai ku sū si ajɔi kiituu, domi si bei Kirisi í ye, bɛɛbe mɔi awa mɔ à ye si andunyau.

18 Njo kù wa si kubi, amma kubi iyi í kɔ í ya lele njo. Na nɲu, ine iyi í ne njo, kubi ci ya kɔ sie domi njo ijuukpāi wa ce.

19 Awa à ne kubi domi Ilaaɔ í tako í bi wa.

20 Bii ine gɔ í ni nɲu í bi Ilaaɔ nɔ í cé kpaasie, ilu iboi, domi ine iyi kù bi kpaasie iyi wa ye, kaa yɔkɔ ku bi Ilaaɔ iyi kù waa ye.

21 Kirisi í na wa woodau ihɛ í ni, ine iyi í bi Ilaaɔ á bi kpaasie mɔ.

Andunya ku kāmia

5

1 Ine iyi í dasi naane iyi Jesui í je Kirisi, lafɛe amai Ilaaɔi, nɔ ine iyi í bi Baa í bi Ama mɔi.

2 Bii à bi Ilaaɔ nɔ à waa jirima woodae, nɲui á jò ka mà iyi à bi amai Ilaaɔ ɲa mɔ.

3 Ilaaɔ ku bii í je woodae ɲa ku jirima. Woodae ɲau a kù nɔ a kù gaabu.

4 Ntɔ ntɔ, amai Ilaaɔ baa yooma fei í ya kāmia andunyai. Naane ku dasi nwai á jò ka kāmiaɔ andunya.

5 Yooi í kāmia andunya bii kù je ine iyi í dasi naane iyi Jesu í je amai Ilaaɔ.

Sēeda iyi à jea Jesu Kirisi

⁶ Jesu Kirisii í je iné iyi í naa do inyi do nje. Kù naa do inyi nju akā, amma do njei ajō. Hundei Ilaaḥ takae wa je sēedaē, domi njui í je ntō.

⁷ Woo je sēeda nja nja mēetai à wēē*.

⁸ Aḥa wee, Hundei Ilaaḥ, do inyi, do nje. Aḥa mēeta nja à ce anu akā.

⁹ Awa, à ya ka jesi sēedai amanē nja, amma sēedai Ilaaḥ í la í re bēbē, nō nju mōi í je sēeda iyi í jea amaē.

¹⁰ Iné iyi í dasi amai Ilaaḥ naanē, í nē sēedau si idōē. Iné iyi kù dasi naanē, í ce Ilaaḥ ilu iboi, domi kù jesi sēeda iyi Ilaaḥ í jea amaē.

¹¹ Sēedau wee, Ilaaḥ í mu nwa kuwēē hai tā. Kuwēēu, í wa si amaē.

¹² Iné iyi í nē Amai Ilaaḥ, í nē kuwēē. Iné iyi kù nē Amau kù nē kuwēēu.

Kuwēē hai tā

¹³ N kō nje iyi ihē wai, inje iyi ì dasi irii amai Ilaaḥ naanē, ku ba i mà iyi ì nē kuwēē hai tā nja.

¹⁴ À nō à nē naanē iyi bii à tōē ngōgō iyi í je ti idōbīē, á gbō nwa.

¹⁵ Nō si bei à mà iyi wa gbō kutō nwa, à mà kam kam iyi mii iyi à tōē fei, tu wai tā.

¹⁶ Bii iné gō í ye kpaasīē wa ce dulum iyi kù je ti iku, kù ce kutō nō Ilaaḥ á muāa kuwēē. Amma dulum gō í wēē iyi í ya bí iku. N kù ni iné gō ku ce kutō na nju.

¹⁷ Iyi kù je dee dee fei dulum nii, amma kù je fei ndēēi í je ti iku.

¹⁸ À mà iné iyi í je amai Ilaaḥ fei ci ya ce dulum ku maa mōsi, domi Amai Ilaaḥ wa degbēē, nō Seetam, iné laalōu, kaa yōkō ku ceaa ngōgō.

¹⁹ À mà iyi à je amai Ilaaḥ nja, nō andunyau fei í wa si gbugbāi iné laalōu.

²⁰ À nō à mà iyi Amai Ilaaḥ í naa, nō í mu nwa bisi ka mà Ilaaḥ ilu ntōu. Nō à wēē do ilu ntōu do saabui amaē Jesu Kirisi. Jesu Kirisiui í je Ilaaḥ ilu ntō, nō í je kuwēē hai tā.

²¹ Inje amam nja, i feò iwē ku tō nja.

* 5:7 Si tia nwo gō nja, kōoi isei ideu mbe. Amma si tia nwo gō nja à ni, "... lelei A5. Aḥa wee, Ilaaḥ Baaba do Jesu iyi à ya kpe Ide, do Hundei Ilaaḥ. Aḥa mēeta nja à je iné akā. Nō sēeda mēeta mōi í wa si andunyau."

Tia minjisia iyi Zãa í kɔ

Fɔɔ

¹ Amu inɛ ngboi igbei inɛi Jesu ña, ñ cɛɛ fɔɔ, awɔ abo iyi Ilaaɔ í cica. Nɔ ñ cɛ amɛ ña nɔ fɔɔ, arja iyi ñ bi si kpãai ntɔu. Nɔ kù jɛ amu akãi ñ bi ña, amma hee do inɛ ña iyi à mà ntɔu fei à bi ñai.

² À bi ñai si na iyi í jò ntɔu í wa si idɔ nwa, á nɔ ku maa wɛɛi do awa do ajo fei.

³ Ilaaɔ Baaba do Jesu Kirisi amɛ a mu nwa didɔ do laakai ku sũ nɔ a cɛ araare nwa ku ba ka wɛɛ do ntɔ do si kubi.

Ntɔ do kubi

⁴ Ñ nɛ inɔ didɔ ntɔ ntɔ do iyi ñ gbɔ amɛ gɔ ña à waa nɛ si kpãai ntɔ, si bei Ilaaɔ Baaba í jilɛ nwa.

⁵ Nɛi abooyi, ide iyi ñ kɔɛ wau ihɛ kù jɛ wooda titɔ, amma iyi à nɛ hai sintei. Ñ wa n tɔɔɛi, i jò ka bi nje awa duusɔɔ ña.

⁶ Kubii í jɛ woodai Ilaaɔ ku jirima. Nñui í jɛ wooda iyi ñ gbɔ hai sintɛ ña, si nñui í sla i maa nɛ ña.

⁷ Woo wa inyii itl nkpoi í fangaa si andunya, inɛ ña iyi a kù jɛsi iyi Jesu Kirisi í baa í jɛ amɛnɛ. Inɛ iyi wa cɛ bɛɛbɛ, woo wa inyii itli inɛi do mbɛɛi Kirisi.

⁸ Na nñu, i cɛ laakai ña i maà ti i nyɔ ribai icɛ nñɛ, i jò i jɛ baakɛ ña.

⁹ Inɛ iyi kù leekl si kukɔsii Kirisi, nɔ i kɔɔsi tɛɛ, kù nɛ Ilaaɔ. Amma inɛ iyi wa leekl si, í nɛ Baaba do Ama.

¹⁰ Bii inɛ gɔ ñ naa bi tu ñɛ, nɔ kù jɛ do kukɔsiu ihɛ, i maà gba lafɛɛ, nɔ i maà coo cenkã,

¹¹ domi inɛ iyi í coo cenkã, í nɛ ikpɛ si kuce laalɔɛu bei.

Idei ankãanyi

¹² Ñ nɛ mii nkpo ku sɔ ñɛ, amma n kù bi n kɔ fei ndɛɛ si tia. Ñ bi n naa n yɛ ñɛi awɛ ña ka fɔ ide geɛð geɛ, ku ba inɔ didɔ nwa ku kɔ.

¹³ Ifɔɛ iyi Ilaaɔ í cica, amɛ ña à cɛɛ fɔɔ wa.

Tia mεεtasia iyi Zãa í kò

Fɔɔ

¹ Amu inε ngboi igbei inei Jesu ηa, ñ cee fɔɔ, Gayusi, awɔ iyi ñ bi jiida si kpãai ntɔ.

² Awɔ baakɔɔm, ñ wa n tɔɔ fei ndεε ku maa neε dee dee, nɔ arae ku maa ne baani si bei hundee í ye.

³ Inɔm í dɔ ntɔ ntɔ si waati iyi kraasi woo dasi Jesu naane gɔ ηa à naa nɔ à je sεεda si bei ntɔ í wa sie do si bei ì waa ne si ntɔu.

⁴ N kù ne inɔ didɔ gɔ iyi í la í re iyi ñ gbɔ à ni amam ηa à waa ne si kpãai ntɔ.

Gayusi, ilu naane

⁵ Awɔ baakɔɔm, ì je ilu naane si mii ηa iyi ì waa cea kraasi woo dasi Jesu naane ηa hee do kraasi woo dasi naane inε njoo ηau fei.

⁶ Inε ηau fei à waa je sεεdai kubie si inɔi igbei inei Jesu ηa. Ce nηa kosla si isεene nηau si bei í sía inei Ilaaɔ ku ce,

⁷ domi na irii Jesu Kirisii à waa ce isεeneu, a kù nɔ a kù gba nkãma bi hai dasi naane ηa.

⁸ Na nηu, í sía ka sobi amane dimi bεεbe ηa, ku ba awa taka nwa ka ne ikpě awaɔ ηa si icei ntɔu ku sisie.

Diotεfu do Demetiru

⁹ Ñ kɔa inei igbei Jesu ηa tia keeke gɔ, amma Diotεfu, nηu iyi í bi ku je woo cua nηa, kù jesi idem.

¹⁰ Na nηu, bii ñ naa, an fɔ daa ηa iyi í ne, do bei wa má wa ide laalɔ. Kù je baa iyi be nηu akã, ci ya gba inε njoo woo dasi naane ηa. Bii inε gɔ ηa à bi à gba ηa mɔm í ya kɔi, nɔ ku lele ηa hai si igbei inei Jesu ηa.

¹¹ Awɔ baakɔɔm, maà too kuce laalɔ, bii kù je kuce jiida. Inε iyi wa ce jiida, ti Ilaaɔi, amma inε iyi wa ce laalɔ kù mà Ilaaɔ.

¹² Inε fei, hee do ntɔ takae fei à waa je sεεdai jiida ku jei Demetiru. Nɔ awa taka nwa mɔ à waa je sεεdai jiida ku jεu, ì nɔ ì mà iyi sεεda nwa í je ntɔ.

Fɔɔi ankãanyi

¹³ Ñ ne mii nkpɔ ku sɔε, amma n kù bi n kò fei ndεε si tia.

¹⁴ Ñ wa n bi ka ye nje bii í ce ajɔ minji ka fɔ ide geleɔ gele.

¹⁵ Laakai ku sũ ku wεε do awɔ.

Kpaasie ηa fei à cee fɔɔ. Nɔ ì ce kraasi nwa ηau fei fɔɔ akã akã.

Tia iyi Zudu í kò

Zudu í ce ña fɔɔ

¹ Amu Zudu woo ce icei Jesu Kirisi, amu iyi ñ je ifɔi Zaaki, amui ñ kò ññe tiau ihɛ wa, ññe iyi Ilaaɔ Baaba í kpe. Í bi ññe, nɔ wa degbe ñe í je ti Jesu Kirisi ña.

² Ilaaɔ ku jò araaree do laakai ku sũ do kubi ku maa kɔɔsi si ñe.

Woo kɔsi cio ilu ibo ña

(Cɔ Piɛɛ 2, 2:1-17)

³ Ññe baakɔɔm ña, ñ dasi ido wo ntɔ ntɔ n kò ññe tia wa, na ideí faabai aɔaɛ ñau. Amma wee ñ ye í cem tilasi n kò ññe tiau ihɛ wa nsei n kɔɔ ññe si himma ku ba í jabu í maa leekí si kukɔsi ntɔ iyi à na inei Ilaaɔ ña gbakā akā hee do ajo fei.

⁴ Tilasii n kò ññe wa nsei si na iyi í jò inɛ laalo gɔ ña à lɔsi inɔ ññe do ile, aña iyi à waa kpaasi didɔi Ilaaɔ a ba a ceò daa sãmi ñña, nɔ a kɔsi Jesu Kirisi, ññu akā iyi í je ilaalu nwa do Lafɛɛ nwa. Hai tako takoi à kò ideí ijuukpā iyi inɛ ñau aa na a ye si ajoi kiitiu.

⁵ Nɔ baa bii ñ mà fei ndɛɛ sãa sãa ña, do ññu fei, ñ wa n bi n ye ñe gigi iyi si inoi inei Izireli ña iyi Aɔ Lafɛɛ í nya hai ilei Ezibiti, inɛ ña iyi a kù na a kù waa dasie naane í ce nfe ñña.

⁶ Nɔ í ye gigi amaleka ña mɔ iyi à donda bi ku wa ñña à kɔsi. Ilaaɔ í jò à dɛ ñai si ilu kuku hee do ajo fei à waa degbeò ajoi kiiti nla nla.

⁷ Bɛɛbɛ mɔi inei Sodomu do inei Gomɔɔɔ ña do ilu ña iyi à kaako ña à ya maa ce daa laalo bei amaleka ñau, inɛmɔkɔ do inɛmɔkɔ à ya maa sũd ñe. Na ñoi í jò à kpa irii ilu ñau do ina iyi ci ya ku, nɔ ññu bɛ í jea inɛ ña sɛɛda.

⁸ Do ññu fei, inɛ ña iyi à lɔ inɔ ññe ñau, à waa ce bɛɛbɛ. Faayi ñña í jò à waa dasi ara ñña daa sãmi ñau bɛ. À donda yiikoi Ilaaɔ nɔ à waa bu inei lele ilu amboe ña.

⁹ Wee baa Miseli, ññu iyi í je inɛ ngboi amaleka ñau kù ce bɛɛbɛ. Si kakɔɔ iyi añaò Seetam à ce à waa ja si ikui Moizi kù je kù ye taalei Seetam hee ku buu, amma í sɔɔ í ni Aɔ Lafɛɛ í la sie.

¹⁰ Amma inɛ ñau, mii iyi a kù mà yaasee fei à ya buui. Nɔ baa mii ña iyi à mà bei mɛɛmu ña mɔ à ya mà, ññui í ya ce nfe ñña.

¹¹ Aa ye ijuukpā, domi tuubai Kaɛɛi à waa too, à dasi ara ñña kurara ku ba a ba fia bei Balamu í ce, nɔ à kɔsi Ilaaɔ bei Koree í ce nɔ à ce nfei ara ñña.

¹² Inɛ ñau í je sankala si jingau * ññeu, à waa ba ñe ku je do iju hai ñe anyɔ, ara ññai à waa wo ngbe ngbe. À yei bei ijí iyi í dũ nɔ kaa rɔ si na iyi í jò fufu wa taleɛ. À yei bei jli iyi í da koko nɔ kù so, bei jli iyi à wuu do icãɛ í kú mam mam.

¹³ À yei bei tenku iyi wa tãngãm do gbugbã. Si bei kutãngãm nau í ya fã inyi, bɛɛbɛ mɔi kucei iju hai ñe anyɔ ñña í ya maa fangaa. À yei má bei andaiya iyi í kua kpãaɛ, nɔ Ilaaɔ wa jile ñña ilu kuku nla nla hee do ajo fei.

¹⁴ Enaku mɔ iyi í je tɔku mɛɛjesiai Adamu í ce walii na iri ñña í ni, Aɔ Lafɛɛ wee wa naa do amaleka kumãɛ ña bututu,

¹⁵ ku kiitiò inɛ fei nɔ ku ye taalei inɛ ña iyi a kù mà ñau na kuce laalo ñña fei do bei à dondaɛ, do na ide laalo ña iyi ilu dulum ña à ya maa fɔaa.

* **1:12 jingau ññeu** Woo dasi naane ñau à ya tɔtɔi a maa je nɔ a maa jeò ijei Lafɛɛ. I cɔ tiai Kɔrenti I, 11:18-22.

¹⁶ Ine ηau, à ya maa gbagbai, nò nkāma kù wεε iyi í ya sía nηa si, bine nηai wa cua nηa. À ya maa tɔɔ fufui nò à ya maa lele ine ηai do ide didɔ̄ ku ba a ba mii ndii lafēε ηa.

Bei woo dasi naane ηa à ne a ce

¹⁷ Amma inε baakɔ̄m ηa, í sía í ye gigii ide iyi woo bei Lafēε nwa Jesu Kirisi ηau à tako à fɔ wo.

¹⁸ À sɔ̄ ηε wo à ni, si waatii ankāanyi, woo yaako ine ηa aa naa iyi a kù mà bεεrei Ilaaɔ̄, nò bine nηai a maa cua nηa.

¹⁹ Anηai aa jò ine ηa a ja a maa fεεfe nje. Iyi à bi nηai aa ya maa ce, domi a kù ne Hundeɪ Ilaaɔ̄.

²⁰ Amma inε baakɔ̄m ηa, i ya maa mua nje gbugbā si naane iyi ì dasi Jesu ηa, nò i ya ce kutɔ̄ do gbugbāi Hundeɪ Ilaaɔ̄ ηa.

²¹ Nò i leekɪ si kubii Ilaaɔ̄ ηa, i maa degbeò ajò iyi Lafēε nwa Jesu Kirisi á mu nηe kuwεε hai tã na araare nηe iyi wa ce.

²² I ya ce araarei ine ηa iyi à waa sika sika ηa.

²³ Ine ηa iyi aa yɔ̄kɔ a ba faabau, i nya ηa wa hai si ina ηa. Ine ηa iyi à gbe ηau mɔ̄ i ce araare nηa, amma i ya ce laakai ηa ku ba inε taka nηe i maà dasi dulum du ηa ηa. I maà lu baa ibɔ nηa ηa iyi dulum du ηa í riisi.

Saabui ankāanyi

²⁴⁻²⁵ Ilaaɔ̄ nηu akāi í je woo faaba nwa, nηu iyi á yɔ̄kɔ ku degbe ηe i maà na i cuku ηa, nò ku jò i naa si amboe ηa do inɔ̄ didɔ̄, taale ku maà wa si. Amboe do jirima do gbugbā do yiiko ku je tεε hai sinte, do nsei, hee do ajò fei na saabui Lafēε nwa Jesu Kirisi. Ami.

Tiai Kuyei Zāa

Yaasei tiau

¹ Si tiau ihē n kō asii ŋa iyi Jesu Kirisi í nya gbugbāa *. Ilaađi í naa kpāa ku nyisi woo ce icεε ŋa mii ŋa iyi á na ku ce bii í kōasi. Nō Kirisi í be sim amaleka wa, amu Zāa woo ce icεε, ku ba n mà mii ŋau.

² Hai ide iyi Ilaađ í fō hee ku bō si seεda iyi Jesu Kirisi í je fei, mii iyi ñ ye fei ñ wa n je seεdaε.

³ Inε iyi wa cio idei waliu ihē do inε ŋa iyi à waa gbōo nō à waa jirimae, ilu inō didō ŋai domi awaatiu í maai wa.

Zāa í ce igbe meejei inei Jesu ŋa fō

⁴⁻⁵ Amui Zāa, ñ ce ŋε fōo, inε igbe meejei inei Jesu ŋa iyi ì wa ilei Azii.

Ilaađ, ŋŋu iyi í wεε, iyi í tako í wεε wo, nō wa naa, ku mu ŋŋε didō do laakai ku sū, ŋŋu do Jesu Kirisi do hunde meeje ŋa iyi à wa si wajui kitāi bommaε. Jesu Kirisiu ŋŋui í je woo je seεda ilu naanε, do inε sinte iyi í jī hai si bale, nō í je amanlui amanlu ŋa.

Í bi wa nō í faaba wa hai si dulum du wa do njeε.

⁶ Nō í tōtōo wa í je ilaalu nwa, í ce wa woo weei Ilaađ baac. Amboe do gbugbā ku je tεε hee do ajo fei. Ami.

⁷ Wee, wa naa si kudūi ijl.

Nō ijui inε fei á yōo,

Baa inε ŋa iyi à gūu à kpaa.

Dimi ikā ikāi andunya fei

Á kpata na irie.

Beεbei á ce. Ami.

⁸ Ađ Lafēε, ilu gbugbā fei,

Ŋŋu iyi í wεε, iyi í tako í wεε wo,

Nō ŋŋui wa naa í ñi,

Amui ñ je sinte do iri ku kpa.

Zāa í ye Kirisi si kuyεε

⁹ Amui Zāa, kpaasi ŋŋε. Anu akā iyi ñ nε do Jesui í jō ñ nε ikpē si ijuukpā iyi inε mō ì waa ye ŋa, do si bommai Ilaađ, do si temua. À bōòm gungum gō iyi à ya kpe Patimōsi na ideI Ilaađ do seεdai Jesu iyi ñ wa n je.

¹⁰ Si ajo amaazuma gō HundeI Ilaađ í naa sim, nō ñ gbō imu nla nla gō do anyim bei ti kākākākl

¹¹ Í ñi, kō iyi ì waa ye si tia, nō i samba tiau bi inei igbe meejei Jesu ŋa iyi à wa si ilui Efeεzu, do Simiinu, do Pεεgamu, do Tiatii, do Saadi, do Filadεεfi, do Laodisee.

¹² Iyi ñ sinda ñ cō inε iyi wa bam ide ku fōu ŋai ñ ye bi ku lesi fitilai wura meeje.

¹³ Nō ñ ye inε gō í jō Amai Amanε wa leekl si aninii bi ku lesi fitila ŋau. Wa dasi ibō sisi nō wa dī santikii wura si gāgāε.

¹⁴ Irie do ntoI inε ŋa fei í fūuta pai pai bei iwu, nō ijue í ye bei amei ina.

¹⁵ Iseε wa daana bei iso danya iyi à yō si ina à wīε, nō imue í jō ibai inyii tenku.

* **1:1 Jesu Kirisi í nya gbugbāa** yaasei ideu ihē á yōkō ku je má “si gamei ŋŋu takae”.

¹⁶ Wa mu andaiya mæeje si awɔ njɛɛ, nɔ taakuba ilu andɛ didɔ minji wa fita hai si gelee nɔ wajuɛ wa daana bei nunui dasã.

¹⁷ Iyi n̄ yɔɔ, n̄ cuku si isɛɛ bei iku. Nɔ í lesim awɔ njɛɛ í ni, maà ce njo, amui n̄ je sinte do iri ku kpa.

¹⁸ Amui n̄ je ilu hunde. N̄ tako n̄ ku wo amma nsei n̄ wɛɛ hee do ajo fei. N̄ ne yiiko si antai iku nɔ n̄ wa n mu kileei bi ku wai iku na.

¹⁹ Na n̄ju, kɔ iyi ì ye do iyi wa ce nsei do iyi á na ku ce si anyie.

²⁰ Andaiya mæeje na iyi ì ye si awɔ njɛm nɔu do bi ku lesi fitilai wura mæeje nau yaasei ana fei wee. Andaiya mæeje nau ì je amaleka † mæeje na iyi à waa mu igbe nau nɔ bi ku lesi fitila mæeje nau, akã fei igbe akã.

2

Ide iyi à s̄o inei Jesu na iyi à wa Efɛɛzu

¹ Kirisi í s̄m í ni, kɔa amalekai igbei inem na iyi í wa Efɛɛzu. Kɔaa í ni, inɛ iyi wa mu andaiya mæeje si awɔ njɛɛ, nɔ wa ne si aninii bi ku lesi fitilai wura mæeje nau í ni,

² n̄ mà kuce n̄je do icɛ n̄je do temua iyi ì ne na. N̄ mà iyi ì kaa yɔkɔ ì temua do inɛ laalɔ na. Nɔ ì cɔ laakai inɛ na iyi à waa kpe ara n̄ja woo be amma a kù je woo be na, nɔ ì nyisi iyi woo sɔ ibo nai.

³ Ì waa temua na, nɔ ì ye ijuukpã na irim na, ì kù nɔ ì kù gbɛɛji na.

⁴ Amma iyi n̄ ye si n̄je wee, ì kù bim bei tako má na.

⁵ Na n̄ju, ì ye gigi hai hee bii ì cuku wa na, nɔ ì kpaasi idɔ ì ce bei ì sintiò wa na. Bii ì kù kpaasi idɔ na, an na n so bi ku lesi fitila n̄je hai si agbɛɛ.

⁶ Do n̄ju fei, ì ne mii akã iyi í s̄la na. Ì cé kookoosui inei Nikolaiti na bei amu takam n̄ cɔo.

⁷ Inɛ iyi í ne it̄l, ku sotl ku gbɔ mii iyi Hundeí Ilaaɔ wa s̄o igbei inei Jesu na fei.

Inɛ iyi í je igũ, an jò ku je isoi j̄i ndii kuwɛɛ iyi í wa lelei Aɔ.

Ide iyi à s̄o inei Jesu na iyi à wa Simiinu

⁸ Kirisi í ni má, kɔa amalekai igbei inem na iyi í wa Simiinu. Kɔaa í ni, inɛ iyi ì je sinte do iri ku kpa, iyi í tako ì ku wo nɔ í dede má si kuwɛɛ í ni,

⁹ n̄ mà ìjuukpã n̄je, nɔ n̄ mà are ku je n̄je. Do n̄ju fei, ì je ilu amani na. Inɛ na iyi à waa kpe ara n̄ja Zuifu amma a kù je Juifu na, n̄ mà laalɔ iyi à ya maa ma na n̄je. Inɛ nau inei igbei Seetam nai à je.

¹⁰ Ì maà ce njo na ijuukpã iyi wa naa si n̄je. Seetam á jò a dasi inɛ go n̄je na piisɔ ku cɔ laakai n̄je. Aa ye wahala hee ajo mɛɛwa na. Amma ì jò ì leekl dim dim hee ì koo ì kuò na. Bii ì ce bɛɛbe na an mu n̄je kuwɛɛ ku je riba n̄je.

¹¹ Inɛ iyi í ne it̄l, ku sotl ku gbɔ mii iyi Hundeí Ilaaɔ wa s̄o igbei inei Jesu na fei.

Inɛ iyi í je igũ, iku minjisiau kaa ceaa nkãma.

Ide iyi à s̄o inei Jesu na iyi à wa Pɛɛgamu

¹² Kirisi í ni ma, kɔa amalekai igbei inem na iyi í wa Pɛɛgamu. Kɔaa í ni, inɛ iyi wa mu taakuba ilu andɛ didɔ minjiu ì ni,

¹³ n̄ mà bii ì wa na, Seetam nii wa je bommaɛ do gbugbã. Do n̄ju fei, ì waa jirima irim na, nɔ ì kù f̄usi naane iyi ì dasim awɔ na, baa waati iyi à kpa Antipasi, ìlu naane woo je sɛɛdam bi tu n̄je bi ku wai Seetam be.

† **1:20 amaleka** Yaasei amalekau woo bei.

14 Amma mii iyi ñ ye si ñe wee. Ine gɔ ña à wa si inɔ ñe iyi à waa too si ikoi Balamu. Balamu í tako í sɔ Balaki bei á ce ku dasi inei Izireli ña kurara ku ba a ño ña iyi à ceað iwē ña kuwee, nɔ a sũð abo kaafe ña.

15 Bɛɛɛ mɔi, ine gɔ ña à wa inɔ ñe iyi à waa too si ikoi inei Nikolaiti ña.

16 Na ññu, i kpaasi idɔ ña. Bii kù je bɛɛɛ, an naa si ñe bii í kɔ̀si nɔ n ce igũ do ine ñau do taakuba iyi wa fita hai si gelem.

17 Ine iyi í ñe itl, ku sotl ku gbɔ mii iyi Hundeí Ilaaɔ wa sɔ igbei inei Jesu ña fei.

Ine iyi í je igũ, ññui an mua mana iyi wa manji wo. Nɔ n muaa kuta fũfũ si bii à kɔ iri titɔe iyi ine gɔ kù mà bii kù je ññu iyi ñ mua.

Ide iyi à sɔ inei Jesu ña iyi à wa Tiatii

18 Kirisi í ni má, kɔa amalekai igbei inem ña iyi í wa Tiatii. Kɔaa í ni, Amaí Ilaaɔ iyi ijuɛ í ye bei amei ina, nɔ isɛɛ wa daana bei isɔ danya iyi à yɔ si ina à wíe í ni.

19 ñ mà kuce ññe. Nɔ ñ mà kubi ññe, do naane ku dasi ññe, do ice jiida ññe, do temua ññe. Ñ mà iyi icei nsei ññe í re ti tako.

20 Amma mii iyi ñ ye si ñe wee. Í waa temuad abo iyi à ya kpe Zezabeli ña, ññu iyi wa kpe araɛ walii, nɔ ñ jò wa wa inyii itli woo ce icem ña do ikɔe ku ba a ya maa sũð abo kaafe ña nɔ a ya maa ño ña iyi à ceað iwē ña kuwee.

21 Ñ muaa waati ku kpaasi idɔe, amma kù bi ku jò kuce laalɔe.

22 Na ñoi í ce an jò ku sũð bɔɔ. Inemɔkɔ ña mɔ iyi à ya maa ce sakara do ññu, an dasi ña ijuukpá nla nla, bii kù je à kpaasi idɔ à jò kuce laalɔ ñña.

23 Si anyie an kpa amaɛ ña. Waati bɛɛɛ igbei inei Jesu ña fei aa mà iyi ñ mà idɔi ñe ña do lasabu ñña. An sãa ine fei si bei kookoosue í to.

24 Amma ññe iyi ñ gbe si ilui Tiatii, ññe iyi í ù too si ikɔ laalɔu ña nɔ í kù mà mii iyi ine gɔ ña à ya kpe asii nlaí Seetam, ñ wa n sɔ ñe, n kaa n kã ññe aso gɔ má.

25 Amma iyi ñ ñe ña, í muu dim dim ña hee n koo n toð wa.

26-27 Ine iyi wa ce iyi ñ bi hee í jeð igũ hee kɔ, ññui an mua yiiko iyi amu takam n gba hai bi Baam. An muaa yiikou si antai dimi fei ku maa gbã ña do goloí isɔ ku cã ña ku lege ña bei caka.

28 Nɔ an muaa andaiyai amɛjuuma.

29 Ine iyi í ñe itl, ku sotl ku gbɔ mii iyi Hundeí Ilaaɔ wa sɔ igbei inei Jesu ña fei.

3

Ide iyi à sɔ inei Jesu ña iyi à wa Saadi

1 Kirisi í ni má, kɔa amalekai igbei inem ña iyi í wa Saadi. Kɔaa í ni, ine iyi í ñe hunde mɛɛjei Ilaaɔ ñau do andaiya mɛɛje ñau í ni, ñ mà kuce ññe. Ñ mà iyi à waa fɔ à ni ñ je ilu hunde ña baa do iyi ñ je iku ña.

2 Í jl hai si iri njoo ña nɔ í leekl si kuwɛɛ keeke iyi í gbe ññe ku ba í maà ku mam mam ña, domi ñ ye kookoosu ññe kù je dee dee bi Ilaaɔ.

3 Na ññu, í ye gígii mii iyi à kɔ ññe si do bei ñ gbɔ ña. Í jirimɛ ña nɔ í kpaasi idɔ ññe. Bii í kù jl hai si iri njoo ña, an na n ba ñe bei ile. Í kaa mà waati iyi an naa si ñe.

4 Do ññu fei, ine gɔ ña à wa inɔ ñe iyi a kù dasi ara ñña riisi, aɱai aa toom nɔ a maa dasi nyau fũfũ, domi aɱai à jòð.

5 Ine iyi í je igũ, ññui á dasi jaɛ fũfũ bɛɛɛ. N kaa n kpa iriɛ si tiai kuwɛɛ pai. Si bantuma an jesi sí wajui Baam do amalekaɛ ña iyi inem nii.

6 Ine iyi í ne ití, ku sotí ku gbò mii iyi Hundei Ilaaḡ wa sḡ igbei inei Jesu ḡa fei.

Ide iyi à sḡ inei Jesu ḡa iyi à wa Filadēfi

7 Kirisi í ní má, kḡa amalekai igbei inem ḡa iyi í wa Filadēfi. Kḡaa í ní, ine iyi í je ine kumá do ilu ntḡ, iyi wa mu kileei ilaalu Davidi, nḡu iyi bii í cḡu, ine gḡ kaa cḡmboe, bii í nḡ í cḡmboe, ine gḡ kaa cḡu, nḡui í ní,

8 ñ mà kuce nḡe. Ñ mà iyi gbugbā nḡe kù la. Do nḡu fei, ì jirima idem nḡo í kù kḡsi irim ḡa. Nḡui í jò ñ cḡ nḡe gambo iyi ine gḡ kaa yḡkḡ ku cḡmbo.

9 Wee an da nḡe inei igbei Seetam ḡa si awḡ, ine ḡa iyi à waa kpe ara nḡa Zuifu amma a kù je Zuifu ḡa, iboi à waa sḡ. An jò á na bí tu ḡe a naa a gule si waju nḡe. Anḡa fei aa mà iyi ñ bí nḡe.

10 Ñ ní í temua ḡa, nḡo í jirima idem nḡu ḡa. Na nḡo í jò amu mḡ an degbe nḡe si waatii wahala iyi wa naa si andunya fei ku na ku cḡ laakaii ine ḡa.

11 An nyi wa, kaa kpe. Iyi ì ne ḡa, i muu dim dim ḡa ku ba ine gḡ ku maà na ku gba ribai igḡ ku je nḡe.

12 Ine iyi í je igḡ, an jò ku je sḡbe si kpasēi Ilaaḡ, kaa fita má. An kḡ irii Ilaaḡ sie do irii ilue iyi í je Zeruzalemu titḡ iyi Ilaaḡ á jò ku kita wa hai lele. Nḡo n kḡ iri titḡm sie.

13 Ine iyi í ne ití, ku sotí ku gbò mii iyi Hundei Ilaaḡ wa sḡ igbei inei Jesu ḡa fei.

Ide iyi à sḡ inei Jesu ḡa iyi à wa Laodisee

14 Kirisi í ní má, kḡa amalekai igbei inem ḡa iyi í wa Laodisee. Kḡaa í ní, ine iyi à ya kpe Ami, woo je sēda ilu naane iyi í je ntḡu, nḡu iyi í je icui mii iyi Ilaaḡ í taka fei í ní,

15 ñ mà kuce nḡe. Ñ mà iyi í kù tḡ ḡa, i kù nḡo í kù gbāa ḡa. Ñ bí wo í tḡ ḡa walakḡ í gbāa ḡa.

16 Amma si na iyi í jò ì je wḡwḡo ḡa, an kḡo nḡe wai hai si gelem.

17 Ì ya fḡ í ní ḡa í je ilu fia ḡa, ì ba amani ḡa, nḡo í kù waa ce arei ngḡḡ ḡa. Amma ñ wa n sḡ nḡe iyi idḡ nḡe wa ce bḡo, ì je ilu araare ḡa, do ilu are do fēju do baš ḡa.

18 Na nḡo í ce ñ wa n mu nḡe bisi, i jò í ra wura iyi à yḡ si ina à wie bí tom ḡa ku ba í je ilu amani do ntḡ ḡa. Nḡo í ra nyau fufú í biiḡ anyii ara nḡe ḡa ku ba í maà maa ne bḡmbḡm ḡa nḡo anyḡ ku maà maa mu nḡe. Nḡo í ra iwḡo iju í dasi iju nḡe ku ba í ye ilu ḡa.

19 Ine ḡa iyi ñ bí fei, ñ ya n kḡā ḡa iju nḡo n nyisi ḡa kḡāa. Na nḡu, i hanya í kḡaasi idḡ ḡa.

20 Wee ñ wa n leekḡ andei ile, nḡo ñ wa n cā gambo. Ine iyi í gbḡ imum nḡo í cḡim, an lḡ bí tēe, nḡo n baa ku je, nḡo awaḡ ka je aḡ.

21 Ine iyi í je igḡ, lafēi an jò ku bam ku buba si kitāi bommam, si bei amu mḡ ñ je igḡ nḡo ñ buba do Baam si kitāi bommae.

22 Ine iyi í ne ití, ku sotí ku gbò mii iyi Hundei Ilaaḡ wa sḡ igbei inei Jesu ḡa fei.

4

Ilaaḡ ku tḡo lele

1 Si anyii nḡu be, si kuye ñ ye gambo gḡ í cḡ lelei Aḡ.

Ine iyi í tako í bam ide ku fḡ wo, nḡu iyi imue í ye bei tí kākākakl, í bam ide ku fḡ má í ní, gḡ wa ihē n nyisie mii iyi á na ku naa si anyie.

² Gbakā Hundei Ilaaḏ í so í nɛɛm. Nɔ lelei Aḏ be ñ ye kitāi bomma gɔ, ine gɔ wa buba si.

³ Ine iyi wa buba beu wa daanaɪ bei kuta ku ne fia gɔ ŋa iyi à ya kpe zasipu do saaduani. Njoi Aḏ í sū í kaako kitāu nɔ wa daana bei emerodu.

⁴ Nɔ ñ ye kitāi bomma kɔnfia do mɛɛ í kaako kitāi bommau. Nɔ ine ngbo kɔnfia do mɛɛ wa buba si antai kitā ŋau, à dasi nyau fūfū do fulai wura.

⁵ Njoi hai si kitāi bommau kuŋjoi ijī wa fita, do anu ku dḥ, do kulai ijī. Fitila mɛɛje iyi wa má í wa si wajui kitāi bommau. Anjai à je hunde mɛɛjei Ilaaḏu.

⁶ Si wajui kitāu dimii tenku gɔ í wa be, wa daana bei digi.

Mii ilu hunde mɛɛ gɔ ŋa à kaako kitāi bommau cinga do cingae, à ne iju bii fei anyiò waju.

⁷ Mii ilu hunde sinteu í yei bei muusu nla, minjisiau mɔ í yei bei ama kete, mɛɛtasiau wajuɛ í yei bei wajui amane, nɔ mɛɛsiau í yei bei kungbā iyi wa fo.

⁸ Ilu hunde mɛɛ ŋau à ne ikpa mɛɛfa mɛɛfa, nɔ à ne iju bii fei inɔ do waduude.

À ya maa kḥ iri waati kāma fei aḗḗ daakɔ a maa ni,

Kumá, Kumá, Kumá,

Beɛbei Aḏ Lafɛɛ ilu gbugbā fei í je,

Njū iyi í tako í wɛɛ wo, nɔ í wɛɛ baa nsei, nɔ wa naa.

⁹ Ilu hunde ŋau à waa kḥ iri à waa saabu ine iyi wa buba si antai kitāi bommau, nɔ à waa fɔ ideɪ amboe do beɛɛɛ, nju iyi í wɛɛ do ajo fei.

¹⁰ Waati iyi à waa kḥ iri beɛbe fei ine ngbo kɔnfia do mɛɛ ŋau à ya seɛbataa a maa tɔɔɛi. Nɔ à ya bɔ fula ŋja ŋai a jilɔ si wajui kitāi bommau a maa ni,

¹¹ Awɔ Ilaaḏ, Lafɛɛ nwa,

Awɔi ì to i ne amboe do beɛɛɛ do gbugbā,

Domi awɔi ì taka mii fei.

Si idɔɔbiei ì taka ŋa nɔ à wɛɛ.

5

Tia do Angudā

¹ Njoi ñ ye ine iyi wa buba si kitāi bommau wa mu tia gɔ iyi à ka si awɔ njeɛ. À kɔ tiau anyiò waju, nɔ à cɪmboe do seɛda mɛɛje.

² Nɔ ñ ye amaleka ilu gbugbā gɔ, í là do gbugbā í ni, yooi í to ku ga seɛda ŋau ihɛ, nɔ ku fū tiau.

³ Nɔ ine gɔ kù wɛɛ iyi í wa lele walakɔ ile walakɔ lelei ile iyi á yɔkɔ ku cɪ tiau ku cɔ inɔɛ.

⁴ N kɔpata ntɔ ntɔ si na iyi í jḥ ine gɔ kù wɛɛ iyi í to ku cɪ tiau ku cɔ inɔɛ.

⁵ Njoi ine akāi ine ngbo ŋau í sḥm í ni, maà kɔpata. Muusu nla iyi í fita hai si dimii Zuda, iyi í je tɔkui Davidiu í je igu, á yɔkɔ ku ga seɛda mɛɛje ŋau nɔ ku fū tiau.

⁶ Iyi ñ cɔ ikpa bi kitāi bommau nɔ ñ ye Angudā iyi à ceḗ kuwee wo wa leeki anini be, nɔ ilu hunde mɛɛ do ine ngbo ŋau à kaakoɛ. Angudāu, í ne ngo mɛɛje do iju mɛɛje iyi í je hunde mɛɛjei Ilaaḏ ŋa iyi í be si andunya fei.

⁷ Angudāu í bɔ bi ine iyi wa buba si antai kitāu, nɔ í gba tiau hai si awɔ njeɛ.

⁸ Iyi à naa tiau, ŋjoi ilu hunde mɛɛ ŋau do ine ngbo kɔnfia do mɛɛ ŋau à seɛbata si wajuɛ. Anja fei à ne mɔɔɔ do kɔɔfui wura ŋa si bii tulare í wa. Tulareui í je kutɔɔi inei Ilaaḏ ŋa.

⁹ Nɔ à kḥ iri titḥ gɔ à waa ni,

Awɔi ì to i gba tiau

Nɔ i ga seɛda ŋau,

Domī à kpaε wo.

Nò do n̄jεi ì raa Ìlaaḍ amanε ηa
Hai si dimi fei, do fee ikā ikā fei,
Do ilε fei.

¹⁰ Ì tótò ηa ì je ilaalū n̄ηa,

Ì ce ηa woo weei Ìlaaḍ Lafēε nwa,
Nò aa je bomma si andunya.

¹¹ Iyi ñ cò ilu má nò ñ gbò anui amaleka nkpo go ηa, kukpo ηa í to dubu nkpo nkpo. À kaako kitāi bommau do ilu hunde ηau do ine ngbo ηau.

¹² À dō anu à waa ni,
Angudā iyi à ceò kuweeu wo í to ku ba yiiko,
Do amani, do kumà, do gbugbā,
Do bεεε, do amboe, do saabu.

¹³ Nò ñ gbò mii ilu hunde ηa fei iyi à wa lele do ile, do si lelei ile, do si inò inyi, andi ilu hunde iyi í wa si andunya fei, à dō anu à waa ni,

Inε iyi wa buba si kitāi bommau
Do Angudāu,

Saabu, do bεεε, do amboe,
Do gbugbā ku je tu ηa hee do ajo fei.

¹⁴ Nò ilu hunde mεε ηau à je à ni, ami. Nò ine ngbo ηau à gule à ce kutò.

6

À ga sεεda mεεfa

¹ N̄joi ñ yε Angudāu í ga akāi sεεda mεεje ηa iyi wa mási tia, nò ñ gbò ine akāi ilu hunde mεε ηau í la hee aa ni bei kulai ijli. Í ni, naa wa.

² Iyi ñ cò ilu, n̄joi ñ yε aḗ fufū go wa naa. Inε iyi wa gūu wa mu bioo, nò à daa si fulai amanlu. Í dasi kpāa bei woo je igū iyi wa bō ku je igū wa má.

³ N̄joi Angudāu í ga sεεda minjisiau, nò ñ gbò ilu hunde minjisiau í ni, naa wa.

⁴ Nò aḗ nkpa go mō í fita wa. Nò à mua ine iyi wa gūu gbugbā ku dede igū si andunya ku ba ine ηa a kpa nje. Nò à naa taakuba nla go.

⁵ N̄joi Angudāu í ga sεεda mεetasia, nò ñ gbò ilu hunde mεetasia í ni, naa wa. Iyi ñ cò nò ñ yε aḗ dūdū go wa naa. Inε iyi wa gūu wa mu gūa si awæ.

⁶ Nò ñ gbò imu go hai si aninii ilu hunde mεε ηau, í ni, jò ine ηa a ya ra bilee tongoo akā do fiai icei ajo akā. Bεεbe mōi fiai ozu tongoo mεeta á ya je. Amma jò fiai ikpo do vēε si agbεε.

⁷ N̄joi Angudāu í ga sεεda mεesia, nò ñ gbò ilu hunde mεesia í ni, naa wa.

⁸ N̄ cò ilu nò ñ yε aḗ fufū fēfēε go wa naa. Inε iyi wa gūu, iriei Iku, nò bi ku wai iku ηa wa tooε. An̄jai à na gbugbā a kpa ikō akāi kukpē mēei inei andunya ηau do in̄jai sako ηa iyi à wa si ilεu do taakuba, do ari, do bō.

⁹ Si anyii n̄ηu, Angudāu í ga sεεda miusia iyi wa mási tia. Nò ñ yε hundei amanε ηa si icui bi kuweeu, an̄ja iyi à kpa na idei Ìlaaḍ do na sεεdai Jesu iyi à je.

¹⁰ Hunde ηau à la à ni, Lafēε kumá, ilu ntò, hee waati yoomai ì waa degbe i bei i kiiti inei andunya ηa, i sã n̄ηa gbese si na iyi í jò à kpa wa.

¹¹ Iyi à dō bεεbe à tā n̄joi à daa an̄ja fei si jaε fufū, nò à sō ηa à ni a slmi keeke titā hee jiai woo ce icε kpaasi n̄ηa ηa ku kō, an̄ja iyi aa na a kpa bei à tako à kpa an̄ja mō.

¹² Ñ cō ilu má si waati iyi Angudāu í ga sēeda mēefasia iyi wa mási tiau. Nō ilē í yaya do gbugbā, nō inunu í kuku inya kiti kiti bei acō dūdū ilu sisima, nō cukpa í kpā konkom bei nje.

¹³ Nō andaiya ŋa à wō wa hai lele bēi isoi j̄li iko í ya wō wa waati iyi fufu nla wa ce wa yagae.

¹⁴ Nō lele í tōtō inya akā bei sēe iyi à ka. Nō iri kuta do gungum ŋa fei à yaya a kù wa agbe n̄ja má.

¹⁵ Waati bēebēi amanlui andunya ŋa, do ilu ilē ŋa, do ilaalui sooge ŋa, do ilu amani ŋa, do ilu gbugbā ŋa, do inē fei de, aru do inē ŋa iyi à nē ara n̄ja, à waa manji si isai kuta do si afei kuta ŋa.

¹⁶ À waa dō anu si iri kuta ŋau do si kuta ŋau à waa ni, i cuku si wa wa, i bii wa ku ba Ilaaō ku maà yē wa, n̄ju iyi wa buba si kitāi amanlu, do hai si idōakōi Angudāu.

¹⁷ I bii wa ŋa si na iyi í j̄ō aj̄oi idōakōi nla nla n̄ju í to wa. Yooi á yōkō ku leekī si waju n̄ja.

7

Inei Izireli 144.000

¹ Si anyii n̄ju, ñ yē amaleka mēe gō ŋa à waa leekī si andunya gonta mēe, à waa ganji fufui andunya gonta mēe ku ce si ilē do si tenku nō ku maà yaga j̄li gō.

² Nō ñ yē amaleka mmu gō wa naa hai nunui daakō, wa mu nyindai Ilaaō, n̄ju iyi í j̄e icui kuwēe. Nō í dō anu si amaleka mēe ŋa iyi Ilaaō í mu n̄ja gbugbā a cea ilē do tenku laalō,

³ í ni, i maà cea ilē do tenku do j̄li gō laalō hee káa cea woo ce icei Ilaaō ŋa nyinda si ikpo n̄ja.

⁴ N̄j̄oi à sōm j̄iai inē ŋa iyi à cea nyindai Ilaaō si ikpo n̄ja. À wēei aŋa dubu cō do cijji do mēe (144.000) hai si dimii inei Izireli ŋa fei.

⁵ Si dimii Zuda amanē dubu maateejii (12.000) à cea nyinda. Bēebē moi si dimii Rubēe amanē dubu maateejii. Si dimii Gadi amanē dubu maateejii.

⁶ Si dimii AZEE amanē dubu maateejii. Si dimii Nefitali amanē dubu maateejii. Si dimii Manasee amanē dubu maateejii.

⁷ Si dimii Simeō amanē dubu maateejii. Si dimii Levi amanē dubu maateejii. Si dimii Isakaa amanē dubu maateejii.

⁸ Si dimii Zabulō amanē dubu maateejii. Si dimii Zozefu amanē dubu maateejii. Si dimii Benzamēe amanē dubu maateejii. Inē ŋa iyi à daa si nyindau mbe.

Zamaa nkpō nkpō

⁹ Si anyii n̄ju, nō ñ cō ilu má nō ñ yē zamaa nkpō nkpō iyi inē gō kaa yōkō ku ka ŋa. À fita wa hai ilē fei do si dimi fei do si fee ikā ikā fei. Aŋa fei à waa leekī si wajui kitāu do Angudāu, à waa dasi jaaē fūfū nō à waa mu wuai kpakpa si awo n̄ja.

¹⁰ À waa dō anu à waa ni, faaba nwa wa naai hai bi Ilaaō Lafēe nwa iyi wa buba si kitāi bommau do hai bi Angudāu.

¹¹ Nō amaleka ŋau fei à leekī à kaako kitāi bommau do inē ngbo ŋau do ilu hunde mēe ŋau. À sēebata si wajui kitāu à waa tōo Ilaaō

¹² à ni, ami.

Kucl̄ do amboe

Do kumà do saabu do bēere,

Do gbugbā, do yiiko,
 Fei ndεε ku je ti Ilaaḍ Lafḗε nwa
 Hee do ajḵ fei. Ami.

¹³ Nḵi inε akāi inε ngbo ḵau í beem í ni, yoo ḵai à waa dasi jaae fūfū ḵau ihḗ. Hai iwḵi à naa.

¹⁴ Nḵ n̄ jεaa n̄ ni, lafḗem, n kù mà, awḵi aa mà. Nḵ í sḵm í ni, inε ḵau ihḗ à fita wai hai si bḵne nla nla. À fḵ jaae ḵḵa ḵa à fūutae do njei Angudāu.

¹⁵ Nḵui í jḵ à waa leekl̄ si wajui kitāi bommai Ilaaḍ à waa tḵεe dasāḵ idū inḵ kpaḵεε. Nḵ Ilaaḍ á wa inḵ ḵḵa ku maa degbe ḵa.

¹⁶ Ari kaa kpa ḵa má hee má je agbe, nḵ inunu kaa cā ḵa má, beεbe mḵi inya gbāa kaa wahala ḵa ma.

¹⁷ Angudā iyi wa leekl̄ bi kitāi bommau á gbā ḵa ku bḵḵ ḵa isḵi kuwεε. Ilaaḍ mḵ á gbā cikāaju ḵa fei.

8

À ga sεεda mεεjesia

¹ Waati iyi Angudāu í ga sεεda mεεjesiau, ilu í coko lelei Aḵ zakai iju kameε kuntaa.

² Si anyii ḵḵu, nḵ n̄ ye à na amaleka mεεje ḵa iyi à ya maa leekl̄ si wajui Ilaaḵu kākāakl̄ mεεje.

³ Si anyii ḵḵu, amaleka mmu gḵ í na í leekl̄ kḵkḵi bi kuweeu, wa mu fatai wura bii à ya jo tularε. À náa tularε nkḵḵ nkḵḵ ku tḵtḵḵḵ kutḵi woo dasi naane ḵa ku ba ku joo si antai bi kuweei wura iyi í wa si wajui kitāi bommai Ilaaḵu.

⁴ Cuai tularεu do kutḵi woo dasi naane ḵau í dede lele si wajui Ilaaḵ hai si awḵi amalekau.

⁵ Nḵi amalekau í so fatau nḵ í bu ina hai bi kuweeu, í dasi inḵε hee í kḵ, nḵ í nyḵḵ ilε be. Waati beεbe à gbḵ kulai ijl̄ do iba ḵa nḵ à ye kuḵḵi ijl̄ do kuyayai ilε.

Kākāakl̄ ḵa

⁶ Si anyiε, amaleka mεεje ḵa iyi à waa mu kākāakl̄ mεεje ḵau, à ce sḵḵu a fāa.

⁷ Amaleka sinteu í fā kākāakl̄ε. Nḵi kutai ijl̄ do ina do nje í yḵgeε si nje nḵ wa naa hai lele do gbugbā. Nḵ ikḵ akāi kukpḗ mεetai ilε í jo do jli ḵa do fḵfḵ tūtū ḵa fei.

⁸ Nḵ amaleka minjisiau í fā kākāakl̄ε. Nḵ à nyḵ ngḵḵ iyi í ye bei iri kuta nla iyi wa jo si tenku. Nḵi ikḵ akāi kukpḗ mεetai tenkuu í kḵḵḵ nje,

⁹ nḵ ikḵ akāi kukpḗ mεetai mii ilu hunde ḵa iyi à wa si inyiḵu à ku, nḵ ikḵ akāi kukpḗ mεetai akḵi inyi fei í ce nfe.

¹⁰ Si anyii ḵḵu, amaleka mεetasiau í fā kākāakl̄ε. Nḵi andaiya nla gḵ iyi í ya ina bei jugula í cuku wa hai lele si ikḵ akāi kukpḗ mεetai ido do isḵ ḵa.

¹¹ Irii andaiyau Kuro. Nḵ ikḵ akāi kukpḗ mεetai inyiḵu í ro. Iyi inε ḵa à mḵḵ, nkḵḵ ḵḵa í ku si na iyi í jḵ inyiḵu í ro.

¹² Si anyii ḵḵu, amaleka mεesiau í fā kākāakl̄ε. Nḵi ikḵ akāi kukpḗ mεetai inunu do ti cukpa do ti andaiya ḵa í dū, nḵ ikḵ akāi kukpḗ mεetai inya kumái dasā kù wεε má, beεbe mḵi ikḵ akāi kukpḗ mεetai inya kumái idū kù wεε má.

¹³ Iyi n̄ cḵ ilu má nḵ n̄ ye kungbā wa fo hee lelei Aḵ. Kungbāu wa kpata wa dḵ anu hee lele wa ni, waiyooi, iko í jem, iko í jem. Beirei ijuukpāi inεi andunya ḵa á to si waati iyi amaleka mεeta ḵa iyi à gbε ḵau aa fā kākāakl̄ ḵa.

9

Kāakāakt miusia

¹ Si anyii n̄ju, amaleka miusiau í fā kāakāaktē. Nō ñ ye andaiya gō í cuku ile hai lele wa. N̄jui à na kileei isa nla hai ñe kō̄u.

² Andaiyau í c̄l isau nō cua wa fita bei cuai ina nla, nō í bii inunu í jò inya fei í dū.

³ Nō ketengbo ña à fita wa hai si cuau à waa te ile, nō à mu ñja gbugbā bei ac̄li cencee.

⁴ À na ña wooda à ni a maà beje fōfō walakō mii tūtū gō walakō j̄li gō bii kù je inē ña iyi a kù ñe nyindai Ilaā si ikpo ñja.

⁵ A kù na ketengbo ñau wooda a kp̄ād amanē ña bii kù je a kp̄ā ña iju hee zakai cukpa miu. Ara kuroi ijuukp̄āu í mungā̄d bei bii cencee í ta amanē.

⁶ Si cukpa miuu, inē ña aa dēdē iku amma a kaa ba. Aa bi aña a ku amma iku á sa ñja.

⁷ Ketengbo ñau à j̄o ac̄l ña iyi à t̄ā s̄ōlu a b̄o igū. Nḡogō í wa si iri ñja bei fulai wura, nō waju ñja í ye bei ti amanē ña.

⁸ Ntoi iri ñja í ye bei ntoi irii inaabo ña nō inyi ñja í ye bei ti muusu nla ña.

⁹ À bii gende ñja do bata ku ñe sisima gō iyi bii 1i ȳō aa ni is̄ō. Nō ikpa ñja í ya maa ce iba bei sareti nkp̄ō iyi ac̄l ña à waa fa bi ku ce igū.

¹⁰ À ñe akpaamu ku ñe ac̄l bei cencee ña. Do akpaamu ñja bei aa kp̄ād amanē ña iju si cukpa miuu.

¹¹ Ilaalui ketengbo ñau í je amaleka ilu irii isa nla hai ñe kō̄u. Irié í je Abad̄ō do feei Ebeē. Do Gereki m̄ō à ya kp̄ooi Apolīs̄, waat̄ō Woo beje.

¹² Nsei, iyi ijuukp̄ā sinte í l̄ō í gbe ijuukp̄ā minji gō ña iyi aa naa má.

Kāakāakt meefasia

¹³ N̄joi amaleka meefasiau í fā kāakāaktē. Nō ñ gb̄ō ide ku f̄ō gō hai gonta meēi bi kuweei wura iyi í wa si wajui Ilaā.

¹⁴ Ide ku f̄ō í s̄s̄ amaleka meefasia iyi wa mu kāakāaktū í ni, fū amaleka meē ña iyi à d̄l̄ k̄k̄oi ido nla iyi à ya kpe Efaratau.

¹⁵ N̄joi à fū amaleka meē ñau. Na ad̄ō do cukpau do aj̄ō do is̄ō bei amaleka ñau à t̄ā s̄ōlu mam mam ku ba a kpa ik̄ō ak̄āi kukp̄ē meētai amanē ña.

¹⁶ A s̄m̄ j̄jai masa ñau, à wēei dubu minji ik̄ō dubu c̄l̄ō má (200.000.000).

¹⁷ Si bei ñ ye ac̄l ñau do masa ñau si kuyem wee. À dasi bat̄ai igū nkpa bei ina do boogu bei bulam do igbaagba bei fainwita. Irii ac̄l ñau í ye bei irii muusu nla, nō ina do cua do fainwita wa fita wa hai si gele ñja.

¹⁸ Ik̄ō ak̄āi kukp̄ē meētai inei andunya ña á ku na saabui b̄ō̄ne meēta ñau, waat̄ō ina do cua do fainwita iyi wa fita hai si gele ac̄l ñau.

¹⁹ Gbugbāi ac̄l ñau í wai si gele ñja do si akpaamu ñja. Akpaamuu í yei bei n̄jo, nō í ñe iri. Do n̄jui à ya kp̄ā inē ña iju.

²⁰ Do n̄ju fei, inei andunya ña iyi à gbe a kù ku si b̄ō̄nēu à k̄ō ku kpaasi id̄ō. Nō à k̄ō ku j̄ō mii ña iyi à ce do aw̄ō ñja ku t̄ō. À waa m̄osi inei in̄ōkō ña ku t̄ō do iw̄ē ña iyi à ce do wura do is̄ō fufū do is̄ō danya do kuta do j̄li ña, aña iyi a kaa ȳk̄ō a gb̄ō ide, a kaa n̄ō a ȳk̄ō a ye ilu, hee má je a ñe.

²¹ Beēbe m̄oi inē ñau a kù j̄ō inē ku kpa do dobu dobu ñja ña ku ce, do sakara ku ce, do ile ñja ña.

10

Amaleka do tia keeke

¹ Ñ nyi n̄ ye amaleka ilu gbugbā gō má wa kita wa hai lele. Kudūi ijī í biie bei jīne iyi í dasi, nō n̄joi Ilaaḍ í wenwee si irie, wajuē wa daana bei inunu, nō kutēē í ye bei amei ina.

² Wa mu tia keeke gō iyi wa cī si awōē. Í lesi isē njēē si antai tenku, isē cangae mō si ile.

³ Nō í dō anu bei muusu nla. Iyi í dō anu í tā n̄joi dagba lele mēēje gō n̄a mō à waa dō anu.

⁴ Iyi dagba lele mēēje n̄au à dō anu à tā, gbakā n̄ tā sōolu n kō ide n̄n̄au. Amma n̄ gbō ide ku fō gō wa hai lele wa ni, maà ti i kō mii iyi dagba lele mēēje n̄au à fō. Muu si asii.

⁵ N̄joi amaleka iyi n̄ ye wa leekī si antai tenku do si ileu, í wu awō njēē lele,

⁶ nō í gbasi do irii inē iyi í wēē hee do ajō fei, iyi í taka lele do ile do tenku do mii ndu n̄a n̄a fei. Amalekau í fō í ni, waati iyi í gbe kù waa sō má,

⁷ amma waati iyi amaleka mēējesiau mō á fā kākākākīē, waati bēēbei Ilaaḍ á kō mii iyi í dasi idō ku ce iyi inē kāmā kù m̄au, si bei í sō walii woo ce icēē n̄a wo.

⁸ Si anyii n̄n̄u, imu iyi n̄ tako n̄ gbō hai leleu, í bam ide ku fō má í ni, koo gba tia keeke iyi wa cīu hai si awōi amaleka iyi wa leekī si antai tenku do si ileu.

⁹ N̄joi n̄ bō bi amalekau, n̄ tōē ku nam tia keekeu. Nō í sōm í ni, gba i n̄jō. Á ro si inōē, amma á dōi si gēlēē bei nyikō.

¹⁰ N̄joi n̄ gba tia keekeu hai si awōē, nō n̄ n̄jō. Nt̄oi, í dō si gēlem bei nyikō, amma iyi n̄ muu n̄ tā, í roi kom kom si inōm.

¹¹ N̄joi à sōm à ni, í gbe i sisi i ce walii má na inē nkpō, do ile nkpō, do dimi nkpō, do ilaalu nkpō.

11

Woo je sēda minji n̄a

¹ Si anyii n̄n̄u, inē gō í nam mii ku wā ile iyi í ye bei akpa, nō í sōm í ni, dede i koo í wā kpasēi Ilaaḍ do bi kuweeu, nō i ka inē n̄a iyi à waa ce kutō bē.

² Amma maà wā bantumae, domi à mua dimi mmu n̄a, n̄a iyi aa tēēē ilu kumáu si afei cukpa ciiji do minji *.

³ Nō í ni n̄n̄u á jō woo je sēda minjii n̄n̄u n̄au a fō idei n̄n̄u. Aa maa we saaki n̄a, nō n̄n̄u á mu n̄n̄a yiiko a ceō walii si afei ajō dubu do cīō minji do kita † (1.260).

⁴ Woo je sēda minji n̄au í ye bei jīi ndii olivi minjiu, do bi ku lesi fitila minji iyi wa leekī si wajui Ilaaḍ Lafēēi ileu fei.

⁵ Bii inē gō wa bi ku ce n̄n̄a laalo, ina í ya fitai hai si gēle n̄n̄a ku kpa irii mbēē n̄n̄a n̄a. Bēēbei inē iyi wa dēdē ku ce n̄n̄a laalo á kuō.

⁶ À ne gbugbā a cīmbo lele, ijī ku maà rō si waati iyi à waa ce walii. À nō à ne gbugbā a kpaasi inyi n̄je. À nō à ne gbugbā má a naaḍ dimii wahala ikā ikā baa yooma fei wa si andunya si waati iyi à bi fei.

⁷ Waati iyi aa je sēda a tā, in̄ai sako gō á ba n̄a igū ku ce ku kāmia n̄a ku kpa n̄a. In̄ai sakou á fita wai hai si isa nla hai ne kōōu.

⁸ Iku n̄n̄a á maa sūi si bantumai ilu nla bii à kpakpa Lafēē n̄n̄a si jīi n̄ou. À ne a kpe iluui wo Sodomu walakō Ezibiti.

* **11:2** *cukpa ciiji do minji* waato adō mēeta do cukpa mēefa. † **11:3** ajō dubu do cīō do minji do kita, waato adō mēeta do cukpa mēefa.

⁹ Ine ŋa si dimi fei do si fee fei do si ile fei aa cɔ iku ŋa zakai aɔ mɛɛta do bubu, a kaa je a si ŋa.

¹⁰ Inɔi inɛi andunya ŋa á dɔ, aa ce jingau nɔ a sambaa nje amua ŋa si na iyi í jò walii minji iyi à tako à wahala ŋa ŋau à ku.

¹¹ Si anyii aɔ mɛɛta do bubuu, Ilaaɔ í nyi í da ŋa si hunde ma, nɔ à dede à leekl. Njo nla nlaí í mu inɛ ŋa iyi à ye ŋa fei.

¹² Nɔi walii minji ŋau à gbɔ ide ku fɔ gɔ wa hai lele wa ni, i gũ wa ihɛ. Nɔ à gũ lele si kudũ ijl ijui mbɛɛ ŋa ŋa.

¹³ Be gbakã nɔ ile í yaya ntɔ ntɔ, nɔ ikɔ akãi kukpɛ mɛɛwai iluu í cuku. Ine ŋa iyi à ku si kuyayai ilɛu, kukpɔ ŋa í to amanɛ dubu mɛɛje (7.000). Zigií inɛ ŋa iyi à gbe í da ntɔ ntɔ, nɔ à ni Ilaaɔ í la.

¹⁴ Nsei, ijuukpã minjisiau í lɔ, wee mɛɛtasiaɛ wa naa má.

Kãkãakl mɛɛjesia

¹⁵ Si anyii ŋu, amaleka mɛɛjesiauí fã kãkãaklɛ. Nɔi à gbɔ anu ku dɔ nla nla gɔ ŋa lelei Aɔ à ni, a sindoa Aɔ Lafɛɛ nwa do inɛ iyi í cicau bommai andunyau, nɔ a je bomma hee do aɔ fei.

¹⁶ Waati bɛɛbei inɛ ngbo kɔnfia do mɛɛ ŋa iyi à waa buba si kitãi bomma si wajui Ilaaɔu, à sɛɛbata à waa tɔɔɛ

¹⁷ à waa ni,

Aɔ Lafɛɛ, ilu gbugbã fei,

Awɔ iyi ì wɛɛ nsei, ì nɔ ì wɛɛ wo,

À waa saabuɛi si na iyi í jò ì ce icɛ do gbugbã nlaɛ.

Nɔ ì sinti bommaɛ ku je.

¹⁸ Dimii andunya fei í damɔɔ.

Amma idɔɔkɔɛ í to wa.

Waati í to í kiiti iku ŋa.

Waati í nɔ í to í na walii woo ce icɛɛ ŋa riba ŋa,

Do woo dasi naane ŋa do inɛ ŋa iyi à waa jirimaaɛ,

Hai keekeɔ nlaɛ.

Waati í to í ce nfei inɛ ŋa iyi à waa ce nfei andunya.

¹⁹ Nɔi à cɪ kpasɛi Ilaaɔ iyi í wa lele nɔ à ye kpakoi akabuue si inɔɛ. Nɔ ijl wa ŋɔ, nɔ à waa gbɔ iba ŋa do kulai ijl. Nɔ ile wa yaya, nɔ kutai ijl ŋa à waa cuku wa do gbugbã.

12

Abo gɔ do akandama

¹ Nɔi nyinda nla gɔ í fita lelei Aɔ. Inaabo gɔ í wa bɛ, nunui í je ibɔɛ, nɔ wa leekl si cukpa nɔ wa dasi fulai andaiya maateejí.

² Abou í nɛ aɔí, nɔ wahalai kubí do ara ku roi inɔu í jò wa dɔ anu.

³ Nɔi nyinda mmu gɔ í fita má lelei Aɔ. Akandama nkpa nla nla gɔ í wa bɛ, í nɛ iri mɛɛje do ngo mɛɛwa nɔ wa dasi fulai bomma si iriu akã fei.

⁴ Akandamau í wɔ ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai andaiyai lele ŋa í nyo ŋa wa si ile do akpaamuɛ. Nɔ í koo í leekl si wajui abo iyi wa bi ku biu, ku ba ku ŋɔ amau bii í cuku wa.

⁵ Nɔi abou í bi ama inɛmãkɔ. Amaui á gbã dimi fei do goloí isɔ. Hee akandamau ku maa ŋɔ amau à so à bɔdɛ bi Ilaaɔ, bii wa buba si kitãi bommaɛ.

⁶ Abou í sa í nɛ ikpa gbabua bii Ilaaɔ í ceaɔ sɔɔlui inya bii á wa a maa woo si afei aɔ dubu do cɔɔ minji do kita (1.260).

⁷ Njoi igũ í dede lele be. Miseli do amalekae ña à ce igũ do akandamau do amalekae ña.

⁸ Nò Miseli do amalekae ña à je ña igũ. Nò à kò akandamau do amalekae ña a wa lele be má.

⁹ Njoi à nyò akandama nla nlaui wa ile. Akandamaui í je njo iyi í wee hai tako. Nñui á ya kpe mbirisi walakò Seetam. Nò nñui í ðí ijui inei andunya ña fei. À nyò wa ile do amalekae ña ajò.

¹⁰ Si anyii nñu, nò ñ gbò ide ku fò nla gò lele í ni,

Nsei, waatii faabau í to wa.

Nsei, Aò Lafèe nwa

í nyisi gbugbāe,

nò í jilè bommae.

Nsei, inè iyi í cicau í gba inè ngbo ku jee,

Domi woo fò laalò inè nwa ña,

nñu iyi í ya maa fò laalò ña

si wajui llaaò dasaò idù

À nyò wa hai lele.

¹¹ Inè nwa ñau à jòo igũ

do saabui njei Angudāu

do seɛdai ntòu iyi à je.

A kù doo kuwee ña nkāma,

amma à jesi aña a ku.

¹² Na nñu, lele, jò í weeò inò didò,

Nò inè iyi í wa lele, í weeò inò didò ña.

Amma inò ku fò í je ti ile,

Nò inò ku fò í je ti tenku,

Domi Seetam í kita si ñe wa

do idəkò nla nla,

Si na iyi í jò í mà iyi

waati keekei í gbea nñu.

¹³ Iyi akandamau í ba à nyò nñu wa ile, ñoi í ləsi ku lele abo iyi í bí ama inemakòu.

¹⁴ Amma à na abou ikpa minjii kungbā nla ku ba ku fo ku bò ikpa inya iyi llaaò í ceaə səluəu si gbabua bii aa woo adò meeəta do bubu. Tengi bei á jìò njou.

¹⁵ Njoi njou í tu inyi wa hai si gelee, wa cā bei ido nla nla si anyii abou ku ba inyi ku jòo.

¹⁶ Amma ile í faaba abou, domi í là, í mə inyi iyi wa fita hai si gelei akandamau wa.

¹⁷ Njoi idəi akandamau í kò si abou ntə ntə, nò í bə igũ ku ce do dimie ña iyi à gbe, aña iyi à waa jirima woodai llaaò fei, inè ña iyi à waa leekɫ dim dim si seɛdai Jesu.

¹⁸ Nò í koo í leekɫ si sāai tenku.

13

Ñai sako iyi wa fita hai si tenku

¹ Si anyii nñu, ñ ye ñai sako gò wa fita wa hai inò tenku. Í ne ngo meeəwa do iri meeje nò fulai bomma wa lesi ngo ñau fei, nò si iri ñau fei à kò iri laalò ña ikā ikā iyi wa yaako llaaò.

² Injai sako iyi ñ yeu í gaabu bei mua, nò kutεε í ne gbugbā, nò gelee í ye bei ti muusu nla. Akandamau í so gbugbāi nñu takae í naa, do kitāi bommaε do yiiko nlaε.

³ Iri akāi injai sakou í jò bei í ba kumεε iyi á yòkò ku kpaα, amma kumεεu í tā nò í ba iri. Inei andunya ña fei à waa cəò do biti nò à waa tooε.

⁴ Anja fei à waa təò akandamau si na iyi í jò í na injai sakou yiikoε. Nò à waa təò injai sakou mə à waa ni, yooi í ye bei injai sakou ihē. Yooi á yòkò ku baa igū ku ce.

⁵ Injai sakou í ne kpāα ku təòò fufu nò ku bu llaaō, nò í ne yiiko ku ceò gbugbāε ice zakai cukpa ciiji do minji.

⁶ Njoi í cī gelee wa bu llaaō do bi ku wae do ine ña iyi à wa lele fei nò wa fə si ña ide laalə.

⁷ À muaα kpāα ku ce igū do inei llaaō ña nò ku je ña igū. Nò à naa yiiko si dimi fei do fee fei do ilε baa yooma fei.

⁸ Inei andunya fei á təəε, waatə ine ña iyi llaaō kù kə iri nña si tia kuwεε hee ku maa taka andunya, tia iyi í je ti Angudā iyi à kpau.

⁹ Na nñu, ine iyi í ne itī, ku gbə.

¹⁰ Ine iyi í ne piisəò ku bə, tilasi piisəoi á bə. Ine mə iyi à ne a kpa do taakuba, tilasi taakubai á kpaα. Na nñu, í sīa woo dasi naane ña a ya maa temua nò a leekī si naane ku dasi nña *.

Injai sako iyi wa fita hai si ile

¹¹ Si anyii nñu, ñ ye injai sako gə má wa fita wa hai si ile. Í ne ngo minji bei ngoi angudā, nò wa fə ide bei akandama.

¹² Inja santeui í naa yiiko iyi í ne fei ku ceò ice si wajue. Í tilasi inei ile ña a təò inja sinte iyi í ba kumεε iyi á yòkò ku kpaα wo, nò í ba iriu.

¹³ Inja minjisiau bei í ce dobu dobu nla nla ña hee í jò ina í kita wa hai lele í naa ilε si wajui amanε ña.

¹⁴ Í dī ijui inei andunya ña do dobu dobu ña iyi í ce si wajui inja sinte iyi í náa yiikou. Wa sō inei andunya ña a gbe mii iyi á jò inja sinte iyi à tako à mεε do taakuba nò kù kuu.

¹⁵ Injai ankāanyiu í ba yiiko ku mua mii iyi à gbeu kuwεε, nò ku fə ide bei amanε, ku ba ku kpa ine ña iyi à kə ku təəε fei.

¹⁶ Nò injaui í tilasi ine fei, ilu gbugbā ña do hai ne gbugbā ña, ilu fia ña do ilu are ña, aru ña do ine ña iyi à ne ara nña ña, à ce nña nyinda si awə nje nña walakə si ikpo nña.

¹⁷ Ine gə kù wεε iyi á yòkò ku ra walakə ku ta bii kù ne nyinda iyi í je irii injai sakou, walakə lambai irie.

¹⁸ Iyi í sīa ka ce si laakai wee, ine iyi í ne bisi fei í sīa ku mà yaasei lambai injai sakou. Lambae, lambai amanεi. Jiaei cīə mεεfa do kita do mεεfa (666).

14

Iri ku kōi ine ña iyi à faaba

¹ Si anyie iyi ñ cə ilu nò ñ ye Angudāu wa leekī si iri kutai Siəò. Amanε dubu cīə do ciiji do mεε (144.000) í wa bi tεε, anja iyi à kə irii Angudāu do ti Baae si ikpo nña.

* **13:10** Tia nwo gə ña à ya ni, ine iyi í dasi kpaasie piisəò, piisəoi aa na a dasi nñu mə. Ine iyi í kpa ine gə do taakuba, do taakubai aa kpa nñu mə.

² Nɔ̀ n̄ gbɔ̀ imu gɔ̀ hai lele aa ni bei ibai iri cuui inyi nla, walakɔ̀ bei kulai ijli. Iba iyi n̄ gbɔ̀u wa d̄ɔ̀i bei m̄ɔ̀ɔ̀ɔ̀ iyi inɛ ɲa à waa c̄a.

³ Inɛ ɲau à waa leekl̄ si wajui kit̄ai bommau, bii ilu hunde m̄ɛɛ ɲau do inɛ ngbɔ ɲau à wa. À waa k̄ɔ̀ iri tit̄ɔ̀ iyi inɛ gɔ̀ kaa yɔ̀kɔ̀ ku mà bii kù jɛ amane dubu c̄ɔ̀ do ciiji do m̄ɛɛ ɲau (144.000), aɲa iyi à yá hai si andunya.

⁴ Inɛ ɲau, a kù s̄ud̄ inaabo. À mu ara ɲɲa a kù mà inaabo tit̄a. À waa too Angud̄au bii wa bɔ̀ fei. À yá ɲa hai si in̄ai amane ɲa. À yei bei amaaɲe sinte iyi à na Ilaaɔ̀ do Angud̄au.

⁵ Inɛ gɔ̀ kù gbɔ̀ ibo hai si gɛle ɲɲa, à jɛ inɛ ɲa iyi a kù ne taale.

Amaleka m̄ɛta ɲa

⁶ N̄ɔ̀i n̄ nyi n̄ ye amaleka gɔ̀ má wa fo hee lelei Aɔ̀. N̄ɲui á sisi laabaau jiida iyi ci ya t̄a bi inɛi andunya fei, si ile fei, do si dimi fei, do si fee ik̄a ik̄a fei, do bi inɛ fei.

⁷ Í d̄ɔ̀ anu wa ni, í jirima Ilaaɔ̀ nɔ̀ i naa amboe ɲa, domi waati í to ku kiitiò inɛ fei. I t̄ɔ̀ Ilaaɔ̀, ɲɲu iyi í taka lele do ile, do tenku, do is̄ɔ̀ ɲa.

⁸ Amaleka minjisia gɔ̀ wa too anyiɛ wa ni, Babil̄oni, ilu nlau, í cuku, í cuku. N̄ɲui í fa dimi fei si sakara hai ne k̄ɔ̀ɔ̀. Sakaraɛui í ye bei at̄ɛ iyi wa c̄l ɲa iju. At̄ɛ v̄ɛɛui í jɛ id̄ɔ̀k̄ɔ̀i Ilaaɔ̀.

⁹ Amaleka m̄ɛtasia gɔ̀ wa too inɛ minji ɲa iyi à cuau, nɔ̀ í d̄ɔ̀ anu wa ni, inɛ iyi wa t̄ɔ̀ ɲai sakou do mii iyi í gbeu * fei, nɔ̀ í jò à kɔ̀ iriɛ si ikpɔɛ walakɔ̀ si awɔɛ,

¹⁰ ɲɲu mɔ̀ á mɔ̀ at̄ɛ iyi í jɛ id̄ɔ̀k̄ɔ̀i Ilaaɔ̀u. Inɛ iyi wa ce b̄ɛɛɛ fei á ye b̄ɔ̀nɛ si ina do fainwita si wajui Angud̄au do amaleka kumá ɲau.

¹¹ Cuai ina iyi á nyisi ɲa b̄ɔ̀nɛu á dedei hee lele hee do aɲo fei. Inɛ ɲa iyi à waa t̄ɔ̀ ɲai sakou do mii iyi à gbeu †, do inɛ ɲa iyi à ne nyindai iriɛu, a kaa ne kus̄mi alɛò daakɔ̀.

¹² Na ɲɲu, í s̄la woo dasi naane ɲa a temua, aɲa iyi à waa jirima woodai Ilaaɔ̀ nɔ̀ à dasi Jesu naane.

¹³ Si anyii ɲɲu, n̄ gbɔ̀ ide ku fɔ̀ gɔ̀ má hai lele í ni, kɔ̀ iyi ih̄ɛ, ilu in̄o did̄ɔ̀ ɲai inɛ ɲa iyi aa na a ku hai n̄ɛi na naane iyi à dasi Laf̄ɛɛ. N̄ɔ̀i Hundei Ilaaɔ̀ í ni, nt̄oi, b̄ɛɛɛi. Aa s̄lmi, domi ribai icɛ jiida ɲɲa á too ɲa.

Kudai amane ɲa

¹⁴ Si anyii ɲɲu, nɔ̀ n̄ ye anduulai ij̄l gɔ̀, inɛ gɔ̀ wa buba bɛ í jò amai amane. Wa dasi fulai wurai amanlu si iriɛ, nɔ̀ wa mu k̄ɔ̀ma ku d̄ɔ̀ anu gɔ̀.

¹⁵ Amaleka gɔ̀ í fita wa hai kpas̄ɛi Ilaaɔ̀, nɔ̀ í d̄ɔ̀ anu í s̄ɔ̀ inɛ iyi wa buba si kud̄ui ij̄lu í ni, so k̄ɔ̀maɛ í mu, domi awaatii kumu í to. Andunya í to ku mu.

¹⁶ N̄ɔ̀i inɛ iyi wa buba si kud̄ui ij̄lu í dasi k̄ɔ̀maɛ si andunya, wa mu.

¹⁷ Amaleka gɔ̀ í fita wa hai kpas̄ɛi Ilaaɔ̀ iyi í wa leleu má, ɲɲu mɔ̀ wa mu k̄ɔ̀ma ku d̄ɔ̀ anu gɔ̀.

¹⁸ Nɔ̀ amaleka gɔ̀ í fita wa má hai bi kuweeu, í ne gbugb̄a si antai ina. Í la hee lele í s̄ɔ̀ inɛ iyi wa mu k̄ɔ̀ma did̄ɔ̀u í ni, ka rez̄ɛɛ iyi í wasi andunya do k̄ɔ̀maɛ domi í j̄la.

¹⁹ Amalekau í dasi k̄ɔ̀maɛ nɔ̀ í kaò isoi j̄li ɲau, nɔ̀ í cuusi dangala bi ku f̄ɔ̀ inyii rez̄ɛɛ. Iyi bɛ wa nyisi id̄ɔ̀k̄ɔ̀i Ilaaɔ̀.

* **14:9 mii iyi í gbeu** ideii mii iyi à gbe í jò ɲa s̄inteu wa f̄aa (cɔ̀ Kuyɛ 13:14) † **14:11 mii iyi à gbeu** ideii mii iyi à gbe í jò ɲa s̄inteu wa f̄aa (cɔ̀ Kuyɛ 13:14)

²⁰ À f̄s̄ isoi rez̄ēu bi ku f̄ōe anyii ino iluu. Nō hai bi ku f̄s̄ inyii isoi j̄li nōu, n̄je í c̄ā wa b̄e hee kus̄ōe í to dubu ak̄ā do c̄lō m̄ēefa † (1.600) si yaasei ile ku w̄ā, nō kuj̄li isae í to ḡendei acl.

15

Amaleka ŋa do ijuukp̄ai ank̄āanyi

¹ Si anyii ŋ̄u, n̄ ye nyinda ḡo má lelei Ās̄, í lá nō í n̄e n̄jo. Iyi n̄ ye wee, amaleka m̄ēje ḡo ŋa à waa mu ijuukp̄ā m̄ēje. An̄ai à je ijuukp̄āi ank̄āanyi domi si bei id̄ōk̄ōi Ilaās̄ á t̄ā.

² N̄j̄oi n̄ ye tenku ḡo wa daana bei digi í ȳōge do ina. Nō n̄ ye in̄e ŋa iyi à je in̄ai sakou iḡū do mii iyi à ḡbeu * do lambai iriē. In̄e ŋau à waa leek̄l si antai tenkuu à waa mu m̄ōlō ŋa iyi Ilaās̄ í na ŋa.

³ À waa k̄ō irii Moizi, woo ce icei Ilaās̄u, do ti Angud̄āu †, à waa ni, Ās̄ Laf̄ēe, ilu ḡbugb̄ā fei, Icee í la, nō í je maamaake.

Aw̄oi í je amanlui ile fei. Kp̄āae í je nt̄o, nō í je dee dee.

⁴ Yooi kaa ce n̄j̄oe, Laf̄ēe.

Yooi á k̄ō ku saabu iriē.

Aw̄ō ak̄āi í je in̄e kumá.

In̄ei ile baa yooma fei á naa bi t̄ēe,

Aa na a gule a t̄ōe,

Domi í nyisi iyi kiitiē í je dee dee.

⁵ Si anyii ŋ̄u, iyi n̄ c̄o ilu nō n̄ ye à c̄l̄ k̄pas̄ēi Ilaās̄ iyi í wa lele, tengi bii í je bi kuwai akabuueu.

⁶ Amaleka m̄ēje ŋa iyi à waa mu ijuukp̄ā m̄ēje ŋau à fita hai k̄pas̄ēu. À waa dasi nyau f̄ūf̄ū iyi wa daana nō à waa d̄i santikii wura si kpaka ŋ̄a.

⁷ N̄j̄oi in̄e ak̄āi mii ilu hunde m̄ēe ŋau í na amaleka m̄ēje ŋau fatai wura ara m̄ēje iyi í k̄ō do id̄ōk̄ōi Ilaās̄, ŋ̄u iyi í w̄ēe hee do ōj̄o fei.

⁸ Nō k̄pas̄ēu í k̄ō do cua iyi wa naa hai si amboei Ilaās̄ do ḡbugb̄āe. In̄e ḡo kaa nō ku ȳōk̄ō ku l̄ō si in̄e hee ijuukp̄āi amaleka m̄ēje ŋau koo kp̄āo iri.

16

Fatai id̄ōk̄ōi Ilaās̄ ŋa

¹ N̄j̄oi n̄ ḡb̄o ide ku f̄ō n̄la ḡo hai k̄pas̄ēi Ilaās̄u í s̄ō amaleka m̄ēje ŋau í ni, í koo í nik̄ā id̄ōk̄ōi Ilaās̄ iyi í wa si fata m̄ēje ŋau si ile.

² Amaleka sinteu í koo í nik̄ā titee ile. N̄j̄oi dimii ngoli kuro laalō ḡo í naa si in̄e ŋa iyi à n̄e nyindai in̄ai sakou nō à waa t̄ō mii iyi à ḡbeu *.

³ N̄j̄oi amaleka min̄j̄isiau m̄ō í nik̄ā titee si tenku. In̄yiu í sinda bei n̄jei iku, nō mii ilu hunde baa yooma fei í ku si in̄o in̄yiu.

⁴ N̄j̄oi amaleka m̄ētas̄iaiu m̄ō í nik̄ā titee si ido n̄la ŋa do si is̄ō ŋa, nō in̄yi ŋ̄a í kp̄aasi n̄je.

‡ 14:20 dubu ak̄ā do c̄lō m̄ēefa si yaasei il: ku w̄ā Lambau í n̄e yaase ḡo. Kus̄ōe í to kilo c̄lō m̄ēeta (300).

* 15:2 mii iyi à ḡbeu idei mii iyi à ḡbe í j̄o in̄a sinteu wa f̄āa (c̄o Kuyē 13:14) † 15:3 Irii Moizii do ti Angud̄āu In̄e ḡo ŋa si kuyē ŋ̄a, à ya ni iri ik̄ā ik̄ā min̄j̄ii. In̄e ḡo ŋa m̄ō à ya ni iri ak̄āi iyi wa f̄o bei Ilaās̄ í faaba wa na saabui Jesu Kirisi bei í tako í faaba in̄e Izireli ŋau na saabui Moizi. * 16:2 mii iyi à ḡbeu idei mii iyi à ḡbe í j̄o in̄a sinteu wa f̄āa (c̄o Kuyē 13:14)

⁵ Nɔ̀ n̄ gbɔ̀ anui amaleka iyi í ne gbugbã si antai inyiu í ni, awɔ̀ Ilaaɔ̀ ì ne ntɔ̀ í kiiti be ihɛ̀, awɔ̀ ine kumá, awɔ̀ iyi ì weɛ, ì nɔ̀ ì weɛ wo.

⁶ Ine ɲau à kpa woo dasi naane ɲa do walii ɲa à nikã nje ɲa, nɔ̀ í na ɲa nje a mɔ̀. Bɛɛbei à jòɔ̀.

⁷ Si anyii ɲɲu, n̄ gbɔ̀ ide ku fɔ̀ gɔ̀ má hai bi kuweeu í ni, ntɔ̀i Aɔ̀ Lafɛɛ ilu gbugbã fei, kiitiɛ í te í je ntɔ̀.

⁸ ɲɔ̀i amaleka mɛɛsiau mɔ̀ í nikã titeɛ si inunu, nɔ̀ inunu í ba gbugbã wa jo amane ɲa do inya gbãae bei ina.

⁹ Nɔ̀ inya gbãa nlaui í jo amane ɲa, nɔ̀ à waa bu Ilaaɔ̀, ɲɲu iyi í ne yiiko si antai bɔ̀ne ɲau. Amma à kɔ̀ ku kpaasi ido a jirimae.

¹⁰ ɲɔ̀i amaleka miusiau mɔ̀ í nikã titeɛ si antai kitã bommai ɲa buuu. Nɔ̀ ilu í kuku si bommaeu. Nɔ̀ ine ɲa à waa ɲɔ̀ ame ɲa ɲa na ara kuro.

¹¹ À waa bu Ilaaɔ̀ na ara kuro do ngoli ɲa ɲa, amma à kɔ̀ ku jò laalɔ̀ ku ce ɲa.

¹² ɲɔ̀i amaleka mɛɛfasiau mɔ̀ í nikã titeɛ si ido nla iyi à ya kpe Efarata, nɔ̀ í gbɛ mam mam ku mua amanlui nunui daakɔ̀ ɲa kpãa a kua.

¹³ Nɔ̀ n̄ ye inɛi inɔ̀ko mɛeta gɔ̀ ɲa à kpaasi ara ɲa bei kpɔ̀lɔ̀, akã í fita wa hai si gelei akandamau, akã mɔ̀ hai si gelei ɲa buuu, mɛetasiau mɔ̀ hai si gelei walii ilu ibou.

¹⁴ Inɛi inɔ̀ko ɲau à je mɔ̀cɔ̀i Seetam ɲa iyi à waa ce dobu dobu ɲa. Nɔ̀ à waa bɔ̀ bi amanlui andunya ɲa fei a tɔ̀tɔ̀ ɲa a ce igũ si ajɔ̀ nlaui Ilaaɔ̀ ilu gbugbã fei.

¹⁵ ɲɔ̀i Jesu í ni, n̄ wa n̄ naa ku zamba ɲe bei ile. Ilu inɔ̀ didɔ̀i ine iyi wa wɔ̀ ɲjɔ̀, nɔ̀ wa dasi jine ɲa ku ba ku maà na ku dasi kpãa bàsɪ ku na ku ye anyɔ̀ si bantuma.

¹⁶ ɲɔ̀i inɛi inɔ̀ko ɲau à tɔ̀tɔ̀ amanlu ɲau fei bii gɔ̀ iyi à ya kpe do feei Ebɛɛ Aamagedɔ̀.

¹⁷ Si anyii ɲɲu, amaleka mɛɛjesiau mɔ̀ í nikã titeɛ si fufu. Nɔ̀ à gbɔ̀ ide ku fɔ̀ nla gɔ̀ hai bi kitã bomma iyi í wa kpasɛi Ilaaɔ̀u í ni, ide í tã.

¹⁸ ɲɔ̀i ijl í ɲɔ̀, nɔ̀ à gbɔ̀ iba ɲa do kulai ijl. Nɔ̀ ile í yaya ntɔ̀ ntɔ̀. Ile kuyayau í caa. Dimiɛ kù ce titã hai waati iyi à taka amane ɲa.

¹⁹ Ilu nlaui í kpɛ ikɔ̀ mɛeta, nɔ̀ ilui ile fei í cuku. Ilaaɔ̀ kù gbɛje laalɔ̀ ku cei inɛi Babilɔ̀ni ɲa ilu nlaui nɔ̀ í nyisi ɲa idɔ̀kɔ̀ nlaɛ.

²⁰ Gungum kãma kù wa be má, nɔ̀ a kù waa ye iri kuta ɲa mɔ̀ má.

²¹ ɲɔ̀i kutai ijl nla nla ɲa à waa cuku si ine ɲa wa. Akãe fei í to kilo cijji. Nɔ̀ à waa bu Ilaaɔ̀ na bɔ̀nei kutai ijlɲu, domi bɔ̀neu í caa.

17

Abo à ce sakara nla nla

¹ ɲɔ̀i ine akãi amaleka mɛɛje ɲa iyi à waa mu fata mɛɛje ɲau í sɔ̀m í ni, naa wa, an nyisiɛ bei Ilaaɔ̀ á kiiti abo à ce sakara nlaui ihɛ̀, ɲɲu iyi wa buba si antai inyi nlaui.

² Abo à ce sakara nlaui í dasi amanlui andunya ɲa sakara ku ce, nɔ̀ inɛi andunya ɲa à waa too si daa nkɔ̀ nkɔ̀ɛ hee í baa í sinda iri ɲa bei aTɛ́ í ya sinda irii ine.

³ ɲɔ̀i Hundei Ilaaɔ̀ í naa sim nɔ̀ amalekau í bɔ̀ɔ̀m gbabua. Bei, n̄ ye abo gɔ̀ wa buba si antai ɲai sako nkpa gɔ̀. ɲai sakou í ne iri mɛɛje do ngo mɛɛwa nɔ̀ à kɔ̀ si araɛ fei iri laalɔ̀ ku yaako Ilaaɔ̀ ɲa.

⁴ Abou wa dasi nyau nkpa jiiida gɔ dimi iyi amanlu ɲa à ya dasi, nɔ wa dasi booda ɲa iyi à ce do wura do kuta ku ne fia gɔ ɲa do lege fufu bii fei. Wa mu kɔɔfui wura si awo si bii mii laalo do riisii sakara ku ceɛ wa kã.

⁵ A kɔ iri gɔ si ikpɔɛ, yaasei iriui í je asii. Iriu wee, Babilɔni ilu nla, iyei inaabo à ce sakarai andunya ɲa, do iyei daa bututu fei.

⁶ Nɔ n̄ ye abou í mɔ n̄jei woo dasi naane ɲa do ti ine ɲa iyi à kpa si na iyi í jò à je seɛdai Jesu, nɔ irie í sinda bei atē í ya sinda irii ine.

Iyi n̄ yoo, n̄ biti ntɔ ntɔ.

⁷ N̄ɔi amalekau í s̄m í ni, na mii í ce ì waa biti. An sisie asii abou do ti injai sako iyi í ne iri m̄eje do ngo m̄ɛwau.

⁸ Injai sako iyi í yeu be í weɛ wo amma kù weɛ má nsei. Bii í kɔɔsi à fita wa hai si isa nla hai ne kɔɔu ku bɔ nfe ku ce. Inei andunya ɲa iyi Ilaaɔ kù kɔ iri n̄ja si tiai kuweɛ hee ku maa taka andunya, aa biti bii à ye injai sakou má, domi í tako í weɛ wo amma kù weɛ má nsei nɔ á na ku faata wa má.

⁹ Ine ku bei ku gbɔ yaasei ideu, í ne bukaatai bisi iyi í ne laakai. Iri m̄eje ɲau, aɲai à je iri kuta m̄eje bii abou wa buba.

¹⁰ Nɔ aɲai à nyi à je amanlu m̄eje ɲau. Amanlu miu í cuku tā, ine akā í weɛ si nsei, nɔ ine akā mɔ kù to wa titā. Bii í na í to wa, kaa kpɛ.

¹¹ Nɔ injai sako iyi í weɛ wo nɔ kù weɛ nsei máu, n̄ju takae í je ilaalu m̄ejeɔsia, nɔ í je ine akāi amanlu m̄eje ɲau nɔ wa bɔ nfe ku ce.

¹² Ngo m̄ɛwa iyi í yeu, aɲai à je amanlu m̄ɛwa ɲa iyi a kù je bomma titā, amma aa ba yiiko a je bomma iso akā do injai sakou aɲɔ.

¹³ Aɲa m̄ɛwau fei mii akāi à waa lele, nɔ aa na injai sakou gbugbā do yiiko n̄ja.

¹⁴ Aa ce igū do Angudāu, amma Angudāu á je ɲa igū si na iyi í jò í je Lafɛɛi lafɛɛ ɲa nɔ í je Amanlui amanlu ɲa. Nɔ ilu naane ɲa iyi Ilaaɔ í kpe í cica, aɲaɔ Angudāu aa je igū aɲɔ.

¹⁵ Nɔ amalekau í s̄m má í ni, inyi iyi ì ye abo à ce sakarau wa buba si antaɛu be, n̄jui í je ine nkpɔ iyi wa naa hai ile ikā ikā nɔ à waa fɔ fee ikā ikā.

¹⁶ Ngo m̄ɛwa iyi í yeu be do injai sakou, aa ce abo à ce sakarau. Aa so mii iyi í ne fei nɔ a jɔɔ basl. Aa n̄jɔ in̄ae nɔ a joo ina mam mam.

¹⁷ Aa ce beɛbei si na iyi í jò Ilaaɔ í jò à ce idɔɔbie. Beɛbei à ce anu akā ku ba a so yiikoí amanlu n̄ja a na injai sakou. Aa maa jirima injai sakoui hee idei Ilaaɔ koo ceɔ.

¹⁸ Abo iyi í yeu, n̄jui í je ilu nla iyi í ne gbugbā si amanlui ile fei.

18

Kucukui Babilɔni ilu nla

¹ Si anyii n̄ju n̄ ye amaleka mmu gɔ wa kita wa hai lele. Í ne yiiko nla nla, nɔ amboe wa daana bari bari wa má inya si andunya fei.

² Í dɔ anu í ni, Babilɔni ilu nla, í cuku, í cuku. Nsei í baa í je bii ku wai zli ɲa do bii ku manjii inei inɔɔko baa yooma fei. Yei laalo do yei s̄ami fei í wa be.

³ À jò iluu í cuku si na iyi í jò dimi fei í dasi sakaraɛ ku ce. Sakaraɛui í ye bei atē iyi wa cɪ ɲa iju. Í dasi amanlui andunya ɲa sakara ku ce do n̄ju takae aɲɔ, nɔ woo nya slai andunya ɲa à ce fia na amani nlaɛu.

⁴ N̄ɔi n̄ gbɔ ide ku fɔ gɔ má hai lele í ni, in̄e inem ɲa, í fita wa hai inɔ iluu, ku ba í maà na í ne ikpɛ si dulum d̄ɛɛ nɔ bɔne ɲa iyi á baa ku maà ba ɲe,

⁵ domi dulum d̄ɛɛu í kã hee lele, nɔ Ilaaɔ kù gbeje laalo ɲa iyi í ce.

⁶ Bei í cea ine ɲa, í s̄aa beɛbe ise gbeeji. Wahala iyi í dasi ine ɲa í s̄aa ikɔ minji.

⁷Zaka bei í so aræ lele í weε do ino didō si amani nlaε, inε mō í nyisie ijuukpā do ino ku fō zaka beεbe ηa. Wa ni si idōε, n wa n buba bei amanlu, n kù je jaaō. Beεbe mōi n kaa n ye ino ku fō pai.

⁸Na nηu, bōne ikā ikā á baa si ajō akā. Bōne ηau wee, bōo do ino kufōi iku do ari. Nηu takæ á joi mam mam, domi Aō Lafēε iyi í kiitie í je ilu gbugbā.

⁹Amanlu andunya ηa iyi à ce daa nkpo nkpo do abo à ce sakarau fei nō à kpē amani nlaεu, aa na a kpata, aa cā buubuu na irie si waati iyi aa ye cuai ina iyi wa joo.

¹⁰Aa leekl a jōε si na iyi í jō à waa ce njo ijuukpā iyi í baa, nō aa ni, waiyooi, waiyooi, Babilōni ilu nla ilu gbugbā, si iso akāi kiiti í jeε.

¹¹Woo nya sīai andunya ηa aa kpata do ino ku fō na irie, si na iyi í jō inε go kù waa ra iwō nηa má

¹²iyi í je wura do iso fūfū, do kuta jiida ku ne fia ηa, do lege fūfū ηa, do aco fūfū kù ne fia go do aco iyi í je ti ilaalu do aco iyi à ya ceō mañgō bōnsue do aco nkpa jiida. Inε go kù waa ra jli ku ne inunu jiida ilu fia má, do dimii mii ikā ikā iyi à ce do inyii jua walakō do jli jiida wala do iso nkpa wala do iso wala do kuta fūfū.

¹³A kù waa ra fufui anyii jli iyi à ya kpe kaneli, do nyaui ayε do tulare do ikpo ku dō inunu iyi à ya kpe miru do ikpo dimi mmu go má, do vεε do ikpo do iyafū do bilee, do keεε ηa do angudā ηa, do acl do sareti nηa ηa, do aru ηa.

¹⁴Nō woo nya sīa ηau à sō iluu à ni, mii jiida iyi í bi ku je titeε fei wo í lœ, nō amanie do mii ku sīæ fei í nyōε, amanε kaa yōō má pai.

¹⁵Woo nya sīa ηau, aηa iyi à ce fia do saabui iluu aa leekl ku jli, aa maa kpata, a maa weewa na njo ijuukpā iyi í baau,

¹⁶aa maa ni, waiyooi, irei í gbō bōne iyi í ba ilu nlaui ihē. Iluu í tako í yei bei abo iyi í ya we aco fūfū ku ne fia go, do aco nkpa jiida do aco iyi í je ti ilaalu, nō í ya dasi wura si aræ do kuta jiida ku ne fia ηa, do lege fūfū ηa.

¹⁷Nō si iso akā amanie fei í ce nfe.

Woo mu akōi inyi ηau fei do woo ce icεε ηa do inε ηa iyi à wa ino akōi inyi ηau fei hee do inε ηa iyi à waa ba ije si inyi dūdūu, à leekl à jōε,

¹⁸à waa dō anu iyi à ye cuai kujoi iluu à waa ni, ilu nla go kù weε bei iluu ihē má.

¹⁹À waa kosi iri nηa sāa à waa nyisiō ino ku fō nηa. À waa kpata à dō anu à waa ni, waiyooi, irei í gbō bōne iyi í ba ilu nlaui ihē. Do saabui amanie ilu akōi inyi ηa fei à ceō fia. Nō si iso akā, fei ndεε í kpōō bomma.

²⁰Inε inei lele ηa, i jō ino nηε ku dō. Inε woo dasi naane ηa mō do woo be ηa do walii ηa, i jō ino nηε ku dō, si na iyi í jō llaaō í kiiti iluu í sā nηε gbese.

²¹Nōi amaleka ilu gbugbā go í so kuta nla bei alō go í nyōō si inyi dūdūu í ni, beεbe mōi aa keke Babilōni ilu nlaui do gbugbā nō a kaa yōō má pai.

²²A kaa gbō anu ku dōi mōlō má bi titeε do woo kō iri ηau do gaasia ηau do woo fā kāakāakl ηau. A kaa ba woo ce icei awō dimi ikā ikā má, a kaa gbō ibai alō iyi wa lōlō má.

²³A kaa ye inya kumái fitila be má, a kaa nō a gbō gelei abo titō do mākō titō. Woo nya sīæ ηai à ne gbugbā à re wo si andunyaui ihē fei, nō ì dī ijui inei ileu ihē fei do dobu dobuε.

²⁴À nyisi ilui Babilōni ijuukpā si na iyi í jō à ye sie njei walii ηa do ti woo dasi naane ηa do njei inε ηa iyi à kpa si andunyaui ihē fei.

19

1 Si anyii n̄ju, n̄ gb̄o ide ku f̄o ḡo bei anu ku d̄si zamaa ikpa lelei Ās í ni, ka saabu Ilaās Laf̄ēe nwa, n̄juí í faaba wa, í n̄o í n̄e amboe do gbugb̄a.

2 Kiitīe í j̄e nt̄o, n̄o í t̄e, domi í kiitīi abo à ce sakara iyi í beje andunya fei do daa bututūe, n̄o í nyisīe b̄õn̄e si na iyi í j̄ò í nik̄a n̄jei woo ce ic̄ēe ña.

3 N̄o à d̄õ anu má à waa ni, ka saabu Ilaās Laf̄ēe nwa. Cuaí ilu nlau á maa b̄o lelei hee do āj̄o fei.

4 N̄j̄o in̄e nḡbo k̄n̄fia do m̄ēe ñau do ilu hunde m̄ēe ñau à s̄ēebata si wajui Ilaās, n̄juí iyi wa buba si kit̄ai bommau à t̄ȭe à waa ni, ami, ka saabu Ilaās Laf̄ēe nwa.

Jingauí ab̄õd̄si Angud̄au

5 Waati b̄ēebei à gb̄o ide ku f̄o ḡo hai ikpa bi kit̄ai bommau í ni, i saabu Ilaās Laf̄ēe nwa, in̄e woo ce ic̄ēe ña fei, in̄e iyi í waa ce n̄j̄oe, keekeò nla.

6 N̄o n̄ gb̄o ide ku f̄o ḡo bei imui zamaa. Aa ni bei iri cuui inyi nla ḡoi walak̄o bei kulai īj̄i. Ide ku f̄ou í ni, ka saabu Ilaās, domi Ilaās Laf̄ēe nwa ilu gbugb̄a fei í j̄e bomma.

7 I j̄ò ka nyaanyi, ka w̄ēeò in̄o did̄õ. I j̄ò ka saabu amboēe domi ab̄õd̄si Angud̄au í to wa, mud̄ēu tak̄ae m̄o í t̄a s̄õlu.

8 À j̄ò í dasi nyau f̄uf̄u wau wau ku n̄e b̄ēere iyi í má. Nyau ku n̄e b̄ēereui í j̄e kookoosu j̄iidaí woo dasi naane ña.

9 N̄j̄o amalekau í s̄õm í ni, k̄o iyi ih̄ē. Ilu in̄o did̄õ ñai in̄e ña iyi à k̄pe ku j̄e bi ku ce ab̄õd̄si Angud̄au. N̄o í s̄õm má í ni, ideu ide ku f̄oi Ilaās tak̄aei.

10 N̄j̄o n̄ s̄ēebata ku ba n̄ t̄ȭe, amma í ni, màà ce b̄ēebe. Amu m̄o woo ce ic̄ēi bei āw̄o do bei k̄paasīe ña iyi à waa mu ide nt̄o iyi Jesu í nyisi wau. T̄ȭ Ilaās.

Ide nt̄o iyi Jesu í nyisi wau n̄juí í j̄e icui ideí walii fei.

Masa ilu āc̄i f̄uf̄u

11 Si anyii n̄ju, n̄ ye lelei Ās í c̄i n̄o āc̄i f̄uf̄u ḡo í faata wa. In̄e iyi wa ḡuui à ya k̄pe ilu naane do ilu nt̄o. Si nt̄oi í ya kiitī, b̄ēebe m̄oi í ya ceò iḡu.

12 Ijue í yei bei amei ina, n̄o wa dasi fulai bomma nk̄p̄o si irīe. N̄o à k̄o iri ḡo sie iyi in̄e ḡo k̄u mà bii k̄u j̄e n̄ju ak̄a.

13 Wa dasi ib̄o ḡo iyi à mù do n̄j̄e. Irīei Idei Ilaās.

14 Woo ce iḡu lele ña à ḡu āc̄i f̄uf̄u ña à waa tooe n̄o à waa dasi jaae f̄uf̄u ku n̄e b̄ēere iyi í má wau wau.

15 Taakuba did̄õ ḡo wa fita wa hai si gelee iyi á j̄eò dimii andunya ña iḡu. Si anyie n̄o ku gb̄a ña do goloi is̄o n̄o ku f̄õ inyii isoj̄i j̄i ndii rez̄ē. Iyi be wa nyisi id̄õk̄õ n̄lai Ilaās ilu gbugb̄a fei iyi á naa si in̄ei andunya ña.

16 Si ib̄õe do si it̄ãe à k̄o irīe à ni, Amanlui amanlu ña do Laf̄ēei laf̄ēe ña.

17 N̄o n̄ ye amaleka ḡo ma wa leek̄i si inunu. N̄o í d̄õ anu wa k̄pe yei ña iyi à waa fo hee lelei Ās fei wa ni, i naa í t̄õt̄o í j̄e jingau n̄lai Ilaās ña.

18 I naa í j̄e in̄ai arai ilaalu ña do ti in̄e nḡboi sooge ña do ti woo ce iḡu ña, do ti āc̄i ña do masa n̄ña ña, do in̄ai in̄e fei, hai aru hee do in̄e ña iyi à n̄e ara ña, keekeò nla.

19 N̄j̄o n̄ ye in̄ai sakou do amanlui andunya ña do woo ce iḡu n̄ña ña, aña fei à t̄õt̄o ku ba a ce iḡu do in̄e iyi wa ḡu āc̄u do woo ce iḡu ña.

20 N̄j̄o masau do woo ce iḡu ña à mu in̄ai sakou do walii ilu ibou āj̄o, n̄juí iyi wa ce dobu dobu si wajui in̄ai sakou wo. Do dobu dobuui í d̄i ijui in̄e ña iyi à tako à n̄e nyindai in̄ai sakou n̄o à t̄ȭ mii iyi à ḡbeu. À s̄asi aña minji fei si ina n̄la iyi wa jo do fainwitau n̄jaawe.

21 Nɔ masau í kpa woo ce igũ n̄ja ɲa do taakuba iyi wa fita wa hai si gelee. Nɔ yei fei í je ɲa n̄ja í yo.

20

Adɔ dubu

1 Si anyii n̄ju, n̄ ye amaleka gɔ má wa kita wa hai lelei Aɔ, wa mu kileei isa hai ne kɔɔu do sese nla gɔ.

2 N̄ɔi í bata akandama, n̄jo iyi í wɛɛ hai tako tako, iyi í je mbirisi do Seetam, nɔ í d̄uu do seseu hee adɔ dubu.

3 Nɔ í tale sie inɔ isa n̄lau í sɔkɔ sie nɔ í ce nyinda ku ba ku maà d̄i ijui dimii inɛi andunya ɲa má hee adɔ dubuu koo tãð. Si anyie à ne a c̄uu nɔ a f̄uu si waati keeke má.

4 N̄ɔi n̄ ye kitai bomma gɔ ɲa nɔ inɛ ɲa à waa bubu si. À na inɛ ɲa iyi à waa bubu si ɲau yiiko a kiiti inɛ ɲa. Nɔ n̄ ye inɛ ɲa iyi à bu iri n̄ja na idei Ilaaɔ do si na iyi í jɔ à je sɛɛdai Jesu. An̄ai a kù tɔɔ ɲai sakou hee má je mii iyi à gbeu, nɔ a kù je an̄a a ne nyindaɛ si ikpo n̄ja wala si awɔ n̄ja. À dede hai si bale nɔ à je bomma do Kirisi aɲɔ adɔ dubu.

5 Iyi bei í je kudede sintei iku ɲa. Amma iku ɲa iyi à gbe a kù dede hai si bale, í gbe hee adɔ dubuu koo kɔð.

6 Ilu inɔ didɔ ɲai inɛ ɲa iyi à wa si kudede sinteu. An̄ai à nya ikã na irii Ilaaɔ. Iku minjisiau kù ne gbugbã si ɲa má, amma aa maa je woo weei Ilaaɔ ɲa do ti Kirisi, nɔ aa je bomma do n̄ju adɔ dubu.

À je Seetam igũ

7 Bii adɔ dubuu í kɔ aa jɔ Seetam hai si piisɔɛ.

8 Nɔ á fita koo d̄i ijui dimii inɛi andunya ɲa fei, waatɔ Gɔgu do Magɔgu *, nɔ ku tɔtɔ ɲa a ce igũ. Aa kpo bei s̄ai acli ido.

9 An̄ai à dede wa hai ilɛ fei à naa à kaako gbodoi woo dasi naane ɲa do ilu iyi Ilaaɔ í biu. Amma ina í naa hai lele, nɔ an̄a fei à jo.

10 N̄ɔi à so Seetam, n̄ju iyi í d̄i ijui inɛ ɲau, à s̄asi ina nla iyi wa jo do fainwitau, tengi bii à dasi ɲai sakou do walii ilu ibou wo. Bei aa ye ijuukpã nla nla dasãð idũ hee do aɲɔ fei.

Kiitii ankãanyi

11 Si anyii n̄ju, ɲɔi n̄ ye kitai bomma nla fufũ gɔ do inɛ iyi wa bubu si antaɛ. Nɔ ilɛ do lele à sa hai wajue, nɔ a kù ye gɔgɔ n̄ja gɔ má.

12 N̄ɔi n̄ ye iku ɲa, keekeð nla, à waa leekl si wajui kitai bommau. Nɔ à c̄i tia ɲa do tia gɔ iyi à ya ni tiai kuwɛɛ. À kiiti iku ɲa si bei kookoosu n̄ja iyi à kɔ si tia ɲau í to.

13 Waati beɛbei tenku í sindo iku ɲa iyi à wa inɔɛ wa, nɔ iku do bi ku wai iku ɲa à sindo iku n̄ja ɲa iyi à waa mu wo. An̄a fei à baa si kuwɛɛ nɔ à kiiti ɲa si bei kookoosu n̄ja í to.

14 N̄ɔi à so iku do bi ku wai iku ɲau à dasi ina n̄lau. Ina n̄lau í je iku minjisia.

15 Inɛ baa yooma iyi a kù kɔ irie si tiai kuwɛɛu à soo à dasi ina n̄lau.

21

Lele titɔ do ilɛ titɔ

* 20:8 Gɔgu do Magɔgu Ezekieli 38 do 39 í fo idei Gɔgu do Magɔgu. Si afeu be, Gɔgu ilaalui, Magɔgu mo ilɛi.

¹ Si anyii n̄ju, n̄ ye lele tit̄s do ile tit̄s. Lele nwo do ile nwo n̄au a k̄u w̄e má. Tenku m̄o k̄u w̄e má.

² N̄o n̄ ye ilu kumá iyi í je Zeruzalemu tit̄s í kita wa hai lelei Ās. Í t̄a s̄ōlu bei abo tit̄s iyi wa b̄o m̄ok̄e ku ko.

³ N̄o n̄ gb̄o ide ku f̄o n̄la ḡo hai bi kit̄ai bommau í ni, nsei bi kuwai Ilaās í w̄e do amane n̄a. Ilaās á maa w̄e do ān̄a, n̄o aa je in̄e n̄a. Ilaās tak̄e á wa si anini n̄a.

⁴ Á gb̄a cik̄āju n̄a n̄a fei. Iku do in̄o ku f̄o do kukpata do ara ku ro kaa w̄e má, domi mii ndii tako n̄au fei í lo.

⁵ Waati b̄ebei in̄e iyi wa buba si kit̄ai bommau í ni, wee n̄ ce mii fei tit̄s. N̄o í s̄m í ni, k̄o iyi ih̄e domi idem ide nt̄oi, n̄o í ne naane.

⁶ N̄o í s̄m má í ni, fei nd̄e í t̄a. In̄e k̄ama k̄u takom n̄o in̄e k̄ama kaa naa do anyim. Amui n̄ je sintei mii fei do iri ku kp̄ae. In̄e iyi agbe wa kpa fei an j̄o ku m̄o inyii is̄o hai ne fia ku s̄a. N̄o in̄e iyi í m̄o inyiu fei á maa w̄eí.

⁷ In̄e iyi í je iḡu aa naa mii n̄au be, n̄o an je Ilaās Baabae, n̄o n̄ju m̄o ku je amam.

⁸ Amma in̄e n̄a iyi à m̄nḡo do hai dasi naane n̄a do woo ce laal̄o n̄a do woo kpa in̄e n̄a do woo ce sakara n̄a, do woo ce dobu dobu n̄a do woo t̄o iw̄e n̄a do woo s̄o ibo n̄a fei aa ba ikp̄e n̄a si ina n̄la iyi wa jo do fainwitau. Iyi bei í je iku minjisiau.

Zeruzalemu tit̄s

⁹ N̄oi amaleka m̄eje n̄a iyi à tako à waa mu fata m̄eje n̄a si bii b̄one m̄eje í wa siu, in̄e ak̄a n̄a í naa í s̄m í ni, naa wa n̄ nyisie abo tit̄s iyi Angud̄au í so.

¹⁰ Hundei Ilaās í naa sim n̄o amalekau í b̄ōm si antai iri kuta n̄la ḡo. Í nyisim Zeruzalemu, ilu kumá iyi wa kita wa hai lelei Ās.

¹¹ Wa daana do amboei Ilaās bei kuta kus̄la jiida ku ne fia ḡo iyi à ya kpe zasipu, iyi í má bei digi.

¹² N̄o bindi n̄la ku gboka ḡo í kaakōe. Í ne and̄e maateji, n̄o amaleka maateji ḡo n̄a à waa degbe and̄e koofa n̄au. Si and̄e koofa n̄au í k̄o irii dimi maatejii in̄e Izireli n̄au.

¹³ Gonta m̄eí bindiu fei í ne and̄e m̄eeta m̄eeta. And̄e m̄eeta í wa ikpa nunui ale, m̄eeta m̄o í wa ikpa nunui daak̄o, n̄o m̄eeta m̄eeta í wa cingaa do cingaa.

¹⁴ À nȳo icui bindii iluui do kuta maateji. Si antaei à k̄o irii woo be maatejii Angud̄au.

¹⁵ Amaleka iyi wa bam ide ku f̄o, wa mu goloí wura iyi í je mii ku w̄a ku ba ku w̄o iluu do koofae n̄a do bindie.

¹⁶ Gontai iluu fei wa mungai, kucl̄e do kus̄e fei ak̄ai. Amalekau í w̄a do golo ku w̄e. N̄o kus̄e í ce dubu maateji (12.000) si yaasei ile ku w̄a *. B̄ebe m̄o kucl̄e do kugbokae.

¹⁷ Amalekau í w̄a bindiu n̄o sisimae í ce agb̄aw̄o cl̄o do ciiji do m̄e (144). Í w̄a do yaase bei amane n̄a m̄o à ya ce.

¹⁸ À ma bindiui do dimii kuta ku ne fia ḡo iyi à ya kpe zasipu n̄o à ma iluu tak̄eí do wura alala iyi í má bei digi.

¹⁹ À nȳo icui bindiui à ce bood̄e do kuta kus̄la ku ne fia ḡo n̄a dimi ik̄a ik̄a, í ne ila ik̄a ik̄a. Kuta sinteui à ya kpe zasipu, minjisiae m̄o safira, m̄eetasiae agati, m̄esiae emerodu,

* **21:16 dubu maateji si yaasei ile ku w̄a** Lambau í ne yaase ḡo. Kus̄e í to kilo dubu minji do cl̄o minji (2.200).

20 miusiaē saadonisi, mēefasiaē saadoni, mēējesiaē kisoliti, mēējosiaē berili, mēēsāsiaē topazi, mēēwasiaē kisopazi, maatakāsiaē zasenti, maateejisiaē ametisi.

21 Nō à ce gamboi lege maateoji. Gambo akā fei à cooi do lege fūfū akā ku ne fia. Nō à ce kpāai iluu do wura alala iyi í má bei digi.

22 N kù yē bi kuwai Ilaaō si iluu si na iyi í jò Aō Lafēe ilu gbugbā fei do Angudāu, à wai bii fei.

23 Iluu kù ne bukaatai inunu walakō cukpa iyi á máa inya, domi amboei Ilaaō wa má inya siē, nō Angudāu í je fitilae.

24 Dimii ilē fei á maa ne si inya kumáē, nō amanlui ilē ŋa fei aa naaō amani ŋa wa bē.

25 Koofai iluu á maa cī waati kāma fei, domi idū kaa dū bē má pai.

26 Aa naaō amanii ilē fei wa do bēereē si iluu.

27 Amma mii riisi kāma kaa lō bē. Bēēbē mōi inē iyi wa ce laalō do woo sō ibo a kaa lō bē pai. Inē ŋa iyi aa lō bē, aŋai à je inē ŋa iyi à kō iri ŋa si tiai Angudāu iyi í je tiai kuwēē.

22

1 Si anyii ŋu, amalekau í nyisim inyii ido iyi í ya na inē ŋa kuwēē. Inyiu wa daana bei digi nō wa cā wa hai si kitāi bommai Ilaaō do Angudāu.

2 Wa cā si aninii kpāai iluu. Jī ndii kuwēē wa leekī si ice do icei idou. Í ya so tuuba maateoji si adō akā, gbakā akā si cukpa baa yooma fei. À ya ce iwō do wuai jī nōu a faabaō dimii andunya fei.

3 Ilaaō kaa ceekpe inē gō má.

Kitāi bommai Ilaaō do ti Angudāu í wa bē, nō woo ce icei Ilaaō ŋau aa maa tōē.

4 Aa yē wajuē, nō á kō iriē si ikpo ŋa.

5 Idū kaa ya dū bē. A kaa ne bukaatai inya kumái fitila walakō ti inunu, domi Aō Lafēei í je inya kumá ŋa. Aa nō a je bomma hee do ajo fei.

Kubaaí Jesu

6 Njoi amalekau í sōm í ni, ideu ihē ide ntōi, í nō í ne naane. Aō Lafēe, ŋu iyi í gbā walii ŋau, í bē amalekaē wa bi woo ce iceē ŋa ku sō ŋa mii iyi á ce bii í kōōsi.

7 Njoi Jesu í ni, wee, an nyi wa kaa kpē. Ilu inō didōi inē iyi wa jirima ide iyi à ce waliiē si tiau ihē.

8 Amu Zāa ñ gbō ideu ihē, nō ñ yē mii ŋau. Iyi ñ gbōō nō ñ yōō ñ tā, ŋoi ñ sēebata si wajui amaleka iyi í nyisim fei ndēēu ku ba n tōē.

9 Amma í sōm í ni, maà ce bēēbē. Amu mō woo ce icei bei awō do bei walii kpaaē ŋa do bei inē ŋa iyi à waa jirima idei tiau ihē fei. Tōō Ilaaō.

10 Njoi í ni má, maà ti í singaa inē ŋa idei walii iyi à kō si tiau ihē domi waati í maai wa ku ce.

11 Inē iyi wa ce laalō ku hanya ku maa ce laalōē, inē mō iyi wa ce daa sāmī ku hanya ku maa ce daa sāmīē. Inē mō iyi wa ce jiida ku hanya ku maa ce jiidaē, inē mō iyi í je inē kuma ku jò ku má ku maa koo.

12 Jesu í ni, wee n kaa n kpete n nyi wa. An naaō riba wa n sāaō inē fei si bei iceē í to.

13 Amui ñ je iriō isē. Inē kāma kù takom nō inē kāma kaa naa do anyim. Amui ñ je sintei mii fei do iri ku kpae.

14 Ilu inō didō ŋai inē ŋa iyi kuwēē ŋa í má bei nyau iyi à fō sāa sāa, ku ba a ba kpāa a je isoi jī ndii kuwēēu nō a lō inō iluu hai do andēē.

15 Amma woo ce laalɔ ɲa anyii iluui aa wa do woo ce dobu dobu ɲa do woo ce sakara ɲa do woo kpa inɛ ɲa do woo tɔɔ iwɛ ɲa do inɛ ɲa iyi à bi ibo nɔ à ya maa sɔ ibou fei.

16 Amu Jesu, amui n̄ be ɲɛ amalekam wa ku sɔ igbei inɛm ɲa fei ideu ihɛ. Amui n̄ je tɔkui Davidi, nɔ n̄ je andaiyai amɛɛjuuma iyi wa má inya.

17 Hundeɪ Ilaaɔ do abo titɔ à fɔ à waa ni, naa wa, Lafɛɛ Jesu.

Inɛ iyi wa gbɔ ideu fei ɲɲu mɔ ku ni ku naa wa.

Inɛ iyi aɓɓe wa kpa ku naa wa, inɛ mɔ iyi í bi inyi iyi í ya na inɛ ɲa kuwɛɛ ku naa ku gba, kù ne ku sã.

Iri ku kpai ide

18 Amu Zāa, ide iyi n̄ wa n̄ sɔ inɛ baa yooma iyi wa gbɔ ideɪ tiai waliu ihɛ wee, bii inɛ ɓɔ í kɔɔsi ide ɓɔ si antai iyi à kɔ si tiau ihɛ, Ilaaɔ á kɔɔsi ijuukpāi lafɛɛ do bɔne ɲa iyi à kɔ si tiau.

19 Beɛbe mɔi inɛ iyi í kaye ide ɓɔ hai si tiai ideɪ waliu ihɛ, Ilaaɔ á kò lafɛɛ ikpɛi isoi jli ndii kuwɛɛ do ilu kumá iyi à sisi yaaseɛ si tiau ihɛ.

20 Jesu, ɲɲu iyi í fɔ ideu ihɛ fei í jilɔ do naane, í ni, beɛbeɪ an nyi wa kaa kpe.

Nɔ amu Zāa n̄ je n̄ ni, ami, naa wa Lafɛɛ Jesu.

21 Didɔi Lafɛɛ Jesu ku wɛɛ do inɛɛ ɲa fei. Ami.